Strategisk plan under den fælles landbrugspolitik

CCI	2023DK06AFSP001
Titel på engelsk	The Danish Strategic CAP Plan 2023-2027
Titel på nationalsproget/-sprogene	DA - Den danske strategiske CAP-plan 2023-2027
Version	4.2
Det første år	2023
Foregående år	2027
Støtteberettiget fra	1. jan. 2023
Støtteberettiget til	
Nummer på Kommissionens afgørelse	C(2024)9135
Dato for Kommissionens afgørelse	18. dec. 2024
Berørt(e) fond(e)	EGFL, ELFUL
Oprettelsesdato for beretning	19/12/2024 08:36

Indholdsfortegnelse

Ændringstype....26
Generelle oplysninger om anmodningen om ændring....26
Type af ændring....29
Nærmere oplysninger om de specifikke elementer i hver ændring....30
2.3 Målplan....30
Begrundelse for ændringen....30
Ændringens forventede virkninger....31
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....31
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....31
4.1. Definition og minimumskrav - Ændringer af definitionerne af landbrugsarealer som følge af ophør af 4 pct. krav under GLM8 delkrav 1....31
Begrundelse for ændringen....31
Ændringens forventede virkninger....32
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....32
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....32
5.3, intervention 25, LAG....32
Begrundelse for ændringen....32
Ændringens forventede virkninger....32
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....32
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....32
7.5 (7.5.1 og 7.5.2) Social konditionalitet....32
Begrundelse for ændringen....32
Ændringens forventede virkninger....33
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....33
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....33
GLM 2 3.10.1.2.3 Territorialt anvendelsesområde og udpeget område....33
Begrundelse for ændringen....33
Ændringens forventede virkninger....33
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....34
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....34
GLM 6 (frøafgrøder) 3.10.3.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften (herunder den pågældende periode)....34
Begrundelse for ændringen....34
Ændringens forventede virkninger....34
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....34
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....34
GLM 6 (jordbundstypekort) 3.10.3.2.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....34
Begrundelse for ændringen....34
Ændringens forventede virkninger....35
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....35
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....35
GLM 6 3.10.3.2.1; GLM 5 3.10.3.1.1: Aksløberens larve og majshalvmøl....35
Begrundelse for ændringen....35
Ændringens forventede virkninger....35
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....35
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....35
GLM 8 3.10.4.1 Kravet om 4 pct. ikke-produktive arealer på omdriftsarealer under GLM 8 udgår og GLM 10 indføres....35
Begrundelse for ændringen....35
Ændringens forventede virkninger....36
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....36
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen....36

Kap. 3.1.1. Fleksibilitet af finansielle midler 36
Begrundelse for ændringen....36
Ændringens forventede virkninger 36
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....36
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 36
Kap. 3.10.4.1.4 GLM 8, redegørelse for bidraget til hovedformålet med praksissen/standarden....36
Begrundelse for ændringen....36
Ændringens forventede virkninger 36
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....36
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 37
Kap. 3.5.1 Frugt og grøntsager....37
Begrundelse for ændringen....37
Ændringens forventede virkninger 37
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....37
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 37
Kap. 4.1.5 Definition af ung landbruger....37
Begrundelse for ændringen....37
Ændringens forventede virkninger 37
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....38
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 38
Kap. 5 Link mellem resultatindikatorer og enhedsbeløb....38
Begrundelse for ændringen....38
Ændringens forventede virkninger 38
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....38
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 38
Kap. 5.1, intervention 1, Basisindkomststøtte (grundbetaling) Justering af den vejledende finansielle tildeling til grundbetaling for 2025-2027....38
Begrundelse for ændringen....38
Ændringens forventede virkninger 38
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....38
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 38
Kap. 5.1, intervention 7, Bio-ordning for ekstensivering med slæt: Ordningen udgår af CAP-planen fra 2025 39
Begrundelse for ændringen....39
Ændringens forventede virkninger 39
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....39
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 39
Kap. 5.1, intervention 8, Bio-ordning for varieret planteproduktion 40
Begrundelse for ændringen....40
Ændringens forventede virkninger 40
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....40
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 40
Kap. 5.1, intervention 9, Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed....40
Begrundelse for ændringen....40
Ændringens forventede virkninger 40
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....41
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 41
Kap. 5.1, intervention 9, Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed....41
Begrundelse for ændringen....41
Ændringens forventede virkninger 42
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....42
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 42
Kap. 5.2, prioritering og betingelser for støtteberettigelse for ordningen biavlsprodukter....43
Begrundelse for ændringen....43
Ændringens forventede virkninger 43

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 43
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 43
Kap. 5.3, intervention 13, Pleje af græs- og naturarealer (N2000) Pilotordning – tillæg for naturværdi som top up til pleje af græs- og naturarealer. 43
Begrundelse for ændringen 43
Ændringens forventede virkninger 43
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 43
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 44
Kap. 5.3, intervention 13, Pleje af græs- og naturarealer – et femte kriterie for arealer tilføjes. 44
Begrundelse for ændringen 44
Ændringens forventede virkninger 44
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 44
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 44
Kap. 5.3, intervention 14, Biodiversitetsskov (N2000) 44
Begrundelse for ændringen 44
Ændringens forventede virkninger 44
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 44
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 44
Kap. 5.3, intervention 15, Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter 45
Begrundelse for ændringen 45
Ændringens forventede virkninger 45
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 45
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 45
Kap. 5.3, intervention 18, Vand- og klimaprojekter 45
Begrundelse for ændringen 45
Ændringens forventede virkninger 46
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 46
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 46
Kap. 5.3, intervention 19, Minivådområder Tidspunkt for udstedelse af bekendtgørelse 46
Begrundelse for ændringen 46
Ændringens forventede virkninger 47
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 47
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 47
Kap. 5.3, intervention 20, Privat skovrejsning 47
Begrundelse for ændringen 47
Ændringens forventede virkninger 47
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 48
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 48
Kap. 5.3, intervention 21, Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) 48
Begrundelse for ændringen 48
Ændringens forventede virkninger 48
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 48
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 48
Kap. 5.3, intervention 22, Miljø -og klimateknologi Investeringer i modernisering og omstrukturering af husdyrproduktion 49
Begrundelse for ændringen 49
Ændringens forventede virkninger 49
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 49
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 49
Kap. 5.3, intervention 23, Etablering af anlæg til grøn bioraffinering Justering af enhedsbeløb, (interventionsbeskrivelsens afsnit 7 og 13). 49
Begrundelse for ændringen 49
Ændringens forventede virkninger 49
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne 50
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 50

Kap. 5.3, intervention 24, Etableringsstøtte til unge landbrugere 50
Begrundelse for ændringen....50
Ændringens forventede virkninger 51
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....51
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 51
Kap. 7.3.2.2 Kontrolsystemet i forbindelse med ikke-IFKS, Ikke-IFKS EGFL biavlsprodukter ...51
Begrundelse for ændringen....51
Ændringens forventede virkninger 51
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....51
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 51
Kap. 7.3.2.2 Producentorganisationer for Frugt og Grønt....52
Begrundelse for ændringen....52
Ændringens forventede virkninger 52
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....52
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 52
Kapitel 8, Modernisering: AKIS og digitalisering 52
Begrundelse for ændringen....52
Ændringens forventede virkninger 52
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....52
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 52
Navnskrift fra Landbrugsstyrelsen til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til Ministeriet for Grøn Trepart....52
Begrundelse for ændringen....52
Ændringens forventede virkninger 52
Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne....52
Ændringens indvirkning på finansieringsplanen 53
Høring af overvågningskomitéen (artikel 124, stk. 4, litra d), i forordning (EU) 2021/2115)....53
Dato 53
Overvågningskomitéens udtalelse 53
1 Strategisk erklæring....54
2 Vurderinger af behov og interventionsstrategi, herunder målplan og kontekstindikatorer....59
2.1 Vurderinger af behov og interventionsstrategi 59
2.1.SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen....68
2.1.SO1.1 Sammenfatning af SWOT-analysen....68
2.1.SO1.1.1 Styrker 68
2.1.SO1.1.2 Svagheder 68
2.1.SO1.1.3 Muligheder 68
2.1.SO1.1.4 Trusler....68
2.1.SO1.1.5 Andre bemærkninger....69
2.1.SO1.2 Fastlæggelse af behov....69
2.1.SO1.4 Interventionslogik....69
2.1.SO1.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning 72
2.1.SO1.8 Valg af resultatindikator(er) 72
2.1.SO1.9 Begrundelse for den finansielle tildeling....73
2.1.SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering....74
2.1.SO2.1 Sammenfatning af SWOT-analysen....74
2.1.SO2.1.1 Styrker 74
2.1.SO2.1.2 Svagheder 74
2.1.SO2.1.3 Muligheder 74
2.1.SO2.1.4 Trusler....74
2.1.SO2.1.5 Andre bemærkninger....74

2.1.SO2.2 Fastlæggelse af behov....74
2.1.SO2.4 Interventionslogik....74
2.1.SO2.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning....76
2.1.SO2.8 Valg af resultatindikator(er)....76
2.1.SO2.9 Begrundelse for den finansielle tildeling....76
2.1.SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden....77
2.1.SO3.1 Sammenfatning af SWOT-analysen....77
2.1.SO3.1.1 Styrker....77
2.1.SO3.1.2 Svagheder....77
2.1.SO3.1.3 Muligheder....77
2.1.SO3.1.4 Trusler....77
2.1.SO3.1.5 Andre bemærkninger....77
2.1.SO3.2 Fastlæggelse af behov....77
2.1.SO3.4 Interventionslogik....77
2.1.SO3.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning....78
2.1.SO3.8 Valg af resultatindikator(er)....78
2.1.SO3.9 Begrundelse for den finansielle tildeling....79
2.1.SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi....80
2.1.SO4.1 Sammenfatning af SWOT-analysen....80
2.1.SO4.1.1 Styrker....80
2.1.SO4.1.2 Svagheder....80
2.1.SO4.1.3 Muligheder....80
2.1.SO4.1.4 Trusler....80
2.1.SO4.1.5 Andre bemærkninger....80
2.1.SO4.2 Fastlæggelse af behov....80
2.1.SO4.3 Identifikation af de relevante (elementer i) nationale planer, der udspringer af de retsakter, der er opført i bilag XI til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og som der er taget hensyn til ved behovsvurderingen vedrørende denne specifikke målsætning i de strategiske planer....80
2.1.SO4.4 Interventionslogik....81
2.1.SO4.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning....82
2.1.SO4.7 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-programmet (kun for SM4, SM5, SM6)?....82
2.1.SO4.8 Valg af resultatindikator(er)....82
2.1.SO4.9 Begrundelse for den finansielle tildeling....84
2.1.SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer....85
2.1.SO5.1 Sammenfatning af SWOT-analysen....85
2.1.SO5.1.1 Styrker....85
2.1.SO5.1.2 Svagheder....85
2.1.SO5.1.3 Muligheder....85
2.1.SO5.1.4 Trusler....85
2.1.SO5.1.5 Andre bemærkninger....85
2.1.SO5.2 Fastlæggelse af behov....86
2.1.SO5.3 Identifikation af de relevante (elementer i) nationale planer, der udspringer af de retsakter, der er opført i bilag XI til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og som der er taget hensyn til ved behovsvurderingen vedrørende denne specifikke målsætning i de strategiske planer....86
2.1.SO5.4 Interventionslogik....87
2.1.SO5.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning....89

2.1.SO5.7 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-programmet (kun for SM4, SM5, SM6)? 89
2.1.SO5.8 Valg af resultatindikator(er) 89
2.1.SO5.9 Begrundelse for den finansielle tildeling 90
2.1.SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber 91
2.1.SO6.1 Sammenfatning af SWOT-analysen 91
2.1.SO6.1.1 Styrker 91
2.1.SO6.1.2 Svagheder 91
2.1.SO6.1.3 Muligheder 91
2.1.SO6.1.4 Trusler 91
2.1.SO6.1.5 Andre bemærkninger 91
2.1.SO6.2 Fastlæggelse af behov 91
2.1.SO6.3 Identifikation af de relevante (elementer i) nationale planer, der udspringer af de retsakter, der er opført i bilag XI til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og som der er taget hensyn til ved behovsvurderingen vedrørende denne specifikke målsætning i de strategiske planer 92
2.1.SO6.4 Interventionslogik 93
2.1.SO6.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning 94
2.1.SO6.7 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-programmet (kun for SM4, SM5, SM6)? 94
2.1.SO6.8 Valg af resultatindikator(er) 94
2.1.SO6.9 Begrundelse for den finansielle tildeling 96
2.1.SO7 Tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne 97
2.1.SO7.1 Sammenfatning af SWOT-analysen 97
2.1.SO7.1.1 Styrker 97
2.1.SO7.1.2 Svagheder 97
2.1.SO7.1.3 Muligheder 97
2.1.SO7.1.4 Trusler 97
2.1.SO7.1.5 Andre bemærkninger 97
2.1.SO7.2 Fastlæggelse af behov 97
2.1.SO7.4 Interventionslogik 99
2.1.SO7.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning 99
2.1.SO7.6 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til Erasmusprogrammet 99
2.1.SO7.8 Valg af resultatindikator(er) 99
2.1.SO7.9 Begrundelse for den finansielle tildeling 100
2.1.SO8 Fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug 101
2.1.SO8.1 Sammenfatning af SWOT-analysen 101
2.1.SO8.1.1 Styrker 101
2.1.SO8.1.2 Svagheder 101
2.1.SO8.1.3 Muligheder 101
2.1.SO8.1.4 Trusler 101
2.1.SO8.1.5 Andre bemærkninger 101
2.1.SO8.2 Fastlæggelse af behov 102
2.1.SO8.4 Interventionslogik 102
2.1.SO8.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning 102
2.1.SO8.8 Valg af resultatindikator(er) 102
2.1.SO8.9 Begrundelse for den finansielle tildeling 103

2.1.SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens ...104
2.1.SO9.1 Sammenfatning af SWOT-analysen ...104
2.1.SO9.1.1 Styrker ...104
2.1.SO9.1.2 Svagheder ...104
2.1.SO9.1.3 Muligheder ...104
2.1.SO9.1.4 Trusler ...104
2.1.SO9.1.5 Andre bemærkninger ...104
2.1.SO9.2 Fastlæggelse af behov ...105
2.1.SO9.4 Interventionslogik ...105
2.1.SO9.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning ...106
2.1.SO9.8 Valg af resultatindikator(er) ...106
2.1.SO9.9 Begrundelse for den finansielle tildeling ...108
2.1.XCO Tværgående målsætning om at modernisere sektoren ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne og tilskynde til udbredelsen heraf ...109
2.1.XCO.1 Sammenfatning af SWOT-analysen ...109
2.1.XCO.1.1 Styrker ...109
2.1.XCO.1.2 Svagheder ...109
2.1.XCO.1.3 Muligheder ...109
2.1.XCO.1.4 Trusler ...109
2.1.XCO.1.5 Andre bemærkninger ...109
2.1.XCO.2 Fastlæggelse af behov ...109
2.1.XCO.4 Interventionslogik ...110
2.1.XCO.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning ...110
2.1.XCO.8 Valg af resultatindikator(er) ...110
2.1.XCO.9 Begrundelse for den finansielle tildeling ...110
2.2 Kontekstindikatorer og andre værdier, der anvendes ved beregningen af målene ...111
2.3 Målplan ...112
2.3.1 Sammenfattende tabel ...112
2.3.2 Planlagte interventioner og output med direkte og væsentlig sammenhæng med resultatindikatorer ...120
2.3.3 Sammenhæng med og bidraget til Unionens mål for 2030 som fastsat i jord til bord-strategien og EU's biodiversitetsstrategi for 2030 ...120
3 Sammenhæng i strategien og komplementariteter ...124
3.1 Oversigt over miljø- og klimastrukturen ...124
3.1.1 Beskrivelse af det samlede bidrag fra konditionalitet til de specifikke miljø- og klimarelaterede målsætninger som omhandlet i artikel 6, stk. 1, litra d), e) og f) ...124
3.1.2 Oversigt over komplementariteten mellem de relevante referencebetingelser, jf. artikel 31, stk. 5, og artikel 70, stk. 3, konditionalitet og de forskellige interventioner med fokus på miljø- og klimarelaterede målsætninger ...132
3.1.3 Redegørelse for, hvordan man opnår det større samlede bidrag, der er fastsat i artikel 105 ...139
3.1.4 Redegørelse for, hvordan det er meningen, at miljø- og klimastrukturen i den strategiske plan om den fælles landbrugspolitik skal bidrage til allerede fastsatte langsigtede nationale mål, der er fastsat i eller udspringer af den lovgivning, der er opført i bilag XI ...142
3.1.5 Hvor det er relevant, bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-projekter ...145
3.2 Oversigt over strategien for generationsskifte ...145
3.2.1 Hvor det er relevant, bidrag fra den fælles landbrugspolitik til Erasmusprojekter ...145
3.3 Redegørelse for, hvordan interventioner i forbindelse med koblet indkomststøtte som omhandlet i afsnit III, kapitel II, afdeling 3, underafdeling 1, er i overensstemmelse med vandrammedirektivet — direktiv 2000/60/EF ...146
3.4 Oversigt over målet om en mere retfærdig fordeling og en mere effektiv målretning af indkomststøtten ...147

3.5 Oversigt over de sektorrelaterede interventioner....149
3.5.1 Frugt og grøntsager....149
3.5.2 Biavlsprodukter....150
3.5.3 Vin....155
3.5.4 Humle....155
3.5.5 Olivenolie- og spiseoliven....155
3.5.6 Okse- og kalvekød....155
3.5.7 Mælk og mejeriprodukter....156
3.5.8 Får og geder....157
3.5.9 Proteinafgrøder....157
3.5.10 Sukkerroer....157
3.5.11 Andre sektorer....157
3.6 Oversigt over de interventioner, der bidrager til at sikre en sammenhængende og integreret tilgang til risikostyring, hvor det er relevant....159
3.7 Samspil mellem nationale og regionale interventioner....159
3.7.1 Hvis det er relevant, en beskrivelse af samspillet mellem nationale og regionale interventioner, herunder fordelingen af de finansielle tildelinger pr. intervention og pr. fond....159
3.7.2 Hvis det er relevant: Hvis der er elementer i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik, som fastlægges på regionalt plan, hvordan sikrer interventionsstrategien sammenhæng og overensstemmelse mellem disse elementer og elementerne i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik, som fastlægges på nationalt niveau?....160
3.8 Overblik over, hvordan den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik bidrager til målsætningen om at forbedre dyrevelfærd og mindske antimikrobiel resistens som fastsat i artikel 6, stk. 1, nr. i), herunder referencebetingelserne og komplementaritet....160
3.9 Forenkling og mindskelse af den administrative byrde....161
3.10 Konditionalitet....165
3.10.1 Hovedspørgsmål: Klimaforandringer (tilpasning til og modvirkning af dem)....165
3.10.1.1 GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal....165
3.10.1.1.1 Sammenfatning af bedriftspligter (f.eks. ordning med forudgående godkendelse og omlægningsforpligtelse)....165
3.10.1.1.2 Territorialt anvendelsesområde (nationalt, regionalt, bedriftsniveau, sammenslutning af bedrifter)....165
3.10.1.1.3 Værdi af referenceandelen (herunder beregningsmetode)....165
3.10.1.1.4. Type berørte landbrugere (alle landbrugere med permanente græsarealer)....166
3.10.1.1.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....166
3.10.1.2 GLM 2: Beskyttelse af vådområder og tørveområder....166
3.10.1.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften....166
3.10.1.2.2 År for anvendelse af GLM-normerne....166
3.10.1.2.3 Territorialt anvendelsesområde og udpeget område....166
3.10.1.2.4 Type berørte landbrugere....166
3.10.1.2.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....166
3.10.1.3 GLM 3: Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn....167
3.10.1.3.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften....167
3.10.1.3.2 Territorialt anvendelsesområde....167
3.10.1.3.3 Type berørte landbrugere....167
3.10.1.3.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....167
3.10.2 Hovedspørgsmål: Vand....167
3.10.2.1 GLM 4: Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb....167
3.10.2.1.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften....167
3.10.2.1.2 Mindstebredde af bræmmer (i meter)....167
3.10.2.1.3 Territorialt anvendelsesområde, herunder definition af vandløb....167
3.10.2.1.4 Type berørte landbrugere....167
3.10.2.1.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....167
3.10.3 Hovedspørgsmål: jord (beskyttelse og kvalitet)....168

3.10.3.1 GLM 5: Jordbearbejdning, mindskelse af risikoen for jordforringelse og erosion, herunder hensyntagen til hældningsgraden....168
3.10.3.1.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften....168
3.10.3.1.2 Territorialt anvendelsesområde (herunder områder, hvor der er risiko for erosion, og hældningsgradient)....168
3.10.3.1.3 Type berørte landbrugere....168
3.10.3.1.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....168
3.10.3.2 GLM 6: Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)168
3.10.3.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften (herunder den pågældende periode)....168
3.10.3.2.2 Territorialt anvendelsesområde....170
3.10.3.2.3 Type berørte landbrugere....170
3.10.3.2.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....170
3.10.3.3 GLM 7: Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand....171
3.10.3.3.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften for omdrift....171
3.10.3.3.2 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften for afgrødediversificering....171
3.10.3.3.3 Territorialt anvendelsesområde....171
3.10.3.3.4 Type berørte landbrugere....171
3.10.3.3.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen (navnlig hvis medlemsstaten har valgt afgrødediversificering)....172
3.10.4 Hovedspørgsmål: Biodiversitet og landskab (beskyttelse og kvalitet)....172
3.10.4.1 GLM 8: Mindsteandel af agerjord afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk og på alle landbrugsarealer, bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid....172
3.10.4.1.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften....172
3.10.4.1.2 Territorialt anvendelsesområde (gælder for normen for "mindsteandel")....173
3.10.4.1.3 Type berørte landbrugere....173
3.10.4.1.4 Redegørelse for bidraget til hovedformålet med praksissen/standarden....173
3.10.4.2 GLM 9: Forbud om omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder....174
3.10.4.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften....174
3.10.4.2.2 Territorialt anvendelsesområde....174
3.10.4.2.3 Type berørte landbrugere....174
3.10.4.2.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen....174
3.10.5 Supplerende GLM (hvis relevant)....175
4 Elementer, der er fælles for flere interventioner....178
4.1 Definition og minimumskrav....178
4.1.1 Landbrugsaktivitet....178
4.1.1.1 Definition af produktion....178
4.1.1.2 Definition af bevarelse af landbrugsareal....178
4.1.1.2.1 Vedligeholdelseskriterier på agerjord....178
4.1.1.2.2 Vedligeholdelseskriterier for permanente afgrøder....178
4.1.1.2.3 Vedligeholdelseskriterier på permanente græsarealer....178
4.1.2 Landbrugsareal....178
4.1.2.1 Elementer af skovlandbrugssystemer, når de etableres eller vedligeholdes på landbrugsarealet....178
4.1.2.1.1 Elementer i skovlandbrugssystemer på agerjord....178
4.1.2.1.2 Elementer i skovlandbrugssystemer med permanente afgrøder....179
4.1.2.1.3 Elementer i skovlandbrugssystemer på permanente græsarealer....179
4.1.2.2 Agerjord....179
4.1.2.2.1 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af agerjord....179
4.1.2.3 Permanente afgrøder....180
4.1.2.3.1 Definition af planteskoler....180
4.1.2.3.2 Definition af lavskov med kort omdriftstid....180
4.1.2.3.3 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af permanente afgrøder....180

4.1.2.4 Permanente græsarealer 181
4.1.2.4.1 Definition af græs og andet grøntfoder 181
4.1.2.4.2 Beslutning om at anvende kriteriet "pløjning" i forbindelse med klassificering af permanente græsarealer 181
4.1.2.4.3 Beslutning om at anvende kriteriet "opstivning" i forbindelse med klassificering af permanente græsarealer 181
4.1.2.4.4 Beslutning om at anvende kriteriet "såning med forskellige græstyper" i forbindelse med klassificeringen af permanente græsarealer 181
4.1.2.4.5 Beslutning om at medtage andre arter, f.eks. buske og/eller træer, der producerer dyrefoder, forudsat at græs og andet grøntfoder forbliver fremherskende 181
4.1.2.4.6 Beslutning om at medtage andre arter, f.eks. buske og/eller træer, der kan afgræsses og/eller producerer dyrefoder, hvor græs og andet grøntfoder ikke traditionelt er fremherskende eller ikke findes i græsningsområder 181
4.1.2.4.7 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af permanente græsarealer 181
4.1.2.5 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af landbrugsareal generelt 181
4.1.3 Støtteberettiget hektar 181
4.1.3.1 Kriterier for fastsættelse af anvendelse af areal fortrinsvis til landbrugsaktivitet, hvis jorden også anvendes til ikkelandbrugsmæssige aktiviteter 181
4.1.3.2 Kriterier, der skal sikre, at arealet er til landbrugerens rådighed 182
4.1.3.3 Periode, hvor et areal skal overholde definitionen af "støtteberettiget hektar" 182
4.1.3.4 Beslutning om at medtage arealer, der kun anvendes til landbrugsaktivitet hvert andet år 182
4.1.3.5 Beslutning om at medtage andre landskabstræk (dem, der ikke er beskyttet under GLM-normer), forudsat at disse ikke er fremherskende og ikke i betydelig grad hæmmer landbrugsaktivitetens præstation som følge af det areal, som de optager 182
4.1.3.6 Beslutning om for så vidt angår permanente græsarealer med spredte ikkestøtteberettigede træk at anvende faste nedsættelseskoefficienter til at fastlægge det areal, der betragtes som støtteberettiget 183
4.1.3.7 Beslutning om at opretholde støtteberettigelsen for tidligere støtteberettigede arealer, når de ikke længere opfylder definitionen af "støtteberettiget hektar" i henhold til artikel 4, stk. 4, litra a) og b), i forordning (EU) 2021/2115 som følge af gennemførelsen af nationale ordninger, hvis betingelser er i overensstemmelse med de interventioner, der er omfattet af det integrerede system omhandlet i artikel 63, stk. 2, i den horisontale forordning, der giver mulighed for produktion af produkter, som ikke er opført i bilag I, gennem paludikultur, og som bidrager til de miljø- og klimarelaterede målsætninger i forordningen om strategiske planer 184
4.1.4 Aktiv landbruger 184
4.1.4.1 Kriterier for identifikation af landbrugere med landbrugsaktivitet på et minimumsniveau 184
4.1.4.2 Beslutning om at anvende en negativliste over ikkelandbrugsmæssige aktiviteter som et supplerende redskab 185
4.1.4.3 Beslutning om at fastsætte et beløb for direkte betalinger på højst 5 000 EUR, under hvilket landbrugerne under alle omstændigheder skal betragtes som "aktive landbrugere" 185
4.1.5 Ung landbruger 185
4.1.5.1 Øvre aldersgrænse 185
4.1.5.2 Betingelser for at være "driftsleder" 185
4.1.5.3 Passende uddannelseskrav og/eller krævede kvalifikationer 185
4.1.5.4 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af unge landbrugere 185
4.1.6 Ny landbruger 185
4.1.6.1 Betingelser for at være "driftsleder" for første gang 185
4.1.6.2 Passende uddannelse og krævede kvalifikationer 186
4.1.7 Minimumskrav for modtagelse af direkte betalinger 186
4.1.7.1 Tærskel 186
4.1.7.2 Forklaring 186
4.1.8 Andre definitioner, der anvendes i den strategiske plan 187
4.2 Element vedrørende direkte betalinger 188

4.2.1 Beskrivelse af, hvordan betalingsrettigheder fastsættes, hvis det er relevant, og hvordan reserven fungerer 188
4.2.1.1 Rettigheder 188
4.2.1.2 Territorialisering 188
4.2.1.3 System for intern konvergens 188
4.2.1.4 Hvordan reserven fungerer 188
4.2.1.5 Eventuelle regler vedrørende overdragelse af betalingsrettigheder 188
4.2.2 Nedsættelse af direkte betalinger 188
4.2.2.1 Beskrivelse af nedsættelsen og/eller loftet over direkte betalinger 188
4.2.2.2 Fradrag af lønomkostninger 188
4.2.2.3 Anslået resultat af nedsættelsen af direkte betalinger og loftet for hvert år 189
4.2.3 Anvendelse for så vidt angår medlemmer af juridiske personer eller sammenslutninger/sammenslutninger af tilknyttede juridiske enheder (artikel 110) 189
4.2.4 Bidrag til risikostyringsværktøjer 190
4.3 Teknisk bistand 190
4.3.1 Målsætninger 190
4.3.2 Aktiviteternes omfang og vejledende planlægning 190
4.3.3 Støttemodtagere 191
4.3.4 Procentsats 192
4.4 CAP-net 192
4.4.1 Sammenfatning vedrørende, overblik over og målsætninger for det nationale netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik, herunder aktiviteter til støtte for EIP og videnstrømme inden for AKIS 192
4.4.2 Struktur, forvaltning og drift af det nationale netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik 194
4.5 Oversigt over koordineringen af og afgrænsningen og komplementariteterne mellem ELFUL og andre EU-fonde, der er aktive i landdistrikterne 195
4.6 Finansielle instrumenter 199
4.6.1 Beskrivelse af det finansielle instrument 199
4.7 Fælles elementer for interventionstyper til landdistriktsudvikling 199
4.7.1 Liste over ikkestøtteberettigede investeringer 199
4.7.2 Definition af landdistrikt og anvendelsesområde 200
4.7.3 Yderligere elementer, der er fælles for sektorspecifikke interventioner, for interventioner til landdistriktsudvikling eller fælles for både sektorspecifikke interventioner og interventioner til landdistriktsudvikling 200
4.7.4 Gældende bidragssats(er) for interventioner til udvikling af landdistrikterne 202
5 De interventioner med direkte betalinger, sektorspecifikke interventioner og interventioner til landdistriktsudvikling, der angives i strategien 204
5.1 Interventioner med direkte betalinger 207
BISS(21) - Grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed 207
1 - Basisindkomststøtte (Grundbetaling) 207
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 207
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 207
3 Behov, der er omfattet af interventionen 207
4 Resultatindikator(er) 207
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 207
6 Identifikation af relevante referenceelementer 208
7 Omfang af støtte og støttebeløb 208
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 209
9 Overholdelse af WTO-regler 209
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 210
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 210
Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd 211
10 - Bioordning for ny reguleringsmodel 211

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 211
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 211
3 Behov, der er omfattet af interventionen 211
4 Resultatindikator(er) 211
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 212
6 Identifikation af relevante referenceelementer 213
7 Omfang af støtte og støttebeløb 214
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 219
9 Overholdelse af WTO-regler 219
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 220
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 220
5 - Bioordning for økologisk arealstøtte 222
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 222
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 222
3 Behov, der er omfattet af interventionen 222
4 Resultatindikator(er) 223
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 223
6 Identifikation af relevante referenceelementer 226
7 Omfang af støtte og støttebeløb 227
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 228
9 Overholdelse af WTO-regler 229
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 230
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 232
6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs 234
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 234
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 234
3 Behov, der er omfattet af interventionen 234
4 Resultatindikator(er) 234
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 235
6 Identifikation af relevante referenceelementer 236
7 Omfang af støtte og støttebeløb 237
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 238
9 Overholdelse af WTO-regler 238
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 239
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 239
7 - Bioordning for ekstensivering med slæt 241
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 241
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 241
3 Behov, der er omfattet af interventionen 241
4 Resultatindikator(er) 241
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 242
6 Identifikation af relevante referenceelementer 243
7 Omfang af støtte og støttebeløb 245
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 245
9 Overholdelse af WTO-regler 245
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 246
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 246
8 - Bioordning for varieret planteproduktion 248
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 248
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 248
3 Behov, der er omfattet af interventionen 248

4 Resultatindikator(er) 248
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 249
6 Identifikation af relevante referenceelementer 251
7 Omfang af støtte og støttebeløb 251
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 251
9 Overholdelse af WTO-regler 251
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 252
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 252
9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed 254
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 254
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 254
3 Behov, der er omfattet af interventionen 254
4 Resultatindikator(er) 254
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 255
6 Identifikation af relevante referenceelementer 259
7 Omfang af støtte og støttebeløb 261
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 261
9 Overholdelse af WTO-regler 261
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 262
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 263
CIS(32) - Koblet indkomststøtte 264
2 - Slagtepræmie 264
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 264
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 264
3 Behov, der er omfattet af interventionen 264
4 Resultatindikator(er) 264
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 264
6 Identifikation af relevante referenceelementer 265
7 Omfang af støtte og støttebeløb 266
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 266
9 Overholdelse af WTO-regler 267
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 268
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 268
3 - Ko-præmie 269
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 269
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 269
3 Behov, der er omfattet af interventionen 269
4 Resultatindikator(er) 269
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 269
6 Identifikation af relevante referenceelementer 270
7 Omfang af støtte og støttebeløb 270
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 271
9 Overholdelse af WTO-regler 272
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 273
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 273
4 - Stivelseskartofler 274
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 274
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 274
3 Behov, der er omfattet af interventionen 274
4 Resultatindikator(er) 274

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 274
6 Identifikation af relevante referenceelementer 275
7 Omfang af støtte og støttebeløb 275
8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 275
9 Overholdelse af WTO-regler 277
11 Planlagte enhedsbeløb — Definition 278
12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 278
5.2 Sektorspecifikke interventioner 279
Frugt og grøntsager 279
Planlagte enhedsbeløb — Definition 280
Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 280
INVRE(47(1)(a)) - - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner 281
11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv. 281
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 281
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 281
3 Behov, der er omfattet af interventionen 281
4 Resultatindikator(er) 282
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 282
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 284
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 284
8 Overholdelse af WTO-regler 284
ADVI1(47(1)(b)) - - rådgivningstjenester og teknisk bistand, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 285
11B - Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv. 285
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 285
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 285
3 Behov, der er omfattet af interventionen 285
4 Resultatindikator(er) 286
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 286
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 287
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 287
8 Overholdelse af WTO-regler 287
TRAINCO(47(1)(c)) - - uddannelse, herunder vejledning og udveksling af bedste praksis, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer samt brug af organiserede handelsplatforme og råvarebørser på spot- og futuresmarkeder 288
11C - Uddannelse mv. 288
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 288
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 288
3 Behov, der er omfattet af interventionen 288
4 Resultatindikator(er) 289
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 289
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 290
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 290
8 Overholdelse af WTO-regler 290
ORGAN(47(1)(d)) - - økologisk eller integreret produktion 291

11D - Økologisk eller integreret produktion 291
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 291
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål....291
3 Behov, der er omfattet af interventionen 291
4 Resultatindikator(er) 292
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 292
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 293
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 293
8 Overholdelse af WTO-regler 293
PROMO(47(1)(f)) - - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder aktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om Unionens kvalitetsordninger og vigtigheden af sund ernæring og diversificere og konsolidere markederne 295
11F - Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv. 295
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 295
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål....295
3 Behov, der er omfattet af interventionen 295
4 Resultatindikator(er) 295
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 296
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 296
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 296
8 Overholdelse af WTO-regler 297
QUAL(47(1)(g)) - - Gennemførelse af såvel Unionens kvalitetsordninger som nationale kvalitetsordninger 298
11G - Gennemførelse af kvalitetsordninger 298
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 298
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål....298
3 Behov, der er omfattet af interventionen 298
4 Resultatindikator(er) 298
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 298
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 299
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 299
8 Overholdelse af WTO-regler 299
TRACE(47(1)(h)) - - gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer, navnlig overvågning af kvaliteten af produkter, der sælges til endelige forbrugere 300
11H - Gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer 300
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 300
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål....300
3 Behov, der er omfattet af interventionen 300
4 Resultatindikator(er) 300
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 300
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 301
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 301
8 Overholdelse af WTO-regler 301
CLIMA(47(1)(i)) - - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer 302
11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer 302
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 302
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål....302
3 Behov, der er omfattet af interventionen 302
4 Resultatindikator(er) 303
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 303

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 304
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 304
8 Overholdelse af WTO-regler 304
WITHD(47(2)(f)) - - tilbagetrækning fra markedet med henblik på gratis uddeling eller andre formål, herunder om nødvendigt forarbejdning med henblik på at lette en sådan tilbagetrækning 305
11J - Tilbagekøb fra markedet 305
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 305
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 305
3 Behov, der er omfattet af interventionen 305
4 Resultatindikator(er) 305
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 305
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 306
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 306
8 Overholdelse af WTO-regler 306
GREEN(47(2)(g)) - - grøn høst, der består i høsten på et givet areal af samtlige umodne uafsættelige produkter, der ikke forud for den grønne høst er blevet beskadiget på grund af vejrforhold, sygdom eller andre årsager 307
11K - Grøn høst 307
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 307
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 307
3 Behov, der er omfattet af interventionen 307
4 Resultatindikator(er) 307
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 307
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 308
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 308
8 Overholdelse af WTO-regler 308
NOHAR(47(2)(h)) - - undladt høst, der består i afslutningen af den igangværende produktionscyklus på et givet areal, hvor produktet er veludviklet og af sund, rimelig og sædvanlig handelskvalitet, dog ikke ødelæggelse af produkter på grund af vejrforhold eller sygdom 309
11L - Undladt høst 309
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 309
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 309
3 Behov, der er omfattet af interventionen 309
4 Resultatindikator(er) 309
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 309
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 310
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 310
8 Overholdelse af WTO-regler 310
HARIN(47(2)(i)) - - høst- og produktionsforsikring, der bidrager til at beskytte producenternes indkomst, når der forekommer tab som følge af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, sygdomme eller skadegørerangreb, og som samtidig sikrer, at støttemodtagerne træffer de nødvendige risikoforebyggelsesforanstaltninger 311
11M - Høst- og produktionsforsikring 311
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 311
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 311
3 Behov, der er omfattet af interventionen 311
4 Resultatindikator(er) 311
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 311
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 312
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 312

8 Overholdelse af WTO-regler 312
Biavlsprodukter 313
ADVIBEES(55(1)(a)) - - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer 313
12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv. 313
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 313
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 313
3 Behov, der er omfattet af interventionen 313
4 Resultatindikator(er) 314
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 314
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 316
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 317
8 Overholdelse af WTO-regler 317
9 Planlagte enhedsbeløb — Definition 318
10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 318
INVAPI(55(1)(b)) - - investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner 319
12B - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv. 319
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 319
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 319
3 Behov, der er omfattet af interventionen 319
4 Resultatindikator(er) 319
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 319
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 322
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 323
8 Overholdelse af WTO-regler 323
9 Planlagte enhedsbeløb — Definition 324
10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 324
COOPAPI(55(1)(e)) - - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter 325
12C - Programmer for forskning 325
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 325
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 325
3 Behov, der er omfattet af interventionen 325
4 Resultatindikator(er) 326
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 326
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 328
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 329
8 Overholdelse af WTO-regler 329
9 Planlagte enhedsbeløb — Definition 330
10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 330
PROMOBEES(55(1)(f)) - - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter 331
12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv. 331
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 331
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 331
3 Behov, der er omfattet af interventionen 331
4 Resultatindikator(er) 332
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 332
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 334

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 335
8 Overholdelse af WTO-regler 335
9 Planlagte enhedsbeløb — Definition 336
10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 336
ACTQUAL(55(1)(g)) - - aktioner til forbedring af produktkvaliteten 337
12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten 337
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 337
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 337
3 Behov, der er omfattet af interventionen 337
4 Resultatindikator(er) 338
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 338
6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 340
7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 341
8 Overholdelse af WTO-regler 341
9 Planlagte enhedsbeløb — Definition 342
10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 342
5.3 Interventioner til udvikling af landdistrikterne 342
ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser 342
13 - Pleje af græs- og naturarealer (N2000) 342
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 343
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 343
3 Behov, der er omfattet af interventionen 343
4 Resultatindikator(er) 343
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 343
6 Identifikation af relevante referenceelementer 346
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 347
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 349
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 349
10 Overholdelse af WTO-regler 349
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 349
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 350
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 351
14 - Biodiversitetsskov (N2000) 355
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 355
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 355
3 Behov, der er omfattet af interventionen 355
4 Resultatindikator(er) 355
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 355
6 Identifikation af relevante referenceelementer 356
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 357
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 358
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 359
10 Overholdelse af WTO-regler 359
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 359
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 360
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 362
15 - Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter 371
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 371
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 371
3 Behov, der er omfattet af interventionen 371
4 Resultatindikator(er) 371

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 372
6 Identifikation af relevante referenceelementer 374
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 375
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 376
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 376
10 Overholdelse af WTO-regler 377
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 377
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 378
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 380
ANC(71) - Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger 387
17 - Ø-støtte 387
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 387
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 387
3 Behov, der er omfattet af interventionen 387
4 Resultatindikator(er) 387
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 387
6 Identifikation af relevante referenceelementer 388
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 388
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 389
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 389
10 Overholdelse af WTO-regler 389
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 389
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 391
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 391
ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav 393
16 - Målrettet regulering 393
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 393
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 393
3 Behov, der er omfattet af interventionen 393
4 Resultatindikator(er) 393
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 393
6 Identifikation af relevante referenceelementer 395
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 397
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 398
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 398
10 Overholdelse af WTO-regler 398
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 398
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 399
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 399
INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding 401
18 - Vand- og klimaprojekter 401
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 401
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 401
3 Behov, der er omfattet af interventionen 401
4 Resultatindikator(er) 402
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 402
6 Identifikation af relevante referenceelementer 406
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 406
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 407
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 407
10 Overholdelse af WTO-regler 408

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 408
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 409
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 410
19 - Minivådområder 416
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 416
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 416
3 Behov, der er omfattet af interventionen 416
4 Resultatindikator(er) 416
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 416
6 Identifikation af relevante referenceelementer 417
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 417
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 418
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 418
10 Overholdelse af WTO-regler 419
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 419
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 420
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 420
20 - Privat skovrejsning 422
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 422
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 422
3 Behov, der er omfattet af interventionen 422
4 Resultatindikator(er) 423
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 423
6 Identifikation af relevante referenceelementer 424
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 424
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 425
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 425
10 Overholdelse af WTO-regler 425
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 426
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 427
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 427
21 - Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) 429
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 429
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 429
3 Behov, der er omfattet af interventionen 429
4 Resultatindikator(er) 429
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 429
6 Identifikation af relevante referenceelementer 431
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 431
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 432
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 432
10 Overholdelse af WTO-regler 432
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 432
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 433
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 433
22 - Miljø- og klimateknologi 435
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 435
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 435
3 Behov, der er omfattet af interventionen 435
4 Resultatindikator(er) 435
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 436

6 Identifikation af relevante referenceelementer 437
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 437
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 438
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 438
10 Overholdelse af WTO-regler 439
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 439
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 440
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 440
23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering 442
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 442
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 442
3 Behov, der er omfattet af interventionen 442
4 Resultatindikator(er) 443
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 443
6 Identifikation af relevante referenceelementer 444
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 444
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 445
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 445
10 Overholdelse af WTO-regler 445
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 445
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 446
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 446
INSTAL(75) - Etablering af unge landbrugere og nye landbrugere og virksomheder i landdistrikterne 448
24 - Etableringsstøtte til unge landbrugere 448
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 448
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 448
3 Behov, der er omfattet af interventionen 448
4 Resultatindikator(er) 448
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 448
6 Identifikation af relevante referenceelementer 450
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 450
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 450
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 450
10 Overholdelse af WTO-regler 450
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 451
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 452
13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 452
COOP(77) - Samarbejde 454
25 - LAG 454
1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension 454
2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål 454
3 Behov, der er omfattet af interventionen 454
4 Resultatindikator(er) 455
5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen 455
6 Identifikation af relevante referenceelementer 457
7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder 457
8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte 457
9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen 458
10 Overholdelse af WTO-regler 459
11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention 459
12 Planlagte enhedsbeløb — Definition 460

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output 460
6 Finansieringsplan 462
6.1 Oversigtstabel 462
6.2 Detaljerede finansielle oplysninger og opdeling pr. intervention og planlægning af output 465
6.2.1 Direkte betalinger 465
6.2.2 På sektorplan 468
6.2.3 Udvikling af landdistrikterne 469
7 Forvaltnings- og koordineringssystem 489
7.1 Udpegelse af forvaltnings- og koordineringsorganer + kontrolorganer 489
7.2 Beskrivelse af overvågnings- og rapprteringsstrukturen 492
7.3 Oplysninger om kontrolsystemet og sanktioner 496
7.3.1 (IFKS) — Integreret forvaltnings- og kontrolsystem 496
7.3.1.1 Alle elementer i IFKS som fastsat i forordningen [den horisontale forordning] skal være oprettet og i drift fra den 1. januar 2023 496
7.3.1.1.1 Markidentifikationssystem (LPIS) 496
7.3.1.1.2 Geospatial ansøgningsordning og dyrebaseret ansøgningsordning 496
7.3.1.1.3 Anvender du en automatisk ansøgningsordning (jf. artikel 65, stk. 4, litra f), i den horisontale forordning)? 497
7.3.1.1.4 Arealovervågningssystem (AMS) 497
7.3.1.1.5 Kontrol- og sanktionssystem 498
7.3.1.1.5.1 Beskrivelse af kontrol- og sanktionssystem(er) i forbindelse med IFKS-interventioner 498
7.3.1.1.6 Ordning for identifikation og registrering af betalingsrettigheder, hvis det er relevant 498
7.3.1.1.7 Ordning for identifikation og registrering af dyr som omhandlet i artikel 65, stk. 4, litra c) [artikel 66, stk. 1, litra g), i den horisontale forordning] 498
7.3.2 Ikke-IFKS 498
7.3.2.1 Kort beskrivelse af sanktionssystemet i forbindelse med ikke-IFKS-interventioner i overensstemmelse med principperne om effektivitet, proportionalitet og afskrækkende virkning 498
7.3.2.2 Kort beskrivelse af kontrolsystemet i forbindelse med ikke-IFKS (kontrolmetoder, krydskontrol, investeringernes holdbarhed og relateret efterfølgende kontrol osv.) 500
7.3.2.3 Regler for offentligt udbud? 505
7.4 Konditionalitet 506
7.4.1 Kontrolsystem i forbindelse med konditionalitet 506
7.4.1.1 Beskrivelse af kontrolsystemet i forbindelse med konditionalitet 506
7.4.1.2 Kontroltyper 508
7.4.2 Sanktionssystem i forbindelse med konditionalitet 510
7.4.2.1 Beskrivelse af sanktionssystemet i forbindelse med konditionalitet 510
7.4.2.2 Definition og anvendelse af "gentagne tilfælde af manglende overholdelse" (beregning og omfattet periode): 511
7.4.2.3 Definition og anvendelse af "forsætlighed" 511
7.4.3 Angivelse af anvendelsen af et forenklet kontrolsystem for små landbrugere 511
7.4.4 De kompetente kontrolorganer, der er ansvarlige for kontrollen af konditionalitetsstandarder og lovgivningsbestemte forvaltningskrav 512
7.5 Social konditionalitet 514
7.5.1 Beskrivelse af kontrolsystemet i forbindelse med social konditionalitet 514
7.5.2 Beskrivelse af sanktionssystemet i forbindelse med social konditionalitet 514
8 Modernisering: AKIS og digitalisering 515
8.1 AKIS 515
8.1 Den overordnede påtænkte organisationsstruktur i et styrket AKIS 515
8.2 Beskrivelse af, hvordan rådgivningstjenester, forskning og netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik vil samarbejde inden for rammerne af AKIS (artikel 114, litra a), nr. ii)) 516
8.3 Beskrivelse af organiseringen af alle bedriftskonsulenter i henhold til de krav, der er nævnt i artikel 15, stk. 2, 3 og 4 516
8.4 Beskrivelse af, hvordan støtte til innovation ydes, jf. artikel 114, litra a), nr. ii) 518
8.5 Digitaliseringsstrategi (artikel 114, litra b)) 520

Bilag....521
Bilag I om den forudgående evaluering og den strategiske miljøvurdering (SMV) som omhandlet i direktiv 2001/42/EF....521
1. Sammenfatning af forudgående evaluering og resultater....521
2. Henstillinger fra den forudgående evaluering og den strategiske miljøvurdering (SMV), og hvordan de er blevet håndteret....526
3. Forudgående evalueringsrapport....532
4. Rapport om strategisk miljøvurdering....532
Bilag II om SWOT-analysen....532
Bilag III om høringen af partnerne....532
Bilag IV om den afgrødespecifikke betaling for bomuld (hvis det er relevant)....532
Bilag V om den supplerende nationale finansiering, der ydes inden for rammerne af den strategiske plan....533
National finansiel støtte til frugt- og grøntsagssektoren i henhold til forordning (EU) 2021/2115....533
Bilag VI om midlertidig national støtte (hvis det er relevant)....534
a) det årlige sektorspecifikke rammebeløb for hver sektor, for hvilken midlertidig national støtte ydes....534
b) hvis det er relevant, den maksimale enhedsstøttesats for hvert år i perioden....534
c) hvis det er relevant, oplysninger om referenceperioden som ændret i overensstemmelse med artikel 147, stk. 2, andet afsnit....534
d) en kort beskrivelse af komplementariteten mellem den midlertidige nationale støtte og interventioner i henhold til den strategiske plan....534
Andre bilag: Sammenhængen med og bidraget til Unionens 2030-mål....534
Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om at nedbringe næringsstoftabet med 50 % og samtidig undgå, at jordens frugtbarhed forringes....534
Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om, at mindst 10 % af landbrugsarealet skal bestå af landskabstræk med høj diversitet....534
Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om, at mindst 25 % af EU's landbrugsjord skal dyrkes økologisk....534
Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om samlet set at reducere forbruget af og risikoen ved kemiske pesticider med 50 % og forbruget af mere farlige pesticider med 50 %....534
Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om at reducere salget af antimikrobielle stoffer til husdyr og akvakultur med 50 %....535
Nationalt bidrag til EU's 2025-mål om etablering af hurtigt bredbåndsinternet i landdistrikterne for at nå målet om 100 % adgang....535
DOKUMENTER....536

Ændringstype

Ændring

Generelle oplysninger om anmodningen om ændring

Indledning

Formålet med ændringerne er at styrke den danske implementering af CAP'en, sikre en mere effektiv implementering på baggrund af identificerede uhensigtsmæssigheder, samt rette fejl og tilpasse den strategiske plan til de nye forenklinger af krav under CAP-plan forordningen. Ændringerne omfatter primært justeringer i GLM-krav og bio-ordninger på baggrund af erfaringer fra de første to år med implementering af CAP'en, implementering af social konditionalitet fra 1. januar 2025, og håndteringen af det vedtagne forenklingsforslag til forordning (EU) 2021/2115, og dets indvirken på den grønne omstilling. Ændringerne vurderes ikke at have nævneværdig betydning for så vidt angår opfyldelsen af de specifikke målsætninger. Overordnet gennemføres støtteordninger som planlagt, og justeringer i ordningernes finansieringsplaner mv. sker under hensyntagen til, at der ikke må anvendes færre midler på grønne indsatser, og at der ikke sker backsliding ift. effekter. Samlet set er det vurderingen, at ændringerne vil bidrage til en mere effektiv implementering af CAP'en, herunder optimering af støtteordninger, hvorved de grønne ambitioner understøttes.

Nedenfor gives en overordnet introduktion til de væsentligste ændringer, mens de enkelte ændringer er beskrevet i afsnittet *Nærmere oplysninger om de specifikke elementer i hver ændring*. Det bemærkes, at der er foretaget sproglige og redaktionelle rettelser, der ikke fremgår af dette afsnit, herunder er for eksempel betegnelsen *eco-scheme* ændret til den danske betegnelse *bio-ordning*.

Ændringer af GLM-krav

Danmark ønsker at foretage ændringer til nogle **af GLM-kravene** med virkning fra 1. januar 2025.

Ift. **GLM 2** og **GLM 6** har Aarhus Universitet udarbejdet opdateret kortlægning af tørvejorder på landbrugsarealer samt jordbundstypekort, som bevirker ændringer i anvendelsesområdet for GLM 2 og GLM 6. De nye kortdata medfører samlet set et lavere areal under GLM 2 og en lavere andel jord med krav om jorddække i hele vinterperioden under GLM 6.

Under **GLM 5** og **GLM 6** gives der mulighed for mekanisk bekæmpelse af skadedyrene aksløberens larve og majshalvmøl på et mindre landbrugsareal, da der ikke forefindes alternative bekæmpelsesmetoder på disse skadedyr. Ændringen foretages for at muliggøre effektiv bekæmpelse, når behovet opstår, hvormed den samlede udbredelse af skadedyrene kan begrænses. Udbredelsen af disse skadedyr er i dag ikke i en sådan størrelse, at bekæmpelse vil kunne medføre væsentlige, negative miljømæssige konsekvenser.

Derudover præciseres listen over plantefamilier, for hvilke der gælder særlige regler for falsk såbed, i **GLM 6**. Ændringen har ingen effekt, fordi de pågældende afgrøder indgår i det allerede indmeldte areal.

På baggrund af forordning (EU) 2024/1468 udgår kravet om 4 pct. 'ikke-produktive elementer og arealer på bedriftens omdriftsarealer' under **GLM 8** fra 1. januar 2025 fra CAP-forordningen. Det præciseres, hvad der fortsat er gældende fra 2025 under GLM 8, og en række yderligere ordninger justeres som følge af dette. Der indføres et supplerende GLM 10 krav om ikke-produktive arealer fra 2025.

Derudover vil bortfaldet af **GLM 8** delkrav 1 og indførsel af det supplerende GLM 10 krav betyde en ændret baseline for bio-ordningen *biodiversitet & bæredygtighed.* Som følge af fjernelse af Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk under GLM 8 fra forordningen foretages også en række ændringer af definitionerne af støtteberettigede landbrugsarealer herunder at markkrat anses som andre landskabselementer på samme vis som småbiotoper.

Der henvises til afsnittet *Nærmere oplysninger om de specifikke elementer i hver ændring* for en uddybning af justeringer i definitioner og af de enkelte GLM-krav.

Ændringer af ordninger med direkte betalinger, herunder øget fleksibilitet

På ordninger med direkte betalinger foreslås følgende konkrete tiltag:

Bio-ordningen **biodiversitet & bæredygtighed** bliver ændret i 2025, så adgangskriteriet for at komme ind i ordningen ændres fra, at landbruger skal opfylde delkrav 1 under GLM 8 til at opfylde GLM 10, hvor der kommer til at gælde de samme betingelser for undtagelser mv.. Derudover ændres procenten på det nedadgående spænd på tillægget til ordningen fra ca. minus 10 pct. til ca. minus 30 pct. af det planlagte

enhedsbeløb.

Søgning til ordningen forventes at stige i 2025, og der forventes derfor at blive etableret mere ikke-produktivt areal i ordningen med tilhørende effekt, som vil have en positiv virkning på opfyldelsen af de specifikke målsætninger. Finansiering til ordningen øges i lyset af den forventede stigning og dækkes af omprioriterede midler fra bio-ordningen ekstensivering med slæt i perioden 2025-2027.

Andre landskabselementer under definitionerne af støtteberettigede arealer

Som følge af ophør af 4 pct. kravet under GLM 8 vil de ca. 2.000 ha allerede registrerede markkrat, der i 2024 indgik i opfyldelsen af mindstekravet om 4. pct. ikke-produktive elementer og arealer på bedriftens omdriftsarealer, fortsat være en del af det tilskudsberettigede areal i 2025, såfremt de sammen med andre landskabselementer ikke udgør mere end 20 pct. af markens areal. Dette forudsætter, at de fortsat opfylder betingelserne til markkrat. Fra 2025 er det ikke muligt at udvide det tilskudsberettigede areal med eksisterende markkrat, der ikke i forvejen er registreret som en del af det tilskudsberettigede areal. Ændringen har derved ikke betydning for opfyldelsen af de specifikke målsætninger. Markbræmmer fjernes som et element for at reducere kompleksitet i ordningerne. Da de eksisterende markbræmmer kan fortsætte med at få tilskud under ordningen som brak, har det ingen konsekvens for målsætningerne. Den nuværende tærskel på 20 pct. fastholdes således for alle andre landskabselementer, herunder elementer der indgår i opfyldelsen af GLM10. Justeringerne skyldes primært at GLM 8 om Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk med forordning for forenkling af EU's fælles landbrugspolitik bortfalder fra 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10. De nævnte forhold vedr. GLM 8, delkrav 1 gælder i stort omfang tilsvarende vedr. GLM 10-kravet.

Bio-ordningen **ekstensivering med slæt** lukkes fra 2025, da både den hidtidige og forventede søgning er væsentligt under den søgning, der er forudsat. Lukningen af ordningen medfører en nedjustering af det planlagte areal i CAP-planen på 38.000 hektar pr. år i perioden 2025-2027, og effekten af ordningen bortfalder. Det planlagte areal i CAP-planen stemmer dog ikke overens med forventninger til den fremtidige søgning på ordningen, som er meget lavere. Med lukning af ordningen omprioriteres midlerne fra bio-ordningen ekstensivering med slæt til bio-ordning for biodiversitet & bæredygtighed. Samlet set forventes det således, at en øget effekt med de forventede øgede antal ha under biodiversitet & bæredygtighed vil kunne opveje et manglende bidrag fra bio-ordningen ekstensivering med slæt. Det vurderes derfor, at ændringerne ikke har betydning for det overordnede bidrag til opfyldelsen af de specifikke mål. Endelig foretages en mindre teknisk tilpasning af det planlagte output og vejledende finansielle tildeling til **bio-ordningen varieret planteproduktion**.

***Æ*ndringer af sektorspecifikke interventioner**

For de sektorspecifikke interventioner er der fortaget en række justeringer på baggrund af resultater fra første ansøgningsrunde. På interventioner i biavlssektoren er der foretaget justeringer i beskrivelsen af kontrolsystemet på ordningen, så kontrollen af opretholdelse af investeringer er afspejlet i teksten. Derudover er der ændret i prioriteringen og betingelser for støtteberettigelse for projekter, der modtager udbetalinger i 2026-2027. På interventioner i frugt og grøntsektoren er der foretaget opdatering i afsnit om begge producentorganisationers overgang til CAP-planen, og afsnittet om reglerne for kontrol er opdateret. *Æ*ndringerne vurderes ikke at have betydning for ordningernes bidrag til de specifikke målsætninger.

***Æ*ndringer af ordninger til udvikling af landdistrikterne**

For ordninger i søjle II gennemføres en række ændringer, der har til hensigt at skabe klarhed om gældende regler og sikre optimering af ordningerne. *Æ*ndringerne vil få virkning i forbindelse med, at ansøgningsrunde til den pågældende ordning åbner. Mange af ændringerne skal gøre det lettere og mere attraktivt for landbrugere at søge ordningerne i søjle II. *Æ*ndringerne vil dermed understøtte CAP-planens målsætninger. De væsentligste ændringer med betydning for søjle II-ordningernes finansieringsplan og bidrag til målsætningerne gennemgås i det følgende.

Med ændringen til Pilotordning under ordningen Pleje af græs- og naturarealer (N2000) vil ordningen fortsætte i yderligere et år efter 2025. Der er derfor behov for at anføre et enhedsbeløb for regnskabsåret 2027 i CAP-planen. Samtidig øges omfanget af pilotordningen fra 100 ha i det første år til 200 ha i det efterfølgende år. Beløbet tages fra budgettet til nye femårige tilsagn om pleje af græs- og naturarealer.

Ordningen **Privat skovrejsning** (intervention 20) ændres således, at krav om ejerskab af projektarealet justeres, således at kommuner kan agere projektejer og indgå projektaftale med private lodsejere om at

gennemføre skovrejsningsprojekter på privatejede landbrugsarealer. Ændringen kan udvide andelen af mulige kommunale ansøgere til ordningen og dermed øge ordningens tilslutning og afløb. Realiseringen af større projekter med flere lodsejere kan dog tage længere tid end de to år, som er anslået for nuværende skovrejsningsprojekter. Derudover opdateres de planlagte enhedsbeløb og det forventede output som en afledt konsekvens af, at det er besluttet at hæve ordningens tilskudssatser for at tilskynde en større søgning. Endeligt bliver betingelsen for støtteberettigelse vedrørende fredskovspligt lempet, således at pålægges af fredskovspligt blev gjort til et virkemiddel og ikke et mål i sig selv.

Med ændringen af ordningen **Biodiversitetsskov** (intervention 14) tilpasses de planlagte udbetalinger til tilsagn overført fra landdistriktsprogrammet ('halen') som følge af, at der i 2024 er foretaget en genberegning af omfanget af arealer. Denne genberegning viser, at den tidligere opgørelse har været fejlbehæftet, og at der vil være færre arealer end oprindeligt forudsat, som overføres til udbetaling under CAP-planen fra 2026. Under oplysninger om vurdering af statsstøtte tilføjes nyt SA sagsnummer.

Ændringen af ordningen **Etableringsstøtte til unge landbrugere** (intervention 24) har til formål at præcisere og konkretisere ansøgerens betingelser og **definitionen af en ung landbruger** (i kapitel 4.1).

Med ændringen til **Miljø- og klimateknologi** (intervention 22) tilføjes muligheden for tilskud til investeringer til modernisering og omstrukturering af husdyrproduktion. Muligheden afgrænses til omlægning fra produktion af buræg til en anden produktionsform.

Ændringen til **Etablering af anlæg til grøn bioraffinering** (intervention 23) omhandler primært en justering af enhedsbeløbene, da den første ansøgningsrunde af ordningen er afholdt, hvilket har givet et bedre datagrundlag til at understøtte beløbsstørrelserne.

Ud over ovennævnte ændringer er der foretaget en række mindre justeringer af ordningerne **Minivådområder** (intervention 19), **Rydning og forberedelse til afgræsning** (intervention 21), **Vand- og klimaprojekter** (intervention 18), **Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter** (intervention 15) og **Pleje af græs- og naturarealer** (intervention 13). Der fremgår yderligere information om de enkelte ændringer i afsnit vedr. nærmere oplysninger om de specifikke ændringer.

Implementering af Social konditionalitet

Danmark implementerer Social konditionalitet med virkning fra 1. januar 2025. CAP-planen er på denne baggrund opdateret, så den afspejler implementeringen. Implementering afspejler, at der anvendes de gældende nationale kontrol- og håndhævelsessystemer inden for social- og beskæftigelseslovgivningen. På baggrund af minimum årlige underretninger fra afgørende instanser om relevante eksigible afgørelser pålægger udbetalingsorganet landbrugeren administrative sanktioner for manglende overholdelse af bestemmelserne omfattet af social konditionalitet.

Ændringer af værdier for resultatindikatorer

De foretages en tilpasning af fastsatte milepæle og mål for udvalgte resultatmål i Kap. 2.3 med henblik på i højere grad at afspejle de faktiske omstændigheder for implementeringen af de ordninger, som er tilknyttet resultatmålene.

Der foretages en tilpasning af de planlagte værdier for milepæle for resultatindikatoren R.17 *Arealer med skovrejsning*. Som følge af lav tilslutning til ordningen Privat skovrejsning under Landdistriktsprogrammet de seneste år er det besluttet at hæve ordningens tilskudssatser under CAP-planen, for at tilskynde en større søgning. I 2022 blev der kun realiseret søgning på ca. 50 pct. af rammen, mens der i 2023 kun blev realiseret en søgning på ca. 33 pct. af rammen. De eksisterende milepæle og mål blev fastlagt for flere år siden, hvor forudsætningerne for det forventede afløb under ordningen så markant anderledes ud. Ordningen er i de seneste år blevet påvirket af flere udefrakommende faktorer i form af inflation, konkurrence og andre typer af arealanvendelse, som har gjort ordningen mindre attraktiv for ansøgere. De øgede satser på ordningen betyder, at der kommer flere realiserede projekter og hektar end der ville gøre, hvis de eksisterende satser var blevet bibeholdt. Da den afsatte ramme til ordningen fastholdes, er konsekvensen at der vil komme færre projekter i ordningen end oprindeligt planlagt og dermed også færre hektar med skovrejsning i løbet af perioden. Som konsekvens af dette nedjusteres milepælene for perioden 2025-2028.

Der foretages en tilpasning af planlagte værdier for milepæle for resultatindikatorer R.14, R.19, R.21, R.22, R.24, R.29 og R.31.

Som følge af at det I 2023 blev det besluttet at hæve støttesatsen til økologiske arealer fra 870 kr. til 1200.

kr. med henblik på at fastholde eksisterende økologiske arealer og tiltrække nye arealer til ordningen. På daværende tidspunkt var det ikke muligt at foretage en tilsvarende tilpasning af det forventede bidrag til tilknyttede resultatindikatorer, men dette er alt andet lige nødvendigt, eftersom at den afsatte finansielle ramme til ordningen i CAP-planen blev fastholdt uændret. På denne baggrund foretages der en nedjustering af de planlagte milepæle for regnskabsårene 2025-2027, svarende til den tidligere gennemførte nedjustering af det planlagte output, som følge af den øgede støttesats.

Den lave søgning til denne ordning tilskrives lavere efterspørgsel efter økologi grundet inflation og stigende fødevarepriser, som følge af krigen i Ukraine. Den lavere efterspørgsel har ført til en nedgang i detailhandlens udbud af økologiske fødevarer, hvilket har haft konsekvenser for de økologiske producenter. For eksempel oplever produktionen af økologisk kylling et kraftigt fald i efterspørgslen, hvilket har ført til tilpasning af produktionen, herunder tilbagelægning af arealer med foderkorn til konventionel produktion. Den aktuelle usikkerhed om efterspørgslen efter økologi præger således eksisterende økologer, der ikke opretholder den økologiske drift i det omfang, der var forventet forud for CAP-planen. Men også omlægningen af nye arealer til økologi har både i 2023 og 2024 været på et langt lavere niveau end planlagt, hvilket må forventes at fortsætte så længe efterspørgslen er usikker. Overordnet set forventes det, at den generelle usikkerhed og lavere søgning til ordningen også fremadrettet vil resultere i et lavere bidrag til opfyldelse af milepæle for de resultatindikatorer, som er tilknyttet ordningen.

Der foretages en tilpasning af de planlagte værdier for milepæle og mål for resultatindikatoren R.30 *Støtte bæredygtig skovforvaltning*. Det skyldes, at det forventede bidrag til opfyldelse af milepæle og mål fra tilsagn overført fra landdistriktsprogrammet (halen) til denne resultatindikator har været baseret på fejlagtige data for ordningen Biodiversitetsskov (N2000), som nu er blevet tilrettet. Helt konkret betyder dette, at der foretages en nedjustering af milepæle og mål for denne resultatindikator for perioden 2026-2029, som følge af de reviderede forventninger til halen.

Type af ændring

☐Justering af de planlagte output eller fastsættelse/justering af nedsættelseskoefficienter, jf. artikel 11, stk. 1 og 5, i forordning (EU) 2021/2115
☑Ændringer vedrørende konditionalitet, jf. artikel 12 og 13 i forordning (EU) 2021/2115
☐Overførsel vedrørende nedsættelse og lofter, jf. artikel 17, stk. 5, i forordning (EU) 2021/2115
☑Ændring af interventioner i visse sektorer, jf. artikel 42 i forordning (EU) 2021/2115
☐Tildeling af et beløb, der skal ydes som bidrag til InvestEU, jf. artikel 81 i forordning (EU) 2021/2115
☐Ændringer som følge af en revidering af beslutninger om at anvende tildelinger til direkte betalinger ved interventioner i visse sektorer, jf. artikel 88, stk. 7, i forordning (EU) 2021/2115
☐Overførsler af tildelinger fra ELFUL til direkte betalinger, jf. artikel 103 i forordning (EU) 2021/2115
☑Ændring af elementer vedrørende interventionstyper med direkte betalinger som fastsat i afsnit III, kapitel II, i forordning (EU) 2021/2115
☐Tilføjelse af manglende elementer i en godkendt strategisk plan, jf. artikel 118, stk. 5, i forordning (EU) 2021/2115
☑Ændring af interventioner til udvikling af landdistrikterne, der er fastsat i afsnit III, kapitel IV, i forordning (EU) 2021/2115, og ikke omhandlet i artikel 119, stk. 9, i nævnte forordning
☐Ændring af interventioner til udvikling af landdistrikterne, der er fastsat i afsnit III, kapitel IV, i forordning (EU) 2021/2115, og omhandlet i artikel 119, stk. 9, i nævnte forordning
☐Ændringer som følge af en gennemgang af strategiske planer, jf. artikel 120 i forordning (EU) 2021/2115
☐Further cases referred to in Article 4(1) of Regulation (EU) 2023/370 (one or more options are possible)
☐Ændringer som følge af hasteforanstaltninger, der er nødvendige for at håndtere naturkatastrofer, katastrofale hændelser eller ugunstige vejrforhold, der formelt er anerkendt som sådanne af den kompetente nationale offentlige myndighed, eller ændringer som følge af en væsentlig og pludselig ændring af medlemsstatens socioøkonomiske forhold
☐Ændringer, der er nødvendige som følge af ændringer af EU-lovgivningen, og som ikke er omhandlet i artikel 120 i forordning (EU) 2021/2115, eller ændringer, der er nødvendige som følge af en afgørelse i en domstol i EU

☐Ændringer som følge af ekstraordinære foranstaltninger vedtaget i medfør af artikel 219, 220 eller 221 i forordning (EU) nr. 1308/2013
☐Ændringer, der er nødvendige som følge af indførelse af finansielle instrumenter, jf. artikel 58 i forordning (EU) 2021/1060 eller ændringer heraf
☐Ændringer som følge af automatisk frigørelse i forbindelse med strategiske planer, jf. artikel 34 i forordning (EU) 2021/2116
☐Ændringer, der vedrører interventioner i henhold til afsnit III, kapitel IV, i forordning (EU) 2021/2115, der er omhandlet i artikel 119, stk. 9, i nævnte forordning
☑Ændring af øvrige elementer af strategiske planer, der ikke er omhandlet i ovennævnte punkter

Nærmere oplysninger om de specifikke elementer i hver ændring

2.3 Målplan

Begrundelse for ændringen

R.17:

Som følge af lav tilslutning til ordningen Privat skovrejsning under Landdistriktsprogrammet de seneste år er det besluttet at hæve ordningens tilskudssatser under CAP-planen, for at tilskynde en større søgning. I 2022 blev der kun realiseret søgning på ca. 50 pct. af rammen, mens der i 2023 kun blev realiseret en søgning på ca. 33 pct. af rammen. De øgede satser på ordningen betyder, at der kommer flere realiserede projekter og hektar end der ville gøre, hvis de eksisterende satser var blevet bibeholdt. Da den afsatte ramme til ordningen fastholdes, er konsekvensen at der vil komme færre projekter i ordningen end oprindeligt planlagt og dermed også færre hektar med skovrejsning i løbet af perioden.

De eksisterende milepæle og mål blev fastlagt for flere år siden, hvor forudsætningerne for det forventede afløb under ordningen så markant anderledes ud. Ordningen er i de seneste år blevet påvirket af flere udefrakommende faktorer, som har gjort ordningen mindre attraktiv for ansøgere. Herunder inflation, som er steget relativt meget i Danmark fra 2021 til 2023. Se endvidere Danmarks Statistik – 'PRIS 112' - https://www.statistikbanken.dk/20072. Derudover er der også øget konkurrence fra andre ordninger og typer af arealanvendelse. F.eks. yder den statsstøttenotificerede nationale skovrejsningsordning Klimaskovfonden tilskud på op til 65.000 kr./ha. Med andre ord har det tidligere været forudsat, at der kunne realiseres flere projekter og hektar for den afsatte ramme, men disse forudsætninger har ændret sig markant i løbet af de seneste år. De oprindelige satser og det estimerede arealpotentiale, som blev lagt til grund ved estimering af ordningens forventede bidrag til resultatmålet, er derfor ikke længere retvisende.

R.14, R.19, R.21, R.22, R.24, R.29 og R.31:

I 2023 blev det besluttet at hæve støttesatsen til økologiske arealer fra 870 kr. til 1200. kr. med henblik på at fastholde eksisterende økologiske arealer og tiltrække nye arealer til ordningen. På daværende tidspunkt var det ikke muligt at foretage en tilsvarende tilpasning af det forventede bidrag til tilknyttede resultatindikatorer, men dette er alt andet lige nødvendigt, eftersom at den afsatte finansielle ramme til ordningen i CAP-planen blev fastholdt uændret. På denne baggrund foretages der en nedjustering af de planlagte milepæle for regnskabsårene 2025-2027, svarende til den tidligere gennemførte nedjustering af det planlagte output, som følge af den øgede støttesats.

Den lave søgning til denne ordning tilskrives lavere efterspørgsel efter økologi grundet inflation og stigende fødevarepriser, som følge af krigen i Ukraine. Den lavere efterspørgsel har ført til en nedgang i detailhandlens udbud af økologiske fødevarer, hvilket har haft konsekvenser for de økologiske producenter. For eksempel oplever produktionen af økologisk kylling et kraftigt fald i efterspørgslen, hvilket har ført til tilpasning af produktionen, herunder tilbagelægning af arealer med foderkorn til konventionel produktion. Den aktuelle usikkerhed om efterspørgslen efter økologi præger således eksisterende økologer, der ikke opretholder den økologiske drift i det omfang, der var forventet forud for CAP-planen. Men også omlægningen af nye arealer til økologi har både i 2023 og 2024 været på et langt lavere niveau end planlagt, hvilket må forventes at fortsætte så længe efterspørgslen er usikker. Overordnet set forventes det, at den generelle usikkerhed og lavere søgning til ordningen også fremadrettet vil resultere i et lavere bidrag til opfyldelse af milepæle for de resultatindikatorer, som er tilknyttet ordningen. Regeringen udgav i december 2023 en økologistrategi, der sætter retning for

regeringens ambitioner om fordobling af det økologiske areal, forbrug og eksport frem mod 2030. Strategien giver samtidig et overblik over de mange forskellige initiativer, der er sat i værk for at styrke økologien i Danmark. Bl.a. kan nævnes oprettelse af et dialogforum, hvor interessenter kan drøfte centrale problemstillinger inden for økologien. Desuden kan nævnes øget fokus på økologi i uddannelser inden for landbrug og storkøkkener.

R.30:

Tilpasning af planlagte udbetalinger til tilsagn overført fra Landdistriktsprogrammet ('halen') er gennemgået og tilrettet for ordningen Biodiversitetsskov (N2000), som følge af at der i 2024 er foretaget en genberegning af omfanget af arealer. Denne genberegning viser, at den tidligere opgørelse har været fejlbehæftet, og at der vil være færre arealer end oprindeligt forudsat, som overføres til udbetaling under CAP-planen fra 2026. En medvirkende årsag til denne fejl skyldes, at sagerne er placeret i et gammelt IT-system, hvilket i den konkrete situation har resulteret i et fejlbehæftet udtræk af data.

Ændringens forventede virkninger

De fastsatte milepæle og mål for de angivne resultatmål tilpasses, så de i højere grad afspejler de faktiske omstændigheder for implementeringen af de ordninger, som er tilknyttet resultatmålene.

Ændringerne vedr. R.14, R.19, R.21, R.22, R.24, R.29 og R.31 får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

R.17:

Der gennemføres en nedjustering af milepæle for perioden 2025-2028 (regnskabsår) for denne resultatindikator.

De årlige milepæle nedjusteres med 194 – 1.691 hektar.

R.14, R.19, R.21, R.22, R.24, R.29 og R.31:

Der gennemføres en nedjustering justering a milepæle for perioden 2025-2027 (regnskabsår) for disse resultatindikatorer.

De årlige milepæle nedjusteres med 5.000-80.000 hektar.

R.30:

Der gennemføres en nedjustering af milepæle for perioden 2026-2028 (regnskabsår) for denne resultatindikator. Da reduktionen relaterer sig til fejlbehæftet data, foretages der også en nedjustering af målet for 2029 (regnskabsår).

De årlige milepæle og mål nedjusteres med 965-1089 hektar.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringen har ingen indvirkning på finansieringsplanen.

4.1. Definition og minimumskrav - Ændringer af definitionerne af landbrugsarealer som følge af ophør af 4 pct. krav under GLM8 delkrav 1

Begrundelse for ændringen

Som følge af ophør af 4 pct. kravet under GLM 8 delkrav 1 og indførsel af GLM 10 fra 1. januar 2025, foretages der en række ændringer af definitionerne af landbrugsarealer.

Afsnit 4.1.2.2.1: Arealer, der indgår som brak under GLM8 delkrav 1 udgår fra og med 2025 fra beskrivelsen af hvilke arealer, der anses som udtaget.

Afsnit 4.1.3.4.: Arealer med blomster- eller bestøverbrak, der indgår i opfyldelsen af GLM-8 delkrav 1 udgår fra og med 2025 af beslutningen om at medtage arealer, der kun anvendes til landbrugsaktivitet hvert andet år i stedet tilføjes arealer med blomster- eller bestøverbrak, der indgår i opfyldelsen af GLM 10.

Afsnit 4.1.3.5. vedr. afsnittet Regler for tilføjelse eller udelukkelse af ikke-støtteberettigede elementer som træer for eksempel i relation til skovlandbrug præciseres det, at GLM-elementer, indgår i opfyldelsen af

GLM 8, er tilladt på det støtteberettigede areal. Der tilføjes følgende: Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.

Fra og med 2025 udgår GLM-elementer, der indgår i opfyldelsen af mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk, derved fra beskrivelsen.

Følgende tilføjelse vil blive anført: Som følge af at GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk, med forordning for forenkling af EU's fælles landbrugspolitik bortfalder fra 1. januar 2025, vil registrerede markkrat, der i 2024 indgik i opfyldelsen af Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk under GLM 8, vil fortsat være tilladt på det støtteberettigede areal som andre landskabselemener. Småbiotoper og markkrat, der indgår i opfyldelsen af GLM 10 må udgøre op til 20 pct. af arealet. Derudover laves en tydeligere opdeling, hvor det præciseres, hvordan det gennem afstandkrav og størrelseskrav sikres, at andre landskabselementer ikke bliver dominerende og hæmmer landbrugsdriften, på det areal de er en del af.

I afsnittet om småbiotoper præciseres GLM 8, og det præciseres at GLM 8 om Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk udgår af teksten fra og med 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10-krav.

Ændringens forventede virkninger

Ingen.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

5.3, intervention 25, LAG

Begrundelse for ændringen

Teksten i CAP-planen var unøjagtig. Der anvendes altid de minimis-støtte, når et projekt vurderes at indebære potentiel statsstøtte.

Ændringens forventede virkninger

Ændringen har ikke effekt på ordningen eller andre dele af CAP-planen.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

7.5 (7.5.1 og 7.5.2) Social konditionalitet

Begrundelse for ændringen

Social konditionalitet implementeres i Danmark pr. 1. januar 2025.

Ændringerne har til formål at beskrive kontrol- og sanktionssystemet i forbindelse med social konditionalitet i Danmark.

Den valgte implementering afspejler, at der anvendes de gældende nationale kontrol- og håndhævelsessystemer, inden for social- og beskæftigelseslovgivningen, og at det dermed ikke er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, der fører kontrol med landbrugers overholdelse af

kravene vedrørende arbejds- og ansættelsesvilkår eller arbejdsgiverforpligtelser, der følger af retsakterne i CAP-planforordningens bilag IV.

Idet retsakterne, der fremgår af CAP-planforordningens bilag IV, er direktiver, er det sådan, som direktiverne er gennemført af medlemsstaterne, jf. forordningens artikel 14, stk. 4.

Direktiv 89/391/EØF om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet og direktiv 2009/104/EU om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet er i Danmark implementeret i lov om arbejdsmiljø og i en række tilhørende bekendtgørelser.

Direktiv (EU) 2019/1152 om gennemsigtige og forudsigelige arbejdsvilkår i Den Europæiske Union er gennemført ved lov om ansættelsesbeviser og visse arbejdsvilkår samt i kollektive overenskomster.

Den danske arbejdsmarkedsmodel er bl.a. karakteriseret ved, at løn- og arbejdsvilkår reguleres gennem kollektive overenskomster, som arbejdsmarkedets parter på lønmodtager- og arbejdsgiversiden indgår. Staten blander sig så vidt muligt ikke i reguleringen af løn- og arbejdsvilkår, så længe arbejdsmarkedets parter er i stand til at løse problemerne selv på en forsvarlig måde.

Implementeringen af social konditionalitet påvirker ikke implementeringen af direktiverne i dansk ret, herunder i kollektive overenskomster, eller de eksisterende nationale kontrol- og håndhævelsessystemer på arbejdsmiljø og arbejdsvilkårsområdet.

Udbetalingsorganet indgår aftaler med afgørende instanser om mindst årligt at få underretning om relevante eksigible afgørelser, så udbetalingsorganet kan pålægge landbruger administrative sanktioner for manglende overholdelse af bestemmelserne omfattet af social konditionalitet i form af proportionelt og afskrækkende nedsættelse af tilskud eller udelukkelse fra at modtage tilskud.

Ændringens forventede virkninger

Via overholdelse af forordningskrav pr. 1. januar 2025 understøtter den danske implementering af social konditionalitet et øget incitament til at overholde gældende arbejdsgiverforpligtelser via proportionale og afskrækkende sanktioner for overtrædelser af omfattede.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

GLM 2 3.10.1.2.3 Territorialt anvendelsesområde og udpeget område

Begrundelse for ændringen

Opdateret kortlægning af tørveområder på landbrugsarealer foretaget af Aarhus Universitet.

Ændringens forventede virkninger

Kortet bevirker ændringer i anvendelsesområdet for de delkrav, der fremgår af CAP-planens afsnit 3.10.1.2.1.

Kvaliteten af de oplysninger, som administrationen af delkravene under GLM 2 baserer sig på, øges gennem en bedre kortlægning af kulstofrige jorder foretaget af Aarhus Universitet, hvorved hovedmålsætningen bag GLM-normen (beskyttelse af kulstofrige jorder) understøttes mere målrettet og korrekt.

Det nye kortdata medfører et samlet set lavere areal under både delkrav 1 (nedsat kvælstofnorm på jorde med >6 pct. kulstof) og delkrav 2 (pløjeforbud på jorder med >12 pct. kulstof og § 3 status). Delkrav 1 vil omfatte ca. 118.000 ha (tidligere ca. 171.000 ha, dvs. 31 pct. fald). Delkrav 2 vil omfatte ca. 25.000 ha (tidligere ca. 28.800 ha, dvs. 13 pct. fald).

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

GLM 6 (frøafgrøder) 3.10.3.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften (herunder den pågældende periode)

Begrundelse for ændringen

(a) Vi er blevet opmærksomme på, at der findes frøafgrøder, som ikke er eksplicit nævnte ved plantefamilienavne under de tilpassede krav mht. frøafgrøder og falsk såbed, som blev tilføjet med CAP-plan version 3.2, men hvor tilsvarende hensyn til ukrudtsbekæmpelse gør sig gældende. Afgrødernes areal indgår i det allerede indmeldte areal med frøafgrøder, men indberettes under ikke-artsspecifikke afgrødekoder. Vi ønsker at præcisere listen af plantefamilier for hvilke, der gælder særlige regler ift. falsk såbed under GLM 6 (Kapitel 3.10.3.2.1, GLM 6, Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften (herunder den pågældende periode)).

Ændringen er således en formel præcisering og ikke en ændring af det omfattede areal.

(b) Desuden er der foretaget en række præciseringer i afsnittet med henblik på at tydeliggøre udmøntning af kravet i Danmark.

Ændringens forventede virkninger

(a) Det drejer sig om et samlet areal på i gennemsnit 475 ha ud af de ca. 110.000 ha med frøafgrøder, som årligt udgøres af arter i de plantefamilier, vi ønsker at tilføje til listen over plantefamilier. Der er ingen effekt af ændringen, fordi afgrødernes areal allerede indgår i det indmeldte, samlede areal med frøafgrøder.

(b) Tydeligere beskrivelse af udmøntning af kravet.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

GLM 6 (jordbundstypekort) 3.10.3.2.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Begrundelse for ændringen

Nyt kort over jordbundstyper fra Aarhus Universitet, der betyder, at andelen af arealet med krav om jorddække igennem hele vinteren overordnet set vil falde.

Opdateringen af jordtypekortet opklassificerer ca. 80.000 ha fra ler- til sandet jord, hvilket udvider kravene til GLM 6. For at give landbrugere tid til at tilpasse sig på disse områder træder ændringen i kraft den 1. februar 2025 og gælder for sæsonen 2025/26 i stedet for 2024/25 (i overensstemmelse med artikel 119, stk. 8, i forordning (EU) 2021/2115).

Slutdatoen for de følsomme perioder er ændret til én dag forud for at skabe øget klarhed om periodernes omfang. Det ændrer ikke implementeringen hos landbrugere.

Ændringens forventede virkninger

Kvaliteten af de oplysninger, som administrationen af delkravene under GLM 6 baserer sig på, øges gennem en bedre kortlægning af jordbundstyper foretaget af Aarhus Universitet i 2024, hvorved iagttagelsen af hovedmålsætningen bag GLM-normen (beskyttelse af jorden i de mest følsomme perioder) understøttes mere målrettet og korrekt.

Samlet set medfører det nye kort, at jorddækkekravet lempes (kortere periode) på flere arealer, end det skærpes (længere periode). For eksempel forventes ca. 440.000 ha sandjord omklassificeret til lerjord, hvorved kravet om jorddække vil gælde i en kortere periode. Omvendt forventes ca. 80.000 ha lerjord omklassificeret til sandjord, hvorved kravet vil gælde i en længere periode.

Ændringen får virkning fra den 1. februar 2025

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

GLM 6 3.10.3.2.1; GLM 5 3.10.3.1.1: Aksløberens larve og majshalvmøl

Begrundelse for ændringen

På baggrund af forordning (EU) 2024/1468 ønsker Danmark at muliggøre effektiv bekæmpelse af aksløberens larve og majshalvmøl, for hvilke mekanisk bekæmpelse er den eneste enten tilgængelige eller effektive bekæmpelsesmulighed. For at undgå yderligere udbredelse af skadedyrene, er det vigtigt at muliggøre effektiv bekæmpelse, når behovet opstår.

Ændringens forventede virkninger

Ændringen vurderes ikke at medføre væsentlige virkninger.

Ændringer vedr. GLM 5 og GLM 6 får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

GLM 8 3.10.4.1 Kravet om 4 pct. ikke-produktive arealer på omdriftsarealer under GLM 8 udgår og GLM 10 indføres

Begrundelse for ændringen

På baggrund af forordning (EU) 2024/1468 udgår kravet om 4 pct. ikke-produktive arealer og landskabstræk på omdriftsarealer under GLM 8 fra forordning (EU) 2021/2115, hvormed alle beskrivelser heraf samt henvisninger hertil ikke længere er gældende fra 2025. I stedet indføres et GLM 10-krav, der samtidig medfører nogle justeringer af andre landskabselementer vedr. definitionerne af støtteberettigede arealer, således at det sikres, at de elementer der indgik i opfyldelsen af Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk under GLM 8 fortsat anses som tilskudsberettigede og derved kan anvendes til opfyldelse af GLM 10.

Som følge af forenklingsforslaget og af indførsel af det supplerende GLM 10, bliver GLM 10 baseline for bioordningen biodiversitet & bæredygtighed fra 2025.

Som følge heraf er der foretaget justeringer i flere kapitler:

- Kap. 3.1 Oversigt over miljø- og klimaarkitekturen

- Kap. 4.1. Definitioner af støtteberettigede arealer
- Kap. 5.1 Bio-ordning for biodiversitet & bæredygtighed
- Kap. 5.1 Bio-ordning for miljø- og klimavenligt græs
- Kap. 5.3, intervention 15, Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter
- Kap. 5.3, intervention 16, Målrettet regulering

Ændringens forventede virkninger

Ved kravets ophør overføres de estimerede effekter, som udgør en klimaeffekt på 0,13 mio. ton CO2e pr. år og en miljøeffekt på 590 tons N/år til GLM 10. Bioordningen biodiversitet & bæredygtighed, som tilføres øgede midler fra 2025, opnår derudover en øget effekt, som følge af en forventet højere ansøgning.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringen har ingen indvirkning på indikatorer. De grønne målsætninger søges indfriet via den bioordning, som implementeres fra 2025.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 3.1.1. Fleksibilitet af finansielle midler

Begrundelse for ændringen

Danmark genbekræfter med ændringen sin hensigt om fortsat og udtrykkeligt at undersøge alle muligheder for, at de midler på 14 millioner euro, der er blevet overført fra bio-ordningerne til grundbetalingen i 2023 på grund af øget fleksibilitet for grundbetalingen, vil blive tilbageført fra grundbetalingen til bio-ordningerne i de kommende år.

Ændringens forventede virkninger

Tilbageførslen af midlerne fra grundbetaling til bio-ordningerne kan nås ved øget allokering af midler til bio-ordningerne i forbindelse med implementeringen af den nationale »Aftale om et grønt Danmark«, der blev indgået den 24. juni 2024, i de kommende år.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 3.10.4.1.4 GLM 8, redegørelse for bidraget til hovedformålet med praksissen/standarden.

Begrundelse for ændringen

Teknisk justering. Sætningen *Kravet gælder ikke for væksthuse, hvor der dyrkes 1-flerårige afgrøder i bundjorden, som derved klassificeres som agerjord* slettes. Det er en fejl, at sætningen er medtaget i CAP-planen, idet der ikke er opnået enighed med Kommissionen om undtagelse for væksthuse ifm. seneste ændring af CAP-planen. Fejlen har ikke haft betydning for implementering af kravet i Danmark.

Ændringens forventede virkninger

Der er tale om en teknisk justering, der ikke har betydning for implementering af kravet i Danmark.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 3.5.1 Frugt og grøntsager

Begrundelse for ændringen

Ændringen indføres med henblik på at opdatere afsnittet om overgang til CAP-planen, da begge Producentorganisitioner har søgt driftsprogrammer under CAP-planen. Derfor er det ikke længere relevant at skrive om tidligere driftsprogrammer.

Ændringens forventede virkninger

Der er tale om en præcisering.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 4.1.5 Definition af ung landbruger

Begrundelse for ændringen

(a) Efter dialog med Kommissionen har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø præciseret og konkretiseret betingelserne for at være driftsleder. Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af betingelserne for at være driftsleder og indskærper, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skal fastlægge grundige procedurer, som kontrollerer om den unge landbruger faktisk lever op til betingelserne. Ændringerne ligger indholdsmæssigt inden for rammerne af den oprindelige tekst.

Baggrund for fastsættelse af betingelserne for at være "driftsleder" i Danmark:

I dansk landbrug har antallet af traditionelle landbrug, hvor den enkelte landmand ejer og driver bedriften i enkeltmandsvirksomhedsform (100 pct. ejerskab), været faldende over en lang årrække, mens antallet af bedrifter med andre virksomhedsformer, såsom selskaber og interessentskaber, har været stigende. Selskaber og interessentskaber er i gennemsnit større end enkeltmandsvirksomhederne. Interessentskaber og selskaber udgjorde i 2016 hver ottende virksomhed i dansk landbrug, men ejede en femtedel af arealet, hvert tredje svin og hvert femte stykke kvæg.

Dansk landbrug er altså i høj grad præget af store selskaber med flere ejere. Grundet deres størrelse er det en ekstra stor udfordring for disse virksomheder at gennemføre et generationsskifte. Typisk vil det foregå ved en gradvis overtagelse, hvor den unge landbruger ikke har 100 pct. ejerskab fra start. Derfor vil det være uhensigtsmæssigt at stille krav om, at den unge landbruger skal eje 100 pct. af virksomheden for at være driftsleder.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har desuden konstateret, at en ejerandel på 25 pct. stemmer overens med Erhvervsstyrelsens grænse for, hvornår en person som udgangspunkt kan betragtes som reel ejer af en virksomhed.

En stemmeandel på mere end 50 pct. til den unge landbruger underbygger en ejerandel på mindst 25 pct. Desuden sikres det dermed, at den unge landbruger har indflydelse på virksomhedens drift og strategiske beslutninger, og gør det juridisk muligt for den unge landbruger at forhindre tiltag, som den unge landbruger måtte være uenig i.

(b) Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af ordningen, idet de præciserer, at støtten målrettes til unge landbrugere gennem udbetaling til deres virksomheder.

Ændringens forventede virkninger

Ændringer i a)-b) forventes at skabe en mere præcis forståelse af anvendelsen af begreberne i den danske

udmøntning.
Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 5 Link mellem resultatindikatorer og enhedsbeløb

Begrundelse for ændringen

Kommissionen oplyste i efteråret 2023, at resultatindikatorer skal linkes til enhedsbeløb. I den danske CAP-plan har resultatindikatorer hidtil kun været linket til interventioner. Dette er nu ændret, så alle resultatindikatorer er linket til enhedsbeløb.

Ændringens forventede virkninger

Virkning af ændringen er, at resultatindikatorer linkes til enhedsbeløb. I praksis får ændringen ingen betydning for gennemførelse af interventionerne.
For resultatindikatorer tilknyttet EAGF vil ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Resultatindikatorer linkes til enhedsbeløb.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 5.1, intervention 1, Basisindkomststøtte (grundbetaling) Justering af den vejledende finansielle tildeling til grundbetaling for 2025-2027

Begrundelse for ændringen

Der er identificeret en mindre uoverensstemmelse i den finansielle planlægning for grundbetaling og bio-ordningen varieret planteproduktion. Helt konkret er der tale om, at den planlagte allokering af midler er for lav, mens den planlagte allokering af midler til til bio-ordningen varieret planteproduktion er for høj. På den baggrund er der behov for en mindre teknisk tilpasning af det planlagte output til ordningen og den vejledende finansielle tildeling.

Ændringens forventede virkninger

Den vejledende finansielle tildeling justeres for perioden 2025-2027.

Ændringen får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringen har ingen indvirkning på mål og indikatorer. Det samme antal hektar forventes at blive søgt i ordningen fremadrettet. Den vejledende finansielle tildeling øges med ca. 40.000 EUR, svarende til ca. 300.000 kr. i perioden 2025-2027.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Der foretages en tilpasning af det planlagte enhedsbeløb, samt planlagt minimumsbeløb og maksimumsbeløb.

Kap. 5.1, intervention 7, Bio-ordning for ekstensivering med slæt: Ordningen udgår af CAP-planen fra 2025

Begrundelse for ændringen

Der lægges op til at lukke bio-ordningen ekstensivering med slæt fra 2025, da både den hidtidige og forventede søgning er væsentligt under den søgning, der er forudsat i landbrugsaftalen.

I 2023 blev ordningen søgt til ca. 16 pct. af den afsatte ramme på 134 mio. kr. årligt. IFRO skønnede i januar 2024, at søgningen til ordningen i 2025-2027 fortsat ville være lav. I 2024 blev ordningen tilpasset med bl.a. øget fleksibilitet, men søgningen i 2024 svarede kun til ca. 26 pct. af den afsatte ramme. På trods af stigningen i søgningen fra 2023 til 2024 er der således fortsat en stor underansøgning til ordningen. Fortsætter søgningen til ordningen på niveau med søgningen i 2024, vil det føre til en samlet underansøgning til ordningen på omkring 400 mio. kr. i perioden 2025-2028.

Ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjorder vurderer desuden, at CAP-planens 1-årige bio-ordninger (særligt ekstensivering med slæt) kan skabe incitament til, at landbrugere deltager i 1-årige bio-ordninger frem for permanente udtagningsprojekter.

Ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjorde har desuden anbefalet i delrapport 1 (s. 38), at der indarbejdes incitamenter i bio-ordningen ekstensivering med slæt, som bedre understøtter, at arealerne efterfølgende indgår i et permanent udtagningsprojekt. De har desuden anbefalet i delrapport 2 (s. 31), at CAP-planen justeres, så det ikke er muligt at opnå tilskud til 1-årige bioordninger på kulstofrige lavbundsarealer, der har potentiale for permanent udtagning. På disse arealer anbefaler ekspertgruppen, at det kun skal være muligt at opnå tilskud til 1-årige bio-ordninger, hvis vådgøring teknisk set ikke er muligt, eller hvis arealet afventer færdiggørelsen af et projekt med udtagning og vådgøring. Anbefalingen fremgår af delrapport 1 og 2 fra ekspertgruppen, som blev offentliggjort hhv. den 22. august 2023 og den 5. februar 2024.

Ændringens forventede virkninger

Med lukningen af ordningen vil ordningens bidrag som forudsat i landbrugsaftalen i form af 0,09 mio. ton CO2e-reduktioner samt 400 ton kvælstofreduktioner årligt bortfalde.

Ud fra den begrænsede søgning til ordningen i 2023 og 2024, vurderes det reelle tab af effekt ved ophør af ordningen dog at være væsentligt lavere.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Af CAP-planen fremgår, at det er forventningen, at ordningen skal bidrage til, at 38.000 ha lavbundsjorder overgår til en ekstensiv drift på årsbasis.

Ud fra den begrænsede søgning til ordningen i 2023 og 2024, forventes det ikke, at ordningen ville levere den planlagte effekt i landbrugsaftalen.

Ændringen har ingen indvirkning på mål og indikatorer. Det forventes ikke at lukning af ordningen vil have en signifikant effekt på opnåelse af milepæle og mål for de tilknyttede indikatorer i CAP-planen. I nogle tilfælde skyldes det, at søgning til ordningen har været på et lavt niveau, set i forhold til det forudsatte bidrag fra ordningen, det potentielle omfang af bidrag fra andre ordninger, samt den overordnede målværdi (R.6, R.7 og R.14). I andre tilfælde forventes det at blive opvejet af øget tilførsel af midler til bio-ordning Biodiversitet & Bæredygtighed (R.21 og R.22). Endelig er der tilfælde, hvor der er fuldt overlap til andre ordninger (R.4).

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Der er i CAP-planen afsat en ramme på 134 mio. kr. årligt til bio-ordningen ekstensivering med slæt. Med lukning af ordningen omprioriteres midlerne i 2025-2027 til bioordning for biodiversitet & bæredygtighed.

Dette medfører, at de allokerede midler og estimeret output til ordningen for perioden 2025-2027 nulstilles i afsnit 12.

Kap. 5.1, intervention 8, Bio-ordning for varieret planteproduktion

Begrundelse for ændringen

Der er identificeret en mindre uoverensstemmelse i den finansielle planlægning for bio-ordningen varieret planteproduktion og grundbetaling. Helt konkret er der tale om, at den planlagte allokering af midler til bio-ordningen varieret planteproduktion er for høj, mens den planlagte allokering af midler til grundbetaling er for lav.På den baggrund er der behov for en mindre teknisk tilpasning af det planlagte output til ordningen og den vejledende finansielle tildeling.

Ændringens forventede virkninger

Der er tale om en teknisk tilpasning i CAP-planen. Det planlagte årlige output nedjusteres fra 188.630 til 188.130 pr. år.

Ændringen får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringen har ingen indvirkning på mål og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Der foretages tilpasning af den finansielle planlægning i afsnit 12. Den vejledende finansielle tildeling nedjusteres med ca. 40.000 EUR, svarende til ca. 300.000 kr. for perioden 2025-2027

Som følge af nedjustering af den vejledende finansielle tildeling i perioden 2025-2027 foretages der konsekvensrettelser i CAP-planens kapitel 6.1 (finansieringsplanen) med henblik på at afspejle den reviderede tildeling til bio-ordninger for perioden 2023-2027 og opfyldelse af krav til grøn øremærkning jf. artikel 97 i forordning (EU) 2021/2115 (CAP-forordningen).

Kap. 5.1, intervention 9, Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed

Begrundelse for ændringen

(a) Tilføjelse af resultatindikatorer i interventionsbeskrivelsens afsnit 4.

Den positive effekt på kvælstof og vandmiljø af bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed ønskes afspejlet ved at tilføje resultatindikatorer for hhv. beskyttelse af vandkvalitet (R.21) og bæredygtig næringsstofforvaltning (R.22) til ordningen.

(b) Den finansielle tildeling til ordningen øges, som følge af omprioritering af midler fra bio-ordning for ekstensivering med slæt, der indstilles at blive lukket fra 2025.

Bio-ordningen ekstensivering med slæt foreslås lukket fra 2025. De frigjorte midler forventes tilført bio-ordning for biodiversitet & bæredygtighed. Det vurderes relevant på baggrund af en rapport fra Fødevare- og Ressourceøkonomisk Institut (IFRO) ved Københavns Universitet fra januar 2024. I rapporten er det vurderet, at der i de kommende år vil være en overansøgning til bio-ordningen for biodiversitet & bæredygtighed.

(c) Ændring i det minimale enhedsbeløb, samt beskrivelsen heraf i interventionsbeskrivelsen afsnit 11.

Der ønskes en større fleksibilitet med henblik på at kunne håndtere en eventuel større søgning end den afsatte ramme for bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, særligt tillægget til bestøverbrak. Det sker ved at øge det nedadgående spænd for tillægget fra minus 10 pct. til minus 30 pct. Samtidig tilføjes en sætning om, at "Eventuel overansøgning på en af satskategorierne under ordningen søges i første omgang løst ved tilførsel af eventuelt overskydende midler opstået ved underansøgning fra andre satskategorier under ordningen. " Denne sætning er magen til den sætning, der allerede indgår under ordningen Økologisk Arealstøtte i CAP-planen og sikrer, at der anvendes samme mekanisme under begge to bio-ordninger, der består af et basistilskud og tillæg.

Ændringens forventede virkninger

(a) Den samlede positive kvælstofeffekt af CAP-planen vil i højere grad blive reflekteret ifm. opnåelse af fastsatte milepæle og mål i forlængelse af implementeringen, idet ordningen har en direkte og signifikant kvælstofeffekt, hvilket er dokumenteret af universitet.

(b) Prognoser viser, at der vil ske en øget søgning til bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed. Dette

er dog fortsat behæftet med usikkerhed, der der for 2024 er søgt til ca. det planlagte areal. Omprioriteringen af midler vil bidrage til finansieringen heraf fra 2025, såfremt den øgede søgning materialiseres.

Effektberegningen for ordningen er genberegnet i takt med, at der forventes at være en højere søgning til ordningen, og som følge af at der beregnes med et vægtet gennemsnit af de forskellige virkemidler i stedet for et fladt gennemsnit. Ordningen forventes fra 2025 at bidrage med 78.900 ha levesteder for dyr og planter, en yderligere reduktion på ca. 531ton N årligt samt ca. 0,13mio. ton CO2 eq årligt. Disse effekter skal justeres i forhold til de nuværende effekter på ordningen, som i CAP-planen er beskrevet til følgende: ordningen vil medføre en biodiversitetseffekt på ca. 50.000 ha midlertidige levesteder for dyr og planter, en klimaeffekt på ca. 126.000 tons CO2 ækv. /år og en miljøeffekt: ca. 605.000 kg N/år til vandmiljøet beregnet med retention på 0,29 (dvs. en tilbageholdelsesprocent på 71). Denne beregning blev foretaget på baggrund af et fladt gennemsnit, fordi landbrugernes valg af elementer var ukendte da ordningen blev etableret i 2023.

Med en revurdering af effekter, hvor effekterne er beregnet på baggrund af et vægtet gennemsnit af landbrugernes valg af elementer i 2023 og 2024 og hertil tillagt en vurdering fra forskerne med et øget forventet ansøgere, genberegnesde samlede effekter i ordningen ud fra ca. 78.900 ha med basistilskud og 36.500 ha med tillæg, der bidrager med en miljøeffekt på ca. 531 ton N/år samt en klimaeffekt på 0,13 mio. ton Co2 eq /år.

(c) Ændringen vil mindske behovet for at skulle reducere de udbetalte satser for bio-ordninger baseret på meromkostninger og indkomsttab i tilfælde af særlig stor søgning af tillægget under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, der ydes som en top op.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

(a) Den foreslåede ændring medfører ikke justering af milepæle og mål for resultatindikatorerne R.21 og R.22 i CAP-planens kap. 2.3, idet der samtidig lægges vægt på at ordningen Ekstensivering med slæt lukkes. Derudover lægges der vægt på, at den fremtidige søgning til bio-ordninger er forbundet med væsentlig usikkerhed.

(b) Effekten under ekstensivering med slæt udgår, da ekstensivering med slæt lukkes fra 2025. Til gengæld vil der tilsvarende ske en øget effekt med de forventede øgede antal ha under biodiversitet & bæredygtighed som finansieres under de øgede afsatte midler. Der foretages ikke en justering af tilknyttede milepæle og mål, idet der lægges vægt på at den fremtidige søgning til bio-ordninger er forbundet med væsentlig usikkerhed. Herunder i forhold til den fremtidige søgning af biodiversitet & bæredygtighed. Såfremt en øget søgning materialiseres kan dette udgøre grundlag for overvejelser om en fremtidig forøgelse af relevante milepæle og mål, som er tilknyttet ordningen.

Antal ha (output) i ordningen øges som følge af at der afsættes flere midler til ordningen. Der afsættes samlet set midler til 78.900 ha med basistilskud og 36.541 ha med bestøverbraktillæg.

(c) Ingen effekt.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

(a) Ingen konsekvenser.

(b) Den finansielle tildeling til ordningen øges med 134 mio. kr. årligt. Det forventes, at den finansielle tildeling fordeles 65 pct. til basistilskud og 35 pct. til tillægget.

(c) Minimumssatsen for tillægget justeres for 2025-27.

Kap. 5.1, intervention 9, Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed

Begrundelse for ændringen

(a) Tilpasning pga. EU-Kommissions forenklingsforslag og som følge af indførsel af GLM 10 fra 2025.

Kommissionens forenklingsforslag om afskaffelse af GLM 8-kravet om 4 pct. er blevet vedtaget, hvor det også fremgår, at medlemsstaterne skal erstatte kravet med en frivillig bio-ordning. Danmark har valgt at implementere et yderligere konditionalitetskrav GLM 10.

Det betyder, at den nuværende bio-ordning for biodiversitet & bæredygtighed (B&B), som er en top-up

ordning til GLM 8, skal justeres med virkning fra 1. januar 2025, til at være en top-up bio-ordning til GLM 10.

Ordningen justeres, så der henvises til GLM 10 frem for til GLM 8 i CAP-planen. Ordningen fortsætter dog indholdsmæssigt på samme vis som i 2024. Det vil sige, at der ydes tilskud til ikke-produktive elementer og arealer, der er etableret udover de påkrævede 4 pct., som er etableret jf. GLM 10. Muligheden for at få udbetaling under ordningen til én procent af GLM 10-arealet fortsætter, når der er etableret mindst 3 pct. ikke-produktivt element og areal udover de obligatoriske 4 pct. Ansøgere kan fortsat søge om tillæg til bestøverbrak i ordningen.

(b) Fjernelse af markbræmmer

Som en del af forenklingen af reglerne, ønskes en justering af reglerne i bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed. Justeringen medfører som følge af den samtidige fjernelse af 4 pct. kravet under GLM 8, at markbræmmer ikke længere anses som et element under den direkte støtte. Markbræmmer indgår således heller ikke som element under GLM 10.

Landbrugere kan i dag opfylde bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed med elementerne brak, blomsterbrak, bestøverbrak, småbiotoper og markbræmmer. Markbræmmer består af de samme forpligtelser som brak. Det vil sige enten slåningsbrak eller blomster-/bestøverbrak, men er omfattet af yderligere restriktioner med et krav til omfang og bredde, der giver øget kompleksitet for landbrugerne. Markbræmmer må højst udgøre 50 pct. af markens areal i forhold til det omdriftsareal, der er placeret på markbræmmens længste side og må ikke være mere end 20 meter i bredde.

Disse størrelseskrav gør elementet mere komplekst at bruge ift. de øvrige elementer, hvilket også kan ses ved, at der blot er indberettet ca. 230 ha markbræmmer på omdriftsarealerne. Hvis det ikke længere bliver muligt at indberette markbræmmer, vil landbrugerne i stedet kunne indberette områderne som brak eller blomsterbrak, hvor der ikke gælder nogen begrænsninger eller krav til størrelsen, da markbræmmer opfylder kriterierne for brak.

Mht. forenkling af ordningen, ønskes markbræmmer derfor fjernet fra ordningen og vil ikke længere kunne være et element under den direkte støtte. Arealerne kan i stedet for indberettes som brak

Ændringens forventede virkninger

(a) Da der med GLM 10 indføres et krav om 4 pct. udtagning som erstatning for 4 pct. kravet under GLM 8, jf. tilpasning pga. EU-Kommissions forenklingsforslag, vil bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed fortsat have et krav om 4 pct. udtagning som baseline. Ændringen kan således ses som opretholdelse af status quo ift. baseline.

(b)Markbræmmer

Markbræmmer indgår i CAP-planen med en klimaeffekt på 2,09 ton CO2-eq/ha og miljøeffekt på 14,21 kg N/ha til vandmiljøet. Disse effekter bortfalder. Der er indberettet ca. 230 ha markbræmmer på landsplan.

Det forventes at eksisterende markbræmmer vil fortsætte under ordningen som brak, der giver en klimaeffekt på 9,86 kg N/ha og en klimaeffekt på 2,27 ton CO2e/ha. Den ændrede effekt er marginal og er inkluderet i ovenstående.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

a)Tilpasning pga. EU-Kommissions forenklingsforslag

Som følge af EU-kommissionens forenklingsforslag, hvor 4 pct.-kravet under GLM 8 udgår, indfører Danmark fra 1. januar 2025 et supplerende GLM 10-krav, der indeholder samme krav, som var gældende for 4 pct.-kravet under GLM 8. GLM 10 bliver derved baseline for ordningen, og som følge heraf vil der ikke være nogle påvirkninger på mål og indikatorer under bio-ordningen, som følge af denne ændring.

b) Markbræmmer

Der forventes ingen påvirkning af at markbræmmer fjernes, da arealerne kan fortsætte i ordningen som brak. Derfor vil der ikke være påvirkning på mål og indikatorer.

Ændringen får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

(a) Ingen påvirkning.
(b) Markbræmmer
Det er samme tilskudssats for alle elementer, så ingen påvirkning.

Kap. 5.2, prioritering og betingelser for støtteberettigelse for ordningen biavlsprodukter

Begrundelse for ændringen

Den nuværende effekt og prioriteringsmodel har vist sig at give anledning til en række udfordringer under seneste ansøgningsrunde på ordningen biavlsprodukter. Derudover er biavlserhvervet kommet med forbedringsforslag til den nuværende model. Vi ønsker derfor at ændre på kriterierne for støtteberettigelse og prioritering af projekter.

Ændringens forventede virkninger

For at styrke modellen for effekt og prioritering ønskes det at ændre modellen, så der fremadrettet gives tilskud på baggrund af følgende effektområder:

- Forbedret produktion af biavlsprodukter
- Forbedret kvalitet af biavlsprodukter
- Forbedret afsætning af biavlsprodukter
- Reduktion af honningbiers dødelighed
- Reduceret forekomst af bisygdomme

I forhold til projektperioden for 2023-26 har vi medtaget effektkriteriet om afsætning, idet en vigtig del af at fremme biavlsprodukter er at kunne afsætte dem. Samtidig har vi indsat forbedret kvalitet som effektområde, idet det er en væsentligt at produkterne har en vis kvalitet.

Ændringerne får virkning fra den 1. januar 2025.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 5.3, intervention 13, Pleje af græs- og naturarealer (N2000) Pilotordning – tillæg for naturværdi som top up til pleje af græs- og naturarealer.

Begrundelse for ændringen

Pilotordning fortsættes et år mere efter 2025 (regnskabsår 2026). Der er derfor behov for at anføre et beløb for regnskabsåret 2027 i CAP-planen (s. 362).

Samtidig øges omfanget af pilotordningen fra 100 ha i år 1 til 200 ha i år 2.

Ændringen har afledt en præcisering i kap. 3.1.3.

Ændringens forventede virkninger

Pilotordning kører i 2 år i stedet for kun 1.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Der anføres et enhedsbeløb for regnskabsåret 2027 i CAP-planen. Beløbet tages fra budgettet til nye femårige tilsagn om pleje af græs- og naturarealer.

Kap. 5.3, intervention 13, Pleje af græs- og naturarealer – et femte kriterie for arealer tilføjes.

Begrundelse for ændringen

Med ændringen af ordning pleje af græs- og naturarealer (PLG) vil det være muligt at ansøge på flere arealer end tidligere for at forbedre muligheden for at udvikle værdifuld natur. Dette gøres nu ved at også omfatte de arealer, der er blevet udtaget under Landdistriktsprogrammets (LDP) permanente ekstensiveringsordning (PE).

Ændringens forventede virkninger

Ændringen fremmer mere udvikling af værdifuld natur og øger dermed vilkårene for biodiversitet på flere arealer. Udover PLG-ordningen bliver LDP's PE-ordning også mere attraktiv at søge, hvis der på arealet kan suppleres med tilskud til ekstensiv forvaltning med græsning eller slæt via ordningen, pleje af græs- og naturarealer (PLG).

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ingen.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 5.3, intervention 14, Biodiversitetsskov (N2000)

Begrundelse for ændringen

Tilpasning af planlagte udbetalinger til tilsagn overført fra LDP (’halen’) er gennemgået og tilrettet, som følge af at der i 2024 er foretaget en genberegning af omfanget af arealer. Denne genberegning viser, at den tidligere opgørelse har været fejlbehæftet og at der vil være færre arealer end oprindeligt forudsat, som overføres til udbetaling under CAP-planen fra 2026. En medvirkende årsag til denne fejl skyldes, at sagerne er placeret i et gammelt IT-system, hvilket i den konkrete situation har resulteret i et fejlbehæftet udtræk af data

Der er tilføjet kort forklaring af, hvad aktiviteterne vedrører.

Teknisk tilføjelse af statsstøtte godkendelsen (SA.113366) og heraf følgende konsekvensrettelser i kapitel 5.3, intervention 14, og bilag V.

Ændringens forventede virkninger

Ændringen skal sikre, at de planlagte udgifter til overførte tilsagn efter udgangen af 2026 er retvisende og berettiget til finansiering under CAP-planen.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Der gennemføres en nedjustering af milepæle for perioden 2026-2028 (regnskabsår) for R.30. Da reduktionen relaterer sig til fejlbehæftet data, foretages der også en nedjustering af målet for 2029 (regnskabsår). De årlige milepæle og mål nedjusteres med 965-1089 hektar. Denne ændring er nærmere beskrevet under ændring til kap. 2.3 målplan.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Der foretages tilpasning af de planlagte enhedsbeløb for de overførte tilsagn (enhedsbeløb 14.14 – 14.23). Der foretages en op- eller nedjustering af det planlagte output. For enhedsbeløb 14.18 foretages der også en justering af navnet

Kap. 5.3, intervention 15, Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter

Begrundelse for ændringen

(a) Der er enkelte projekter ud over vand- og klimaprojekter for ordningen Naturlig hydrologi, som er igangsat før 2017, men som endnu ikke er afsluttede. For enkelte af disse indgår lodsejere, som har valgt at beholde deres arealer mod at modtage arealkompensation. Når projekterne er afsluttet, kan der året efter søges arealkompensation. Videre er der behov for præciseringer og tilføjelse af detaljer til brug for korrekt afrapportering. Det har tidligere fremgået, at det forventes, at der udarbejdes mulighed for, at ansøgere til engangskompensation kan vælge mellem en tilsagnsperiode på enten 5 år eller 20 år. Dette skyldes, at der i særlige tilfælde, kun kan ydes støtte under grundbetalingen i tilsagnsperioden. Konkret er teksten vedrørende nye tyveårige tilsagn ændret, så der ikke står at det "forventes" men i stedet står "kan det overvejes". Dette skyldes, at det vil være administrativt meget tungt at gennemføre dette, samtidigt med at det pt. vurderes, at der ikke er et akut behov for ændringen.

(b) Endelig tilføjes kompensation til projekter for "naturlig hydrologi" som nye enhedsbeløb, der ikke tidligere har indgået i CAP-planen. Der er identificeret enkelte af disse projekter, der endnu ikke er afsluttet jf. punkt a.

Hvis et areal er udlagt som permanent ekstensiveret, og er registreret som omdriftsareal jf. kapitel 4.1.2.2.1 (til opfyldelse af artikel 4 (3), litra (a) i CAP-plan forordningen) var det hensigten, at arealet skulle kunne bidrage til opfyldelse af GLM 8 med udtagning af en del af omdriftsarealet aht. biodiversitet. Da engangskompensation rækker ud over GLM 8 opfyldelsen i medfør af, at ordningen fastsætter en permanent betingelse og også har effekt på miljø og klima, og dermed rækker ud over baseline for GLM 8, kunne arealet dermed samtidig bruges til at opfylde GLM 8 om et-årig udtagning af ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, såfremt arealet ikke afgræsse eller tages slæt. Efter tilsagnets udløb, ville arealet, når det havde været udlagt med græs i mere end fem år, blive betragtet som permanent græs- eller som et naturareal og indgik dermed ikke længere ift. GLM8. GLM 9 om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer har ikke betydning for engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter.

GLM 8 om Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk, med forordning for forenkling af EU's fælles landbrugspolitik bortfalder fra 1. januar 2025, og fra samme dato indføres et nyt GLM 10 krav. De nævnte forhold vedr. GLM 8 gælder tilsvarende vedr. GLM 10, herunder at opfyldelsen af GLM 10 kan ske med arealer under engangskompensation, så længe de er registreret som omdriftsarealer.

Ændringens forventede virkninger

(a) Bedre formuleringer og sikkerhed for at alle tilsagn afrapporteres korrekt.

(b) Vedrører projekter, der har været længe på vej og landbrugere derfor ikke har søgt arealtilskud endnu, men ventes at gøre det i de kommende år, så snart projekterne er afsluttede. Tilsagn er givet under LDP og overført til CAP-planen.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

(a)-(b) Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

(a) Ændringen har ikke betydning for finansieringsplanen.

(b) Teknisk ændring med tilføjelse af to nye enhedsbeløb 15.18 og 15.19 for "naturlig hydrologi" mhp. at projekterne registreres korrekt.

Kap. 5.3, intervention 18, Vand- og klimaprojekter

Begrundelse for ændringen

(a) Der er et behov for at kunne kontrollere rimelige priser med udgangspunkt i projektets omkostningseffektivitet. Derfor er der tilføjet en sætning om dette, hvilket kan præciseres i de nationale bestemmelser.

(b) For kvælstofindsatsen er kravet til beliggenhed skrevet, som det var tilfældet i landdistriktsprogrammet således, at der er samme fleksibilitet som tidligere. Dette er efterspurgt af Miljøstyrelsen, der administrerer kvælstofregnskabet jf. de gældende vandområdeplaner. Det bliver herefter muligt at gennemføre flere kvælstofvådområdeprojekter, hvor der er et reelt kvælstofindsatsbehov.

(c) Desuden er der tilføjet en sætning til fosforindsatsen, så det står mere klart, at der er mulighed for brug af flere fosforreducerende tiltag, f.eks. plantning af træer i vandløbsbrinker og etablering af sandfang mv. Dette skal ses i lyset af handlingsplan for fosforvådområder, der historisk har været underansøgt.

Ændringens forventede virkninger

(a) Det forventes, at en ny og enklere måde at kontrollere rimelige priser på vil kunne lette administrative omkostninger hos projektejeren samt forvaltningsmyndigheden. De administrative omkostninger er på nuværende tidspunkt med til at besvære administrationen af projekterne hos projektejere af betydning for projekternes fremdrift. Der kan med fordel tages udgangspunkt i administrationen af den nationalt finansierede Klima-lavbundsordning, hvor der blot stilles krav til, at samlede udgifter skal kunne afholdes inden for den samlede tilsagnsramme. Modellen vil fortsat sikre, at udbetalte udgifter er rimelige ved, at tilsagnshaverne som offentlige myndigheder er underlagt udbudskravet og national udgiftslovgivning. Der udbetales med modellen desuden kun afholdte og dokumenterede udgifter.

(b) Der skal være en mere fleksibel tilgang til placering af kvælstofvådområdeprojekter, ligesom det var tilfældet under landdistriktsprogrammet. Dermed er det den danske vandområdeplanlægning, der sætter rammer for placering af projekterne, ikke den danske CAP-plan. Dette vil også være fordelagtigt ved indførsel af flerfunktionelle projekter, så placeringen af projekter er mere fleksibel, men stadig i overensstemmelse med vandområdeplanerne.

(c) Fosforvådområdeprojekter kan efter vores opfattelse gøres mere attraktive ved at anvende flere af de virkemidler, der er identificeret i virkemiddelkataloget fra Århus Universitet. Dette bliver nu præciseret i CAP-planen med henblik på at gøre flere fosforreducerende tiltag tilskudsberettiget under ordningen. Dette ændrer ikke på den hidtidige praksis for gennemførsel af projekter, men skal opfattes som et supplement både i forhold til effekter og incitament til at iværksætte projekter.

Der forventes som minimum det samme antal projekter som opgjort i finansieringsplanen.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ingen betydning for resultat- og outputindikatorer, der er ens på tværs af indsatser på ordningen.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Kap. 5.3, intervention 19, Minivådområder Tidspunkt for udstedelse af bekendtgørelse

Begrundelse for ændringen

Ændringen af tidspunktet for udstedelse af bekendtgørelse muliggør, at der kan laves flerårige bekendtgørelser. At udstede flerårige bekendtgørelser vil skabe kontinuitet på ordningen for ansøgerne. Det vil skabe mere vished for ansøgerne, når de kender administrationsgrundlaget for ordningerne i flere år ad gangen. Den viden kan de f.eks. bruge, når de skal afgøre, om de vil søge ordningen i et år eller vente til året efter. Flerårige bekendtgørelser vil lette det administrative ordningsarbejde og frigive ressourcer til at udvikle og forbedre ordningen. Årsagen til ændringen er at forenkle administrationen af interventionen.

Ændringens forventede virkninger

Ændringen består i, at der ikke skal udstedes en ny bekendtgørelse inden hver ansøgningsrunde. Dette tillader flerårige bekendtgørelser og at den gældende bekendtgørelse fra året inden kan fortsætte som administrationsgrundlag for ordningen. Ændringen af tidspunktet for udstedelse af bekendtgørelse forventes at give mindre behov for administrative ressourcer og skabe forudsigelighed for ansøgerne.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 5.3, intervention 20, Privat skovrejsning

Begrundelse for ændringen

(a) Opblødning af krav om ejerskab af projektarealet.

Ønske om at gøre det muligt for kommuner, at agere projektejer og indgå projektaftale med private lodsejere, om at gennemføre skovrejsningsprojekter på privatejede landbrugsarealer.

(b) Justering af tekst om interventionen i forhold til Fredskovspligt og bindinger på arealet.

Teksten justeres således, at pålæggelse af fredskovspligt bliver gjort til et virkemiddel og ikke et mål i sig selv ift. fastholdelse af skov på projektarealet. Formålet med pålæggelse af fredskov har været, at sikre en varig binding af arealerne i forhold til, at arealerne fortsat anvendes til skov. Denne binding af arealerne kan dog også opnås via andre virkemidler såsom pålæggelse af servitutter på arealet. Dertil kan der forekomme administrative udfordringer i form af øget kompleksitet ved pålæggelse af fredskov.

Ændringen vil derfor give Danmark flere muligheder for at bevare skovene rejst gennem projekterne, samt sænke den administrative kompleksitet, der kan være forbundet med pålæggelse af fredskov.

(c) Opdatering af 'planlagte enhedsbeløb' og opdatering af forventet output.

Enhedsbeløbene opdateres, som en afledt konsekvens af at det er besluttet at hæve ordningens tilskudssatser for at tilskynde en større søgning.

De nye tilskudssatser betyder at der samlet set, med nuværende afsatte midler, forventes realiseret færre projekter og hektar over perioden. Forøgelse af tilskudssatserne sker på baggrund af to års underansøgning til ordningen med manglende afløb af midlerne til følge. I 2022 blev der kun realiseret søgning på ca. 50 pct. af rammen, mens der i 2023 kun blev realiseret en søgning på ca. 33 pct. af rammen. Efter dialog med skoverhvervet og dennes brancheorganisation er tilskudssatserne blevet udpeget, som en central årsag til den vigende søgning, fordi andre aktører på markedet for tilskud til skovrejsning tildeler væsentligt højere tilskud. Styrelsen har analyseret de nuværende tilskudssatser sammen med Københavns Universitet og konkluderet, at der er rum for at opdatere tilskudssatserne pba. nyeste data om udgifter til skovrejsning, som viser at der er rum til at forøge støttesatsen fra omkring 35.000 kr. /ha. til 43.000 kr. /ha.

(d) Under oplysninger om vurdering af statsstøtte tiføjes SA sagsnummer: SA.112864

Præcisering af tekst og konsekvensrettelser i bilag V.

Ændringens forventede virkninger

Formålet med ændringerne (a)-(c) er generelt, at øge ordningens afløb og derigennem realisere flere skovrejsningsprojekter. Herunder via flere projekter fra kommunale ansøgere. Støttesatser hæves, hvilket vil resultere i færre og dyrere projekter og lavere mål, men at dette gøres for at få flere projekter end man ellers ville kunne med de eksisterende satser. Ændringerne forventes at give større søgning til ordningen og dermed øges ordningens bidrag til at mindske kvælstofudledning til vandmiljøet og kulstofoptag og bind.

Ændring (d) er en præcisering af tekst uden betydning for ordningens implementering.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

(c) De øgede satser på ordningen betyder, at der kommer flere realiserede projekter og hektar end ved de eksisterende satser. Da rammen fastholdes, er konsekvensen af øgede støttesatser samtidig, at der kommer færre projekter i ordningen end oprindeligt planlagt. Dette betyder, at milepæle for resultatindikatoren R.17 nedjusteres for perioden 2025-2028 (regnskabsår). De årlige milepæle nedjusteres med 194 – 1.691 hektar. Denne ændring er nærmere beskrevet under ændring til kap. 2.3 målplan.

Ændringerne (a), (b) og (d) har ingen indvirkning på målsætninger og indikatorerne.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

(c) Planlagte enhedsbeløb og output opdateres.

Ændringerne (a), (b) og (d) har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 5.3, intervention 21, Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)

Begrundelse for ændringen

(a) Synergier og samspil med andre ordninger i fh.t. krav om landbrugsmæssigstand

Beskrivelsen af synergier og samspil med andre ordninger ønskes præciseret, da den nuværende formulering giver anledning til at misforstå, hvordan ordningen spiller sammen med andre ordninger og hvordan det afspejles i opsætningen af ordningen.

Ordningen kan kombineres med grundbetaling (GB) og pleje af græs- og naturarealer (PLG), men det er ikke alle projektarealer under ordningen, der kan modtage PLG og GB. Arealer, der ikke kan modtage PLG og GB, f.eks. hvis det ikke er landbrugsareal, skal ikke leve op til kravene for PLG og GB selvom det modtager tilskud under rydning og forberedelse til afgræsning.

Et krav, som følger af grundbetaling, er at arealet skal holdes i landbrugsmæssig stand ved at fjerne opvækst af træer og buske. Det er et unødigt indgreb på de projektarealer, som i forvejen ikke kan få grundbetaling. På mange lysåbne naturtyper er sporadisk forekomst af vedplanter kendetegnende for naturtypen (f.eks. overdrev), at fjerne alle træer og buske kan være skadeligt for naturtyperne. Dertil kommer, at græssende dyr kan veteranisere træer og buske, således at der skabes flere levesteder for arter, der både er afhængige af vedplanter og lysåbne naturarealer. Biodiversiteten har brug for diverse strukturer og gradienter – ikke for at særlige træer og buske fjernes.

(b) Tidspunkt for udstedelse af bekendtgørelse

Ændringen af tidspunktet for udstedelse af bekendtgørelse muliggør, at der kan laves flerårige bekendtgørelser. At udstede flerårige bekendtgørelser vil skabe kontinuitet på ordningen for ansøgerne. Det vil skabe mere vished for ansøgerne, når de kender administrationsgrundlaget for ordningerne i flere år. Den viden kan de f.eks. bruge når de skal afgøre, om de vil søge ordningen i et år eller vente til året efter. Flerårige bekendtgørelser vil lette det administrative ordningsarbejde og frigive ressourcer til at udvikle ordningen og skabe endnu bedre løsninger.

Årsagen til ændringen er at forenkle administrationen af interventionen.

Ændringens forventede virkninger

(a) Ændringen er en præcisering af samspillet med andre ordninger og forventes at styrke muligheden for at bevare og øge biodiversiteten på arealerne.

(b) Ændringen af tidspunktet for udstedelse af bekendtgørelse forventes at give mindre behov for administrative ressourcer og skabe forudsigelighed for ansøgerne.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 5.3, intervention 22, Miljø -og klimateknologi Investeringer i modernisering og omstrukturering af husdyrproduktion

Begrundelse for ændringen

Miljø -og Klimateknologi er en tilskudsordning, som giver tilskud til produktive investeringer på tværs af sektorer. Hovedformålet med ordningen er at bidrage til den grønne omstilling, samt at muliggøre en fleksibel ramme for opnåelse af de forskellige politiske ønsker om at reducere miljø -og klimapåvirkningen fra jordbrugsproduktionen gennem støtte til investeringer i nye teknologier.

(a) I interventionsbeskrivelsens afsnit 5 tilføjes mulighed for tilskud til investeringer til modernisering og omstrukturering af husdyrproduktion. Muligheden afgrænses til omlægning fra produktion af buræg til anden produktionsform.

(b) I interventionsbeskrivelsens afsnit 5 om betingelser for støtteberettigelse ændres en formulering med henblik på at muliggøre udarbejdelsen af en flerårig bekendtgørelse. Formålet med dette tiltag er at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder. Årsagen til ændringen er at forenkle administrationen af interventionen.

Ændringens forventede virkninger

(a) Den forventede virkning af ændringen er at bidrage til omstruktureringen og moderniseringen af bedrifter med burægsproduktion.

(b) Med ændringen skabes bedre vilkår for erhvervet og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs administration. De forventede effekter af denne ændring er, at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder og dette vil give en større forudsigelighed for ansøgere. Tiltaget vil det bidrage til, at antal ansøgninger fordeler sig mere jævnt over alle ansøgningsrunder. Idet reglerne er de samme på tværs af ansøgningsrunderne, forventes det, at medføre færre afslag om tilsagn og på udbetaling.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen

Kap. 5.3, intervention 23, Etablering af anlæg til grøn bioraffinering Justering af enhedsbeløb, (interventionsbeskrivelsens afsnit 7 og 13).

Begrundelse for ændringen

(a) Etablering af anlæg til grøn bioraffinering er en ny tilskudsordning og herunder er anlæg til grøn bioraffinering en umoden teknologi under udvikling. Derfor blev planlagt gennemsnitlig enhedsbeløb og planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb fastsat som "bedste bud" ved oprindelig udarbejdelse af CAP-planen. Den første ansøgningsrunde under ordningen har nu været åben og vi har nu to indkomne ansøgninger, at anvende som grundlag til gennemsnitligt enhedsbeløb og maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb.

I de to indkomne ansøgninger er der ansøgt om henholdsvis ca. 6 mio. kr. og ca. 118 mio. kr.

Herudover har vi fået to anmodninger om udbetaling på LDP-ordningen Projektmodning af anlæg til grøn bioraffinering, hvor der gives tilskud til at undersøge potentialet for etablering af anlæg til grøn bioraffinering. Her har tilsagnshaverne angivet, at de forventer at de vil søge om hhv. 6,5 og 50 mio. kr. i tilskud, hvis de skal etablere et anlæg til grøn bioraffinering.

Vi har dermed erfaret, at det ansøgte beløb spænder meget bredt og at der er behov for at afspejle dette i CAP-planen. Derfor foretages der omformulering af grundlag for etablering i afsnit 7.

(b) I interventionsbeskrivelsens afsnit 5 om betingelser for støtteberettigelse ændres en formulering med henblik på at muliggøre udarbejdelsen af en flerårig bekendtgørelse. Formålet med dette tiltag er at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder. Årsagen til ændringen er at forenkle administrationen af interventionen.

Ændringens forventede virkninger

(a) Der er tale om ændringer ift. diverse beløb i finansieringsplanen. Enhedsbeløbene forventes i højere grad at afspejle udgifterne ved et projekt. Vi har mulighed for at ændre beløbene, da den første ansøgningsrunde til ordningen er afsluttet og at vi har modtaget de første udbetalingsanmodninger på Projektmodning af anlæg til grøn bioraffinering under landdistriktsprogrammet, hvilket gør at vi nu har empiri til at understøtte beløbsstørrelserne.

Der er ikke tale om retroaktive ændringer, idet de planlagte justeringer vedr. regnskabsårene 2025-2029.

(b) Ændringen har til formål at skabe bedre vilkår for erhvervet og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs administration. De forventede effekter af denne ændring er, at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder og dette vil give en større forudsigelighed for ansøgere. Tiltaget vil det bidrage til, at antal ansøgninger fordeler sig mere jævnt over alle ansøgningsrunder. Idet reglerne er de samme på tværs af ansøgningsrunderne, forventes det, at medføre færre afslag om tilsagn og på udbetaling.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

(a)-(b) Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

(a) I afsnit 13 justeres det planlagte enhedsbeløb til ca. 30 mio. kr., som er beregnet ud fra de oplysninger vi har på nuværende tidspunkt (fire observationer på hhv. 5 mio., 6,5 mio., 50 mio. og 118 mio. kr.). Det beror på de to indkomne ansøgninger på Etablering af anlæg til grøn bioraffinering og to indkomne anmodninger om udbetaling på Projektmodning af anlæg til grøn bioraffinering, hvor tilsagnshaverne også skal angive, hvor dyrt de forventer anlægget bliver.

Det planlagte maksimale gennemsnitlige enhedsbeløb opjusteres til ca. 60 mio. kr. med henblik på, at vi har modtaget en ansøgning på 118 mio. kr. (ca. 16 mio. EUR) og det nuværende maksimale enhedsbeløb på 3.055.000 EUR vurderes for lavt.

Da vi har haft en stor overansøgning i første ansøgningsrunde, forventer vi at midlerne bliver udbetalt tidligere end først antaget, og der er derfor også foretaget en fremrykning af beløbene fordelt på de forskellige år under den årlige vejledende finansielle tildeling.

(b) Ændringen har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 5.3, intervention 24, Etableringsstøtte til unge landbrugere

Begrundelse for ændringen

(a) I interventionsbeskrivelsens afsnit 5 om betingelser for støtteberettigelse ændres en formulering med henblik på at muliggøre udarbejdelsen af en flerårig bekendtgørelse. Formålet med dette tiltag er at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder.

Derudover foretages en række mindre ændringer og præciseringer i ordningsbeskrivelsen med henblik på at tydeliggøre udmøntning af ordningen. Årsagen til ændringerne er at forenkle administrationen af interventionen. Konkret foretages følgende præciseringer:

(b) Ændring i afsnittet anvendelsesområde og formål.

(c) Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af ordningen:

- Det tydeliggøres at de unge landbrugere ikke må være fyldt 41 år på ansøgningstidspunktet.
- Der rettes op på fejlen om ”tinglysning af etableringer”, som ikke giver mening. Man kan ikke ”tinglyse en etablering” af f.eks. en gartnerivirksomhed. Det er kun muligt at tinglyse adkomst til fast ejendom.
- Det præciseres, at støtten målrettes til unge landbrugere gennem udbetaling til deres virksomheder.
- Sproglige rettelser.

(d) Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af ordningen:

- Det tydeliggøres, hvad der skal gælde for virksomhederne på hhv. ansøgningstidspunktet og før udbetaling af tilskuddet.
- Det præciseres, at støtten målrettes til unge landbrugere gennem udbetaling til deres virksomheder.
- Sproglige rettelser.

(e) De forventede effekter af denne ændring er, at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder.

- Af hensyn til udsving i valutakurser præciseres det, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø udbetaler et beløb i danske kroner svarende til 100.000 EUR eller 50.000 EUR, afhængigt af, om det er til en heltids- eller deltidsvirksomhed.

Ændringens forventede virkninger

(a) Ændringen har til formål at skabe bedre vilkår for erhvervet og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs administration. De forventede effekter af denne ændring er, at ligestille ansøgere på tværs af ansøgningsrunder og dette vil give en større forudsigelighed for ansøgere. Tiltaget vil det bidrage til, at antal ansøgninger fordeler sig mere jævnt over alle ansøgningsrunder. Idet reglerne er de samme på tværs af ansøgningsrunderne, forventes det, at medføre færre afslag om tilsagn og på udbetaling.

(b) Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af ordningen.

(c) De forventede effekter af disse ændringer er at tydeliggøre og rette op på fejl, for dermed at skabe større forståelse hos de berettigede støttemodtagere i afsnit 5. Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af ordningen.

(d) Ændringerne tydeliggør den danske udmøntning af ordningen i forhold til betingelserne for støtteberettigelse i afsnit 5.

(e) Ændringerne præciserer den danske udmøntning af ordningen i afsnit 7 i forhold til beløbsgrænsen og skabe lighed på tværs af ansøgningsrunder.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne medfører ikke justering af mål og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 7.3.2.2 Kontrolsystemet i forbindelse med ikke-IFKS, Ikke-IFKS EGFL biavlsprodukter

Begrundelse for ændringen

Ændringen indføres med henblik på at ajourføre kontrolsystemet for interventioner i sektoren for biavlsprodukter, så kontrol af opretholdelseskravet jævnfør artikel 11 i Forordning (EU) 2022/126, også er inkluderet i beskrivelsen af kontrolsystemet.

Ændringens forventede virkninger

Som følge af bestemmelserne i artikel 11 i Forordning (EU) 2022/126 skal investeringer, foretaget under interventionstyper i biavlssektoren, opretholdes af tilskudsmodtageren.

Ændringen specificerer metoden til at udtage tilskudsmodtagere til fysisk kontrol, hvorved det kontrolleres, hvorvidt tilskudsmodtageren overholder bestemmelsen om opretholdelse af investeringer.

Som følge af ændringen vil 5 pct.af projekterne, der modtager tilskud og som er omfattet af bestemmelsen om opretholdelse, udtages til fysisk kontrol.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kap. 7.3.2.2 Producentorganisationer for Frugt og Grønt

Begrundelse for ændringen

Opdateret afsnit om kontrol, da forordning 2017/892 artikel 2-21 og artikel 25-35 udgik med virkning fra den 1. januar 2023, som vedtog reglerne for kontrol på området for Producentorganisationer for Frugt og grønt. Kommissionen giver medlemslande mere frie rammer til at designe kontrol på området.

Ændringens forventede virkninger

I Danmark har man besluttet at fortsætte kontrollen med samme metode som før, dog vil man opjustere på områder, som Kommissionen har gjort opmærksom på i forbindelse med revision. Det har resulteret i, at man på sigt vil øge kontroltrykket for immaterielle investeringer, mens kontroltrykket reduceres for henholdsvis referenceomsætning og tidligere investeringer.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ændringerne har ikke betydning for målsætninger og indikatorer.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ændringerne har ikke betydning for finansieringsplanen.

Kapitel 8, Modernisering: AKIS og digitalisering

Begrundelse for ændringen

Justering af afsnittet om bedriftsrådgivningstjenester, således at den sociale dimension tydeligt fremgår. Justeringen sker som følge af, at social konditionalitet implementeres i Danmark fra 2025. Desuden er foretaget sproglige og forståelsesmæssige rettelser og præciseringer.

Ændringens forventede virkninger

Opdateret og korrekt beskrivelse af bedriftsrådgivningstjenester, herunder koblingen til social konditionalitet.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Navnskrift fra Landbrugsstyrelsen til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til Ministeriet for Grøn Trepart.

Begrundelse for ændringen

Med ressortomlægning den 28. august 2024 blev Ministeriet for Grøn Trepart etableret. Som følge heraf har Landbrugsstyrelsen skriftet navn til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som nu er en styrelse under Ministeriet for Grøn Trepart og ikke længere under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Landbrugsstyrelsen) har det overordnede ansvar for forvaltningen af den danske CAP-plan.

Ændringens forventede virkninger

Navnskriftet fra Landbrugsstyrelsen til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til Ministeriet for Grøn Trepart medfører, at navne er ændret i hele CAP-Planen, hvor det er relevant.

Ændringens indvirkning på målsætningerne og indikatorerne

Ikke relevant.

Ændringens indvirkning på finansieringsplanen

Ikke relevant.

Høring af overvågningskomitéen (artikel 124, stk. 4, litra d), i forordning (EU) 2021/2115)

Dato

20. okt. 2024

Overvågningskomitéens udtalelse

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Landbrugsstyrelsen) har gennemført to høringer af Overvågningskomitéen for CAP-planen om forslaget til ændring af CAP-planen for 2025. I perioden 25. juni til 9. juli 2024 har forslaget været i skriftlig høring i Overvågningskomitéen for CAP-planen for første gang. Efterfølgende har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø sendt et revideret forslag til ændring af CAP-planen for 2025 i supplerende skriftlig høring i Overvågningskomitéen for CAP-planen i perioden 4. til 20. oktober 2024. Overvågningskomitéens bemærkninger og spørgsmål fra begge høringer fremgår af særskilt dokument (se under dokumenter).

1 Strategisk erklæring

Denne strategiske plan (CAP-planen) er den danske udmøntning af EU's fælles landbrugspolitik for perioden 2023-2027. Formålet er at sikre en effektiv implementering og forvaltning af den fælles landbrugspolitik. Implementeringen af CAP-planen sker i tæt samspil med nationale strategier og initiativer, herunder den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. CAP-planen udmøntes derfor også med blik for, at visse indsatsområder prioriteres og løftes udenfor den fælles landbrugspolitik. Ligeledes skal Landdistriktsprogrammet i 2022 ses som en forløber til CAP 2023-2027.

Hovedformål og ordninger

CAP-planen skal understøtte EU-fælles målsætninger om en økonomisk bæredygtig landbrugssektor, fremme den grønne dagsorden indenfor miljø, klima og natur samt styrke udviklingen i landdistrikterne. Med dette afsæt har en kortlægning af styrker, svagheder, trusler og muligheder (SWOT) i det danske landbrugserhverv og landdistrikter og den efterfølgende behovsanalyse afdækket, hvordan der kan sammensættes en strategi og udmøntes ordninger, der understøtter de områder, hvor der er identificeret behov herfor.

I det følgende introduceres sammenhængen mellem behov, planlagte ordninger og samspillet til strategier og nationale indsatser med afsæt i de tre generelle målsætninger fastsat på EU-niveau. Bemærk, at den samme ordning kan bidrage til flere af de generelle målsætninger på samme tid.

Målsætning 1) At fremme en intelligent, konkurrencedygtig, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevaresikkerheden på lang sigt

Indsatserne under denne målsætning har til formål at bidrage til, at dansk landbrug fortsat står stærkt i den internationale konkurrence. Med udmøntning af CAP'en er der prioriteret ordninger, der bidrager til at opretholde en bæredygtig landbrugsproduktion, øge konkurrenceevnen, understøtte økologien, styrke markedsorienteringen og fødevaresikkerheden, samt forbedre landbrugernes position i værdikæden.

Det er vigtigt for den grønne omstilling at sikre økonomisk robusthed i landbrugserhvervet. En national ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi kom i juni 2021 med en række anbefalinger, der kan bidrage til at sikre robustheden i landbrugets økonomi.

Målsætning 2) At støtte og styrke miljøbeskyttelsen, herunder biodiversitet, og klimaindsatsen og bidrage til opfyldelsen af Unionens miljø- og klimamålsætninger, herunder dens forpligtelser i henhold til Parisaftalen

Der er behov for at øge landbrugets bidrag til klimaindsatsen. Dansk landbrug har en høj klimaeffektivitet pr. produceret enhed. Den samlede drivhusgasudledning fra landbruget er dog høj sammenlignet med andre lande, da den animalske produktion udgør en stor del af den samlede produktion.

Der ses et centralt behov for at understøtte indsatser, der kan bidrage til reduktioner af kvælstof og fosfor. Endvidere vil det fortsat være en prioritet at forbedre forholdene for biodiversitet.

Med CAP-planen vil indsatsen for at fastholde og fremme de positive tendenser på miljø- og naturområdet fortsætte. Derfor bidrager CAP-planen i høj grad også til implementeringen af en række nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder den nationale klimahandlingsplan, vandområdeplanerne, nitrathandlingsplanerne, det danske skovprogram, natur- og biodiversitetspakken og Natura 2000-planerne.

Målsætning 3) At styrke den socioøkonomiske struktur i landområderne.

Landbruget er et vigtigt erhverv for økonomien i landdistrikterne, ikke mindst i forhold til arbejdspladser. Landbruget som erhverv understøttes af et velfungerende rådgivnings- og forskningssystem, såvel som et velfungerende uddannelsessystem. Også andre erhverv, herunder industri og for visse landdistrikter turisme, er væsentlige for beskæftigelsen i landdistrikterne. Blandt udfordringerne i landdistrikterne er at

fastholde og fremme beskæftigelsen, samt at sikre lokal vækst og udvikling. For landbruget er det desuden en væsentlig udfordring at sikre generationsskiftet. Endvidere er det vigtigt, at landbrugssektoren forbedrer sin evne til at imødekomme efterspørgsel på bestemte fødevarer såsom økologi, såvel som produktion af bæredygtige fødevarer og høj fødevaresikkerhed.

Ordningernes bidrag til de generelle målsætninger

Målsætning 1	Målsætning 2	Målsætning 3
Basisindkomststøtte (grundbetaling) Slagtepræmie Ø-støtte Biavlsprodukter Producentorganisationer for frugt og grønt Bioordning for økologisk arealstøtte Bioordning for varieret planteproduktion Etableringsstøtte til unge landbrugere Etablering af anlæg til grøn bioraffinering Ko-præmie Stivelseskartofler Miljø- og klimateknologi	Vand- og klimaprojekter Privat skovrejsning Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter Minivådområder Bioordning for ny reguleringsmodel Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed Bioordning for varieret planteproduktion Bioordning for ekstensivering med slæt Bioordning for miljø- og klimavenligt græs Bioordning for økologisk arealstøtte Biodiversitetsskov (N2000) Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) Pleje af græs- og naturarealer (N2000) Målrettet regulering Producentorganisationer for frugt og grønt Biavlsprodukter Etablering af anlæg til grøn bioraffinering Miljø- og klimateknologi	Etableringsstøtte til unge landbrugere Lokale aktionsgrupper (LAG) Biavlsprodukter Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) Etablering af anlæg til grøn bioraffinering Producentorganisationer for frugt og grønt Bioordning for økologisk arealstøtte Bioordning for varieret planteproduktion Basisindkomststøtte (grundbetaling) Slagtepræmie

Overordnede finansielle allokeringer

Årlige konvolutter	EU-ramme (national finansiering i parentes)
Søjle I – Den Europæiske Garanti Fond (EGFL)	
Direkte betalinger (inkl. fleks)	6.425 mio. kr.
Producent organisationer – frugt og grønt	57 mio. kr.
Markedsordningen for biavlsprodukter	2,2 mio. kr. (2,2 mio. kr.)
Søjle II - Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL)	566 mio. kr. (190 mio. kr.)
Samlet overførsel af midler fra direkte betalinger i perioden 2022-26 (fleks)	2.030 mio. kr. i 2023-27 (fratrækkes direkte betalinger i 2022-26 og er til rådighed i søjle II i 2023-27), svarende til 403 mio. kr. årligt i gennemsnit.

Sammenhæng mellem EU's generelle og specifikke målsætninger

CAP-planen er som nævnt struktureret omkring EU's tre generelle målsætninger, der fremgår af CAP-plan forordningen (EU forordning 2021/2115) af 2. december 2021, og dækker hele den fælles landbrugspolitik for 2023-2027. Opfyldelsen af de overordnede målsætninger forfølges ved hjælp af de ni specifikke målsætninger jf. artikel 6 i CAP-plan forordningen. Det betyder, at både SWOT-analysen og de identificerede behov er bygget op omkring de ni specifikke målsætninger.

Sammenhængen mellem de ni specifikke målsætninger og de tre generelle målsætninger gennemgået ovenfor fremgår af figuren nedenfor.

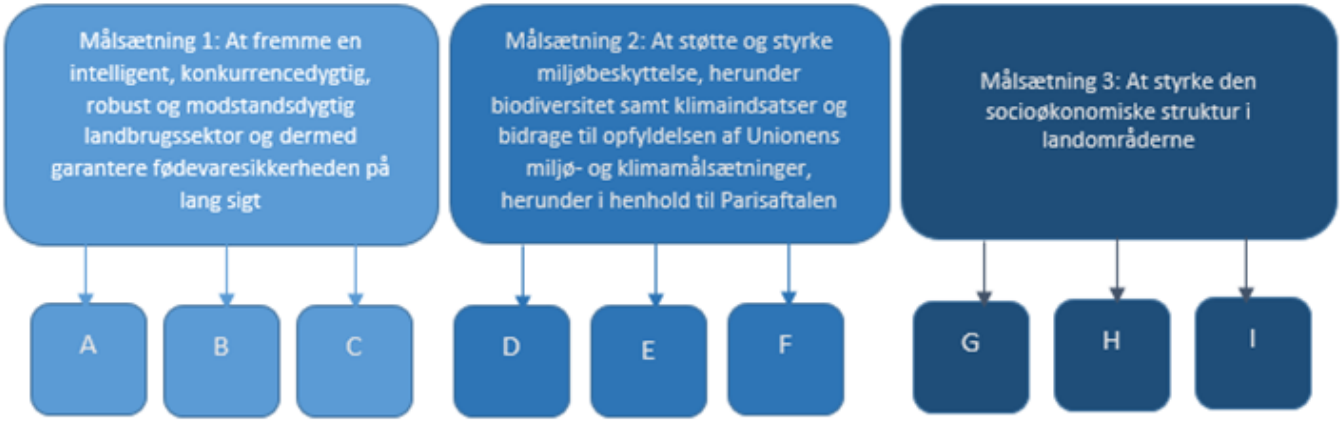

Figur 1: EU´s tre generelle målsætninger

Kommissionens henstillinger

EU-Kommissionen annoncerede i forbindelse med jord-til-bord-strategien, at der ville blive udarbejdet henstillinger om gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik til alle medlemsstater for at sikre, at den nationale implementering af EU's fælles landbrugspolitik (CAP) opfylder de overordnede målsætninger for den fælles landbrugspolitik og ambitionerne i den europæiske grønne pagt.

Den europæiske grønne pagt sætter kursen for, hvordan Europa senest i 2050 skal blive det første klimaneutrale kontinent. Det sker blandt andet via mål fastsat i EU's grønne pagt, herunder gennem seks kvantitative mål fra jord-til-bord-strategien og EU's biodiversitetsstrategi i 2030.

Henstillingerne har til formål at bistå medlemsstaterne med udarbejdelsen af deres strategiske planer under den fælles landbrugspolitik ved at identificere de hovedområder, som det anbefales af EU-Kommissionen, at medlemsstaterne fokuserer på for at sikre opfyldelsen af den fælles landbrugspolitiks målsætninger og bidrage til målene i EU-Kommissionens grønne pagt.

I henstillingerne anbefaler EU-Kommissionen blandt andet Danmark, at øge fokus på dyrevelfærd og iværksætte tiltag, der fokuserer på biodiversitet og landskabselementer.

Det er vurderingen, at Danmark adresserer EU-Kommissionens henstillinger gennem den danske CAP-plan 2023-27 og via nationale tiltag, der ligger uden for den fælles landbrugspolitik. På den baggrund bidrager Danmark til opfyldelse af målsætningerne i den europæiske grønne pagt. Vurderingen af, hvordan Danmark håndterer henstillingerne, bør vurderes ud fra en helhedsbetragtning af de danske indsatser, og ikke alene det, der gennemføres igennem den strategiske plan for den fælles landbrugspolitik.

2 Vurderinger af behov og interventionsstrategi, herunder målplan og kontekstindikatorer

2.1 Vurderinger af behov og interventionsstrategi

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja	X									
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja	X									
A3	Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevareområdet.	Mellem relevans	Ja	X									
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja	X									
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej	X									X
A6	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.	Mellem relevans	Nej	X									
A7	Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder.	Mellem relevans	Ja	X									
A8	Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af rentestigning mv.	Mellem relevans	Ja	X									X
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja	X									
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja		X								
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja		X								X
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja		X								X
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja			X							
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja				X						
D2	Udvidelse af skovarealet for	Høj relevans	Ja				X						

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
	at modvirke klimaeffekten.												
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja				X						X
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja					X					
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja					X					
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja					X					
E4	Indsats for aktiv naturpleje.	Meget høj relevans	Ja					X					
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja					X					
E6	Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.	Mellem relevans	Ja					X					
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja						X				
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja						X				
F3	Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten.	Høj relevans	Ja						X				
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja						X				
F5	Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet.	Meget høj relevans	Ja						X				
F6	Invasive arter presser den danske biodiversitet.	Mellem relevans	Ja						X				
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja						X				
G1	Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig.	Mellem relevans	Ja							X			
G2	Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion).	Mellem relevans	Ja							X			
G3	Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed.	Mellem relevans	Ja							X			
G4	Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja							X			

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
G5	Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes.	Mellem relevans	Ja							X			
G6	Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja							X			
H1	Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne.	Mellem relevans	Delvis								X		X
H2	Landdistrikterne skal være attraktive.	Mellem relevans	Ja								X		
H3	Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne.	Høj relevans	Ja								X		
H4	Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja								X		
H5	Lokal udvikling i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja								X		
I1	Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.	Mellem relevans	Delvis									X	
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja									X	
I3	Styrke iværksætteri inden for bæredygtig og klimavenlig fødevareproduktion.	Høj relevans	Ja									X	

A1 - Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.

Der er behov for at sikre modstandsdygtigheden i landbruget og for at udnytte de fremtidige eksportmuligheder på nær-og fjernmarkeder, samt sikre en tilstrækkelig produktion af fødevarer.

A2 - Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.

Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel, som f.eks. økologisk produktion.

Der er behov for økonomiske incitamenter til at producere produkter med høj grad af miljømæssig og klimamæssig bæredygtighed, herunder økologiske produkter, for at imødekomme den forventede stigning i efterspørgslen på denne type af produkter.

A3 - Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevareområdet.

Der er behov for at støtte unge jordbrugere, så de får bedre mulighed for at etablere landbrugsbedrifter. Det vil kunne øge fødevareproduktionen og produktiviteten på grund af de unge landbrugeres forbedrede mulighed for og tilbøjeligheder til at introducere nye teknologier og praksisser på bedrifterne.

A4 - Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.

Der er behov for investeringer, der kan sikre udvikling af produktionsapparatet, øge produktiviteten og dermed fremme fødevareforsyningen med større ressourceeffektivitet. I det omfang investeringerne også tilgodeser en positiv udvikling for miljø, klima, dyrevelfærd og biodiversitet, vil det være en yderligere fordel.

A5 - Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.

Der er behov for, at bedriftsrådgivningen i højere grad fokuserer på den økonomiske bundlinje for landbruget. En balanceret tilgang til forholdet mellem investeringer, gæld og indtjening er nødvendig for en rentabel vækst.

A6 - Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.

Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser, der stammer fra udsving i fødevarepriser og udbytter.

Der er behov for risikostyringsinstrumenter, som landbruget og fødevareerhvervene kan bruge for bedre selv at kunne imødegå økonomiske konsekvenser af udsving i udbytter og priser. Instrumenterne skal imødegå konsekvenserne af store udsving og samtidigt fastholde incitamentet for den mest effektive drift, hvor rådgivningssystemet vil have en vigtig rolle.

A7 - Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder.

Der er behov for investeringer i teknologier, der kan reducere arbejdskraftbehovet for at dæmme op for truslen om mangel på arbejdskraft samt øge produktionen.

A8 - Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af rentestigning mv.

Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer.

Der er behov for at sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsdrift i lyset af lavere værdi af den direkte støtte, risikoen ved rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer. Kilderne hertil omfatter fremme af rentable investeringer, rådgivningssystemet, risikostyring og en forsknings- og udviklingsindsats, som sigter mod forøgelse af driftsresultat gennem lavere samlede produktionsomkostninger og/eller højere og mere stabilt økonomisk udbytte og/eller produktion af produkter, der er placeret højere i værdikæden.

A9 - Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.

Der er behov for at fastholde og udvikle det høje niveau af fødevaresikkerhed i Danmark i hele værdikæden fra producent til forbruger.

B1 - Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.

Der er behov for øget anvendelse af teknologier og systemer, der kan fremme markedsadgang, kvalitet og pris, gennem øget sporbarhed og dokumentation af landbrugsprodukter i hele produktionskæden.

B2 - Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.

Der er behov for udviklingsprojekter, hvor forskningsmiljøer og teknologiproducenter samarbejder om projekter. Fokus for projekterne kan med fordel være rettet mod klima, miljø, biodiversitet eller forbedret erhvervsøkonomi for at understøtte andre målsætninger for samfundet.

B3 - Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.

Der er behov for bidrag fra mange forskellige kilder for at sikre et højere udbytte. Indsatsen skal rettes mod tiltag, der bidrager til, at bedrifternes omkostninger holdes nede, samtidig med at udbyttet øges.

C1 - Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.

Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde for at minimere truslerne mod landbrugernes position i forsyningskæden.

Der er behov for producentorganisationer og afsætningssamarbejder, der kan muliggøre bedre afdækning og udnyttelse af alternative afsætningskanaler og udnytte markedsmuligheder. Producentorganisationerne kan både bistå i afdækningsarbejdet og sikre medlemmerne en fælles, og dermed stærkere, forhandlingsposition over for aftagerne.

D1 - Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.

Der er behov for anvendelse af staldbaserede-, lagerbaserede- og arealbaserede teknologier og klimavirkemidler, der reducerer udledninger af drivhusgasser, øger CO2-optag og forbedrer klimaeffektiviteten i landbrugsproduktionen, og dermed nedsætter klimapåvirkningen på tværs af de kvotebelagte- og ikke-kvotebelagte sektorer, herunder transportsektoren og LULUCF (Land Use, Land-Use Change and Forestry), for at øge klimaeffektiviteten i hele landbrugets produktionskæde. Der er dermed behov for at belyse sammenhængen mellem nationale landbrugsaktiviteter og deraf følgende internationale drivhusgasemissioner, herunder blandt andet inklusion af ILUC (Indirect Land Use Change), for at sikre international effekt af nationale tiltag.

Der er behov for en øget, fokuseret indsats til udtagning af kulstofrige landbrugsarealer for at beskytte jordens kulstofindhold og mindske udledningen af drivhusgasser fra landbrugsfladen.

D2 - Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten.

Der er behov for fortsat at udvide det danske skovareal som beskrevet i Det Nationale Skovprogram, hvor det langsigtede mål er, at skovlandskaber skal dække 20-25 pct. af Danmarks areal inden udgangen af det 21. århundrede. Etablering og dyrkning af skov på landbrugsarealer kan bidrage til at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser.

D3 - Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.

Der er behov for investeringer i klimamodvirkende og -tilpassende foranstaltninger for at tilpasse landbrugsproduktionen til konsekvenserne af klimaforandringerne.

E1 - Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.

Der er behov for at understøtte, at en stigende del af Danmarks landbrugsareal dyrkes miljøvenligt, særligt på arealer, hvor den intensive landbrugsdrift har den største negative virkning på biodiversitet, levesteder og landskaber, således at landbrugsproduktionen belaster naturressourcerne mindre og i synergi med den stigende forbrugerefterspørgsel efter bæredygtigt producerede fødevarer.

E2 - Sikring af grundvandet og overfladevand.

Der er behov for fortsat at nedsætte pesticiudledningen og fremme integreret plantebeskyttelse for at bidrage til målsætningerne i EU-Kommissionens Farm-to-Fork strategi og sikre fødevaresikkerhed i form af rent grundvand. Ligeledes er der behov for at reducere udledningen af næringsstoffer fra landbruget til det danske vandmiljø for at sikre kvaliteten af det danske grundvand (langtidseffekt) og på kortere sigt reducere den samlede tilførsel af kvælstof og andre næringsstoffer til overfladevand (ferskvand og saltvand).

Der er behov for, at den høje anvendelsesgrad af præcisionsteknologi i landbrugsproduktionen øges og forbedres med henblik på at medvirke til at sikre kvaliteten af det danske grundvand og beskyttelsen af vandmiljøet.

Der er behov for at ekstensivere landbrugsdriften, plante skov eller udvikle eksisterende skove i udvalgte områder med henblik på at opretholde og sikre kvaliteten af det danske grundvand og reducere den samlede tilførsel af kvælstof og andre næringsstoffer til vandmiljøet.

E3 - Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.

Der er behov for øget beskyttelse af ammoniakfølsomme naturarealer udover de allerede gældende krav, og dermed øge arealernes naturværdi samt øge deres robusthed/bæreevne. Dette kan blandt andet ske ved at understøtte den ekstensive drift med slæt/afgræsning af naturarealerrne med henblik på at fraføre næring fra arealerne. Derved modvirkes den kvælstofforurening, som tilføres de sårbare og naturligt næringsfattige naturområder fra hhv. luften og omkringliggende udbringningsarealer. Det kan også ske ved udtagning af landbrugsarealer.

E4 - Indsats for aktiv naturpleje.

Der er behov for en fortsat indsats for naturpleje og for alsidig arealanvendelse i landbruget med sigte på at forbedre forholdene for biodiversiteten.

E5 - Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.

Der er behov for at undgå negative effekter af det store samlede landbrugsareal, der rækker ud over selve landbrugsproduktionsarealet, særligt på miljø og natur/biodiversitet, herunder ift. næringsstoffer, pesticider, nedsættelse af emissioner af lattergas mv.

Naturen på landbrugsfladen bør beskyttes/genetableres, blandt andet gennem bedre muligheder for forekomster af småbiotoper på og omkring de dyrkede flader i landbrugslandskabet og derigennem øge levesteder og fødemuligheder for vilde dyr og planter i landbrugslandet samt sikre korridorer mellem småbiotoper/naturområder.

E6 - Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.

Der er behov for at imødegå den øgede risiko for vand- og vinderosion på landbrugsjorder ved forebyggende landbrugspraksis på de relevante arealer.

F1 - Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.

Der er behov for at sikre og fremme levesteder og fødegrundlag for vilde dyr, fugle, planter og insekter på og omkring landbrugsarealerne for at bremse tilbagegangen i arter i det åbne land samt forbedre vilkårene for naturlig skadedyrsbekæmpelse. Desuden er der behov for at få skabt sammenhæng mellem beskyttede/bevaringsværdige naturområder, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne med henblik på at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, både de almindelige og de, som er sjældne, truede eller karakteristiske i Danmark eller i EU-lande.

Der er behov for miljøvenlig landbrugsdrift, så der sikres mindre negativ påvirkning af natur og biodiversitet og af arealer, der er rige på biodiversitet, og hvor landskaberne er med til at understøtte danskernes interesse og brug af naturen. Endelig er der behov for at understøtte lokalt engagement og medejerskab til beskyttelsen og bevarelsen (inklusiv naturpleje) af de lysåbne naturtyper i landbrugslandskabet, som ofte ligger på privat grund, og hvor pleje er afhængig af frivillig indsats.

F2 - Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.

Der er behov for (klima- og miljø) fokuserede tiltag til nedbringelse af udledningen af næringsstoffer.

F3 - Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten.

Der er behov for at understøtte landbrugslandets arealudvikling i forhold til skov og natur for at bidrage til biodiversiteten, således at mere plads til både skov og lysåbne naturtyper bidrager til at opfylde de nationale målsætninger for natur, klima og miljø m.v. Derudover vil etablering af skov og natur bidrage til beskyttelse af grundvand og kan bl.a. være en mulighed på arealer, hvor der er en sårbarhed i forhold til grundvand, der bruges til drikkevand.

Der er behov for at gennemføre en kortlægning af §25-skov på private arealer med henblik på at sikre og fremme biodiversiteten i de eksisterende skove.

Der er behov for at implementere en bred vifte af tiltag, som understøtter beskyttelse og udvikling af biodiversitet i skove og skovlandskaber, herunder landskaber med en integreret forvaltning af landbrugsarealer, skov og natur ud fra blandt andet miljømæssige formål.

Der er behov for at understøtte udvikling og implementering af skovdriftsformer, som i højere grad tilgodeser integrerede erhvervsmæssige, naturmæssige og rekreative interesser.

F4 - Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.

Der er behov for at sikre levesteder og fødegrundlag for bestøvende insekter både på og omkring landbrugsarealerne, således at mangel på bestøver ikke kommer til at udgøre en trussel mod vilde planter og udbytterne i landbrugets planteproduktion.

F5 - Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet.

Der er behov for fortsat omlægning til økologisk drift for at sikre mere biodiversitet i og omkring det dyrkede landbrugsland i Danmark.

F6 - Invasive arter presser den danske biodiversitet.

Der er behov for at begrænse tilgangen af invasive arter til den danske natur og for aktivt at bekæmpe og monitorere invasive arter, der skader Danmarks natur, samfund og landbrug.

F7 - Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.

Der er behov for større variation i landbrugslandskabet, hvor småbiotoper kan eksistere på de dyrkede flader med henblik på at skabe flere levesteder og større fødegrundlag for fugle, vilde dyr og planter i landbrugslandskabet. Det kan blandt andet ske gennem en landbrugspraksis med skånsom drift uden jordbearbejdning og omlægning, og ved at understøtte forekomst af ekstensivt drevne landbrugsarealer, herunder græsningsarealer med stor variation i naturindhold og naturtype.

G1 - Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig.

Der er behov for, at unge landbrugere får bedre muligheder og forudsætninger for etablering. Eksempelvis gennem særlig og målrettet rådgivning og facilitering af kontakten mellem unge landbrugere med ambitioner om at blive ejere eller medejere og de bedrifter, der kommer på markedet – frivilligt eller på grund af økonomiske problemer.

G2 - Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion).

Der er behov for at understøtte iværksættere, etablerede mikrovirksomheder samt små og mellemstore virksomheder i landdistrikterne.

G3 - Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed.

Der er behov for at øge unge landbrugers økonomiske konkurrencedygtighed ved etablering og investeringer, da de ofte ikke har mulighed for tilsvarende billig finansiering, som deres mere etablerede kollegaer.

G4 - Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.

Der er behov for at sikre gode vilkår for udvikling og sammenhængskraft i landdistrikterne.

G5 - Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes.

Der er behov for understøttelse af erhvervsaktivitet i landdistrikterne gennem midler for der igennem at øge beskæftigelsen samt fastholde og tiltrække borgere.

G6 - Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.

Der er behov for at kunne give støtte til iværksættere, etablerede mikrovirksomheder og små samt mellemstore virksomheder i landdistrikterne. Der er behov for at kunne støtte innovative tiltag, som kan understøtte den generelle udvikling i landdistrikterne, for eksempel nye ejerformer.

H1 - Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne.

Der er behov for forsat at sikre mobiliteten i og for arbejdsstyrken i landdistrikterne.

H2 - Landdistrikterne skal være attraktive.

Der er behov for at kunne give støtte til alle typer af juridiske personer, herunder foreninger, kommuner, enkeltpersoner, organisationer mv., som vil arbejde for, at det er attraktivt at leve i landdistrikterne.

H3 - Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne.

Der er behov for at kunne give støtte til virksomheder og andre aktører indenfor alle brancher. Der kan være stor forskel på behov og specialisering forskellige steder i landet.

H4 - Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne.

Der er behov for at sikre gode vilkår for udvikling og sammenhængskraft i landdistrikterne ved at understøtte et attraktivt forenings- og fritidsliv. Der er behov for at støtte op om det lokale forenings- og fritidsliv, som er med til at fastholde og tiltrække folk i de mindre landsbyer – og dermed understøtte social inklusion.

H5 - Lokal udvikling i landdistrikterne.

Der er behov for, at lokal udvikling i landdistrikterne fremmes. Støtte kan sikre denne udvikling ved for eksempel at give støtte til aktører eller aktiviteter, der medvirker til at øge beskæftigelsen og antallet af arbejdspladser i landdistrikterne, hvilket har indvirkning på muligheden for at tiltrække og fastholde bosætning af borgere.

I1 - Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.

Der er behov for mere mærkning af fødevarer, som let kan anvise niveauet af bæredygtighed og dyrevelfærd for forbrugerne.

I2 - Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.

Der er behov for at understøtte en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer. Det gælder udvikling, demonstration og produktion af de særlige produkter og produktionsformer, der efterspørges og forventes efterspurgt fremover på danske og internationale markeder. Herigennem vil dansk landbrug i højere grad understøtte samfundets krav til fødevareproduktionen.

I3 - Styrke iværksætteri inden for bæredygtig og klimavenlig fødevareproduktion.

Der er behov for at styrke iværksætteri inden for produktion, forarbejdning og afsætning af bæredygtige og klimavenlige fødevarer. Det gælder udvikling, demonstration og produktion af nye produkter og produktionsformer, der efterspørges på danske og internationale markeder. Herigennem vil dansk landbrug i højere grad understøtte forbrugernes krav nationalt såvel som globalt til fremtidens fødevareproduktionen.

Vurdering af behovene i bestemte geografiske områder såsom regionerne i den yderste periferi samt bjerg- og øområder.

Ikke relevant.

Metodologi og kriterier anvendt ved prioriteringen

Den danske SWOT-analyse udgør grundlaget for den danske CAP-plan. SWOT-analysen har fundet i alt 161 elementer fordelt på styrker, svagheder, muligheder og trusler. SWOT-analysen består af tre rapporter, der hver især adresserer en overordnet målsætning med tilhørende delmålsætninger, jf. artikel 5 og 6 i CAP-plan forordningen. På baggrund af de udarbejdede SWOT-rapporter er der identificeret i alt 43 behov. I henhold til artikel 108 i CAP-plan forordningen er de identificerede behov vurderet og rangeret efter prioritet.

Prioritering af behovene er foretaget med afsæt i deres økonomiske relevans, deres miljø- og klimamæssige relevans samt deres relevans i relation til landdistriktsudvikling. Ligeledes er der ved prioriteringen taget hensyn til, om adressering af et behov bidrager til understøttelse af flere af de specifikke målsætninger, der fremgår af artikel 6 i CAP-plan forordningen, samt om adressering af behovet bidrager til imødekommelse af EU-strategier (Green Deal m.fl.), EU-direktiver inden for natur, klima og miljø eller nationale handlingsplaner inden for natur, miljø, klima og landdistriktsudvikling.

På baggrund af ovenstående vurdering rangeres behovene i fire overordnede grupper afhængigt af relevans:

Klassificering	**Betydning**
Meget høj relevans	Behov med *meget høj relevans* prioriteres i CAP-planen. Der designes passende støtteordninger og afsættes passende finansiering til imødegåelse af behov med høj relevans.
Høj relevans	Behov med *høj relevans* bør prioriteres i CAP-planen. Der designes støtteordninger og afsættes finansiering, der medvirker til imødegåelse af behov med høj relevans.
Mellem relevans	Behov med *mellem relevans* kan eventuelt prioriteres i CAP-planen. Der vil ikke nødvendigvis indgå støtteordninger eller finansiering i CAP-planen til imødegåelse af behov med mellem relevans. Behov

	med mellem relevans kan imødegås af afledte effekter af andre støtteordninger eller via indsatser eller strukturer, der ligger uden for CAP-planen.
Lav relevans	Behov med *lav relevans* skal ikke prioriteres i CAP-planen. Der afsættes ikke finansiering til imødegåelse af behov med lav relevans.

En høj rangering betyder ikke nødvendigvis, at behovet kræver en tilsvarende høj allokering af midler. Et behov kan for eksempel godt være af høj relevans, uden at det vil have store økonomiske omkostninger at adressere det.

Begrundelse for beslutningen om ikke at imødekomme de udpegede behov i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik eller afhjælpe dem delvist

A5. Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning

Behovet adresseres ikke direkte via afsatte CAP-midler. Det skyldes, at der i Danmark allerede eksisterer et veletableret og velfungerende bedriftsrådgivningssystem. Det er vigtigt, at bedriftsrådgivningen fortsætter sit arbejde med en balanceret rådgivning, der omfatter både økonomi med fokus på en positiv bundlinje og også rådgiver i forhold til nødvendige miljø- og klimarelaterede investeringer. Det danske bedriftsrådgivingssystem vurderes at kunne fortsætte dette arbejde under de eksisterende rammer, og derfor afsættes der ikke CAP-midler til adressering af behovet.

A6. Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser, der stammer fra udsving i fødevarepriser og udbytter.

Behovet adresseres ikke direkte via afsatte CAP-midler. Det skyldes, at risikostyring allerede sker på bedrifterne på markedsvilkår og håndteres via krav til brug af rådgivning til økonomistyring og bedriftsøkonomi samt en risikobaseret afgrødevariation og tilrettelæggelse af bedriften. Herudover eksisterer der en velfungerende finanssektor og særligt andelsselskaberne, der kan dæmpe prisudsving og give landbrugerne afsætningssikkerhed.

A8. Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer

Behovet adresseres delvist via afsatte CAP-midler. Der afsættes CAP-midler til adressering af behovet via markedsordningen for producentorganisationer for frugt og grønt og miljø- og klimateknologi fra 2025-27. Det bemærkes derudover, at der i år 2023 og 2024 er afsat midler under LDP 2022 til finansiering af miljø- og klimateknologi. Hertil kommer, at det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (AKIS), der har til hensigt at omsætte ny viden fra forskning til praksis i landbruget, og derigennem imødekommes behovet. Ovenstående vurderes at udgøre en tilstrækkelig adressering af behovet.

H1. Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne

Behovet adresseres delvist via afsatte CAP-midler. Der afsættes CAP-midler til adressering af behovet via LAG-ordningen, som vurderes at udgøre en tilstrækkelig adressering af behovet

I1. Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd

Behovet adresseres delvist via afsatte CAP-midler. Der afsættes CAP-midler til adressering af behovet via markedsordningen for producentorganisationer for frugt og grønt. Hertil kommer, at der under miljø- og klimateknologi kan gives støtte til investeringer i teknologier, der skal forbedre dyrevelfærden. Herudover eksisterer landbrugets fonde, der uddeler tilskud til forskellige aktiviteter, herunder blandt andet dyrevelfærd og sygdomsbekæmpelse, forskning, rådgivning og uddannelse mv. Ovenstående vurderes at udgøre en tilstrækkelig adressering af behovet.

2.1.SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

2.1.SO1.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO1.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 19 SWOT-elementer.

Som styrker fremhæves, at landbruget i Danmark genererer en indkomst på niveau med andre erhverv, og at dansk landbrugsproduktion på flere produktionsområder står stærkt i den internationale konkurrence. Det gælder også for produktionen af økologiske varer. Disse markedsmæssige styrkepositioner bygger på interne styrker i den danske landbrugssektor vurderet i forhold til internationale konkurrenter. Det gælder kombinationen af høj produktivitet og ressourceeffektivitet, høj produktkvalitet og høj fødevaresikkerhed. Vigtige forhold af betydning for disse styrkepositioner er en stærk, veldrevet landmandsejet bedriftsrådgivning, andelsbevægelsens betydning for at tilvejebringe skalaøkonomiske fordele i produktion og afsætning og et stærkt forsknings-, udviklings-, og demonstrationssystem (AKIS). Disse styrkepositioner skaber forudsætninger for, at de aktuelle eksportmuligheder, blandt andet inden for økologi, højkvalitetsprodukter og produkter med lavt CO2-aftryk, kan udnyttes i de kommende år.

2.1.SO1.1.2 Svagheder

På trods af de grundlæggende styrkepositioner beskrevet i afsnittet ovenfor, skærpes den internationale konkurrence, og dermed udstilles også væsentlige svagheder i dansk landbrugsproduktion. Som svagheder fremhæves blandt andet, at Danmarks eksportandel af animalske produkter er faldende, og at generationsskifteproblematikken påvirker dansk landbrugs indkomstniveau og modstandsdygtighed overfor konkurrence og eksterne økonomiske, politiske og klimamæssige udfordringer negativt. Det skal også nævnes som en svaghed, at erhvervets investeringer er faldende, hvilket igen kan forbindes med en høj gældsætning, der ligeledes er en af erhvervets svagheder. Det er endelig også en grundlæggende svaghed, at det danske landbrugserhverv er afhængigt af ekstern økonomisk støtte fra blandt andet EU. SWOT-analysen dækker hhv. producenter af afgrøder, mælkeproducenter, husdyrsproducenter – i hhv. konventionelt og økologisk landbrug. Analysen afslører, at producenter af afgrøder og mælkeproducenter er relativt mere afhængige af ekstern finansiering, hvorimod gartnerisektoren er mindre afhængig, på trods af de åbenlyse styrkepositioner, som erhvervet også har.

2.1.SO1.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves blandt andet de internationale efterspørgsels tendenser. På den ene side skaber den demografiske udvikling en fortsat efterspørgsel på fødevarer, som det danske erhverv har været og stadig er i en stærk position til at udnytte. På den anden side vil øget fokus på økologi, ressourceeffektivitet, klima og CO2-aftryk, herunder opmærksomheden på at fremme korte værdikæder blandt andet for at reducere sårbarhed overfor eksterne faktorer, stille andre krav end hvad, erhvervet er vant til. Den omstillingsparathed, som erhvervet har, og som også kendetegner den danske produktion af økologiske produkter, udgør et stærkt udgangspunkt for erhvervet til at udnytte disse markedstendenser i de kommende år.

2.1.SO1.1.4 Trusler

Imidlertid skal det igen bemærkes, at gældsætningen i dansk landbrug fortsat er høj. Dermed oplever erhvervet også en alvorlig trussel fra de finansielle markeder. Adgang til kapital bliver vanskelig og en mulig stigning i renteniveauet er en alvorlig trussel for landbrugets økonomi.

2.1.SO1.1.5 Andre bemærkninger

Ikke relevant.

2.1.SO1.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A3	Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevareområdet.	Mellem relevans	Ja
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej
A6	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.	Mellem relevans	Nej
A7	Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder.	Mellem relevans	Ja
A8	Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af rentestigning mv.	Mellem relevans	Ja
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

En vurdering af behovene i forhold til risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Behov A6. Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser stammende fra udsving i fødevarepriser og udbytter

Vurdering: Risikostyring er af stor betydning for den enkelte producent, der har behov herfor, men for erhvervet som helhed vurderes behovet at have mellemstor betydning. Risikostyring på bedrifterne sker på markedsvilkår og håndteres via krav til brug af rådgivning til økonomistyring og bedriftsøkonomi samt en risikobaseret afgrødevariation og tilrettelæggelse af bedriften. Herudover eksisterer der en velfungerende finanssektor og særligt andelsselskaberne, der kan dæmpe prisudsving og give landbrugerne afsætningssikkerhed. Den miljømæssige relevans vurderes at være mindre. Betydningen for landdistriktsudviklingen vurderes at være mellemstor, primært fordi erhvervets muligheder for at klare eksterne risici også har betydning for livet på landet i bredere forstand.

2.1.SO1.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
DPdecoupled	BISS(21) - Grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed	1 - Basisindkomststøtte (Grundbetaling)	O.4. Antal hektar, der er omfattet af grundlæggende indkomststøtte
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet,	10 - Bioordning for ny	O.8. Antal hektar eller

	miljøet og dyrevelfærd	reguleringsmodel	husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	5 - Bioordning for økologisk arealstøtte	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	7 - Bioordning for ekstensivering med slæt	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	8 - Bioordning for varieret planteproduktion	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPcoupled	CIS(32) - Koblet indkomststøtte	2 - Slagtepræmie	O.11. Antal dyr, der er omfattet af koblet indkomststøtte
DPcoupled	CIS(32) - Koblet indkomststøtte	3 - Ko-præmie	O.11. Antal dyr, der er omfattet af koblet indkomststøtte
DPcoupled	CIS(32) - Koblet indkomststøtte	4 - Stivelseskartofler	O.10. Antal hektar, der er omfattet af koblet indkomststøtte
Sectoral - Frugt og grøntsager	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner	11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	TRAINCO(47(1)(c)) - uddannelse, herunder vejledning og udveksling af bedste praksis, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer samt brug af organiserede handelsplatforme og råvarebørser på spot- og futuresmarkeder	11C - Uddannelse mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion	11D - Økologisk eller integreret produktion	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	WITHD(47(2)(f)) - tilbagetrækning fra markedet med henblik på gratis uddeling eller andre formål, herunder om nødvendigt forarbejdning med henblik på at lette en sådan tilbagetrækning	11J - Tilbagekøb fra markedet	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	GREEN(47(2)(g)) - grøn høst, der består i høsten på et givet areal af samtlige umodne uafsættelige produkter, der ikke forud for den grønne høst er blevet beskadiget på grund af vejrforhold, sygdom eller andre årsager	11K - Grøn høst	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	NOHAR(47(2)(h)) - undladt høst, der består i afslutningen af den igangværende produktionscyklus på et givet areal, hvor produktet er veludviklet og af sund, rimelig og sædvanlig handelskvalitet, dog ikke ødelæggelse af produkter på grund af vejrforhold eller	11L - Undladt høst	O.35. Antal støttede operationelle programmer

	sygdom		
Sectoral - Frugt og grøntsager	HARIN(47(2)(i)) - høst- og produktionsforsikring, der bidrager til at beskytte producenternes indkomst, når der forekommer tab som følge af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, sygdomme eller skadegørerangreb, og som samtidig sikrer, at støttemodtagerne træffer de nødvendige risikoforebyggelsesforanstaltninger	11M - Høst- og produktionsforsikring	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	INVAPI(55(1)(b)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner	12B - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	COOPAPI(55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter	12C - Programmer for forskning	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	PROMOBEES(55(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter	12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	ACTQUAL(55(1)(g)) - aktioner til forbedring af produktkvaliteten	12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
RD	ANC(71) - Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger	17 - Ø-støtte	O.12. Antal hektar, der er omfattet af støtte for områder med naturbetingede eller specifikke begrænsninger, inklusive en opdeling pr. type område
RD	ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav	16 - Målrettet regulering	O.13. Antal hektar, der modtager støtte i medfør af Natura 2000 eller direktiv 2000/60/EF
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	INSTAL(75) - Etablering af unge landbrugere og nye landbrugere og virksomheder i landdistrikterne	24 - Etableringsstøtte til unge landbrugere	O.25. Antal unge landbrugere, der modtager etableringsstøtte

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning A udgør en kombination af direkte støtte og etårige arealordninger (bioordninger) i søjle I, støtteordninger i søjle II og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion.

2.1.SO1.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO1.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi
R.4 - Knytte indkomststøtte til normer og god praksis Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet	97,33 %
R.5 - Risikostyring Andel af bedrifter med den fælles landbrugspolitiks støttede risikostyringsværktøjer	0,01 %
R.6 PR - Omfordele til mindre bedrifter Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)	107,17 %
R.7 PR - Udvide støtte til bedrifter i områder med særlige behov Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)	109,72 %
R.8 - Målrettet støtte til bedrifter i specifikke sektorer Andel af bedrifter, der er omfattet af koblet indkomststøtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet	21,71 %
R.14 PR - Kulstoflagring i jorden og biomassen Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)	47,90 %
R.19 PR - Forbedring og beskyttelse af jordbunden Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)	31,42 %
R.21 PR - Beskytte vandkvaliteten Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet	36,57 %
R.22 PR - Bæredygtig næringsstofforvaltning Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen	36,57 %
R.24 PR - Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider	17,27 %
R.29 PR - Udvikling af økologisk landbrug Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en opdeling mellem bevarelse og omlægning	15,36 %
R.31 PR - Bevare levesteder og arter Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes	21,72 %
R.34 PR - Bevare landskabstræk Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til forvaltning af landskabstræk, herunder levende hegn og træer	1,90 %
R.36 CU PR - Generationsskifte Antal unge landbrugere, der drager fordel af etablering med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder en kønsfordeling	1.882,00

R.37 [CU] - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00
R.39 [CU] - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning A opfyldes og understøttes.

2.1.SO1.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

Målsætning A: At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed med henblik på at øge forsyningssikkerhed og landbrugsmæssig diversificering såvel som en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i hele Unionen.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for i perioden 2023-2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Basisindkomststøtte (grundbetaling): 3.176.577.181
- Stivelseskartofler: 3.355.704
- Ko-præmie: 28.590.604
- Slagtepræmie: 164.429.530
- Ø-støtte: 13.085.120
- Biavlsprodukter: 2.955.385
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Bioordning for økologisk arealstøtte: 254.220.266
- Bioordning for varieret planteproduktion: 64.228.188
- Bioordning for miljø- og klimavenlig græs: 179.395.973
- Bioordning for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- Bioordning for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed: 78.523.490
- Etableringsstøtte til unge landbrugere: 129.360.000
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering

2.1.SO2.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO2.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem ti SWOT-elementer. Som styrker fremhæves, at dansk landbrug har en stærk konkurrenceevne med høj eksport, ligesom dansk landbrug er blandt de bedste i verden til at udnytte nye teknologiske muligheder til kommercielle produkter og ydelser.

2.1.SO2.1.2 Svagheder

Som svaghed fremhæves, at generationsskifteproblematikken kan være med til at svække evnen til at udnytte ny forskning og teknologi.

2.1.SO2.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves blandt andet, at Danmark har en stærk international styrkeposition inden for forskning og udvikling på landbrugs- og fødevareområdet, at danske landbrugere har et højt videns- og uddannelsesniveau, samt at Danmark har et stærkt og effektivt rådgivningssystem.

2.1.SO2.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves, at landbrugserhvervet oplever mangel på kvalificeret arbejdskraft, og at visse rammevilkår (for eksempel stigende lønninger) giver landbruget vanskelige konkurrencevilkår.

2.1.SO2.1.5 Andre bemærkninger

Ingen bemærkninger.

2.1.SO2.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.SO2.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
Sectoral - Frugt og	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og	11A - Investeringer i	O.35. Antal støttede

grøntsager	immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner	materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.	operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ADVI1(47(1)(b)) - rådgivningstjenester og teknisk bistand, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen	11B - Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	TRAINCO(47(1)(c)) - uddannelse, herunder vejledning og udveksling af bedste praksis, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer samt brug af organiserede handelsplatforme og råvarebørser på spot- og futuresmarkeder	11C - Uddannelse mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion	11D - Økologisk eller integreret produktion	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	PROMO(47(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder aktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om Unionens kvalitetsordninger og vigtigheden af sund ernæring og diversificere og konsolidere markederne	11F - Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	QUAL(47(1)(g)) - Gennemførelse af såvel Unionens kvalitetsordninger som nationale kvalitetsordninger	11G - Gennemførelse af kvalitetsordninger	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	TRACE(47(1)(h)) - gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer, navnlig overvågning af kvaliteten af produkter, der sælges til endelige forbrugere	11H - Gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	COOPAPI(55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter	12C - Programmer for forskning	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	PROMOBEES(55(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter	12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	ACTQUAL(55(1)(g)) - aktioner til forbedring af produktkvaliteten	12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	22 - Miljø- og klimateknologi	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning B er markedsordninger, der bidrager til at opfylde de

resultatmål, som skal øge konkurrenceevnen og styrke markedsorienteringen.

2.1.SO2.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO2.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi
R.1 CU PR - Forbedring af præstation gennem viden og innovation Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet	4,00
R.3 CU - Digitalisering af landbruget Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte under den fælles landbrugspolitik til digitale landbrugsteknologier	1,00 %
R.9 CU PR - Modernisering af landbrugsbedrifter Andel af landbrugere, der modtager investeringsstøtte til omstrukturering og modernisering, herunder forbedring af ressourceeffektivitet	1,00 %
R.10 CU PR - Bedre organisering af forsyningskæden Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan	0,86 %
R.11/Frugt og grøntsager - Koncentrationen af udbuddet Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer	64,54 %
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning B opfyldes og understøttes.

2.1.SO2.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Biavlsprodukter: 2.955.385
- Miljø- og klimateknologi: 11.996.000

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden

2.1.SO3.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO3.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem ni SWOT- elementer. Som styrker fremhæves, at producentorganisationer er med til at mindske illoyal handelspraksis og styrke landbrugernes position i forsyningskæden – særligt er producentorganisationer en fordel i sektorer uden andelsselskaber (f.eks. frugt og grønt).

2.1.SO3.1.2 Svagheder

Der er ikke identificeret væsentlige svagheder under målsætningen.

2.1.SO3.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves blandt andet, at andelsbevægelsen er med til at understøtte landbrugerens position i forsyningskæden og skabe en kort afstand mellem forarbejdningsleddet og landbrugerne.

2.1.SO3.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves det, at landbrugernes position i forsyningskæden vil blive forværret, hvis andelsbevægelsen og producentorganisationerne svækkes.

2.1.SO3.1.5 Andre bemærkninger

Ingen bemærkninger.

2.1.SO3.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.SO3.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
Sectoral - Frugt og grøntsager	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner	11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ADVI1(47(1)(b)) - rådgivningstjenester og teknisk bistand, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen	11B - Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer

Sectoral - Frugt og grøntsager	TRAINCO(47(1)(c)) - uddannelse, herunder vejledning og udveksling af bedste praksis, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer samt brug af organiserede handelsplatforme og råvarebørser på spot- og futuresmarkeder	11C - Uddannelse mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion	11D - Økologisk eller integreret produktion	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	PROMO(47(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder aktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om Unionens kvalitetsordninger og vigtigheden af sund ernæring og diversificere og konsolidere markederne	11F - Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	WITHD(47(2)(f)) - tilbagetrækning fra markedet med henblik på gratis uddeling eller andre formål, herunder om nødvendigt forarbejdning med henblik på at lette en sådan tilbagetrækning	11J - Tilbagekøb fra markedet	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	GREEN(47(2)(g)) - grøn høst, der består i høsten på et givet areal af samtlige umodne uafsættelige produkter, der ikke forud for den grønne høst er blevet beskadiget på grund af vejrforhold, sygdom eller andre årsager	11K - Grøn høst	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	NOHAR(47(2)(h)) - undladt høst, der består i afslutningen af den igangværende produktionscyklus på et givet areal, hvor produktet er veludviklet og af sund, rimelig og sædvanlig handelskvalitet, dog ikke ødelæggelse af produkter på grund af vejrforhold eller sygdom	11L - Undladt høst	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	HARIN(47(2)(i)) - høst- og produktionsforsikring, der bidrager til at beskytte producenternes indkomst, når der forekommer tab som følge af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, sygdomme eller skadegørerangreb, og som samtidig sikrer, at støttemodtagerne træffer de nødvendige risikoforebyggelsesforanstaltninger	11M - Høst- og produktionsforsikring	O.35. Antal støttede operationelle programmer
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætningen udgør en kombination af projektstøtte og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal forbedre landbrugernes position i værdikæden.

2.1.SO3.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO3.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende	Målværdi

med fed skrift]	
R.10 CU PR - Bedre organisering af forsyningskæden Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan	0,86 %
R.11/Frugt og grøntsager - Koncentrationen af udbuddet Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer	64,54 %
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %
R.26 CU - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 CU - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.37 CU - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning C opfyldes og understøttes.

2.1.SO3.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi

2.1.SO4.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO4.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 17 SWOT-elementer. Som styrker for dansk landbrug fremhæves blandt andet udbredelsen i brugen af præcisions- og miljøteknologi, at dansk landbrug i sammenligning med landbruget i EU27 udleder færre drivhusgasser pr. produceret enhed, samt at en stigende del af energiforbruget i landbruget er baseret på vedvarende energi.

2.1.SO4.1.2 Svagheder

Som svagheder fremhæves blandt andet, at dansk landbrugs drivhusgasudledning – trods en relativ høj klimaeffektivitet – er høj, blandt andet på grund af den store vægt af og specialisering inden for animalsk produktion, ligesom et økonomisk presset landbrugserhverv kan være begrænsende i forhold til klimatiltag.

2.1.SO4.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves, at udtagning af lavbundsjorder, anvendelse af nitrifikationshæmmere, ændret gødningshåndtering for eksempel hyppig udslusning samt ændret fodring af kvæg og opdræt kan bidrage til at reducere udledningen af drivhusgasser.

2.1.SO4.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves det politiske og samfundsmæssige krav om reduktion af udledning af drivhusgasser fra landbruget, og på grund af en omfattende animalsk produktion, kan en ændret national og international efterspørgsel i retning af produkter med reduceret klimaaftryk være en trussel.

2.1.SO4.1.5 Andre bemærkninger

Ingen bemærkninger.

2.1.SO4.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
D2	Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten.	Høj relevans	Ja
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.SO4.3 Identifikation af de relevante (elementer i) nationale planer, der udspringer af de retsakter, der er opført i bilag XI til forordningen om strategiske planer under

den fælles landbrugspolitik, og som der er taget hensyn til ved behovsvurderingen vedrørende denne specifikke målsætning i de strategiske planer

D1. Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

Vurdering: Adressering af behovet har stor betydning i forhold til arealanvendelse, hvor der sigtes mod at opbygge kulstofpuljen i jorden og/eller reducere drivhusgasudledningen. Adressering af behovet understøtter den europæiske grønne pagt, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sikre en grøn udvikling i landbrugssektoren. Endvidere kan imødekommelse af behovet bidrage til at nedbringe de negative effekter fra landbrugsarealet, herunder udledning af næringsstoffer, hvilket understøtter implementering af vandområdeplanerne og Natura 2000-planerne.

D2. Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten

Vurdering: En udvidelse af skovarealet kan have stor betydning for den samlede klimaindsats. Imødekommelse af behovet understøtter EU's biodiversitetsstrategi og jord-til-bord strategien, hvor den grønne udvikling af landbrugsområdet er i fokus. Ved vurderingen er der desuden lagt vægt på, at en adressering af behovet medvirker til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder at udvide det danske skovareal.

D3. Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

Vurdering: Adressering af behovet understøtter EU's biodiversitetsstrategi om øget naturbeskyttelse via reduktion af næringsstofudledning. Samtidig vil imødekommelse af behovet flugte med målsætninger i natur- og biodiversitetspakken, herunder målrettede indsatser, der kan skabe bedre forhold for naturen og biodiversiteten, sikre større artsvariation og gøre naturen mere robust - blandt andet overfor klimaændringer.

2.1.SO4.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	10 - Bioordning for ny reguleringsmodel	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	5 - Bioordning for økologisk arealstøtte	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	7 - Bioordning for ekstensivering med slæt	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	8 - Bioordning for varieret planteproduktion	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
Sectoral - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl

	biavlerorganisationer		
Sectoral - Biavlsprodukter	COOPAPI(55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter	12C - Programmer for forskning	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	15 - Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav	16 - Målrettet regulering	O.13. Antal hektar, der modtager støtte i medfør af Natura 2000 eller direktiv 2000/60/EF
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	18 - Vand- og klimaprojekter	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	20 - Privat skovrejsning	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	22 - Miljø- og klimateknologi	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning D udgør en kombination af projektstøtte, etårige arealordninger (bioordninger) og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

2.1.SO4.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO4.7 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-programmet (kun for SM4, SM5, SM6)?

: **Nej**

2.1.SO4.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	**Målværdi**
R.10 CU PR - Bedre organisering af forsyningskæden Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan	0,86 %
R.11/Frugt og grøntsager - Koncentrationen af udbuddet Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer	64,54 %
R.12 - Tilpasning til klimaændringer Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet	27,30 %

af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen	
R.14 [PR] - Kulstoflagring i jorden og biomassen Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)	47,90 %
R.16 [CU] - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %
R.17 [CU PR] - Arealer med skovrejsning Areal, der modtager støtte til skovrejsning og genopretning af skovlandbrug, herunder opdelinger	8.253,00 ha
R.19 [PR] - Forbedring og beskyttelse af jordbunden Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)	31,42 %
R.21 [PR] - Beskytte vandkvaliteten Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet	36,57 %
R.22 [PR] - Bæredygtig næringsstofforvaltning Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen	36,57 %
R.24 [PR] - Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider	17,27 %
R.26 [CU] - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 [CU] - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.29 [PR] - Udvikling af økologisk landbrug Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en opdeling mellem bevarelse og omlægning	15,36 %
R.31 [PR] - Bevare levesteder og arter Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes	21,72 %
R.32 [CU] - Investeringer vedrørende biodiversitet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten	5,30 %
R.37 [CU] - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00
R.39 [CU] - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning opfyldes og understøttes.

2.1.SO4.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Vand- og klimaprojekter: 156.180.678
- Privat skovrejsning: 35.392.912
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000
- Miljø- og klimateknologi: 11.996.000
- Målrettet regulering: 64.296.342
- Bioordning for miljø- og klimavenligt græs: 179.395.973
- Bioordning for varieret planteproduktion: 64.228.188
- Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed: 78.523.490
- Bioordning for økologisk arealstøtte: 254.220.266
- Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter: 27.757.047
- Bioordning for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Bioordning for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Biavlsprodukter: 2.955.385

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertil hørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer

2.1.SO5.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO5.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 15 SWOT- elementer.

Som styrker for dansk landbrug fremhæves blandt andet fremgangen i naturarealer og mindskede udledninger af kvælstof og fosfor fra landbruget, ligesom reguleringer til forbedringer af det danske vandmiljø fremmer bæredygtig tilstand af vandressourcerne. Eksempelvis har vandområdeplanerne bidraget til en forbedring af vandressourcerne, uden at det har medført mindre landbrugsproduktion.

2.1.SO5.1.2 Svagheder

Som svagheder fremhæves blandt andet, at kvaliteten af en del af de beskyttede arealer er faldende, og at jorderosion på danske marker er udbredt i visse egne af landet med tørre sandjorder.

2.1.SO5.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves, at danske forbrugere er opmærksomme på bæredygtig fødevareproduktion, og at dansk landbrug har gavn af Danmarks grundvandsmagasiner.

2.1.SO5.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves, at klimaændringer medfører ændrede vilkår for naturressourcerne, mens den voksende husdyrproduktion påvirker luft-, jord- og vandressourcerne.

2.1.SO5.1.5 Andre bemærkninger

På baggrund af SWOT-analysen er der ikke identificeret et specifikt behov i forhold til genetiske ressourcer. Ikke desto mindre er bevaring og bæredygtig anvendelse af jordbrugets genetiske ressourcer i både planter og husdyr vigtigt for at sikre en bæredygtig fødevareproduktion – både nu og i fremtiden. Bevaring af gener fra planter og husdyr, der i en produktionsmæssig sammenhæng ikke synes at være så interessante i dag, kan være fundamentet for at sikre genetisk variation til fremtiden uforudsigelige udfordringer, idet generne herfra kan vise sig at have vigtige egenskaber, der er mistet undervejs i forædlingen af nye plantesorter eller i avlsarbejdet med produktionsdyrene. For at tilpasse moderne sorter og husdyr til fremtidens produktionsvilkår, er det vigtigt, at der er genressourcer tilgængelige i forædlingsarbejdet. Det skal blandt andet bidrage til at udvikle genetiske ressourcer, der er særligt velegnet til økologi, understøtte mulighederne for at finde resistens mod sygdomme og skadedyr og sikre forædling af nye plantesorter og husdyrracer, som kan imødegå de fremtidige klimaændringer og krav til miljø.

Genetiske ressourcer til fødevarer og landbrug dækker over mangfoldigheden mellem og indenfor arter. Plantegenetiske ressourcer (PGR) udgør den genetiske variation mellem og inden for plantearter -, det vil sige de dyrkede afgrødearter og afgrødernes vilde slægtninge. Inden for husdyrene er det mangfoldigheden indenfor de forskellig arter, det vil sige variationen indenfor racen – både de moderne produktionsracer og de gamle husdyrracer, der udgør de husdyrgenetiske ressourcer (AnGR) med dansk oprindelse. De landbrugsgenetiske ressourcer bevares og forvaltes til brug i henhold til internationale regler. Disse ressourcer er fundamentale for fremtidige udfordringer inden for miljø, klima og bæredygtig fødevareforsyning og -sikkerhed.

Midler afsat til støtte til forpligtelser til bevarelse, bæredygtig brug og udvikling af landbrugets genetiske ressourcer i Danmark falder alle uden for den danske fælles landbrugspolitik.

Yderligere indsatser med specifikt fokus på genetiske ressourcer for at forbedre fokus på agrobiodiversitet anses ikke for relevante på nuværende tidspunkt, da det forventes at blive dækket af fremtidige nationale og nordiske midler.
Det gælder blandt andet som følge af en række aktiviteter inden for landbrugets genetiske ressourcer, der koordineres delvist regionalt af Nordisk Genetisk Ressource Center (NordGen), som er finansieret af Nordisk Ministerråd. I NordGens fællesnordiske frø-genbank bevares og forvaltes de danske landbrugs- og plantegenetiske ressourcer, mens vegetativt opformerede plantegenetiske ressourcer bevares og finansieres nationalt.

For truede hjemmehørende husdyrgenetiske ressourcer fungerer NordGen som et servicecenter for deres bæredygtige forvaltning i de nordiske lande. De genetiske ressourcer fra gamle danske husdyrracer bevares, vedligeholdes og finansieres nationalt. En national tilskudsordning er tilgængelig for mindre landbrug til bevarelse af husdyrgenetiske ressourcer af originale eller lokalt tilpassede racer, som er i fare for at uddø. Desuden opbevarer Danmark kryokonserveret sæd og embryoner af et mindre antal AnGR i nationalt finansierede genbanker.

Danmark deltager også i de europæiske samarbejdsnetværk for planter og dyr, henholdsvis European Cooperative Program for Plant Genetic Resources (ECPGR) og European Regional Focal Point for Animal Genetic Resources (ERFP).

For øget samarbejde i Europa mellem forskellige domæner af planter, dyr og skove henvises tiltil ”Genetic Resources Strategy for Europe”. Denne strategi er opstået fra GenResBridge-projektet (2019 – 2021), under Den Europæiske Unions Horizon 2020 Research and Innovation Program med tilskudsaftale nr. 817580, og udvalgt under opkaldet "Joining forces for GenRes and biodiversity management".

2.1.SO5.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja
E4	Indsats for aktiv naturpleje.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
E6	Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.	Mellem relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.SO5.3 Identifikation af de relevante (elementer i) nationale planer, der udspringer af de retsakter, der er opført i bilag XI til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og som der er taget hensyn til ved behovsvurderingen vedrørende denne specifikke målsætning i de strategiske planer

E1. Fremme miljøvenlig fødevareproduktion

Vurdering: Opfyldelse af behovet vil medvirke til at opfylde målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2030. Derudover vil imødekommelse af behovet flugte med målsætninger i natur- og biodiversitetspakken, herunder indsatser i det åbne land for at stoppe tilbagegangen i biodiversitet, blandt

andet gennem naturpleje, som kan skabe værdifulde levesteder og spredningskorridorer for biodiversitet i landbrugslandet.

E2. Sikring af grundvandet og vandmiljøet

Vurdering: Adressering af behovet medvirker til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljøhandlingsplaner, herunder natur- og biodiversitetspakken og vandområdeplanerne. Opfyldelse af behovet flugter med målsætningerne om at reducere udledningen af kvælstof, som skal sikre kvaliteten i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand. Hertil kommer, at imødekommelse af behovet vil medvirke til at opfylde målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2030, og derved understøtter imødekommelse af behovet også EU's Jord-til-Bord strategi om pesticider.

E3. Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne

Vurdering: Adressering af behovet medvirker til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljøhandlingsplaner, herunder natur- og biodiversitetspakken og vandområdeplanerne, som bidrager til fjernelse af næringsstoffer fra blandt andet naturområderne. En adressering af behovet vil desuden understøtte EU’s biodiversitetsstrategi om øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur.

E4. Indsats for aktiv naturpleje

Vurdering: Adressering af behovet vil understøtte EU’s biodiversitetsstrategi og jord-til-bord strategi, hvor den grønne udvikling af landbrugsområdet er i fokus. Derudover medvirker en adressering af behovet til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder natur- og biodiversitetspakken og Natura 2000-planer. Opfyldelse af behovet flugter med målsætningerne om at øge den biologiske mangfoldighed og stoppe tilbagegangen i de såkaldte Natura 2000-områder.

E5. Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

Vurdering: Adressering af behovet vil understøtte den europæiske grønne pagt, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sikre en grøn udvikling. Adressering af behovet kan indebære målrettede indsatser, der kan skabe bedre forhold for naturen og biodiversiteten gennem målrettet naturpleje, som fremmer forholdene for en lang række vilde arter, hvilket flugter med målsætningerne i natur- og biodiversitetspakken og Natura 2000-planerne. Imødekommelse af behovet kan endvidere bidrage til at nedbringe de negative effekter af landbrugsarealet, herunder udledning af næringsstoffer, hvilket understøtter vandområdeplanerne.

E6. Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer

Vurdering: Imødekommelse af behovet bidrager til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljøhandlingsplaner, herunder natur- og biodiversitetspakken og Danmarks nationale skovprogram. Det gælder blandt andet, at imødekommelse af behovet vil fremme skovenes beskyttende funktion af vores vand og styrke skovenes bidrag til klimatilpasning.

2.1.SO5.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	10 - Bioordning for ny reguleringsmodel	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	5 - Bioordning for økologisk arealstøtte	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	7 - Bioordning for ekstensivering med slæt	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn	8 - Bioordning for varieret	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder,

	for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	planteproduktion	der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
Sectoral - Frugt og grøntsager	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner	11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion	11D - Økologisk eller integreret produktion	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	13 - Pleje af græs- og naturarealer (N2000)	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	14 - Biodiversitetsskov (N2000)	O.15. Antal (skovbrugsmæssigt udnyttede) hektar eller antal andre enheder, der er omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	15 - Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav	16 - Målrettet regulering	O.13. Antal hektar, der modtager støtte i medfør af Natura 2000 eller direktiv 2000/60/EF
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	18 - Vand- og klimaprojekter	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	19 - Minivådområder	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	20 - Privat skovrejsning	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	21 - Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	22 - Miljø- og klimateknologi	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning E udgør en kombination af støtteordninger i søjle II, markedsordninger og etårige arealordninger (eco-schemes) i søjle I. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal fremme en bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

2.1.SO5.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO5.7 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-programmet (kun for SM4, SM5, SM6)?

: **Ja**

2.1.SO5.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi
R.10 CU PR - Bedre organisering af forsyningskæden Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan	0,86 %
R.11/Frugt og grøntsager - Koncentrationen af udbuddet Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer	64,54 %
R.12 - Tilpasning til klimaændringer Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen	27,30 %
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %
R.17 CU PR - Arealer med skovrejsning Areal, der modtager støtte til skovrejsning og genopretning af skovlandbrug, herunder opdelinger	8.253,00 ha
R.19 PR - Forbedring og beskyttelse af jordbunden Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)	31,42 %
R.21 PR - Beskytte vandkvaliteten Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet	36,57 %
R.22 PR - Bæredygtig næringsstofforvaltning Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen	36,57 %
R.24 PR - Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider	17,27 %
R.26 CU - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 CU - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.29 PR - Udvikling af økologisk landbrug Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en	15,36 %

opdeling mellem bevarelse og omlægning	
R.30 PR - Støtte bæredygtig skovforvaltning Andel af skovarealer, der er omfattet af forpligtelser til støtte for skovbeskyttelse og forvaltning af økosystemtjenester	0,94 %
R.31 PR - Bevare levesteder og arter Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes	21,72 %
R.32 CU - Investeringer vedrørende biodiversitet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten	5,30 %
R.33 - Forbedre Natura 2000-forvaltningen Andel af det samlede areal i Natura 2000, der er omfattet af støttede forpligtelser	44,57 %
R.37 CU - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00
R.39 CU - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætningen opfyldes og understøttes.

2.1.SO5.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Bioordning for økologisk arealstøtte: 254.220.266
- Bioordning for miljø- og klimavenligt græs: 179.395.973
- Bioordning for varieret planteproduktion: 64.228.188
- Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed: 78.523.490
- Bioordning for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Bioordning for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- Miljø- og klimateknologi: 11.996.000
- Biodiversitetsskov (N2000): 19.103.038
- Vand- og klimaprojekter: 156.180.678
- Minivådområder: 50.376.990
- Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter: 27.757.047
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Pleje af græs- og naturarealer (N2000): 98.172.031
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000
- Privat skovrejsning: 35.393.000
- Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000): 11.006.000
- Målrettet regulering: 64.296.342

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

2.1.SO6.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO6.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 22 SWOT-elementer.

Som styrker fremhæves blandt andet, at Danmark gennem Natura 2000, nationalparker, fredninger og §3-beskyttede områder samt forbedring af de fysiske forhold i vandløb bidrager positivt til biodiversiteten, ligesom skovarealet i Danmark vokser, og udledningen af kvælstof, fosfor og ammoniak er faldende.

2.1.SO6.1.2 Svagheder

Som svagheder fremhæves blandt andet, at der mangler levesteder til naturens dyr og planter (blandt andet grundet det intensivt dyrkede landbrug), og at antallet af fugle i Danmark generelt er faldende, blandt andet som en konsekvens af at erhvervet dyrker ensartede afgrøder på stadig stigende markstørrelser.

2.1.SO6.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves blandt andet, at danskerne holder af naturen og i stigende grad bruger naturområderne samt at landbrugsarealet er blevet reduceret med otte pct. på én generation.

2.1.SO6.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves blandt andet, at klimaændringer ændrer vilkårene for flora og fauna, samt at en faldende bestand af vilde bier og insekter kan true landbrugets udbytte.

2.1.SO6.1.5 Andre bemærkninger

Ingen bemærkninger.

2.1.SO6.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja
F3	Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten.	Høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
F5	Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet.	Meget høj relevans	Ja
F6	Invasive arter presser den danske biodiversitet.	Mellem relevans	Ja
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.SO6.3 Identifikation af de relevante (elementer i) nationale planer, der udspringer af de retsakter, der er opført i bilag XI til forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og som der er taget hensyn til ved behovsvurderingen vedrørende denne specifikke målsætning i de strategiske planer

F1. Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

Vurdering: Adressering af behovet understøtter EU's biodiversitetsstrategi og jord-til-bord strategi, hvor den grønne udvikling af landbrugsområdet er i fokus. Derudover vil en adressering af behovet medvirke til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder Danmarks nationale skovprogram. Opfyldelse af behovet flugter med målsætningerne om at øge den biologiske mangfoldighed og via målrettede indsatser skabe større artsvariation, som sikrer en robust natur.

F2. Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

Vurdering: Adressering af behovet vil være af stor miljømæssig betydning med gavnlige følgevirkninger for biodiversiteten, hvorved EU's biodiversitetsstrategi understøttes. Dermed nedbringes landbrugets næringsstofudledning, hvilket bidrager til opfyldelse af målsætningerne i Danmarks vandområdeplaner og bidrager til at opfylde Danmarks forpligtelser under vandrammedirektivet.

F3. Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten

Vurdering: En udvidelse af skovarealet kan have stor betydning for biodiversiteten, og miljømæssigt er adressering af behovet derfor afgørende. Adressering vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi. Samtidig flugter imødekommelse af behovet med målsætninger i natur- og biodiversitetspakken om blandt andet at øge den biologiske mangfoldighed samt målsætninger i den nationale skovprogram om at øge skovarealet og sikre robuste skove, som både kan lagre kulstof og fremme den beskyttende funktion af vores grundvand.

F4. Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet

Vurdering: Understøttelse af bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet er en forudsætning for, at bestøvning af landbrugsafgrøder og vilde planter fortsat kan finde sted. Den miljømæssige betydning skønnes derfor at være meget stor. Imødekommelse af behovet vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Både målsætningen om fordobling af det økologisk areal og målsætninger i natur- og biodiversitetspakken, herunder indsatser i det åbne land om at stoppe tilbagegangen i biodiversitet, der blandt andet sker ved at sikre flere og bedre levesteder, skabe sammenhæng og iværksætte indsatser for konkrete arter, flugter med behovet.

F5. Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet

Vurdering: Imødekommelse af behovet har stor miljømæssig betydning, idet omlægning til økologisk jordbrug bidrager til at øge biodiversiteten i landskabet. Adressering af behovet vil herudover understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal føre til øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Opfyldelse af behovet vil medvirke til at opfylde målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2030, samtidig med at der skabes forhold for naturen og biodiversiteten, der sikrer større artsvariation og gør naturen mere robust.

F6. Invasive arter presser den danske biodiversitet

Vurdering: Imødekommelse af behovet vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Endvidere vil målrettede indsatser, der kan skabe bedre forhold for naturen og biodiversiteten sikre større artsvariation, som samtidig gør naturen mere robust og fremme forholdene for en lang række truede arter, hvilket flugter med målsætningerne i Danmarks nationale skovprogram og natur- og biodiversitetspakken.

F7. Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet

Vurdering: Adressering af behovet vil være af meget stor miljømæssig betydning. Adressering af behovet vil ligeledes understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Opfyldelse af behovet flugter herudover med Danmarks forpligtelse til at stoppe tilbagegangen for natur omfattet af Natura 2000-direktiverne samt målsætninger i natur- og biodiversitetspakken og Danmarks nationale skovprogram om at sikre artsvariation, der gør naturen mere robust og fremmer forholdene for en lang række truede arter.

2.1.SO6.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	10 - Bioordning for ny reguleringsmodel	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	5 - Bioordning for økologisk arealstøtte	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	7 - Bioordning for ekstensivering med slæt	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	8 - Bioordning for varieret planteproduktion	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
Sectoral - Frugt og grøntsager	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner	11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion	11D - Økologisk eller integreret produktion	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	COOPAPI(55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter	12C - Programmer for forskning	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	13 - Pleje af græs- og naturarealer (N2000)	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige,	14 - Biodiversitetsskov	O.15. Antal (skovbrugsmæssigt

	klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	(N2000)	udnyttede) hektar eller antal andre enheder, der er omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser	15 - Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
RD	ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav	16 - Målrettet regulering	O.13. Antal hektar, der modtager støtte i medfør af Natura 2000 eller direktiv 2000/60/EF
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	18 - Vand- og klimaprojekter	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	19 - Minivådområder	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	20 - Privat skovrejsning	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	21 - Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	22 - Miljø- og klimateknologi	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning F udgør en kombination af støtteordninger i søjle II, etårige arealordninger (bioordninger) i søjle I og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare samt sikre flere levesteder og landskaber til gavn for dyr og planter.

2.1.SO6.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO6.7 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-programmet (kun for SM4, SM5, SM6)?

: **Nej**

2.1.SO6.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	**Målværdi**
R.12 - Tilpasning til klimaændringer Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen	27,30 %
R.14 PR - Kulstoflagring i jorden og biomassen Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent	47,90 %

plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)	
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %
R.17 CU PR - Arealer med skovrejsning Areal, der modtager støtte til skovrejsning og genopretning af skovlandbrug, herunder opdelinger	8.253,00 ha
R.19 PR - Forbedring og beskyttelse af jordbunden Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)	31,42 %
R.21 PR - Beskytte vandkvaliteten Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet	36,57 %
R.22 PR - Bæredygtig næringsstofforvaltning Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen	36,57 %
R.24 PR - Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider	17,27 %
R.26 CU - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 CU - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.29 PR - Udvikling af økologisk landbrug Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en opdeling mellem bevarelse og omlægning	15,36 %
R.30 PR - Støtte bæredygtig skovforvaltning Andel af skovarealer, der er omfattet af forpligtelser til støtte for skovbeskyttelse og forvaltning af økosystemtjenester	0,94 %
R.31 PR - Bevare levesteder og arter Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes	21,72 %
R.32 CU - Investeringer vedrørende biodiversitet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten	5,30 %
R.33 - Forbedre Natura 2000-forvaltningen Andel af det samlede areal i Natura 2000, der er omfattet af støttede forpligtelser	44,57 %
R.34 PR - Bevare landskabstræk Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til forvaltning af landskabstræk, herunder levende hegn og træer	1,90 %
R.37 CU - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00
R.39 CU - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætningen opfyldes og understøttes.

2.1.SO6.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Bioordning for økologisk arealstøtte: 254.220.266
- Bioordning for miljø- og klimavenligt græs: 179.395.973
- Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed: 78.523.490
- Bioordning for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Bioordning for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- Biodiversitetsskov (N2000): 19.103.038
- Vand- og klimaprojekter: 156.180.678
- Minivådområder: 50.376.990
- Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter: 27.757.047
- Pleje af græs- og naturarealer (N2000): 98.172.031
- Privat skovrejsning: 35.392.912
- Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000): 11.006.000
- Biavlsprodukter: 2.955.385
- Miljø- og klimateknologi: 11.996.000
- Målrettet regulering: 64.296.342
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO7 Tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne

2.1.SO7.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO7.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 17 SWOT-elementer.

Som styrker fremhæves, at landbruget sammen med specialiserede virksomheder inden for andre erhverv, herunder turisme, er vigtige for økonomien i danske landdistrikter, blandt andet i forhold til arbejdspladser, og også understøttet af et velfungerende rådgivningssystem og uddannelsessystem inden for landbruget.

2.1.SO7.1.2 Svagheder

Som svaghed fremhæves generationsskifteproblematikken blandt virksomheder i landdistrikterne – herunder særligt i landbruget.

2.1.SO7.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves blandt andet, at også andre erhverv er centrale i landdistrikterne, og at nye ejerformer kan igangsætte en positiv erhvervsudvikling inden for landbruget og andre erhverv i landdistrikterne.

2.1.SO7.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves blandt andet, at erhverv, der traditionelt fylder meget i landdistrikterne, er i tilbagegang nationalt på grund af den internationale konkurrence, at gældsbyrden i dansk landbrug er høj og at generationsskifteproblematikken påvirkes af en række økonomiske og strukturelle forhold (for eksempel at der generelt bliver færre og færre unge borgere i landdistrikterne).

2.1.SO7.1.5 Andre bemærkninger

Ingen bemærkninger.

2.1.SO7.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
G1	Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig.	Mellem relevans	Ja
G2	Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion).	Mellem relevans	Ja
G3	Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed.	Mellem relevans	Ja
G4	Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
G5	Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes.	Mellem relevans	Ja
G6	Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

En vurdering af behovene i forhold til generationsskifte

G1. Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig

Vurdering: Imødekommelse af behovet for at understøtte unge landbrugere i etablering er af stor betydning for målgruppen, men vurderes at være af mellemstor betydning for samfunds- og erhvervsøkonomien på grund af det relativt begrænsede antal unge landbrugere. Den miljømæssige betydning vurderes at være mellemstor på grund af de unge landbrugeres større fokus på bæredygtig produktion end ældre landbrugere. Betydningen for landdistriktsudviklingen vurderes ligeledes at være mellemstor.

G2. Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion)

Vurdering: Adgang til arbejdspladser i landdistrikterne er vigtig, både for de nuværende beboere og for kommende beboere på landet. På den baggrund vurderes det, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er meget stor. Imødekommelse af behovet flugter med de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Initiativer finansieres blandt andet gennem den nationale "Landdistriktspulje", som dog ikke har et erhvervsmæssigt sigte.

G3. Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, da målgruppen er begrænset i forhold til det samlede erhverv, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mellemstor, da yngre landbrugere generelt skønnes at have større fokus på bæredygtighed end deres ældre kolleger i erhvervet. Betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er ligeledes mellemstor.

G4. Forsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er meget stor, idet imødekommelse af behovet flugter med de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Initiativer finansieres blandt andet gennem den nationale "Landdistriktspulje", som dog ikke har et erhvervsmæssigt sigte.

G5. Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er meget stor, idet imødekommelse af behovet flugter med de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Initiativer finansieres blandt andet gennem den nationale "Landdistriktspulje", som dog ikke har et erhvervsmæssigt sigte.

G6. Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning af at understøtte udviklingen af landdistrikterne gennem støtte til iværksættere og innovative virksomheder er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, fordi miljø og klima ikke nødvendigvis er i fokus for denne type af iværksætteri, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt skønnes at være meget stor. Understøttelse af iværksætteri og innovative tiltag i landdistrikterne flugter med den nationale målsætning om at fremme udviklingen i landdistrikterne.

2.1.SO7.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
Sectoral - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	INSTAL(75) - Etablering af unge landbrugere og nye landbrugere og virksomheder i landdistrikterne	24 - Etableringsstøtte til unge landbrugere	O.25. Antal unge landbrugere, der modtager etableringsstøtte
RD	COOP(77) - Samarbejde	25 - LAG	O.31. Antal støttede lokaludviklingsstrategier (LEADER) eller forberedende aktioner

Oversigt

De ovenstående ordninger under målsætning G udgøres af projektstøtteordninger og og markedsordningen biavlsprodukter. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal bidrage til tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

2.1.SO7.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO7.6 Planlægger du bidrag fra den fælles landbrugspolitik til Erasmusprogrammet

: **Nej**

2.1.SO7.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %
R.26 CU - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 CU - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.36 CU PR - Generationsskifte Antal unge landbrugere, der drager fordel af etablering med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder en kønsfordeling	1.882,00
R.37 CU - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter	3.590,00

under den fælles landbrugspolitik	
R.38 CU - Dækning under LEADER Andel af befolkningen i landdistrikter, der er omfattet af lokale udviklingsstrategier	73,71 %
R.39 CU - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00
R.41 CU PR - Forbinde landdistrikterne i Europa Andel af befolkningen i landdistrikter, der gennem den fælles landbrugspolitiks støtte har forbedret adgang til tjenester og infrastruktur	73,71 %

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specfikke målsætningen opfyldes og understøttes.

2.1.SO7.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Etableringsstøtte til unge landbrugere: 129.360.000
- Lokale aktionsgrupper (LAG): 54.888.560
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000
- Biavlsprodukter: 2.955.385

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO8 Fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug

2.1.SO8.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO8.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 35 SWOT-elementer.

Som styrker fremhæves blandt andet, at landdistrikterne har komparative erhvervsmæssige styrkepositioner inden for særligt landbrug og industri, mens turisme også fremhæves som en styrkeposition i visse landdistrikter.

2.1.SO8.1.2 Svagheder

Som svagheder fremhæves, at landdistrikterne skal finde fremtidens basiserhverv, eftersom både landbrug og industri er brancher, hvor antallet af arbejdspladser er i nedgang på landsplan samt i landdistriktskommunerne. Foreløbigt er der dog fortsat mange arbejdspladser inden for disse brancher i landdistrikterne, hvorfor specialiseringen inden for disse brancher, jf. ovenstående, fortsat udgør en styrkeposition – der er blot tale om en styrkeposition, som i stigende grad kan komme til at udgøre en udfordring i fremtiden.

2.1.SO8.1.3 Muligheder

Som muligheder fremhæves blandt andet, at arbejdsstyrken i landdistrikterne er mobil, at Danmark har en relativt lav økonomisk ulighed og at digitale løsninger gør fysisk nærhed til diverse services mindre betydningsfulde.

2.1.SO8.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves særligt to forhold. For det første, at befolkningen i stigende grad koncentreres i byområderne, hvilket på den lange bane er en udfordring for landdistrikterne, da det kan gøre landdistrikterne mindre attraktive og styrke urbaniseringen. For det andet, at en fortsat centralisering af private og offentlige services kan reducere beskæftigelsesmulighederne i landdistrikterne og kan være med til at øge afstanden til services for borgere i landdistrikterne – mange unge har f.eks. langt til erhvervs- og gymnasieuddannelser, mens mange landdistriktskommuner også er truet af manglende lægedækning.

2.1.SO8.1.5 Andre bemærkninger

På baggrund af SWOT-analysen er der ikke identificeret et specifikt behov i forhold til at øge antallet af kvindelige landbrugere.

Data fra Danmarks Statistik viser, at landbrugssektoren er domineret af mandlige landbrugere. Fordelingen af hhv. mænd og kvinder, der ejer landbrugsjorden viser, at langt størstedelen af landbrugsjorde er ejet af mænd. Tallene viser dog også, at situationen er anderledes, når det kommer til ansatte og arbejdende pårørende på gårdene. Disse grupper udgør 40.000 personer, hvoraf 40 % er kvinder.

Regeringen er meget opmærksom på, at Danmark stadig har et meget kønsopdelt arbejdsmarked. Både i forhold til brancher og sektorer og i forhold til, hvordan ledelsesposter bliver besat.
Transport- og ligestillingsministeren har i en redegørelse og handlingsplan om ligestilling 2022 styrket fokus på at fremme lige muligheder i uddannelse og på arbejdsmarkedet samt ligebehandling af mænd og kvinder.

Der er langt fra en enkelt løsning på det kønsopdelte arbejdsmarked. Det kræver, at der sættes ind på en række områder. I Danmark er der indført en barselsordning for selvstændige, nedsat en lønstrukturkomité og fremsat lovgivning, som skal understøtte flere kvinder i ledelse. Der arbejdes også med, hvordan uddannelsesvalget bliver mindre bestemt af ens køn.

2.1.SO8.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
H1	Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne.	Mellem relevans	Delvis
H2	Landdistrikterne skal være attraktive.	Mellem relevans	Ja
H3	Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne.	Høj relevans	Ja
H4	Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
H5	Lokal udvikling i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.SO8.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	COOP(77) - Samarbejde	25 - LAG	O.31. Antal støttede lokaludviklingsstrategier (LEADER) eller forberedende aktioner

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning H, udgør en kombination af to projektstøtteordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

2.1.SO8.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO8.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %

R.26 [CU] - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 [CU] - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.37 [CU] - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00
R.38 [CU] - Dækning under LEADER Andel af befolkningen i landdistrikter, der er omfattet af lokale udviklingsstrategier	73,71 %
R.39 [CU] - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00
R.41 [CU PR] - Forbinde landdistrikterne i Europa Andel af befolkningen i landdistrikter, der gennem den fælles landbrugspolitiks støtte har forbedret adgang til tjenester og infrastruktur	73,71 %

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre at de identificerede behov under den specifikke målsætning imødegås og understøttes.

2.1.SO8.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Lokale aktionsgrupper (LAG): 54.888.560
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

2.1.SO9.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.SO9.1.1 Styrker

Målsætningen belyses gennem 17 SWOT-elementer.

Som styrker fremhæves blandt andet, at dansk landbrug i visse henseender har en bæredygtig fødevareproduktion, mens dansk landbrug også er inde i en positiv udvikling i forhold til dyrevelfærd. Et stærkt rådgivnings- og forskningsmiljø inden for landbrug og fødevarer er ligeledes en styrke.

2.1.SO9.1.2 Svagheder

Der er ikke identificeret svagheder for denne specifikke målsætning.

2.1.SO9.1.3 Muligheder

Som muligheder nævnes, at de danske forbrugere i relativ høj grad efterspørger bæredygtighed og dyrevelfærd.

2.1.SO9.1.4 Trusler

Som trusler fremhæves det blandt andet, at mange mindre danske fødevarevirksomheder har en begrænset udviklingskapacitet.

2.1.SO9.1.5 Andre bemærkninger

Den danske SWOT-analyse beskriver et stigende dansk fokus på at bekæmpe madspild (DCA – nationalt center for fødevarer og jordbrug, 2018). Samlet set er madspildet i danske husholdninger da også faldet med 8 % fra 2011 til 2017 (Miljøstyrelsen, 2018). Danmark anerkender behovet for at reducere madspild og tab i primærproduktionen. Dette skal blandt andet forfølges via nationale tiltag, herunder regeringens 'Handlingsplan for cirkulær økonomi – national plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032' af 2021, der omfatter det nationale madspildsprogram, som beskriver regulering og initiativer til reduktion af madspild.

Endvidere har den danske regering iværksat initiativer, der hjælper med at imødegå madspildsproblematikken, det gælder herunder fem initiativer til at mindske madspild. I 2019 etablerede den danske regering desuden en tænketank om forebyggelse af madtab og madspild. Tænketanken samler forskningsinstitutioner, offentlige myndigheder, fødevarevirksomheder og organisationer for at fremme indsatsen mod madspild og fødevaretab. Tænketanken samler industrien og organisationer på tværs af værdikæden for at reducere madspild i overensstemmelse med målsætningerne i EU's jord til bord strategi. Mange af de største danske fødevarevirksomheder, producenter, detailhandlere og cateringvirksomheder har allerede givet tilsagn om at måle og reducere deres madspild og -tab. Det overordnede formål med tænketankens internationale arbejde er at bidrage til den globale indsats for reduktion og forebyggelse af madtab og madspild. Tænketanken har især til formål at støtte lande, der endnu ikke har opnået fremskridt på dette område, og også hjælpe udviklingslandenes indsats for at reducere fødevaretab og sikre fødevareforsyning.

Den danske SWOT-analyse belyser, hvorledes Danmark er inde i en positiv udvikling hvad angår dyrevelfærd. Det skyldes blandt andet, at danske forbrugere i høj grad efterspørger fødevarer, som er produceret under hensyntagen til dyrevelfærd. Danmark har meget national regulering om dyrevelfærd i

forhold til andre lande. Det gælder blandt andet regler for halekupering, forbud mod opbinding af malkekøer, og den danske implementering af EU-kalvedirektivet, der på nogle områder er skærpede, herunder i forhold til mælkefodring. I den danske CAP-plan indføres desuden ordninger, der vil bidrage til forbedret dyrevelfærd. Selvom det ikke er ordningernes primære formål vil afledte og sekundære effekter bidrage hertil.

Den danske SWOT-analyse påpeger, at Danmark har et lavt antibiotikaforbrug. Danmark har således allerede gjort et solidt arbejde for at nedbringe antibiotikaforbruget til det lave niveau, der er i dag. SWOT-analysen beskriver hvorledes det danske forbrug er blandt de 10 EU-lande med lavest antibiotikaforbrug til produktionsdyr. I den danske CAP-plan vil bioordningen økologisk arealstøtte have effekter i forhold til reduktion i antibiotikaforbrug. I Danmark er der desuden iværksat en række nationale indsatser og initiativer med det formål at reducere brugen af antimikrobielle stoffer. Dette omfatter et totalt forbud mod brugen af antimikrobielle vækstfremmere samt det vellykkede 'gul.kort-ordning', som regulerer brugen af veterinære antimikrobielle stoffer på svinebedrifter med det højeste relative forbrug af antimikrobielle stoffer.

2.1.SO9.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
I1	Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.	Mellem relevans	Delvis
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja
I3	Styrke iværksætteri inden for bæredygtig og klimavenlig fødevareproduktion.	Høj relevans	Ja

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

På baggrund af ovenstående konkluderes, at Danmark leverer tilstrækkeligt på den tværgående målsætning, der er således ikke identificeret behov relateret specifikt til den tværgående målsætning. Ovenstående behov er identificeret på baggrund af de øvrige specifikke målsætninger, men har samtidigt et tværgående sigte.

2.1.SO9.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	5 - Bioordning for økologisk arealstøtte	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd	8 - Bioordning for varieret planteproduktion	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger
Sectoral - Frugt og grøntsager	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner	11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	ADVI1(47(1)(b)) - rådgivningstjenester og teknisk bistand, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser og	11B - Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer

	sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen		
Sectoral - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion	11D - Økologisk eller integreret produktion	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	PROMO(47(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder aktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om Unionens kvalitetsordninger og vigtigheden af sund ernæring og diversificere og konsolidere markederne	11F - Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv.	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer	O.35. Antal støttede operationelle programmer
Sectoral - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	COOPAPI(55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter	12C - Programmer for forskning	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	PROMOBEES(55(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter	12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
Sectoral - Biavlsprodukter	ACTQUAL(55(1)(g)) - aktioner til forbedring af produktkvaliteten	12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	22 - Miljø- og klimateknologi	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
RD	COOP(77) - Samarbejde	25 - LAG	O.31. Antal støttede lokaludviklingsstrategier (LEADER) eller forberedende aktioner

Oversigt

Ovenstående ordninger under målsætning I, udgør en kombination af direkte støtte i søjle I og etårige arealordninger (bioordninger) i søjle I, støtteordninger i søjle II og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

2.1.SO9.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.SO9.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi
R.8 - Målrettet støtte til bedrifter i specifikke sektorer Andel af bedrifter, der er omfattet af koblet indkomststøtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet	21,71 %
R.14 PR - Kulstoflagring i jorden og biomassen Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)	47,90 %
R.16 CU - Investeringer på klimaområdet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	6,85 %
R.19 PR - Forbedring og beskyttelse af jordbunden Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)	31,42 %
R.21 PR - Beskytte vandkvaliteten Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet	36,57 %
R.22 PR - Bæredygtig næringsstofforvaltning Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen	36,57 %
R.24 PR - Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider	17,27 %
R.26 CU - Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	8,98 %
R.27 CU - Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	14,00
R.29 PR - Udvikling af økologisk landbrug Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en opdeling mellem bevarelse og omlægning	15,36 %
R.31 PR - Bevare levesteder og arter Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes	21,72 %
R.32 CU - Investeringer vedrørende biodiversitet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten	5,30 %
R.37 CU - Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	3.590,00
R.38 CU - Dækning under LEADER Andel af befolkningen i landdistrikter, der er omfattet af lokale udviklingsstrategier	73,71 %
R.39 CU - Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	247,00
R.41 CU PR - Forbinde landdistrikterne i Europa Andel af befolkningen i landdistrikter, der gennem den fælles landbrugspolitiks støtte har forbedret adgang til tjenester og infrastruktur	73,71 %

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning opfyldes og understøttes.

2.1.SO9.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

Målsætning I: At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Slagtepræmie: 164.429.530
- Bioordning for varieret planteproduktion: 64.228.188
- Bioordning for økologisk arealstøtte: 254.220.266
- Lokale aktionsgrupper (LAG): 54.888.560
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000): 11.006.000
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 19.951.000
- Miljø- og klimateknologi: 11.996.007

Der fastslås sammenhæng mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.XCO Tværgående målsætning om at modernisere sektoren ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne og tilskynde til udbredelsen heraf

2.1.XCO.1 Sammenfatning af SWOT-analysen

2.1.XCO.1.1 Styrker

Der er ikke udarbejdet en særskilt SWOT-analyse for den tværgående målsætning om at modernisere sektoren ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne og tilskynde til udbredelsen heraf. Der er derimod taget højde for målsætningen i forbindelse med SWOT-analyserne for de ni specfikke målsætninger. Det ses blandt andet under målsætning A og B, hvor et stærkt forsknings-, udviklings-, og demonstrationssystem (AKIS) er identificeret som en dansk styrkeposition. Det ses endvidere under målsætning D, hvor præcisions- og miljøteknologi i dansk landbrug ligeledes fremhæves som en styrkeposition. Endelig er det under målsætning H beskrevet en positiv udvikling i den digitale infrastruktur.Ovenstående elementer illustrerer hvordan SWOT-analyserne for de specifikke målsætninger tager højde for og understøtter den tværgående målsætning om at modernisere sektoren ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne.

Danmark anses for at have et af de stærkeste og velorganiserede landbrugsfaglige videns- og innovationssystemer i EU. Systemet omfatter en række uafhængige landbrugsrådgivningscentre. Rådgivningscentrene er geografisk spredt over hele Danmark og tilgængelige for alle landbrugere. Disse rådgivningstjenester udgør sammen med SEGES det danske landbrugsfaglige videns- og innovationssystem (AKIS), hvor SEGES fungerer som bindeleddet mellem universiteter, forskning og -uddannelse og det danske daglige rådgivningssystem. AKIS er cirkulært i sin karakter og behov og krav overleveres fra den enkelte landbrugere via rådgivningstjenesten hos SEGES, som til gengæld yder rådgivning og information til rådgivningscentrene og i sidste ende landbrugeren.

2.1.XCO.1.2 Svagheder

Se ovenfor.

2.1.XCO.1.3 Muligheder

Se ovenfor.

2.1.XCO.1.4 Trusler

Se ovenfor.

2.1.XCO.1.5 Andre bemærkninger

Ingen bemærkninger.

2.1.XCO.2 Fastlæggelse af behov

Kode	Titel	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behovet er behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej
A8	Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af rentestigning mv.	Mellem relevans	Ja

B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
H1	Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne.	Mellem relevans	Delvis

Andre bemærkninger vedrørende behovsvurdering.

Ingen bemærkninger.

2.1.XCO.4 Interventionslogik

Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fælles outputindikator

Oversigt

Se bemærkninger ovenfor.

2.1.XCO.5 Hvis det er relevant, en begrundelse for anvendelsen af InvestEU, herunder beløbet og dets forventede bidrag til den specifikke målsætning/tværgående målsætning

Ikke relevant.

2.1.XCO.8 Valg af resultatindikator(er)

Valg af resultatindikator(er) for denne specifikke målsætning

Resultatindikatorer [anbefalede resultatindikatorer for denne specifikke målsætning er angivet udelukkende med fed skrift]	Målværdi

Begrundelse for mål og tilknyttede delmål

Ikke relevant. Se ovenfor.

2.1.XCO.9 Begrundelse for den finansielle tildeling

Ikke relevant. Se ovenfor.

2.2 Kontekstindikatorer og andre værdier, der anvendes ved beregningen af målene

Kontekstindikatorer (kode for rammen for performanceovervågning og evaluering)	Referenceværdi	Referenceår	Ajourført værdi	Ajourført år	Begrundelse/bemærkninger	Datakilde
C.01 Samlet befolkning i landdistrikterne — for Leaderprogrammet (R.38) (Personer)	1.645.387,00	2020				
C.01b Samlet befolkning i landdistrikterne — for tjenester og infrastruktur (R.41) (Personer)	1.645.387,00	2020				
C.05 Samlet skovareal (Hektar)	613.880,00	2018				
C.12 Samlet antal bedrifter (Bedrift)	35.050,00	2016				
C.17 Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA) (Hektar)	2.626.000,00	2019				
C.19 Samlet landbrugsareal og skovareal i Natura 2000-områder (Hektar)	114.169,00	2018	196.075,00	2023	Den oprindeligt anvendte værdi for indikatoren har været underestimeret. Værdien er opdateret på baggrund af henvendelse fra EU-Kommissionen.	Det Europæiske Miljøagentur og EU-Kommissionen (DG-AGRI).
C.23 Samlet antal husdyrenheder (Husdyrenheder)	4.128.470,00	2016				
D.35 Samlet antal bistader anmeldt til Europa-Kommissionen: gennemsnittet af de seneste tre år, der er til rådighed på tidspunktet for udarbejdelsen af planen. (Bistader)	138.918,00	2020				

2.3 Målplan

2.3.1 Sammenfattende tabel

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
R.1 [CU PR] Forbedring af præstation gennem viden og innovation Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet	SO2	0	1	2	3	4	4	4	4
R.3 [CU] Digitalisering af landbruget Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte under den fælles landbrugspolitik til digitale landbrugsteknologier	SO2	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,09 %	0,42 %	0,83 %	1,00 %	1,00 %
R.3 Tæller: Antal modtagere af relevant betalt støtte		0 farm	0 farm	0 farm	33 farm	148 farm	290 farm	351 farm	351 farm
R.3 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.4 Knytte indkomststøtte til normer og god praksis Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet	SO1	0,00 %	97,33 %	97,11 %	96,94 %	96,73 %	96,54 %	0,00 %	97,33 %
R.4 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	2.555.991 ha	2.550.001 ha	2.545.648 ha	2.540.170 ha	2.535.205 ha	0 ha	2.555.991 ha
R.4 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.5 Risikostyring Andel af bedrifter med den fælles landbrugspolitiks støttede risikostyringsværktøjer	SO1	0,00 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %
R.5 Tæller: Antal bedrifter, der modtager relevant støtte		0 farm	4 farm	4 farm	4 farm	4 farm	0 farm	0 farm	4 farm
R.5 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.6 [PR] Omfordele til mindre bedrifter	SO1	0,00 %	107,62 %	107,17 %	106,36 %	106,21 %	105,00 %	0,00 %	107,17 %

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)									
R.6 Tæller: Gennemsnitlig direkte betaling/ha udbetalt til støttemodtagere under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse		0 EUR/ha	339 EUR/ha	344 EUR/ha	351 EUR/ha	342 EUR/ha	357 EUR/ha	0 EUR/ha	344 EUR/ha
R.6 Nævner: Gennemsnitlig direkte betaling/ha udbetalt til alle støttemodtagere		EUR/ha	315 EUR/ha	321 EUR/ha	330 EUR/ha	322 EUR/ha	340 EUR/ha	EUR/ha	321 EUR/ha
R.7 [PR] Udvide støtte til bedrifter i områder med særlige behov Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)	SO1	0,00 %	109,37 %	109,13 %	109,72 %	109,55 %	109,32 %	0,00 %	109,72 %
R.7 Tæller: Gennemsnitlig indkomststøtte/ha for støttemodtagere i områder med særlige behov		0 EUR/ha	346 EUR/ha	351 EUR/ha	363 EUR/ha	354 EUR/ha	373 EUR/ha	0 EUR/ha	363 EUR/ha
R.7 Nævner: Gennemsnitlig indkomststøtte/ha udbetalt til alle støttemodtagere		EUR/ha	316 EUR/ha	322 EUR/ha	331 EUR/ha	323 EUR/ha	341 EUR/ha	EUR/ha	331 EUR/ha
R.8 Målrettet støtte til bedrifter i specifikke sektorer Andel af bedrifter, der er omfattet af koblet indkomststøtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet	SO1, SO9	0,00 %	21,71 %	21,71 %	21,71 %	21,71 %	11,81 %	0,00 %	21,71 %
R.8 Tæller: Antal støttemodtagere, der modtager koblet indkomststøtte		0 farm	7.610 farm	7.610 farm	7.610 farm	7.610 farm	4.139 farm	0 farm	7.610 farm
R.8 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.9 [CU PR] Modernisering af landbrugsbedrifter Andel af landbrugere, der modtager investeringsstøtte til omstrukturering og modernisering, herunder forbedring af ressourceeffektivitet	SO2	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,09 %	0,42 %	0,83 %	1,00 %	1,00 %
R.9 Tæller: Antal støttemodtagere, der modtager relevant støtte		0 farm	0 farm	0 farm	33 farm	148 farm	290 farm	351 farm	351 farm
R.9 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.10 [CU PR] Bedre organisering af forsyningskæden Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte	SO2, SO3, SO4, SO5	0,00 %	0,23 %	0,46 %	0,66 %	0,86 %	0,86 %	0,86 %	0,86 %

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan									
R.10 Tæller: Antal modtagere af relevant støtte		0 farm	82 farm	160 farm	233 farm	303 farm	303 farm	303 farm	303 farm
R.10 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.11 /Frugt og grøntsager Koncentrationen af udbuddet Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer	SO2, SO3, SO4, SO5	0,00 %	62,60 %	63,26 %	6,47 %	64,54 %	%	%	64,54 %
R.11 Tæller: Den samlede værdi af den markedsførte produktion, som producentorganisationer med operationelle programmer tegner sig for		0 EUR	213.691.275 EUR	220.268.456 EUR	22.979.866 EUR	233.825.503 EUR	EUR	EUR	233.825.503 EUR
R.11 Nævner: Den samlede værdi af produktionen i de berørte sektorer		EUR	341.342.282 EUR	348.187.919 EUR	355.167.785 EUR	362.281.879 EUR	EUR	EUR	362.281.879 EUR
R.12 Tilpasning til klimaændringer Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen	SO4, SO5, SO6	0,00 %	7,54 %	7,57 %	7,54 %	24,14 %	27,30 %	0,24 %	27,30 %
R.12 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	198.118 ha	198.705 ha	198.127 ha	633.826 ha	716.863 ha	6.416 ha	716.863 ha
R.12 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.14 [PR] Kulstoflagring i jorden og biomassen Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)	SO1, SO4, SO6, SO9	0,00 %	11,01 %	13,77 %	20,29 %	40,98 %	47,90 %	5,58 %	47,90 %
R.14 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	289.010 ha	361.644 ha	532.828 ha	1.076.260 ha	1.257.732 ha	146.592 ha	1.257.732 ha
R.14 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.16 [CU] Investeringer på klimaområdet	SO2, SO3,	0,00 %	0,02 %	0,59 %	1,83 %	3,85 %	5,52 %	6,85 %	6,85 %

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer	SO4, SO5, SO6, SO7, SO8, SO9								
R.16 Tæller: Antal bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer		0 farm	8 farm	207 farm	640 farm	1.348 farm	1.936 farm	2.402 farm	2.402 farm
R.16 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.17 CU PR Arealer med skovrejsning Areal, der modtager støtte til skovrejsning og genopretning af skovlandbrug, herunder opdelinger	SO4, SO5, SO6	0 ha	0 ha	781 ha	2.240 ha	3.834 ha	5.455 ha	8.253 ha	8.253 ha
R.19 PR Forbedring og beskyttelse af jordbunden Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)	SO1, SO4, SO5, SO6, SO9	0,00 %	18,58 %	20,60 %	26,11 %	27,52 %	31,42 %	0,00 %	31,42 %
R.19 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	487.823 ha	540.869 ha	685.549 ha	722.621 ha	825.101 ha	0 ha	825.101 ha
R.19 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.21 PR Beskytte vandkvaliteten Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet	SO1, SO4, SO5, SO6, SO9	0,00 %	3,72 %	5,81 %	11,45 %	29,49 %	36,57 %	0,24 %	36,57 %
R.21 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	97.784 ha	152.555 ha	300.692 ha	774.388 ha	960.320 ha	6.416 ha	960.320 ha
R.21 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.22 PR Bæredygtig næringsstofforvaltning Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af	SO1, SO4, SO5, SO6,	0,00 %	3,72 %	5,81 %	11,45 %	29,49 %	36,57 %	0,24 %	36,57 %

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen	SO9								
R.22 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	97.784 ha	152.555 ha	300.692 ha	774.388 ha	960.320 ha	6.416 ha	960.320 ha
R.22 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.24 [PR] Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider	SO1, SO4, SO5, SO6, SO9	0,00 %	4,18 %	6,24 %	11,90 %	13,35 %	17,27 %	0,00 %	17,27 %
R.24 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	109.664 ha	163.847 ha	312.561 ha	350.559 ha	453.454 ha	0 ha	453.454 ha
R.24 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.26 [CU] Investeringer på området naturressourcer Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne	SO3, SO4, SO5, SO6, SO7, SO8, SO9	0,00 %	0,02 %	0,71 %	2,45 %	4,79 %	7,11 %	8,98 %	8,98 %
R.26 Tæller: Antal bedrifter, der modtager relevant støtte		0 farm	6 farm	249 farm	857 farm	1.679 farm	2.493 farm	3.146 farm	3.146 farm
R.26 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.27 [CU] Miljø- eller klimarelateret præstation gennem investeringer i landdistrikterne Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne	SO3, SO4, SO5, SO6, SO7, SO8, SO9	0	0	1	4	9	13	14	14
R.29 [PR] Udvikling af økologisk landbrug Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager	SO1, SO4, SO5, SO6,	0,00 %	2,27 %	4,34 %	10,00 %	11,45 %	15,36 %	0,00 %	15,36 %

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en opdeling mellem bevarelse og omlægning	SO9								
R.29 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	59.664 ha	113.840 ha	262.561 ha	300.559 ha	403.454 ha	0 ha	403.454 ha
R.29 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.30 PR Støtte bæredygtig skovforvaltning Andel af skovarealer, der er omfattet af forpligtelser til støtte for skovbeskyttelse og forvaltning af økosystemtjenester	SO5, SO6	0,00 %	0,16 %	0,16 %	0,94 %	0,93 %	0,93 %	0,74 %	0,94 %
R.30 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	977 ha	977 ha	5.750 ha	5.690 ha	5.690 ha	4.553 ha	5.750 ha
R.30 Nævner: Samlet skovareal		613.880 ha	613.880 ha	613.880 ha	613.880 ha	613.880 ha	613.880 ha	613.880 ha	613.880 ha
R.31 PR Bevare levesteder og arter Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes	SO1, SO4, SO5, SO6, SO9	0,00 %	4,18 %	6,99 %	13,66 %	17,96 %	21,72 %	5,58 %	21,72 %
R.31 Tæller: Antal støttede hektar		0 ha	109.782 ha	183.546 ha	358.772 ha	471.634 ha	570.279 ha	146.592 ha	570.279 ha
R.31 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.32 CU Investeringer vedrørende biodiversitet Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten	SO4, SO5, SO6, SO9	0,00 %	0,02 %	0,32 %	1,28 %	2,56 %	3,90 %	5,30 %	5,30 %
R.32 Tæller: Antal bedrifter, der modtager relevant støtte		0 farm	8 farm	112 farm	450 farm	898 farm	1.368 farm	1.859 farm	1.859 farm
R.32 Nævner: Samlet antal bedrifter		35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm	35.050 farm
R.33 Forbedre Natura 2000-forvaltningen Andel af det samlede areal i Natura 2000, der er omfattet	SO5, SO6	0,00 %	0,15 %	6,07 %	15,39 %	37,40 %	36,16 %	44,57 %	44,57 %

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
af støttede forpligtelser									
R.33 Tæller: Ha med relevante forpligtelser på Natura 2000-lokaliteter		0 ha	293 ha	11.903 ha	30.167 ha	73.335 ha	70.902 ha	87.389 ha	87.389 ha
R.33 Nævner: Samlet landbrugsareal og skovareal i Natura 2000-områder		196.075 ha	196.075 ha	196.075 ha	196.075 ha	196.075 ha	196.075 ha	196.075 ha	196.075 ha
R.34 PR Bevare landskabstræk Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til forvaltning af landskabstræk, herunder levende hegn og træer	SO1, SO6	0,00 %	1,90 %	1,90 %	1,90 %	1,90 %	1,90 %	0,00 %	1,90 %
R.34 Tæller: Udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til forvaltning af landskabstræk, herunder levende hegn og træer		0 ha	50.000 ha	50.000 ha	50.000 ha	50.000 ha	50.000 ha	0 ha	50.000 ha
R.34 Nævner: Samlet udnyttet landbrugsareal (ULA)		2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha	2.626.000 ha
R.36 CU PR Generationsskifte Antal unge landbrugere, der drager fordel af etablering med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder en kønsfordeling	SO1, SO7	0	376	753	1.129	1.505	1.882	1.882	1.882
R.37 CU Vækst og beskæftigelse i landområderne Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik	SO1, SO3, SO4, SO5, SO6, SO7, SO8, SO9	0	437	1.114	1.798	2.488	3.175	3.590	3.590
R.38 CU Dækning under LEADER Andel af befolkningen i landdistrikter, der er omfattet af lokale udviklingsstrategier	SO7, SO8, SO9	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %
R.38 Tæller: Befolkning i landdistrikter, der er omfattet af lokale aktionsgrupper finansieret gennem Leaderprogrammet i programmeringsperioden		1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person
R.38 Nævner: Samlet befolkning i landdistrikterne — for Leaderprogrammet (R.38)		1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person
R.39 CU Udvikle landdistrikternes økonomi Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik	SO1, SO4, SO5, SO6, SO7, SO8, SO9	0	39	79	121	165	207	247	247

Resultatindikator	Specifik målsætning	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Overordnet målværdi
R.41 CU PR Forbinde landdistrikterne i Europa Andel af befolkningen i landdistrikter, der gennem den fælles landbrugspolitiks støtte har forbedret adgang til tjenester og infrastruktur	SO7, SO8, SO9	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %	73,71 %
R.41 Tæller: Befolkning i landdistrikter, der nyder godt af relevante forbedringer		1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person	1.212.893 person
R.41 Nævner: Samlet befolkning i landdistrikterne — for tjenester og infrastruktur (R.41)		1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person	1.645.387 person

2.3.2 Planlagte interventioner og output med direkte og væsentlig sammenhæng med resultatindikatorer

Se tabellen i SFC2021-applikationen

2.3.3 Sammenhæng med og bidraget til Unionens mål for 2030 som fastsat i jord til bord-strategien og EU's biodiversitetsstrategi for 2030.

Den europæiske grønne pagt sætter kursen for, hvordan Europa senest i 2050 skal blive det første klimaneutrale kontinent. Det sker blandt andet via grønne ambitioner fastsat i EU-Kommissionens grønne pagt, herunder i jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien. I tillæg til målsætningen om klimaneutralitet i 2050 vedrører målsætningerne i Kommissionens grønne pagt blandt andet også en halvering af forbruget af pesticider, en halvering af salget af antimikrobielle stoffer, samt en halvering i mængden af næringsstofudvaskning, øget bredbåndsdækning, større økologisk landbrugsareal samt mere biodiversitet og plads til natur på landbrugsarealer.

Følgende afsnit beskriver, hvordan udvalgte indsatser under CAP'en forventes at bidrage til formålene for målsætningerne i jord-til-jordstrategien og biodiversitetsstrategien.

CAP-planens indvirkning på klima, miljø og biodiversitet

En række af de ordninger, der indgår i CAP-planen 2023-27, har en positiv indvirkning på klima, miljø og biodiversitet. Det gælder blandt andet en række vandindsatser, herunder vand- og klimaprojekterne med indsatsområderne fosfor- og kvælstofvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder. Vand- og klimaindsatserne skal bidrage til nedbringelse af landbrugets udledninger af drivhusgasser, næringsstoftab samt reduktion eller ophør af kulstofnedbrydningen i jorderne gennem ekstensivering af landbrugsarealer. Endelig vil der være en positiv effekt på biodiversiteten, blandt andet som følge af genskabelse og restaurering af vandløb og ådale.

Bioordning for ekstensivering med slæt vil ligeledes bidrage til nedbringelse af drivhusgasudledningerne fra landbrugsoverfladen gennem en direkte ekstensivering af kulstofrige jorde. Ordningen bidrager til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden gennem bortfjernelse af biomassen og forbud mod gødskning, og kan således medvirke til at begrænse fosfortab og metanudslip ved senere etablering af lavbunds- eller kvælstof- og fosforvådområdeprojekter. Gødningsforbuddet vil endvidere reducere kvælstofudvaskningen.

Bioordning for miljø- og klimavenligt græs medvirker til at forlænge omdriftstiden på græsarealerne, der sikrer kulstofopbygning og reduceret kvælstofudvaskning. Det gælder også søjle II ordningen målrettet regulering og bioordning for ny reguleringsmodel, hvor der etableres efterafgrøder og andre virkemidler, som vil forbedre af næringsstofforvaltningen, medføre en øget kulstoflagring og desuden sikre reduktion i drivhusgasudledningen. For så vidt angår naturindholdet på og i landbrugsjorden, vil den potentielle positive effekt opnås ved, at for eksempel efterafgrøder og braklægning øger fødegrundlaget for insekter og dermed for fugle, samt ved at forbedre levevilkår for flora og fauna i vandmiljøet.

Omlægning til økologisk drift har generelt en kvælstofreducerende effekt set i forhold til det konventionelle landbrug. Støtte til økologisk areal vil desuden have effekter i forhold til reduktion i forbrug, belastning og udvaskning af pesticider. Bioordning for økologisk arealstøtte vil understøtte en bæredygtig forvaltning og bidrage til at øge andelen af økologisk dyrket areal i Danmark.

Det gælder for hhv. bioordning for miljø- og klimavenligt græs samt for økologisk arealtilskud, at der vil være positive effekter på biodiversitet i jordbundsfaunaen. Det estimeres, at der ved økologisk drift er 30 pct. øget biodiversitet på økologiske marker og tilstødende levesteder sammenlignet med konventionelle marker (Strandberg et al 2015).

Med bruttoarealmodellen gives der mulighed for, at der kan opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder på det støtteberettigede areal til gavn for biodiversiteten. Derudover gives der bedre muligheder for dyrkning af skovlandbrug. Det betyder, at der via basisindkomststøtten (grundbetaling) også opnås biodiversitets- og miljøeffekter og sekundært klimaeffekter.

For ordningen miljø- og klimateknologi i søjle II følger, at de skal sikre investeringer i nye miljø- og klimareducerende teknologier, som bidrager til udviklingen af landbrugspraksis og derved den grønne omstilling af landbruget. Miljø- og klimateknologi vil blandt andet kunne gå til at støtte investeringer i teknologier til reduktion af udledningen af klimagasser samt reduktion i næringsstof- og pesticidforbruget.

Ordningen etablering af anlæg til grøn bioraffinering skal udbrede og udvikle teknologien i Danmark. Ved grøn bioraffinering produceres både proteiner, der kan anvendes til foder til enmavede dyr, og en fiberfraktion, der kan bruges til ensilage til drøvtyggere. Dette giver mulighed for at fodre både monogastriske og drøvtyggere på græs, hvilket resulterer i lavere udledning af klimagasser end traditionelle etårige afgrøder, der anvendes til foder til enmavede dyr og drøvtyggere. Udbredelse af grøn bioraffinering giver incitament til at omlægge arealer fra vinterhvede eller majs til enten kløvergræs eller gødet rent græs og dermed vil ordningen udover lavere udledning af klimagasser bidrage til en forbedring af vandmiljøet, grundet mindre kvælstof og færre pesticider i vandmiljøet.

Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed vil bidrage til at øge omfanget af brakarealer og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne, og vil have en positiv effekt i forhold til miljø. Dette skyldes, at hverken brak eller småbiotoper må anvendes til produktion og derved heller ikke må dyrkes, gødskes eller sprøjtes i den periode, hvor de er forpligtet til at være udlagt under ordningen. Når arealerne tages ud af produktion i en periode sikres også levesteder for eksempelvis insekter og fugle. Denne ordning bygger ovenpå basiskravet om at sikre en vis andel af ikke-produktive elementer på alle bedrifter og hvor den danske implementering lægger op til at fokusere særlig meget på biodiversitet. Det sker i medfør af fravalg af de mulige undtagelser til kravet, hvorved alle landbrugere i Danmark skal leve op til kravet om at udlægge mindst fire pct. ikke-produktive elementer på deres omdriftsjorde.

Natura2000-ordningerne biodiversitetsskov, pleje af græs og naturarealer samt rydning og forberedelse til afgræsning skal bidrage til beskyttelse og forbedring af biodiversiteten. Rydning og forberedelse af afgræsning (N2000) muliggør beskyttelse og forbedring af naturforhold og arter, idet afgræsning et en forudsætning for at skabe rig og lysåben natur. Pleje af græs- og naturarealer (N2000) bidrager til beskyttelse og forbedring af biotopforhold og biodiversitet, ligeledes vil biodiversitetsskov (N2000) fremme og bevare biodiversiteten.

Samspil med andre tiltag

Næringsstofudledning:

Udover indsatser beskrevet i CAP-planen 2023-27 vil nationale tiltag, herunder blandt andet den nationale energi- og klimaplan, vandområdeplaner og nitrathandlingsplaner, bidrage til nedbringelse af drivhusgasudledninger og næringsstoftab fra landbrugsarealer, som blandt andet imødegår virkningen af den intensive dyrkning på vandkvaliteten. Der afsættes desuden midler til udtagning af lavbundsjorder og randarealer, og til ekstensivering af jorder med henblik på senere udtagning, som vil bidrage til reduktion af kvælstofudledningen, og tilskynde til kulstoflagrende dyrkning og forbedre forvaltningspraksis for kulstofrige jorder.

Biodiversitet:

Nationale tiltag under Natura 2000-planerne vil ligeledes bidrage til beskyttelse og bevaring af særlige naturtyper og arter. Siden 1992, hvor LIFE-programmet blev igangsat, har Danmark deltaget i 14 forskellige projekter. Projekterne har haft store budgetter på 20-100 mio. kroner med en national medfinansiering på 45-50 pct. Projekterne skal bidrage til beskyttelse af den natur, der ligger i de

habitatområder, som EU har udpeget i Danmark. Det danske skovprogram samt natur- og biodiversitetspakken vil herudover øge biodiversitet via sikring og bevaring af naturtyper, vilde planter, dyr og fugle i skove og på naturarealer. Øget indsats i de danske skove vil have en væsentlig effekt på biodiversiteten og have stor effekt i forhold til at fremme forholdene for en lang række truede arter. Vandområdeplanernes mål er blandt andet at genskabe naturlige hydrologiske forhold for at give vandmiljøer nyt liv med flere fisk og planter, således at biodiversitet øges.

Drivhusgasudledning:

I efteråret 2021 indgik et bredt flertal i Folketinget en politisk aftale om en grøn omstilling af landbruget frem mod 2030. Med aftalen fastsættes et bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektorens drivhusgasudledninger på 55-65 pct. i forhold til 1990-udledningen svarende til, at land- og skovbrugssektorens drivhusgasudledninger skal nedbringes med ca. 6,1-8,0 mio. tons CO2e i 2030 på baggrund af klimafremskrivningen 2021. Der er i dag kun et begrænset antal værktøjer til at reducere landbrugets klima- og miljøbelastning, uden at det har betydelige konsekvenser for landbrugets produktion. For at finde yderligere reduktionspotentialer er der derfor behov for nye teknologier og løsninger til nedbringelse af landbrugets udledning af drivhusgasser og næringsstoffer. Aftalen skal understøtte udvikling af nye teknologier, der skal levere fremtidens løsninger til at nedbringe landbrugets klima- og miljøpåvirkning yderligere, herunder støtte til brun bioraffinering, håndtering af gylle og gødning, fodertilsætningsstoffer, fordobling af det økologiske areal samt udvidet lavbundspotentiale. Dermed vises med aftalen vejen til, hvordan dansk landbrug kan reducere drivhusgasudledningerne med op til 7,4 mio. tons CO2e frem mod 2030.

Pesticider:

Foruden økologisk arealtilskud og støtte investeringer i teknologier til reduktion i næringsstof- og pesticidforbruget via miljø- og klimateknologi vil Danmarks pesticidstartegi 2022-2027 bidrage til at nedbringe pesticidbelastningen gennem en langvarig og målrettet indsats i Danmark.

Antibiotika:

Danmark har overvåget forbruget af antibiotika til dyr siden 2000, og har som et af få lande fastsat reduktionsmål for brugen af antibiotika i landbruget siden 2010. Reduktionsmålene er primært fokuseret på at nedbringe forbruget til grise, da dette udgør ca. 75 pct. af det samlede antibiotikaforbrug til dyr i Danmark. Til at opfylde de fastsatte målsætninger for reduktion af antibiotikaforbruget til grise, blev den såkaldte Gult kort-ordning indført i 2010. Gult kort-ordningen betyder, at hvis en griseproducent overskrider de fastsatte grænseværdier for antibiotikaforbrug, får han en advarsel – et gult kort – og påbydes dermed at reducere sit forbrug af antibiotika. Gult kort-ordningen har, sammen med målsætninger for reduktion af antibiotikaforbruget, resulteret i en antibiotikareduktion på 31 pct. fra 2009-2019 i dansk svineproduktion (DANMAP 2019). Danmark har således allerede gjort et solidt arbejde for at nedbringe antibiotikaforbruget til det lave niveau, vi har i dag. Det danske forbrug er blandt de 11 EU-lande med lavest antibiotikaforbrug til produktionsdyr (Det Euro-pæiske lægemiddelagentur 2021)

Den nuværende målsætning er en reduktion i antibiotikaforbruget til grise på to pct. pr. år for perioden 2019 til 2022, svarende til en samlet reduktion på otte pct. Efter 3,1 procents reduktion i 2019, steg antibiotikaforbruget til grise i 2020 med 3,8 procent samtidigt med at griseproduktionen steg. Erhvervet giver udtryk for, at det vil være vanskeligt at opnå fortsat reduktion af antibiotikaforbruget, ikke mindst med udsigt til at lægemiddelzink ikke længere vil kunne anvendes fra medio 2022. Der er derfor behov for at afsøge alle muligheder for at nedbringe behovet for antibiotikabehandling.

Dyrevelfærd:

Der er også flere nationale tiltag for dyrevelfærd. De danske regler for halekupering af grise blev i januar 2019 skærpet for at reducere antallet af halekuperede grise. Rutinemæssig halekupering af svin er forbudt, men det er tilladt at halekupere pattegrise inden for grisens andet til fjerde levedøgn, såfremt der er skriftlig dokumentation for halebid. Personen som halekuperer skal have modtaget instruks og vejledning heri og højst halvdelen af halen må kuperes. Der skal derudover være forsøgt foranstaltninger for at

forhindre halebidning i besætningen. For at identificere de relevante foranstaltninger, skal besætningen udarbejde en risikovurdering og handlingsplan, der afspejler de aktuelle forhold i besætningen.

Bredbånd:

Der er også nationale tiltag for at øge bredbåndsdækningen i landdistrikterne. I 2021 havde 96 pct. af alle hjem og virksomheder adgang til minimum 100 Mbit/s. Der er således allerede en høj bredbåndsdækning i Danmark, og der der er etableret en såkaldt bredbåndspulje, der yder støtte til lokale bredbåndsprojekter i områder med dårlig dækning og hvor der er dårlige kommercielle incitamenter til at udrulle bredbånd. Der er i altallokeret 100 millioner til bredbåndspuljen i 2022. Målsætningen for 2025 er, at minimum 99 pct. af befolkningen vil have adgang til bredbånd.

Bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt

Samlet set vil kombinationen af indsatser, der løftes med CAP og nationale tiltag bidrage til, at målene i den europæiske grønne pagt forfølges. Det gælder i forhold til at sikre en bæredygtig forvaltning i form af reduktioner i næringsstoftab og brugen af kemikalier og pesticider, samt mål vedrørende øget biodiversitet og øget landskabselementer i landbrugslandet i 2030 i overensstemmelse med biodiversitetsstrategien, en væsentlig forøgelse af det økologiske landbrugsareal samt udrulning af bredbånd i landdistrikterne.

Derudover bidrager indsatser i den danske CAP-plan og nationale tiltag til imødekommelse af EU-Kommissionens henstillinger. Det relaterer sig blandt andet til klimatilpasning, herunder reduktion i drivhusgasudledninger og forbedret forvaltningspraksis for kulstofrige jorder. Det gælder også EU-Kommissionens henstillinger relateret til miljø og bæredygtig udvikling samt effektiv forvaltning i landbruget. Herunder blandt andet EU-Kommissionens henstillinger om bidrag til den europæiske grønne pagts mål om at øge det økologiske landbrug og reduktion i tabet af næringsstoffer. Ligeledes bidrager indsatserne til opfyldelse af Kommissionens henstillinger relateret til mål, når det gælder bevaring og genopretning af natur og levesteder. Ligesom Danmark ved indsatser i den danske CAP-plan og nationale tiltag bidrager til øget dyrevelfærd, som EU-Kommissionen har anbefalet i sine henstillinger. Hertil kommer, at Danmark også ved nationale tiltag imødekommer EU-Kommissionens anbefaling om udrulning af bredbånd i landdistrikterne.

3 Sammenhæng i strategien og komplementariteter

3.1 Oversigt over miljø- og klimastrukturen

3.1.1 Beskrivelse af det samlede bidrag fra konditionalitet til de specifikke miljø- og klimarelaterede målsætninger som omhandlet i artikel 6, stk. 1, litra d), e) og f)

Oversigt over miljø- og klimastrukturen

Den danske miljø- og klimaarkitektur, der indbefatter fastlagte grønne konditionalitetskrav, ordninger og nationale indsatser er tilrettelagt med henblik på at opnå et øget ambitionsniveau for miljø- og klimarelaterede mål og sikre opfyldelse af den overordnede målsætning 2.

For at opnå en god samlet løsning og incitamentsstruktur i forhold til biodiversitet, miljø og klima er de fastlagte konditionalitetskrav og ordninger i CAP-planen tænkt sammen. Således sikres komplementaritet mellem konditionalitet og støtteordninger, der vedrører miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Planlagte ordninger og GLM-krav under den overordnede målsætning 2 vil herudover også medvirke til opfyldelse af den overordnede målsætning 1: At fremme en intelligent, konkurrencedygtig, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevaresikkerheden på lang sigt og den overordnede målsætning 3: At styrke den socioøkonomiske struktur i landområderne. Det gælder herunder som eksempel støtteordningerne grøn bioraffinering, miljø- og klimateknologi og unge landbrugere, der bidrager økonomisk til den grønne omstilling og jobskabelse. Herudover findes der i Danmark en række nationale indsatser og erhvervstilskud, der understøtter de tre overordnede målsætninger og derved medvirker til en styrket sammenhængskraft på tværs.

For at sikre hensynet til at fastholde et økonomisk bæredygtigt landbrugserhverv, hvor landbrugets konkurrenceevne styrkes, er der i Danmark etableret en række støtteordninger og tilskudspuljer, der skal bidrage til den erhvervs- og samfundsmæssige udvikling.

Gennem basisindkomststøtten og ø-støtten får landbrugere støtte til at opretholde en landbrugsproduktion i Danmark på lige vilkår med resten af EU, og støtteordningerne er samtidig medvirkende til, at landbrugsbedrifterne kan opretholde en bæredygtig indkomst og på den baggrund har mulighed for at investere i nye teknologier og løsninger, der skal understøtte den grønne omstilling og medvirke til at sikre erhvervets konkurrenceevne. Herudover bidrager basisindkomststøtten til at sikre et økonomisk levedygtigt landbrugserhverv, som producerer kvalitetsfødevarer inden for rammerne af en miljømæssigt bæredygtig produktion og opretholder gode erhvervs- og levemuligheder i landdistrikterne. Derudover afsættes der midler til koblet støtte til slagtepræmie, kopræmie og stivelseskartofler med henblik på at sikre en økonomisk bæredygtig produktion inden for disse sektorer. Ø-støtten skal ses som supplement til basisindkomststøtten, hvor der gives støtte til landbrugsarealer på ikke bro-faste øer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne. Hertil kommer afsatte midler til markedsordninger, der ligeledes skal understøtte en bæredygtigt udvikling og fødevareproduktion samt økonomisk vækst. Herudover ydes der erhvervsstøtte med et særligt fokus på at understøtte udvikling i landdistrikterne. Det gælder støtte til lokale aktionsgrupper (LAG), hvor lokalt forankrede foreninger skaber udvikling og innovation i lokalsamfundene ved blandt andet at tildele støttemidler til relevante projekter.

I Danmark er der desuden en række udviklingspuljer og fonde, der kan søges af private aktører inden for landbrugsområdet. Overordnet er formålet at understøtte et bæredygtigt fødevareerhverv, styrke landbrugets konkurrenceevne og bidrage til både grøn og økonomisk udvikling i fødevaresektoren.
I forbindelse med forhandlinger i 2023 om ændringer af den danske CAP-plan er det opnået enighed mellem Danmark og Kommissionen om følgende:
The Danish authorities acknowledge the request of the Commission that the funds of 14 million euro

transferred from eco-schemes to BISS in 2023 due to increased flexibility for BISS, should be transferred back from BISS to eco-schemes in the coming years. The Danish authorities commit to pursue this request and to explore at the required national political level the possibilities of achieving this goal as early as possible.

Denmark will promptly (and at the latest in 2024) come back to the Commission on further details, after the process on the content and financial allocation of funding is finalized at political level. Denmark stays committed to reaching the green ambitions of the Danish CAP Strategic Plan.

In the continued negotiations in 2024 and based on the above, the following has been agreed between Denmark and the Commission:

Denmark strongly confirms its ambition to transfer back the 14 million euro moved from eco-schemes to BISS in 2023.

The Danish authorities are confident that this goal can be met through the implementation of the national "Tripartite agreement on a Green Denmark" reached on 24 June 2024. This agreement underscores Denmark's commitment to the long-term green transition of its food and agricultural sectors, including sustainable land use. A political agreement with the Danish Parliament is expected before the end of the year.

Grøn omstilling af dansk landbrug

Den 4. oktober 2021 indgik den danske regering og størstedelen af de danske partier i Folketinget en politisk aftale om grøn omstilling af dansk landbrug frem mod 2030. Der er tale om et såkaldt bredt forlig, hvilket betyder, at et meget stort politisk flertal på tværs af partier er blevet enige om en grøn omstilling af det danske landbrug. Konkret er aftalen indgået mellem regeringen (Socialdemokratiet) og følgende partier: Venstre, Socialistisk Folkeparti, Dansk Folkeparti, De Radikale, Enhedslisten, De Konservative, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne. Det brede forlig giver høj grad af sikkerhed for, at det er en stabil aftale, som består, selvom regeringsmagten skulle skifte i fremtiden. Den brede politiske aftale skaber således en stabil basis for den grønne omstilling af landbrugssektoren frem til og med 2030.

Partierne bag aftalen skal genbesøge aftalen igen i 2023 eller 2024. Her skal der træffes beslutning om håndtering af drivhusgasreduktionsmålet, den evt. resterende kvælstofindsats og søgningen på de frivillige virkemidler. Det giver hermed forligsparterne mulighed for at genoverveje håndteringen, hvis der tegner sig et billede af, at aftalens målsætninger ikke forventes at kunne indfries.

Aftalen indeholder et bindende reduktionsmål på 55-65 pct. i 2030 i forhold til emissionerne af drivhusgasser i 1990. Ved aftalens indgåelse svarede det til en reduktion på cirka 6,1-8 mio. tons CO2e i 2030. I aftalen indgår EU's fælles landbrugspolitik (CAP) aktivt gennem finansierings- og reguleringsordninger. Samtidig sker implementeringen af aftalen udover via CAP'en gennem en række nationale strategier og initiativer. CAP-planen udmøntes derfor også med blik for, at mange indsatsområder bliver prioriteret og løftet uden for EU's landbrugspolitik gennem national lovgivning, finansiering og andre initiativer.

Implementering

Aftalen består af hhv. et implementerings- og et udviklinsspor. Implementeringen af kendte virkemidler og teknologier forventes at reducere ca. 1,9 mio. tons CO2e i 2030, mens udviklingssporet omfatter initiativer, som skønnes at at have et reduktionspotentiale på ca. 5 mio. tons i 2030. Det tekniske reduktionspotentiale på 5 mio. tons CO2e er fordelt således: 2 mio. tons CO2e-reduktion fra brun bioraffinering (såsom biokul); 1 mio. ton CO2e fra mere effektiv håndtering af gylle på gård og mark; 1 mio. ton CO2e fra fodertilsætningsstoffer til husdyr; 0,5 mio. ton CO2e fra en fordobling af det økologiske landbrugsareal og 0,5 mio. ton CO2e fra yderligere genopretning af lavbundsjorder. Aftalen sikrer samtidig, at land- og skovbrugssektoren substantielt bidrager til opfyldelsen af den ambitiøse danske klimalov, som omfatter et bindende nationalt mål om at reducere udledning af drivhusgasser med

70 pct. i 2030, sammenlignet med niveauet i 1990.

Aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug omfatter konkret, at der bl.a. skal ske en genopretning og vådgøring af lavbundsjorder. Der afsættes midler til udtagning af 22.000 ha lavbundsjorder og randarealer og til ekstensivering af jorder mhp. senere udtagning. Inklusiv tidligere aftaler er der samlet sikret vådgøring af 50.500 ha landbrugsarealer og ekstensivering af 38.000 ha, hvilket i alt svarer til 88.500 ha. Det er parternes ambition, at der skal udtages 100.000 ha lavbundsjorder inkl. randarealer.

Hertil omfatter landbrugsaftalen, at der stilles nationale krav om udslusning af gyllen fra stalden til lageret som minimum en gang om ugen i alle nye svinestalde og alle eksisterende slagtesvinestalde, hvilket bidrager med en reduktion på ca. 0,17 mio. tons CO2e i 2030. Endvidere indgår det i aftalen, at der indføres et generelt reduktionskrav på kvæg svarende til en effekt på 0,16 mio. tins CO2e i 2030 for at nedbringe udledningen fra husdyrenes fordøjelse.

I tillæg skal tilskuddene til økologiske landbrugsarealer øges, som led i ambitionen om at fordoble det økologiske areal, som er en vigtig brik i den grønne omstilling af landbruget. En fordobling af det økologiske areal skønnes at føre til en drivhusgasreduktion på 0,5 mio. t. CO2e. En øget omlægning til økologi vil desuden fremme en produktion med færre sprøjtemidler og færre udledninger pr hektar til gavn for klima miljø, drikkevand og natur.

Aftaleparterne er enige om, at der skal iværksættes en række indsatser, der nedbringer kvælstofudledningen, så forudsætningerne for opnåelsen af god økologisk tilstand i vandmiljøet sikres. Det er med aftalen blandt andet besluttet at udvikle en ny kvælstofregulering fra 2026, som vil indføres i form af en bioordning. Hensigten er at reducere kvælstofudvaskningen fra mark til kyst i relevante områder, hvor der jf. forpligtigelser i EU vandrammedirektivet er behov for yderligere reduktioner. Der vil blive fastsat en målsætning for hvert enkelt kystvandopland ud fra kvælstofsreduktionsbehovet i hvert kystvandopland, hvor landbrugeren her kan søge om at udlægge efterafgrøder eller alternative virkemidler med henblik på at reducere kvælstofudvaskningen fra egne marker. Det er hensigten, at bioordningen ny reguleringsmodel fra 2026 vil afløse målrettet regulering, som finansieres under § 30 i den nuværende landdistriktsordning og under artikel 72 i CAP-plan forordningen. Ligesom landdistriktsordningen og søjle II ordningen i 2025 vil bioordningen ny reguleringsmodel støtte indsatser, der går ud over baseline og bidrage til reduktionen af kvælstofudledning til kystvande i relevante områder.

Aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug iværksætter kvælstofreducerende tiltag svarende til en reduktion af udledningen til kystvande og fjorde på ca. 10.400 t, som dels vil understøtte de danske vandområdeplaner og samtidig bidrage til, at Danmark lever op til forpligtigelserne i henhold til EU's vandrammedirektiv. Indsatsen opnås dels ved en række kollektive indsatser og dels gennem regulering med kompensation ved søgning til målrettet regulering. Aftaleparterne er enige om, at der indføres en miljøgaranti, hvor der hvert andet år gøres status på fremdriften i de kollektive virkemidler. Såfremt de forudsatte indsatser ikke nås, vil der blive iværksat foranstaltninger til sikring af målopfyldelse.

Udvikling

Der er øremærket ca. 700 mio. kr. til grøn forskning og udvikling på landbrugsområdet. Dette omfatter bl.a. midler til bioraffinering af græs, fremme af pyrolyse, forskning i håndtering af gylle og gødning samt udvikling af bedriftsregnskaber. En strategi for realisering af reduktionspotentialerne i udviklingssporet skal præsenteres senest ultimo oktober 2022. Der skal desuden følges op på landbrugsaftalens udviklingsspor senest i 2023, hvor reduktionerne i udviklingssporet konkretiseres og så vidt muligt flyttes til implementeringssporet.

Nedenstående tabel viser reduktionseffekter som følge af aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug oktober 2021. Markeret med grønt fremgår de effekter, der opnås via EU's landbrugspolitik.

	Mio. t. CO2e		Kvælstof (t. N)
Nye indsatser	**2025**	**2030**	**2027**
Reduktionskrav for husdyrenes fordøjelse	0,17	0,16	0
Hyppigere udslusning af gylle	0,15	0,17	0
Reform af EU's landbrugspolitik	**0,38**	**0,38**	**1.550**
Udtagning af 22.000 ha lavbundsjorder	**0,04**	**0,33**	**700**
Privat skovrejsning	**0,00**	**0,05**	**50**
Ekstensivering	**0,10**	**0,10**	**400**
Kvælstofindsats	**0,31**	**0,64**	**8.000**
Midlertidig reduceret hugst i skove	-	0,07	-
I alt (reduktioner)	1,2	1,9	10.800
Allerede besluttede			
Udtagning af lavbundsjorder (FL20-FL21)	-	0,3	-
Øvrige tiltag	-	0,2	-
I alt allerede besluttede		**2,4**	
Udviklingstiltag			
Brun bioraffinering	-	2,0	-
Gyllehåndtering	-	1,0	-
Fodertilsætning	-	1,0	-
Fordobling af økolog	-	**0,5**	-
Udvidet lavbundspotentiale	-	**0,5**	-
I alt	-	5,0	-

(udviklingstiltag)			
I alt (reduktioner + udviklingstiltag)		**7,4**	

Andre aftaler

Udover aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug af oktober 2021 indgik den danske regering en bred aftale om en ambitiøs grøn skattereform i juni 2022. Aftalen er det største enkeltstående bidrag til Danmarks klimamålsætning i 2030 siden klimalovens vedtagelse, der forventes at medføre en reduktion af Danmarks udledning af CO2 med yderligere 4,3 mio. tons CO2e frem mod 2030. Aftalen er endnu et vigtigt skridt i retningen af Danmarks ambitiøse klimamålsætning.

I 2022 forventes en samlet national klimatilpasningsplan endeligt vedtaget. Det overordnede formål med den nationale klimatilpasningsplan er at tilpasse fremtidens oversvømmelser og problemer som følge af stigende grundvand og ekstreme nedbørsmængder. Tilbage i 2020 blev der således iværksat en række konkrete projekter, herunder pilotprojekter om stormflodsmodel og helhedsplanlægning for oversvømmelser i vandløbsoplande, som led i arbejdet med den nationale klimahandlingsplan.

Den danske miljø- og klimaarkitektur skal desuden ses i sammenhæng med en række nationale landbrugsfonde og udviklingsprojekter, der bidrager til at realisere det øgede ambitionsniveau for miljø- og klimarelaterede mål og sikre den grønne omstilling af dansk landbrug.

Om grønt udviklings- og demonstrationsprogram (GUDP)

GUDP yder støtte til projekter inden for fødevareerhvervet (hele værdikæden fra landbrugsproduktion til forarbejdningsindustri og afsætningsled), som sigter mod blandt andet at skabe nye og forbedrede teknologier. For at opnå støtte skal projekterne på en gang fremme grøn og økonomisk bæredygtighed, og løse nogle af de klima- og miljøproblemer, fødevareerhvervene står overfor. Projekterne skal desuden bidrage til at skabe vækst og sikre arbejdspladser i Danmark. Projektdeltagere kan ved succesfuld ansøgning opnå dels et økonomisk tilskud med støttebeløb fra 250.000 - 15 mio. kr. og derudover netværk til udviklingspartnere samt teknologi- og videntilførsel.

Der afholdes typisk to årlige ansøgningsrunder. Projekterne skal desuden have en tydelig relevans, faglig kvalitet og forankring i erhvervslivet. I maj 2020 åbnede GUDP for en ny pulje på ca. 40 mio. kroner øremærket til projekter, som skal medvirke til at gøre landbruget mere klimavenligt. GUDP har blandet andet støttet udvikling af teknologi og metoder bag grøn bioraffinering med mere end 100 millioner kroner siden 2013. Det betyder, at teknologier er udviklet i en sådan grad, at der kan ihverksættes investeringsstøtte til bioraffinering. Grøn bioraffinering har et stort potentiale i forhold til at styrke bæredygtigheden af landbrugsproduktionen i Danmark.

GUDP støtter således konkrete samarbejdsprojekter om forskning, innovation og demonstration mellem forskningsinstitutioner, dansk landbrugsrådgivning, virksomheder og landbrug. Ligeledes organiserer dansk landbrugsrådgivning i dialog med forskningsinstitutionerne systematiske test og demonstrationsaktiviteter, hvis resultater fremvises bredt og formidles til landbrugerne. Her er der tale om indsatser og aktiviteter, der er sammenlignelige med aktiviteter i operationelle grupper anerkendt under EIP-Agri, europæisk innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed.

Om miljøteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram (MUDP)

MUDP's mål er, at danske virksomheder skal være blandt de bedste i verden til at udvikle, kommercialisere og anvende fremtidens miljøteknologiske løsninger, som fremmer nye, innovative ideer,

bidrager til en grønnere verden, skaber danske arbejdspladser og eksport af miljøteknologi. MUDP yder støtte til udviklings-, test- og demonstrationsprojekter i størrelsesordenen 5-10 mio. kr., hvor blandt andet projekter med miljø- og ressourcemæssigt potentiale vægtes positivt.

Om Klima-skovfonden
Den nationale klima-skovfonds mål er at bidrage positivt til det danske CO2 regnskab og understøtte Danmarks klimamål primært ved at plante mere og skov og ved udtagning af lavbundsjorder. Der er i 2020 afsat 100 mio. kr. i startkapital fra den danske stat.

Udtagning af lavbundsjorder
Som et led i målet om at nedbringe udledningen af klimagasser med 70 pct. er der i Danmark i perioden fra 2020-2022 afsat 600 mio. kroner til at omlægge dyrket kulstofrige lavbundsjorder til klimavenlig natur, og indbefatter dels forundersøgelser, anlæg, jordfordeling og kompensation. Med aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug af 4 oktober 2021 afsættes der yderligere 2 mia. i 2023-2024 i statslige midler til lavbundsindsatser.

Om Landbrugets fonde
Landbrugets fonde blev oprettet tilbage i 1972 med landbrugsstøtteloven. Landbrugets fonde omfatter to promilleafgiftsfonde (landbrug og frugtavl/gartneri), 11 produktionsafgiftsfonde samt en fond for økologisk landbrug. Fondene yder årligt sammenlagt ca. 482 mio. kr. i tilskud. Formålet med fondene er generelt at styrke landbrugets udviklingsmuligheder og konkurrenceevne. Landbrugets fonde uddeler tilskud til forskellige aktiviteter, herunder bl.a. dyrevelfærd og sygdomsbekæmpelse, forskning, rådgivning og uddannelse mv. De to promilleafgiftsfonde samt Fonden for økologisk landbrug finansieres gennem en fast årlig bevilling på finansloven, hvorimod produktionsafgiftsfondene dels finansieres af tilskud fra promilleafgiftsfondene og dels af produktionsafgifter, som bliver opkrævet af fondene hos erhvervet.

Om Landdistriktspuljen
Landdistriktspuljen er en del af de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Med finanslovsaftalen i 2021 blev der afsat 62 mio. kr. til Landdistriktspuljen. Midlerne kan blandt andet understøtte projekter, som bidrager til gode levevilkår for borgere i landsbyerne ved f.eks. fastholdelse af lokale arbejdspladser, lokale fritidstilbud mv. Landdistriktspuljen yder bl.a. tilskud til forsøgsprojekter i landdistrikterne. Det overordnede formål med støtten til forsøgsprojekter er at fremme beskæftigelse, erhvervsudvikling, service, levevilkår, bosætning samt lokale kultur- og fritidsaktiviteter i landdistrikterne. Derudover ydes der via Landdistriktspuljen støtte til projekter på de små øer, forskningsprojekter, projekter i områder med landvindmøller og til projekter rettet mod frivillige aktører i landdistrikterne.

Beskrivelse af det samlede bidrag fra konditionalitet

For at modtage betaling for de arealbaserede støtteordninger under søjle I og søjle II og slagtepræmieordningen skal støttemodtagere overholde en række betingelser i henhold til de fastlagte konditionalitetskrav. Betingelserne bidrager til de tre specifikke indsatsområder, der er fastsat for konditionalitet, jf. CAP-plan forordningens artikel 12.

1. Klima og miljø
2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed
3. Dyrevelfærd.

Den danske implementering af konditionalitetskravene på klima- og miljøområdet er tilrettelagt i henhold til behovsanalysen og interventionslogikken, jf. kapitel 2, og vil samtidig forfølge alle tre målsætninger på

miljø- og klimaområdet for den fælles landbrugspolitik, jf. CAP-plan forordningens artikel 6:

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer

f) At bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

Den danske implementering af hvert enkelt konditonalitetskrav bidrager til at indfri det hovedgenstandsområde på klima- og miljøområdet, som er tiltænkt kravet, jf. bilag III til forordningen: Klimaforandringer (modvirkning af og tilpasning til); Vand; Jord (beskyttelse og kvalitet) samt Biodiversitet og landskab (beskyttelse og kvalitet). Derudover bidrager implementeringen af mange af kravene til at indfri målsætningerne under nogle af de andre hovedgenstandsområder, idet de er multifunktionelle af natur. Således bidrager kravene til modvirkning af klimaændringer også til at indfri målsætningerne om at modvirke forurening af vand, beskytte jord og fastholde samt forbedre biodiversiteten og landskab.

Den danske implementering af de lovgivningsbestemte forvaltningskrav i henhold til EU-retten (SMR, Statutory Management Requirements) bidrager til målsætningerne for den lovgivning, som kravene er bestemt af, herunder målsætningerne om beskyttelse af vandmiljøet, biodiversitet og habitater. Da betingelserne under konditionalitet er en direkte gengivelse af betingelserne i den nationale lovgivning til udmøntning af EU-direktiver og forordninger, vil SMR-kravene under konditionaliteten ikke i sig selv levere yderligere bidrag til miljø- og klimamålsætningerne. Dog vil konditionaliteten medføre en ekstra tilskyndelse for støttemodtagerne til at overholde betingelserne, der er fastsat i national lovgivning.

Den danske implementering af normerne for god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM-kravene), som også er en del af konditionalitet, jf. artikel 12 i CAP-plan forordningen, er derfor bidragsydere til miljø- og klimamålsætningerne i artikel 6 i CAP-plan forordningen.

Udformningen af de fastlagte GLM-krav har fokus på at balancere mellem tilstræbte miljømæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Dertil kommer, at der tages hensyn til at skabe incitamenter for landbrugerne til at indgå i målrettede indsatser.

Ved fastlæggelse af de danske GLM-krav er der lagt vægt på, at de væsentligste klimaforanstaltninger skal kunne støttes med CAP-midler. Formålet er at sikre balance mellem erhvervsøkonomiske konsekvenser for landbruget og den tilstræbte klima-, miljø- og biodiversitetseffekt. Målrettede indsatser med målrettede effekter prioriteres fremfor generelle krav gennem pålægning af restriktioner i GLM-krav. Herudover tilrettelægges GLM-kravene generelt således, at der sikres incitament for landbrugerne til at søge støtte til frivillige ordninger, og at de vælger at etablere elementer og en dyrkningsform, som løfter de behov, der er beskrevet i behovsanalysen.

Nedenstående tabel indeholder de danske GLM-krav, som skal bidrage til opretholdelse af klima-, miljø-, og biodiversitetseffekter.

Oversigt over GLM-krav	
GLM 1	Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal
GLM 2	Beskyttelse af vådområder og tørveområder
GLM 3	Forbud mod omdriftsstub, undtagen af plantesundhedshensyn
GLM 4	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GLM 5	Jordbearbejdning, mindskelse af risikoen for jordforringelse og erosion,

	under hensyntagen til hældningsgraden
GLM 6	Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)
GLM 7	Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand
GLM 8	Mindsteandel af agerjord afsat til ikke-produktive arealer og landskabstræk, og på alle landbrugsarealer besvarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)
GLM 9	Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder.

Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasudledninger, øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi

GLM 1, 2, 3 og 9 vil direkte og indirekte bidrage til målsætningen om modvirkning af klimaændringer. Med GLM 1 opretholdes en relativ andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal. Med GLM 2 fastlægges en betingelse om beskyttelse af vådområder og tørveområder, hvor der pålægges et pløjeforbud på § 3-beskyttede kulstofrige jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof, samt gødningsnormer på kulstofrige jorder med minimum seks pct. organisk kulstofindhold. Med GLM 3 nedlægges et forbud mod afbrænding af omdriftsstub undtagen af plantesundhedshensyn. Med GLM 8 pålægges pligt til at sikre, at mindst fire pct. af bedriftens omdriftsjorder udgøres af ikke-produktive arealer og stedfaste landskabselementer (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.). Med GLM 9 nedlægges der et forbud mod pløjning af permanente græsarealer, som er udpeget som miljøfølsomme permanente arealer i Natura 2000-områder. Disse krav bidrager i varierende grad til at beskytte jordens kulstofpuljer, mindske udledningerne af drivhusgasser og som tilpasningselementer i forhold til klimaforandringerne.

Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer

GLM 2, 4 og 6 vil bidrage til målsætningen om beskyttelse af vandmiljøet og jord. Med GLM 4 nedlægges et forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i en bræmme på tre-meter langs alle vandløb, som også er omfattet af to-meter bræmmer efter lov om vandløb ved overlap med landbrugsarealer. Med GLM 6 pålægges pligt til minimumsjorddække i den/de mest følsomme perioder.

GLM 2, 3, 5, 6 og 7 vil desuden bidrage til målsætningen om beskyttelse af jordens frugtbarhed, kvalitet og biodiversitet. Med GLM 5 pålægges pløjeforbud på arealer med en estimeret høj erosionsrisiko, hvilket vil medvirke til at reducere jorderosion. Med GLM 7 pålægges pligt til omdrift på agerjord, så der hvert år dyrkes en ny afgrøde på arealet. Årlig afgrødevariation er en effektiv måde til at forbedre jordens frugtbarhed og hindring af sygdomsspredning i jorden og afgrøderne.

Målsætning F: At bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

GLM 1, 2, 4, 6, 8 og 9 vil bidrage til målsætningerne om at standse og vende tab af biodiversitet, landskaber og habitater. Særligt GLM 8, hvor landbrugeren pålægges pligt til at sikre, at mindst fire pct. af bedriftens omdriftsjorder udgøres af ikke-produktive arealer (brak, markbræmmer, småbiotoper og markkrat) og stedfaste landskabselementer søer og fortidsminder samt tre–meter bræmmer. Herudover gælder, at buskads og træer, der indgår på landbrugsarealer ikke må beskæres i fuglenes ynglesæson (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller

landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.). GLM 9 angiver et forbud mod pløjning af permanente græsarealer, som er udpeget som miljøfølsomme arealer i Natura 2000-områder.

3.1.2 Oversigt over komplementariteten mellem de relevante referencebetingelser, jf. artikel 31, stk. 5, og artikel 70, stk. 3, konditionalitet og de forskellige interventioner med fokus på miljø- og klimarelaterede målsætninger

Den danske implementering af konditionalitetskrav og en række af de planlagte ordninger er tilrettelagt i henhold til behovsanalysen og interventionsstrategien, jf. kapitel 2.

Nedenstående oversigt viser, hvilke konditionalitetskrav og ordninger der vil være de primære bidragsydere til miljø- og klimamålsætningerne D, E og F, jf. artikel 6 i CAP-plan forordningen. Herudover illustrerer oversigten de sekundære bidrag, som konditionalitetskrav og ordninger bidrager til. Oversigten anskueliggør således de enkelte krav og ordningers hovedgenstandsområde samt de sekundære bidrag til opfyldelse af miljø- og klimamålsætningerne.

Flere ordninger vil stå under flere af målsætningerne. Det gælder eksempelvis bioordning for ny reguleringsmodel og vand- og klimaprojekter, som alle har effekt i forhold til miljømålsætningen (kvælstofreduktion) og klima (CO_2). I tilrettelæggelsen af interventionslogikken er der lagt vægt på at optimere de samlede effekter og ordninger med et stort potentiale for synergier på tværs af natur, miljø og klima under hensyntagen til de samfunds- og erhvervsøkonomiske omkostninger.

KLIMA				
GLM-krav (primær)	**GLM-krav (sekundær)**		**Ordninger (primær)**	**Ordninger (sekundær)**
GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal GLM 2: Beskyttelse af vådområder og tørveområder GLM 3: Forbud mod afbrænding af omdriftsstub, undtagen af plantesundhedshensyn	GLM 8: Mindsteandel af agerjord afsat til ikke-produktive arealer og landskabstræk og på alle landbrugsarealer, besvarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.). GLM 9: Forbud mod		Vand- og klimaprojekter (søjle II) Bioordning for ekstensivering med slæt (søjle I) Bioordning for ny reguleringsmodel (søjle I) Målrettet regulering (søjle II) Privat skovrejsning (søjle II) Miljø- og klimateknologi (søjle II)	Bioordning for økologisk arealstøtte (søjle I) Bioordning for miljø- og klimavenligt græs (søjle I) Bioordning for varieret planteproduktion (søjle I) Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed(søjle I)

	omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder.		Etablering af anlæg til grøn bioraffinering (søjle II)	
MILJØ & BÆREDYGTIG FORVALTNING				
GLM-krav (primær)	**GLM-krav (sekundær)**		**Ordninger (primær)**	**Ordninger (sekundær)**
GLM 2: Beskyttelse af vådområder og tørveområder GLM 3: Forbud mod afbrænding af omdriftsstub, undtagen af plantesundhedshensyn GLM 4: Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb GLM 5: Jordbearbejdning, mindskelse af risikoen for jordforringelse og erosion, under hensyntagen til hældningsgraden GLM 6: Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r) GLM 7: Omdrift på agerjord, undtagen for	GLM 8: Mindsteandel af agerjord afsat til ikke-produktive arealer og landskabstræk og på alle landbrugsarealer, besvarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)		Bioordning for økologisk arealstøtte (søjle I) Bioordning for varieret planteproduktion (søjle I) Vand- og klimaprojekter (søjle II) Minivådområder (søjle II) Bioordning for ny reguleringsmodel (søjle I) Målrettet regulering (søjle II) Bioordning for ekstensivering med slæt (søjle I) Privat skovrejsning (søjle II) Miljø- og klimateknologi	Pleje af græs- og naturarealer (N2000) (søjle II) Biavlsprodukter (markedsordning) Producentorganisationer for frugt og grønt (markedsordning) Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed (søjle I)

afgrøder, der dyrkes under vand			(søjle II) Etablering af anlæg til grøn bioraffinering (søjle II)	
NATUR & BIODIVERSITET				
GLM-krav (primær)	**GLM-krav (sekundær)**		**Ordninger (primær)**	**Ordninger (sekundær)**
GLM 8: Mindsteandel af agerjord afsat til ikke-produktive arealer og landskabstræk og på alle landbrugsarealer, besvarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.) GLM 9: Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder GLM 7: Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand	GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal GLM 2: Beskyttelse af vådområder og tørveområder GLM 4: Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb GLM 6: Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)		Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed Pleje af græs- og naturarealer (N2000) (søjle II) Biodiversitetsskov (N2000) (søjle II) Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) (søjle II)	Vand- og klimaprojekter (søjle II) Bioordning for økologisk arealstøtte (søjle I) Bioordning for ekstensivering med slæt (søjle I) Privat skovrejsning (søjle II) Bioordning for miljø- og klimavenligt græs (søjle I) Biavlsprodukter (markedsordning) Bioordning for ny reguleringsmodel (søjle I) Målrettet regulering (søjle II)

				Miljø- og klimateknologi (søjle II)

Det bemærkes, at GLM-kravene udgør baseline for den støtte, der kan ydes under nationale ordninger og de frivillige arealordninger i CAP-planen. De flerårige arealordninger i søjle II og de nye etårige ordninger i søjle I, bioordninger, skal derfor gå videre end GLM-kravene. Der kompenseres således alene for den indsats, der går videre end GLM-kravet.

Foruden GLM-kravene bidrager de lovbestemte forvaltningskrav i henhold til EU-retten (SMR). SMR-kravene under konditionalitet vil ikke i sig selv levere yderligere bidrag til miljø- og klimamålene. Dog vil de medføre en ekstra tilskyndelse for støttemodtagere til at overholde betingelserne fastsat i national lovgivning.

For at opnå en god samlet løsning og incitamentsstruktur i forhold til klima, miljø og biodiversitet er de fastlagte konditionalitetskrav og ordninger i CAP-planen tænkt sammen. Således sikres komplementaritet mellem konditionalitet og ordninger, der vedrører miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Herudover vil der under den direkte støtte blive mulighed for, at det på landbrugsarealerne tillades, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter, hvorved der kan opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder til gavn for biodiversiteten. Dette medfører, at der via den direkte støtte (basisindkomststøtte, (grundbetaling)) også opnås biodiversitetseffekter og sekundært klima- og miljøeffekter.

Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasudledninger, øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi

GLM 1, 2, 8 og 9 vil bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

- Vand- og klimaprojekter, herunder lavbundsprojekter, fosfor- og kvælstofvådområder samt fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder bidrager med effektive, varige reduktioner af landbrugets drivhusgasudledninger, tab af næringsstoffer til vandmiljøet og forbedring af miljøtilstanden. Særligt udtagning af kulstofrige lavbundsjorder har potentiale til at yde markante reduktioner af drivhusgasudledninger. Fælles for indsatserne er, at der ved gennemførsel sker en reetablering af naturlige vandstandsforhold, hvormed kulstofpuljerne beskyttes og udvaskningen af næringsstoffer reduceres, hvilket endvidere vil have positive natur- og biodiversitetseffekter. Herudover vurderes udtagningen og vådgøring af landbrugsarealer at bidrage til tilpasning af klimaændringer ved at øge arealernes bufferkapacitet og dermed evnen til at tilbageholde store og pludselige vandmængder opstrøms til for eksempel byer og infrastruktur.
- Målrettet regulering og bioordning for ny reguleringsmodel, hvor der etableres efterafgrøder, vil medføre en øget kulstoflagring og reducere drivhusgasudledningen. Ordningen bidrager således både til at modvirke og tilpasse til klimaændringerne. Støtten til målrettet regulering ligger udover baseline i form af GLM-krav. Støtten ydes således kun i forbindelse med ulemper som følge af krav, der går ud over GLM-krav, samt betingelser for bevarelse af landbrugsareal.
- Privat skovrejsning bidrager til, at landbrugsjorder konverteres til skov som kan optage og lagre CO2 fra landbruget. Etablering af skov kan have synergier til GLM 2 og GLM 8, hvad angår tilpasning og modvirkning af klimaændringer.
- Herudover vil bioordning for ekstensivering med slæt bidrage til nedbringelse af drivhusgasudledningerne fra landbrugsfladen. Ordningen bidrager til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden gennem slæt (bortfjernelse af biomassen) og forbud mod gødskning,

og kan således medvirke til at begrænse fosfortab og metanudslip ved senere etablering af lavbunds- eller kvælstof- og fosforvådområdeprojekter. Gødningsforbuddet vil endvidere reducere kvælstofudvaskningen. Ordningen komplementerer GLM 2, som omfatter krav om reduceret kvælstofnorm for afgrøder, der dyrkes på kulstofrige jorder med minimum seks pct. organisk indhold.

- Omdriftstiden bliver forlænget via bioordning for miljø- og klimavenligt græs på landbrugsarealerne, hvorved der opnås en højere effekt i henhold til miljø og klima på græsarealerne. Ordningen vil bidrage med en kulstofopbygning, og desuden vil græsarealet mindske kvælstofudvaskningen i sammenligning med andre afgrøder. Ordningen kan medvirke til, at arealer med græs fremmes og til at permanent græs (GLM 1) opretholdes, da ordningen kan medvirke til, at flere arealer overgår til permanent græs.
- Bioordning for økologisk arealstøtte har en arealmæssig klimaeffekt i forbindelse med omlægning fra konventionelt landbrug til økologisk landbrug. Selvom der ses synergier til GLM kravene 1, 2, 7, 8 og 9, er der ikke et sammenfald med økologireglerne, og kravene påvirker således ikke baseline for økologisk arealstøtte. GLM-kravene og økologisk arealstøtte vil derved komplementere hinanden indbyrdes.
- Miljø- og klimateknologi vil bidrage til den grønne omstilling ved at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra den primære jordbrugs- og gartneriproduktion gennem investeringer i nye teknologier til reduktion af udledningen af klimagasser. Bioordning for varieret planteproduktion samt grøn bioraffinering vil øge dansk planteproduktion, som potentielt kan have afledt klimaeffekt med henblik på anvendelse som human føde og ved at mindske importen af proteinafgrøder fra verdensmarkedet til brug i dyrefoder.
- Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed har en klimaeffekt i forhold til CO2-ækv./ha i forbindelse med at arealerne går fra anvendelse til produktion til ingen produktion. Derudover er der med ordningen incitament til at blive i ordningen flere år i træk og derved at fastholde arealerne i længere tid end ét år, hvorved omfanget af brakarealet og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne vil opnå en yderligere positiv klimaeffekt.
- Som noget nyt indføres bruttoarealmodellen, hvor der gives mulighed for på en del af de støtteberettigede arealer under den direkte støtte at give tilladelse til, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter. Dette medfører, at der via basisindkomststøtten (grundbetaling) kan opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder til gavn for biodiversiteten og miljøet og sekundært give klimaeffekter.

Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer

GLM 2, 3, 4, 5, 6 og 7 vil bidrage til målsætningen om at fremme en bæredygtig forvaltning af vand, jord og luft (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

- Vand- og klimaprojekter vil bidrage til en bæredygtig udvikling af naturressourcerne. Det gælder kvælstof- og fosforvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, som blandt andet vil bidrage til nedbringelse af landbrugets udledninger af drivhusgasser, næringsstoftab og forbedring af økologisk tilstand. Vandstandshævninger i forbindelse med vandprojekter er et effektivt tiltag til ophør af nedbrydning af jordernes kulstofpuljer og komplementerer herved i forhold til GLM 2. Effekten afhænger dog af den tidligere arealanvendelse, arealernes indhold af organisk kulstof og vandstandsforholdene efter projektets gennemførelse.
- Målrettet regulering og bioordning for ny reguleringsmodel, hvor der for eksempel etableres efterafgrøder, har blandt andet en kulstoflagerende effekt, og vil bidrage til at reducere drivhusgasudledningen. Ordningerne bygger ovenpå GLM 4, 7 og 8, som tilsammen bidrager til at sikre en bæredygtig udvikling og forvaltning af naturressourcerne.
- Bioordning for varieret planteproduktion gavner miljøet ved at øge den nationale diversificering på bedriften med særligt henblik på afgrøder, der kan indgå som human konsum og proteinafgrøder,

da størstedelen af landbrugsarealet i Danmark i dag dyrkes med græs, majs og korn.

- Privat skovrejsning skal ligeledes bidrage til en bæredygtig forvaltning og udvikling af naturressourcerne ved etablering skov på arealer, der tidligere har været landbrugsjord, hvilket har synergier til GLM 1 og 2. Skovrejsning kan herudover beskytte indvindingsoplande og dermed grundvandsresourcen.
- Herudover bidrager bioordning for økologisk arealstøtte til at fremme en bæredygtig forvaltning. Bioordningen erstatter økologisk arealtilskud som tilsagnsordning i søjle II og skal bidrage til at opretholde den økologiske drift af de ca. 300.000 ha, der allerede drives økologisk i Danmark (2020-tal), og samtidig bidrage til at øge det økologiske areal. Omlægning til økologisk drift har en kvælstofreducerende effekt set i forhold til det konventionelle landbrug generelt. Derudover vil der være effekter i forhold til reduktion i forbrug, belastning og udvaskning af pesticider. Økologisk drift medvirker desuden til opbygning og vedligehold af jordens frugtbarhed blandt andet grundet brugen af organisk gødning. GLM-kravene 1, 2, 8 og 9 falder ikke sammen med økologireglerne, og kravene vil således ikke påvirke baseline for økologisk arealstøtte, men komplementere ordningen.
- Bioordning for ekstensivering med slæt vil bidrage til en bæredygtig forvaltning, idet ordningen ved et krav om stop for gødskning på omdriftsjorder og tilknyttede randarealer vil reducere kvælstofudvaskningen. Der vil endvidere kunne opnås gradvis udpining af næringsstoffer ved høst af biomasse. Ordningen går videre end GLM 2, der omfatter krav om reduceret gødningsnorm på kulstofrige jorder, som følger nationalt fastsatte regler for tilførsel af gødning til kulstofrige jorder.
- Miljø- og klimateknologi vil tilsvarende bioordning for økologisk arealstøtte og bioordning for ekstensivering med slæt bidrage til en bæredygtig forvaltning ved at støtte investeringer i teknologier til reduktion i næringsstof- og pesticidforbruget. Nedbringelsen kan bl.a. ske via gødningsteknologier og præcisionsprøjtning.
- Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed vil bidrage til at øge omfanget af brakarealer og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne, og vil have en positiv effekt i forhold til miljø. Dette skyldes, at hverken brak eller småbiotoper må anvendes til produktion og derved heller ikke må dyrkes, gødskes eller sprøjtes i den periode, hvor de er forpligtet til at være udlagt under ordningen.
- Med bruttoarealmodellen bliver det muligt på en del af de støtteberettigede arealer under den direkte støtte at give tilladelse til, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter. Herved kan der opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder. Idet disse områder har en kvælstofnorm på 0 opnås der også, at der via basisindkomststøtten (grundbetalingen) miljøeffekter foruden biodiversitetseffekter og sekundært klimaeffekter.

Målsætning F: At bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

GLM 1, 2, 4, 6, 8 og 9 vil bidrage til beskyttelse og forbedring af biodiversitet, landskaber og habitater (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)

- Udover de nævnte GLM-krav vil de to N2000-ordninger rydning og forberedelse til afgræsning og biodiversitetsskov bidrage til beskyttelse og forbedring af biodiversiteten. Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) er en forberedende indsats, der vil beskytte og forbedre naturforholdene ved at skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer efterfølgende, mens biodiversitetsskov (N2000) vil fremme og bevare biodiversiteten på privat- eller kommunalt ejede skovarealer med naturmæssig værdifuld skov.
- Ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000) bidrager til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten på lysåbne natur- og landbrugsarealer. Udover komplementariteten med GLM 1 vil GLM 9 kravet om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer gøre det mere attraktivt for landbrugerne at søge støtte under pleje af

græs- og naturarealer (N2000).

- Bioordning for biodiversitet og bæredygtighed vil bidrage til, at arealer tages ud af produktion i en periode, hvorved ordningen vil sikre levesteder for eksempelvis insekter og fugle. Ordningen er tilrettelagt således, at der er incitament for støttemodtagere til at blive i ordningen flere år i træk og derved at fastholde arealerne i længere tid end et år. Der vil være tale om fuld effekt, da der under GLM 8 er inkluderet dødvægt fra de elementer, der findes på arealerne i forvejen.
- Vand- og klimaprojekter (fosfor- og kvælstofvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder) bidrager til forbedret vandmiljø gennem nedbringelse af kvælstof- og fosforudledning, reetablering af naturlige hydrologiske forhold og forbedring af de fysiske forhold i vandløb. Derudover vil fosfor- og kvælstofvådområder og lavbundsprojekter bidrage til at forbedre bevaringsstatussen for habitatnaturtyper og arter i det omfang, at projekterne gennemføres i tilknytning til de nationalt udpegede Natura 2000-områder. Vandområdeindsatser komplementerer GLM 2 i det omfang, hvor de placeres på kulstofrige jorder. Forbedring af de fysiske forhold i vandløb vil desuden kunne have en positiv effekt på biodiversiteten samt klimatilpasning.
- Målrettet regulering har til formål at reducere kvælstofudledningen til vandmiljøet, da reguleringen medfører en lavere kvælstoftildeling samt udlæg af efterafgrøder (og alternativer). Den målrettede kvælstofregulering vurderes i overvejende grad at bidrage begrænset, men positivt til natur og biodiversitet. For så vidt angår naturindholdet på og i landbrugsjorden, vil den potentielle positive effekt opnås ved, at for eksempel efterafgrøder og braklægning øger fødegrundlaget for insekter og dermed for fugle, samt ved forbedrede levevilkår for flora og fauna i vandmiljøet. Indsatsen spiller sammen med hhv. GLM 6 og GLM 8.
- Via bioordning for miljø- og klimavenligt græs vil omdriftstiden på landbrugsarealerne blive forlænget, hvorved der opnås en afledt positiv effekt i form af øget biodiversitet i jordbundsfaunaen. Desuden bidrager ordningen til at forebygge udvaskning af kvælstof samt opbygning af jordens frugtbarhed og pulje af organisk materiale. Ordningen kan medvirke til, at arealer med græs fremmes, og til at permanent græs (GLM 1) opretholdes, da ordningen kan medvirke til, at flere arealer overgår til permanent græs.
- Bioordning for ekstensivering med slæt vil have en positiv effekt på biodiversiteten på arealer, der er i omdrift forud for tiltaget. Dette afhænger dog blandt andet af tidspunktet for slæt. GLM 2 omfatter restriktioner i forhold til pløjning af § 3-arealer på jorder med mindst 12 pct. organisk kulstof, men kravet påvirker ikke baseline for ordningen, da § 3-arealerne ikke vil indgå i udpegningsgrundlaget. I forhold til GLM 9 om pløjeforbud på miljøfølsomme græsarealer i Natura 2000-områder er det forventningen, at kravet vil blive rettet mod permanente græsarealer i miljøsårbare områder i Natura 2000. En stor del af disse arealer vil være §3-arealer og ordningen vil således ikke overlappe med GLM 9.
- Der vil herudover være positive effekter i forhold til biodiversitet ved bioordning for økologisk arealstøtte. Der regnes generelt med 30 pct. øget biodiversitet på økologiske marker og tilstødende levesteder sammenlignet med konventionelle marker. Bioordning for økologisk arealstøtte vil komplementere GLM-kravene 1, 2, 7, 8 og 9. Vedrørende GLM 8 skal det særligt bemærkes, at der ikke vurderes at være et sammenfald med økologireglerne/støttebetingelserne, da disse ikke indeholder et krav om, at en minimumsandel af landbrugsarealet skal være udlagt med ikke-produktive elementer. Da der ikke er sammenfald med økologireglerne og kravene, påvirkes baseline for økologisk arealstøtte ikke.
- Med bruttoarealmodellen gives der mulighed for på en del af de støtteberettigede arealer under den direkte støtte at give tilladelse til, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter. Herved kan der opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder til gavn for biodiversiteten. Dette medfører, at der via basisindkomststøtten (grundbetalingen) også opnås biodiversitets- og miljøeffekter og sekundært klimaeffekter.

Der vil ligeledes indgå ordninger og indsatser i CAP-planen og nationale indsatser uden for CAP-planen, der ikke direkte spiller sammen med konditionalitetskravene, men som ikke desto mindre bidrager til at imødekomme de grønne målsætninger. Det gælder herunder blandt andet forbedrede rammer for

skovlandbrug og multifunktionel jordfordeling- Her har kommuner og Naturstyrelsen mulighed for at søge om midler til at gennemføre multifunktionelle projekter, hvor landbrugsproduktion tænkes sammen med fx rent vandmiljø, drivhusgasreduktion og klimatilpasning.

Forbehold i relation til planlagte ordninger
Der ydes via CAP-planen støtte til slagtepræmien for kvier, tyre og stude, som i praksis vil understøtte en fortsat produktion af oksekød i Danmark. Ligeledes kan en betaling for at forlænge omdriftstiden for græsarealer under bioordninger, der øger kulstofopbygningen, samtidig forbedre økonomien for kvæg- og mælkeproducenter. Produktion af oksekød har en negativ klimapåvirkning, da der udledes metan fra dyrenes fordøjelsessystemer og fra husdyrgødningen.

Den danske landbrugssektor bidrog i 2016 med 21% af de samlede danske drivhusgasudledninger. Indenfor husdyrproduktionen er kvægsektoren den største kilde til denne udledning. Dog er dansk landbrugs kødproduktion klimaeffektiv. Pr. produceret enhed udledes der væsentligt mindre CO2e fra husdyrproduktionen end gennemsnittet for EU28. Det skyldes bl.a. at der i dansk landbrug er en stor anvendelse af præcisions- og miljøteknologier. Præcisionsteknologier, der tillader en mere behovsbestemt tildeling af fx gødning og pesticider er udbredt i dansk landbrug, og bidrager til at reducere udledninger af drivhusgasser. Anvendelse af miljøteknologi har således stor indflydelse på udviklingen af klimaeffektive løsninger i dansk landbrug, samtidig med at der er potentiale for yderligere udvikling og højere grad af anvendelse af teknologiske virkemidler.

For at finde yderligere reduktionspotentialer er der behov for nye teknologier og løsninger til nedbringelse af landbrugets udledning af drivhusgasser og næringsstoffer. Den politiske aftale om grøn omstilling af landbruget af oktober 2021 skal understøtte fortsat udvikling af nye teknologier, der skal levere fremtidens løsninger til at nedbringe landbrugets klima- og miljøpåvirkning yderligere, herunder støtte til brun bioraffinering, håndtering af gylle og gødning, fodertilsætningsstoffer, fordobling af det økologiske areal samt udvidet lavbundspotentiale. Dermed vises med aftalen vejen til, hvordan dansk landbrug kan reducere drivhusgasudledningerne med op til 7,4 mio. tons CO2e frem mod 2030.

3.1.3 Redegørelse for, hvordan man opnår det større samlede bidrag, der er fastsat i artikel 105

I nærværende følger en præsentation af nye tiltag, ændrede og nye GLM-krav samt en gennemgang af nye ordninger, der introduceres i den danske CAP-plan. Følgende nye tiltag og indsatser skal ses som supplement til allerede eksisterende indsatser med målrettede natur-, miljø-, og klimaformål. De nye tiltag og indsatser vil således bidrage til et øget ambitionsniveau inden for miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Ny bruttoarealmodel og nye produktionsformer under den direkte støtte
Bruttoarealmodellen er en ny model for støtteberettigede arealer, hvor landbrugeren får mulighed for at undlade at udøve landbrugsaktivitet på dele af sin landbrugsjord uden at miste landbrugsstøtte. Omfanget af småbiotoper og andre arealer til gavn for naturen og biodiversiteten øges derved. Herudover vil der i medfør af definitionerne af støtteberettigede arealer være mulighed for at drive skovlandbrug, hvor arealer indeholder frugt/bær/nøddetræer i kombination med andre afgrøder eller græs f.eks. med dyrehold. Den øgede afgrødediversificering, herunder flerårige afgrøder, medvirker til, at flere arter kan udnytte arealet som levested og spredningskorridor.

Ændringer af GLM-krav
Ved fastlæggelse af GLM-kravene er der blandt andet taget hensyn til hovedmålsætningerne i bilag III til CAP-plan forordningen med henblik på at forbedre resultaterne af miljø- og klimaelementerne i GLM-normerne.

Den danske implementering af GLM-kravene vil i reformperioden 2023-2027 for de fleste af kravene

være en videreførelse af eksisterende krav. Det drejer sig om GLM 1, 3, 4, 5 og 9.

GLM 2 er et nyt krav, som skal bidrage til beskyttelse af kulstofrige jorder med minimum 6 pct. organisk kulstof i jorden, samt forbud mod pløjning af kulstofholdige jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof, hvilket skal yde en indirekte beskyttelse af kulstofindholdet i jorden ved at gøre dyrkningen af arealerne mindre attraktiv, og dermed styrke incitamentet til at indgå i eventuelle vådområdeprojekter.

GLM 6 er en delvis videreførelse af det indeværende GLM 4-krav om minimum plantedække i den/de mest følsomme periode(r) arealer. GLM 6 skal bidrage til at beskytte jordens potentiale, som påvirkes af flere faktorer, primært jordens struktur, jordens indhold af organisk materiale og reduktion af næringsstofudledning.

GLM 7 omfatter delvist en videreførelse af det nuværende grønne krav om flere afgrødetyper, der overgår til et krav om flere afgrødekategorier, hvor hovedafgrøden højst må udgøre 70 pct. af bedriftens omdriftsarealer. Afgrødevariation er en effektiv måde at forbedre jordens frugtbarhed og bekæmpe jordbårne sygdomme på.

GLM 8 omfatter en delvis videreførsel af de nuværende grønne krav om miljøfokusområder med væsentlige ændringer, hvor der afsættes agerjord til ikke-produktive arealer og landskabstræk. Kravet skal styrke indsatsen i henhold til at sikre gunstige vilkår for biodiveristetn i landbrugslandskabet.

Formuleringen af GLM-kravene sikrer, at der skabes incitament og mulighed for landbrugerne til at søge støtte til ordninger, som bidrager med en indsats, der går ud over GLM-kravet. Dette gælder særligt GLM 2. De formulerede GLM-krav skal ses i sammenhæng med de øvrige ordninger og afsatte midler til formålene.

GLM-krav, der vil bidrage til klima-, miljø-, og biodiversitetseffekter

Udformningen af de fastlagte GLM-krav har fokus på at øge anbiotiosniveauet i forhold til klima- miljø- og biodiversitet.

GLM 1 og GLM 9 bidrager med klimaeffekter på grund af den generelle beskyttelse mod omdannelse af permanente græsarealer til andre landbrugsformål. Græsarealerne har kapacitet til at lagre og binde kulstof.

Via GLM 1 opretholdes en relativ andel af permanente græsarealer, ligesom der i GLM 2 fastlægges krav om minimum beskyttelse af kulstofrige jorder. GLM 2-kravet er en reduceret kvælstofnorm på kulstofrige jorder med minimum seks pct. organisk kulstof i jorden, hvilket skal yde en indirekte beskyttelse af kulstofindholdet i jorden ved at gøre dyrkningen af arealerne mindre attraktivt. GLM 2 indeholder derudover et krav om, at jorder med mindst 12 pct. organisk kulstof, og som er beskyttet under § 3 i Naturbeskyttelsesloven, ikke må pløjes. I GLM 9 fastlægges et forbud mod pløjning af visse permanente græsarealer. Disse krav – og særligt GLM 2 – vil lægge et minimum for kulstofbeskyttelse og for målrettede, frivilligt kompenserede indsatser under CAP, hvorved de grønne målsætninger forfølges.

Fastholdelse af permanente græsarealer bidrager herudover til beskyttelse af vand, beskyttelse mod jordersoion samt beskyttelse af jordkvalitet og biodiversitet. Det gælder også GLM 8 om krav om udlægning af mindst fire pct. ikke-produktive elementer på bedriftens omdriftsareal til biodiversitet (ikke-produktive områder) pålægger landbrugerne at udlægge over 80.000 ha arealer med ikke-produktive elementer. Med krav om udlægning af fire pct. ikke-produktive elementer med følgende elementer brak, blomsterbrak, bestøverbrak, markbræmmer, småbiotoper, markkrat, GLM-søer, GLM-fortidsminder og tre-meter bræmmer, forventes bidraget at føre til mere end fordobling af ikke-produktive arealer på omdriftsarealerne sammenlignet med i dag, hvilket giver bedre vilkår for biodiversiteten i landbrugslandskabet i form af flere levesteder og spredningskorridorer. Biodiversitetseffekten forventes at resultere i flere levesteder for dyr og planter pr. år samt permanente levesteder gennem hele

reformperioden. Kravet er også gældende for økologer og vil udover biodiversitetseffekterne også have en klima- samt kvælstofeffekt. Det forventes at en andel af landbrugerne, vil forpligter sig til at udlægge mindst syv pct. ikke-produktive elementer via bioordning for biodiversitet & bæredygtighed, idet GLM 8-kravet derved nedsættes til tre pct., hvorved der opnås ekstra støtte via bioordningen for udlægning af mindst fire pct. ikke produktive-elementer (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

Nye ordninger med klima-, miljø- og biodiversitetseffekter

Nedenfor følger en gennemgang af nye ordninger, der introduceres med den danske CAP-plan. Følgende ordninger supplerer allerede eksisterende ordninger med målrettede natur-, miljø-, og klimaformål. De nye ordninger vil således bidrage til et øget ambitionsniveau inden for miljø- og klimarelaterede målsætninger.

- **Bioordning for miljø- og klimavenligt græs** vil forlænge omdriftstiden på landbrugsarealerne, hvorved der opnås en højere effekt på miljø og klima på græsarealerne. Ordningen vil bidrage med en kulstofopbygning, og desuden vil græsarealet mindske kvælstofudvaskningen sammenlignet med andre afgrøder. Hertil kommer, at der opnås øget biodiversitet i jordbundsfaunaen.

- **Bioordning for ekstensivering med slæt** skal bidrage til nedbringelse af drivhusgasudledningerne fra landbrugsfladen gennem en midlertidig ekstensivering af lavbundsjorder. Samtidig har ordningen som mål at understøtte klimamålsætningerne i et længere perspektiv i kraft af at bidrage til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden, særligt i forhold til fosfor, og dermed forberede arealerne til permanent udtagning og etablering af vådområder. Ordningen kan desuden medvirke til at fremme status for næringsfattige naturtyper og have en svag positiv effekt på biodiversiteten, såfremt arealerne er i omdrift forud for tiltaget. Den bortfjernende biomasse kan blandt andet indgå som bæredygtig biomasse i bioraffinerings- eller bioenergi fremstillingsprocesser og således bidrage til den grønne omstilling af landbruget.

- **Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder (vand- og klimaprojekter)** bidrager til forbedring af miljøtilstanden i vandløb ved restaurering af ådale og etablering af miniådale. Indsatserne omfatter genskabelse af de naturlige hydrologiske forhold, blandt andet ved lukning af dræn og grøfter og genskabelse af naturlige vandløbsforløb eller ved at omlægge og hæve vandløbsbunden i vandløb. Det forventes, at der vil være en positiv synergi i forhold til klimatilpasning, og at ordningen kan bidrage til reduktion af udledning af næringsstoffer. Endvidere er der positive effekter i forhold til biodiversitet, idet indsatserne forbedrer natur- og miljøtilstanden i og ved vandløb og øger sammenhængen mellem naturområder (spredningskooridorer).

- **Bioordning for varieret planteproduktion** bidrager til at øge den nationale diversificering af dyrkningen af afgrøder, da størstedelen af landbrugsarealet i Danmark i dag dyrkes med majs, korn og græs. Øget diversificering vil være til gavn for miljøet, ligesom en øget dansk planteproduktion vil potentiel have gavnlig klimaeffekt med henblik på anvendelse som human føde og ved at mindske importen af proteinafgrøder fra verdensmarkedet til brug i dyrefoder.

- **Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed** vil bidrage til, at arealer tages ud af produktion i en periode. Der er tale om en etårig forpligtelse, hvorefter arealerne kan indgå i driften igen, hvorfor effekterne vil være mere begrænsede, end hvis der var tale om flerårige forpligtelser. Dog er der incitamenter til at arealerne kan være taget ud af produktion i flere år. Ordningen vil bidrage til at sikre levesteder for f.eks. insekter og fugle og understøtte forpligtelser under fugle- og habitatdirektiverne samt nitrat- og vandrammedirektivet. Ordningen bidrager også med klimaeffekter og kan på sigt bidrage til yderligere klimaforpligtelser, da der er incitament til at blive i ordningen flere år i træk og derved fastholde arealerne i længere tid end ét år. Der vil være

tale om fuld effekt, da der ikke er nogen dødvægt

- **Bioordning for ny reguleringsmodel** vil bidrage til reduktion af kvælstofudvaskningen fra mark til kyst. Landbrugere i hvert enkelt kystvandopland kan med denne ordning søge om at udlægge efterafgrøder eller alternative virkemidler med henblik på at reducere kvælstofudvaskningen fra egne marker. Indsatsen vil bidrage til at kvælstofudledningen reducere og således bidrage til implementering af vandrammedirektivet i Danmark.

Den danske implementering af nye støtteordninger skærper indsatsen inden for natur-, miljø- og klimaområdet. De beskrevne støtteordninger bygger ovenpå allerede eksisterende indsatser og bidrager herved til et øget fokus og ambitionsniveau i forhold til tidligere.

Den danske implementering af de valgte støtteordninger med klima-, miljø-, og biodiversitetseffekter vil desuden bidrage til opfyldelse af EU's grønne mål samt flere direktiver og forordninger. Det gælder blandt andet bioordning for ny reguleringsmodel, bioordning for ekstensivering med slæt, samt vand- og klimaprojekter, der har sammenhæng til udmøntning af forpligtelserne under vandrammedirektivet. Bioordning for økologisk arealstøtte bidrager ikke direkte til direktivimplementering, men bidrager indirekte via en reduceret miljøpåvirkning til implementering af nitrat- og vandrammedirektivet. Det gælder desuden også bioordning for miljø- og klimavenligt græs, der indirekte medvirker til implementering af nitrat- og vandrammedirektivet ved en reducerende miljøpåvirkning.

Bioordning for ny reguleringsmodel, bioordning for økologisk arealstøtte, bioordning for ekstensivering med slæt, etablering af anlæg til grøn bioraffinering og miljø- og klimateknologi mv. bidrager endvidere til regeringens klimaindsats, særligt hvad angår udtagning af kulstofrige jorder, og EU's klimaforpligtigelser blandt andet byrdefordelingsforordningen.

Den videreførte støtteordning pleje af græs- og naturarealer (N2000) bidrager til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten på lysåbne natur- og landbrugsarealer og bidrager således til implementering af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne (Natura 2000-direktiverne). Det bemærkes at ordningen fra 2025 udbygges med en resultat-baseret betalingsform, som har fokus på opnået naturværdi, og ikke kun indsats med græsning eller slæt. I 2025 vil det i første omgang blive indført som en pilot-ordning med begrænset udbredelse. Den resultat-baserede komponent vil blive målt på baggrund af biodiversitetsindikatorer, såsom plantearter og strukturer som indikerer god og kontinuerlig forvaltning.

Det gælder også bioordning for biodiversitet og bæredygtighed, der sikrer levesteder for for eksempel insekter og fugle, og således understøtter forpligtelser under fugle- og habitatdirektiverne samt nitratdirektivet og vandrammedirektivet, som derigennem skal bidrage til EU-målet om ti pct. forskelligartede landskabstræk for at sikre sammenhæng mellem levesteder. Danmarks implementering af bruttoarealmodellen har netop fokus på at øge biodiversiteten på markerne. Det samme gælder for GLM 8 samt en række af bioordninger, hvor der vil være en sammenhæng til EU's biodiversitetsstrategi for så vidt angår bestøver, agerlevende dyr og fugle, samt pesticidpåvirkning.

Derudover vil bioordninger for økologisk arealstøtte understøtte en stigning i det økologiske areal og dermed bidrage til jord-til-bord strategien, der har en ambition om, at 25 pct. af landbrugsarealet skal være økologisk dyrket i EU i 2030. Regeringens mål er en fordobling af det økologiske areal i 2030. Et øget økologisk areal kan ligeledes fremme beskyttelsen af grundvand, herunder på sårbare arealer, der anvendes til drikkevand, og bidrage til at nedsætte pesticidbelastningen og understøtte jord-til-bord strategiens målsætninger om pesticidreduktion.

3.1.4 Redegørelse for, hvordan det er meningen, at miljø- og klimastrukturen i den strategiske plan om den fælles landbrugspolitik skal bidrage til allerede fastsatte

langsigtede nationale mål, der er fastsat i eller udspringer af den lovgivning, der er opført i bilag XI

Den danske implementering af miljø- og klimaarkitekturen vil bidrage til at nå langsigtede mål i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, som bidrager til at understøtte implementeringen af EU-lovgivning inden for miljø og klima, jf. bilag XIII til CAP-plan forordningen.

Klimahandlingsplan, herunder lavbundsprojekter

Den nationale klimahandlingsplan skal bidrage til reduktion af drivhusgasudledningen. Flere af indsatserne i CAP-planen, herunder vand- og klimaprojekter (lavbundsprojekter, kvælstofvådområder og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder), bioordning for ny reguleringsmodel, bioordning for ekstensivering med slæt, bioordning for biodiversitet & bæredygtighed, bioordning for økologisk arealstøtte, privat skovrejsning, bioordning for miljø- og klimavenligt græs, GLM 8 og bruttoarealmodellen vil understøtte målsætningerne i CAP-planen. Det sker ved at reduktion af drivhusgasudledninger og lagring/fastholdelse af kulstof i jorden, blandt andet skønnes det, at midler afsat til privat skovrejsning vil nedbringe udledningen af drivhusgasser med 0,05 mio. t. CO2 i 2030 og udtagning af lavbundjordes at kunne bidrage til indfrielse af et reduktionspotentiale på ca. 0,5 mio. t. CO2e i 2030.

Lavbundsprojekter har som mål at tage kulstofholdige landbrugsjorder ud af drift for at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser. Projekterne etableres overvejende på kulstofrige jorder. Både Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen og forvaltningsmyndigheden yder på forskellig vis støtte til projekter, som samlet set vil understøtte målet om at reducere Danmarks udledning af drivhusgasser med 70 pct. frem mod 2030. Nedbringelsen af drivhusgasudledningen bidrager til opfyldelse af EU-direktiverne om drivhusgasudledning, jf. bilag XIII til CAP-plan forordningen (EU's miljø- og klimarelaterede direktiver).

Vandområdeplanerne

Vandområdeplanerne er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal blandt andet sikre renere vand i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Via etablering af nye vådområder, herunder lavbundsprojekter, minivådområder, fosfor- og kvælstofvådområder (vand- og klimaprojekter), reduceres udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet, som således bidrager til understøttelse af vandområdeplanerne, hvorved implementering af EU's direktiver i relation til vandforanstaltningerne oplistet i bilag XIII ligeledes understøttes. Det forventes, at den danske CAP-plan via kvælstofindsatserne vil nedbringe kvælstofudledningen med 8.000 tons i 2027.

Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder (vand- og klimaprojekter) skal medvirke til at reetablere naturlige hydrologiske forhold og genoprette gode fysiske forhold, herunder gydeområder, hvorved mange vandløb får nyt liv med flere fisk og planter. Vandområdeplanernes målsætning om ”god økologisk tilstand", dvs. at skabe gode forhold for dyr og planter understøttes blandt andet via vandmiljøindsatserne i CAP-planen, hvor naturlige hydrologiske forhold mv. genskabes, som øger natur og biodiversiteten i vandmiljøerne.

Nitrathandlingsplaner

Nitrathandlingsplanen er et landsdækkende program, som har til formål at beskytte vandmiljøet mod forurening af nitrater fra landbruget. Vådområdeindsatserne i CAP-planen og et øget økologisk areal vil bidrage til næringsstoftab fra landbrugsarealerne og herved understøtte direktiver om nedbringelse af næringsstofudledninger og således understøtte EU's nitratdirektiv.

Det danske skovprogram

Målet med det danske skovprogram er blandt andet, at 20-25 pct. af Danmarks areal skal være dækket af skovlandskaber inden udgangen af det 21. århundrede, og at øge optag samt lagre af CO2 fra atmosfæren. Skovordningerne i CAP-planen vil bidrage til opfyldelse af målet. Via privat skovrejsning nedbringes udledningen af drivhusgasser med 0,05 mio. t. CO2 i 2030 og derved understøtte opfyldelse af mål sat i

EU-direktiver om drivhusgasudledning.

Herudover har det danske skovprogram et mål om at øge biodiversitet via sikring og bevaring af naturtyper, vilde planter, dyr og fugle. En øget indsats i de danske skove vil have væsentlig effekt på biodiversiteten og have stor effekt i forhold til at fremme forholdene for en lang række truede arter. De langsigtede mål i det danske skovprogram samt indsatsen for urørt skov understøttes af CAP-planens støtteordninger vedrørende biodiversitetsskov (N2000) og pleje af græs- og naturarealer (N2000) ved at øge hensynet til biodiversiteten i de danske skove, hvilket vil bidrage til implementering af EU-direktiver om habitat og fuglebeskyttelse oplistet i bilag XIII til CAP-plan forordningen.

Natur- og biodiversitetspakken

Natur- og biodiversitetspakken skal fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang bl.a. med udlæg af mere urørt skov og etablering af naturnationalparker. Urørt skov skaber gunstige vilkår for forskellige arter og gavner biodiversiteten, mens der med etableringen af naturnationalparker skabes sammenhængende naturområder, hvor plante- og dyreliv kan udfolde sig på mere naturlige præmisser. Vand- og klimaprojekter, skovordningerne, rydning og forberedelse til afgræsning (N2000) samt pleje af græs- og naturarealer (N2000) i CAP-planen komplementerer natur- og biodiversitetspakken og bidrager samtidig til implementering af EU-direktiver om beskyttelse af vilde fugle og bevaring af naturtyper.

Natura 2000-planerne

Formålet med Natura 2000-planerne er at beskytte og bevare mere end 200 naturtyper, 700 arter af planter og dyr samt over 170 fuglearter i EU. Natura 2000-områderne består af et eller flere habitatområder og/eller fuglebeskyttelsesområder udpeget efter henholdsvis EU's habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv. Natura 2000-planerne understøttes via ordningen biodiversitetsskov (N2000), pleje af græs- og naturarealer (N2000) og rydning og forberedelse til afgræsning (N2000), som bidrager til opfyldelse af EU’s habitat- og naturbeskyttelsesdirektiver.

Danmark sikrer primært den nødvendige plejeindsats af habitat-natur og levesteder for arter indenfor Natura 2000 -områderne via CAP-midlerne. Tilskud til naturpleje og forvaltning som støttes under CAP, er derfor prioriteret til -natur indenfor Natura 2000 områderne. De registrerede arealer med skovhabitat-natur understøttes endvidere af en national tilskudsordning til udlægning af urørt skov. Samlet vedrører det ca. 99.000 ha lysåben habitat-natur (strandeng, eng, hede, mose og overdrev), ca. 10.000 ha vedvarende græs (levested) og 28.000 ha skovhabitat-natur.

I den danske PAF (Prioritized Action Framework) fremgår, hvor mange midler, der i CAP-planen er afsat til støtteordninger, som er målrettet -natur omfattet af naturdirektiverne, og som derfor understøtter gennemførelsen af de nationale planer for Natura 2000-områderne.

Pesticidstrategi 2022-2027

Pesticidstrategien har til formål at nedbringe pesticidbelastningen gennem en langvarig og målrettet indsats i Danmark. Det skal blandt andet ske ved begrænset brug af pesticider, som understøttes gennem bioordning for økologisk arealstøtte og investeringsordningen miljø- og klimateknologi, for således at understøtte EU-direktiver om en bæredygtig anvendelse af pesticider.

Desuden kan gødnings- eller dyrkningsfrie arealer i nitratfølsomme indvindingsoplande bidrage til beskyttelse af grundvand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.

Vedvarende energi 2050

Det er regeringens ambition at være uafhængig af fossile brændsler. Det betyder, at Danmark i 2050 skal kunne producere vedvarende energi nok til at dække det samlede danske energiforbrug. Desuden er Danmark allerede et af de lande i Europa, der har den højeste procentdel af vedvarende energi i deres

energinet. Energimæssigt har Danmark en bred vifte af nationale initiativer til at understøtte vedvarende energi og den grønne omstilling i den danske energisektor, som er finansieret nationalt og ikke af den fælles landbrugspolitik. Disse støtteordninger er i regi af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Selvom indsatser og tiltag i forhold til vedvarende energi primært er placeret i et andet ministerium, bruges CAP også til at understøtte vedvarende energi i kraft af miljø- og klimateknologiordningen og komplimenterer dermed initiativer i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Ordningen giver tilskud til fysiske investeringer, der understøtter et eller flere af formålene med indsatsen. Herunder investeringer i teknologier til at reducere energiforbruget, og klimateknologier til optimal klimastyring i drivhuse, LED-belysning eller energieffektiv varmeteknologi. Derudover afsættes 260 millioner DKK fra 2022 til 2026 til en støtteordning for bioraffinering af græs med henblik på at udvikle produktionen af nye kilder til plantebaseret protein til dyrefoder og konsum. Restproduktionen kan anvendes til biogasproduktion. Samlet set betyder dette, at CAP-planen vil bidrage til allerede etablerede langsigtede nationale mål for vedvarende energi, som især er fastsat i dens nationale miljø- og klimaplan.

3.1.5 Hvor det er relevant, bidrag fra den fælles landbrugspolitik til LIFE-projekter

Tilskudsordninger under CAP kan udgøre en supplerende finansieringskilde i EU LIFE-projekter, som fx kan bestå af en indsats for særlige naturtyper eller arter inden for et udpeget projektområde. Tilskud under CAP´ens søjle II anvendes her ofte til etablering af vand- eller naturprojekter, samt til frivilligt tilsagn om vedligeholdelse og/eller til fortsat ekstensiv drift (naturpleje) med græsning eller slåning. LIFE IP Natureman er et integreret LIFE projekt. I de integrerede projekter er der krav om en holistisk tilgang, hvor der skabes sammenhæng til EU´s vandrammedirektiv, klimastrategi og regional udvikling.

3.2 Oversigt over strategien for generationsskifte

Af den danske behovsanalyse er der identificeret behov, som bør adresseres for at opnå den specifikke målsætning om at 'tiltrække unge landbrugere og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne". For at kunne adressere identificerede behov introduceres der i den danske CAP-plan etableringsstøtte tilsigtet unge landbrugere og gartnere. Således gives der i CAP-plan forordningens artikel 75 mulighed for at yde støtte til etableringen af unge landbrugere og gartnere.

Hovedformålet med ordningen er at understøtte unge landbrugeres mulighed for en succesfuld etablering og overtagelse af landbrugs- og gartnerbedrifterne samt fastholdelse. En indsats der skal sikre generationsskiftet i dansk landbrug og gartneri, og som hermed understøtter identificerede behov. Danmark betragter den kommende etableringsstøtte-ordning som et mere attraktivt og effektivt redskab til at sikre generationsskifter end den tidligere søjle I-ordning. Årsagen er, at der bliver tale om én engangsydelse der udbetales ved gennemført etablering og på den måde yder finansieringen når den er mest nødvendig for den unge pga. mange ekstraudgifter ved selve etableringen. På søjle II-ordningen vil der være en fast sats til deltids- eller heltidsbedrifter på hhv. 372.500 kr. pr. projekt og 745.000 kr. pr. projekt. Den nye ordning yder dermed en højere og mere målrettet støtte, end den tidligere søjle I-ordning. Fravalget af en ny søjle I-ordning skal derfor også ses i lyset af, at Den Europæiske Revisionsret i 2017 i en særberetning konkluderede, at indkomststøtten ikke har påvist nogen nævneværdig effekt for at fremme generationsskifter. Ordningen vil desuden være komplimentær med den nationale mulighed for ekstra risikobaseret lånefinansiering gennem Vækstfonden.

Udover at bidrage til CAP-plan forordningens specifikke målsætning SO7 (G), skal etableringsstøtten ligeledes være med til at sikre, at Danmark lever op til kravet om at anvende tre pct. af den direkte landbrugsstøtte på unge landbrugere og gartnere.

3.2.1 Hvor det er relevant, bidrag fra den fælles landbrugspolitik til Erasmusprojekter

Ikke relevant.

3.3 Redegørelse for, hvordan interventioner i forbindelse med koblet indkomststøtte som omhandlet i afsnit III, kapitel II, afdeling 3, underafdeling 1, er i overensstemmelse med vandrammedirektivet — direktiv 2000/60/EF

I CAP-planen indføres der fem sektorspecifikke ordninger, hvoraf tre er koblede støtteordninger, herunder slagtepræmie, ko-præmie og koblet støtte til stivelseskartofler. Slagtepræmieordningen bidrager til at skabe en stabil indkomst og modstandsdygtighed med henblik på øget fødevaresikkerhed og stabilitet i kvægsektoren, og i gennem højere priser på spædekalve, også i mejerisektoren. Ko-præmie understøtter primært danske producenter af malkekvæg samt kødkvægsektoren via støtte til køer. Herudover introduceres en koblet støtteordning til producenter af stivelseskartofler.

De tre koblede støtteordninger skal sikre rentabilitet. Der er identificeret behov for støtte for at sikre modstandsdygtigheden i landbruget i forhold til at udnytte de fremtidige eksportmuligheder på nær- og fjernmarkeder. Via ordningerne sikres en tilstrækkelig produktion af danskproducerede fødevarer til at honorere efterspørgslen. Ordningerne vurderes at bidrage til en tilstrækkelig rentabilitet hos producenterne og er dermed afgørende for at opretholde produktionen. Slagtepræmieordningen skal, udover at sikre en økonomisk bæredygtig sektor, bidrage til at have fortsat fokus på at mindske antallet af aflivninger ved fødslen samt mindske eksporten af spædekalve, som har været stigende i de seneste år. Støtten skal indirekte sikre en højere dyrevelfærd.

De tre koblede støtteordninger forventes ikke at føre til et øget areal med stivelseskartofler eller øget produktion af yderligere dyr og strider således ikke mod de fastsatte rammer i vandrammedirektivet om beskyttelse af vandløb og søer, kystvande og grundvand. Det bemærkes hertil, at national lovgivning, som har til formål at implementere vandrammedirektivet og beskytte vandmiljøet, regulerer brugen af gødning og pesticider tæt på vandløb.

EU's vandrammedirektiv er udmøntet i den danske lovgivning i Lov om vandplanlægning. Loven indeholder overordnede bestemmer om vanddistrikter, myndigheders ansvar, miljømål, planlægning og overvågning mv. De danske vandområdeplaner 2021-2027 er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal blandt andet sikre renere vand i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. En række af ordningerne i den danske CAP-plan. herunder lavbundsprojekter, minivådområder, fosfor- og kvælstofvådområder (vand- og klimaprojekter), reducerer udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet, som således bidrager til understøttelse af vandområdeplanerne, hvorved implementering af EU's vandrammedirektiv understøttes.

Formålet med indsatsprogrammerne i de danske vandområdeplaner for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. God tilstand er opnået for grundvand, når både den kvantitative og den kemiske tilstand er god. De danske myndigheder skal i deres administration af sektorlovgivningen sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås. I Danmark er der således, gennem tildeling af vandindvindingstilladelse, etableret national regulering for håndtering af de behov, der er fastsat i vandområdeplanerne for så vidt angår den kvantitative tilstand af grundvandet.

Udover den koblede støtte til kvægsektoren, mejerisektoren samt stivelseskartofler, indføres der to yderligere markedsordninger i CAP-planen. Det drejer sig om en række interventionstyper i den danske biavlssektor samt en række interventionstyper målrettet producentorganisationer for frugt og grønt. Indsatser i frugt og grønt sektoren stiller blandt andet krav om, at en investering med henblik på at opnå en reduktion af vandforbruget er støtteberettiget, hvis den sikrer en potentiel reduktion på mindst 7 % og en faktisk reduktion på mindst 5 % i vandforbruget i forhold til forbruget forud for investeringen. Øvrige

relevante krav vedrørende investeringer i kunstvanding, som fremgår af artikel 11, stk. 4-6 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes.

3.4 Oversigt over målet om en mere retfærdig fordeling og en mere effektiv målretning af indkomststøtten

Struktur i den danske landbrugssektor

Der findes et stort antal små og mellemstore landbrug i Danmark. Små landbrug under 30-40 hektar er kendetegnet ved overvejende at være hobbylandbrug. Deltidsbedrifter er lidt større med en gennemsnitsstørrelse på 58 ha (Jf. Regnskabsstatistik for jordbrug 2020 (RFJ 2020) Udgivet af Danmarks Statistik, november 2020, side 47). Statistisk set måles landbrugsbedrifter dog ofte på produktionen fremfor arealet, da dette giver en idé om landbrugsaktiviteten. Danmarks Statistik definerer deltidsbedrifter som bedrifter med en standardproduktion på mere end 25.000 euro om året og en arbejdsindsats under 1.665 timer/år (RFJ 2020, side 47). Af Regnskabsstatistik for Jordbrug 2020, side 47, fremgår det endvidere, at det gennemsnitlige arbejdstidsforbrug for deltidsbedrifter i 2020 var 948 timer. Arbejdsindsatsen svarer til ca. halvdelen af et fuldtidsjob. Af denne grund supplerer deltidsbedrifter husstandsindkomsten med almindelig lønindkomst. Deltidsbedrifter havde i 2020 en gennemsnitlig indkomst på 544.000 kr. fra andre kilder (f.eks. almindelig lønindkomst) (RFJ 2020, side 50).

Ifølge Danmarks Statistik blev arbejdet på deltidslandbrug udført af brugeren (ejeren) i 96 % af den samlede arbejdstid. Der blev kun leveret 35 timer om året af udefrakommende arbejdskraft i 2020 (RFJ 2020, side 48). Deltidslandbrug bidrager således ikke direkte til jobskabelsen i landdistrikterne.

RFJ 2020 viser, at soliditetsgraden efter hensatte forpligtelser (Egenkapital ultimo/aktiver i selveje ultimo) * 100) for deltidsbedrifter i 2020 var meget højere end for fuldtidsbedrifter. I 2020 var soliditetsgraden i gennemsnit 46 % for deltidsbedrifter, mens den kun var 26 % for fuldtidslandbrug (RFJ 2020, side 48). Fuldtidslandbrug er derfor mere følsomme over for faktorer som stigende renter, stigende foderpriser, prisfald, faldende indkomst som følge af lavere tilskud osv.

Gennemsnitsstørrelsen for ansøgere om landbrugsstøtte er 68,8 ha. Det gennemsnitlige landbrugsareal for forskellige aldersgrupper af landbrugere viser, at det i gennemsnit kun er bedrifter ejet af landbrugere over 65 år, der har arealer under dette gennemsnit (BDF107, Statistikbanken, Danmarks Statistik). Pensionsalderen i Danmark var 66,5 år i 2021. Det tyder på, at langt de fleste landbrugere med arealer under gennemsnittet har ret til pension. Den gennemsnitlige pensions- og dagpengeindkomst for deltids- og heltidsbedrifter var henholdsvis 125.200 kr. og 48.200 kr. i 2020 (JORD4 og JORD5, Statistikbanken, Danmarks Statistik). Omfordeling fra fuldtidsbedrifter til deltidsbedrifter resulterer derfor også i omfordeling fra yngre landbrugere til ældre landbrugere inden for pensionsalderen, hvorfor omfordeling ikke vil forfølge EU's erklærede mål om at støtte den nye generation af landbrugere. I alt var 29 % af de danske bedriftsejere 65 år eller derover i 2021 (BDF107, DST).

En analyse fra 2019 (https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2019/2019-07-10-Landsmandsfamiliers-indkomst) viser, at landbrugsfamilier uden ansatte og landbrugsfamilier med 1-2 ansatte havde en gennemsnitlig indkomst før skat på henholdsvis 667.000 kr. om året og 678.000 kr. om året i årene 2014-2018. Landbrugsfamilier med store landbrug og mindst tre ansatte havde en indkomst før skat på 920.000 kr. om året i perioden. Til sammenligning havde ikke-landbrugsfamilier med ansatte en gennemsnitlig indkomst på 640.000 kr. Der altså kun en lille forskel mellem indkomsten for fuldtidslandbrug op til anslået 180-200 hektar og resten af samfundet. Publikationen viser også, at selvstændige uden for landbruget med flere ansatte har højere indkomster end selvstændige uden ansatte. Indkomsten for familier i landbrugssektoren og familiers indkomst i resten af samfundet er således næsten ens. Det gennemsnitlige landbrugsareal på en gård med 3-5 ansatte i 2020 var 229,4 hektar (Jf. JORD2, Statistikbanken, Danmarks Statistik). Antallet af bedrifter med mindst tre ansatte var i 2020 godt 4.000 (JORD2, DST), hvilket kun svarer til ca. 12 pct. af de, der ansøger om direkte støtte.

En mere retfærdig fordeling af midlerne

Direkte støtte giver en vis mulighed for at målrette støtten. I henhold til artikel 24, stk. 5, i forordning 2021/2115 skal værdien af betalingsrettigheder med den laveste værdi være 85 % af gennemsnitsværdien senest i 2026 for at sikre en mere retfærdig fordeling af støtten. Danmark har valgt at konvergere betalingerne fuldt ud i 2023, dvs. at afskaffe betalingsrettigheder for at sikre en endnu mere retfærdig fordeling af støtten. På denne måde anvendes BISS som et redskab under direkte støtte til at omfordele mellem landbrugere og sikre en retfærdig fordeling af midlerne.

De danske myndigheders analyser viser, at afskaffelsen af betalingsrettigheder fører til en omfordeling af støtten fra heltids- til deltidsbedrifter på 47 mio. kr. Afskaffelsen af betalingsrettigheder betyder, at der samlet vil blive omfordelt 2 mia. kr. blandt landbrugerne. Dette resulterer i en mere retfærdig fordeling af støtten, da alle bedrifter vil modtage den samme støtte pr. hektar. Indtil nu har der været store forskelle. F.eks. kan to lignende bedrifter modtage vidt forskellige støttebeløb på grund af forskellen i værdien af betalingsrettigheder. Forskellen er baseret på, at visse sektorer historisk set blev tildelt betalingsrettigheder af en højere værdi. Dette gælder primært for kvæg- og stivelseskartoffelsektoren, som begge er kendetegnet ved primært at bestå af større landbrug. Disse sektorer påvirkes mest af afskaffelsen af betalingsrettigheder, da de generelt vil opleve en betydelig reduktion af støtten.

Danmarks valg af støtteordninger under den direkte støtte (søjle 1) understøtter i høj grad også omfordelingen af støtte fra større til mindre bedrifter, hvilket kan ses af resultatindikator 6 i afsnit 2.3.1 (R.6). Ikke alle ordninger bidrager til en omfordeling fra større til mindre bedrifter, men R.6 viser det samlede billede. Gennemsnittet for bedriftens størrelse er 68,8 ha baseret på data for alle ansøgere om direkte betalinger i Danmark. Heltidsbedrifter, er gennemsnitligt mere end 200 ha.

R.6-indikatoren for direkte betalinger i 2020 var 101,36, hvilket betyder, at bedrifter under gennemsnitsstørrelsen i 2020 modtog 1,36 % mere direkte støtte sammenlignet med alle bedrifter. For 2023-2027, hvor der vil være langt flere støtteordninger med direkte støtte (søjle 1), øges R.6-indikatoren til 107,36 for 2023, inden det gradvist falder til 105,07 i 2027. I gennemsnit vil bedrifter under 68,8 ha få 6,5 % mere i direkte betalinger i 2023-2027 sammenlignet med alle bedrifter. Altså en stigning på mere end 5,5 procentpoint. Hvis de direkte betalinger til bedrifter under den gennemsnitlige størrelse kun sammenlignes med bedrifter over 68,8 ha i stedet for hele landbrugsbefolkningen, vil tallet være endnu højere.

Det følger af tal fra Danmarks Statistik (JORD1, Statistikbanken, Danmarks Statistik), at jo større en bedrift er, jo flere arbejdstimer kræves der pr. modtaget støttekrone. En bedrift med en produktion på mellem 0 og 100.000 € modtager næsten 120 kr. i direkte støtte pr. arbejdstime. For en bedrift med en produktion på mellem 100.000 € og 500.000 € er tallet godt 106 kr. En bedrift med en produktion mellem 500.000-1.000.000 € modtager ca. 85 kr. i direkte støtte for en times arbejde. Endelig modtager bedrifter med en produktion på mere end 1.000.000 € ca. 43 kr. Tallene viser, at mindre landbrug allerede har en stor fordel, når det kommer til arbejdsindsatsen i forhold til at modtage støtte i form af direkte betalinger. Omfordelingsstøtte vil gøre denne ulighed endnu større, hvilket ikke virker fornuftigt, når man tager de mindre bedrifters økonomiske levedygtighed i betragtning.

Begrundelser for undtagelsen i henhold til artikel 29, stk. 1, andet afsnit, og artikel 98

Af artikel 29, stk. 1, i forordning (EU) nr. 2021/2015 følger, at: "*Medlemsstaterne sørger for en supplerende omfordelingsindkomststøtte med henblik på bæredygtighed (»omfordelingsindkomststøtte«) på de betingelser, der er fastsat i denne artikel, og som nærmere specificeret i deres strategiske planer. Uanset dette stykkes første afsnit eller artikel 98 kan medlemsstaterne imødekomme behovet for omfordeling af indkomststøtte gennem* ***andre instrumenter og interventioner, der finansieres af EGFL****, og forfølge målet om en mere* ***retfærdig*** *fordeling og en* ***mere effektiv målretning*** *af indkomststøtten, forudsat at de i deres strategiske planer kan påvise, at et sådant behov imødekommes på passende vis.*"
De danske myndigheder vurderer, at den betydelige omfordeling af støtte, der allerede finder sted gennem valget af **andre instrumenter og interventioner under direkte støtte (EGFL)**, berettiger, at Danmark ikke anvender omfordelingsstøtte i den kommende reformperiode. Som skrevet ovenfor har de

instrumenter, som Danmark har valgt, en omfordelingsvirkning, som er tilstrækkelig.

Desuden vil afskaffelsen af betalingsrettigheder sikre en mere **retfærdig** fordeling af midlerne, da alle vil modtage en ens støtte pr. hektar i basisindkomststøtte (grundbetaling).

Der ikke er forskel i husstandsindkomsten, når man sammenligner små fuldtidsbedrifter med mellemstore fuldtidsbedrifter med op til to ansatte. I den forbindelse skal det også nævnes, at SWOT-analysen ikke viser et behov for at målrette støtte til mindre bedrifter, men faktisk viser, at det er muligt at drive en deltidsbedrift i Danmark. I den forbindelse skal man huske på, at målretning af indkomststøtten til deltidslandbrug ikke synes at være en **effektiv** måde at målrette indkomststøtten i Danmark på, da disse ikke i sig selv er levedygtige, men er afhængige af lønindtægter.

Det er endvidere ikke ønskeligt, at støtten til større landbrug falder yderligere som følge af omfordelingsstøtte, da dette sandsynligvis vil forringe konkurrenceevnen i landbrugssektoren i Danmark. Større og mellemstore bedrifter synes samtidig at være mere afhængige af støtte i den kommende periode, når betalingsrettighederne afskaffes. Soliditetsgraden viser desuden, at de er mere følsomme overfor udsving i indtægter end deltidslandbrug.

3.5 Oversigt over de sektorrelaterede interventioner

3.5.1 Frugt og grøntsager

Ordningens formål er at understøtte anerkendte producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren med støtte med henblik på at koncentrere udbuddet af produkter, sikre afsætning af medlemmernes produkter, forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning. Koncentrationen af udbuddet skal medvirke til at styrke producenternes markedsposition over for aftagerne.

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning.

På baggrund af positive erfaringer med den nationale strategi for bæredygtige driftsprogrammer i frugt og grøntsagssektoren i Danmark, december 2018, videreføres indsatser, som er defineret i strategien.
Producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren kan i henhold til artikel 42, litra a) gennemføre aktioner under interventionstyper, jf. artikel 47, stk. 1, litra a) – i) samt art. 47, stk. 2, litra f) – l). De valgte interventionstyper er nærmere beskrevet i kapitel 5.

De valgte interventionstyper under ordningen producentorganisationer for frugt og grønt skal bidrage til opfyldelse af de specifikke målsætninger, jf. artikel 6, stk. 1, litra a, b, c, d, e, f, i, og de sektormæssige mål, jf. artikel 46, samt tilhørende resultatmål.

Overgang af godkendte driftsprogrammer til CAP-planen
De to driftsprogrammer gennemføres i henholdsvis 2023-2025 og 2024-2028, hvor begge producentorganisationer har driftsprogrammer under CAP-planen. Overgangen til CAP-planen reguleres af bestemmelserne i artikel 5, stk. 6 i forordning (EU) 2021/2117 om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013.

Synergi og samspil med andre ordninger
Der kan være snitflade til andre EU- og nationale ordninger, idet nogle af de støtteberettigede teknologier også kan støttes under ordninger til landdistriktsudvikling. Forskning og udvikling af bæredygtige produktionsmetoder inden for frugt- og grøntsagsproduktion kan også støttes under GUDP (Grønt

Udviklings- og demonstrationsprogram), der er en national ordning. Der er under EU's promotion-ordning mulighed for at søge om støtte til salgsfremstød, som også er en aktion i frugt- og grøntsagssektoren.

3.5.2 Biavlsprodukter

Biavlssektoren i Danmark består af ca. 7000 biavlere, hvor langt hovedparten (over 90 %) af biavlerne er hobbybiavlere. Mere end 300 biavlere har over 150 bistader og betegnes som erhvervsbiavlere. Denne gruppe af biavlere forvalter mere end 60.000 bistader. Biavlerne er karakteriseret ved at have en høj gennemsnitsalder og en overrepræsentation af mænd. Det vurderes, at der i 2021 var ca. 140.300 bistader i Danmark.

Bestøvning af afgrøder fra holdte bier er positivt for både kvalitet og udbytter i landbruget. Honningbiernes bestøvningsarbejde er alene i kulturafgrøderne værdisat til omkring 1 milliard kroner årligt i Danmark. Det fremgår af SWOT-analysen, at Danmark har en stor produktion af blomstrende afgrøder, samtidig med et stigende antal veluddannede biavlere, hvilket danner grundlag for et stærkere samarbejde mellem landbrugere og biavlere med henblik på at optimere produktion.

Danmark dog fortsat et relativt lavt antal bifamilier pr. kvadratkilometer. Samtidig faldt andelen af biavlere, der sætter deres bier til bestøvning fra ca. 8,9 % i 2006 til ca. 5 % i 2016. Dermed påpeges det i SWOT-analysen, at der er tale om en relativt svag styrke, som dog potentielt kan blive større fremadrettet med et fokus på at bruge holdte bier til bestøvning. Dette f.eks. gennem uddannelse af biavlere.

Formålet med ordninger i sektoren for biavlsprodukter er at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. Alle med et CVR-nummer (et unik identifikationsnummer for virksomheder) eller CPR-nummer (et unik identifikationsnummer for personer) kan søge om tilskud til at gennemføre projekter der er i overensstemmelse med ordningens formål, herunder forskningstitutioner med forskning i biavlssektoren, biavlsforeninger og biavlere.

Under de valgte fem interventionstyper, som er beskrevet nærmere i kapitel 5, vil der kunne støttes gennemførelse af projekter. Beskrivelsen i kapitel 5 er overordnet, da de helt konkrete tiltag, der vil blive udført under de enkelte interventionstyper, afhænger af de indkomne projektansøgninger og af hvilke projekter, der får tilsagn.

Projekter der søges under de fem valgte inventionstyper vil kunne støttes, såfremt der kan redegøres fyldestgørende for en forventet effekt af projektet. Projekterne skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: Reduktion af honningbiers dødelighed (herunder bekæmpelse af bisygedomme), forøgelse af produktionsværdi for biavlsprodukter, samt inddragelse og involdvering af biavlere. Projekter prioriteres på baggrund af de forventede effekter og de forventede udgifter til gennemførelse af projektet således, at de projekter, der forventes at give størst effekt pr. tilskudsbeløb, prioriteres højest.

Ordningen i sektoren for biavlsprodukter, jf. artikel 42, litra b) indeholder følgende interventionstyper/indsatser:

1. Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., jf. artikel 55, stk. 1, litra a
2. Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., jf. artikel 55, stk. 1, litra b
3. Programmer for forskning, jf. artikel 55, stk. 1, litra e
4. Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., jf. artikel 55, stk. 1, litra f
5. Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, jf. artikel 55, stk. 1, litra g

De valgte interventionstyper under ordningen for biavlsprodukter skal bidrage til opfyldelse af de specifikke målsætninger, jf. artikel 6, stk. 1, litra a, b, d, f, g og i, samt tilhørende resultatmål.

Udvalgte målsætninger, jf. artikel 6	*Sammenhæng mellem de valgte målsætninger og interventionstyper*	*Udvalgte interventionstyper, jf. artikel 55*
a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektor i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen	**Målsætning a** understøttes af interventionstyper 1), 2), 3), 4), 5)	1) Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv. jf. art. 49, stk. 1, litra a 2) Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv. jf. art. 49, stk. 1, litra b 3) Programmer for forskning jf. art. 49, stk. 1, litra e 4) Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv. jf. art. 49, stk. 1, litra f 5) Aktioner til forbedring af produktkvaliteten jf. art. 49, stk. 1, litra g
b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering	**Målsætning b** understøttes af interventionstyper 1), 3), 4), 5)	
d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi	**Målsætning d** understøttes af interventionstyper 1), 3)	
f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber	**Målsætning f** understøttes af interventionstyper 1), 3)	
g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne	**Målsætning g** understøttes af interventionstyper 1)	
i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af	**Målsætning i** understøttes af interventionstyper 1), 3), 4), 5)	

dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.		

Nedenfor følger en begrundelse for valg af målsætninger og interventionstyper og af, hvordan de valgte interventionstyper bidrager til opnåelse af de valgte specifikke målsætninger i CAP-plan forordningen artikel 6, jf. artikel 55, stk. 1 og stk. 2 i CAP-plan forordningen.

a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Honningbierne er vigtige, fordi de bestøver en række forskellige afgrøder på landbrugsarealer og i frugt- og bæravlen. Honningbiernes bestøvningsarbejde er alene i kulturafgrøderne værdisat til omkring en milliard kr. årligt i Danmark, jf. Miljø- Fødevareministeriets Biavlsstrategi 2016-2019, side 4.

Ligeledes er det vigtigt, at biavlen i sig selv er bæredygtig og modstandsdygtig. Dette kan ske gennem investeringer under interventionstype 2. Interventionstyperne er endvidere med til at sikre rådgivning (interventionstype 1) og forskning (interventionstype 3), der understøtter biavlernes indsats på dette område.

De danske biavlere oplever, at bierne på flere måder er udfordret af sygdomme og skadegørere. Viden om bekæmpelse af sygdomme og skadegørere til biavlerne (interventionstype 1 og interventionstype 3), samt en målrettet indsats inden for dronningeavlen er vigtige faktorer for at skabe en modstandsdygtig biavl (interventionstype 1, 2 og interventionstype 3).

Den væsentligste udfordring for erhvervsbiavlen i dag er afsætning af biavlsprodukter, og således er indkomsten og modstandsdygtigheden udfordret. Projekter vedrørende produktudvikling (interventionstype 5) og markedsføring (interventionstype 4) kan være med til at forbedre biavlernes markedsposition og dermed bidrage til fødevaresikkerheden.

b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering.

En lang række afgrøder i landbruget og frugtavlen giver et øget udbytte og højere kvalitet, når de bestøves af bier. Biernes bestøvning er generelt medvirkende til en mere ensartet modning i afgrøderne, hvilket betyder mindre spildfrø og hurtigere modning, som kan betyde mindre sygdomsangreb. Nyere forsøg viser, at bestøvningen også kan reducere brugen af pesticider. Biernes bestøvning kan dermed øge produktiviteten på en bæredygtig måde og understøtte omstilling til produktion af plantebaserede fødevarer.

Rådgivning til biavlen (interventionstype 1), forskning i biavlen (interventionstype 3) og forbedring af kvaliteten af biavlsprodukter (interventionstype 5) kan være med til at styrke biavlsvirksomheder samt forbedre biavlens evne til at tilbyde bestøvning til jordbruget.

Interventionstype 4 giver mulighed for at gennemføre aktiviteter, som kan være med til at øge forbrugernes viden om biavlsprodukter, herunder honning, som et bæredygtigt produkt. Det kan have en positiv virkning på afsætning af biavlsprodukter.

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi.

Klimaændringer medfører mere ekstreme forhold end tidligere, og det har konsekvenser for biavlerne.

Dette kan være i form af ekstremt våde somre med meget ringe trækforhold for bierne, eller, alternativt, ekstremt tørre somre, hvor alt vegetation tørrer væk.

I Danmark kan milde vintre skabe bedre forhold for biavlens skadegørere som f.eks. varroamider. Ligeledes skaber ændret klima i Danmark større risiko for, at nye invasive arter kan etablere sig.

I landbruget kan klimaændringerne medføre nye driftsformer og ændring i sammensætningen af afgrøder. Således kan biavlen skulle indstille sig på dette og eventuelle nye opgaver i relation til bestøvning.

De nye driftsbetingelser, som klimaændringerne medfører, skal identificeres, og biavlerne skal klædes på til at håndtere disse forhold. Dette kræver både en forskningsindsats (interventionstype 3) og løbende rådgivning og uddannelse af biavlerne (interventionstype 1).

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Honningbierne er en del af økosystemtjenesterne. Honningbierne får pollen og nektar fra blomster, som til gengæld bestøves af bierne. Honningbierne er vigtige bestøvere af en række blomstrende landbrugs-, og frugt- og grøntafgrøder og kan også bidrage til bestøvning af vilde planter.

Honningbier har stort behov for nektar og pollen, som de søger at dække via forskellige afgrøder, for eksempel raps, frugttræer og kløver. Desuden henter de pollen og nektar fra mange haveplanter og vilde planter, både urter og træer. Imidlertid er det vanskeligt for bierne at finde tilstrækkeligt med føde i det intensivt dyrkede danske landbrugslandskab.

Specielt vedrørende fødegrundlaget er der påvist problemer med mangelperioder gennem sæsonen. Generelt kan det siges, at en øget diversitet af fødeplanter understøtter en mere alsidig bestøverfauna.

Gennem forskning (interventionstype 3) er det muligt at generere viden til biavlerne og andre aktører om, hvordan man kan forbedre forholdene for bierne. Der er brug for en øget indsats indenfor rådgivning, uddannelse og oplysning i forhold til bedste praksis for at forbedre forhold for bierne (interventionstype 1).

g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Der ses en udfordring i, at gennemsnitsalderen er stigende inden for visse grupper af biavlere, og derfor er der behov for at engagere yngre biavlere i disse grene af biavlen. Dette er eksempelvis inden for erhvervsbiavlen og dronningeavlen, hvor det er vigtigt at tiltrække yngre kræfter.

Uddannelse af biavlere er et væsentligt element for at tiltrække nye biavlere, samt at videreuddanne biavlere inden for særlige grene af biavlen. Igangsættelse af uddannelsesprojekter kan ske under interventionstype 1.

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Forbrugerne efterspørger fødevarer produceret på bæredygtig vis. EU er ikke selvforsynende med honning og importerer 60 pct. af sin honning fra tredjelande. Omkostningerne for produktion af honning i Danmark ligger meget tæt på den gennemsnitlige pris for importeret honning fra tredjelande. Danske biavlere er dermed under pres og oplever hård konkurrence fra udlandet. De oplever endvidere udfordringer i forhold til produktudvikling, afsætning af produkterne og det økonomiske afkast. Ifølge oplysninger fra EU-Kommissionen var den gennemsnitlige pris for importeret honning fra tredjelande

(eksklusiv New Zealand) i 2017-2018 2,17 euro/kg, mens de gennemsnitlige produktionsomkostninger i Danmark i 2017-2018 var 2,14 euro/kg.

For at fastholde dansk biavl er det vigtigt, at der fortsat gennemføres forskning inden for sygdomsbekæmpelse i biavlen, hvilket kan understøttes af interventionstype 3. Lige så vigtigt er det at omdanne forskning til praktisk anvendelige metoder, og uddanne biavlerne i anvendelsen af de nyeste metoder, hvilket kan understøttes af interventionstype 1. Interventionstype 5 kan anvendes til udvikling af lokale biavlsprodukter af høj kvalitet, og under interventionstype 4 kan forbrugerne informeres om disse kvaliteter ved biavlsprodukter og gøres bevidste om, at honning er en bæredygtig fødevare.

National medfinansiering

EU-finansiering suppleres med en tilsvarende national finansiering i henhold til artikel 55, stk. 4 i forordning (EU) 2021/2115.

Justeret budgetramme for regnskabsår 2023

Støtte til forlængelse af projekter under biavlsprogrammet 2020-2022 i august-december 2022, som forventes at udgøre 174.822 EUR, er modregnet den samlede budgetramme for 2023 på 591.078 EUR.
Dette giver en budgetramme for interventioner i biavlssektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 på 416.256 EUR.

Synergi og samspil med andre ordninger

Der er ikke andre indsatser eller ordninger i CAP-planen, som ordningen i sektoren for biavlsprodukter kan kombineres med. Ordningen i sektoren for biavlsprodukter forventes udmøntet som en projektstøtteordning.

Støtte i sektoren for biavlsprodukter overlapper ikke med ordningerne under LDP.
For investeringsordningerne under LDP gælder det, at biavlssektoren ikke er støtteberettiget. Ansøgningskriteriet for disse ordninger er bl.a., at ansøger er en aktiv landbruger med et arbejdskraftsbehov på minimum 830 timer pr. år. Dette opgøres på basis af normtimesatser for jordbrugsprodukter (afgrøder og husdyr), og der er ikke fastsat normtimer for biavl. Investeringsordningerne yder støtte til investering i enkeltstående teknologier der bl.a. reducerer miljø- og klimapåvirkningen fra jordbrugsproduktionen, effektiviserer den økologiske produktion eller fremmer biomasseproduktion. Der er altså ikke et overlappende formål til biavl.

Etableringsstøtten til unge landbrugere har til formål at styrke muligheden for succesfuld etablering og generationsskifte ved at styrke den egentlige egenkapital med en engangsudbetaling. Også her er der krav om at ansøger er en aktiv landbruger med et arbejdskraftsbehov på minimum 830 timer pr. år opgjort med normtimesatser.

De danske investeringsordninger indenfor natur og miljø støtter omformning, ekstensivering, beskyttelse eller vådgøring af arealer. I biavlssektoren støttes bl.a.: forskningsinitiativer, teknisk bistand, produktudvikling, salgsfremstød, markedsføring og investeringer i materielle og immaterielle aktiver. Idet arealer ikke er en del af ordningen biavlsprodukter, er der ikke risiko for dobbeltfinansiering med ordninger indenfor natur og miljø.

Kilder

- Catarino R, Bretagnolle V, Perrot T, Vialloux F, Gaba S. (2019) Bee pollination outperforms pesticides for oilseed crop production and profitability. Proc. R. Soc. B 286: 20191550.
- Kryger P., Enkegaard A., Strandberg B. og Axelsen J. A. (2011) Bier og blomster – honningbiers fødegrundlag i Danmark, Aarhus Universitet.
- Søgaard Jørgensen, A (2016) Biernes fødegrundlag. Temahæfte udgivet af Danmarks

Biavlerforening.

- Bruus, M. m.fl. (2018) Positivliste over pollen og nektarproducerende plantearter til brug for braktypen: MFO-bestøvervenlig brak. Aarhus Universitet, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug.
- European Commission (2020). Honey Market Presentation, autumn 2020.
- European Commission, Honey Market Presentation, Autumn 2020
- European Commission. Beekeeping Sector, National Apiculture Programmes 2020-2022)

Beskrivelse af en etableret, pålidelig metode til bestemmelse af antallet af bistader, der er klar til overvintring på medlemsstaternes område mellem den 1. september og den 31. december hvert år

Beskrivelse af metode til beregning af antallet af bistader

I henhold til artikel 37 i forordning (EU) 2022/126 fastlægger medlemsstaterne hvert år mellem den 1. september og den 31. december antallet af bistader, der er klar til overvintring på deres område.

Metoden til at opgøre antallet af bistader er baseret på et forskningsbaseret skøn, som er udført af Institut for Agroøkologi ved Aarhus Universitet (AU).

Ud fra en undersøgelse af antallet af bigårde og bistader i byzoner kontra landzoner, har AU estimeret andelen af bistader i Danmark fordelt på de fire følgende landskabstyper 1) byzone, 2) landbrug, 3) skov og 4) lysåben natur. De resterende arealer omfatter industrianlæg, sportspladser og lignende arealer, hvor der ikke kan opstilles honningbier. På baggrund af ovennævnte estimat for udbredelsen af bistader fordelt på landskabstyper, udføres stikprøver (optællinger af bistader) inden for de fire forskellige landskabstyper. Ud fra de indsamlede data estimerer AU det samlede antal bifamilier i Danmark. AU tilstræber at skaffe data fra et repræsentativt antal bigårde fra hver af de fire zoner, så variansen af de opnåede estimater minimeres.

3.5.3 Vin

Anvendes ikke.

3.5.4 Humle

Anvendes ikke.

3.5.5 Olivenolie- og spiseoliven

Anvendes ikke.

3.5.6 Okse- og kalvekød

Formålet med slagtepræmie er at forbedre dyrevelfærd, undgå lange transporter af spædekalve, færre aflivninger på bedrifterne og gennem opfedning af dyr hos danske landbrugere at fastholde arbejdspladser i Danmark.

Fødevaresektoren har en afgørende betydning for det danske samfund, herunder for den danske eksport og beskæftigelse. Der er øget priskonkurrence på fødevareområdet på det danske og internationale marked. For at kunne klare sig i konkurrencen skal fødevareerhvervet udvikle, producere og markedsføre højkvalitetsvarer under bæredygtige forhold med et stort indhold af viden, som forbrugere vil betale en merpris for.

Der er identificeret behov for at yde støtte for at sikre modstandsdygtigheden i landbruget. Ordningen bidrager til at skabe en stabil indkomst, tilstrækkelig rentabilitet hos producenterne og modstandsdygtighed med henblik på øget fødevaresikkerhed og stabilitet i kvægsektoren, og i gennem højere priser på spædekalve, også i mejerisektoren.

Desuden etableres en kopræmie, der er relateret til sektoren for okse- og kalvekød. Beskrivelse af kopræmie fremgår af afsnit 3.5.7, da ordningen ligeledes er relateret til sektoren for mælk- og mejeriprodukter.

3.5.7 Mælk og mejeriprodukter

Malkekvægssektoren i dansk landbrug udgør ifølge Danmarks Statistik (DST) ca. 7,5 pct. af alle bedrifter og ca. 20 pct. af produktionsværdien og er dermed en væsentlig del af dansk landbrug.

Trods sektorens væsentlige betydning, ses der en generel nedadgående tendens i sektoren. Ifølge DST er antallet af køer i Danmark faldet fra ca. 670.000 i 2008 til ca. 632.000 i 2022, og antallet af bedrifter med køer er faldet fra 13.432 i 2008 til 8.516 i 2022, hvilket dermed er et fald på hhv. ca. 6,5 pct. og ca. 36 pct. Nedgangen i sektoren kan også ses ved et fald i den faste investering i kvægstalde, hvor der er sket fald fra 807 mio. kr. i 2015 til 508 mio. kr. i 2021 - et fald på ca. 37 pct.

Sektoren er endvidere udfordret, som resten af fødevareområdet, af stigende omkostninger. Selvom nettooverskuddet pr. malkeko er steget samlet set i perioden 2010-2021, er driftsomkostningerne pr. malkeko steget omkring 34 procentpoint fra 2015-2021. Sektoren er endvidere udfordret af faldende likviditet grundet høj gæld – den højeste gældsgrad i det danske landbrug – hvilket udgør en finansiel risiko i tilfælde af fremtidige, stigende renter.

Usikkerheden viser sig ikke kun ift. driftsomkostninger og gæld. Den danske SWOT-analyse beskriver, hvorledes udsving i fødevarepriser som følge af blandt andet kriser og andre omvæltninger generelt vil destabilisere en økonomisk bæredygtig landbrugsindkomst i Danmark. Ifølge Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO) ved Københavns Universitet har der siden midten af 2020 været en kraftig prisstigning på landbrugsråvaremarkederne, herunder korn, sukker, sojabønner og planteolier. En prisstigning som især skyldes covid-19 og Ruslands invasion af Ukraine. Der er også prisstigninger i forarbejdnings-, engros- og detail leddene og dermed samlet set en prisstigning i hele landbrugets værdikæde. Prisstigningerne ses også på energimarkedet, hvor priserne på diesel ifølge DST steg fra ca. 9,87 DKK i 2020 til kr. til 16,43 DKK i 2. kvartal 2022. Prisen på naturgas for industrikunder steg tilsvarende fra 0,83 kr./m3 i marts 2020 til 11,91 kr./m3 i marts 2022 ifølge Energistyrelsen. Priserne på kunstgødning er typisk tæt forbundet med energipriserne, og i 2022 steg prisindekset for jordbrugets forbrug og investeringer i gødningsstoffer ifølge DST til 232 fra indeks 83 året før svarende til en stigning på ca. 179,5 pct.

Samtidig med de stigende drifts- og energiomkostninger, viser SEGES' prisprognoser, at gennemsnitsprisen for konventionel mælk i 2023 og 2024 vil være på hhv. 3,79 og 2,96 kr. per liter mælk mod 4,03 i 2022, hvilket er et samlet fald på ca. 26,5%. Prisprognoser viser også et fald på økologisk mælk, der vil falde til 4,20 kr. per liter mælk i 2023 og 3,46 i 2024 mod 4,52 i 2022 – et fald på ca. 23,5 pct. Sammen med de stigende priser på råvarer, energi mv., er den fremtidige indtjening derfor usikker.

Der er på baggrund heraf identificeret behov for midlertidig, koblet støtte i form af ko-præmien (CIS(32), 3) med henblik på at sikre rentabilitet og økonomisk bæredygtighed i sektoren, som opererer i et presset marked med høj volatilitet på både input og afsætningspriser, men som dog er undervejs i en konsolideringsomstilling til større, mere robuste og effektive bedrifter. Den koblede støtteordning vil samtidig give landbrugerne en økonomisk sikkerhed og bidrage til at skabe bæredygtige indkomster, hvilket er i overensstemmelse med målsætningen i SO1 om at støtte en bæredygtig indkomst for landbrugere. Ko-præmien relaterer sig desuden til sektoren for okse- og kalvekød, jf. 3.5.6. Den koblede indkomststøtte udfases frem mod 2026, da det vurderes, at sektoren vil tilpasse sig den lavere indkomststøtte og de højere omkostninger, hvilket dermed vil overflødiggøre støtten.

Budgettet er fastsat ud fra det identificerede støttebehov i sektoren i den kommende reformperiode. Tillige

risikerer udjævningen af den direkte betaling, som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse, at medføre lukninger i erhvervet; især set i lyset af usikkerheden om stigende renter. Det estimeres af de danske myndigheder, at støttetabet ved afskaffelsen af betalingsrettighederne fra 2023 vil medføre en nedgang i sektorens solvensprocent på 3-4 procentpoint, og at antallet af bedrifter, der er konkurstruet, stiger med 3-5 procentpoint.

Sektoren understøttes også af andre interventionstyper i den strategiske plan. Bioordning for miljø- og klimavenligt græs (6) understøtter muligheden for, at køer i højere grad kan afgræsse, da interventionen generelt stiller krav om, at arealerne ikke må jordbearbejdes. Malkekøer har generelt mindre adgang til udearealer end kvæg til avl og kødproduktion. Således havde lidt over 70 procent af malkekøer i 2020 ikke udeadgang i løbet af året. Ved at give et sikkert økonomisk stabilt fundament, vil den koblede indkomststøtte således sammen med bioordningen bidrage til at understøtte bioordningens formål om at opnå en højere effekt på miljø og klima på græsarealer.

Sektoren understøttes endvidere af bioordning for økologisk arealstøtte (5) blandt de landbrugere, der er økologer. Interventionen er en basisstøtte, som ydes til landbrugsarealer, der drives økologisk eller er under omlægning til økologi, med henblik på stabil understøttelse af de økologiske arealer for at gøre den økologiske dyrkningspraksis mindre sårbar over for varierende udbytter og priser. Ko-præmien udgør således sammen med økologisk arealstøtte et stabilt fundament frem mod 2026 til den økologiske malkekvægssektor i overgangsperioden efter udjævningen af den direkte betaling.

Investeringsordningen miljø- og klimateknologi (22) kan sammen med den koblede støtteordning modvirke tendensen mod faldende investeringer i kvægstalde. Interventionen giver bl.a. mulighed for at foretage investeringer i teknologier til reduktion af ammoniakudledningen fra kvægstalde. Investeringsordningen understøtter således, sammen med den koblede støtteordning, malkekvægsproducenterne i omstillingen til grønnere teknologier.

I den danske SWOT-analyse fremgår det, at dansk landbrug har en relativ høj klimaeffektivitet, men grundet den store vægt af og specialisering inden for animalsk produktion er dansk landbrugs drivhusgasudledning høj. For at mindske drivhusgasudledningen og forblive konkurrencedygtige, er det således essentielt for danske mælkeproducenter, at de er i stand til at tilpasse produktionen og fortsætter med at mindske deres klima- og miljøaftryk. For at understøtte de nødvendige investeringer, der kan nedbringe klimaftrykket per liter mælk, er det nødvendigt at sikre rentabiliteten i sektoren på kort og mellemlang sigt, hvilket ko-præmien i samspil med de to bioordninger og investeringsordningen miljø- og klimateknologi understøtter. Ordningernes synergi og samspil vil samtidig være i overensstemmelse med SWOT-analysen og de forskellige strategiske målsætninger i CAP-planen herunder SO1.

3.5.8 Får og geder

Anvendes ikke.

3.5.9 Proteinafgrøder

Anvendes ikke.

3.5.10 Sukkerroer

Anvendes ikke.

3.5.11 Andre sektorer

Koblet støtte til stivelseskartofler er en vigtig intervention i den danske strategiske CAP-plan, som har til formål at styrke landbrugssektoren og imødegå de økonomiske udfordringer, som sektoren står overfor. I SWOT-analysen af landbrugssektoren blev det identificeret, at landbrugere oplever høje produktionsomkostninger, som kan påvirke sektorens konkurrenceevne. Tillige risikerer udjævningen af

den direkte betaling, som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse at medføre lukninger i erhverv, især set i lyset af usikkerheden om stigende renter.

I denne sammenhæng vil koblet støtte til stivelseskartofler give producenterne en økonomisk sikkerhed og bidrage til at skabe bæredygtige indkomster, hvilket er i overensstemmelse med målsætningen i SO1 om at støtte en bæredygtig indkomst for landbrugere. I de senere år har stivelseskartoffelsektoren oplevet svingende efterspørgsel og afsætningspriser samtidig med, at sektoren er i gang med omstille sig til øgede forventninger på klima- og miljøområdet fra både myndigheder og forbrugere. Sektoren er godt rustet til at bidrage til den grønne omstilling som producent af ingredienser til kød- og mælkefrie produkter.

Den danske SWOT-analyse beskriver også, hvorledes udsving i fødevarepriser, som følge af blandt andet kriser og andre omvæltninger, generelt vil destabilisere en økonomisk bæredygtig landbrugsindkomst i Danmark. Det gælder også uroen på energimarkedet, som forventes at føre til højere priser på energirelaterede varer så som gødning og brændsel. Priserne på diesel er blandt andet steget fra ca. 9,87 DKK i 2020 til 16,43 DKK i 2. kvartal 2022. Prisen på naturgas for industrikunder steg tilsvarende fra 0,83 kr./m3 i marts 2020 til 11,91 kr./m3 i marts 2022. Priserne på kunstgødning er typisk tæt forbundet med energipriserne, og i 2022 steg prisindekset for jordbrugets forbrug og investeringer af gødningsstoffer ifølge Danmarks Statistik til 232 fra indeks 83 året før svarende til en stigning på ca. 179,5 pct. Dansk landbrug er endvidere udfordret af faldende likviditet grundet høj gæld, hvilket udgør en finansiel risiko i tilfælde af fremtidige, stigende renter. Det er dog forventningen, at landbrugerne vil tilpasse sig omkostningerne på sigt, ligesom landbrugerne gradvist vil vænne sig til en lavere støtte, hvorfor støtten kan udfases frem mod 2027.

Koblet støtte til stivelseskartofler vil også have en positiv indvirkning på miljøet og klimaet. I SWOT-analysen blev det identificeret, at sektoren oplever udfordringer med at opretholde en bæredygtig produktion. Der er en række positive miljøeffekter ved stivelseskartoffeldyrkning i form af fastholdelse af jordens potentiale og reduktion i udvaskning af kvælstof, som kan bidrage til imødegåelse af identificerede behov i SWOT-analysen. Målinger viser, at dyrkning af kartofler indebærer en væsentlig lavere risiko for udvaskning af kvælstof end de typiske foderafgrøder; f.eks. majs og vinterhvede. Kartofler har derudover en lang vækstsæson og forbliver på arealet langt ind i efteråret. Dyrkningen af kartofler fastholder jordens potentiale, da kartofler indgår i sædskifter med hyppig sædskifte med henblik på at forbedre udbyttet og undgå plantesygdomme og jordbårne skadedyr. Stivelseskartofler er desuden en afgrøde, der er meget klimavenlig.Et højere udbud af stivelseskartofler kan endvidere bidrage til en øget afgrødediversificering, hvilket indebærer miljømæssige fordele, herunder forbedret jordkvalitet, bedre udnyttelsen af næringsstoffer og mindre udslip af klimagasser.
I sammenspil med bioordning for varieret planteproduktion (8) og investeringsordningen miljø- og klimateknologi (22), vil den koblede støtteordning således bidrage til at gøre det nemmere og billigere for forbrugerne at købe klimavenlige fødevarer, da stivelseskartofler anvendes som ingredienser til kød- og mælkefrie produkter, samt understøtte muligheden for at investere i nye teknologier og produktionsmetoder, der kan øge produktiviteten og samtidig reducere CO2-udledningen.

Koblet støtte til stivelseskartofler understøtter således de specifikke målsætninger i artikel 6 i forordning 2021/2115. Koblet støtte til stivelseskartofler vil bidrage til at opfylde disse målsætninger og sikre en bæredygtig produktion af stivelseskartofler i Danmark.

Samlet set vil koblet støtte til stivelseskartofler bidrage til at styrke landbrugssektoren i Danmark ved at skabe bæredygtige indkomster for landbrugere, øge produktiviteten og produktionen i landbruget og beskytte klimaet. Dette vil være i overensstemmelse med SWOT-analysen og de forskellige strategiske målsætninger i CAP-planen, herunder SO1.

3.6 Oversigt over de interventioner, der bidrager til at sikre en sammenhængende og integreret tilgang til risikostyring, hvor det er relevant

Der eksisterer ikke specifikke offentligt medfinansierede risikostyringsinstrumenter for danske landbrugere. Indsatser i sektoren for frugt- og grøntsag giver dog mulighed for blandt andet at yde støtte til høst- og produktionsforsikring, hvilket bidrager til at beskytte producenternes indkomst, når der forekommer tab som følge af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, sygdomme eller skadegørerangreb, og som samtidig sikrer, at støttemodtagerne træffer de nødvendige risikoforebyggelsesforanstaltninger.

I Danmark er der ikke tradition for direkte og kontinuerlig offentlig involvering i risikostyring, herunder afbødning af udsving i indtjening på grund af dårlig høst, sygdom i besætning eller udsving i afregningspriser. Ved større usædvanlige begivenheder har der dog været iværksat tiltag, eksempelvis tørkepakken i 2018, og hjælpepakker i forbindelse med aflivning af mink i Danmark i november 2020 som følge af COVID-19.

Af den danske SWOT-analyse fremgår det, at der i Danmark eksisterer et veletableret bedriftsrådgivningssystem, en velfungerende finanssektor samt andelsselskaber, der understøtter et mere stabilt udbytte ved at afdæmpe prisudsving, og giver desuden en sikkerhed for, at landbrugere som producenter af fødevarer kan få deres varer afsat. Usikkerheden går mere på prisen, der varierer og dermed påvirker indtjeningen. Igen er andelsbevægelsen imidlertidig en sikkerhed for landbrugeren i form af en vis minimumsindtjening. Et eksempel herpå, er Arlas beslutning om at udbetale et "tørketillæg" til deres andelshavere grundet den udsædvanlige tørre sommer i 2018. Risikostyring på bedrifterne sker på markedsvilkår og krav om brug af rådgivning til økonomistyring og tilrettelæggelse af bedriften. Hertil kommer indsatser under ordningen producentorganisationer for frugt og grønt målrettet kriseforebyggelse og krisestyring. Disse instrumenter benyttes af landbruget og fødevareerhvervene for at modvirke økonomiske konsekvenser og udsving i udbytter og priser.

Den danske beredskabsstyrelse har i januar 2022 udgivet ”Nationalt Risikobillede” på EU’s opfordring til medlemsstaterne om at udvikle nationale risikovurderinger. Udgivelsen beskriver blandt andet risikoen og konsekvenserne ved uforudsete hændelser, som det danske samfund bør rette opmærksomhed mod de kommende fem år, herunder tilpasning til klimaændringer samt sygdomsudbrud i produktionen af fødevarer og blandt husdyr.

I forbindelse med planlægningen og tilrettelæggelsen af den danske CAP-plan fremlagde IFRO (Institut for fødevare- og ressourceøkonomi) i en rapport forslag til risikostyring, såfremt det blev obligatorisk at etablere risikostyringsværktøjer. IFRO-rapporten indeholder blandt andet en undersøgelse af erfaringer fra andre sammenlignelige lande og en underøgelse af fordele og ulemper ved forskellige instrumenter.

På baggrund af den danske SWOT-analyse, den forudgående undersøgelse udarbejdet af IFRO, samt indsatser under producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren vurderes det, at de tilgængelige instrumenter - i samspil med et veletableret rådgivningssystem samt en forebyggende risikovurderingsanalyse for krisehåndteringer tilsammen udgør - en sammenhængende og integreret risikostyring.

3.7 Samspil mellem nationale og regionale interventioner

3.7.1 Hvis det er relevant, en beskrivelse af samspillet mellem nationale og regionale interventioner, herunder fordelingen af de finansielle tildelinger pr. intervention og pr. fond.

Ikke relevant.

3.7.2 Hvis det er relevant: Hvis der er elementer i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik, som fastlægges på regionalt plan, hvordan sikrer interventionsstrategien sammenhæng og overensstemmelse mellem disse elementer og elementerne i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik, som fastlægges på nationalt niveau?

Ikke relevant.

3.8 Overblik over, hvordan den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik bidrager til målsætningen om at forbedre dyrevelfærd og mindske antimikrobiel resistens som fastsat i artikel 6, stk. 1, nr. i), herunder referencebetingelserne og komplementaritet

I januar 2021 trådte den danske dyrevelfærdslov i kraft. Loven har til formål at fremme god dyrevelfærd og respekt for dyr som levende og sansende væsener. Den danske dyrevelfærdslov er implementeret i en række bekendtgørelser om blandt andet dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af visse landbrugsdyr, herunder slagtekalkuner- og kyllinger, gris og kvæg samt heste og hunde.

Fødevarestyrelsen holder øje med dyrs velfærd. Det sker blandt andet når Fødevarestyrelsen kontrollerer at reglerne om dyrevelfærd bliver overholdt, bl.a. hos landbrugsdyr som svin, kvæg, får og geder, pelsdyr, fjerkræ og heste. Fødevarestyrelsen tilrettelægger og udfører hvert år kontrol med dyrevelfærd i besætninger, herunder blandt andet kontrol af lovkrav i forhold til hvordan landbrugsdyr skal opstaldes, transporteres og slagtes. Hvert år udarbejdes velfærdsrapporter "Dyrevelfærd i Danmark" med resultater fra velfærdskontrollerne. De årlige rapporter (fra 2015-2021) kan findes her: Dyrevelfærd (foedevarestyrelsen.dk).

I Danmark er der en række nationale indsatser, hvis formål er at bidrage til forbedret praksis for husdyrproduktion, som skal bidrage til bedre dyrevelfærd. Det gælder blandt andet regler for halekupering samt indførelsen af foranstaltninger for at forhindre halebidning i besætninger. Der er blandt andet en handlingsplan fra 2018, hvis formål er at forbedre kontrollen med forebyggelse af halebid og undgåelse af halekupering. De danske regler for halekupering af svin blev i januar 2019 skærpet for at reducere antallet af halekuperede svin. De danske regler for halekupering af svin blev i januar 2019 skærpet for at reducere antallet af halekuperede svin. Rutinemæssig halekupering af svin er forbudt, men det er tilladt at halekupere pattegrise inden for grisens andet til fjerde levedøgn, såfremt der er skriftlig dokumentation for halebid forekomst af halebid, herunder om omfang og alvorsgrad. Landbrugeren skal desuden udarbejde en risikovurdering risikovurdering rettet mod risikofaktorer for forekomst af halebidning. Risikovurderingen skal afspejle de aktuelle forhold i besætningen og blandt andet afdække om der er adgang til en tilstrækkelig mængde beskæftigelses- og rodemateriale, i hvilken grad renhedstilstanden i besætningen kan udgøre en risiko for halebidning, klima i stalden samt adgang til foder- og vand samt kvaliteten heraf mv. Risikovurderingen skal altid resultere i en handlingsplan. Der foreligger hertil vejledninger, der benyttes af Fødevarestyrelsens tilsynsførende i forbindelse med kontrol af dyrevelfærd i besætninger med produktionsdyr. Det gælder blandt andet "Vejledningen om risikovurdering for halebid og om tildeling af beskæftigelses- og rodemateriale".

Der er i dag et dansk forbud mod opbinding af malkekøer i bekendtgørelse nr. 1743 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg (forbud mod bindestalde). Der er dog overgangsregler, så kravet gælder fra 1. juli 2027 for bygninger, hvor kreaturer står opbundet (bindestalde), og som er taget i brug før den 1. juli 2010. I 2017 blev overgangsordningen forlænget med fem år fra 1. juli 2022 til 1. juli 2027. For at kunne fortsætte driften af en bindestald i forlængelsesperioden skal visse dyrevelfærdsmæssige krav dog være opfyldt. Det er krav om, at kreaturerne kommer på græs i sommerhalvåret fra 2022, og at der i bindestaldene kun anvendes bindsler, som giver køerne tilstrækkelig bevægelsesfrihed.

Den danske implementering af EU-kalvedirektivet er på nogle områder skærpede, herunder i forhold til

mælkefodring. Når det gælder fodringen af kalve, er der i Danmark fastsat supplerende krav til mængden af fiberholdigt foder i forhold til mindstekravene i kalvedirektivet. Det fremgår af § 48, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1743 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, at minimumsmængden af tørfoder med fordøjelige fibre gradvist øges fra 200 g til 500 g om dagen for kalve, der er fra to til 26 uger gamle.

I Danmark skal kalvene således tildeles fiberholdigt foder i både større mængder og i en tidligere alder, end det kræves i henhold til kalvedirektivet. I direktivet er der krav om, at alle kalve skal have foder, der passer til deres alder, vægt og adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres sundhed og velfærd. For at sikre dette, skal foderet indeholde tilstrækkeligt jern til at sikre en gennemsnitlig hæmoglobinkoncentration i blodet på mindst 4,5 mmol/l, og der skal gives en minimumsration af fiberholdigt foderstof hver dag for alle kalve, der er over to uger gamle, idet mængden øges fra 50 g til 250 g om dagen for kalve, fra de er otte til 20 uger gamle.

Af EU-Kommissionens jord til bord-strategi fra maj 2020 fremgår det, at Kommissionen vil revidere EU's dyrevelfærdslovgivning, og det forventes at EU-Kommissionen inden udgangen af 2023 vil fremsætte forslag om anvendelsen af bure, herunder farebokse til søer. I Danmark er der allerede krav om, at søer skal være løsgående i 80 pct. af søernes produktive liv. Dansk lovgivning er således skærpet i forhold til EU-lovgivning, hvor der kun stillet krav herom i ca. 55 % af søernes produktive liv.

Omkring 10 % af de æg, der bliver solgt i Danmark kommer fra burhøns. I 2010 var tallet 61 %. Faldet skyldes i høj grad, at de danske forbrugere fravælger buræg og de store detailhandelskæder har således besluttet ikke at sælge æg fra burhøns. Der arbejdes på nuværende tidspunkt for en fuldstændig udfasning af buræg med fokus på dyrevelfærd.

Danmark kan i tillæg hertil og senest d 1. september fremsende yderligere information om dyrevelfærd i Danmark.

I den danske CAP-plan indføres ordninger, der vil bidrage til forbedret dyrevelfærd. Selvom det ikke er ordningens primære formål vil afledte og sekundære effekter bidrage hertil. Det gælder herunder bioordning for økologisk arealstøtte, som understøtter kravene til sikre, nærende og bæredygtige fødevarer, madspild samt dyrevelfærd.

Herudover indføres ordningen slagtepræmie, der udover at bidrage til en økonomisk bæredygtig sektor, forbedrer dyrevelfærd ved at mindske antallet af lange transporter af spædekalve samt mindsker antallet af aflivninger ved fødslen, som har været stigende i de seneste år. Støtten skal således sikre en højere dyrevelfærd.

I Danmark er der ligeledes iværksat en række nationale indsatser og initiativer med det formål at reducere brugen af antimikrobielle stoffer. Dette omfatter et totalt forbud mod brugen af antimikrobielle vækstfremmere samt det vellykkede 'gul kort-ordning', som regulerer brugen af veterinære antimikrobielle stoffer på svinebedrifter med det højeste relative forbrug af antimikrobielle stoffer.

Desuden har Danmark siden 2017 haft en national handlingsplan for antibiotikaresistens hos produktionsdyr og fødevarer. Gennem de danske nationale initiativer opnåede Danmark en reduktion på 29,4 procent i det samlede forbrug af antimikrobielle stoffer til svin i perioden fra 2010 til 2021 og er et af de medlemslande med det laveste forbrug af antimikrobielle stoffer. Trods disse resultater arbejder Danmark fortsat på at reducere brugen af antimikrobielle stoffer.

3.9 Forenkling og mindskelse af den administrative byrde

Beskrivelse af hvordan teknologi og data kan bidrage til at forenkle forvaltningen af CAP'en

Indsatsen for at forenkle forvaltningen af CAP'en har været i gang i en årrække med forvaltningsmyndighedens fokus på digitalisering. Der arbejdes løbende på digitalisering, forenkling samt mindskelse af den administrative byrde. Dette arbejde fortsættes med den danske strategiske plan for perioden 2023-2027. Af nye initiativer kan konceptet for bruger- og interessentinddragelse fremhæves, som uddybes nedenfor.

Samlet set er der tale om en væsentlig forenkling i forvaltningen af CAP'en sammenlignet med forrige reformperiode, herunder ikke mindst for støttemodtagerne, idet ansøgningsprocesser forventes at blive enklere og sagsbehandlingen hurtigere. Indsatser, der er iværksat af forvaltningsmyndigheden med henblik på forenkling for støttemodtagerne, omfatter:

- Forenkling i design og opsætning af de enkelte støtteordninger, herunder i forhold til sagsbehandling, udbetaling og kontrol.
- Automatisering og digitalisering af støtteordninger, hvor det er muligt.
- Forbedring af styrelsens informationsaktiviteter, kommunikation og vejledning over for ansøgerne.

For de enkelte støtteordninger forventes det, at konkrete forenklinger udvikles og implementeres i forbindelse med opsætning af de enkelte støtteordninger. I forbindelse med udformningen af den strategiske plan 2023-2027 har forvaltningsmyndigheden udviklet et koncept for bruger- og interessentinddragelse. Konceptet betyder, at brugere og øvrige interessenter inddrages i hhv. udmøntningsfasen, bekendtgørelses-/regelgrundlagsfasen og i opsætningsfasen. Bruger- og interessentinddragelsen skal bidrage til at sikre løsninger, der er praksisnære og kan anvendes af landbrugeren. Det er afgørende, at inddragelsen sker tidligt og gennem hele forløbet, så planlagte støtteordninger passer ind i virkeligheden.

Det øgede brugerfokus er væsentligt i alle faser af implementeringen af CAP-reformen; fra udvikling af et simpelt reguleringsgrundlag med fokus på effekt hos brugeren; over implementeringen af IT-løsninger, der understøtter enkle ansøgningsprocesser for kunderne, og til sagsbehandling og kontrol, der afspejler, at reglerne er lette at behandle og kontrollere. Ambitionen er, at støtteordningerne sættes op på baggrund af dialog og workshops med brugerne, så landbrugerne kan bruge mest mulig tid på deres arbejde, og mindst mulig på administrationen.

<u>Dialog mellem forvaltningsmyndigheden og ansøgere</u>

Dialog mellem forvaltningsmyndigheden og ansøgere foregår bl.a. via forvaltningmyndighedens selvbetjeningsløsning (Tast Selv). Formålet med Tast Selv er at give ansøgere overblik over ansøgninger og facilitere dialog med forvaltningsmyndigheden. Tast Selv giver ydermere ansøgere overblik over sager der kræver særlig opmærksomhed, status for de enkelte sager, mulighed for at anmode om fuldmagt, adgang til gamle ansøgninger og markkort m.v. Ud over at indtegne marker og indsende ansøgninger, bruges Tast selv f.eks. til ansøgers besvarelse af høringer og indsendelse af ændringer til markblokke og andre geografiske registreringer i Internet Markkort.

Forvaltningsmyndigheden har taget det nye Tast Selv i brug i efteråret 2021 som en del af forberedelserne til implementering af CAP-reformen. Denne nye selvbetjeningsløsning er væsentlig mere intuitiv og giver bedre overblik end den hidtidige selvbetjeningsløsning. Der er desuden mulighed for mere moderne kommunikation til ansøgerne i form af oplysninger om sagsflows, sagsstatus, påmindelser, hjælpevideoer m.m.

<u>Arealordninger</u>

For arealstøtteordningerne er der ved reformperiodens start gennemført en række forenklinger, der videreføres – og om muligt videreudvikles - under CAP 2023-2027. Det skal dog bemærkes, at antallet af arealstøtteordninger øges i forhold til den tidligere reformperiode, hvilket kan skabe øget kompleksitet i forvaltningen af disse ordninger.

Digital indberetning og anvendelse af elektroniske ansøgningsskemaer for arealordninger under søjle I og II betyder en enkel ansøgningsproces for landbrugeren. En række landbrugsstøtteordninger søges gennem indsendelse af fællesskemaet, som samler ansøgningen for flere søjle I og søjle II ordninger. Enkelte andre ordninger søges i særskilte ansøgningsskemaer grundet tidsmæssig forskydning.

Fælles for ansøgningerne er, at de sker i forvaltningsmyndighedens selvbetjeningsunivers, at de er geo-spatiale, samt at der i ansøgningsprocessen sker en administrativ kontrol gennem tekniske valideringer af informationerne i ansøgningsskemaerne.

Valideringernes funktion er at sikre, at informationerne i ansøgningerne er korrekte. Dette betyder, at efter landbrugeren eller konsulenten har indsendt ansøgningen, vil en meget stor del af ansøgningerne kunne sagsbehandles automatisk og fejlfrit igennem forvaltningsmyndighedens sagsbehandlingssystem, og at det ikke er nødvendigt at udsende høringer eller indhente yderligere information hos ansøger. Såfremt der er fejl i ansøgningen eller andre relevante forhold, vil disse ansøgninger blive udtaget til manuel sagsbehandling. Valideringssættet har været anvendt gennem flere reformperioder og ansøgningsrunder og tilpasses og udvides løbende for at øge automatiseringsprocenten og sikre en enkel ansøgningsproces for landbrugeren.

For den fysiske kontrol vil der i så høj grad som muligt blive anvendt satellitbaseret kontrol og andre teknologier, som for eksempel landbrugernes indsendelse af georefererede fotos via en app, der har været i brug siden 2020. Kontrollen skal være både effektiv og til mindst mulig gene for støttemodtagerne. For at dette kan lade sig gøre, er det nødvendigt, at der ved udformningen af støtteordninger tænkes tværgående og hvor muligt indføres myndighedskrav og støttekriterier, som kan kontrolleres med den nye teknologi. Kriterier, som kun kan kontrolleres med fysiske kontrolbesøg på bedrifterne, bør kun anvendes i de tilfælde, hvor den nødvendige effektrealisering ikke kan opnås med kriterier, som kan kontrolleres ved hjælp af moderne teknologi.

Markedsordninger

De væsentligste forenklinger for markedsordningerne i frugt- og grøntsektoren samt sektoren for biavlsprodukter forventes opnået gennem øget digitalisering og fokus på administrative lettelser for støttemodtagerne, hvor det nye forordningsgrundlag tillader det. Muligheden for konkrete forenklinger på markedsordningerne undersøges i forbindelse med afklaring af IT-systemunderstøttelse til implementeringen.

Projektstøtteordningerne

Også på projektstøtteområder er der allerede ved reformperiodens start gennemført en række forenklinger, der videreføres i CAP 2023-2027.

Støtteordninger automatiseres, hvor det er muligt, gennem fastsættelse af støttebetingelser, så de i udgangspunktet kan valideres automatisk i forvaltningsmyndighedens forskellige registre og via eksisterende integrationer med andre systemer. Samtidig fravælges i videst mulige omfang vedhæftninger og ansøgerstyrede informationer, for eksempel projektbeskrivelser.

For en række projektstøtteordninger anvendes standardomkostninger, hvilket betyder, at ansøger ikke skal indhente to tilbud for at kunne søge støtte til et projekt – og heller ikke på det efterfølgende udbetalingstidspunkt skal indsende fakturaer. Standardomkostninger anvendes for private ansøgere og kan ligeledes anvendes af offentlige ansøgere. Standardomkostninger anvendes for eksempel på minivådområder, privat skovrejsning samt rydning og forberedelse til afgræsning (N2000), jf. beskrivelse af støtteordningerne i kapitel 5, men vil også kunne anvendes på vand- og klimaprojekter, hvor det vurderes hensigtsmæssigt.

For en række projektstøtteordninger anvendes standardeffekter, hvilket betyder, at ansøgerne ikke selv

skal indberette forventet effekt af projektet. Dette betyder en væsentlig forenkling af sagsbehandlingen, idet den forventede effekt ikke skal valideres. Standardeffekter anvendes for eksempel på minivådområder og privat skovrejsning.

Der forventes ingen fysiske afsyninger i reformperioden, da monitorering blandt andet sker gennem kundeapps og opslag i registre. Kundeapp'en har i reformperioden 2014-2022 været anvendt på arealordningerne. Kundeapp'en vil med IT-tilretning også kunne anvendes på projektstøtteområdet. Der er her tale om en væsentlig forenkling for både støttemodtagere og forvaltningsmyndigheden.

Tiltagene beskrevet ovenfor betyder generelt en forenkling for støttemodtagerne, idet både ansøgningsprocessen og den efterfølgende sagsbehandling bliver lettere og hurtigere. Potentialet for automatisering er for vand- og klimaprojekter begrænset af, at indsatserne er forskellige og tilpasset lokale forhold og dermed ikke kan sættes op uden vedhæftninger (projektbeskrivelser, effektberegningsark mv.), som skal vurderes individuelt. Dertil er der delt sagsbehandling, idet Miljøstyrelsen skal foretage en natur- og miljøfaglig vurdering af etableringsprojekter.

Anvendelse af standardomkostninger på Vand- og klimaprojekter, vil dog kunne bidrage til en forenkling for støttemodtagere og sagsbehandlere.

Forenkling af støtteordningers design: eksempler på støtteordninger, der kan bidrage til målsætningen om forenkling

Basisindkomststøtte (grundbetaling), definitioner af støtteberettiget areal og konditionalitet

Ændrede definitioner af støtteberettigede arealer til den direkte støtte indebærer blandt andet lempelse af landbrugerens forpligtelser til udførelse af årlige aktivitetskrav samt frister herfor. Konkret gives der mulighed for, at der under alle arealtyper kan udelades en større del af arealet end i dag fra krav om landbrugsaktivitet. Det giver en reel forenkling for landbrugeren, da landbrugeren ikke længere skal opfylde landbrugsaktiviteten på de dele af marken, det ikke længere giver mening at dyrke. Derudover vil skovlandbrug som dyrkningsform blive gjort støtteberettiget. Det vil gøre det lettere at dyrke frugt/bær/nødder i kombination med en omdriftsafgrøde, da det i modsætning til de nuværende regler, ikke længere vil være nødvendigt, at hver enkelt areal skal registreres som delmarker.

Ved implementeringen af konditionalitet reduceres antallet af hovedkrav, som målrettes formålet med kravene. Herved gøres de mange krav mere overskuelige for landbrugerne. Kontrollen af konditionalitet ensrettes med den nationale kontrol af lovgivningen på miljø-, sundheds- og dyrevelfærdsområderne, hvorved kontrolværktøjer som stikprøvekontrol, screeninger, brug af indikatorer mv. i højere grad tages i anvendelse. I forbindelse med sanktioneringen ved overtrædelser af konditionalitetskrav indføres der helhedsvurderinger af bedriften i bedømmelsen af overtrædelser, hvor blandt andet landbrugers evne og vilje til at overholde kravene inddrages. Endvidere øges muligheden for at vejlede frem for at sanktionere ved støttetræk ved bagatelagtige overtrædelser. Samlet set vurderes tiltagene at medføre en forenkling og en reduceret administrativ byrde for landbrugerne, såvel som for forvaltningsmyndigheden.

Afskaffelse af betalingsrettighederne medfører væsentlige forenklinger for støttemodtagere til basisindkomststøtte (grundbetaling), da støtten udbetales med et ens beløb pr. ha. Det vil således ikke skulle sikres, at støttemodtager råder over betalingsrettigheder for at opnå basisindkomststøtte (grundbetaling) til et areal. Dermed vil det ikke længere være nødvendigt at overdrage betalingsrettigheder. Danske landbrugere foretager ca. 20.000 overdragelser hvert år. Hver overdragelse involverer mindst to landbrugere og eventuel inddragelse af en konsulent. Hertil kommer, at betalingsrettigheder er svære at forstå. En afskaffelse vil dermed gøre hele støttesystemet mere gennemskueligt og sikre større lighed i støtteudbetalingerne, hvilket også er en væsentlig forenkling for forvaltningsmyndigheden.

Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter

Introduktion af engangskompensation for fastholdelse af arealer i forbindelse med vådområde- og lavbundsprojekter indebærer en væsentlig forenkling, da kompensation nu bliver udbetalt som engangsbeløb med en tilsagnsperiode på fem år. I den tidligere reformperiode blev kompensation for fastholdelse af arealer i forbindelse med vådområde- og lavbundsprojekter udbetalt årligt over en 20-årig periode. Engangskompensation er således en væsentlig forenkling for både støttemodtagerne og forvaltningsmyndigheden i forhold til etablering af projekter vedrørende kvælstof- og fosforvådområder samt lavbundsprojekter. Det bemærkes, at engangskompensation også vil blive anvendt på indsatsen for fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder (vand- og klimaprojekter). Men da der her er tale om en helt ny indsats, kan der ikke siges at være tale om en forenkling.

Bioordning for økologisk arealstøtte

Omdannelsen af økologisk arealstøtte fra den nuværende søjle II-ordning til en bioordning vurderes at medføre en væsentlig forenkling for støttemodtagerne og forvaltningsmyndigheden i takt med, at de eksisterende tilsagn udløber. Det skyldes først og fremmest, at de femårige tilsagn i søjle II afløses af etårige forpligtelser under bioordningen, der søges og udbetales i samme år – og kun for ét år ad gangen. Det aktuelle udbetalingsareal skal således ikke længere sammenholdes med et oprindeligt tilsagnsareal, ligesom producentskifter af tilsagn undgås. Generelt vurderes introduktionen af bioordninger dog ikke at bidrage til væsentlig forenkling for støttemodtagerne, da der er tale om en ny ordningstype.

3.10 Konditionalitet

3.10.1 Hovedspørgsmål: Klimaforandringer (tilpasning til og modvirkning af dem)

3.10.1.1 GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal

3.10.1.1.1 Sammenfatning af bedriftspligter (f.eks. ordning med forudgående godkendelse og omlægningsforpligtelse)

Hvis andelen af permanent græs falder i forhold til 2018 træder følgende krav i kraft:

- Hvis andelen af permanent græs falder med mindst tre pct. i forhold til ratioen, kan der indsættes restriktioner mod omlægning eller oppløjning i det indeværende år og efterfølgende år, så det forhindres, at der sker yderligere fald.
- Hvis andelen af permanent græs falder med mindst fem pct. i forhold til ratioen, skal alle landbrugere genetablere arealer med permanent græs.

Kravet gælder i hele landet. Ca. 250.000 ha er berørt af kravet.

3.10.1.1.2 Territorialt anvendelsesområde (nationalt, regionalt, bedriftsniveau, sammenslutning af bedrifter)

på nationalt plan

3.10.1.1.3 Værdi af referenceandelen (herunder beregningsmetode)

Andel **8.5**

Forklaring

Danmark dividerer det anmeldte areal med permanent græs i 2018 med det totale anmeldte landbrugsareal i 2018. Dette er jf. forståelsen af udkastet til gennemførselsretsakt om GLM 1.

I 2018 var det anmeldte areal med permanent græs på 218.811 ha.

I 2018 var det totale anmeldte landbrugsareal på 2.574.918 ha.

Danmark ønsker, at forbeholde sig retten til, at genberegne referencen, da det støtteberettigede areal bliver udvidet med nye definitioner i 2023. Årsagen er f.eks., at markkrat fra 2023 inddrages i det støtteberettigede areal som ikke-produktivt element, der kan indgå i opfyldelsen af GLM 8. Omfanget af udvidelsen er på nuværende tidspunkt ikke kendt.

3.10.1.1.4. Type berørte landbrugere (alle landbrugere med permanente græsarealer)

Alle landbrugere / alle bedriftsformer. Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet.

3.10.1.1.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

På nationalt plan kontrolleres årligt arealet med permanente græsarealer med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes hhv. individuelle restriktioner mod omlægning eller oppløjning eller nationalt krav om genetablering af arealer med permanent græs.

På grund af permanente græsarealers kapacitet til at lagre og binde kulstof har den generelle beskyttelse mod omdannelse af permanente græsarealer til andre landbrugsformål en positiv klimaeffekt. Fastholdelse af permanente græsarealer bidrager endvidere til beskyttelse af vand, beskyttelse mod jorderosion samt beskyttelse af jordkvalitet og biodiversitet.

3.10.1.2 GLM 2: Beskyttelse af vådområder og tørveområder

3.10.1.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften

Delkrav 1: Kvælstofnorm på arealer med et organisk kulstofindhold på minimum seks pct.

Delkrav 2: Forbud mod pløjning af kulstofholdige jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof, når disse arealer er omfattet af beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3.

3.10.1.2.2 År for anvendelse af GLM-normerne

Vælg år: **2023**

Begrundelse

GLM 2 implementeres fra 2023 samtidig med de øvrige GLM-krav. Danmark vil ikke gøre brug af muligheden for at udskyde anvendelse af GLM 2.

3.10.1.2.3 Territorialt anvendelsesområde og udpeget område

Kravet gælder i hele landet – ca. 118.000 ha med kulstofrige arealer (minimum seks pct. organisk kulstof), heraf pløjeforbud på ca. 25.000 ha (minimum 12 pct. kulstof).

3.10.1.2.4 Type berørte landbrugere

Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet. Ca. 23.000 landbrugere er berørt af kravet.

3.10.1.2.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Kravet om normreduktion bidrager indirekte til hovedformålet om beskyttelse af kulstofrige jorder ved at gøre jorderne mindre attraktive at dyrke, og dermed styrke incitamentet til at indgå i eventuelle vådområdeprojekter. Reducerede normer kan givetvis også bidrage til, at drænvedligehold på visse arealer potentielt reduceres, hvilket kan medføre forhøjet jordvandstand og øget beskyttelse af kulstofpuljerne. Normerne følger af den til en hver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning, hvor kvælstofnormen er reguleret i bilag 1.

Desuden medfører kravet en reduktion i kvælstofudvaskning og udledningen af lattergas til atmosfæren.

Tilsvarende vil pløjeforbuddet have en beskyttende effekt på jordernes kulstofpulje, særligt pga. beskyttelsen gennem Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (§ 3), som forbydder enhver tilstandsændring på beskyttede arealer. Derudover gælder et forbud mod sprøjtning, gødskning, omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning. Det betyder at de ca. 25.000 ha under delkrav 2 ikke vil kunne benyttes som omdriftsareal og ej heller anlægges med nye dræn jf. forbuddet mod ændringen af arealers tilstand. Våd- og tørveområderne under delkrav 2 er således

beskyttede mod landbrugsaktivitet, der negativt kan påvirke kulstofpuljerne i 2023 og fremover, dvs. omlægning, pløjning og nydræning.

Kravet om pløjefri drift kan virke som incitament til at indgå i ordninger til permanent udtagning af kulstofrige jorder eller eventuelt bioordning for ekstensivering med slæt.

Kravet bidrager endvidere til beskyttelse mod jorderosion samt beskyttelse af biodiversitet.

3.10.1.3 GLM 3: Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn

3.10.1.3.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften

Omdriftsstub må ikke afbrændes på marker, undtagen af plantesundhedshensyn.
Af hensyn til plantesundhed er der en undtagelse for afbrænding af stub og halm fra frøgræsser på arealer, hvor afgrøden dyrkes det følgende år. Afbrænding af frøgræs på arealer, hvor frøgræs dyrkes i flere år er en vigtig behandlingsmetode til bekæmpelse af sygdomme som Asochyta (*Asochyta spp.*), rød øjeplet (*Helminthosporium poae*) og galmyg (gall midge), særligt i græssorterne engrapgræs og rødsvingel.

3.10.1.3.2 Territorialt anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet – ca. 2,2 mio. ha. landbrugsjord er omfattet.

3.10.1.3.3 Type berørte landbrugere

Alle landbrugere/bedriftsformer. Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet.

3.10.1.3.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Forbud mod afbrænding har foruden den direkte effekt på afgivelse af kulstof til atmosfæren og tab af organisk materiale i jorden også en beskyttende effekt på jordens kvalitet og frugtbarhed.

3.10.2 Hovedspørgsmål: Vand

3.10.2.1 GLM 4: Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb

3.10.2.1.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften

Forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning af andre afgrøder end græs og andet grøntfoder i en bræmme på tre-meter langs alle vandløb, som også er omfattet af to-meter bræmmer efter lov om vandløb ved overlap med landbrugsarealer.

3.10.2.1.2 Mindstebredde af bræmmer (i meter)

3

3.10.2.1.3 Territorialt anvendelsesområde, herunder definition af vandløb

Hele landet. Ca. 1.500 ha tre-meter bræmmer langs alle vandløb, som også er omfattet af to-meter bræmmer efter lov om vandløb ved overlap med landbrugsarealer, er omfattet.

3.10.2.1.4 Type berørte landbrugere

Alle relevante landbrugere – formentlig er alle landbrugere berørt af kravet. Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet.

3.10.2.1.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Kravet beskytter vandløb og søer mod forurening og udvaskning fra arealerne tæt på disse. Det bidrager dermed til at reducere forurening og forbedre vandkvaliteten i søer og vandløb. Bræmmerne har endvidere betydelige positive effekter for biodiversiteten, idet bræmmerne danner levested for flora og fauna og forhindrer eller begrænser eutrofiering.

3.10.3 Hovedspørgsmål: jord (beskyttelse og kvalitet)

3.10.3.1 GLM 5: Jordbearbejdning, mindskelse af risikoen for jordforringelse og erosion, herunder hensyntagen til hældningsgraden

3.10.3.1.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften

Pløjeforbud i perioden fra 1. oktober til 15. februar i det følgende år på arealer med en estimeret jorderosionsrisiko ved vandafstrømning på minimum 7,5 tons jorderosion pr. ha/år på arealer der er mindst 0,75 ha sammenhængende polygon. Lettere jordbearbejdning som harvning er fortsat tilladt. Landbruger kan i stedet for pløjeforbuddet anvende alternative erosionshæmmende virkemidler, såsom udlæg af markbræmmer, småbiotoper eller brak på det erosionsfølsomme areal.

Arealer med forekomst af majshalvmøl eller aksløberens larve er undtaget. På disse arealer må der foretages vendende jordbearbejdning. For disse skadedyr er mekanisk bekæmpelse den mest effektive eller eneste tilgængelige bekæmpelsesmetode. Undtagelsen muliggør effektiv bekæmpelse, når behovet opstår og mekanisk bekæmpelse er nødvendigt, hvormed den samlede udbredelse af skadedyrene kan begrænses. Der anvendes et eksisterende, nationalt autorisationssystem, som gælder i ét ansøgningsår ad gangen.

3.10.3.1.2 Territorialt anvendelsesområde (herunder områder, hvor der er risiko for erosion, og hældningsgradient)

Kravet gælder i hele landet. Det forventes, at omkring 1.750 ha landbrugsjord med risiko for høj jorderosion vil være omfattet, i polygoner over 0,75 ha som ligger inden for et estimeret 23.000 ha markblokareal.

3.10.3.1.3 Type berørte landbrugere

Alle relevante landbrugere/bedrifter er omfattet af kravet. Det forventes, at omkring 958 bedrifter vil blive direkte omfattet af kravet.

3.10.3.1.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Kravet forventes at bidrage til at reducere vanderosion fra jorden som følge af sedimenttransport efter nedbør på de bedrifter, der har arealer med risiko for jorderosion.

3.10.3.2 GLM 6: Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)

3.10.3.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften (herunder den pågældende periode)

Alle landbrugere skal sikre, at der er jorddække i de mest følsomme perioder på omdriftsarealer (undtaget omdriftsgræs) samt på arealer med permanente afgrøder. Der stilles ikke krav til typen af jorddække, der må anvendes til at opfylde kravet. Jorddækket kan f.eks. bestå af vintersæd, efterafgrøder, lavskov, planterester, stub, brak med etableret plantedække og/eller naturligt fremspiret plantedække, naturlig vegetation mv. Der er tre følsomme perioder:

a) Fra høst til 30. september: Alle relevante arealer i Danmark er omfattet, undtagen kartofler og planteskoleafgrøder.
Krav om jorddække på tunge lerjorder (JB 7 – 9) og arealer med roer gælder til 30. september.

b) Fra høst til 19. oktober: Omfattede arealer er arealer med lettere lerjorder (JB 5 – 6, 10, 11), sandet jord (JB 1 – 4), alle afgrødetyper.
Krav om jorddække på lettere lerjorder (JB 5 – 6, 10, 11), gartneriafgrøder og flerårige vedplanter gælder til 19. oktober.

c) Fra høst til 31. januar det følgende år: Arealer med sandet jord (JB 1 – 4) er omfattet.

Krav om jorddække på sandet jord gælder til 31. januar.

For arealer, der ikke høstes, gælder kravet om jorddække fra begyndelsen af efteråret og frem til afslutningen af den periode, der – afhængigt af jordbundstypen på arealet – følger af ovennævnte perioder.

Danmark anvender fodnoten til GLM 6 der fastsætter, at medlemsstater kan tilpasse minimumsstandarderne med forbehold for den korte vækstsæson på grund af længden og hårdheden af vinterperioden. Med henvisning til den danske vækstsæson, er der således fastsat tre følsomme perioder på baggrund af jordtype og afgrødetype. I Danmark er det eksempelvis nødvendigt at foretage jordbearbejdning på lerjorder i efteråret for at forberede såbed forud for en vårsået afgrøde. På tunge lerjorder (JB 7 – 9) er der fastsat en kortere periode (periode a) fordi landbrugere her har behov for at jordbearbejde tidligere, da høj nedbør i efteråret betyder, at der ikke kan køres i marken uden at skabe strukturskader. Yderligere er visse afgrødetyper fastsat i periode a) og b) af hensyn til den sene høst der betyder, at det ikke er muligt at etablere nyt plantedække efter høst.

Landbrugere må til enhver tid inden for perioderne, hvor kravet er gældende, foretage vendende jordbearbejdning, som efterlader bar jord og så en ny afgrøde. I den forbindelse skal landbruger udså nyt plantedække senest 4 uger efter den vendende jordbearbejdning. Ved omlægning af græsfrøafgrøder (familier Poaceae, Fabaceae) til en ny afgrøde, skal der udsås nyt plantedække senest 6 uger efter vendende jordbearbejdning.

I det følgende oplistes undtagelser og tilpassede regler under kravet. Under listen findes uddybende tekst om omfanget og begrundelserne for hvert punkt.

Følgende er undtaget fra kravet:

1. Planteskoler.
2. Arealer, hvor der det seneste år er høstet kartofler.
3. Arealer med forekomst af majshalvmøl eller aksløberens larve .

Derudover gælder tilpassede krav på arealer,

4. der dyrkes efter økologisk praksis, og hvor det er nødvendigt at udføre mekanisk ukrudtsbekæmpelse.

5. hvor der det seneste år er høstet specifikke grøntsagsafgrøder (familier Apiaceae, Amaryllidaceae, Amaranthaceae, Asteraceae, Brassicaceae, Cucurbitaceae, Fabaceae, Poaceae, mark med blanding af disse grøntsagsafgrøder).

6. hvor der året forud for såning af frøafgrøder er anvendt falsk såbed (familier Poaceae, Fabaceae, Apiaceae, Amaranthaceae, Asteraceae, Amaryllidaceae, Brassicaceae, Lamiaceae, Papaveraceae, mark med blanding af disse frøafgrøder).

1. Planteskoler

Planteskoler dækker omkring 2.000 ha på landsplan, og har en specialiseret produktion der betyder, at det ikke kan undgås at en mindre andel af arealerne ligger sorte i efteråret/vinteren, eftersom planterne bliver taget op og solgt løbende.

2. Arealer, hvor der det seneste år er høstet kartofler.

Kartofler høstes typisk mellem august og oktober i Danmark. Afgrøderester vil ofte blive destrueret efter høst, af hensyn til sygdomssanering, hvorfor et krav om at efterlade rester som jorddække vil være i strid med IPM-principper. Jordbearbejdning efter høst tillades på kartoffelarealer af hensyn til god landbrugspraksis for håndtering af spildkartofler og ukrudtsbekæmpelse, hvilket forhindrer etablering af nyt plantedække.

3. Arealer med forekomst af majshalvmøl eller aksløberens larve

På disse arealer må der foretages vendende jordbearbejdning. For disse skadedyr er mekanisk bekæmpelse den mest effektive eller eneste tilgængelige bekæmpelsesmetode. Undtagelsen muliggør effektiv bekæmpelse, når behovet opstår og mekanisk bekæmpelse er nødvendigt, hvormed den samlede udbredelse af skadedyrene kan begrænses. Der anvendes et eksisterende, nationalt autorisationssystem, som gælder i ét ansøgningsår ad gangen.

4. Arealer, der dyrkes efter økologisk praksis, og hvor det er nødvendigt at udføre mekanisk ukrudtsbekæmpelse

Arealer, der dyrkes efter økologisk praksis må foretage gentagne vendende jordbearbejdning inden for de følsomme perioder, hvis dette er nødvendigt for at bekæmpe ukrudt, herunder rodukrudt, selv når dette sker så sent at der ikke kan etableres nyt plantedække bagefter, da jordbearbejdning betyder, at der ikke kan efterlades planterester på marken.

5. Arealer hvor der senest er høstet specifikke grønsagsafgrøder.

Grøntsagsafgrøder (familier Apiaceae, Amaryllidaceae, Amaranthaceae, Asteraceae, Brassicaceae, Cucurbitaceae, Fabaceae, Poaceae, mark med blanding af disse grøntsagsafgrøder) med sen høst og/eller sygdomsrisici og ukrudtsbehandlingsbehov, forhindrer i nogle tilfælde landbrugere i at efterlade planterester på marken efter høst, og det er derfor tilladt at fjerne jorddække på arealer, hvor der senest er høstet disse grøntsager. Grøntsagsafgrøder har ofte begrænset adgang til effektive pesticider, og risikoen for pesticidresistens øges, hvis landbrugere ikke har andre muligheder end at benytte pesticider for at behandle arealerne efter høst. Et krav om at efterlade planterester som jorddække efter høst vil derfor være i strid med IPM-principper. Fjernelse af jorddække efter høst er god landbrugspraksis for arealer med disse grøntsagsafgrøder, hvorfor dette tillades. Danmark agter at overvåge anvendelsen af denne praksis på areal med disse grøntsagsafgrøder.

6. Arealer, hvor der året forud for såning af frøafgrøder er anvendt falsk såbed.

Frøafgrøder (familier Poaceae, Fabaceae, Apiaceae, Amaranthaceae, Asteraceae, Amaryllidaceae, Brassicaceae, Lamiaceae, Papaveraceae, Alliaceae, Boragiaceae, Caryphyllaeceae, Ranunculaeae, Convolvulaceae, mark med blanding) er specialafgrøder, hvor der i nogen tilfælde anvendes et falsk såbed (gentagen fremspiring af spildfrø/ græsukrudt) for at efterleve de høje kvalitetskrav til renheden af det endelige frøprodukt, f.eks. mht. det tilladte indhold af ukrudtsfrø. Håndtering af græsukrudt er en betydelig udfordring i dyrkningen af frøafgrøder, pga. begrænset eller ingen adgang til effektive herbicider samt nye arter af græsukrudt, der ikke nødvendigvis kan frasorteres efter høst. Herbicidresistent græsukrudt er desuden et globalt problem, som også forekommer i Danmark. Det er i nogle tilfælde nødvendigt at lave falsk såbed gennem gentagen jordbearbejdning om efteråret forud for såning af frøafgrøder for at reducere mængden af spildfrø/ græsukrudt i jorden. Der er videnskabelig evidens for, at et falsk såbed medfører en effektiv bekæmpelse af græsukrudt under danske markforhold. Et falsk såbed kan facilitere varigt, helårigt jorddække i typisk 2-4 år (enkelte arter op til 10 år), afhængigt af græsfrø-arten. Et varigt jorddække over flere år som følge af et falsk såbed øger kulstofbindingen i jorden og reducerer behovet for herbicider senere i afgrøden. En afledt effekt er således, at selektion for herbicidresistent græsukrudt reduceres. Græsser optager desuden overskydende kvælstof i jorden meget effektivt og reducerer derfor næringsstofudvaskningen.

Der er ca. 110.000 ha frøafgrøder på landsplan, hvoraf ca. 100.000 ha er græsfrø. Hovedparten af de 100.000 ha er forårsudlagt græsfrø, som høstes første gang året efter såning. Græsfrø høstes typisk på det samme areal i 1 – 3 år i træk afhængig af art, hvorfor denne tilladelse for falsk såbed forud for såning ikke vil blive anvendt årligt på hele arealet. Falsk såbed er blot ét af flere IPM-tiltag, som landbruger kan vælge at benytte sig af, hvis de lokale forhold kræver det. Danmark ønsker at understøtte en udvikling af frøproduktionen, hvor behovet for herbicider reduceres gennem anvendelse af IPM-principper. Anvendelsen af denne praksis vil blive overvåget i omfang og kontrolleret, så det sikres, at falsk såbed ikke benyttes forud for såning af andre afgrøder end frøafgrøder og ikke forårsager omgåelse af kravet om plantedække.

Mht. græsfrø tillades falsk såbed forud for såning af frøafgrøder højst to gange på det samme areal i løbet af reformperioden.

3.10.3.2.2 Territorialt anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet på omdriftsarealer (undtagen omdriftsgræs) og arealer med permanente afgrøder (undtagen permanent græs).

3.10.3.2.3 Type berørte landbrugere

Kravet gælder for alle relevante landbrugere.

3.10.3.2.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Kravet bidrager til at beskytte jordens potentiale i perioden uden for vækstsæsonen. Jordens potentiale påvirkes af flere faktorer, primært jordens struktur, jordens indhold af organisk materiale og reduktion af næringsstofudvaskning.

Fra umiddelbart efter høst til den 30. september, er der som udgangspunkt jorddække på 100 pct. af arealet omfattet af GLM 6-kravet. Mellem 1. oktober og 19. oktober forventes det, at minimum 90 pct. af arealet omfattet af GLM 6 vil have jorddække. Mellem 20. oktober og 31. januar forventes det, at minimum 63 pct. af arealet omfattet af GLM 6 vil have jorddække.

3.10.3.3 GLM 7: Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand

3.10.3.3.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften for omdrift

GLM 7 opfyldes med årligt sædskifte på mindst 35 pct. af alle bedriftens omdriftsarealer, så der hvert år dyrkes en ny afgrøde på arealet i forhold til, hvad der var på arealet året før. Ingen afgrøder må dog dyrkes længere end tre år på det samme omdriftsareal.

Græs sået i udlæg i majs senest ved udgangen af juni måned, som efter høst af majs fastholdes på arealet frem til 1. februar året efter, anses som en ny afgrøde. Denne praksis skal anvendes hvert år, hvis landbruger dyrker majs på samme areal i mere end tre år i træk.

På arealer dyrket med tidligt høstede spisekartofler, der tages op senest ved udgangen af juni måned, kan efterafgrøder, der er etableret senest 1.august og som fastholdes på arealet frem til 20. oktober, anses som en ny afgrøde. Denne praksis skal anvendes hvert år, hvis landbruger dyrker tidligt høstede spisekartofler på samme areal i mere end tre år i træk. Der fastsættes et maksimum på 700 ha årligt, som kan opfylde normen ved at anvende denne praksis. Det vil løbende blive overvåget, at dette maksimum ikke overskrides.

Omdriftsarealer, der er dyrket med følgende afgrøder, er ikke omfattet af de ovenstående rotationskrav:

- Grøntsager, friland,
- Medicinplanter,
- Småplanteproduktion og planteskoleplanter,
- Frugt og bær (melon, moskusgræskar, mandelgræskar og centnergræskar).

Omdriftsarealer, der indgår i behørigt dokumenterede afgrødeforsøg foretaget af en vidensinstitution, er ikke omfattet af de ovenstående rotationskrav, da disse udgør et ubetydeligt areal i forhold til opfyldelsen af normens miljøformål. Der fastsættes et maksimum på 300 ha årligt, som kan anvende denne praksis. Det vil løbende blive overvåget, at dette maksimum ikke overskrides.

For så vidt angår 'afgrøde' bruges den hidtidige definition fra perioden 2015-22, og definitionen fastlægges i national bekendtgørelse. Med 'afgrøde omfattet rotation' forstås alle omdriftsafgrøder med undtagelse af disse fire grupper nævnt ovenfor samt de i forordningen fastsatte undtagelser.

3.10.3.3.2 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften for afgrødediversificering

Der er ikke mulighed for at anvende afgrødediversificering.

3.10.3.3.3 Territorialt anvendelsesområde

Kravet gælder omdriftsjorder i omdrift i hele landet.

3.10.3.3.4 Type berørte landbrugere

☐Alle landbrugere, der har agerjord til rådighed (ingen undtagelse)

☑Undtagelser, der gælder

Med agerjord på op til 10 hektar (fodnote 5 i bilag III, punkt 1, litra c))

Hvor mere end 75 % af det støtteberettigede landbrugsområde er permanente græsarealer (fodnote i bilag III, punkt 1, litra b))

Hvor mere end 75 % af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder, er braklagt, anvendes til dyrkning af bælgfrugter eller er omfattet af en kombination af disse anvendelser (fodnote i bilag III, punkt 1, litra a))

3.10.3.3.5 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen (navnlig hvis medlemsstaten har valgt afgrødediversificering)

Afgrødevariation er en effektiv måde at forbedre jordens frugtbarhed og bekæmpe jordbårne sygdomme på med henblik på at bevare og forbedre jordens dyrkningsmæssige potentiale.

Økologiske bedrifter anses efter CAP-plan forordningen for at opfylde GLM 7 automatisk som følge af deres autorisation i henhold til Økologiforordningen.

3.10.4 Hovedspørgsmål: Biodiversitet og landskab (beskyttelse og kvalitet)

3.10.4.1 GLM 8: Mindsteandel af agerjord afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk og på alle landbrugsarealer, bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid

3.10.4.1.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften

Standard for mindsteandelen:

☐Mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord.

☐Mindst 3 % af agerjord på bedriftsniveau, der er afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 31, stk. 5a.

☐Mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, der er afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord og efterafgrøder og kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.

Liste over landskabstræk (Vejledende liste over landskabstræk og ikkeproduktive arealer, der er berettiget til beregning af mindsteandelen)

☐Bræmmer

☐Stendysser

☑kulturelle karakteristika

Forklaring

GLM-fortidsminder: Er udpeget af museumsloven og skal fastholdes og vedligeholdes. Må gerne afgræsses, men afgræsningen må ikke medføre, at elementet bliver ødelagt eller beskadiget.

☐Grøfter

☐Markbræmmer

☐Levende hegn, individuelle træer eller grupper af træer, træer i rækker

☐Braklagt jord

☐Andet

☑Små damme

Forklaring

GLM-søer: Er en sø op til 2.000 m^2 som skal fastholdes og vedligeholdes. Arealet omkring søen må gerne afgræsses, men afgræsningen må ikke medføre, at elementet bliver ødelagt eller beskadiget.

☐Små vådområder

☐Stengærder

☐Vandløb

☐Terrasser

Liste over landskabstræk (til bevarelse)
- Små damme
- kulturelle karakteristika
Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid (obligatorisk)

Fastsættelse af periode for forbud mod beskæring af træer og buske i fuglenes ynglesæson: 15. marts til 31. juli.

Foranstaltninger til at undgå invasive plantearter

Anvendes ikke. Dette skyldes, at Danmark i forvejen har national regulering gennem driftslovens bestemmelser, der gælder for alle ubebyggede og ubefæstede arealer, der kan anvendes til jordbrugsmæssige formål. Gennem denne regulering har kommunerne bemyndigelse til at fastsætte indsatsplaner indenfor særlige indsatsområder til bekæmpelse af invasive arter. Via denne lov sker der således i forvejen regulering af kæmpebjørneklo, og såfremt det bliver nødvendigt, kan Fødevare- og Landbrugsministeren træffe beslutning om, at flere invasive arter reguleres via denne lov. Det er derved ikke nødvendigt at opsætte yderligere administration for at regulere mod invasive arter.

3.10.4.1.2 Territorialt anvendelsesområde (gælder for normen for "mindsteandel")

Kravet gælder i hele landet.

3.10.4.1.3 Type berørte landbrugere

☐Alle landbrugere, der har agerjord til rådighed (ingen undtagelse)
☑Undtagelser, der gælder
☐Non Applicable
Hvor mere end 75 % af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder, er braklagt, anvendes til dyrkning af bælgfrugter eller er omfattet af en kombination af disse anvendelser (fodnote i bilag III, punkt 1, litra a))

3.10.4.1.4 Redegørelse for bidraget til hovedformålet med praksissen/standarden

Bemærk, at kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.

Landbrugsarealet er i Danmark intensivt dyrket, og landbrugsarealet udgør mere end 60 pct. af det samlede landareal. Kombineret med relativt store bedrifter hvor den gennemsnitlige bedriftsstørrelse i Danmark er 60 ha betyder det, at der mangler levesteder for en lang række vilde dyr og insekter. Der er således behov for styrkede indsatser i henhold til at sikre gunstigere vilkår for biodiversiteten i landbrugslandskabet ved at sikre, at der bliver skabt mere natur i landbrugslandet, hvilket også er påpeget i behovsanalysen. GLM 8-kravet bliver derfor implementeret således, at der kun i begrænset omfang gøres brug af de mulige undtagelser i kravet samtidig med, at landbrugerne ikke får mulighed for at anvende produktive elementer som efterafgrøder og kvælstoffikserende afgrøder i kravets opfyldelse. Til gengæld vil der være mulighed for, at landbrugerne kan udlægge større og bedre sammenhængende områder med ikke-produktive elementer, hvilket medvirker til at sikre en større sammenhængende indsats i det dyrkede landbrugslandskab i forhold til at øge biodiversiteten i Danmark. Supplerende med dette krav indføres bioordning for biodiversitet & bæredygtighed, der bygger ovenpå GLM 8-kravet, og således giver incitament for den enkelte landbruger at udlægge yderligere ikke-produktive elementer i form af brak,

småbiotoper og markbræmmer. Da der er behov for øgede indsatser på alle arealtyper, bliver der under denne bioordning mulighed for at udlægge hele marker med ikke-produktive elementer i form af enten brak eller småbiotoper uanset arealtype, med henblik på at sikre yderligere indsatser under den grønne dagsorden. Det sikres under ordningen, at bedriften fortsat har en landbrugsdrift, idet maksimalt 50 pct. af bedriftens arealer kan indgå i ordningen.

Mindstestørrelsen for alle ikke-produktive elementer er 100m2 med undtagelse af GLM-landskabselementer, der kan tillades med et mindre areal.

Danmark gør i begrænset omfang brug af undtagelse a) for GLM 8, hvorfor stort set alle brug skal leve op til kravet. Dette vil naturligt medføre, at elementerne bliver spredt fordelt i Danmark. Danmark gør brug af undtagelse a) men begrænset til følgende "*bedrifter hvor mere end 75 % af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder med en kvælstofnorm på 0 og en fosfornorm på 0 og som ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende kalenderår".*

Danmark gør ikke brug af vægtningsfaktorer eller omregningsfaktorer, hvorfor alle elementer vægtes lige i henhold til deres omfang. Dette skyldes, at biodiversitsindsatserne er nødvendige uanset hvilken type af element, der anvendes. Endvidere er anvendelsen af vægtningsfaktorer også fravalgt med henblik for forenkling og mindre administration. Det er i øvrigt heller ikke påkrævet at anvende vægtningsfaktorer, da Danmark ikke gør brug af muligheden for at anvende efterafgrøder til opfyldelse af kravet.

Fastholdelse af GLM-landskabselementer er fastsat under hensyntagen til den nationale naturbeskyttelseslov, naturtypebekendtgørelsen og museumsloven, hvor der i forvejen sker beskyttelse mod tilstandsændringer for de elementer og arealer, der er udpeget efter Naturbeskyttelseslovens §3.

3.10.4.2 GLM 9: Forbud om omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder

3.10.4.2.1 Sammenfatning af den anvendte praksis på bedriften

Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i miljøsårbare områder i Natura 2000.

3.10.4.2.2 Territorialt anvendelsesområde

Samlet vejledende arealer i ha af miljømæssigt følsomme permanente græsarealer i Natura 2000 områder, som er dækket af GLM: **19400.0**

3.10.4.2.3 Type berørte landbrugere

Alle bedriftsformer er omfattet af kravet – ingen er undtaget fra kravet.

3.10.4.2.4 Redegørelse for bidraget til at opnå hovedformålet med GLM-normen

Forbuddet mod pløjning eller konvertering bidrager til at beskytte værdifulde levesteder og arter, herunder fugles levesteder og yngleområder.

3.10.5 Supplerende GLM (hvis relevant)

Kode	Titel	Beskrivelse
GLM 10	Mindsteandel af bedriftens omdriftsarealer afsat til ikke-produktive elementer og arealer	GLM 10 indfører et krav om ikke-produktive arealer og landskabstræk. GLM 10 kan opfyldes med følgende elementer: Slåningsbrak, blomsterbrak, bestøverbrak, bræmmer som nævnt i GLM 4, småbiotoper, markkrat, GLM-søer og GLM-fortidsminder. GLM 10 fastsætter krav om: 1. Mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. 2. Mindst 3 % af agerjord på bedriftsniveau, der er afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 31, stk. 5, litra a. Mindstestørrelsen for alle ikke-produktive elementer er 100m2 med undtagelse af GLM-landskabselementer, der kan tillades med et mindre areal. Følgende bedrifter er undtaget: Bedrifter hvor mere end 75 % af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder med en kvælstofnorm på 0 og en fosfornorm på 0 og som ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende kalenderår. Nærmere beskrivelse af ikke-produktive arealer: To-meter og tre-meter bræmmer: Er lovpligtige og består af dyrkningsfrie bræmmer, der skal placeres langs vandløb og omkring GLM-søer og -fortidsminder. Markbræmmer placeres ofte i forlængelse hermed. Skal slås for at holde dem fri for opvækst og de må ikke afgræsses. GLM-fortidsminder er udpeget af museumsloven og skal fastholdes og vedligeholdes. Må gerne afgræsses, men afgræsningen må ikke medføre, at elementet bliver ødelagt eller beskadiget. Markkrat: Er et udyrket område på en mark der består af eksisterende klynger af træer og buske midt på en omdriftsmark. Det er en forudsætning, at elementet fremgår på seneste ortofoto i 2022 og alle efterfølgende ortofotos for at kunne indgå som markkrat. Markkrattet skal være helt omsluttet af en omdriftsmark for at indgå i kravets opfyldelse, og det skal være beliggende mindst fem meter fra markblokkens ydre grænse. Markkrattet skal være mellem 100-5.000 m^2 og må ikke på noget sted være smallere end ti meter på det korteste led. Markkrattet skal som

		minimum være dækket af 75 pct. træer og/eller buske fordelt på hele markkratarealet. Det må gerne afgræsses, men afgræsningen må ikke medføre, at elementet bliver ødelagt eller beskadiget. Brak (inkl. blomsterbrak og bestøverbrak): På brakarealer må der ikke foretages nogen form for landbrugsaktiviteter, der er tilknyttet produktion. Arealet indgår som et omdriftsareal og har en kvælstofnorm på 0. Arealet skal vedligeholdes, så der ikke sker opvækst af træer og buske for at sikre, at arealet nemt kan indgå i driften igen. Derfor skal arealet hvert andet år enten brakpudses (afslås uden slæt senest den 25. oktober) eller etableres med en blomsterblanding (senest den 30. april). Der må på grund af krav om ingen produktion ikke foretages følgende landbrugsaktiviteter: slæt, afgræsning, høst, pløjning, gødskning, sprøjtning (undtaget bekæmpelse af invasive arter). Der gælder en forbudsperiode mod slåning i perioden 1. maj til og med 31. juli af hensyn til ynglende fugle og andet markvildt. Hvis vejrforhold vanskeliggør etablering af blomsterbrak og bestøverbrak senest den 30. april, kan det besluttes at forlænge fristen, indtil vejrforholdene tillader udsåning. Endvidere kan der fastsættes en længere forbudsperiode i national lovgivning. Småbiotoper: Er delområder på marken som udelades landbrugsaktivitet i den periode, som småbiotoper indgår i opfyldelse af kravet. Småbiotoper har en kvælstofnorm på 0. Vildt- og bivenlige tiltag indgår som en småbiotop. En småbiotop må højst udgøre op til 20 pct. af en marks areal jf. definitionerne om andre landskabselementer. GLM-søer: Er en sø op til 2.000 m^2 som skal fastholdes og vedligeholdes. Arealet omkring søen må gerne afgræsses, men afgræsningen må ikke medføre, at elementet bliver ødelagt eller beskadiget.

4 Elementer, der er fælles for flere interventioner

4.1 Definition og minimumskrav

4.1.1 Landbrugsaktivitet

4.1.1.1 Definition af produktion

Ved produktion forstås produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst. Ved produktion af afgrøder under basisindkomststøtten (grundbetaling) og bioordninger skal produktionen foregå med bundjordskontakt. Der skal foretages landbrugsaktiviteter på arealer i produktion.

Landbrugsaktiviteter defineres som følgende produktionsformer og handlinger: Pløjning, dyrkning og tilstedeværelse af støtteberettigede afgrøder, tydelig slåning og afgræsning af græsarealer, opdræt og hold af landbrugsdyr på landbrugsarealer, dyrkning af landbrugsprodukter, drift af skovlandbrug i form af samdyrkning af frugt, bær, nødder eller løvtræer, der traditionelt anvendes i skovlandbrugssystemer, med anden afgrøde samt dyrkning af græs og energiafgrøder med paludikultur. Paludikultur er dyrkning af vådlagte arealer med græsser med positive klima-, miljø- og naturmæssige effekter.

Der følger visse undtagelser heraf, som fremgår under definitionen af støtteberettigede hektar.

4.1.1.2 Definition af bevarelse af landbrugsareal

4.1.1.2.1 Vedligeholdelseskriterier på agerjord

Omdriftsarealer, der ikke anvendes til produktion, men som opretholdes i landbrugsmæssig stand egnet til græsning eller dyrkning, skal årligt vedligeholdes ved at slå arealet mindst én gang om året, således at arealet ikke gror til i træer og buske. Seneste dato for slåning fastsættes i national bekendtgørelse.

4.1.1.2.2 Vedligeholdelseskriterier for permanente afgrøder

Permanente afgrøder, der ikke anvendes til produktion, men som opretholdes i landbrugsmæssig stand egnet til afgræsning eller dyrkning skal årligt vedligeholdes, således at hovedafgrøden ikke gror til med træer og buske.

4.1.1.2.3 Vedligeholdelseskriterier på permanente græsarealer

På arealer med permanent græs, der ikke anvendes til produktion, men som opretholdes i landbrugsmæssig stand egnet til græsning eller dyrkning, skal arealet årligt vedligeholdes ved at slå arealet mindst én gang om året, således at arealet ikke gror til i træer og buske. Seneste dato for udførelse af slåning fastsættes gennem national bekendtgørelse.

4.1.2 Landbrugsareal

4.1.2.1 Elementer af skovlandbrugssystemer, når de etableres eller vedligeholdes på landbrugsarealet

4.1.2.1.1 Elementer i skovlandbrugssystemer på agerjord

Visse former for skovlandbrug er støtteberettiget til direkte støtte. Støtteberettiget skovlandbrug defineres på arealer i omdrift ved at være arealer, hvorpå der dyrkes frugt, bær, nødder eller løvtræer, der traditionelt anvendes i skovlandbrugssystemer, i kombination med mindst én anden afgrøde, dog ikke lavskov.

Løvtræer samt træer og buske med frugt, bær og nødder skal leve op til kravet om vedligeholdelse som fastsat i 4.1.1.2.2.

På de dele af skovlandbrugsarealet, hvor der dyrkes anden afgrøde end løvtræer samt træer eller buske, med frugt, bær eller nødder , gælder det, at der skal dyrkes med henblik på produktion, jf. 4. 1.1.1., eller opretholdelse i landbrugsmæssig stand, jf. 4.1.1.2.

Der skal på en mark med skovlandbrug være over 100 løvtræer eller træer eller buske med frugt, bær eller nødder pr. ha.

Rækker af løvtræer eller træer eller buske med frugt, bær eller nøddermå indgå i bælter bestående af højst tre rækker.

Træer og buske, der indgår i skovlandbrugssystemer, giver fordele i form af bl.a. større biodiversitet, bedre jordstruktur, kulstoflagring, dyrevelfærd, flere nyttedyr, større modstandsdygtighed overfor vejrlig mm.

Hvilke arter af træer og buske, som må indgå i skovlandbrug, samt yderligere regler for design af arealerne, fastsættes i den nationale lovgivning.

4.1.2.1.2 Elementer i skovlandbrugssystemer med permanente afgrøder

Visse former for skovlandbrug er støtteberettiget til direkte støtte. Støtteberettiget skovlandbrug defineres på arealer med permanente afgrøder ved at være arealer, hvorpå der dyrkes frugt, bær eller nødder i kombination med mindst én anden afgrøde, dog ikke lavskov. Yderligere krav for skovlandbrug er beskrevet under punkt 4.1.2.1.1.

4.1.2.1.3 Elementer i skovlandbrugssystemer på permanente græsarealer

Visse former for skovlandbrug er støtteberettiget til direkte støtte. Støtteberettiget skovlandbrug defineres ved at være arealer på permanent græs, hvorpå der dyrkes frugt, bær eller nødder i kombination med mindst én anden afgrøde, dog ikke lavskov. Yderligere krav er beskrevet under punkt 4.1.2.1.1.

4.1.2.2 Agerjord

4.1.2.2.1 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af agerjord

Agerjord
Agerjord omfatter arealer med omdriftsafgrøder, der ikke anses som permanente afgrøder (mere end fem år). Dette omfatter arealer dyrket med landbrugsafgrøder med henblik på produktion med udførelse af landbrugsaktiviteter, eller arealer der holdes i en stand egnet til afgræsning eller dyrkning.

Agerjord omfatter desuden arealer, der i mindst et halvt år ligger brak til rådighed for produktion, men hvor plantematerialet ikke anvendes til produktion, herunder slæt, afgræsning, gødskning og sprøjtning. Der kan for den enkelte ordning fastsættes en længere periode for brak.

Der fastsættes en forbudsperiode mod slåning og jordbehandling på brakarealer af hensyn til yngleperioden for agerlandets vilde dyr. Denne periode skal som minimum fastsættes fra 1. maj til og med 31. juli. Der kan for den enkelte ordning fastsættes en længere forbudsperiode for brak. Såfremt vejrforhold gør det vanskeligt for landbrugerne at etablere en blomsterblanding inden den 30. april, kan myndighederne beslutte at forlænge fristen, indtil vejrforholdene tillader udsåning.

Med henblik på at sikre, at arealet opretholdes i en produktionsmæssig stand, skal arealet enten slås eller jordbehandles forud for isåning af en blomsterblanding til gavn for bestøvende insekter uden produktionsformål for øje.

Med henblik på artikel 4 (3), litra (a) i CAP-plan forordningen betragtes arealer anmeldt som brak under GLM 8-kravet om mindsteandel af ikkeproduktive arealer og landskabstræk i 2023 og 2024, arealer

anmeldt som brak under bioordning biodiversitet & bæredygtighed, og arealer anmeldt under pleje af græs- og naturarealer (N2000), engangskompensation til fastholdelse af vådområder og lavbundsprojekter, samt under forpligtelser i medfør artikel 22, 23 og 24 i Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999, artikel 39 i Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005, eller artikel 28 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 som udtaget, og vil derfor blive betragtet som agerjord, selv om arealet har være udlagt med græs i mere end fem år. Denne undtagelse for GLM 8 videreføres ikke under GLM 10 fra 1. januar 2025. (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

Arealer anmeldt under bioordninger for miljø- og klimavenligt græs, ekstensivering med slæt, eller økologisk arealstøtte betragtes ikke som udtaget, idet støttebetingelserne indeholder produktionskrav eller ikke indeholder begrænsninger, der medfører ophør af landbrugsproduktion.

4.1.2.3 Permanente afgrøder

4.1.2.3.1 Definition af planteskoler

Planteskoler omfatter virksomheder, der beskæftiger sig med produktion af planter på friland beregnet til videresalg, herunder også vedplanter beregnet til videresalg.

Arealer, der dyrkes med gartneriafgrøder og planteskolekulturer skal plantes direkte i bundjorden for at være støtteberettigede til basisindkomststøtte (grundbetaling) og bioordninger uanset, om de dyrkes på friland eller under glas eller anden form for overdækning.

4.1.2.3.2 Definition af lavskov med kort omdriftstid

Lavskov

Lavskov omfatter arealer med træarter med kort omdriftstid, og som omfatter arealer med træarter, som består af træagtige, flerårige afgrøder, og som omfatter arealer med træarter og hvis rodnet eller stubbe forbliver i jorden efter høst, og hvorfra der vokser nye skud det følgende år.

Følgende træarter anses som lavskovsarter: Etablerede beplantninger med træarter inden for følgende slægter: hassel (Corylus spp.), løn (Acer spp.), ask (Fraxinus spp.), avnbøg (Carpinus spp.), birk (Betula spp.), el (Alnus spp.), eg (Quercus spp.), elm (Ulmus spp.), lind (Tilia spp.), kastanje (Castanea spp.), almindelig bøg (Fagus sylvatica spp.), valnød (Juglans spp.), pil (Salix spp.) og poppel (Populus spp.) samt kirsebær (Prunus spp.) med undtagelse af glansbladet hæg (Prunus serotina), der er invasiv i Danmark. Såfremt der kommer ny viden på området, kan yderligere træarter fastsættes i de nationale bekendtgørelser. Beplantninger med lavskov skal til enhver tid bestå af mindst 8.000 plantede træer pr. ha af de nævnte slægter. For beplantninger af poppelarter i renkultur skal plantetætheden til enhver tid bestå af mindst 1.000 plantede træer pr. ha.

Lavskov skal høstes mindst hvert tiende år. For enkelte slægter kan der dog fastsættes et længere minimumskrav til høst, såfremt dette er i overensstemmelse med almindelig dyrkningspraksis.

- Træarter, der kan anvendes som lavskov, omfatter de slægter, der i Danmark anvendes til produktion af landbrugsprodukter på nær egentlig skovdrift og tilbyder en god nektar- og pollenressource til de blomsterbestøvende insekter.
- Arealer med lavskov skal holdes i en plantagemæssig stand egnet til dyrkning.

4.1.2.3.3 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af permanente afgrøder

Permanente afgrøder omfatter arealer med afgrøder, der er på arealet i mere end fem år (undtaget permanent græs). Dette omfatter afgrøder, der anvendes landbrugsmæssigt ved udførelse af landbrugsaktiviteter, hvad enten de indgår i produktion eller holdes i en stand egnet til afgræsning eller dyrkning. Der ydes ikke landbrugsstøtte til skovdrift. Derfor er arealer med klippegrønt og pyntegrønt (grene til dekoration), juletræer samt frøproduktion til skovfrø ikke støtteberettigede. Der kan fastsættes yderligere betingelser for permanente afgrøder i nationale bestemmelser.

4.1.2.4 Permanente græsarealer

4.1.2.4.1 Definition af græs og andet grøntfoder

Græs og andet grøntfoder omfatter alle arealer med græs eller græsblandinger med mindst 50 pct. græs eller andet grøntfoder. Arealer med græs og andet grøntfoder skal anvendes til afgræsning eller produktion af græs med henblik på foder, eller holdes i en landbrugsmæssig stand.

Græs og andet grøntfoder omfatter alle urteagtige planter, der traditionelt forekommer på naturlige græsarealer eller normalt inkluderes i blandinger af frø til græsningsarealer eller enge i Danmark, uanset om de anvendes til græssende dyr eller ej.

4.1.2.4.2 Beslutning om at anvende kriteriet "pløjning" i forbindelse med klassificering af permanente græsarealer

: **Nej**

4.1.2.4.3 Beslutning om at anvende kriteriet "opstivning" i forbindelse med klassificering af permanente græsarealer

: **Nej**

4.1.2.4.4 Beslutning om at anvende kriteriet "såning med forskellige græstyper" i forbindelse med klassificeringen af permanente græsarealer

: **Nej**

4.1.2.4.5 Beslutning om at medtage andre arter, f.eks. buske og/eller træer, der producerer dyrefoder, forudsat at græs og andet grøntfoder forbliver fremherskende

: **Nej**

4.1.2.4.6 Beslutning om at medtage andre arter, f.eks. buske og/eller træer, der kan afgræsses og/eller producerer dyrefoder, hvor græs og andet grøntfoder ikke traditionelt er fremherskende eller ikke findes i græsningsområder

Beslutning om at medtage andre arter, f.eks. buske og/eller træer, der kan afgræsses og/eller producerer dyrefoder, hvor græs og andet grøntfoder ikke traditionelt er fremherskende eller ikke findes i græsningsområder : **Nej**

a) Gælder det i bekræftende fald for alle medlemsstater/regioner? : **Nej**

b) hvis spørgsmål a) besvares benægtende, gælder det kun for arealer, der indgår i etableret lokal praksis? : **Nej**

c) hvis spørgsmål a) besvares benægtende, er det ikke begrænset til eller gælder det ikke på andre områder end etableret lokal praksis? : **Nej**

4.1.2.4.7 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af permanente græsarealer

Definition af sædskifte i relation til permanent klassificering af græsarealer

Permanent græs omfatter arealer med græs i mere end fem på hinanden følgende år, hvor arealet det sjette år overgår til klassificering som permanent græs.

Det er tilladt at genså permanent græs med græs og andet grøntfoder, med mindre dette ikke er tilladt i medfør af andre nationale forpligtelser eller ordninger. Uanset dette vil arealet fortsætte med at tælle med græsstatus ved gensåningen - se dog definition af agerjord i henhold til udtagede arealer fra produktion.

4.1.2.5 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af landbrugsareal generelt

Ingen bemærkninger.

4.1.3 Støtteberettiget hektar

4.1.3.1 Kriterier for fastsættelse af anvendelse af areal fortrinsvis til landbrugsaktivitet, hvis jorden også anvendes til ikkelandbrugsmæssige aktiviteter

Definition af støtteberettiget hektar

Støtteberettigede hektar omfatter landbrugsarealer, der anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter til produktionsformål eller til opretholdelse af arealer i landbrugsmæssig stand, der gør dem egnet til græsning eller dyrkning.

Definition af, at arealet overvejende skal anvendes til landbrugsaktiviteter, når arealet også anvendes til ikke-landbrugsmæssige aktiviteter

Såfremt arealet anvendes til anden anvendelse end landbrug, må den anden anvendelse ikke i væsentlig grad medføre, at landbrugsaktiviteten ikke kan udføres, eller hæmme landbrugsdriften på arealet i dyrkningsperioden, som er fastsat under 4.1.3.3. Hvis den anden anvendelse medfører at arealet blive ødelagt eller beskadiget skal arealet straks genoprettes i landbrugsmæssig stand for at blive fastholdt som støtteberettiget hektar.

4.1.3.2 Kriterier, der skal sikre, at arealet er til landbrugerens rådighed

Ansøger skal have rådighed over de støtteberettigede arealer på det tidspunkt, hvor der er ansøgningsfrist for den ordning, der søges til. Ejere af ansøgte arealer skal være registreret som ejere af arealerne (identificeret ved matrikelnumre) i det nationale ejendomsregister OIS.dk ved ansøgningsfristen. Forpagtere af ansøgte arealer skal kunne fremvise en underskrevet forpagtningsaftale eller ejererklæring med oplysninger om de relevante matrikelnumre og aftaleperioden. Alternativ skal aftalen være mundtlig. Kontrollen gennemføres for en risikobaseret stikprøve. Yderligere krav fastsættes i national bekendtgørelse.

4.1.3.3 Periode, hvor et areal skal overholde definitionen af "støtteberettiget hektar"

Støtteberettigede arealer skal opfylde definitionerne for støtteberettigede hektar i perioden fra og med 15. marts til og med 25. oktober for at være berettiget til støtte i året.

4.1.3.4 Beslutning om at medtage arealer, der kun anvendes til landbrugsaktivitet hvert andet år

: **Ja**

Dette omfatter kun brakarealer med blomster- eller bestøverbrak uanset om de anvendes til opfyldelse af GLM 8-kravet om mindsteandel af ikkeproduktive arealer og landskabstræk (i 2023 og 2024), GLM 10 (fra og med 2025) og supplerende bioordning for biodiversitet eller ej, hvor der foretages en jordbehandling + isåing af en blomsterblanding eller 'markbræmme med en blomsterblanding'. Året med jordbehandling er 'etableringsåret', dvs. år nul. I det efterfølgende år – benævnt 'år 1' (året efter jordbehandlingen) er der ikke krav om landbrugsaktivitet. Arealer med blomsterbrak og bestøverbrak skal til enhver tid af året (begge år, dvs. 'år 0' + 'år 1') have et plantedække bestående af en blomsterblanding, der opfylder betingelserne for blomsterbrak eller bestøverbrak. Arealet skal være anmeldt med samme afgrødekode i både år 0 og 1. Dermed skal der først ske en landbrugsaktivitet igen i 'år 2'.

(Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)

4.1.3.5 Beslutning om at medtage andre landskabstræk (dem, der ikke er beskyttet under GLM-normer), forudsat at disse ikke er fremherskende og ikke i betydelig grad hæmmer landbrugsaktivitetens præstation som følge af det areal, som de optager

: **Ja**

Regler for tilføjelse eller udelukkelse af ikke-støtteberettigede elementer som træer for eksempel i relation til skovlandbrug

GLM-elementer, der er etableret til opfyldelse af GLM 8 om mindsteandel af ikkeproduktive arealer og landskabstræk, er tilladt på det støtteberettigede areal.

Som følge af at GLM 8-kravet om mindsteandel af ikkeproduktive arealer og landskabstræk med forordning (EU) 2024/1468 bortfalder fra 1. januar 2025 vil registrerede markkrat, der i 2024 indgik i opfyldelsen af det hidtidige GLM 8-krav, fortsat være tilladt på det støtteberettigede areal som andre landskabselementer.

Elementer, der indgår som en del af bioordninger, er tilladt på det støtteberettigede areal, uanset om forpligtelsen under en bioordning medfører, at arealet ikke længere kan leve op til definitionerne.

Der må ikke være flere end 100 enkeltstående træer og buske pr. ha, som fastsat for den pågældende ordning. Der kan for visse arealer tillades op til 400 enkeltstående træer og buske som f.eks. i poppellavskov. Endvidere er det tilladt at have klynger af træer og buske under 100 m2, dog op til 500 m2 på arealer med permanent græs – se .4.1.3.6.

Det er tilladt at have op til 20 pct. småbiotoper og markkrat på den enkelte landbrugsparcel, hvor hver enkelt element ikke må udgøre mere end én ha. Der skal være en afstand på mindst fem meter mellem to elementer for at de anses som ikke værende sammenhængende. På ethvert tidspunkt af den støtteberettigede periode, på den enkelte mark, må der ikke findes et så stort omfang af ikke-produktive elementer, herunder småbiotoper (opvækst af træer og buske, vildt- og bivenlige tiltag, våde områder mv.) og markkrat, at det medfører, at elementerne bliver dominerende og hæmmer landbrugsdriften, så arealet ikke længere er egnet til græsning eller dyrkning. Dette sikres ved:

1. at det samlede omfang af småbiotoper og markkrat ikke må udgøre mere end 20 pct. af markens samlede areal,
2. at hver enkelt småbiotop og markkrat ikke udgør mere end én ha. Én hektar er fastsat på baggrund af, at en dansk gennemsnitsmark er på 5 hektar, og 20 pct. heraf er lig med én ha, og
3. at sikre, at to småbiotoper eller markkrat ikke anses som sammenhængende, hvorfor de skal have en indbyrdes afstand på mindst fem meter, der samtidig anvendes til landbrugsaktiviteter. Afstanden på mindst 5 meter sikrer samtidig, at elementerne bliver spredt fordelt på arealet og derved ikke placeret samme sted på marken, hvilket væsentligt vil hæmme landbrugsdriften på arealet.

Småbiotoper: Småbiotoperne skal registreres særskilt i henhold til, om de indgår i opfyldelsen af GLM 8 i 2023 og 2024, GLM 10 fra 2025, bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, eller som en del af de 20 pct., der i øvrigt kan tillades på arealerne. Hvis en småbiotop indgår i opfyldelsen af GLM10, må den udgøre op til 20 pct. af markens areal. Hvis en småbiotop indgår i opfyldelsen af GLM 8 i 2023 og 2024, må den udgøre op til 50 pct. af markens areal, og hvis småbiotopen indgår i opfyldelsen af bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, må den udgøre en hel mark. Både under GLM 8, GLM 10 og bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed gælder, at småbiotopen ikke må anvendes til landbrugsaktiviteter og skal fastholdes hele støtteåret, så det sikres, at området gror til. Hvis en småbiotop indgår som en del af de 20 pct., der i øvrigt tillades på arealerne, er det frivilligt at undlade at udføre en landbrugsaktivitet, og småbiotopen kan til enhver tid indgå i driften igen i løbet af støtteåret.

(Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)

4.1.3.6 Beslutning om for så vidt angår permanente græsarealer med spredte ikkestøtteberettigede træk at anvende faste nedsættelseskoefficienter til at fastlægge det areal, der betragtes som støtteberettiget

: **Ja**

Der gøres brug af en differentieret støtteprocent (pro-rata) for markblokke, der alene indeholder permanente græsarealer med spredte ikke-støtteberettigede naturområder, som hver er under 500 m2. De nærmere bestemmelser fastsættes på bekendtgørelsesniveau.

Det nuværende pro-rata for permanente græsarealer fortsætter. Det betyder, at spredte ikke-støtteberettigede naturarealer op til 500 m2, på samlet op til 10 pct. af markblokken ikke behøver være omfattet af en plejeaktivitet. Hvis andelen af spredte ikke-støtteberettigede naturarealer er henholdsvis op til 30 pct. eller 50 pct. kan arealerne opnå en støtteprocent på henholdsvis 80 og 60 pct. Dette

imødekommer den større variation, som findes på naturarealer med ekstensiv og varieret græsning, sammenlignet med mere intensivt udnyttede landbrugsarealer med græs. Pro-rata suppleres med en ny bruttoarealmodel, hvor det er muligt at have op til 20 pct. yderligere af markens areal med nye småbiotoper – se 4.1.3.5.

4.1.3.7 Beslutning om at opretholde støtteberettigelsen for tidligere støtteberettigede arealer, når de ikke længere opfylder definitionen af "støtteberettiget hektar" i henhold til artikel 4, stk. 4, litra a) og b), i forordning (EU) 2021/2115 som følge af gennemførelsen af nationale ordninger, hvis betingelser er i overensstemmelse med de interventioner, der er omfattet af det integrerede system omhandlet i artikel 63, stk. 2, i den horisontale forordning, der giver mulighed for produktion af produkter, som ikke er opført i bilag I, gennem paludikultur, og som bidrager til de miljø- og klimarelaterede målsætninger i forordningen om strategiske planer

: **Ja**

Følgende nationale ordninger for reduktion af drivhusgasudledning vil kunne opretholde støtteberettigelsen, da de blandt andet indeholder betingelser, der er i overensstemmelse med tilsvarende arealbaserede interventioner i CAP-planen og dermed bidrager til målsætningerne i artikel 6, stk. 1, litra d), i forordning (EU) 2021/2115: Miljøstyrelsens og Naturstyrelsens Klima-lavbundsprojekter samt Klimaskovfondens projekter med skovrejsning eller udtagning af lavbundsjorder. Dette, da disse nationale ordningers formål er reduktion af drivhusgasudledning ved at udtage kulstofrige lavbundsjorder af landbrugsmæssig drift.

Såfremt der kommer nye nationale ordninger, der bidrager til de specifikke målsætninger som omhandlet i artikel 6, stk. 1, litra d), e) og f), i forordning (EU) 2021/2115, vil disse ordningers støttemuligheder fastsættes i de nationale bekendtgørelser.

Regler for tilføjelse eller udelukkelse af ikke-støtteberettigede elementer under undtagelsesbestemmelserne i art. 4, stk. 4

Arealer, der som minimum ét år har dannet grundlag for direkte arealstøtte efter tidligere forordning (EU) nr. 1307/2013 eller under nuværende CAP-plan forordning, og som samtidig indgår i forpligtelser med miljøtilsagn/skovtilsagn/miljø-, biodiversitetsprojekter, kan opretholde den direkte arealstøtte, selvom disse forpligtelser medfører, at arealerne ikke længere kan opfylde krav om landbrugsaktivitet. Det samme gælder arealbaserede ordninger eller nationale ordninger for biodiversitet eller reduktion af drivhusgasudledning, der indeholder betingelser, som bidrager til én eller flere målsætninger i CAP-planen vedrørende miljø, klima eller biodiversitet. For arealer med disse arealbaserede eller nationale ordninger vil det være muligt at dyrke ikke-landbrugsprodukter i form af paludikultur.

Kravet om en årlig landbrugsaktivitet, jf. artikel 4.2 og artikel 4.4(a), gælder ikke i det omfang, at arealets beskaffenhed, som følge af projekt- eller tilsagnsforpligtigelser, forhindrer dette.

4.1.4 Aktiv landbruger

4.1.4.1 Kriterier for identifikation af landbrugere med landbrugsaktivitet på et minimumsniveau

Ansøger godkendes som aktiv landbruger ved at opfylde mindst ét af følgende kriterier:

1. Ansøger søger og godkendes til udbetaling af grundbetaling til mindst 40 ha i tilskudsåret.
2. Ansøger modtog i direkte betaling højst 5.000 euro i det foregående år.
3. Ansøger er tilmeldt til Register for gødningsregnskab eller Register over økologiautoriserede bedrifter senest ved fristen for indsendelse af ansøgning om direkte betaling.

4. Ansøger med støtteberettigede hektarer omfattet af artikel 4, stk. 4, litra c) i forordning (EU) 2021/2115 har minimum 0,3 ha, hvor der udføres en landbrugsaktivitet.
5. Ny ansøger kan dokumentere en landbrugsaktivitet.

I forhold til punkt 5 fastsættes de nærmere kriterier for dokumentation af landbrugsaktivitet i national lovgivning.

4.1.4.2 Beslutning om at anvende en negativliste over ikkelandbrugsmæssige aktiviteter som et supplerende redskab

: **Nej**

4.1.4.3 Beslutning om at fastsætte et beløb for direkte betalinger på højst 5 000 EUR, under hvilket landbrugerne under alle omstændigheder skal betragtes som "aktive landbrugere"

: **Ja**

Kriterieret er taget for at tilgodese mindre landbrugere, der tidligere har været støtteberettigede til direkte betaling. Dertil kan disse ansøgere have arealer med natur- og miljøprojekter sammen med deres direkte betaling, og disse ansøgere ønskes at være inkluderet som aktive landbrugere.

4.1.5 Ung landbruger

4.1.5.1 Øvre aldersgrænse

Maksimumsalder: **40**

4.1.5.2 Betingelser for at være "driftsleder"

I Danmark stilles der krav om, at den unge landbruger skal være driftsleder. Dette krav anses for opfyldt, når den unge landbruger, har en betydelig ejerandel på mindst 25 pct. og en stemmeret på mere end 50 pct. i den ansøgende virksomhed. Den danske forvaltningsmyndighed fastlægger grundige procedurer, som kontrollerer om den unge landbruger direkte eller indirekte faktisk har mindst 25 pct. ejerandele og mere end 50 pct. stemmeret i virksomheden og derved har faktisk og varig kontrol over landbrugsbedriften og driften heraf.

4.1.5.3 Passende uddannelseskrav og/eller krævede kvalifikationer

I Danmark stilles der krav om, at den unge landbruger skal have en relevant uddannelse (fra eksempelvis en landbrugsskole eller tilsvarende) eller relevant, tilstrækkelig og dokumenteret praktisk erfaring svarende til minimum to års erhvervserfaring indenfor landbrugs- og/eller gartnerivirksomheder.

4.1.5.4 Andre bemærkninger vedrørende definitionen af unge landbrugere

Definitionen af ung landbruger sigter på at kunne målrette støtte til virksomheder ejet eller medejet af unge landbrugere i Danmark, som er driftsledere af disse virksomheder eller ønsker at etablere sig som sådan for derigennem at kunne understøtte generationsskiftet i landbruget.

Betingelserne for at modtage støtte målrettet virksomheder ejet af unge landbrugere er specificeret i de følgende afsnit og i beskrivelsen af de relevante støtteordninger i kapitel 5.

4.1.6 Ny landbruger

4.1.6.1 Betingelser for at være "driftsleder" for første gang

Anvendes ikke.

4.1.6.2 Passende uddannelse og krævede kvalifikationer

Ikke relevant.

4.1.7 Minimumskrav for modtagelse af direkte betalinger

4.1.7.1 Tærskel

Tærskel i ha: **2**
Tærskel i EUR: **300**

4.1.7.2 Forklaring

For at være berettiget til ordninger omfattet af den afkoblede direkte støtte, skal ansøger mindst have 2,00 ha støtteberettiget areal til rådighed. Inkludering af bedrifter med et landbrugsareal mindre end 2 ha vil medføre en væsentlig øget administrativ byrde, da små bedrifter derved får mulighed for at søge støtte til et lille areal og modtage små støttebeløb. Der er ikke registreringer, der opgør antal bedrifter med et landbrugsareal under 2 ha, hvorfor det ikke er muligt at vurdere, hvor mange nye ansøgere, der potentielt kunne ansøge om støtte, hvis tærsklen fastsættes til under 2 ha. En tærskel under 2 ha vil dog alt andet lige gøre sagsbehandlingen yderligere byrdefuld, da der i højre grad vil være behov for at vurdere, om ansøgere reelt er landbrugere, samtidig med at der må forventes et øget antal henvendelser fra nye ansøgere, der skal have hjælp til udfyldelse af deres støtteansøgning. Derudover vil udbetaling af støtte til bedrifter med et landbrugsareal mindre end 2 ha ikke effektivt bidrage til at nå de målsætninger, som direkte betalinger er knyttet til. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at fastsætte tærsklen til under 2 ha.

For ansøgere, der udelukkende modtager koblet støtte til dyr, skal det samlede præmiebeløb til producenten for et ansøgningsår udgøre mindst 300 EUR. Der kan dog udbetales for et beløb mindre end 300 EUR i de tilfælde, hvor producenten for det pågældende ansøgningsår får godkendt støtte for et samlet areal på mindst to ha under ordninger under direkte betalinger.

4.1.8 Andre definitioner, der anvendes i den strategiske plan

Titel	Beskrivelse
Hamp med tilladte sorter	Støttebetingelser til hamp med tilladte sorter ifølge sortslisten følger arealmæssigt samme regler som for omdriftsarealer.

4.2 Element vedrørende direkte betalinger

4.2.1 Beskrivelse af, hvordan betalingsrettigheder fastsættes, hvis det er relevant, og hvordan reserven fungerer

4.2.1.1 Rettigheder

Gør du fortsat brug af betalingsrettigheder i hvert fald i det første anvendelsesår for [forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik]? : **Nej**
Hvis ja, planlægger du at ophøre med at bruge betalingsrettigheder i perioden? : **Nej**

4.2.1.2 Territorialisering

Anvender du territorialiseringen af den grundlæggende indkomststøtte (artikel 22, stk. 2)? : **Nej**
Differentierer du systemet med betalingsrettigheder ud fra gruppen af områder? : **Nej**

Definition af gruppen af områder	Anvender du betalingsrettigheder i denne gruppe af områder?	Har du planer om at ophøre med at anvende betalingsrettigheder i den nye programmeringsperiode efter 2020 (artikel 19, stk. 2)?	Hvis ja, hvad er det første år uden betalingsrettigheder (artikel 23, stk. 2)?	Forklaring

4.2.1.3 System for intern konvergens

Differentierer du metoden til intern konvergens ud fra gruppen af områder? : **Nej**

4.2.1.4 Hvordan reserven fungerer

Har du en reserve for hver gruppe af områder (artikel 26, stk. 2)? : **Nej**
Differentierer du metoden til fastsættelse af reserven ud fra gruppen af områder? : **Nej**
Beskrivelse af systemet for fastsættelse af reserven

Kategorier af støtteberettigede landbrugere og andre regler for tildelinger fra reserven. (artikel 26)

Kategoritite l	Beskrivelse	Regler	Prioritet
Young farmer		/	1
New Entrant		/	1

Regler om tilførsel af midler til reserven

Regler om udløb af betalingsrettigheder og tilbageførsel til reserven

Andre elementer relateret til reserven

4.2.1.5 Eventuelle regler vedrørende overdragelse af betalingsrettigheder

Ikke relevant.

4.2.2 Nedsættelse af direkte betalinger

4.2.2.1 Beskrivelse af nedsættelsen og/eller loftet over direkte betalinger

Anvendes der nedsættelse af betalinger? : **Nej**
Anvendes der et loft (dvs. en nedsættelse på 100 %)? : **Nej**

4.2.2.2 Fradrag af lønomkostninger

Anvendes der fradrag af lønomkostninger? : **Nej**

4.2.2.3 Anslået resultat af nedsættelsen af direkte betalinger og loftet for hvert år

Ansøgningsår	2023	2024	2025	2026	2027	Forklaringer
Regnskabsår	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
Samlet årligt anslået produkt (EUR)	0	0	0	0	0	
— brug til omfordelingsbetaling (EUR)	0	0	0	0	0	
— brug til andre interventioner med direkte betalinger (EUR)	0	0	0	0	0	
— overførsel til ELFUL (EUR)	0	0	0	0	0	

4.2.3 Anvendelse for så vidt angår medlemmer af juridiske personer eller sammenslutninger/sammenslutninger af tilknyttede juridiske enheder (artikel 110)

-- Anvendelsen af tærskler/grænser fastsat i [forordningen om strategiske planer] eller [den horisontale forordning] foretages af medlemmer af juridiske personer eller grupper:

Artikel 17, stk. 4, i [forordningen om strategiske planer] om nedsættelse af betalinger
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 29, stk. 6, første afsnit, i [forordningen om strategiske planer] om supplerende fordelingsindkomststøtte med henblik på bæredygtighed
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 30, stk. 4, i [forordningen om strategiske planer] om supplerende indkomststøtte til unge landbrugere
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 17, stk. 1, i [forordningen om strategiske planer] om finansiel disciplin
Anvend tærskel : **Nej**

-- Hvis tærskler/grænser er fastsat af medlemsstaterne, foretages anvendelsen af disse tærskler/grænser af medlemmer af juridiske personer/sammenslutninger:

Artikel 28 i [forordningen om strategiske planer] om betaling til mindre landbrugere
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 31 i [forordningen om strategiske planer] om bio-ordninger
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 32-34 i [forordningen om strategiske planer] om supplerende indkomststøtte
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 70 i [forordningen om strategiske planer] om miljø-, klima- og andre forvaltningsforpligtelser
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 71 i [forordningen om strategiske planer] om naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger
Anvend tærskel : **Ja**
Begrund venligst din beslutning

100 ha grænse – Eksisterende grænse fastholdes. Grænsen videreføres for at fastholde en forudsigelig indtægt og for at understøtte de mindre øer, der ikke har samme mulighed for strukturudvikling. 100 ha grænsen indebærer et incitament for omgåelse. Derfor er der fortsat behov for opmærksomhed og kontrol for dette.

Interventioner:

Artikel 72 i [forordningen om strategiske planer] om områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 73 i [forordningen om strategiske planer] om investeringer
Anvend tærskel : **Nej**

Artikel 75 i [forordningen om strategiske planer] om etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikterne
Anvend tærskel : **Nej**

-- Anvendelsen af tærskler/grænser fastsat i [forordningen om strategiske planer] foretages af sammenslutninger af tilknyttede juridiske enheder:
Artikel 29, stk. 6, andet afsnit, i [forordningen om strategiske planer] om supplerende omfordelingsindkomststøtte med henblik på bæredygtighed
Anvend tærskel : **Nej**

4.2.4 Bidrag til risikostyringsværktøjer

Anvender du muligheden for at gøre op til 3 % af de direkte betalinger betinget af, at dette beløb anvendes til bidrag til et risikostyringsværktøj? : **Nej**
Hvad er procentsatsen?
Vigtigste elementer

4.3 Teknisk bistand

4.3.1 Målsætninger

Teknisk bistand kan anvendes til finansiering af en række forvaltningsopgaver, der er nødvendige i forhold til at sikre en effektiv forvaltning og gennemførelse af støtte i relation til CAP-planen, herunder oprettelse og drift af det nationale CAP-netværk.

4.3.2 Aktiviteternes omfang og vejledende planlægning

Den danske forvaltningsmyndighed planlægger at anvende seks pct. af de midler, der tildeles fra ELFUL til CAP-planen, til finansiering af aktioner via teknisk bistand i forbindelse med gennemførelsen af planen.

Aktiviteterne vedrører programperioden 2023-2027, men kan også omfatte tidligere og kommende programperioder. Aktiviteterne omfatter både søjle I og søjle II under den fælles landbrugspolitik.

De afsatte midler vil blive anvendt til at finansiere aktiviteter vedrørende forberedelse og udarbejdelse af CAP-planen. Midlerne vil desuden blive anvendt til finansiering af forvaltning, overvågning, evaluering, information, IT-systemer og kontrol mv. i forbindelse med gennemførelsen af CAP-planen.

En del af midlerne vil blive anvendt til etablering og drift af det nationale CAP-netværk. Indsatsen omfatter blandt andet planlægning og koordinering af aktiviteter, udarbejdelse af årlige aktivitetsplaner og gennemførelse af netværksaktiviteter, jf. kapitel 4.4.

Herudover vil teknisk bistand blive anvendt til offentlige myndigheders lønomkostninger, der kan henføres direkte til det arbejde med CAP-planen, der i henhold til forordningen kan finansieres med teknisk bistand.

4.3.3 Støttemodtagere

Den primære støttemodtager vil være forvaltningsmyndigheden. Plan- og Landistriktsstyrelsen vil være støttemodtager i forhold til administration af LAG-ordningen.

Registreringen af lønomkostninger, der finansieres af teknisk bistand, vil være baseret på myndighedernes tidsregistreringssystemer. Dermed sikres det, at kun opgaver, der er relevante i forhold til CAP-planen, vil blive dækket.

Følgende omkostningstyper vil kunne henføres til teknisk bistand: Lønudgifter, øvrige driftsudgifter og overhead.

I de første år af programperioden, hvor der skal etableres velfungerende sagsbehandlings-, overvågnings- og kontrolsystemer, forventes der at være særligt behov for finansiering via teknisk bistand. Senere vil der være udgifter til blandt andet den løbende overvågning og evaluering af CAP-planen, og der vil være udgifter til ex post evalueringen af landdistriktsprogrammet 2014-2022.

Ved indkøb af varer og tjenesteydelser følger myndighederne statens regler for udbud og offentlige indkøb, herunder for indkøb af konsulentydelser. Dermed sikres det, at indkøb finansieret af teknisk bistand overholder de nationale regler vedrørende offentlige indkøb.

Tabel: Indikativ budget for anvendelsen af teknisk bistand i perioden 2023-2029.

(I mio. kr.)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total**
Det nationale CAP-netværk:								
Handlingsplan og driftsudgifter	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	-	-	**20,0**
Andre forvaltningsopgaver:								
IT	6,4	21,8	16,7	14,3	7,3	5,0	5,0	76,4
Programforvaltning, information, evaluering, overvågning	8,5	9,6	10,7	11,2	12,7	-	-	52,7
Kontrol, inkl. administrativ kontrol	10,3	33,9	37,9	39,7	45,2	15,0	15,0	196,9
Samlet Teknisk Bistand (DKK	**29,2**	**69,2**	**69,2**	**69,2**	**69,2**	**20,0**	**20,0**	**346,0**

ekskl. medfinansiering) *								

* Ekskl. egenfinanisering. Egenfinansiering sker via finanslovens uk10.

4.3.4 Procentsats

Angiv den procentdel af det samlede ELFUL-bidrag til den strategiske plan, der skal anvendes til finansiering af aktionerne i form af teknisk bistand. En enkelt procentsats i løbet af perioden (op til 4 %/op til 6 % for BE, DK, EE, CY, LV, LT, LU, MT, NL, SI, SE) **6**

4.4 CAP-net

4.4.1 Sammenfatning vedrørende, overblik over og målsætninger for det nationale netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik, herunder aktiviteter til støtte for EIP og videnstrømme inden for AKIS

Det er forordningsbestemt, at forvaltningsmyndigheden nedsætter et nationalt CAP-netværk i forbindelse med EU's fælles landbrugspolitik. CAP-planen samler landbrugspolitikken for den direkte støtte og markedsordninger (søjle I) og støtte til landdistriktsudvikling (søjle II). Det fremtidige nationale CAP-netværk indbefatter derfor netværksaktiviteter for begge søjler.

Danmark vil senest 12 måneder efter Kommissionens godkendelse af den danske CAP-plan oprette et nationalt CAP-netværk i henhold til artikel 126 i CAP-plan forordningen.

Tidsplan for etablering af det nationale CAP-netværk:

- 2022: Forslag til model for det nationale CAP-netværk, herunder inddragelse af relevante samarbejdspartnere.
- 2023: Beslutning og etablering af det nationale CAP-netværk.

Formålet med det nationale CAP-netværk er at øge interessenternes engagement og deltagelse i gennemførelsen af CAP-planen. Det sker blandt andet ved at informere om politikken for landbrugsstøtten, sikre netværkssamarbejde mellem organisationer og forvaltninger, rådgivere, forskere og andre innovationsaktører inden for landbrug og landdistriktsudvikling. Det danske CAP-netværk skal understøtte erfaringsudveksling, dele viden og være med til at informere om den danske CAP-plan både til den brede offentlighed og tilskudsmodtagere. Det danske CAP-netværk vil sikre at skabe størst mulig synergi mellem netværkets og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs øvrige kommunikationsopgaver.

Med henblik på opfyldelse af netværkets formål forfølges følgende målsætninger i CAP-netværket jf. artikel 126, stk. 3, i CAP-plan forordningen:

(a) Øge inddragelsen af alle relevante interessenter i gennemførelsen af de strategiske planer, og hvor det er relevant, deres udformning.

(b) Bistå medlemsstaternes myndigheder med gennemførelsen af de strategiske planer og overgangen til en præstationsbaseret gennemførelsesmodel.

(c) Bidrage til at forbedre kvaliteten af gennemførslen af de strategiske planer.

(d) Bidrage til at oplyse offentligheden og potentielle støttemodtagere om den fælles landbrugspolitik og finansieringsmulighederne.

(e) Fremme innovation inden for landbrug og landbrugsudvikling, og støtte peer-to-peer læring og inddragelsen af og samspillet mellem alle interessenter i videnudvekslings- og videnopbygningsprocessen.

(f) Bidrage til overvågnings- og evalueringskapacitet og –aktiviteter.

(g) Bidrage til formidlingen af de resultater, der er opnået gennem de strategiske planer.

Målgruppe:
CAP-planens interessenter spænder bredt fra den enkelte landbruger og rådgiver til landbrugsorganisationer, miljø-, klima- og naturorganisationer, offentlige institutioner og myndigheder, forskningsinstitutioner mv.

Kommunikation:
Det overordnede kommunikationsmæssige formål er, at udbrede kendskabet til den danske CAP-plan og sikre at potentielle tilskudsmodtagere kender deres muligheder og har adgang til den nødvendige viden for at søge. Konkret betyder det, at der tilrettelægges en kommunikationsindsats om tilskudsmuligheder, støttebetingelser, ansøgningskriterier, udmøntning, resultater og andre relevante informationer indeholdt i CAP-planen. Det gælder desuden kommunikation af nye og ændrede nationale og europæiske regler og fortolkning heraf, samt høring af bekendtgørelser. Dette vil blandt andet ske via direkte dialog, nyhedsmail, gennem medier som f.eks. Styrelsens hjemmeside, informationsmøder, afholdelse af landbrugsseminarer og webinarer.

Der vil blive arbejdet målrettet for at nå specifikke målgrupper og involvere alle relevante interessenter fremadrettet. Involvering af interessenter startede allerede i august 2018 i forbindelse med offentliggørelsen af Kommissionens forordningsudkast. Herefter er der afholdt en række workshops, hvor en bred vifte af interessenter har haft mulighed for at komme med input til den danske CAP-plan.

Hertil kommer, at der udarbejdet et nyt koncept for bruger- og interessentinvolvering i forbindelse med implementering af CAP-planen, hvor der skal gennemføres obligatorisk bruger- og interessentinvolvering i udformningen og implementeringen af hver ordning, der indgår i den danske CAP-plan. Konceptet indbefatter involvering af brugere - og øvrige interessenter fx rådgivere i forbindelse med forberedelse og implementering af hver enkelt CAP-intervention i hhv. udmøntningsfasen, bekendtgørelses-/regelgrundlagsfasen og i opsætningsfasen. Intentionen er, at denne inddragelse skal bidrage til at sikre løsninger, der er praksisnære og kan anvendes af landbrugeren.

CAP-netværket vil bidrage til at dialog og involvering af relevante interessenter fortsætter gennem hele CAP-reformperioden.

Aktiviteter:
Overgang fra landdistriktsnetværk til CAP-netværk
Det danske CAP-netværk vil erstatte det forrige landdistriktsnetværk, og bygge videre på erfaringer og etablerede netværk og netværksaktiviteter. Det danske landdistriktsnetværk er en samling af formelle og uformelle netværk, der arbejder med konkrete mål og aktiviteter, og som favner en bred og varieret interessentinvolvering. CAP-netværket vil fortsætte med at understøtte allerede eksisterende platforme og fora, og kortlægge om der er behov for yderligere oprettelse af nye netværk, idet CAP-netværket også indbefatter søjle I. Der planlægges blandt andet teknikermøder, hvor relevante interessenter, herunder blandt andet SEGES, Økologisk Landsforening og konsulenter, repræsenteres. Derudover vil CAP-netværket koble de netværk, der arbejder med samme typer af aktiviteter, for at undgå isolation og skabe sammenhæng og synergi mellem netværkene. Det skal skabe nye relationer, fremme innovation og opbygge kompetencer i de forskellige netværk.

CAP-netværket vil med henblik på opfyldelse af kravene i artikel 126, stk. 4 udarbejde en årlig aktivitetsplan, hvor en mere detaljeret beskrivelse af planlagte aktiviteter vil blive beskrevet. Det vil indbefatte offentlige høringer af bekendtgørelser, workshops, informations- og dialogmøder med interessenter og nyheder via hjemmeside, nyhedsbreve mv.

Innovation
CAP-netværket vil udover at facilitere et fornuftigt samarbejde mellem myndigheder, landbrugere og

øvrige interessenter, understøtte det landbrugsfaglige videns- og innovationsnetværk (AKIS), hvor der via nationalt finansierede projekter gennemføres indsatser og aktiviteter, der er sammenlignelige med aktiviteter i operationelle grupper anerkendt under EIP-Agri, europæisk innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed.

Den danske SWOT-analyse har kortlagt, at Danmark har et solidt og velfungerende AKIS. Det danske system for vidensdeling, landbrugsrådgivning og samarbejde mellem myndigheder og landmænd med henblik på at omsætte ny viden fra forskning til praksis i landbruget er effektivt, og bygger på en stærk og lang tradition for landbrugsfaglig videns- og innovationsnetværk. I det omfang det er relevant vil CAP-netværket løbende og gennem hele reformperioden understøtte, at AKIS fungerer optimalt og bistå med information og vidensdeling om relevante innovationsprojekter og muligheder for at søge støtte til dette.

Leader

CAP-netværket samler alle aktører, der er involveret i understøttelsen af landbruget som et økonomisk bæredygtigt erhverv og udviklingen af landdistrikterne. Det gælder også samarbejdet med de lokale aktionsgrupper (LAG), som administreres af LAG-sekretariatet under Plan- og Landdistriktsstyrelsen. Plan- og Landdistriktsstyrelsen vil anvende eksisterende partnerskabsaftaler, der er indgået med Center for Landdistriktsforskning, Landdistrikternes Fællesråd, Sammenslutningen af danske Småøer og FOOD, der har til formål at tilbyde LAG et større udvalg af både aktiviteter, viden og forskning om landdistrikterne og landdistriktsudvikling. Partnerskaberne vil kunne anvendes til at øge netværksdannelsen mellem aktørerne og de lokale aktionsgrupper, ligesom de lokale, kommunale landdistriktsmedarbejdere også vil blive inddraget i netværksaktiviteter med aktionsgrupperne.

Derudover vil der blive afholdt møder for LAG-koordinatorer og bestyrelsesmedlemmer, som indbefatter LAG relaterede emner og oplysninger, og kompetenceudvikling af både koordinatorer og bestyrelsesmedlemmer. Plan- og Landistriktsstyrelsen vil oprette en side på deres website, som omhandler de lokale aktionsgruppers generelle oplysninger og udviklingsstrategi, og som linker til aktionsgruppens egen website eller social media-side. LAG sekretariatet er en integreret del af Kontoret for Landdistriktsudvikling, og er på den måde en del af de øvrige aktiviteter, der finder sted i det regi, hvilket også kommer de lokale aktionsgrupper til gode. Som eksempel kan nævnes afholdelsen af den årlige landdistriktskonference med en stor projektbørs, hvor flere LAG-projekter deltager.

Europæiske netværksaktiviteter

CAP-netværket understøtter ligeledes det europæiske netværk for den fælles landbrugspolitik med henblik på udveksling af erfaringer med andre medlemsstater og andre EU-netværk i henhold til artikel 126 i CAP-plan forordningen. Det sker blandt andet via deltagelse i og bidrag til det europæiske netværk for udviklingen og implementeringen af den fælles landbrugspolitik.

Aktivitets- og evaluering:

CAP-netværket vil udarbejde en årlig aktivitetsplan, som beskriver de aktiviteter, der vil finde sted i løbet af året. Aktivitetsplanen vil indeholde relevante og tydelige mål for aktiviteter, som kan blive evalueret på baggrund af.

4.4.2 Struktur, forvaltning og drift af det nationale netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik

Driften af netværkets aktiviteter er delt mellem LAG-sekretariatet (Plan- og Landdistriktsstyrelsen), som repræsenterer netværksaktiviteterne i relation til de lokale aktionsgrupper (LAG) og forvaltningsmyndigheden, hvor koordinatorrollen forventes forankret.

Rammerne for CAP-netværket forventes fastsat af en styregruppe, bestående af en eller flere ledere fra forvaltningsmyndigheden og en leder fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

CAP-netværket er ikke en fysisk enhed. Forvaltningsmyndigheden er som hovedansvarlig for forvaltningen af CAP-planen, også ansvarlig for CAP-netværket og varetager koordinatorfunktionen af netværket. Koordinatoren har først og fremmest ansvaret for, at det nationale CAP-netværk er etableret og i drift ved udgangen af 2023. Derudover har koordinatoren overblikket over aktiviteter og tilhørende planer for optimal gennemførelse og korrekt implementering af CAP-netværket. Derudover vil det være forvaltningsmyndigheden, som deltager i aktiviteter i det europæiske netværk.

Forvaltningsmyndigheden og Plan- og Landdistriktsstyrelsen er ansvarlige for at koordinere og have overblikket over aktiviteter relateret til LEADER, som falder ind under CAP-netværket, men de konkrete netværksaktiviteter faciliteres af de relevante medarbejdere fra forvaltningsmyndigheden og Plan- og Landdistriktsstyrelsen i de fora, hvor aktiviteterne finder sted. Netværkene i CAP-netværket er fleksible i forhold til aktuelle mål og relevante aktører over tid. De for sagen relevante organisationer, foreninger, vidensinstitutioner og offentlige forvaltninger vil løbende blive inddraget i relevante netværk og aktiviteter.

Der afsættes passende finansiering til at gennemføre aktiviteter i CAP-netværket. Baseret på erfaringer fra den seneste reformperiode forventes det, at der afsættes ca. fire pct. af teknisk bistand til drift af CAP-netværket. Det kommende nationale CAP-netværk adskiller sig fra landdistriktsnetværket, idet det nationale CAP-netværk indbefatter netværksaktiviteter for begge søjler. Der er således tale om et indikativt beløb.

Den endelige beslutning og forhandling af midler mellem Landbrugsstyrelsen og Plan- og Landdistriktsstyrelsen vil blive afklaret i forbindelse med etableringen af CAP-netværket i løbet af 2022 og 2023.

4.5 Oversigt over koordineringen af og afgrænsningen og komplementariteterne mellem ELFUL og andre EU-fonde, der er aktive i landdistrikterne

Koordinering mellem Landdistriktsfonden og CPR-fondene

Der vil være behov for koordinering mellem Landdistriktsfonden, Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfonden, Regionalfonden og Socialfonden Plus, da disse fonde også er aktive i landdistrikterne. Det bemærkes, at disse fonde har forskellige programperioder, da programperioden for Landdistriktsfonden starter den 1. januar 2023, mens programperioden for de øvrige fonde er startet den 1. januar 2021.

Som udgangspunkt adresserer de fire fonde forskellige udfordringer og har forskellige målgrupper, men på visse områder supplerer fondene også hinanden. Støtte under Landdistriktsfonden vil være målrettet indsatser inden for landbrugserhvervet, mens Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfonden (EHFAF) retter sig mod fiskeri- og akvakultursektoren, og Regionalfonden og Socialfonden Plus retter sig mod andre sektorer. Det kan f.eks. være områder som erhvervsudvikling, iværksætteri, byudvikling, digitalisering, turisme, uddannelse og social inklusion m.v.

Der er potentiale for synergi mellem den strategiske CAP-plan og programmerne under EHFAF, Regionalfonden og Socialfonden Plus i forhold til bl.a. investeringer i ny teknologi, grøn omstilling, ressourceeffektivitet, miljøbeskyttelse, forvaltning af naturressourcer samt modvirkning af og tilpasning til klimaforandringerne.

I forbindelse med prioriteringen af indsatsen under CAP-planen er det tilstræbt, at der ikke er overlap mellem de indsatser, der kan støttes under Landdistriktsfonden, og de indsatser, der kan støttes under henholdsvis EHFAF, Regionalfonden og Socialfonden Plus. Det fremgår desuden af forordningsgrundlaget, at en operation under Landdistriktsfonden kun kan modtage forskellige former for støtte fra CAP-planen og fra andre europæiske struktur- og investeringsfonde eller fra andre EU-

instrumenter, hvis det samlede kumulerede støttebeløb, der tildeles i henhold til de forskellige former for støtte, ikke overstiger den maksimale støtteintensitet eller det maksimale støttebeløb, der gælder for den pågældende interventionstype.

Det er hensigten efter behov at afholde koordineringsmøder mellem forvaltningsmyndighederne for programmerne under Landdistriktsfonden, EHFAF, Regionalfonden og Socialfonden Plus med henblik på at drøfte emner af fælles interesse. Der er ikke planlagt særskilte koordineringsaktiviteter mellem forvaltningsmyndighederne for henholdsvis CAP-planen og EHFAF vedrørende gennemførelsen af støtteordninger.

Demarkation og komplementaritet mellem EAFRD og andre EU-fonde, der er aktive i landdistrikterne

Udover EAFRD er en række andre EU-fonde og initiativer aktive i landdistrikterne. De kan derfor supplere den indsats, der gennemføres via CAP-planen, og de kan bidrage til at adressere en række af de behov, der er identificeret i CAP-planen, men som ikke eller kun delvist bliver finansieret via CAP-planen. Det drejer sig især om Regionalfonden, Socialfonden Plus, EHFAF, Genopretnings- og Resiliensfonden, LIFE-programmet og Horizon Europe.

Regionalfonden

Regionalfondsprogrammet for 2021-2027 er målrettet udvikling og omstilling af små og mellemstore virksomheder, der spiller en vigtig rolle i forhold til at skabe vækst og arbejdspladser i Danmark. Desuden investerer Regionalfonden i digitale løsninger, der kan drive virksomhedernes digitale omstilling, og fysisk infrastruktur, der kan styrke bæredygtig lokal udvikling. Projekter, der medfinansieres af Regionalfonden, skal fremme cirkulær økonomi, styrke virksomhedernes innovationskapacitet og udvikling af nye løsninger, styrke virksomhedernes konkurrenceevne, udvikle en velfærdsteknologisk styrkeposition, fremme bæredygtig udvikling af levende bymidter i små og mellemstore byer, tiltrække private investeringer gennem udvikling af turismeinfrastruktur og drive virksomhedernes digitale omstilling. Indsatsen på en række af disse områder vil også have betydning for landdistrikterne.

CAP-planen omfatter ikke støtteordninger vedrørende f.eks. målrettet udvikling og omstilling af små og mellemstore virksomheder, styrkelse af virksomhedernes innovationskapacitet, fremme af bæredygtig udvikling af bymidter, udvikling af turismeinfrastruktur og fremme af virksomhedernes digitale omstilling. Gennemførelsen af projekter under regionalfondsprogrammet vil bl.a. kunne bidrage til at adressere de identificerede behov i CAP-planen vedrørende etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (G2), behovet for at understøtte erhvervsaktiviteten i landdistrikterne (G5), behovet for at støtte iværksættere, etablerede mikrovirksomheder og SMV´er og støtte innovative tiltag i landdistrikterne (G6) samt behovet vedrørende beskæftigelse og vækst i landdistrikterne (H3).

Socialfonden Plus

Socialfondsprogrammet for 2021-2027 har fokus på opkvalificering, uddannelse og kompetenceudvikling. Indsatserne skal sikre, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft, og at den enkelte har de efterspurgte kompetencer og er velkvalificeret. Socialfonden Plus medfinansierer projekter, der skal få flere til at tage en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse, løfte arbejdsstyrkens kompetencer gennem målrettet og fleksibel efteruddannelse, fremme iværksætteri, fastholde og inkludere borgere på arbejdsmarkedet, sikre at unge har kompetencer, der ruster dem til fremtiden, understøtte lige adgang til uddannelse og fremme den sociale integration af borgere i hjemløshed m.v. Indsatsen på flere af disse områder vil have betydning for landdistrikterne.

CAP-planen omfatter ikke støtteordninger vedrørende f.eks. opkvalificering, uddannelse og kompetenceudvikling, og der ydes ikke støtte til fremme af social integration af borgere m.v. Gennemførelsen af projekter under Socialfondsprogrammet vil bl.a. kunne bidrage til at adressere de identificerede behov i CAP-planen vedrørende en mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne (H1),

beskæftigelse og vækst i landdistrikterne (H3) og lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne (H4).

Fonden for Retfærdig Omstilling (JTF).

Den danske indsats under Fonden for Retfærdig Omstilling forventes at bidrage til udvikling af nøgleteknologier som f.eks. fangst-, lagring og anvendelse af CO2 og Power-to-X ved at støtte innovations-, udviklings-, demonstrations- og skaleringsprojekter m.v., der kan bidrage til at gøre nye nøgleteknologier mere markedsparate. Desuden tilstræbes det, at Fonden for Retfærdig Omstilling skal bidrage til at understøtte den grønne omstilling i danske SMV´er, så flere bliver mere cirkulære, ressourceeffektive og derigennem mere konkurrencedygtige. Danmark ønsker også, at Fonden for Retfærdig Omstilling skal understøtte en mere cirkulær økonomi. Et eksempel er udviklingen af brun bioraffinering som f.eks. pyrolyse og produktion af biokul.

CAP-planen omfatter ikke støtteordninger vedrørende innovations-, udviklings- og skaleringsprojekter, f.eks. udvikling af nøgleteknologier til fangst-, lagring og anvendelse af CO2 og Power-to-X, og der ydes ikke støtte til at understøtte den grønne omstilling i SMV´er.

Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfonden (EHFAF)

Det danske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogram gennemføres inden for følgende hovedområder: 1) Grøn omstilling, 2) Bæredygtig fiskeriforvaltning baseret på biologisk rådgivning, 3) Udvikling på land og i kystnære områder og kystfiskeri, herunder skånsomt kystfiskeri og 4) Fremme af afsætning. Aktiviteterne bidrager til at fremme væksten i særligt de kystnære områder og opretholdelse af de mindre fiskersamfund med indsatser rettet mod en styrkelse af kystfiskeriet.

Det vurderes, at der kan være potentiale for synergi mellem ordningen Vandløbsrestaurering under EHFAF, der bl.a. omfatter forbedring af de fysiske forhold i kortlagte og afgrænsede vandområder, og visse ordninger under EAFRD. Det gælder f.eks. fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, vådområdeprojekter og lavbundsprojekter. Der vil desuden være synergi mellem støtte til lokale aktionsgrupper under LAG-ordningen, der gennemføres under EAFRD, og støtte til lokale fiskeriaktionsgrupper (FLAG-ordningen).

EU´s Genopretnings- og Resiliensfonden (RRF)

Danmarks genopretnings- og resiliensplan omfatter 7 initiativer vedrørende bl.a. grøn omstilling af landbrug og miljø, energieffektivisering og grøn omstilling samt grøn forskning og udvikling. Under initiativet "Grøn omstilling af landbrug og miljø" er der afsat ca. 1,3 mia. kr. til gennemførelse af en række indsatser, der vil have synergi til visse støtteordninger i CAP-planen og betydning for landdistrikterne.

Der er bl.a. afsat 600 mio. kr. til udtagning af lavbundsjorder i 2021-2024. Indsatsen vil have synergi til den lavbundsordning, der gennemføres under CAP-planen. Der er desuden afsat 180 mio. kr. til omstilling til økologi i 2021-2024, hvilket bl.a. omfatter midler til Innovationscenter for Økologisk Landbrug, Fonden for Økologisk Landbrug og omstilling af offentlige køkkener til økologi. Der vil være synergi mellem disse indsatser og bio-ordningen økologisk arealstøtte, der gennemføres under CAP-planen. Der er endvidere afsat 200 mio. kr. til forskning og udvikling af nye teknologier og løsninger, der kan reducere CO2-udlednignen fra landbruget, og herunder teknologier til bioraffinering. Der vil være synergi mellem denne indsats og støtteordningen vedrørende etablering af anlæg til grøn bioraffinering, der gennemføres under CAP-planen.

Digital Europe Programmet (DEP)

EU´s program til digital omstilling for 2021-2027 skal understøtte den digitale omstilling til gavn for borgere og virksomheder ved at sikre en bred udrulning og anvendelse af digitale teknologier på tværs af Europa inden for supercomputere, kunstig intelligens, cybersikkerhed, digitale færdigheder og bred

udrulning af digitale teknologier. Desuden har programmet fokus på at benytte digitale teknologier til at løse samfundsmæssige udfordringer inden for bl.a. sundhed, klima og miljø.

CAP-planen omfatter ikke støtteordninger vedrørende f.eks. udrulning af digitale teknologier og cybersikkerhed. Gennemførelsen af projekter under Digital Europe Programmet vil formentlig kunne understøtte dele af den tværgående målsætning om at modernisere sektoren ved at fremme og udveksle viden, innovation og digitalisering i landbruget og i landdistrikterne m.v.

Connecting Europe Facility

Connecting Europe Facility (CEF-2 Digital) yder støtte til projekter, der skal styrke digitaliseringen og moderniseringen af EU´s digitale infrastrukturer og sikre, at EU forbliver en konkurrencedygtig og selvstændig aktør på det globale digitale marked. Under arbejdsprogrammet for 2021-2025 ydes der støtte til projekter, der fremmer udrulningen og anvendelsen af 5G-net, og til projekter, der sikrer en grænseoverskridende europæisk datainfrastruktur. Der er bl.a. fastlagt et indsatsområde vedrørende 5G til "smarte" lokalsamfund, der skal støtte udrulningen af 5G-infrastruktur til brug for konkrete projekter i lokalsamfund, og der gives støtte til etableringen af 5G-infrastruktur, som er nødvendig for at gennemføre innovative lokale projekter. Indsatsen på flere af disse områder vil have betydning for landdistrikterne.

CAP-planen omfatter ikke støtteordninger vedrørende styrkelse af digitaliseringen og digital infrastruktur. Gennemførelsen af projekter under CEF-2 Digital vil kunne understøtte de identificerede behov i CAP-planen vedrørende etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (G2), fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne (G4) og understøtte erhvervsaktiviteten i landdistrikterne (G5).

LIFE-programmet

LIFE-programmet yder støtte til projekter, der bidrager til at gennemføre målene i Den grønne Pagt og de underliggende politikker og strategier. I perioden 2021-2027 består LIFE-programmet af delprogrammer, der omfatter henholdsvis natur- og biodiversitet, cirkulær økonomi og livskvalitet, modvirkning og tilpasning til klimaændringer samt omstilling til ren energi. Indsatsen på flere af disse områder vil også have betydning for landdistrikterne.

Projekter under LIFE-programmet vil kunne understøtte og komplementere indsatser på natur-, miljø- og klimaområdet, der gennemføres under CAP-planen. F.eks. vil det igangværende projekt "LIFE IP Natureman" udvikle og afprøve en ny støtteordning for naturarealer med fokus på effekten af naturplejen på naturværdierne. Desuden vil projektet understøtte udvikling af ny teknologi, der vil gøre det lettere at føre tilsyn med græssende dyr, samt udvikling af maskiner, der kan høste biomasse på naturarealer på en skånsom måde.

Horizon Europe

Under Horizon Europe er særligt delprogrammet "Fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug og miljø" relevant i forhold til CAP-planen. Programmet finansierer projekter, der bidrager til forskning, innovation og nye løsninger inden for bl.a. biodiversitet, økosystemtjenester, fødevaresystemer, landbrug, ferskvand og kystområder, grønne løsninger for samfundet og klimaforandringer.

CAP-planen omfatter ikke støtteordninger vedrørende forsknings- og innovationsaktiviteter. Der vil være synergi mellem forsknings- og innovationsaktiviteter, der gennemføres under det pågældende delprogram, og en række støtteordninger under CAP-planen. Det gælder især støtteordningerne med miljø-, klima- og biodiversitetsformål.

4.6 Finansielle instrumenter

4.6.1 Beskrivelse af det finansielle instrument

Anvendes ikke i Danmark.

Danmark har valgt ikke at indføre finansielle instrumenter i den strategiske CAP-plan. Årsagerne til dette er:

1. SWOT-analysen identificerer ikke en barriere mellem landbrugere og private låneinstitutioner såsom banker og realkreditinstitutter. Derudover udtrykker landbrugets organisationer ikke efterspørgsel efter finansielle instrumenter i den strategiske CAP-plan.
2. Den strategiske CAP-plan indeholder en række investeringsstøtteordninger og støtte til unge landbrugere, som ydes via søjle II-støtte. Støtteordninger vurderes at være mere gavnlige for landbrugere, da det er mere fordelagtigt at få tilskud i stedet for større lånegarantier.
3. Den private bank- og realkreditsektor i Danmark er meget stabil og tilbyder lån med lav rente til f.eks. generationsfornyelse. Ud over mulighederne for EU-midler tildelt gennem finansielle instrumenter, findes der allerede en national låneordning gennem Vækstfonden, som yder ekstra risikobaserede lån ved etablering (https://www.vf.dk/en/landbrug/).

4.7 Fælles elementer for interventionstyper til landdistriktsudvikling

4.7.1 Liste over ikkestøtteberettigede investeringer

I forbindelse med støtte til investeringer under artikel 73 i CAP-plan forordningen gives der ikke støtte til følgende investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 73, stk. 3, i CAP-plan forordningen:

a) Køb af rettigheder til landbrugsproduktion.

b) Køb af betalingsrettigheder.

c) Køb af jord for et beløb, der overstiger 10 pct. af de samlede støtteberettigede udgifter til den pågældende operation, med undtagelse af køb af jord med henblik på miljøbevarelse og bevaring af kulstofrig jordbund eller jord købt af unge landbrugere ved hjælp af finansielle instrumenter. I forbindelse med finansielle instrumenter gælder det loft for støtteberettigede offentlige udgifter, der betales til slutmodtageren, eller i forbindelse med garantier for det underliggende lånebeløb.

d) Køb af dyr, køb af etårige planter og udplantning heraf til andre formål end:

i) at genoprette land- eller skovbrugspotentialet efter en naturkatastrofe, ugunstige vejrforhold eller en katastrofal hændelse,

ii) at beskytte husdyr mod store rovdyr eller anvendelse i skovbrug i stedet for maskiner,

iii) at opdrætte udryddelsestruede racer som defineret i artikel 2, nr. 24), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1012* i henhold til de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 70, eller

iv) at bevare plantesorter, der er truet af genetisk erosion, i henhold til de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 70.

Der er ikke fastsat yderligere generelle nationale bestemmelser vedrørende ikke-støtteberettigede udgifter end de investeringer og udgiftskategorier, der fremgår af CAP-plan forordningen, jf. ovenfor. For de enkelte støtteordninger kan der fastsættes supplerende bestemmelser i ordningernes bekendtgørelser.

* Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1012 af 8. juni 2016 om zootekniske og genealogiske betingelser for avl, handel med og indførsel til Unionen af racerene avlsdyr, hybridavlssvin og avlsmateriale herfra og om ændring af forordning (EU) nr. 652/2014, Rådets direktiv 89/608/EØF og 90/425/EØF og ophævelse af visse retsakter på området for dyreavl (»dyreavlsforordning«) (EUT L 171 af 29.6.2016, s. 66).

4.7.2 Definition af landdistrikt og anvendelsesområde

Begrebet "landdistrikterne" som benævnt i CAP-plan forordningen afgrænses til brug for CAP-planindsatsen i landdistrikterne bredt til at omfatte alle områder udenfor de største byområder, forstået som byområder med mere end 45.000 indbyggere.

4.7.3 Yderligere elementer, der er fælles for sektorspecifikke interventioner, for interventioner til landdistriktsudvikling eller fælles for både sektorspecifikke interventioner og interventioner til landdistriktsudvikling

Teksten i dette afsnit omhandler udelukkende projektstøtteordninger under artikel 73, idet der ikke ses fælles elementer for de øvrige støtteordninger til landdistriktsudvikling eller for sektorinterventionerne, der er relevante at medtage her.

Prioritering

Fælles for projektstøtteordningerne er, at der opstilles prioriteringsmodeller i forbindelse med ansøgningsrunder om tilsagn. Prioriteringsmodeller fremgår af ordningsbekendtgørelserne og varierer afhængig af ordning. Som udgangspunkt prioriteres der efter omkostningseffektivitet og/eller effekt.

Standardomkostninger og referenceomkostninger

Af forenklingshensyn anvendes standardomkostninger og/eller referenceomkostninger så vidt muligt på projektstøtteordningerne. Standardomkostninger kan anvendes for både private og offentlige støttemodtagere. Hvis der ikke anvendes standardomkostninger, skal offentlige støttemodtagere enten fremsende to tilbud på projektet sammen med ansøgning om tilsagn eller benytte referenceomkostninger.

Standardomkostningerne beregnes af forvaltningsmyndigheden på baggrund af de støtteberettigede investeringer i ordningen. Forvaltningsmyndigheden skal sikre, at de anvendte standardomkostninger er baseret på en beregningsmetode, som er rimelig, retfærdig og kontrollerbar, jf. artikel 83, stk. 2 (a) (i) i CAP-plan forordningen. "Rimelig" henviser til, at datagrundlaget baserer sig på noget virkelighedsnært, der er beskrevet og forklaret. "Retfærdig" betyder, at de beregnede standardomkostninger skal understøtte en ensartet vurdering af ansøgere. Det vil sige, at standardomkostningen ikke må indeholde en systematik, der stiller enkelte ansøgergrupper dårligere eller bedre. Og "kontrollerbar" betyder, at beregningsgrundlaget kan spores tilbage i et tydeligt revisionsspor og kan genskabes.

Hvor der anvendes referenceomkostninger, fastsætter forvaltningsmyndigheden på forhånd en rimelig pris, som bliver anvendt ved beregning af støttegrundlaget, mens udbetaling af støtten baseres på de faktiske omkostninger.

Sammenhæng til anden lovgivning mv. og projektejers ansvar

For alle projektstøtteordninger under artikel 73 skal det sikres, at de støttede projekter ikke overtræder EU-ret, nationale regler og servitutter mv., herunder retningslinjer fastlagt i forlængelse af EU's vandrammedirektiv, habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv mv. Det er projektejerens ansvar at sikre, at projektet opnår de tilladelser og godkendelser, som er nødvendige for projektets gennemførelse. Det kan eksempelvis være dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 bestemmelser, godkendelser efter vandløbsloven mv. Der kan ikke gennem ordningerne ydes støtte til forhold, der udgør et obligatorisk krav, jf. EU- eller national ret, herunder konditionalitet.

Det er desuden projektejerens ansvar at sikre, at vedkommendes landbrugsarealer kan overholde eventuelle øvrige krav for landbrugsejendommen efter projektets gennemførelse, herunder konditionalitetskrav mv. For projekter med offentlige ansøgere bør projektejeren gøre de lodsejere, der har arealer omfattet af projektet, opmærksom på, at det er lodsejerens eget ansvar at sikre denne overholdelse af de grundlæggende betingelser for landbrugsejendomme.

Udelukkelse af ansøgere/virksomheder i forbindelse med statsstøtteordninger

For støtteordninger og aktiviteter, der falder uden for art. 42 i TEUF, gælder, at der ikke tildeles støtte til kriseramte virksomheder som defineret i de relevante statsstøtteregler eller virksomheder, der endnu ikke har tilbagebetalt støtte, der er erklæret ulovlig og uforenelig med fællesmarkedet ved en afgørelse vedtaget af Kommissionen, medmindre andet følger af de relevante statsstøtteregler.

4.7.4 Gældende bidragssats(er) for interventioner til udvikling af landdistrikterne

Nationale bidragssats(er)

Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
155(2)(c) - Førtidspensionering		20,00%	43,00%
91(2)(a) - Mindre udviklede regioner		20,00%	85,00%
91(2)(b) - Regionerne i den yderste periferi og de mindre øer i Det Ægæiske Hav		20,00%	80,00%
91(2)(c) - Overgangsregioner som omhandlet i artikel 108, stk. 2, første afsnit, litra b), i forordning (EU) 2021/1060		20,00%	60,00%
91(2)(d) - Andre regioner	43,00%	20,00%	43,00%
91(3)(a) - Betalinger for naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger i artikel 71	65,00%	20,00%	65,00%
91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%
91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%
91(3)(b) - 70 - Betalinger som omhandlet i artikel 70		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 72 - Betalinger som omhandlet i artikel 72		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 73 - Støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(a) - Støtte til Det Europæiske Innovationspartnerskab som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a)		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(b) - Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)		20,00%	80,00%
91(3)(c) - 70 - Operationer som omhandlet i artikel 70 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 71 - Operationer som omhandlet i artikel 71 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 72 - Operationer som omhandlet i artikel 72 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 73-74 - Operationer som omhandlet i artikel 73-74 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 75 - Operationer som omhandlet i artikel 75 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 76 - Operationer som omhandlet i artikel 76 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 77 - Operationer som omhandlet i artikel 77 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 78 - Operationer som omhandlet i artikel 78 der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103		20,00%	100,00%

Regionale bidragssats(er)

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats

5 De interventioner med direkte betalinger, sektorspecifikke interventioner og interventioner til landdistriktsudvikling, der angives i strategien

Fond	Interventionsform	Interventionstype	Interventionskode (medlemsstat) — betegnelse	Fremføring	Fælles outputindikator	Gen. Renewal	Env.	ES rabatsystem	LEADER
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	BISS(21)	1 - Basisindkomststøtte (Grundbetaling)		O.4				
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	Eco-scheme(31) / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation	10 - Bioordning for ny reguleringsmodel	Nej	O.8				
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	Eco-scheme(31) / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation	5 - Bioordning for økologisk arealstøtte	Nej	O.8				
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	Eco-scheme(31) / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation	6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs	Nej	O.8				
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	Eco-scheme(31) / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation	7 - Bioordning for ekstensivering med slæt	Nej	O.8				
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	Eco-scheme(31) / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation	8 - Bioordning for varieret planteproduktion	Nej	O.8				
EGFL	Afkoblede direkte betalinger	Eco-scheme(31) / Artikel 31, stk. 7, litra a) — Yderligere betaling til grundlæggende indkomststøtte	9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed		O.8				
EGFL	Koblede direkte betalinger	CIS(32)	2 - Slagtepræmie		O.11				
EGFL	Koblede direkte betalinger	CIS(32)	3 - Ko-præmie		O.11				
EGFL	Koblede direkte betalinger	CIS(32)	4 - Stivelseskartofler		O.10				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	INVRE(47(1)(a))	11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	ADVI1(47(1)(b))	11B - Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv.		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	TRAINCO(47(1)(c))	11C - Uddannelse mv.		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	ORGAN(47(1)(d))	11D - Økologisk eller integreret produktion		O.35				

EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	PROMO(47(1)(f))	11F - Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv.		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	QUAL(47(1)(g))	11G - Gennemførelse af kvalitetsordninger		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	TRACE(47(1)(h))	11H - Gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	CLIMA(47(1)(i))	11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	WITHD(47(2)(f))	11J - Tilbagekøb fra markedet		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	GREEN(47(2)(g))	11K - Grøn høst		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	NOHAR(47(2)(h))	11L - Undladt høst		O.35				
EGFL	På sektorplan - Frugt og grøntsager	HARIN(47(2)(i))	11M - Høst- og produktionsforsikring		O.35				
EGFL	På sektorplan - Biavlsprodukter	ADVIBEES(55(1)(a))	12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.		O.37				
EGFL	På sektorplan - Biavlsprodukter	INVAPI(55(1)(b))	12B - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv.		O.37				
EGFL	På sektorplan - Biavlsprodukter	COOPAPI(55(1)(e))	12C - Programmer for forskning		O.37				
EGFL	På sektorplan - Biavlsprodukter	PROMOBEES(55(1)(f))	12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.		O.37				
EGFL	På sektorplan - Biavlsprodukter	ACTQUAL(55(1)(g))	12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten		O.37				
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	ENVCLIM(70)	13 - Pleje af græs- og naturarealer (N2000)	Delvist	O.14	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	ENVCLIM(70)	14 - Biodiversitetsskov (N2000)	Delvist	O.15	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	ENVCLIM(70)	15 - Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter	Delvist	O.14	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	ANC(71)	17 - Ø-støtte	Nej	O.12	Nej	Ja	Nej	Nej

ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	ASD(72)	16 - Målrettet regulering	Nej	O.13	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INVEST(73-74)	18 - Vand- og klimaprojekter	Delvist	O.21	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INVEST(73-74)	19 - Minivådområder	Nej	O.21	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INVEST(73-74)	20 - Privat skovrejsning	Nej	O.21	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INVEST(73-74)	21 - Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)	Nej	O.21	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INVEST(73-74)	22 - Miljø- og klimateknologi	Nej	O.20	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INVEST(73-74)	23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	Nej	O.20	Nej	Ja	Ja	Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	INSTAL(75)	24 - Etableringsstøtte til unge landbrugere	Nej	O.25	Ja	Nej		Nej
ELFUL	Udvikling af landdistrikterne	COOP(77)	25 - LAG	Nej	O.31	Nej	Nej		Ja

5.1 Interventioner med direkte betalinger

BISS(21) - Grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed

1 - Basisindkomststøtte (Grundbetaling)

Interventionskode (medlemsstat)	1
Interventionens betegnelse	Basisindkomststøtte (Grundbetaling)
Interventionstype	BISS(21) - Grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed
Fælles outputindikator	O.4. Antal hektar, der er omfattet af grundlæggende indkomststøtte

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne jf. definitionerne af støtteberettigede arealer.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Basisindkomststøtten (grundbetalingen) understøtter den specifikke målsætning om at støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen. Dermed forfølges også den overordnede målsætning om at fremme en intelligent, konkurrencedygtig, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevareforsyningssikkerheden på lang sigt.

Ved at yde en direkte støtte i form af en årlig afkoblet betaling pr. støtteberettiget ha understøttes, at det

danske landbrugserhverv, generelt set, fortsat kan generere en indkomst på niveau med andre erhverv. Hermed sikres et ligeværdigt økonomisk incitament for fødevareproduktion i Danmark. Samtidig styrkes den økonomiske robusthed i erhvervet, hvilket vil bidrage til, at erhvervet kan modstå den destabilisering, der opstår som følge af udsving i fødevarepriserne. Basisindkomststøtten (grundbetaling) kan kombineres med andre støtteordninger, da det som beskrevet ovenfor er tiltænkt som en basisstøtte for aktive landbrugere for at understøtte et modstandsdygtigt erhverv.

Synergier og samspil med andre ordninger

Basisindkomststøtte (grundbetaling) kan kombineres med bioordninger og ordningerne for slagtepræmie, ko-præmie og stivelseskartofler. Ordningen kan typisk kombineres med arealordninger og projektstøtteordninger under søjle II, jf. beskrivelse af de enkelte ordninger i kapitel 5, samt undtagelser for støtteberettigede hektar, jf. definitionerne i kapitel 4.1.

Basisindkomststøtte (grundbetaling) kan endvidere kombineres med følgende ordninger under landdistriktsprogrammet 2014-2022: Økologisk arealtilskud, pleje af græs- og naturarealer (N2000), målrettet regulering og tilsagn med henblik på fastholdelse af kvælstofvådområder, fosforvådområder og lavbundsprojekter (vand- og klimaprojekter), for så vidt at arealet er støtteberettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling).

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Berettigede støttemodtagere

Støtten gives til alle landbrugere, der opfylder de grundlæggende kriterier for støtteberettigelse, herunder minimumskrav på to ha, landbrugsaktivitet på støtteberettigede arealer og aktive landbrugere jf. definitionerne i kapitel 4.1.

Betingelser for støtteberettigelse

De vigtigste kriterier for støtteberettigelse er:

- Ansøgeren skal råde over et støtteberettiget areal, jf. kapitel 4.1, der er lig med eller større end to ha, og det enkelte areal skal være mindst 0,3 ha eller sammen med tilstødende arealer udgøre mindst 0,3 ha.
- Ansøgeren skal sikre, at arealerne lever op til definitionerne af støtteberettigede arealer ved at anvende arealet landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter eller opretholde arealet i landbrugsmæssig stand, jf. kapitel 4.1.
- Ansøgeren skal årligt indsende en ansøgning om støtte, hvori han skal anføre alle relevante oplysninger, herunder navn, CVR eller CPR-nr., angivelse af arealernes placering, afgrøder på arealerne samt at ansøgeren er bekendt med betingelserne for at modtage støtte.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Støtten ydes som et ens støttebeløb pr. ha.

SWOT-analysen viser, at landbrugserhvervet i Danmark er afhængig af indkomststøtte, hvorfor der som udgangspunkt er behov for at udbetale basisindkomststøtte. Støtteniveauet i den basisindkomststøtten vil desuden være reduceret i forhold til den nuværende grundbetaling, herunder grøn støtte. Det er en naturlig konsekvens af, at en del af budgettet er afsat til bioordninger og den generelle grønne ramme. Dette generelle fald i indkomststøtten betyder også, at det henset til afhængigheden af støtten hos danske

landbrugere er vigtigt at holde støtten på et vist niveau.

Efter fradrag af midler til koblet støtte, overførsel til søjle 2 herunder unge landbrugere og støtte til bioordninger, anvendes alle resterende midler til basisindkomststøtte. Enhedsbeløbet fastsættes ved at dividere det vejledende budget for indkomststøtten med antallet af støtteberettigede hektar. Støttebeløbet vil herefter i gennemsnit være 243,25 € i gennemsnit fra 2023-2027. Støtten vil generelt være faldende henimod 2027 som følge af større grønne ambitioner. I den sammenhæng er det væsentligt, at landbrugerne har tid til at vænne sig til en gradvist lavere basisindkomststøtte.

Arealet og antallet af ansøgere af basisindkomststøtten har en nedadgående tendens over tid. Danmarks trendfremskrivning viser en antagelse om, at arealet (O.4) vil falde med ca. 5.000 hektar om året. Antallet af ansøgere er også faldende, men kan ikke kvantificeres præcist. Der har dog næsten været en halvering af ansøgere siden 2005. En væsentlig andel af disse forsvandt dog i 2010, da hektargrænsen på 2 ha blev indført.

Af SWOT-analysen fremgår, at tilskud udgør en væsentlig del af dansk landbrugs driftsresultat også sammenlignet med andre medlemsstater. Det formodes, at støttens andel af driftsresultatet vil være faldende. Nyere tal viser, at denne formodning er korrekt, således har især 2019 og 2020 været år med god indtjening. Der er dog stor forskel på de enkelte år, og set over årene er der stadig en stor afhængighed af indkomststøtte hos danske landbrug.

Det er på baggrund af ovenstående, at Danmark har fastsat støtteniveauet til gennemsnitligt 243,25 €/ha i perioden 2023-2027.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Er denne intervention i form af en grundlæggende indkomststøtte en betaling til mindre landbrugere? (artikel 28)

☐ Ja ☑ Nej

Hvilken form for støtte bruger du til Betalinger til mindre landbrugere? (artikel 28)

☐ Engangsbeløb ☐ Støtte pr. hektar

Hvad er det højeste beløb til Betalinger til mindre landbrugere? (artikel 28)

Har du andre bemærkninger eller forklaringer vedrørende Betalinger til mindre landbrugere?

9 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 5 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Basisindkomststøtten (grundbetalingen) lever op til de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, eftersom det er et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugere og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Basisindkomststøtte (grundbetaling) uden betalingsrettigheder opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 6b-6e. Der er ingen kobling til typen af produktion, produktionsvolumen, priser på det, der produceres, og anvendelse af produktionsfaktorer. Der er heller ikke krav om produktion for at modtage støtte.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
1.01 - Basisindkomststøtte, EUR pr. ha.	Homogen		R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

1.01 - Basisindkomststøtte, EUR pr. ha.

Enhedsbeløb på basisindkomststøtte er det samme som støttesats, se afsnit om støttesatser og metode for beregning for forklaring. Det fastsatte enhedsbeløb fremgår af tabellen nedenfor.

For at tage højde for at det støtteberettigede areal kan ændre sig over tid og opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes er der fastsat planlagte minimumsbeløb og planlagte maksimumsbeløb i nedenstående tabel. De svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 3 pct. og plus cirka 6 pct. i 2023. For 2024-2027 svarer de til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 3 pct. og plus cirka 5 pct.. Der er taget højde for variationen i det støtteberettigede areal baseret på udviklingen i reformperioden 2014-2022. Det forventes, at udviklingen med et faldende støtteberettiget landbrugsareal vil fortsætte. Ligeledes kan der opstå variation som følge af over/underansøgning på bioordninger.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
1.01 - Basisindkomststøtte, EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb	254,96	255,37	243,20	227,23	235,50	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	247,31	247,71	235,90	220,41	228,44	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	270,26	268,14	255,36	238,59	247,28	
	O.4 (enhed: Hektar)	2.555.964,00	2.550.001,00	2.545.612,00	2.540.170,00	2.535.205,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	651.668.581,44	651.193.755,37	619.092.838,40	577.202.829,10	597.040.777,50	3.096.198.781,81
I ALT	O.4 (enhed: Hektar)	2.555.964,00	2.550.001,00	2.545.612,00	2.540.170,00	2.535.205,00	**I alt:** 12.726.952,00 **Maks.:** 2.555.964,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	651.668.687,90	651.193.762,47	619.107.222,85	577.218.941,43	597.060.288,77	3.096.248.903,42
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd

10 - Bioordning for ny reguleringsmodel

Interventionskode (medlemsstat)	10
Interventionens betegnelse	Bioordning for ny reguleringsmodel
Interventionstype	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation
Fælles outputindikator	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i relevante områder i Danmark, hvor der er udlagt kvælstofreducerende virkemidler og under forudsætning af, at støttebetingelserne er opfyldt.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

Kode + beskrivelse for INDSATSOMRÅDER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
AOA-A modvirkning af klimaforandringer, herunder reduktion af drivhusgasemissioner fra landbrugsmetoder, samt vedligeholdelse af eksisterende kulstoflagre og forbedring af kulstofbinding
AOA-C beskyttelse eller forbedring af vandkvaliteten og mindskelse af presset på vandressourcerne
AOA-D forebyggelse af jordforringelse, jordgenoprettelse, forbedring af jordfrugtbarhed og af næringsstofforvaltning [og jordbiota]

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.12 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen
R.14 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)
R.21 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet

R.22 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Bioordning for ny reguleringsmodel er en frivillig étårig indsats om udlæg af efterafgrøder eller alternative virkemidler. Hensigten er at reducere kvælstoftab fra mark til kyst. Indsatsen bidrager til implementering af vandrammedirektivet i Danmark.

Beskrivelse af forpligtelser i forbindelse med bio-ordningen

Inden ansøgningsrunden til bioordningen bliver der fastsat en målsætning for hvert enkelt kystvandopland ud fra kvælstofsreduktionsbehovet i hvert kystvandopland. Ordningen har til formål ved hjælp af efterafgrøder eller alternative virkemidler at reducere kvælstoftabet fra de ansøgte arealer.

Det er hensigten, at bioordning for ny reguleringsmodel fra 2026 vil afløse målrettet regulering, som finansieres under § 30 i den nuværende landdistriktsordning frem mod 2025, hvor Målrettet Regulering i 2025 finansieres under artikel 72 i det nye program. Ligesom landdistriktsordningen og søjle II ordningen i 2025 vil den efterfølgende bioordning støtte indsatser, der går ud over baseline.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under bioordning for ny reguleringsmodel, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling) og ø-støtte.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberrettigelse til basisindkomststøtte (grundbetaling) og som har bedrifter på mere end ti ha efterafgrødegrundareal.

Prioritering

Der fastsættes en målsætning for hvert kystvandopland og bioordningen prioriteres i kystvandoplande, hvor der på baggrund af vandområdeplanerne til tredje planperiode (2021-27) fastlægges et indsatsbehov. Indsatsbehovet fastsættes for hvert enkelt kystvandopland ud fra behovet for kvælstofreduktion. Alle kystvandoplande er omfattet af en vandområdeplan, men ikke nødvendigvis underlagt et indsatsbehov. Prioritering ved overansøgning i de enkelte kystvandoplande, vil ske efter vurderet effekt af indsatserne på vandoplandsniveau, hvor der prioriteres virkemidler på marker med lavest retention – og dermed hvor virkemidlet har størst effekt – i hvert enkelt kystvandopland.

Betingelser for støtteberettigelse

Der kan kun søges støtte til arealer, hvor der udlægges kvælstofreducerende virkemidler.

Støtteberettigelseskriterier er følgende:

- At arealet er berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling).
- At ansøgers bedrift har minimum ti ha efterafgrødegrundareal og er medlem af registeret for gødningsregnskab efter den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og regler fastsat i medfør heraf.
- At bedriften, der søges støtte til, ikke ved ansøgningsperiodens start er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom.
- At der på arealet ikke foreligger tilsagn på uforenelige støtteordninger.

- At hovedparten af markens areal ligger i et af forvaltningsmyndigheden udpeget kystvandopland, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.
- At arealet ikke er registreret som landskabselementer i form af fortidsminder samt små søer og vandhuller omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand, eller at arealet ikke ligger inden for tre-meter bræmmer efter lov om vandløb.
- At arealet ikke anvendes til opfyldelse af krav om pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder i henhold til den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.
- Arealet må ikke være registreret som § 3 under naturbeskyttelsesloven.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC04	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GAEC06	Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)
GAEC07	Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand
GAEC08	Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter
SMR02	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget: Artikel 4 og 5
SMR04	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter: Artikel 6, stk. 1 og 2

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Baseline for bioordning for ny reguleringsmodel er regler vedrørende anvendelse af gødning i landbruget og om plantedække jf. Lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og næringsstofreducerende tiltag med senere ændringer (navnlig § 12 om kvoteloft og § 38 og § 39 om efterafgrøder og alternativer).

§ 3 Naturbeskyttelsesloven: For §3-arealer efter naturbeskyttelsesloven indføres fra 1. juni 2022 bl.a. forbud mod ”omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning”. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 vil ikke kunne indgå i ordningen.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og bio-ordningen (forklar, hvordan bio-ordningen rækker ud over referencescenariet, navnlig for lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder)

Følgende GLM-krav kan have betydning for bioordning for ny reguleringsmodel:

Bioordningen ligger ud over baseline i form af GLM. Det samme areal med et virkemiddel vil således ikke kunne anvendes til opfyldelse af både GLM og indgå i bioordningen. I relation til denne ordning har GLM 4, GLM 6, GLM 7 og GLM 8 relevans.

GLM 4 omfatter forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i tre-meter bræmmer langs søer og vandløb. Tre-meter bræmmer langs søer og vandløb vil derfor ikke kunne indgå i ordningen.

GLM 6 omfatter krav om jorddække på omdrifts- og permanente afgrødearealer inden for de følsomme perioder. Græs, både permanent græs og omdriftsgræs, er ikke relevant for kravet. Der er tre definerede følsomme perioder som er defineret på baggrund af jordtype og afgrødetype. For eksempel har arealer med lerholdig jord, roer, gartneriafgrøder og flerårige vedplanter en kortere periode end arealer med sandet jord. Alle perioder starter umiddelbart efter høst og går til henholdvis 1. oktober, 20. oktober og 1. februar. Kravene til jorddække på ordningen er mere restriktive end på GLM6, både i forhold til type af efterafgrøde, såningstidspunkt og de kvælstofreducerende effekter af efterafgrøderne, der medregnes i bedriftens gødningsregnskab. Derfor kan arealer der anvendes til at opfylde GLM6, også modtage støtte under denne ordning.

GLM 7 omfatter krav om afgrøderotation på omdriftsarealer. Græs sået i udlæg i majs senest ved udgangen af juni, som efter høst af majs fastholdes på arealet frem til 1. februar, og som landbruger vælger at medregne til at opfylde GLM 7, vil ikke kunne indgå i ordningen.

GLM 8 indeholder krav om, at fire pct. af omdriftsarealet skal udgøres af ikke-produktive elementer og GLM-landskabselementer. Hvis landbrugere vælger at indgå i bioordning for biodiversitet & bæredygtighed, og udlægger i alt mindst syv pct. af landbrugsarealet med ikke-produktive elementer, nedsættes GLM-8 kravet til tre pct., hvorved der via ordningen kan opnås ekstra støtte til den ene procent, der skulle være udlagt via GLM 8. Landbrugere kan under GLM 8 opfylde kravet med følgende elementer: Brak, blomsterbrak, bestøverbrak, bræmmer, småbiotoper, markkrat samt fortidsminder og GLM-søer. Det vil ikke være muligt at anvende de elementer, der indgår til opfyldelse af GLM 8, som virkemidler der kan anvendes under bioordningen. (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)

Bioordningen vedrører alene frivillige indsatser som bidrager til implementering af Vandrammedirektivet, hvor der ikke er konditionalitetskrav, der omhandler kvælstof. Ordningen om ligger derfor også udover de nationale krav om efterafgrøder. Ansøgningen til eco-schemet vil afsluttes inden en evt. resterende indsats udmeldes som ukompenserede obligatoriske krav.

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Støtten ydes som en årlig kompensation for etårige forpligtigelser. Enhedssatsen er foreløbigt opgjort af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri på baggrund af beregning fra Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO) ved Københavns Universitet og ud fra forventning til ordningens omfang samt til fordelingen af efterafgrøder og alternativer, jf. tabel nedenfor, til opfyldelse af ordningens betingelser. I beregningen indgår en foreløbig budgettering af indsatsbehovet stigende fra 5.000 tons N i 2026 til 6.500 tons N i 2027. Satsen vil blive genberegnet forud for første ansøgningsrunde i 2026 ud fra det endelige indsatsbehov som fastlægges med vandområdeplanerne til tredje planperiode (2021-27) og bl.a. med hensyn til ændrede markedsforudsætninger.

Enhedssatsen dækker det marginale indkomsttab/meromkostninger (i form af indkøb af såsæd,

arbejdskraft og brændstof og evt. sædskifteændringer) som følge af udlægning af kvælstofreducerende virkemidler. Der fastsættes en enhedsstats for virkemidlerne ud fra et vægtet gennemsnit af omkostningen/indkomsttabet ved de virkemidler, der kan anvendes, og som ud fra hensyn om omkostningseffektivitet må forventes anvendt til opfyldelse af indsatsbehovet. Beregningen af enhedssatsen er baseret på de faktiske omkostninger, ved bedrifternes økonomisk rationelle udlægning af efterafgrøder eller alternativer i syv repræsentative vandoplande og på 13 forskellige bedriftstyper. Støttesatsen bestemmes som den kompensation, der svarer til de gennemsnitlige omkostninger.

Alternativer til efterafgrøder:

Alternativ til efterafgrøde	**Beskrivelse**	**Omregningsfaktor**
Mellemafgrøder	Mellemafgrøder er afgrøder, der etableres før dyrkning af vintersædsafgrøder. Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike og/eller gul sennep eller af frøgræs, der kan fortsætte som mellemafgrøde efter høst. Efter mellemafgrøden skal der etableres en vintersædsafgrøde på arealet.	2:1
Tidlig såning af visse vinterafgrøder	Tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticale kan anvendes som alternativ til efterafgrøder.	2:1
Braklagte arealer	Braklagte arealer, der er etableret med græs senest 1. januar, kan erstatte efterafgrøder. Arealet skal efterfølges af	1:1

	en forårssået afgrøde eller skal bibeholdes som brak. Der må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler på arealet.	
Braklagte arealer langs søer og vandløb	Braklagte arealer langs vandløb og søer kan anvendes som alternativ til efterafgrøder, hvis arealet er beliggende imellem vandløbet/søen og et omdriftsareal.	1:4
Flerårige energiafgrøder	Følgende energiafgrøder kan anvendes som alternativ til efterafgrøder: lavskov af slægterne ask, el, hassel, pil og poppel, samt pil, poppel, el, hassel, og elefantgræs. Forud for etableringen af energiafgrøder skal arealet have været i omdrift. Det samlede areal med energiafgrøder skal desuden overstige virksomhedens areal med energiafgrøder i planperioden	0,8:1

	2008/2009.	
Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter	Blandingerne skal bestå af maksimalt 25 pct. specifikke vinterfaste kvælstoffikserende arter sammen med tilladte ikke-fikserende efterafgrøder. Blandingen skal ligge på arealet indtil 1. februar. Der trækkes en højere eftervirkning på 50 kg N pr. ha.	1:1
Præcisionslandbrug	Ved præcisionslandbrug gøres brug af specifikke teknologier og principper til at opnå en bedre fastlæggelse af kvælstofbehovet inden for marken og til at tildele gødningen mere præcist på marken. Præcisionslandbrug skal ske på arealer, som har være dyrket med korn eller raps i renbestand. Følgende tiltag skal opfyldes i ordningen: Tiltag 1: Fastsættelse af	11:1

	kvælstofbehovet for hver mark Tiltag 2: Udførelse af positionsbestemt gradueret gødningstildeling med udstyr, der har sektionsstyring og kantspredningsudstyr Tiltag 3: Bestemmelse af indholdet af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning	
Reduktion af kvælstofkvoten (ikke kompenseret)	Virksomheden kan vælge frivilligt at reducere den samlede kvælstofkvote til rådighed på sin bedrift. Hvilken planperiode, kvotereduktionen vil være gældende for, afhænger af, hvilken ordning, hvor landbrugeren vil gøre brug af muligheden. Kvotereduktionen afhænger af om virksomheden udbringer op til 80 kg N husdyrgødnin	1) Mindre end 80 kg N pr. ha: 1 ha efterafgrøder = 93 kg N 2) Mere end 80 kg N pr. ha: 1 ha efterafgrøder = 150 kg N

	g og anden organisk gødning pr ha harmoniareal eller over 80 kg N.	

Ved udlæg af forskellige virkemidler er der fastsat en omregningsfaktor mellem virkemidler, baseret på virkemidlernes kvælstofeffekt i relation til én ha efterafgrøder.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Ikke relevant

9 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 12 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ny reguleringsmodel er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
10.01 - Ny reguleringsmodel, EUR pr. ha	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

10.01 - Ny reguleringsmodel, EUR pr. ha

Ved enhedsbeløb forstås en gennemsnitspris pr. ha, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordningen er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel. De svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 10 pct.

Da der anvendes prioritering ved overansøgning i det enkelte kystvandopland, kan der på ordningen opstå underansøgning, hvis der ansøges om et lavere antal hektar, end der er planlagt for kystvandoplandene samlet set. Indledningsvist anvendes ikke-ansøgte midler til at imødekomme evt. overansøgning på andre bioordninger. Herefter kan det udbetalte enhedsbeløb øges indenfor maksimumbeløbet op til indfrielse af minimumskravet for anvendelse af midler under bioordninger, jf. artikel 97. Der vil således kunne anvendes et højere enhedsbeløb end det planlagte, hvis dette er nødvendigt for at opfylde grøn øremærkning. Derpå kan evt. ledige midler overføres til basisindkomststøtten (grundbetalingen) op til dennes maksimumbeløb.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inde for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
10.01 - Ny reguleringsmodel, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb				93,96	127,52	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed				85,00	115,00	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)				103,00	140,00	
	O.8 (enhed: Hektar)				431.429,00	514.737,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb				40.537.068,84	55.015.826,08	95.552.894,92
I ALT	O.8 (enhed: Hektar)				431.429,00	514.737,00	**I alt:** 946.166,00 **Maks.:** 514.737,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)				40.537.068,84	65.639.262,24	106.176.331,08
	Heraf krævet for at opfylde						

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
	minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

5 - Bioordning for økologisk arealstøtte

Interventionskode (medlemsstat)	5
Interventionens betegnelse	Bioordning for økologisk arealstøtte
Interventionstype	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation
Fælles outputindikator	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

Kode + beskrivelse for INDSATSOMRÅDER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
AOA-A modvirkning af klimaforandringer, herunder reduktion af drivhusgasemissioner fra landbrugsmetoder, samt vedligeholdelse af eksisterende kulstoflagre og forbedring af kulstofbinding
AOA-C beskyttelse eller forbedring af vandkvaliteten og mindskelse af presset på vandressourcerne
AOA-D forebyggelse af jordforringelse, jordgenoprettelse, forbedring af jordfrugtbarhed og af næringsstofforvaltning [og jordbiota]
AOA-E beskyttelse af biodiversitet, bevarelse eller genopretning af levesteder eller arter, herunder opretholdelse og skabelse af landskabstræk eller ikkeproduktive arealer
AOA-F aktioner med henblik på en bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider, navnlig pesticider, der udgør en risiko for menneskers sundhed eller miljøet

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og	Meget høj relevans	Ja

	overfladevand.		
E4	Indsats for aktiv naturpleje.	Meget høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
F5	Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet.	Meget høj relevans	Ja
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.14 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)
R.19 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)
R.21 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet
R.22 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen
R.24 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider
R.29 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik til økologisk landbrug med en opdeling mellem bevarelse og omlægning
R.31 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Ordningen afløser gradvist økologisk arealtilskud, som er en femårig tilsagnsordning (dog treårig i 2021) under landdistriktsprogrammet (søjle II), og hvor de sidste tilsagn udløber 31. august 2025.

Det primære formål med ordningen er at øge det økologiske areal for derved at opnå en række fordele for blandt andet klima, miljø, biodiversitet og dyrevelfærd gennem omlægning til og opretholdelse af økologisk jordbrugsproduktion. Ordningen skal bidrage til at opretholde den økologiske drift af de ca. 300.000 ha, der allerede drives økologisk i Danmark (2020-tal). Ordningen skal desuden understøtte en stigning i det økologiske areal med henblik på en fordobling i 2030, jf. regeringens målsætning herom.

Økologisk drift har en kvælstofreducerende effekt på 12-13 kg N/ha sammenlignet med det konventionelle landbrug generelt (uden målrettet regulering). Den kvælstofreducerende effekt ved økologisk drift er 6-9 kg N/ha, når der sammenlignes med det konventionelle landbrug omfattet af indsatsbehovet 2021 i målrettet regulering. Omlægning til økologi har ligeledes en positiv klimaeffekt på mellem 1,2 og 2 ton CO2-ækv. /ha, når CO2-lagringen i jordens kulstofpulje medregnes. De anførte kvælstof- og klimaeffekter af økologisk drift sammenlignet med konventionel drift er baseret på rapporter fra september 2020 fra Aarhus Universitet. Endelig vil der være effekter i forhold til øget biodiversitet, jordbundskvalitet og dyrevelfærd, samt reduktion af henholdsvis pesticidbelastningen og

antibiotikaforbrug. Disse effekter er ikke præcist kvantificerede, men generelt regnes der med 30 pct. øget biodiversitet på økologiske marker og tilstødende levesteder sammenlignet med konventionelle marker, samt 100 pct. reduktion af syntetiske pesticider.

Beskrivelse af forpligtelser i forbindelse med bio-ordningen

Der ydes støtte til arealer, der er under omlægning til økologisk drift, samt til arealer, der er omlagt til økologisk drift. Støtten er étårigt, og der ansøges om udbetaling af støtte for det aktuelle støtteår.

Støtten består af en basisstøtte, som ydes til landbrugsarealer, der drives økologisk eller er under omlægning til økologi. Basisstøtten er designet med henblik på en stabil understøttelse af de økologiske arealer for at gøre den økologiske dyrkningspraksis mindre sårbar over for varierende udbytter og priser. Basisstøtten indebærer, at bedrifter, som er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, maksimalt må anvende kvælstof svarende til et nærmere fastsat kvælstofloft (”det generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte”). Det skal sikre en bæredygtig kvælstofanvendelse på alle bedrifter, der modtager økologisk arealstøtte, samt fremme fordelingen af gødningen mellem økologiske bedrifter.

Basisstøtten kan suppleres med et eller flere af de tre tillæg:

- Til arealer under omlægning, der skal medvirke til at udvide det økologiske areal ved at støtte overgangsperioden, hvor de fulde omkostninger ved økologisk drift oppebæres uden muligheden for at sælge eventuelt produktion som økologisk. Omlægningstillægget tilknyttes en flerårig forpligtelse med henblik på at begrænse kortsigtet omlægning.
- Til bedrifter med ekstra lav kvælstoftilførsel, der skal medvirke til at fastholde og øge det økologiske areal, der grundet begrænset adgang til gødning, som er tilladt til økologisk drift, tilføres en væsentligt lavere mængde kvælstof (”det lave kvælstofloft tilknyttet N-tillægget”) sammenlignet med det fastsatte "generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte". Tillægget henvender sig især til planteavlere.
- Til arealer med frugt/bær, der skal både medvirke til fastholdelse og vækst i arealet med økologisk frugt/bær. Grundet høj sårbarhed over for vejrforhold og insekt- og sygdomsangreb er omfanget af økologisk frugt- og bæravl relativt begrænset i Danmark, og derfor er der særligt fokus på denne kategori.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under bioordning for økologiske arealstøtte, kan der samtidigt modtages basisindkomststøtte (grundbetaling), støtte til stivelseskartofler, ø-støtte samt støtte under bioordning for miljø- og klimavenligt græs eller bioordning for varieret planteproduktion. Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed er generelt ikke forenelig med økologisk arealstøtte, med undtagelse af arealer, der udelukkende støttes under biodiversitet & bæredygtighed pga. en nedsættelse af GLM 8 kravet på én procent.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Støtteberettigede modtagere

Støtteberettigede modtagere er landbrugere, hvis bedrift er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller er omfattet af en ansøgning herom. Det er en betingelse, at støttemodtager modtager basisindkomststøtte (grundbetaling).

Betingelser for støtteberettigelse

De centrale betingelser for støtteberettigelse beskrives i det følgende. De specifikke betingelser for støtteberettigelse fastsættes i en bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som bioordning.

Følgende kriterier skal opfyldes:

- Bedriften skal være certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, jf. gældende økologiregler, eller være omfattet af en ansøgning herom.

- Det ansøgte areal skal være omlagt eller påbegyndt omlagt til økologisk jordbrugsproduktion senest ved ansøgningsårets begyndelse.
- Det ansøgte areal skal være et landbrugsareal og opfylde definitionerne for støtteberettigede hektar til direkte støtte, jf. CAP-planens kapitel 4.1. Betingelserne for udbetaling af basisindkomststøtte (grundbetaling) for arealet skal desuden være opfyldt.

Krav om minimumsstørrelse for ansøgningens støtteberettigede areal fastsættes i bekendtgørelsen.

Følgende betingelser skal opfyldes i det kalenderår, som støtten søges i (ansøgningsåret):

- Arealet skal i hele ansøgningsåret være omlagt til eller være under omlægning til økologisk jordbrugsproduktion under en bedrift, der er certificeret af forvaltningsmyndigheden til økologisk jordbrugsproduktion.
- At arealet kun tilføres plantebeskyttelsesmidler, der er godkendt til økologisk jordbrug, jf. gældende økologiregler.
- At arealet kun tilføres gødning, der er godkendt til økologisk jordbrug, jf. gældende økologiregler.

Desuden gælder følgende betingelser for tillæggene:

- Et areal er berettiget til omlægningstillæg i de år, hvor arealet ved ansøgningsårets begyndelse er under omlægning til økologisk jordbrug, jf. gældende økologiregler. Omlægningstillægget ydes i op til to år. Omlægningstillægget ydes kun til arealer, der ikke har været drevet økologisk i en nærmere fastsat karensperiode. Arealer, der modtager omlægningstillæg, skal drives økologisk i en periode på fire til fem sammenhængende år (inklusiv år med omlægningstillæg). Karensperioden, den nævnte sammenhængende periode i forbindelse med omlægningstillægget og arealbagatelgrænser tilknyttet den sammenhængende periode, samt øvrige betingelser for omlægningstillægget fastsættes i bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som bioordning.
- Et areal er berettiget til tillæg til frugt/bær i de år, hvor arealet er dyrket med økologisk frugt/bær efter nærmere fastsatte betingelser.
- Et areal er berettiget til tillæg som bedrift med begrænset adgang til kvælstofgødning, hvis bedriften er tilmeldt Register for Gødningsregnskab og dyrkes med en ekstra lav kvælstoftilførsel ("det lave kvælstofloft tilknyttet N-tillægget"). Det lave kvælstofloft skal omfatte hele bedriften og niveauet fastsættes i bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som bioordning.
- Tillæggene ydes ikke til brakarealer.

Andre betingelser (det generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte)
Der gælder desuden følgende betingelser for støtte under denne ordning:

- Der skal for bedrifter tilmeldt Register for Gødningsregnskab årligt udarbejdes og indsendes henholdsvis en gødningskvoteberegning og et gødningsregnskab efter reglerne i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og regler fastsat i medfør heraf. Bedrifter, der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, må i gennemsnit maksimalt tilføre kvælstof i en nærmere fastsat mængde ("det generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte"), som udmøntes i bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som bioordning.

- Det bemærkes, at kvælstoftilførsel opgøres via gødningskvoteberegninger og gødningsregnskaber pr. planår, der løber fra 1. august (før ansøgningsåret) til 31. juli (i ansøgningsåret). Det gælder derfor for både "det generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte" og "det lave kvælstofloft tilknyttet N-tillægget", at de skal opfyldes i en periode, der adskiller sig fra de øvrige betingelser, der som udgangspunkt vedrører kalenderår. Gødningskvoteberegninger skal for alle bedrifter omfattet af Register for Gødningsregnskab indsendes inden en nærmere fastsat frist, der sikrer, at kontrollen af gødningskvoteberegningerne kan foretages forud for udbetaling af økologisk arealtilskud. Gødningskvoteberegningerne følges op af gødningsregnskaber, som alle bedrifter

omfattet af Register for Gødningsregnskab skal indsende i det forår, der følger efter et planår, jf. reglerne vedrørende Register for Gødningsregnskab. Såfremt der ved den nationale kontrol af gødningsregnskaberne konstateres overtrædelser af kvælstoflofterne for økologisk arealtilskud, kan det føre til genoptagelse med henblik på krav om hel eller delvis tilbagebetaling af det udbetalte tilskud.

Forventet output

Det bemærkes, at tilgang til bioordningen i perioden 2023-2026 sker fra:

1. Forventet overgang fra tilsagn om økologisk arealtilskud under landdistriktsprogrammet 2014-2021 i takt med, at disse udløber.

2. Forventet tilgang af nye økologiske arealer fra enten udvidelse af eksisterende økologiske bedrifter eller nye økologiske bedrifter.

Der gøres opmærksom på, at der parallelt eksisterer tilsagn om økologisk arealtilskud givet under søjle II i landdistriktsprogrammet 2014-2022. Ved bioordningens begyndelse forventes der at være omkring 270.000 ha med eksisterende tilsagn, som udløber løbende til og med 2025. Det samlede areal med økologisk arealstøtte til og med 2025 er derfor højere end angivet nedenfor.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
SMR02	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget: Artikel 4 og 5
SMR07	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF: Artikel 55, første og andet punktum
SMR08	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider: Artikel 5, stk. 2, og artikel 8, stk. 1-5 Artikel 12 vedrørende begrænsninger i anvendelsen af pesticider i beskyttede områder, der er fastlagt på grundlag af direktiv 2000/60/EF og Natura 2000-lovgivningen Artikel 13, stk. 1 og 3, om håndtering og opbevaring af pesticider og bortskaffelse af rester

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Generelle regler vedr. pesticider og gødning

Baseline for økologisk arealstøtte er først og fremmest de regler, som gælder for konventionelle bedrifter, herunder gældende, generelle regler vedrørende anvendelse af pesticider og gødning i landbruget. Økologisk arealstøtte ydes til bedrifter, der er certificeret efter økologireglerne (som fastsat i gældende lovgivning i EU og Danmark), som er mere vidtgående end de generelle regler, som gælder for konventionelle bedrifter på en række parametre, herunder særligt vedrørende anvendelse af pesticider og gødning. Følgende kan fremhæves som særligt relevante i forhold til økologisk arealstøtte:

1. Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. (Husdyrgødningsbekendtgørelsen, navnlig § 3 om harmonikrav)

2. Lovbekendtgørelse nr. 388 af 27. april 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (Gødskningsloven, navnlig § 5 om kvoteloft)

3. Kemikalieloven, Lovbekendtgørelse nr. 115 af 26. januar 2017 (navnlig § 23, sprøjtemidler skal være godkendt m.m.)

Regler vedrørende pesticider og gødning på specifikke arealer

For specifikke arealer kan der være fastsat særlige restriktioner vedrørende pesticider, for eksempel som følge af § 3-udpegning (som følge af Naturbeskyttelsesloven), fredning eller beskyttelse af drikkevand. For disse specifikke arealer er økologireglerne/støttebetingelserne mindre vidtgående end for arealer uden sådanne særlige restriktioner. Arealer med krav om særlige restriktioner i form af forbud mod pesticider kan derfor ikke omfattes af økologisk arealstøtte.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og bio-ordningen (forklar, hvordan bio-ordningen rækker ud over referencescenariet, navnlig for lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder)

Baseline for økologisk arealstøtte er først og fremmest de regler, som gælder for konventionelle bedrifter, herunder gældende, generelle regler vedrørende anvendelse af pesticider og gødning i landbruget. Økologisk arealstøtte ydes til bedrifter, der er certificeret efter økologireglerne (som fastsat i gældende lovgivning i EU og Danmark), som er mere vidtgående end de generelle regler, som gælder for konventionelle bedrifter på en række parametre, herunder særligt vedrørende anvendelse af pesticider og gødning. Ud over de generelle regler omhandlende anvendelse af pesticider og gødning i landbruget, danner konditionalitetskravene som angivet i CAP-planens kapitel 3.10 og aktivitetskravene i forbindelse med definitionerne af støtteberettigede arealer, som angivet i CAP-planens kapitel 4.1, baseline for ordningen.

Vedrørende GLM-krav

GLM-kravene er beskrevet i kapitel 3.10. Der vurderes ikke at være sammenfald mellem GLM-kravene og økologireglerne, da økologireglerne ikke indeholder krav, som svarer til GLM-kravene. Med andre ord er økologireglerne mere vidtgående end GLM-kravene og økologisk arealstøtte indeholder således ikke kompensation for GLM-elementerne.

Specifikke arealer omfattet af GLM-krav og/eller anvendt til at opfylde GLM-krav kan omfattes af økologisk arealstøtte som bioordning. Det gælder dog ikke bræmmer til opfyldelse af GLM 4, der direkte indeholder forbud mod sprøjtning i bræmmerne.

I henhold til GLM 8 skal det særligt bemærkes, at der ikke vurderes at være et sammenfald med økologireglerne/støttebetingelserne, da disse ikke indeholder et krav om, at en minimumsandel af landbrugsarealet skal være udlagt med ikke-produktive elementer. Der kan dog siges at være et delvist sammenfald mellem økologireglerne/støttebetingelserne og det forhold, at de ikke-produktive elementer til opfyldelse af GLM 8 forventes ikke at blive sprøjtet. Der er imidlertid kun tale om en bi-betingelse vedrørende GLM 8 og derfor kan GLM 8-elementer alligevel omfattes af økologisk arealstøtte som bioordning.

(Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Støttesatserne på ordningen svarer til enhedsbeløbene for 2023-2027 og er fastsat på baggrund af uafhængige beregninger fra Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet med vægt på følgende:

- Enhedsbeløbene skal kunne understøtte opretholdelse af det eksisterende økologiske areal. Satserne skal derfor kunne kompensere for de meromkostninger og indkomsttab, der generelt er forbundet med opretholdelse af økologisk drift.
- Enhedsbeløbene skal desuden kunne understøtte en fortsat vækst i det økologiske areal, og således både muliggøre, at eksisterende økologer udvider med nye arealer, og at nye bedrifter vælger at omlægge til økologisk drift.

Basisstøtten ydes under artikel 31 (7) (b) som kompensation for meromkostninger og indkomsttab. Basisstøtten uden kombination med N-tillæg eller frugt/bær-tillæg forventes særligt at være relevant for økologiske mælkeproducenter, og derfor tager beregningerne anvendt i satsfastsættelsen afsæt heri. IFRO-beregningerne vedrørende basisstøtten er baseret på sammenligning af regnskabstal for henholdsvis økologiske og konventionelle mælkeproducenter i 2012-2018 og viser, at de beregnede kompensationsbehov svinger betydeligt over årene. Regnskabstallene er fra Danmarks Statistik og indeholder for de økologiske bedrifter kun fuldt omlagte bedrifter. Med anvendelsen af regnskabstal afspejles alle de reelle meromkostninger og indkomsttab forbundet med økologisk drift sammenlignet med konventionel drift, herunder både evt. højere afsætningspriser og lavere udbytter m.m.. Med et planlagt satsniveau på 1200 kr./ha er det forventningen, at det generelt vil være muligt at kompensere mælkeproducenterne for de meromkostninger og indkomsttab, som der er forbundet med økologisk drift sammenlignet med konventionel drift. Satsen for basisstøtten er fra 2024 højere end de tilsvarende 870 kr./ha. i Landdistriktsprogrammet 2014-2022 og i forhold til de 870 kr./ha i 2023. Med forhøjelsen skabes et bedre grundlag for at fastholde eksisterende økologiske arealer og samtidigt tiltrække nye mhp. at opnå en stigning i det økologiske areal.

Omlægningstillægget ydes under artikel 31 (7) (b) som kompensation for meromkostninger og indkomsttab. Beregningerne i henhold til omlægningstillægget er baseret på de gennemsnitlige, estimerede meromkostninger og indkomsttab for hhv. mælkeproducenter og planteavlere, der er særligt forbundet med omlægningsperioden. Som et centralt element indgår gennemsnitligt udbytte i økologisk korn ganget med prisforskellen mellem prisen, der kan opnås i omlægningsperioden og i perioden med fuld økologisk drift. I forhold til tidligere beregninger peger IFRO på, at mulighederne for en merpris for omlægningsfoder og for at opnå fremavlskontrakter er forringede. Med et planlagt satsniveau på 1.600 kr./ha og i kombination med en basisstøtte på 1200 kr./ha, samt eventuelt N-tillæg og frugt/bær-tillæg, er det forventningen, at det generelt vil være muligt at kompensere for de meromkostninger og indkomsttab, der er forbundet med omlægningsperioden. Omlægningstillægget var 1.200 kr./ha i Landdistriktsprogrammet 2014-2022.

N-tillægget ydes under artikel 31 (7) (b) som kompensation for meromkostninger og indkomsttab. N-tillægget forventes særligt relevant for økologiske planteavlere og derfor tager beregningerne afsæt heri. IFRO-beregningerne vedrørende N-tillægget er baseret på regnskabstal for hhv. økologiske og konventionelle planteproducenter i 2012-2018 og viser, at de beregnede kompensationsbehov svinger betydeligt over årene, men er generelt højere end for mælkeproducenterne. De økologiske planteavlere er således ikke kompenseret tilstrækkeligt ved basisstøtten alene. Med anvendelsen af regnskabstal afspejles alle de reelle meromkostninger og indkomsttab forbundet med økologisk drift sammenlignet med konventionel drift, herunder både evt. højere afsætningspriser og lavere udbytter, samt reducerede udgifter til pesticider m.m.. Regnskabstallene er fra Danmarks Statistik og indeholder for de økologiske bedrifter kun fuldt omlagte bedrifter. Med et planlagt satsniveau på 650 kr./ha og i kombination med en basisstøtte på 1200 kr./ha er det forventningen, at det generelt vil være muligt at kompensere planteavlerne for de meromkostninger og indkomsttab, som der er forbundet med økologisk drift sammenlignet med konventionel drift. Satsen er fastsat under hensyn til, at arealerne samtidig modtager basisstøtten. N-tillægget var 500 kr./ha i Landdistriktsprogrammet 2014-2022.

Frugt/bær-tillægget ydes under artikel 31 (7) (b) som kompensation for meromkostninger og indkomsttab. Der er ikke datagrundlag til at ændre IFRO's tidligere vurdering fra 2014, der har dannet grundlag for et frugt/bær-tillæg på 4.000 kr./ha i Landdistriktsprogrammet 2014-2022. De meget beskedne, nye data understøtter, at satsen fortsat er relevant og derfor fastsættes den fortsat til 4.000 kr./ha. Satsen er fastsat under hensyn til, at arealerne samtidigt modtager basisstøtten.

Kilde: *Baggrundsberegninger til brug for fastsættelse af støttesatser til økologisk arealstøtte CAP 2020,* (IFRO) ved Københavns Universitet, april 2020.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant

9 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 12 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under økologisk arealstøtte er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
5.01 - Basisstøtte, EUR pr. ha	Homogen		R.14; R.19; R.21; R.22; R.24; R.29; R.31; R.4; R.6; R.7
5.02 - Omlægningstillæg, EUR pr. ha	Homogen		R.14; R.19; R.21; R.22; R.24; R.29; R.31; R.4; R.6; R.7
5.03 - N-tillæg, EUR pr. ha	Homogen		R.14; R.19; R.21; R.22; R.24; R.29; R.31; R.4; R.6; R.7
5.04 - Frugt/bær-tillæg, EUR pr. ha	Homogen		R.14; R.19; R.21; R.22; R.24; R.29; R.31; R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

5.01 - Basisstøtte, EUR pr. ha

Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel, der svarer til det planlagte enhedsbeløb minus 0 pct. og plus cirka 25 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Eventuel overansøgning på en eller flere af satskategorierne under økologisk arealstøtte søges i første omgang løst ved tilførsel af eventuelt overskydende midler opstået ved underansøgning fra andre satskategorier under økologisk arealstøtte.

Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det udbetalte enhedsbeløb for tillæggene under økologisk arealstøtte inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger under ordningen til de planlagte minimumsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere de udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil de udbetalte enhedsbeløb for tillæggene, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end de planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

5.02 - Omlægningstillæg, EUR pr. ha

Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel, der svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 10 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Eventuel overansøgning på en eller flere af satskategorierne under økologisk arealstøtte søges i første omgang løst ved tilførsel af eventuelt overskydende midler opstået ved underansøgning fra andre satskategorier under økologisk arealstøtte.

Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det udbetalte enhedsbeløb for tillæggene under økologisk arealstøtte inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger under ordningen til de planlagte minimumsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere de udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil de udbetalte enhedsbeløb for tillæggene, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end de planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

5.03 - N-tillæg, EUR pr. ha

Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel, der svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 10 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Eventuel overansøgning på en eller flere af satskategorierne under økologisk arealstøtte søges i første omgang løst ved tilførsel af eventuelt overskydende midler opstået ved underansøgning fra andre satskategorier under økologisk arealstøtte.

Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det udbetalte enhedsbeløb for tillæggene under økologisk arealstøtte inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger under ordningen til de planlagte minimumsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere de udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil de udbetalte enhedsbeløb for tillæggene, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end de planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

5.04 - Frugt/bær-tillæg, EUR pr. ha

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger, er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel, der svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 10 pct..

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Eventuel overansøgning på en eller flere af satskategorierne under økologisk arealstøtte søges i første omgang løst ved tilførsel af eventuelt overskydende midler opstået ved underansøgning fra andre satskategorier under økologisk arealstøtte.

Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det udbetalte enhedsbeløb for tillæggene under økologisk arealstøtte inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger under ordningen til de planlagte minimumsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere de udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil de udbetalte enhedsbeløb for tillæggene, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end de planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	**Regnskabsår**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt 2024-2028**
	Kalenderår	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
5.01 - Basisstøtte, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	116,78	161,07	161,07	161,07	161,07	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	105,00	161,07	161,07	161,07	161,07	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	128,00	201,34	201,34	201,34	201,34	
	O.8 (enhed: Hektar)	59.663,00	113.840,00	262.561,00	300.559,00	317.586,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	6.967.445,14	18.336.208,80	42.290.700,27	48.411.038,13	51.153.577,02	167.158.969,36
5.02 - Omlægningstillæg, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	214,77	214,77	214,77	214,77	214,77	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	193,00	193,29	193,29	193,29	193,29	

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	236,00	236,25	236,25	236,25	236,25	
	O.8 (enhed: Hektar)	27.700,00	35.861,00	51.800,00	51.800,00	51.800,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	5.949.129,00	7.701.866,97	11.125.086,00	11.125.086,00	11.125.086,00	47.026.253,97
5.03 - N-tillæg, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	87,25	87,25	87,25	87,25	87,25	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	79,00	78,53	78,53	78,53	78,53	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	96,00	95,98	95,98	95,98	95,98	
	O.8 (enhed: Hektar)	22.941,00	43.770,00	100.955,00	115.564,00	122.107,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	2.001.602,25	3.818.932,50	8.808.323,75	10.082.959,00	10.653.835,75	35.365.653,25
5.04 - Frugt/bær-tillæg, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	536,91	536,91	536,91	536,91	536,91	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	483,00	483,22	483,22	483,22	483,22	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	591,00	590,60	590,60	590,60	590,60	
	O.8 (enhed: Hektar)	492,00	939,00	2.166,00	2.479,00	2.620,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	264.159,72	504.158,49	1.162.947,06	1.330.999,89	1.406.704,20	4.668.969,36
I ALT	O.8 (enhed: Hektar)	110.797,00	194.410,00	417.482,00	470.402,00	494.113,00	**I alt:** 1.687.204,00 **Maks.:** 494.113,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	15.182.452,89	30.361.230,56	63.387.259,69	70.950.100,52	74.339.223,01	254.220.266,67
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

6 - Bioordning for miljø- og klimavenligt græs

Interventionskode (medlemsstat)	6
Interventionens betegnelse	Bioordning for miljø- og klimavenligt græs
Interventionstype	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation
Fælles outputindikator	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

Kode + beskrivelse for INDSATSOMRÅDER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
AOA-A modvirkning af klimaforandringer, herunder reduktion af drivhusgasemissioner fra landbrugsmetoder, samt vedligeholdelse af eksisterende kulstoflagre og forbedring af kulstofbinding
AOA-C beskyttelse eller forbedring af vandkvaliteten og mindskelse af presset på vandressourcerne
AOA-D forebyggelse af jordforringelse, jordgenoprettelse, forbedring af jordfrugtbarhed og af næringsstofforvaltning [og jordbiota]

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.12 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen
R.14 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)
R.19 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning,

for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Ordningen er en etårigt bioordning med støtte til forlængelse af omdriftstiden og har til formål at opnå en højere effekt på miljø og klima på græsarealer. Dette sker ved, at der for græsarealer, der har ligget med græs uden pløjning i minimum to sammenhængende år umiddelbart forud for støtteåret, stilles krav om et år mere med græs uden pløjning. Forårspløjning og -udlæg af græs i renbestand medregnes som første driftsår med græs.

Beskrivelse af forpligtelser i forbindelse med bio-ordningen

Bioordningen bidrager med en kulstofopbyning på 30 kg kulstof pr. år pr. ha ifølge Aarhus Universitet, hvilket svarer til en klimaeffekt på 110 kg CO2-ækv/ha/år.

Der vil være en mindre kvælstofudvaskning fra græsarealet, end hvis arealet lå med andre afgrøder. Aarhus Universitet angiver for græs og frøgræs en kvælstofeffekt på 12-45 kg N/ha sammenlignet med jord efter vårkorn uden efterafgrøder.

En afledt positiv effekt er at opnå øget biodiversitet i jordbundsfaunaen, forebygge udvaskning af kvælstof, opbygge jordens frugtbarhed og pulje af organisk materiale.

Bioordningen medvirker ved en reduceret miljøpåvirkning indirekte til implementering af nitratdirektivet og vandrammedirektivet.

Ordningen er endvidere relevant i forhold målsætningen om at øge kulstoflagringen gennem en ændring af dyrkningspraksis i landbruget.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under bioordning for miljø- og klimavenligt græs, kan samtidig modtage basisindkomststøtte (grundbetaling), ø-støtte og støtte under bioordning for økologisk arealstøtte, dog undtaget frugt- og bærtillæg. Der kan desuden modtages støtte fra landdistriktsprogrammets ordning for økologisk arealtilskud.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigede arealer til basisindkomststøtte (grundbetaling), og hvor arealerne forud for støtteåret har været udlagt med hovedafgrøden omdriftsgræs eller permanent græs uden at have været omlagt eller pløjet i mindst to sammenhængende år. Forårspløjning og -udlæg af græs i renbestand medregnes som første driftsår med græs.

Betingelser for støtteberettigelse

- Arealerne skal umiddelbart forud for støtteåret have været ansøgt og berettiget til støtte under basisindkomststøtten (grundbetaling) og have været udlagt med græs i omdrift eller permanent græs uden at have været omlagt eller pløjet i mindst to sammenhængende år. Forårspløjning og -udlæg af græs i renbestand medregnes som første driftsår med græs. Arealerne skal i støtteåret være anmeldt med græs og have søgt og være berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling).
- Der ydes støtte for de arealer, som opfylder betingelserne for støtteberettigede hektar under direkte

betalinger, som fremgår af CAP-planens kapitel 4.1, herunder kravet om en landbrugsaktivitet.

- For at understøtte opfyldelsen af de identificerede behov i relation til biodiversitetsmålsætningen og bidraget til implementeringen af Natura 2000-direktiverne kan arealer, der er i tilsagn eller kan komme i betragtning til tilsagn under ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000) ikke opnå adgang til ordningen, fordi arealet udgør særlig udpeget Natura 2000-område.
- Ansøger skal som minimum søge basisindkomststøtte (grundbetaling) til to ha.
- Arealet skal i støtteåret fortsat være græs i omdrift eller permanent græs og må i støtteåret ikke omlægges eller pløjes.

Det fastsættes i bekendtgørelse hvilke typer af omdriftgræs og permanent græs, der kan søge tilskud fra ordningen.

Krav om minimumsstørrelse for ansøgningens støtteberettigede areal fastsættes i bekendtgørelsen.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC01	Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal på nationalt, regionalt eller subregionalt plan eller i en sammenslutning af bedrifter eller en enkelt bedrift, sammenlignet med referenceår 2018. Maksimalt fald på 5 % i forhold til referenceåret.
GAEC02	Beskyttelse af vådområder og tørveområder
GAEC04	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GAEC08	Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter
GAEC09	Forbud om omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

§ 3 Naturbeskyttelsesloven: For §3-arealer efter naturbeskyttelsesloven indføres fra 1. juni 2022 bl.a. forbud mod ”omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning”. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 vil ikke kunne indgå i ordningen.

Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget: Ordningen vil være mere vidtgående end de gældende bestemmelser om forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede

afgrøder og om omlægning af fodergræs.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og bio-ordningen (forklar, hvordan bio-ordningen rækker ud over referencescenariet, navnlig for lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder)

Arealerne skal forud for støtteåret have været ansøgt og berettiget til støtte under basisindkomststøtten (grundbetaling) og have været udlagt med græs i omdrift eller permanent græs uden at have været omlagt eller pløjet i mindst to sammenhængende år. Forårspløjning og -udlæg af græs i renbestand medregnes som første driftsår med græs. Arealerne skal i støtteåret være anmeldt med græs og have søgt og være berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling). Arealer, der bliver omfattet af denne ordning, vil fortsat være berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling), da betingelserne under denne ordning medfører, at arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter eller opretholdes i landbrugsmæssig stand egnet til afgræsning eller dyrkning. Såfremt et areal ikke godkendes under denne ordning, vil arealet fortsat være berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling), hvis det opfylder betingelserne herfor.

GLM 1: Ordningen kan medvirke til, at arealer med græs fremmes og til, at status permanent græs (GLM 1) opnås og opretholdes, da ordningen kan medvirke til, at flere arealer ligger med græs i flere år og overgår til permanent græsstatus.

GLM 2 om minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder: Ordningen har snitflade til GLM 2 vedrørende forbud mod pløjning af kulstofrige jorder indenfor §3-beskyttede arealer. Det forudsættes derfor, at græsarealer omfattet af GLM 2 ikke vil kunne indgå i ordningen, på trods af at GLM 2 arealer er berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling), selvom de ikke længere kan anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter.

GLM 4 omfatter forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i tre-meter bræmmer langs søer og vandløb. Tre-meter bræmmer langs søer og vandløb vil derfor ikke kunne indgå i ordningen på grund af forbuddet mod jordbearbejdning.

GLM 5 reduceret jordbearbejdning af hensyn til erosion: Ordningen har snitflade til GLM 5, hvor der stilles krav om ingen pløjning inden for den sårbare periode på erosionsfølsomme marker. Da det dog fortsat er muligt at forårspløje GLM 5-markerne, hvis dette sker i overensstemmelse med de frister, der er fastsat via anden lovgivning, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 30 om omlægning af fodergræs, kan arealer omfattet af GLM 5 godt indgå i ordningen.

GLM 8 om landskabselementer og ikke-produktive elementer, inkl. arealer udlagt som brak: Ordningen har en snitflade til GLM 8, hvor arealerne i forvejen ikke pløjes eller er udlagt som brak og derfor ikke er produktionsgræs og heller ikke må udnyttes. Arealer omfattet af GLM 8 vil ikke kunne indgå i ordningen.
(Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.)
GLM 9 om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i miljøsårbare områder indenfor Natura 2000: Kravet udmøntes som et forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i miljøsårbare områder i Natura 2000. Arealer omfattet af GLM 9 vil ikke kunne indgå i ordningen.

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Støttesatser på ordningen svarer til de planlagte enhedsbeløb i årene 2023-2027.

Støtten ydes som årlig kompensation i medfør af artikel 31 (7) litra b) for opfyldelse af ordningens krav. Støttesatsen er fastsat på baggrund af uafhængige beregninger fra Institut for Fødevare- og

Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet.

Der er lagt vægt på, at støttesatsen skal kunne understøtte anvendelse af længere omdriftstid i driften af græsarealer. Satserne skal derfor kunne kompensere for de meromkostninger og indkomsttab, der er forbundet med at opfylde kravet om en længere omdriftstid på græs. Beregningen af kompensationsbehovet tager højde for udviklingen af foderværdien på græsarealerne, udviklingen af gødningsbehovet og arealets anvendelse forud for udlæg af græs.

Med henblik på at opnå klimaeffekten ved at forlænge omdriftstiden på græsarealer, er der fastsat en arealmålsætning på 198.000 ha. Den nuværende praksis for pløjning af græsarealer er identificeret på grundlag af ansøgningsdata og ud fra, at arealet skifter afgrødekategori fra græs til en anden afgrødekategori end græs. På baggrund af denne praksis og ved samtidig at tage højde for de græsarealer, der ikke kan opnå adgang til ordningen, er satsen fastlagt med henblik på med sikkerhed at opnå tilslutning fra græsarealer, der ellers risikerer at blive omlagt, således at det er muligt at opnå en tilslutning til ordningen på 198.000 ha. Ved enhedsbeløb forstås en støttesats pr. ha på 1.500 kr.

Kilde: IFRO Udredning 2021/20 *Opdaterede beregninger for kompensationsbehovet under eco-scheme for miljø- og klimavenlig græs i CAP 2020* af Michael Friis Pedersen (2021).

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Ikke relevant

9 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 12 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ordningen for miljø- og klimavenligt græs er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
6.01 - Miljø- og klimavenligt græs, EUR pr. ha	Homogen		R.12; R.14; R.19; R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

6.01 - Miljø- og klimavenligt græs, EUR pr. ha

Enhedsbeløb er for denne ordning det samme som støttesats, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel. De svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 25 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det planlagte enhedsbeløb for ordningen inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger til det planlagte enhedsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere det udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil det udbetalte enhedsbeløb, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end det planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
6.01 - Miljø- og klimavenligt græs, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	201,34	201,34	201,34	201,34	201,34	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	181,00	181,21	181,21	181,21	181,21	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	221,00	251,68	251,68	251,68	251,68	
	O.8 (enhed: Hektar)	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	199.326.600,00
I ALT	O.8 (enhed: Hektar)	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	**I alt:** 990.000,00 **Maks.:**

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
							198.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	199.326.600,00
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

7 - Bioordning for ekstensivering med slæt

Interventionskode (medlemsstat)	7
Interventionens betegnelse	Bioordning for ekstensivering med slæt
Interventionstype	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation
Fælles outputindikator	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

Kode + beskrivelse for INDSATSOMRÅDER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
AOA-A modvirkning af klimaforandringer, herunder reduktion af drivhusgasemissioner fra landbrugsmetoder, samt vedligeholdelse af eksisterende kulstoflagre og forbedring af kulstofbinding
AOA-C beskyttelse eller forbedring af vandkvaliteten og mindskelse af presset på vandressourcerne

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.14 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)
R.21 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet
R.22 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse

(sammenlignet med gennemsnittet)

R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Ordningen er en étårigt bioordning med krav om slæt (slåning og bortfjernelse af biomasse) samt krav om plantedække og ingen tilførsel af gødning. Bioordningen er målrettet omdriftsarealer, der er støtteberettigede til basisindkomststøtte (grundbetaling), jf. kapitel 4.1 og beliggende inden for udpegningsgrundlaget, der bygger på kort over jorder med minimum seks pct. organisk kulstofindhold samt kort over udbredelse af ådale.

Formålet med ordningen er at nedsætte drivhusgas- og kvælstofudledningerne fra landbrugsfladen gennem en ekstensiv drift af lavbundsjorder på étårig basis. Samtidig er formålet i et længere perspektiv at understøtte klimamålsætningen ved at bidrage til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden, særligt i forhold til fosfor, som en forberedende indsats til en eventuel senere permanent udtagning med vandstandshævning.

Ordningen har været aktiv i 2023 og 2024, men er ophørt fra 2025.

Beskrivelse af forpligtelser i forbindelse med bio-ordningen

Ordningens klimaeffekt opnås ved et stop for gødskning på omdriftsjorder, der vil medføre en forventet klimaeffekt på ca. 2,6 ton CO2e/ha/år. Endvidere antyder forskning, at næringsstofudpining inden varig udtagning kan reducere eventuel metanudledninger efter vådgøring. Dette er ikke kvantificerbart på nuværende tidspunkt.

Ordningen vil medføre en reduktion i kvælstofudvaskningen med en forventet effekt på 45 kg N pr. ha, svarende til ca. 13,05 kg N ved kystvandopland. Dette baserer sig primært på et stop for gødskning på omdriftsjorder, og at arealerne overgår til ugødet græs, hvor kvælstofudvaskningen generelt er lav.

Der vil kunne opnås en fosforfjernelse ved høst af biomasse. Det er ikke kvantificeret præcist, hvor stor en fosforfjernelse ordningen kan opnå pr. ha pr. år, da effekten ved ordningen er behæftet med en række usikkerheder i forhold til mængden af fosfor, der kan fjernes under en etårig ordning.

Det vurderes, at ordningen vil have en svagt positiv effekt på biodiversiteten, såfremt arealerne var i omdrift forud for tiltaget.

Omfanget af den forventede effekt i forhold til alle parametre afhænger af antallet af sammenhængende år, en jordbruger vælger at indgå i ordningen.

Det er forventningen, at ordningen skal bidrage til, at 38.000 ha lavbundsjorder overgår til en ekstensiv drift på årsbasis.

Bioordning for ekstensivering med slæt har sammenhæng til udmøntning af forpligtelserne under vandrammedirektivet, særligt hvad angår udtagning af kulstofrige jorder.

Der søges om støtte i fællesskemaet en gang om året. Støtten er etårig, og der ansøges samtidig om udbetaling af støtte for det aktuelle år uden forudgående tilsagn.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under bioordning for ekstensivering med slæt, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling) og ø-støtte.

Det skal bemærkes, at flere års kontinuerlig støtte til arealer i ordningen kan medvirke til at fremme arealernes status som næringsfattige naturtyper, hvormed arealernes HNV-værdi øges, og flere arealer kan på sigt opfylde kriterierne for at indgå i pleje af græs- og naturarealer (N2000).

Det er hensigten, at nærværende ordning blandt andet skal forberede arealerne til udtagning med vandstandshævning i vådområdeprojekter på lavbundsjorder (indsatsområder under ordningen vand- og klimaprojekter) eller via national finansiering. Det er derfor vigtigt at have fokus på, at arealer ikke fastholdes under ordningen, men at arealerne udtages permanent som følge af et projekt under ordningen for vandprojekter eller som følge af tilsvarende nationalt finansierede projekter.

De centrale betingelser for støtteberettigelse beskrives i det følgende. De specifikke betingelser for støtteberettigelse fastsættes i en bekendtgørelse om ekstensivering med slæt.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Støtteberettigede modtagere

Støtteberettigede modtagere er landbrugere med omdriftsarealer, der ligger inden for udpegningsgrundlaget, der bygger på kort over jorder med minimum seks pct. organisk kulstofindhold samt kort over udbredelse af ådale.

Betingelser for støtteberettigelse

Følgende kriterier skal være opfyldt for at være berettiget til støtte:

- Det ansøgte areal skal være et landbrugsareal og opfylde definitionerne for støtteberettigede hektar til direkte støtte, jf. CAP-planens kapitel 4.1. Betingelserne for udbetaling af basisindkomststøtte (grundbetaling) for arealet skal desuden være opfyldt.
- Arealet skal være et omdriftsareal. Hvis der søges tilskud til et areal i flere på hinanden følgende år, gælder kravet om at det skal være et omdriftsareal, dog kun det første år, der søges om tilskud under ordningen eller landdistriktsprogrammets ordning for ekstensivering med slæt.
- Arealet må ikke være pålagt et krav om gødningsfri drift.
- Minimum 50 pct. af marken skal overlappe med udpegningsgrundlaget for ordningen.
- Arealet må ikke være registreret som § 3, GLM-landskabselementer eller tre-meter bræmmer.

Krav om minimumsstørrelse for ansøgningens støtteberettigede areal fastsættes i bekendtgørelsen.

Følgende betingelser skal være opfyldt for at modtage støtte til et areal:

- Der skal foretages minimum et slæt.
- Arealet må ikke gødes.
- Arealet må ikke have en gødningskvote.
- Der skal være et plantedække bestående af græs på arealet.

Yderligere betingelser kan fremgå af ordningens bekendtgørelse, herunder nærmere betingelser vedrørende eventuel mulighed for afgræsning.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC02	Beskyttelse af vådområder og tørveområder

GAEC04	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GAEC08	Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter
SMR02	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget: Artikel 4 og 5
SMR04	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter: Artikel 6, stk. 1 og 2

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Baseline for ekstensivering med slæt er regler vedrørende anvendelse af gødning i landbruget, jf. Lov nr. 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og næringsstofreducerende tiltag med senere ændringer (navnlig § 12 om kvoteloft).

§ 3 Naturbeskyttelsesloven: For § 3-arealer efter naturbeskyttelsesloven indføres fra 1. juni 2022 bl.a. forbud mod ”omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning”. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 vil ikke kunne indgå i ordningen.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og bio-ordningen (forklar, hvordan bio-ordningen rækker ud over referencescenariet, navnlig for lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder)

Arealer, der indgår i denne ordning, skal på ansøgningstidspunktet opfylde definitionerne for støtteberettigede arealer til basisindkomststøtte (grundbetaling), jf. kapitel 4.1. Arealer, der bliver omfattet af denne ordning, vil fortsat være berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling), da betingelserne under denne ordning medfører, at arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter.

I forhold til GLM-kravene kan GLM 2 og GLM 4 påvirke baseline for ordningen.

GLM 2 omfatter krav om reduceret kvælstofnorm for afgrøder, der dyrkes på kulstofrige jorder med minimum seks pct. organisk kulstof i jorden. Den reducerede kvælstofnorm svarer til ændringen i den nationale kvælstofregulering, hvor der fra planperioden 2020-2021 fastsættes nye økonomisk optimale kvælstofnormer for jorder med minimum seks pct. organisk kvælstof. I det nuværende forslag følger GLM 2 således nationalt fastsatte regler, hvorfor støtte til ophør af gødskning under ordningen ligger ud over baseline. GLM 2 omfatter endvidere restriktioner i forhold til pløjning af § 3-arealer på jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof. Kravet påvirker ikke baseline for ordningen, da § 3-arealerne ikke vil indgå i udpegningsgrundlaget.

GLM 4 omfatter forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i tre-meter bræmmer langs søer og vandløb. Tre-meter bræmmer langs søer og vandløb vil derfor ikke kunne indgå i ordningen på grund af forbuddet mod gødskning.

GLM 6 indeholder krav om minimum jorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r).

Ordningen har snitflade til GLM 6, da der under ordningen stilles krav om plantedække, herunder også i efteråret. Kravene under bioordningen ekstensivering med slæt er dog væsentligt mere vidtgående både i forhold til perioden, hvor der skal være plantedække, specifikke krav til type af plantedække samt gødskningsforbud. Uanset hvad er ordningen kun gældende på arealer med græs, som er arealer, der ikke er omfattet af GLM 6-kravet, da GLM 6 kun gælder for agerjord (ekskl. midlertidigt græsareal) og permanente afgrøder (ekskl. permanente græsarealer). Derfor vil denne ordning ikke have noget overlap med GLM 6.

I henhold til GLM 8 om landskabselementer og ikke-produktive elementer kan områder og arealer med ikke-produktive elementer, der anvendes til opfyldelse af GLM 8, ikke få støtte under ordningen, idet arealer under denne ordning jf. kravet om slæt anvendes til produktion (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

På baggrund af de uafhængige beregninger fra IFRO, Københavns Universitet, er støttesatsen fastsat på et niveau, der ligger mellemmiddel- og maksimumniveau for de skønnede meromkostninger og indkomsttab ved at gå ind i ordningen. Støttesatsen er fastsat til 3.526 kr./ha.

Støtten under ordningen ekstensivering med slæt ydes under artikel 31 (7) (b) som kompensation for meromkostninger og indkomsttab. I IFRO-beregningerne indgår henholdsvis merudgifterne forbundet med slæt, tab af harmoniareal samt indkomsttab ved at overgå til et permanent plantedække uden tilførsel af gødning. Det element, der har den største betydning for kompensationsbehovet, er indkomsttab i form af forbigået indtægt, der kunne være opnået ved alternativ anvendelse af de arealer, som forventes inkluderet i ordningen. Det vil sige den indtægt landbrugerne ville have ved udnyttelse af deres arealer, hvis de ikke indgik i ordningen, og dermed ikke var begrænset af ordningens betingelser. Den forbigåede indtægt" opgøres i denne henseende som et dækningsbidrag, der baserer sig på dækningsbidrag-estimater ved forskellige arealanvendelser, bedriftstyper og jordtyper.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant

9 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 12 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ordningen for ekstensivering med slæt er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
7.01 - Ekstensivering med slæt, EUR pr. ha	Homogen		R.14; R.21; R.22; R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

7.01 - Ekstensivering med slæt, EUR pr. ha

Enhedsbeløb er for denne ordning det samme som støttesats, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel. Det svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 35 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det planlagte enhedsbeløb for ordningen inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger til det planlagte enhedsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere det udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil det udbetalte enhedsbeløb, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end det planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
7.01 - Ekstensivering med slæt, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	473,29	473,29	473,29	473,29	473,29	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	426,00	425,96	425,96	425,96	425,96	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	521,00	638,94	638,94	638,94	638,94	
	O.8 (enhed: Hektar)	38.003,00	38.003,00	0,00	0,00	0,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	17.986.439,87	17.986.439,87	0,00	0,00	0,00	35.972.879,74
I ALT	O.8 (enhed: Hektar)	38.003,00	38.003,00	0,00	0,00	0,00	**I alt:** 76.006,00 **Maks.:**

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
							38.003,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	17.986.439,87	17.986.439,87	0,00	0,00	0,00	35.972.879,74
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

8 - Bioordning for varieret planteproduktion

Interventionskode (medlemsstat)	8
Interventionens betegnelse	Bioordning for varieret planteproduktion
Interventionstype	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd / Artikel 31, stk. 7, litra b) — Kompensation
Fælles outputindikator	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte for arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

Kode + beskrivelse for INDSATSOMRÅDER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
AOA-B tilpasning til klimaforandringer, herunder aktioner til forbedring af fødevareproduktionssystemers modstandsdygtighed og dyre- og plantediversitet med henblik på øget modstandsdygtighed over for sygdomme og klimaforandringer
AOA-D forebyggelse af jordforringelse, jordgenoprettelse, forbedring af jordfrugtbarhed og af næringsstofforvaltning [og jordbiota]

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.19 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)

R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

En meget stor del af landbrugsarealet anvendes i dag til at understøtte husdyrproduktionen. Dette afspejles ved, at størstedelen af landbrugsarealet (86 pct.) anvendes til korn, majs, græs og raps. En øget afgrødediversificering med flere forskellige afgrøder vil give mere variation i anvendelsen af omdriftsarealet på den enkelte bedrift. Dette vil indebære miljømæssige fordele ved at fastholde og forbedre jordkvaliteten, forbedre udnyttelsen af næringsstoffer og – afhængig af dyrkningspraksis – kan afgrødediversificering medføre et mindre udslip af klimagasser. En øget variation i plantedækket på omdriftsarealerne kan indebære mere forskelligartede livsmuligheder i det åbne land, som kan være positivt for diversiteten i dyrelivet, herunder for bestøvere (Aarhus Universitet 2019: DCA rapport nr. 159). I sig selv medfører afgrødediversificering på den enkelte bedrift derfor positive miljøeffekter og er derfor relevant at stille som krav i ordningen.

Krav om flere afgrødekategorier under de grønne krav i CAP-perioden 2015-2020 medførte dog kun begrænsede ændringer i bedrifternes afgrødesammensætning, og en række bedrifter var ikke omfattet af kravet. For at miljøeffekterne ved afgrødediversificering slår effektivt igennem, er det nødvendigt at accelerere variationen i udnyttelsen af omdriftsarealet. Det gøres ved at fremme dyrkning af de afgrøder, der i dag dækker en meget lille andel af det samlede landbrugsareal (14 pct.). Med henblik på at øge bidraget fra afgrødediversificering til miljømålsætningen, jf. artikel 6 (1) litra (e) i CAP-planforordningen, stiller ordningen derfor betingelse om, at bedriften dyrker et minimum af omdriftsafgrøder fra følgende grupper af afgrøder: frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Oliefrø og bælgsæd er med undtagelse af rybs, vinter- og vårraps.

Det omfatter afgrøder som bælgsæd (proteinafgrøder) med klare miljøfordele, da de er i stand til at fiksere kvælstof fra atmosfæren fremfor at få tilført gødning. Afgrøder som hestebønner er positive for jordbundsstrukturen og indholdet af organisk stof. Hestebønner tilbyder humlebier væsentligt mere pollen og nektar sammenlignet med kornafgrøder og vurderes positiv for den biologiske mangfoldighed (Aarhus Universitet 2014: Notat om Biodiversitetseffekter af proteinafgrøder i danske dyrkningssystemer). Kartofler og roer indgår også i ordningen, da de er miljø- og klimavenlige afgrøder, som samlet set har en lang vækstsæson. Dyrkning af roer indebærer en meget lav risiko for udvaskning af kvælstof (Aarhus Universitet 2014: Udvaskning fra kvægbrug med og uden undtagelse fra Nitratdirektivet). Dyrkning af kartofler indebærer en væsentlig lavere risiko for udvaskning af kvælstof, end de typiske foderafgrøder, f.eks. majs og vinterhvede (SEGES 2021: Landsforsøgene 2021). Dyrkningen af roer og kartofler fastholder jordens potentiale, da begge afgrøder indgår i sædskifter med hyppig rotation med henblik på at forbedre udbyttet og undgå plantesygdomme og jordbårne skadedyr.

Endelig kan de støttede afgrøder indgå i human konsum, hvorved de som en sideeffekt bidrager til klimamålsætningen, jf. artikel 6 (1) litra (d), og til at imødekomme samfundsmæssig efterspørgsel efter mere bæredygtigt producerede fødevarer, jf. målsætning i artikel 6 (1) litra (i) i CAP-planforordningen. Der efterspørges alternativer til animalsk protein, og en øget produktion af bælgplanteprotein kan øge tilgængeligheden af planteprotein med henblik på human føde. I forhold til den eksisterede husdyrproduktion kan øget lokal produktion af proteinafgrøder mindske importen af proteinafgrøder fra verdensmarkedet til brug i dyrefoder, og derved mindske transporten af disse afgrøder over store afstande. Kartofler og rodfrugter er ligeledes afgrøder, der indgår i human konsum og er blandt de fødevarer, der har det laveste klimaaftryk i CO_2e pr. kg fødevare (Concito 2019: Klimavenlige madvaner).

Beskrivelse af forpligtelser i forbindelse med bio-ordningen

Bioordning for varieret planteproduktion yder støtte til, at

- Landbrugere med op til 20 ha dyrker minimum to afgrødekategorier på bedriftens omdriftsarealer, hvoraf minimum en af disse afgrødekategorier skal udgøres af en afgrødekategori inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og

hamp samt kartofler. Arealet med disse afgrødekategorier skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.

- Landbrugere med mere end 20 ha, men under 60 ha omdriftsarealer, dyrker minimum tre afgrødekategorier, hvoraf minimum en af disse afgrødekategorier skal udgøres af en afgrødekategori inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Arealet med disse afgrødekategorier skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet. Den største af bedriftens omdriftsafgrøder må maksimalt udgøre 70 pct. af omdriftsarealet.

- Landbrugere med mere end 60 ha omdriftsarealer dyrker minimum fire afgrødekategorier, hvoraf minimum en af disse afgrødekategorier skal udgøres af en afgrødekategori inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Arealet med disse afgrødekategorier skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet. Den største af bedriftens omdriftsafgrøder må maksimalt udgøre 70 pct. af omdriftsarealet, og de to største af bedriftens omdriftsafgrøder må maksimalt udgøre 90 pct. af omdriftsarealet.

Det er de omdriftsafgrøder, der er på arealet i en periode, der fastsættes i bekendtgørelse i overensstemmelse med GLM 7- kravet, der tæller med som en afgrødekategori til opfyldelse af kravene i ordningen.

Der ydes støtte til alle hektar med omdriftsafgrøder inden for frugt og bær, grøntsager inkl. frøproduktion til grøntsager, oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler, når betingelserne for støtteberettigelse er opfyldt. Oliefrø og bælgsæd er med undtagelse af vinter- og vårraps.

Synergier og samspil med andre støtteordninger

Til arealer, der modtager støtte under bioordning for varieret planteproduktion, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling), ø-støtte og støtte under bioordning for økologisk arealstøtte. Denne bioordning kan ydermere kombineres med koblet støtte til stivelseskartofler. Der kan desuden modtages støtte fra landdistriktsprogrammets ordning for økologisk arealtilskud (flerårige tilsagn).

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Støtteberettigede modtagere

Landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigelse til basisindkomststøtten (grundbetalingen), og som i støtteåret er udlagt med en afgrøde, der indgår i en af følgende afgrødegrupper: frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Oliefrø og bælgsæd er med undtagelse af rybs, vinter- og vårraps.

Betingelser for støtteberettigelse

Følgende kriterier skal være opfyldt for at være berettiget til støtte:

- Arealet skal være berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling).
- Bedrifter med op til 20 ha skal dyrke minimum to afgrødekategorier på bedriftens omdriftsarealer.
- Bedrifter med mere end 20 ha, men under 60 ha omdriftsarealer, skal dyrke minimum tre afgrødekategorier. Den største af bedriftens omdriftsafgrøder må maksimalt udgøre 70 pct. af omdriftsarealet.
- Bedrifter med mere end 60 ha omdriftsarealer, skal dyrke minimum fire afgrødekategorier. Den største af bedriftens omdriftsafgrøder må maksimalt udgøre 70 pct. af omdriftsarealet, og de to største af bedriftens omdriftsafgrøder må maksimalt udgøre 90 pct. af omdriftsarealet.
- Arealet skal dyrkes med en eller flere omdriftsafgrøder inden for: 1) frugt og bær, 2) grøntsager, 3)

oliefrø og bælgsæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), 4) rodfrugter, 5) hør og hamp, 6) kartofler, og skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.

- Ansøger skal som minimum søge basisindkomststøtte (grundbetaling) til to ha.

Krav om minimumsstørrelse for ansøgningens støtteberettigede areal fastsættes i bekendtgørelsen.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Ikke relevant.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og bio-ordningen (forklar, hvordan bio-ordningen rækker ud over referencescenariet, navnlig for lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder)

Arealer, der indgår i denne støtteordning, skal på ansøgningstidspunktet være støtteberettiget til direkte støtte (basisindkomststøtte (grundbetaling)), jf. kapitel 4.1. Arealerne vil fortsat være berettiget til direkte støtte, da betingelserne under denne ordning medfører, at arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter.

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Støtten skal ydes som kompensation, jf. artikel 31 (7) litra b) i CAP-plan forordningen. Støtten ydes for at kompensere for merudgifter i forbindelse med at anvende et sædskiftet, der omfatter en øget diversificering med de grupper af afgrøder, der kan opnås støtte til under ordningen.

Der fastsættes et mål om at opnå en øget diversificering på 188.000 ha under ordningen. Støttesatsen er fastsættes med henblik på at opnå en tilslutning på 188.000 ha. Der ydes et tilskud på 615 kr. pr ha..

Støttesatsen er fastsat på baggrund af den marginale støttemodtagers forventede økonomiske tab som følge af en omlægning fra et typesædskifte til et sædskifte med øget afgrødediversificering, hvor flere hektar dyrkes med de støtteberettigede afgrøder

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant

9 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 12 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under bioordning for varieret planteproduktion er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
8.01 - Varieret planteproduktion, EUR pr. ha	Homogen		R.19; R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

8.01 - Varieret planteproduktion, EUR pr. ha

Enhedsbeløb er for denne ordning det samme som støttesats, jf. afsnit om støttesatser og metode for beregning.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel. De svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 25 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det planlagte enhedsbeløb for ordningen inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger til det planlagte enhedsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere det udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil det udbetalte enhedsbeløb, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end det planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
8.01 - Varieret planteproduktion, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	82,55	82,55	82,55	82,55	82,55	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	74,00	74,30	74,30	74,30	74,30	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	91,00	103,19	103,19	103,19	103,19	
	O.8 (enhed: Hektar)	188.613,00	188.613,00	188.130,00	188.130,00	188.130,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	15.570.003,15	15.570.003,15	15.530.131,50	15.530.131,50	15.530.131,50	77.730.400,80
I ALT	O.8 (enhed: Hektar)	188.613,00	188.613,00	188.130,00	188.130,00	188.130,00	**I alt:** 941.616,00 **Maks.:**

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
							188.613,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	15.570.000,00	15.570.000,00	15.530.201,34	15.530.201,34	15.530.201,34	77.730.604,02
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

9 - Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed

Interventionskode (medlemsstat)	9
Interventionens betegnelse	Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed
Interventionstype	Eco-scheme(31) - Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd / Artikel 31, stk. 7, litra a) — Yderligere betaling til grundlæggende indkomststøtte
Fælles outputindikator	O.8. Antal hektar eller husdyrenheder, der er omfattet af bio-ordninger

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

Kode + beskrivelse for INDSATSOMRÅDER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
AOA-A modvirkning af klimaforandringer, herunder reduktion af drivhusgasemissioner fra landbrugsmetoder, samt vedligeholdelse af eksisterende kulstoflagre og forbedring af kulstofbinding
AOA-C beskyttelse eller forbedring af vandkvaliteten og mindskelse af presset på vandressourcerne
AOA-E beskyttelse af biodiversitet, bevarelse eller genopretning af levesteder eller arter, herunder opretholdelse og skabelse af landskabstræk eller ikkeproduktive arealer

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke

målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.19 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, der er til gavn for jordbundsforvaltning, for at forbedre jordkvaliteten og -biotaen (f.eks. mindre jordbearbejdning, jorddække med afgrøder og sædskifte, herunder med bælgafgrøder)
R.21 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet
R.22 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen
R.24 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede specifikke forpligtelser, der fører til bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at mindske risici og virkninger ved pesticider såsom udsivning af pesticider
R.31 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes
R.34 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til forvaltning af landskabstræk, herunder levende hegn og træer
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Det er hensigten med ordningen at tilskynde til udlægning af flere nye ikke-produktive elementer. Det er derfor ikke formålet med ordningen at belønne landbrugerne for elementer, der i forvejen er udlagt.

Det forventes derfor, at landbrugerne primært vil anvende de ikke-produktive elementer, som de i 2023 og 2024 har udlagt på deres arealer, til opfyldelsen af GLM 10, der erstatter GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk fra 2025. Det omhandler de stabile GLM-landskabselementer og arealer, der i forvejen var udlagt med brak og markbræmmer under det afskaffede GLM 8-krav om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk. Det forventes, at landbrugerne supplerer med udlægning af yderligere nyetablerede elementer, indtil GLM 10-kravet er opfyldt for herefter evt. under denne ordning at supplere med yderligere nye elementer.

Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed giver blandt andet tilskud til småbiotoper som ikke-produktivt elementet. Formålet med småbiotoper er at sikre nye levesteder for dyr og planter ved at tillade opvækst af træer og buske fra frøpuljen evt. suppleret med aktiv tilplantning.

Markbræmmer udgår som ikke-produktivt element fra 2025. Arealerne kan der i stedet søges tilskud til under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed som brak.

Beskrivelse af forpligtelser i forbindelse med bio-ordningen

Ordningen kan søges af ejere eller forpagtere af støtteberettigede arealer, der har rådighed over arealerne. Det er en forudsætning, at kriterierne for støtteberettigelse under basisindkomststøtten (grundbetalingen) er opfyldt første gang, der søges tilskud under ordningen. For at få adgang til ordningen er det et krav, at der udlægges enten brak eller småbiotoper.

Hvis der udlægges mindst syv pct. point elementer på omdriftsarealer, nedsættes GLM 10-kravet fra fire pct. til tre pct., hvorved landbrugeren får betaling under denne bioordning for de fire pct., der som minimum udlægges ud over basiskravet GLM 10.

Ordningen består af et basistilskud og et tillæg til bestøverbrak. Ejere eller forpagtere af tilskudsberettigede arealer kan søge basis og tillæg til bestøverbrak på alle arealer i ordningen, der er etableret udover de fire pct. etableret i forbindelse med GLM 10-kravet. Tillægget til bestøverbrak har til hensigt at medføre et større incitament at indgå i ordningen og dermed efterlevelsen af effektmålene for ordningen. Tillægget kan grundet effekten kun søges til arealer, som havde status som et omdriftsareal året før.

De områder, der indgår i ordningen, må ikke anvendes til produktion og skal udlægges som enten småbiotoper eller brak. Det betyder, at der for småbiotoper ikke må udføres nogen former for landbrugsaktiviteter, og hvad angår brakarealer, er det pålagt, at arealet årligt skal slås eller isås en blomsterblanding mindst hvert andet år (herunder jordbearbejdning).

Der er tale om en ordning med étårig forpligtelse, og arealerne kan derefter indgå i driften igen efter endt

forpligtelsesperiode, hvorfor effekterne er mere begrænsede, end hvis der er tale om varige forpligtelser. Dog vil ordningen bidrage til at understøtte forpligtelser under fugle- og habitatdirektiverne, nitratdirektivet og vandrammedirektivet og på sigt bidrage til klimamålsætningerne, da der er incitament til at blive i ordningen flere år i træk og derved at fastholde arealerne i længere tid end ét år. Ordningen har fuld effekt, da der ikke er nogen dødvægt.

En øgning af omfanget af brakarealet og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne vil have en positiv effekt i forhold til biodiversitet, miljø og klima. Det skyldes, at hverken brak eller småbiotoper må anvendes til produktion i den periode, de som minimum er forpligtet til at være udlagt i under denne ordning. På grund af fraværet af produktion mindskes anvendelsen af sprøjtemidler og gødning også på arealet.

Ordningen understøtter målsætninger i henhold til biodiversitet, men også klima og miljø. Det forventes, at der udlægges 78.900 ha under denne ordning fordelt på følgende elementer:

Type af element	Beskrivelse	Klima effekt (AR5 værdier) og Miljøeffekt
Brak	Der må ikke foretages nogen form for landbrugsaktiviteter, der er tilknyttet produktion. Arealet indgår som et omdriftsareal og har en kvælstofnorm på 0. Arealet skal vedligeholdes, så der ikke sker opvækst af træer og buske af hensyn til at sikre, at arealet nemt kan indgå i driften igen. Der må dog gerne være op til 100 enkeltstående træer og buske pr. ha. Derfor skal arealet mindst én gang slås eller isås en blomsterblanding. Der må på grund af krav om ingen produktion ikke foretages følgende landbrugsaktiviteter: Slæt, afgræsning, høst, pløjning (undtagen ved isåning af en blomsterblanding), gødskning, sprøjtning (undtaget selektiv bekæmpelse af invasive arter). Arealet skal være anvendt som brak som følge af betingelserne for basisindkomststøtten (grundbetalingen), jf. gældende bekendtgørelse. Der fastsættes en forbudsperiode mod slåning af hensyn til ynglende fugle og andet markvildt lige den, der er beskrevet for brak til opfyldelse af GLM 10 i kapitel 3.10.5. Arealet anmeldes som brakareal.	*Klimaeffekt*: Brak: 2,27 ton CO2e/ha Bestøverbrak: 2,45 ton CO2e/ha *Miljøeffekt:* Brak: 9,86 kg N/ha til vandmiljøet Bestøverbrak: 9,86 kg N/ha til vandmiljøet
Småbiotoper	Delområder på marken, som udelades landbrugsaktivitet, og har	*Klimaeffekt:*

	en kvælstofnorm på 0. Under grundbetalingen er det dog ikke et krav, at der skal udelades landbrugsaktivitet, mens det under GLM 10 og denne ordning er et krav i hele den periode, småbiotopen indgår i opfyldelsen af ordningen. Periode for forpligtelse fastsættes i en bekendtgørelse. Der er frit valg til placering af småbiotoper uanset arealtype under grundbetaling og denne ordning. Småbiotoper må dog ikke placeres på udpegede naturbeskyttede områder. Arealet indberettes som småbiotoper.	3.30 ton CO2e/ha *Miljøeffekt:* 14,50 kg N/ha til vandmiljøet
I alt	78.900 ha	Gennemsnitlig klimaeffekt på baggrund af et beregnet vægtet gennemsnit er pr. ha: 2,37 ton CO2e inkl. energi Gennemsnitlig miljøeffekt på baggrund af et beregnet vægtet gennemsnit er pr. ha: 10,09 kg N til vandmiljøet

Fra og med 2025 beregnes effekterne med udgangspunkt i et vægtet gennemsnit på baggrund af landbrugernes valg af de forskellige elementer: brak, blomsterbrak, bestøverbrak og småbiotoper. Landbrugerne udlægger i hovedparten brak, herunder også blomster- og bestøverbrak, under ordningen, hvorfor arealerne skal have udført en landbrugsaktivitet i form af en årlig slåning eller udsås med en blomsterblanding mindst hvert andet år. Småbiotoper udlægges i et mindre omfang og omfatter arealer, hvor der ikke må udføres landbrugsaktiviteter med henblik på at sikre, at arealerne gror til med træer eller buske – i den forbindelse tillades aktiv tilplantning uden produktion for øje. I effektberegningerne er der taget højde for den hidtidige erfaring med landbrugernes præferencer i brug af de forskellige typer af elementer. Den endelige effekt afhænger af landbrugerens valg og kan således først endelig opgøres, når landbrugeren har fået udbetaling under ordningen. Ud fra denne antagelse vil ordningen i 2023 og 2024 medføre en biodiversitetseffekt på ca. 50.000 ha, der fra 2025 øges til 78.900 ha midlertidige levesteder for dyr og planter, en klimaeffekt på ca. 0,13 mio. tons CO2e/år i 2023 og 2024, der fastholdes i 2025 på 0,13 mio. tons CO2 ækv. /år og en miljøeffekt i 2023 og 2024 på ca. 606 tons, der ændres til 531 tons N/år til vandmiljøet beregnet med retention på 0,29 (dvs. en tilbageholdelsesprocent på 71). Ændringen i effekter skyldes at der i 2023 og 2024 er beregnet med et fladt gennemsnit, som i 2025 er justeret til et

vægtet gennemsnit.

Det forventes, at de fleste af de ikke-produktive elementer og arealer (udover permanente landskabstræk), der var udlagt på arealer i omdrift til opfyldelse af GLM 8 delkrav 1 i 2024, vil indgå i opfyldelsen af GLM 10 i 2025. Under GLM 10 skal der i alt udlægges ca. 81.000 ha elementer på omdriftsarealer for at leve op til fire pct. kravet. Heraf forventes 3.000 ha at udgøre eksisterende elementer i form af markkrat, 2 meters-bræmmer, GLM-søer og GLM-fortidsminder, mens op til 32.800 ha udgør brak og markbræmmer, der allerede var udlagt som følge af MFO under den forrige reformperiode. Derved forventedes ca. 46.000 ha under GLM 8 at udgøre nye elementer fra og med 2023. Det betyder, hvis landbrugerne overanmeldte kravet, talte de overanmeldte arealer ikke med i effekterne, da der kun indgik effekt på de elementer, der blev anvendt til opfyldelse af kravet. Under denne ordning forventes at blive udlagt yderligere 78.900 ha nye arealer eller elementer.

Det var forventet, at halvdelen af alle landbrugere ville søge tilskud under denne ordning, hvoraf nogle ville udlægge mindst syv pct. elementer på deres omdriftsarealer og kunne derved gøre brug af en pct. rabatten under GLM 10. Disse landbrugere kunne således nøjes med at udlægge tre pct. ikke-produktive elementer, hvoraf en pct. overgik til tilskud under denne ordning. Dette svarede til, at der kunne være op til 12.000 ekstra ha (beregnet ved. en pct. af omdriftsarealet på ca. 2,3 mio. ha gange 50 pct.), som skulle være placeret på omdriftsarealer, og som kunne indgå i denne ordning.

Antal ha, der ligger til grund for beregningen af de samlede effekter, er revurderet for at tage højde for det højere antal ha i ordningen. Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed forventes på den baggrund at indhente en del af den tabte effekt fra afskaffelsen af ekstensivering af slæt fra 2025. Finansiering fra bio-ordningen ekstensivering med slæt overføres til denne ordning.

Det antages, at disse ekstra 12.000 ha udelukkende udgør brakarealer. Ved at udlægge yderligere brakarealer fraskæres dog muligheden på samme areal for at søge støtte til andre bioordninger, hvorved dette ekstra potentiale er meget usikkert og derfor ikke indgår.

Effekterne er beregnet på baggrund af, at kravet er étårigt og på baggrund af den forskningsbaserede myndighedsbetjening fra Aarhus Universitet. Effektvurderingen er i 2023 og 2024 beregnet med et fladt gennemsnit et fladt gennemsnit. I 2025 ændres denne til et vægtet gennemsnit som følge erfaring gennem 2023 og 2024 med landbrugernes præferencer i brug af de forskellige typer af elementer, og fordi markbræmmer udgår som et ikke-produktivt element. Ifølge Aarhus Universitet ville effekterne være højere, hvis der var tale om flerårighed. Da elementerne udlægges på landbrugsarealer, kan der være en randeffekt, som påvirker de angivne effekter. Hvis elementerne til gengæld placeres tæt op ad eksisterende natur, vil de positivt fungere som bufferzoner og minimere den nuværende randeffekt fra landbrugsarealer til naturarealet. Randeffekten er derfor antaget at være nul.

Der er intet til hinder for, at landbrugeren søger tilskud til samme areal under denne ordning i flere år, idet dette øger effekterne vedrørende biodiversitet, miljø og klima. Derved er der mulighed for frivillig flerårighed i ordningen.

Det er ikke tilladt at udlægge småbiotoper på arealer med HNV-indeks på fem eller derover, særlige udpegede områder indenfor Natura-2000 eller arealer udpeget efter Naturbeskyttelseslovens §3. Arealerne må dog gerne udvikle sig til natur.

I medfør af GLM 10, som gælder på omdriftsarealer, er betingelserne under denneordning udvidet til at gælde alle arealtyper og derved også arealer med permanent græs og permanente afgrøder og derved også at give incitament til at udlægge småbiotoper på denne type arealer. Der gøres opmærksom på, at udlægning af småbiotoper ifølge Aarhus Universitet kan medføre en negativ effekt, hvis de placeres på arealer med permanent græs, der enten har en høj HNV-værdi, eller som er beskyttet mod tilstandsændringer efter naturbeskyttelseslovens §3.Det vil derfor være nødvendigt at fastsætte restriktioner mod placering af ikke-produktive elementer på denne type arealer. Ordningen kan også medvirke til at facilitere, at arealerne på sigt overgår til permanente udtagningsordninger under søjle II.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager tilskud under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling) og ø-støtte. Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed er ikke forenelig med økologisk arealstøttemed undtagelse af arealer, der udelukkende støttes under

biodiversitet & bæredygtighed pga. en nedsættelse af GLM 10 kravet på én procent.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Støtteberettigede modtagere

Støtteberettigede modtagere omfatter landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigelse til basisindkomststøtten (grundbetaling) for det første år, der søges til ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

- Der kan ydes tilskud til de arealer, som i det foregående år opfylder betingelserne for støtteberettigede arealer, som fremgår af CAP-planens kapitel 4.1.
- Ifølge definition af støtteberettigede arealer skal en ansøger sammenlagt have minimum to ha, som opfylder støttebetingelserne for at blive berettiget til udbetaling af den direkte støtte.
- Hvis der udlægges mindst syv pct. ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, nedsættes kravet under GLM 8 (i 2023 og 2024) eller GLM 10 (fra 2025) fra fire pct. til tre pct. Der må herudover gerne udlægges småbiotoper på arealer med permanent græs og permanente afgrøder.
- Der kan ikke opnås betaling under denne ordning for de tre pct. eller fire pct. af de udlagte ikke-produktive elementer på omdriftsarealerne, der anvendes til opfyldelse af GLM 8 i 2023 og 2024 eller GLM 10 fra 2025.
- Såfremt arealet har været omfattet af denne ordning året før, og forpligtelsen medfører, at betingelserne for støtteberettigede arealer ikke længere kan opfyldes, vil arealet fortsat være berettiget til direkte støtte, herunder basisindkomststøtte (grundbetaling) og denne ordning. Det vil være tilfældet ved for eksempel udlægning af småbiotoper, hvor det er påkrævet, at der ikke skal være landbrugsaktivitet. Småbiotoper, der er udlagt under ordningen, må udlægges på hele arealer og må derfor godt udlægges ud over de begrænsede 20 pct. andre landskabselementer.
- Med henblik på at sikre, at alle bedrifter fortsat har et produktionsgrundlag, er det ikke muligt at indberette mere end 50 pct. af bedriftens areal i denne ordning. Dette gælder uanset, om der er tale om braklagte arealer eller småbiotoper, eller en kombination af disse to.

Krav om minimumsstørrelse for ansøgningens støtteberettigede areal fastsættes i bekendtgørelsen.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC04	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GAEC08	Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også

	omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter
GAEC09	Forbud om omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder
SMR03	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle: Artikel 3, stk. 1, artikel 3, stk. 2, litra b), artikel 4, stk. 1, 2 og 4
SMR04	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter: Artikel 6, stk. 1 og 2

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Det er en forudsætning, at kriterierne for støtteberettigelse under basisindkomststøtten (grundbetaling) er opfyldt første gang, der ansøges til ordningen. Det er ikke tilladt at udlægge småbiotoper på arealer med HNV-indeks på fem eller derover, særlige udpegede områder udenfor Natura-2000 eller arealer udpeget efter Naturbeskyttelseslovens §3.

Der skal fastsættes restriktioner mod placering af småbiotoper, der kan udgøres af træer på de arealer, der er udpeget som et skov-negativt område efter driftslovens bestemmelser i bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur. Et skov-negativt område er typisk kirker og andre udsigtskiler i landskabet, der skal bevares uden høj bevoksning.

I medfør GLM 8 (i 2023 og 2024) og GLM 10 (fra 2025) gælder på omdriftsarealer, er der mulighed for med denne støtteordning at udvide betingelserne til at gælde alle arealtyper og derved også arealer med permanent græs og permanente afgrøder og derved også at give incitament til at udlægge især småbiotoper på denne type arealer og på hele arealet.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og bio-ordningen (forklar, hvordan bio-ordningen rækker ud over referencescenariet, navnlig for lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder)

Følgende GLM-krav kan have betydning for bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed:

GLM 4 om bræmmer langs vandløb og søer: Der kan ikke ydes støtte til anlæggelse af bræmmer langs vandløb og søer, som i forvejen skal have bræmmer, jf. GLM 4.

GLM 8 i 2023-2024 og GLM 10 fra 2025 med krav om mindst fire pct. ikke-produktive elementer: Ansøger skal enten opfylde dette krav eller være undtaget fra dette krav for at være berettiget til tilskud. Når ansøger indgår i denne ordning, kan ansøger nøjes med at udlægge tre pct. ikke–produktive elementer under GLM 8 eller GLM 10. De arealer, der indgår i GLM 8 eller GLM 10, kan ikke indgå i denne ordning.

GLM 8 delkrav 2 med fastholdelse af landskabselementer: GLM-landskabselementer kan ikke anvendes til opfyldelse af denne ordning, selvom disse tæller med i kravet om ikke-produktive elementer under GLM 8 delkrav 1 i 2023 og 2024 og GLM 10 fra 2025. Derudover skal GLM 8 delkrav 3 om forbud mod beskæring af ikke-produktive elementer, der består af træer og buske i fuglenes ynglesæson, overholdes.

Eventuelt underkendte arealer under GLM 8 i 2023-2024 samt GLM 10 vil i første omgang påvirke ansøgers mulighed for at opnå støtte under denne ordning. Hvis yderligere ikke-produktive elementer eller arealer underkendes, så landbrugeren heller ikke opfylder GLM 8 i 2023-.2024 eller GLM 10 fra 2025, kan landbrugeren risikere en nedsættelse af tilskuddet på grund af manglende opfyldelse af konditionaliteten.

Bemærk, at kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.

SMR 3 og 4 om beskyttelse af visse arealer jf. fuglebeskyttelses- og habitatdirektiverne: Der kan ikke

søges støtte til ikke-produktive elementer på arealer omfattet af de beskyttelsesbestemmelser, der er belagt med konditionalitet i SMR 3 og 4, når man i forvejen eksempelvis ikke må omlægge arealet.

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Tilskuddet skal ydes som top-up ud over basisindkomststøtten (grundbetaling) i form af incitamentsbetaling, jf. artikel 31 i CAP-plansforordningen.

På baggrund af de uafhængige beregninger fra IFRO, Københavns Universitet, er satsen fastsat på 2.740 kr./ha – se nedenstående tabel (IFRO-notatet "Beregning af indkomsttab og ekstraomkostninger ved eco-schemes" af Michael Friis Pedersen (udkast, september 2020) samt IFRO-rapporten "Etablering af frivillig "brakordning" under den fælles landbrugspolitik" af Michael Friis Pedersen (maj 2024)). Da der er tale om en incitamentsbetaling, er satsen fastsat 400 kr. over de vurderede omkostninger pr. ha, således at de vurderede omkostninger på 2.340 kr. er mindre end den planlagte støttesats på 2.740 kr pr ha. Dette skal sikre øget incitament til udlægning af elementerne. Udbetalingen sker på baggrund af det udlagte areal med ikke-produktive elementer.

Tillæg til bestøverbrak under bio-ordningen:

Fra og med 2024 kan der opnås yderligere tillæg på 1.500 kr. per ha ud over basistilskuddet på 2.740 kr. til arealer, som udlægges med en bestøvervenlig blomsterblanding i form af bestøverbrak, grundet hensynet til særligt bestøvere.

	Vurderede omkostninger kr. pr. ha	Følsomhedsanalyse, omkostningerne:	
		Lavt sat, f.eks. sandjord uden husdyr, kr. pr. ha	Højt sat, f.eks. lerjord med husdyr, kr. pr. ha.
Tabt DBII	1.883	44	3.882
Tabt harmoniareal	200	0	725
Etablering (annualiseret)	123	123	123
Pleje (afpudsning hvert andet år)	134	134	134
I alt	2.340	301	4.864

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant

9 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 5 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Tilskuddet under bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Tilskud ydet uden betalingsrettigheder opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 6b-6e. Der er ingen kobling til typen af produktion, produktionsvolumen, priser på det, der produceres, og anvendelse af produktionsfaktorer.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
9.01 - Biodiversitet & bæredygtighed, EUR pr. ha	Homogen		R.19; R.21; R.22; R.24; R.31; R.34; R.4; R.6; R.7
9.02 - Tillæg til Biodiversitet & Bæredygtighed EUR pr. ha	Homogen		R.19; R.21; R.22; R.24; R.31; R.34; R.4; R.6; R.7

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

9.01 - Biodiversitet & bæredygtighed, EUR pr. ha

De beskrevne enhedsbeløb er de på nuværende tidspunkt forventede støttesatser. Da der er tale om en incitamentsbetaling, kan støttesatsen, der pt. er udregnet for hver enkelt ikke-produktivt element, blive omregnet til hele det støtteberettigede areal, hvis andelen er overholdt. Udbetalingen sker på baggrund af det udlagte areal med ikke-produktive elementer.

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af bioordninger et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel. Det svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus cirka 35 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det planlagte enhedsbeløb for ordningen inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger til det planlagte enhedsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere det udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil det udbetalte enhedsbeløb, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end det planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inde for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

9.02 - Tillæg til Biodiversitet & Bæredygtighed EUR pr. ha

Med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- og underansøgning af bioordninger er der fastsat et planlagt minimumsbeløb og et planlagt maksimumsbeløb i nedenstående tabel. Det svarer til det planlagte enhedsbeløb minus cirka 10 pct. og plus 0 pct.

I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Eventuel overansøgning på en af satskategorierne under ordningen søges i første omgang løst ved tilførsel af eventuelt overskydende midler opstået ved underansøgning fra andre satskategorier under ordningen. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført midler fra andre bioordninger opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen reduceres det planlagte enhedsbeløb for ordningen inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger til det planlagte enhedsbeløb, tilføres

ordningen midler ved at reducere det udbetalte enhedsbeløb for andre bioordninger hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil det udbetalte enhedsbeløb, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end det planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.

Den maksimalt udbetalte støttesats ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	**Regnskabsår**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt 2024-2028**
	Kalenderår	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
9.01 - Biodiversitet & bæredygtighed, EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb	367,79	367,79	367,79	367,79	367,79	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	331,00	331,01	331,01	331,01	331,01	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	405,00	496,52	496,52	496,52	496,52	
	O.8 (enhed: Hektar)	50.000,00	47.262,00	78.900,00	78.900,00	78.900,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	18.389.500,00	17.382.490,98	29.018.631,00	29.018.631,00	29.018.631,00	122.827.883,98
9.02 - Tillæg til Biodiversitet & Bæredygtighed EUR pr. ha	Planlagt enhedsbeløb		201,34	201,34	201,34	201,34	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed		181,21	140,94	140,94	140,94	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)		201,34	201,34	201,34	201,34	
	O.8 (enhed: Hektar)		5.000,00	36.541,00	36.541,00	36.541,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb		1.006.700,00	7.357.164,94	7.357.164,94	7.357.164,94	23.078.194,82
I ALT	O.8 (enhed: Hektar)	50.000,00	52.262,00	115.441,00	115.441,00	115.441,00	**I alt:** 448.585,00 **Maks.:** 115.441,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	18.389.500,00	18.389.500,00	36.375.939,87	36.375.939,87	36.375.939,87	145.906.819,61
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

CIS(32) - Koblet indkomststøtte

2 - Slagtepræmie

Interventionskode (medlemsstat)	2
Interventionens betegnelse	Slagtepræmie
Interventionstype	CIS(32) - Koblet indkomststøtte
Fælles outputindikator	O.11. Antal dyr, der er omfattet af koblet indkomststøtte

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til producenter af slagtekalve i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)
R.8 Andel af bedrifter, der er omfattet af koblet indkomststøtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Slagtepræmieordningen er en ordning med slagtepræmie for kvier, tyre og stude. Den årlige præmie pr. dyr afhænger af det planlagte enhedsbeløb.

Landbrugeren skal ikke selv søge om støtte for de enkelte dyr, idet der anvendes et ansøgningsfrit system. Når en producent er tilmeldt slagtepræmieordningen, bliver oplysninger om slagtning af støtteberettigede dyr på et godkendt slagteri i Danmark automatisk overført til forvaltningsmyndigheden. Ved udførsel af dyr til slagtning i et andet EU-land gælder en særlig ansøgningsprocedure.

Slagtepræmien er afhængig af forskellige kriterier om for eksempel slagtevægt, alder, holdeperiode mv., jf. ordningens støttebetingelser.

Formålet med slagtepræmieordningen er bedre dyrevelfærd, undgå lange transporter af spædekalve, færre aflivninger på bedrifterne og gennem opfedning af dyr hos danske landbrugere at fastholde arbejdspladser i Danmark. Der sigtes mod at opretholde rentabiliteten i erhvervet samt fortsat fokus på at mindske antallet af aflivninger ved fødslen, samt eksporten af spædekalve, som har været stigende i de seneste år. Støtten skal indirekte sikre en højere dyrevelfærd gennem færre eksporter samt aflivninger af spædkalve.

Slagtepræmien havde en væsentlig positiv effekt på økonomien for slagtekalveproducenterne i årene 2017-2019. Slagtepræmien vurderes således at bidrage væsentligt til rentabiliteten hos slagtekalveproducenterne og er dermed afgørende for at opretholde en produktion på niveau med den, som har fundet sted i Danmark de seneste år. I forhold til dyrevelfærd, så havde antallet af lange transporter været og antallet af aflivede kalve formentlig været højere, hvis ikke der havde været en slagtepræmie.

Slagtepræmien administreres i Danmark af forvaltningsmyndigheden på baggrund af data fra slagterierne og oplysninger fra CHR (det centrale husdyrregister). Præmien gives på baggrund af alder og vægt.

Indenfor husdyrproduktion er kvægsektoren den største kilde til de samlede danske drivhusgasudledninger. Af den danske SWOT-analyse fremgår det som en svaghed, at dansk landbrugs drivhusgasudledning er høj – trods en relativ høj klimaeffektivitet. Udledningen forventes dog ikke øget som følge af denne ordning, idet ordningen ikke skønnes at føre til produktion af yderligere dyr. For mere information henvises til afsnit 3.1.2.

Synergi og samspil med andre ordninger

Støtteordningen har sammenhæng til de koblede støtteordninger for ko-præmie og stivelseskartofler, da de ligeledes har ophæng i artikel 32-35 i CAP-forordningen. Ligeledes skal alle tre støtteordninger sikre en afbødning af erhvervets støttefald som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse fra 2023. Der er særlig synergi til ko-præmien, da støttebetingelserne er overlappende, herunder samme krav til mærkning og registrering, hvilket giver mulighed for sammenfald af kontrol med slagtepræmieordningen. Ansøgere, der også har landbrugsarealer, kan modtage basisindkomststøtte (grundbetaling), ø-støtte og støtte under bioordninger.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Berettigede støttemodtagere

Støtten gives til producenter af støtteberettigede slagtekalve som lever op til kriterierne nævnt i ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

De specifikke støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse om slagtepræmie for kvier, tyre og stude. Følgende betingelser vil gælde for ordningen:

- Ansøgere skal tilmelde sig slagtepræmien for at være støtteberettigede til slagtepræmie
- Ansøgere skal levere mindst 5 dyr til slagtning, der opfylder kriterierne for at modtage slagtepræmie
- Følgende dyr er berettiget til slagtepræmie: Kvier: Kviekalve og kvier; Tyre: Tyrekalve, ungtyre og tyre; og Stude: Studekalve, ungstude og stude.
- Dyr skal have opholdt sig på ansøgerens bedrift i en holdeperiode i mindst 2 sammenhængende måneder ud af de sidste 3 måneder inden slagtning
- Dyr skal være korrekt identificeret og registreret i CHR.
- Dyr skal ved indgang på et slagteri eller ved slagtning være mindre end 30 måneder gammel. Ved slagtning i et andet EU-medlemsland skal dyret være mindst 8 måneder gammel.
- Ved slagtning skal dyrets slagtede vægt være mindst 130 kg.
- Dyret skal være egnet til konsum.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Den økonomiske tildeling er baseret på præmiens effekt i perioden 2014-2021, det yderligere økonomiske pres producenterne er under både som følge af en generel lav rentabilitet i erhvervet samt det bratte støttefald i forbindelse med betalingsrettighedernes afskaffelse.

Den præcise støttesats fastsættes ud fra det planlagte enhedsbeløb. Antallet af dyr under slagtepræmie forventes at stige en smule i forhold til niveauet i perioden 2014-2021. Dette skyldes, at der i 2022 blev introduceret en lavere vægtgrænse og højere tilladte alder, hvilket medfører at flere dyr end tidligere nu lever op til betingelserne for at opnå slagtepræmie. Det ændrer dog ikke på det totale antal af dyr i Danmark.

Den økonomiske tildeling er baseret på præmiens effekt i perioden 2014-2022, det yderligere økonomiske pres producenterne er under både som følge af en generel lav rentabilitet i erhvervet samt det bratte støttefald i forbindelse med betalingsrettighedernes afskaffelse.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Begrundelse for de vanskeligheder, som de(n) pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri gennemgår.

Slagtekalveproducenterne i Danmark har i de senere år været udfordret grundet lavt bytteforhold mellem kød og foder (ca. 2 pct. prisstigning på kvæg fra 2017 til 2022 mod ca. 17. pct. prisstigning på foder), der har ført til nedlukning af bedrifter (antal bedrifter med handyr er faldet fra 10.199 i 2017 til 8.742 i 2021) og øget eksport af spædekalve (fra 30.000 i 2017 til 43.000 i 2021) samt færre tyre og stude på bedrifterne (Fra 261.000 i 2017 til 218.000 i 2021). Betalingsrettighedernes afskaffelse vil endvidere resultere i, at særligt kvægsektoren (både oksekød og mælk) vil lide støttetab, da mange kvægproducenter har tillæg til deres betalingsrettigheders basisværdi. Støttetabet udgør 208 mio. kr.

Hvad er formålet med interventionen med hensyn til den/de pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri?

☑ for at forbedre konkurrenceevnen

☐ forbedre kvaliteten

☐ for at forbedre bæredygtigheden

Hvordan vil interventionen afhjælpe de påpegede vanskeligheder med dette mål (med andre ord, bedes du forklare målsætningen)?

På baggrund at de identificerede vanskeligheder i sektoren, vil interventionen bidrage til at øge rentabiliteten i sektoren ved at sikre en minimumsindkomst pr. slagteenhed. Således stiger dækningsbidraget pr. slagteenhed betydeligt, hvilket afbøder prisudsving i produktionsomkostninger og/eller markedspriser. Interventionen bidrager ligeledes med at afbøde det bratte støttefald, som sektoren lider fra 2023 i forbindelse med betalingsrettighedernes afskaffelse. Dermed sikres en tilstrækkelig produktion af fødevarer til at honorere efterspørgslen fra ind- og udland på kød, idet produktionen opretholdes, og spædekalve ikke aflives.

Hvilke(n) sektor(er) er berørt?

Okse- og kalvekød

Begrundelse for betydningen af de(n) pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri

En fortsat understøttelse af slagtekalvesektoren i Danmark er essentiel i bestræbelserne på fastholde arbejdspladser i Danmark og sikre bedre dyrevelfærd ved at undgå aflivninger kort efter fødsel eller lange transporter.

Redegørelse for, hvordan interventionen er i overensstemmelse med vandrammedirektivet (dvs. 2000/60/EF).

Ordningen en er en fortsættelse af en eksisterende ordning og forventes ikke at føre til produktion af yderligere dyr. Ordningen strider således ikke mod de fastsatte rammer i vandrammedirektivet om beskyttelse af vandløb og søer, kystvande og grundvand. Det bemærkes hertil, at national lovgivning, som har til formål at implementere vandrammedirektivet og beskytte vandmiljøet, regulerer brugen af husdyr og gødning tæt på vandløb. For mere information, henvises der til afsnit 3.3, der omhandler overensstemmelse mellem vandrammedirektivet og sektorinterventioner.

Finansieres interventionen helt eller delvist ved tillægget for proteinafgrøder (højst 2 % i alt) i henhold til artikel 96, stk. 3, i forordningen om strategiske planer?

☐ Ja ☑ Nej

Hvis interventionen har en blanding af bælgplanter og græs som målgruppe: angiv venligst den minimale procentsats af bælgplanter i blandingen.

Ikke relevant

Koblet indkomststøtte, som gives til silkeorme, er en dyrebaseret støtte, hvor anvendelsen af "stk." som støttens grundlæggende enhed kræver forudgående forklaring af følgende:

forklar venligst omregningen mellem denne enhed og "stk." (dvs. hvor mange af denne slags enhed svarer til "1 stk."?) med henblik på indikatorer f.eks.

Ikke relevant

Forklaringen kan uddybes yderligere i kommentaren (f.eks. den samlede vægt af æg, som en bakke må indeholde)

9 Overholdelse af WTO-regler

Ravgul boks

Redegørelse for, hvorvidt og i givet fald hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i artikel 6, stk. 5, eller bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug (blå boks)

Ikke relevant.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
2.01 - Slagtepræmie, EUR pr. dyr	Homogen		R.4; R.6; R.7; R.8

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

2.01 - Slagtepræmie, EUR pr. dyr

For slagtepræmier er enhedsbeløb det samme som støttesats, se forklaring i afsnit om støttesatser og metode for beregning. Det fastsatte beløb fremgår af tabellen nedenfor.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
2.01 - Slagtepræmie, EUR pr. dyr	Planlagt enhedsbeløb	120,35	128,96	128,96	128,96	128,96	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	109,00	114,00	114,00	114,00	114,00	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	134,00	140,00	140,00	140,00	140,00	
	O.11 (enhed: Driftsleder)	273.252,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	32.885.878,20	32.884.800,00	32.884.800,00	32.884.800,00	32.884.800,00	164.425.078,20
I ALT	O.11 (enhed: Driftsleder)	273.252,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	**I alt:** 1.293.252,00 **Maks.:** 273.252,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	32.885.878,20	32.885.878,20	32.885.878,20	32.885.878,20	32.885.878,20	164.429.391,00
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

3 - Ko-præmie

Interventionskode (medlemsstat)	3
Interventionens betegnelse	Ko-præmie
Interventionstype	CIS(32) - Koblet indkomststøtte
Fælles outputindikator	O.11. Antal dyr, der er omfattet af koblet indkomststøtte

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til landbrugere med køer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder betingelser for støtteberettigelse.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)
R.8 Andel af bedrifter, der er omfattet af koblet indkomststøtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Ko-præmien er en ordning, hvor der gives præmie til landbrugere med køer. Den årlige præmie pr. dyr afhænger af det planlagte enhedsløb – se afsnit 12.

Landbrugeren skal ikke selv søge om støtte for de enkelte dyr. Når en landbruger har ansøgt om ko-præmie, bliver oplysninger om køerne automatisk overført til forvaltningsmyndigheden via Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR).

Ordningen skal bidrage til at sikre rentabiliteten i erhvervet, der opererer i et presset marked med høj volatilitet på både input og afsætningspriser, men som dog er undervejs i en konsolideringsomstilling til større, mere robuste og effektive bedrifter. Den koblede støtteordning vil samtidig give landbrugerne en økonomisk sikkerhed og bidrage til at skabe bæredygtige indkomster, hvilket er i overensstemmelse med målsætningen i SO1 om at støtte en bæredygtig indkomst for landbrugere. Den koblede indkomststøtte udfases frem mod 2026, da det vurderes, at sektoren vil tilpasse sig den lavere indkomststøtte og de højere

omkostninger, hvilket på sigt vil overflødiggøre støtten.

I den danske SWOT-analyse fremgår det, at dansk landbrug har en relativ høj klimaeffektivitet, men grundet den store vægt af og specialisering inden for animalsk produktion, er dansk landbrugs drivhusgasudledning høj. For at mindske drivhusgasudledningen og forblive konkurrencedygtige er det således essentielt for danske mælkeproducenter, at de er i stand til at tilpasse produktionen og fortsætter med at mindske deres klima- og miljøaftryk. For at understøtte de nødvendige investeringer, der kan nedbringe klimaftrykket per liter mælk er det nødvendigt at sikre rentabiliteten i sektoren på kort og mellemlang sigt. Udledning af drivhusgasser forventes dog ikke øget som følge af denne ordning, idet ordningen ikke skønnes at føre til produktion af yderligere dyr. For mere information henvises til afsnit 3.1.2.

Synergi og samspil med andre ordninger

Der er synergi til bioordninger for økologisk arealstøtte (5) og miljø- og klimavenligt græs (6) samt investeringsordningen miljø- og klimateknologi (22) som beskrevet i afsnit 3.5.7. Ansøgere, der også har landbrugsarealer, kan modtage basisindkomststøtte (grundbetaling), ø-støtte samt støtte under andre bioordninger end førnævnte.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Berettigede støttemodtagere

Landbrugere med støtteberettigede køer, som lever op til kriterierne i ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

De specifikke støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse om ko-præmie. Følgende betingelser vil gælde for ordningen:

- Ansøgere skal tilmelde sig ko-præmien for at være støtteberettigede til ko-præmie.
- Præmieberettigede dyr er alle dyr, der er korrekt identificeret og registreret som ko i CHR-registeret.
- Præmieberettigede dyr skal være på bedriften på skæringsdatoen i støtteåret.

De nærmere betingelser fastsættes i bekendtgørelse.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Budgettet er fastsat ud fra det identificerede støttebehov i sektoren i den kommende reformperiode. I de senere år har mælkesektoren oplevet faldende profit per dyr grundet ringe bytteforhold mellem foderpriser og afsætningspriser samtidig med, at sektoren er i gang med omstille sig til øgede forventninger på klima- og miljø området fra både myndigheder og forbrugere.

Udjævningen af den direkte betaling ved afskaffelse af betalingsrettighederne fra 2023 risikerer at medføre lukninger i erhvervet, især set i lyset den nuværende situation med stigende renter.

Det estimeres, at støttetabet vil medføre en nedgang i sektorens solvensprocent på 3-4 procentpoint, og at antallet af bedrifter, der er konkurstruet, stiger med 3-5 procentpoint.

Sektoren har i de seneste år fulgt en tendens med konsolidering i større, mere robuste og effektive bedrifter og det er Danmarks vurdering, at der med en udfasende koblet støtteordning er grobund for en

sund videreudvikling af sektoren.

Den præcise støttesats fastsættes ud fra det planlagte enhedsbeløb. Ko-præmien er målrettet kvægsektoren med henblik på at sikre fortsat rentabilitet.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Begrundelse for de vanskeligheder, som de(n) pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri gennemgår.

Sektoren er som resten af fødevareområdet udfordret af stigende omkostninger. Selvom nettooverskuddet pr. malkeko er steget samlet set i perioden 2010-2021, er driftsomkostningerne pr. malkeko steget omkring 34 procentpoint fra 2015-2021. Sektoren er endvidere udfordret af faldende likviditet grundet høj gæld – den højeste gældsgrad i det danske landbrug – hvilket udgør en finansiel risiko i tilfælde af fremtidige, stigende renter.

Usikkerheden viser sig ikke kun ift. driftsomkostninger og gæld. Den danske SWOT-analyse beskriver, hvorledes udsving i fødevarepriser som følge af blandt andet kriser og andre omvæltninger generelt vil destabilisere en økonomisk bæredygtig landbrugsindkomst i Danmark. Ifølge Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO) ved Københavns Universitet har der siden midten af 2020 været en kraftig prisstigning på landbrugsråvaremarkederne, herunder korn, sukker, sojabønner og planteolier. En prisstigning som især skyldes covid-19 og Ruslands invasion af Ukraine. Der er også prisstigninger i forarbejdnings-, engros- og detail leddene og dermed samlet set en prisstigning i hele landbrugets værdikæde. Prisstigningerne ses også på energimarkedet, hvor priserne på diesel ifølge DST steg fra ca. 9,87 DKK i 2020 til kr. til 16,43 DKK i 2. kvartal 2022. Prisen på naturgas for industrikunder steg tilsvarende fra 0,83 kr./m3 i marts 2020 til 11,91 kr./m3 i marts 2022 ifølge Energistyrelsen. Priserne på kunstgødning er typisk tæt forbundet med energipriserne, og i 2022 steg prisindekset for jordbrugets forbrug og investeringer i gødningsstoffer ifølge DST til 232 fra indeks 83 året før svarende til en stigning på ca. 179,5%.

Samtidig med de stigende drifts- og energiomkostninger, viser SEGES' prisprognoser, at gennemsnitsprisen for konventionel mælk i 2023 og 2024 vil være på hhv. 3,79 og 2,96 kr. per liter mælk mod 4,03 i 2022, hvilket er et samlet fald på ca. 26,5%. Prisprognoser viser også et fald på økologisk mælk, der vil falde til 4,20 kr. per liter mælk i 2023 og 3,46 i 2024 mod 4,52 i 2022 – et fald på ca. 23,5%. Sammen med de stigende priser på råvarer, energi mv., er den fremtidige indtjening derfor usikker.

Hvad er formålet med interventionen med hensyn til den/de pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri?

☑ for at forbedre konkurrenceevnen

☐ forbedre kvaliteten

☐ for at forbedre bæredygtigheden

Hvordan vil interventionen afhjælpe de påpegede vanskeligheder med dette mål (med andre ord, bedes du forklare målsætningen)?

På baggrund at de identificerede vanskeligheder i sektoren, vil den afbødende intervention bidrage til at opretholde rentabiliteten i den udfordrede sektor ved at sikre en minimumsindkomst pr. ko. Således stiger dækningsbidraget pr. ko, hvilket afbøder prisudsving i produktionsomkostninger og/eller markedspriser. Støtten ydes udfasende frem til 2027, hvilket giver sektoren mulighed for at omstille sig gradvist blandt andet ved at drage fordel af investeringer, konsolideringsfordele samt øget effektivitet. Dermed sikres en tilstrækkelig produktion af fødevarer til at honorere efterspørgslen fra ind- og udland på mælk og mejeriproduktioner, idet produktionen opretholdes.

Hvilke(n) sektor(er) er berørt?

Mælk og mejeriprodukter

Okse- og kalvekød

Begrundelse for betydningen af de(n) pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri

En fortsat understøttelse af kvægsektoren i Danmark er essentiel i bestræbelserne på fastholde arbejdspladser.

Redegørelse for, hvordan interventionen er i overensstemmelse med vandrammedirektivet (dvs. 2000/60/EF).

Ordningen forventes ikke at føre til produktion af yderligere dyr og strider således ikke mod de fastsatte rammer i vandrammedirektivet om beskyttelse af vandløb og søer, kystvande og grundvand. Det bemærkes hertil, at national lovgivning, som har til formål at implementere vandrammedirektivet og beskytte vandmiljøet, regulerer brugen af husdyr og gødning tæt på vandløb. For mere information, henvises der til afsnit 3.3, der omhandler overensstemmelse mellem vandrammedirektivet og sektorinterventioner.

Finansieres interventionen helt eller delvist ved tillægget for proteinafgrøder (højst 2 % i alt) i henhold til artikel 96, stk. 3, i forordningen om strategiske planer?

☐ Ja ☑ Nej

Hvis interventionen har en blanding af bælgplanter og græs som målgruppe: angiv venligst den minimale procentsats af bælgplanter i blandingen.

Ikke relevant

Koblet indkomststøtte, som gives til silkeorme, er en dyrebaseret støtte, hvor anvendelsen af "stk." som støttens grundlæggende enhed kræver forudgående forklaring af følgende:

forklar venligst omregningen mellem denne enhed og "stk." (dvs. hvor mange af denne slags enhed svarer til "1 stk."?) med henblik på indikatorer f.eks.

Ikke relevant

Forklaringen kan uddybes yderligere i kommentaren (f.eks. den samlede vægt af æg, som en bakke må indeholde)

9 Overholdelse af WTO-regler

Ravgul boks

Redegørelse for, hvorvidt og i givet fald hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i artikel 6, stk. 5, eller bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug (blå boks)

Ikke relevant.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
3.01 - Ko-præmie, EUR pr. dyr	Homogen		R.4; R.6; R.7; R.8

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

3.01 - Ko-præmie, EUR pr. dyr

For ko-præmien er enhedsbeløb det samme som støttesats, jf. forklaring i afsnit om støttesatser og metode for beregning.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
3.01 - Ko-præmie, EUR pr. dyr	Planlagt enhedsbeløb	18,13	13,65	9,17	4,48		
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	16,00	11,00	7,00	3,00		
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	20,00	17,00	12,00	7,00		
	O.11 (enhed: Driftsleder)	629.278,00	629.246,00	629.265,00	629.310,00		
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	11.408.810,14	8.589.207,90	5.770.360,05	2.819.308,80		28.587.686,89
I ALT	O.11 (enhed: Driftsleder)	629.278,00	629.246,00	629.265,00	629.310,00		**I alt:** 2.517.099,00 **Maks.:** 629.310,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	11.408.810,14	8.589.207,90	5.770.360,05	2.819.308,80		28.587.686,89
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

4 - Stivelseskartofler

Interventionskode (medlemsstat)	4
Interventionens betegnelse	Stivelseskartofler
Interventionstype	CIS(32) - Koblet indkomststøtte
Fælles outputindikator	O.10. Antal hektar, der er omfattet af koblet indkomststøtte

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives koblet støtte til producenter af stivelseskartofler i Danmark under forudsætning af, at de opfylder betingelserne for støtteberettigelse.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A9	Fastholde det høje niveau af fødevaresikkerhed.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.6 Procentdel yderligere direkte betalinger pr. hektar til støtteberettigede bedrifter under gennemsnitlig bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnittet)
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)
R.8 Andel af bedrifter, der er omfattet af koblet indkomststøtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Støtte til arealer med stivelseskartofler er en ordning, hvor der udbetales tilskud til landbrugere med arealer tilsået med stivelseskartofler. Det årlige tilskud pr. ha. afhænger af det planlagte enhedsbeløb.

Støtteordningen administreres i Danmark af forvaltningsmyndigheden på baggrund af data fra ansøgerens markplan i fællesskemaet. Hvis ansøgeren har anmeldt et areal med afgrødekoden for stivelseskartofler, ydes den koblede støtte, hvis de øvrige støttebetingelser for ordningen er opfyldt.

Kontrollen af støttebetingelserne for ordningen er nærmere beskrevet i kapitel 7.

Synergi og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager koblet støtte til stivelseskartofler, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling), ø-støtte, støtte under bioordning for økologisk arealstøtte, samt støtte under bioordning

for varieret planteproduktion.

Koblet støtte til stivelseskartofler vil også have en positiv indvirkning på miljøet og klimaet. I SWOT-analysen blev det identificeret, at sektoren oplever udfordringer med at opretholde en bæredygtig produktion. Der er en række positive miljøeffekter ved stivelseskartoffeldyrkning i form af fastholdelse af jordens potentiale og reduktion i udvaskning af kvælstof, som kan bidrage til imødegåelse af identificerede behov i SWOT-analysen. Målinger viser, at dyrkning af kartofler indebærer en væsentlig lavere risiko for udvaskning af kvælstof end de typiske foderafgrøder; f.eks. majs og vinterhvede. Kartofler har derudover en lang vækstsæson og forbliver på arealet langt ind i efteråret. Dyrkningen af kartofler fastholder jordens potentiale, da kartofler indgår i sædskifter med hyppig sædskifte med henblik på at forbedre udbyttet og undgå plantesygdomme og jordbårne skadedyr. Stivelseskartofler er desuden en afgrøde, der er meget klimavenlig Et højere udbud af stivelseskartofler kan endvidere bidrage til en øget afgrødediversificering, hvilket indebærer miljømæssige fordele, herunder forbedret jordkvalitet, bedre udnyttelsen af næringsstoffer og mindre udslip af klimagasser.

I sammenspil med bioordning for varieret planteproduktion (8) og investeringsordningen miljø- og klimateknologi (22), vil den koblede støtteordning således bidrage til at gøre det nemmere og billigere for forbrugerne at købe klimavenlige fødevarer, da stivelseskartofler anvendes som ingredienser til kød- og mælkefrie produkter, samt understøtte muligheden for at investere i nye teknologier og produktionsmetoder, der kan øge produktiviteten og samtidig reducere CO2-udledningen.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren, arealet og, hvor det er relevant, andre relevante forpligtelser

Berettigede støttemodtagere

Producenter af stivelseskartofler som opfylder betingelser for støtteberettigelse.

De nærmere kriterier herfor fastsættes i en national bekendtgørelse.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Omfang af støtte og støttebeløb

Beskrivelse

Budgettet er fastsat ud fra det identificerede behov i sektoren i den kommende reformperiode. Støtten udfases frem mod 2027, da det vurderes, at de positive udviklingsmuligheder i sektoren på sigt vil overflødiggøre støtten.

Udjævningen af den direkte betaling ved afskaffelse af betalingsrettighederne fra 2023 risikerer at medføre lukninger i erhvervet især set i lyset af den nuværende situation med stigende renter.

I de senere år har stivelseskartoffelsektoren oplevet svingende efterspørgsel og afsætningspriser samtidig med, at sektoren er i gang med omstille sig til øgede forventninger på klima- og miljøområdet fra både myndigheder og forbrugere. Sektoren er godt rustet til at bidrage til den grønne omstilling som producent af ingredienser til kød- og mælkefrie produkter.

Den præcise støttesats pr. ha. fastsættes ud fra det planlagte enhedsbeløb, afsnit 12.

8 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Begrundelse for de vanskeligheder, som de(n) pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri gennemgår.

Sektoren for produktion af stivelseskartofler har været præget af stor usikkerhed i de seneste år, som følge af lave verdensmarkedspriser, samt høje transport- og input-omkostninger. Dette har medført en produktionsnedgang på 14 pct. fra 2020 til 2021. Den koblede støtte til stivelseskartofler implementeres med henblik på at forbedre sektorens konkurrenceevne i overensstemmelse med Artikel 32 (2) af CAP-plan forordningen.

Den danske SWOT-analyse beskriver også, hvorledes udsving i fødevarepriser, som følge af blandt andet kriser og andre omvæltninger, generelt vil destabilisere en økonomisk bæredygtig landbrugsindkomst i Danmark. Det gælder også uroen på energimarkedet, som forventes at føre til højere priser på energirelaterede varer så som gødning og brændsel. Priserne på diesel er blandt andet steget fra ca. 9,87 DKK i 2020 til 16,43 DKK i 2. kvartal 2022. Prisen på naturgas for industrikunder steg tilsvarende fra 0,83 kr./m3 i marts 2020 til 11,91 kr./m3 i marts 2022. Priserne på kunstgødning er typisk tæt forbundet med energipriserne, og i 2022 steg prisindekset for jordbrugets forbrug og investeringer af gødningsstoffer ifølge Danmarks Statistik til 232 fra indeks 83 året før svarende til en stigning på ca. 179,5%. Dansk landbrug er endvidere udfordret af faldende likviditet grundet høj gæld, hvilket udgør en finansiel risiko i tilfælde af fremtidige, stigende renter. Det er dog forventningen, at landbrugerne vil tilpasse sig omkostningerne på sigt, ligesom landbrugerne gradvist vil vænne sig til en lavere støtte, hvorfor støtten kan udfases frem mod 2027.

Sektoren i Danmark er udfordret som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse fra støtteåret 2023, hvorved sektoren estimeres at lide et økonomisk tab på 27 mio. kr. per år. For nogle landbrugere vil støttefaldet udgøre en økonomisk udfordring, og nettoindkomsten falder med op til 29 pct. for visse avlere af stivelseskartofler.

Sektoren har i årene forud for 2021 været i en positiv udvikling med stigende antal plantede hektarer og lovende produktudvikling indenfor plantebaserede fødevarer, og det er Danmarks vurdering, at der med en udfasende koblet støtteordning er grobund for en sund videreudvikling af sektoren.

Hvad er formålet med interventionen med hensyn til den/de pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri?

☑ for at forbedre konkurrenceevnen

☐ forbedre kvaliteten

☐ for at forbedre bæredygtigheden

Hvordan vil interventionen afhjælpe de påpegede vanskeligheder med dette mål (med andre ord, bedes du forklare målsætningen)?

På baggrund at de identificerede vanskeligheder i sektoren, vil interventionen bidrage til at opretholde rentabiliteten i sektoren. Støtteordningen vil bidrage til at sikre konkurrenceevnen og modstandsdygtigheden i sektoren for produktion af stivelseskartofler og derved sikre en tilstrækkelig produktion af fødevarer.

Hvilke(n) sektor(er) er berørt?

Kartofler

Begrundelse for betydningen af de(n) pågældende sektor(er)/produktion(er) eller bedriftsformen/-erne heri

En fortsat understøttelse af sektoren for produktion af stivelseskartofler i Danmark er essentiel i bestræbelserne på at fastholde arbejdspladser.

Redegørelse for, hvordan interventionen er i overensstemmelse med vandrammedirektivet (dvs. 2000/60/EF).

Ordningen forventes ikke at føre til et øget areal med stivelseskartofler og strider således ikke mod de fastsatte rammer i vandrammedirektivet om beskyttelse af vandløb og søer, kystvande og grundvand. Det bemærkes hertil, at national lovgivning, som har til formål at implementere vandrammedirektivet og beskytte vandmiljøet, regulerer brugen af gødning og pesticider tæt på vandløb. For mere information, henvises der til afsnit 3.3, der omhandler overensstemmelse mellem vandrammedirektivet og

sektorinterventioner.

Finansieres interventionen helt eller delvist ved tillægget for proteinafgrøder (højst 2 % i alt) i henhold til artikel 96, stk. 3, i forordningen om strategiske planer?

☐ Ja ☑ Nej

Hvis interventionen har en blanding af bælgplanter og græs som målgruppe: angiv venligst den minimale procentsats af bælgplanter i blandingen.

Ikke relevant

Koblet indkomststøtte, som gives til silkeorme, er en dyrebaseret støtte, hvor anvendelsen af "stk." som støttens grundlæggende enhed kræver forudgående forklaring af følgende:

forklar venligst omregningen mellem denne enhed og "stk." (dvs. hvor mange af denne slags enhed svarer til "1 stk."?) med henblik på indikatorer f.eks.

Ikke relevant

Forklaringen kan uddybes yderligere i kommentaren (f.eks. den samlede vægt af æg, som en bakke må indeholde)

9 Overholdelse af WTO-regler

Ravgul boks

Redegørelse for, hvorvidt og i givet fald hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i artikel 6, stk. 5, eller bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug (blå boks)

Ikke relevant.

11 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
4.01 - Stivelseskartofler, EUR pr. ha.	Homogen		R.4; R.6; R.7; R.8

Forklaring og begrundelse (herunder for fleksibilitet)

4.01 - Stivelseskartofler, EUR pr. ha.

For stivelseskartofler er enhedsbeløb det samme som støttesats, jf. forklaring i afsnit om støttesatser og metode for beregning. Det fastsatte beløb fremgår af tabellen nedenfor.

12 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
4.01 - Stivelseskartofler, EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb	84,97	67,92	51,01	33,96	17,01	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	76,00	56,00	41,00	26,00	10,00	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	93,00	80,00	61,00	42,00	24,00	
	O.10 (enhed: Hektar)	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.457,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	3.356.315,00	2.682.840,00	2.014.895,00	1.341.420,00	671.163,57	10.066.633,57
I ALT	O.10 (enhed: Hektar)	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.457,00	**I alt:** 197.457,00 **Maks.:** 39.500,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	3.356.315,00	2.682.840,00	2.014.895,00	1.341.420,00	671.163,57	10.066.633,57
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

5.2 Sektorspecifikke interventioner

Frugt og grøntsager

Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
11.01 - PO frugt og grønt, EUR pr. driftsprogram	Gennemsnit		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.3; R.5; R.9

Beskrivelse

11.01 - PO frugt og grønt, EUR pr. driftsprogram

Det er ikke muligt at fastlægge enhedsbeløb præcist på forhånd, da det afhænger af fremtidig udvikling i producentorganisationernes referenceomsætning.

I henhold til artikel 48 i CAP-plan forordningen skal enhedsbeløb for producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren fastlægges på niveau af driftsprogram. Enhedsbeløb defineres derfor som et gennemsnitligt beløb, som forventes udbetalt pr. driftsprogram. Da der pt. er to producentorganisationer i Danmark, som hver især har et driftsprogram, defineres enhedsbeløb som et forventet gennemsnitligt støttebeløb til de to producentorganisationers driftsprogrammer:

Enhedsbeløb = (Forventet årlig støtte til driftsprogram af producentorganisation 1 + forventet årlig støtte til driftsprogram af producentorganisation 2) / 2.

De to nuværende driftsprogrammer gennemføres i henholdsvis 2023-2025 og 2024-2028. Det antages derfor i finansieringstabellen, at der under CAP-planen sker udbetaling til ét driftsprogram i 2024 og to driftsprogrammer i 2025-2027.

Det skal bemærkes, at den totale finansielle tildeling i frugt- og grøntsektoren er estimeret på baggrund af en række antagelser og er forbundet med usikkerhed, da størrelsen af EU-tilskud til producentorganisationer afhænger af udviklingen i producentorganisationernes referenceomsætning. Fremtidig udvikling i producentorganisationernes referenceomsætning kan ikke estimeres præcist.

Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
11.01 - PO frugt og grønt, EUR pr. driftsprogram	Planlagt enhedsbeløb (EU's samlede udgifter i EUR)		5.200.000,00	5.200.000,00	5.200.000,00	5.200.000,00	
	O.35 (enhed: Driftsprogrammer)		1,00	2,00	2,00	2,00	
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)		5.200.000,00	10.400.000,00	10.400.000,00	10.400.000,00	36.400.000,00

INVRE(47(1)(a)) - - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner

11A - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.

Interventionskode (medlemsstat)	11A
Interventionens betegnelse	Investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv.
Interventionstype	INVRE(47(1)(a)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver, forskning og eksperimentelle og innovative produktionsmetoder og andre aktioner
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
CONC(46(b)) koncentration af udbuddet og afsætning af produkterne på markedet, herunder gennem direkte salg
PROD(46(a)) planlægning og tilrettelæggelse af produktionen, tilpasning af produktionen til efterspørgslen, navnlig hvad angår kvalitet og mængde, optimering af produktionsomkostningerne og afkast på investeringer og stabilisering af producentpriserne
PROMO(46(e)) fremme, udvikling og gennemførelse: i) produktionsmetoder og -teknikker, der tager hensyn til miljøet ii) produktionspraksis, der er modstandsdygtig over for skadegørere og sygdomme iii) standarder for dyresundhed og -velfærd, der er mere vidtgående end de minimumskrav, der er fastsat i henhold til EU-retten og national ret iv) mindskelse af affald og miljøvenlig anvendelse og forvaltning af biprodukter, herunder genanvendelse og valorisering heraf v) beskyttelse og forbedring af biodiversiteten og bæredygtig anvendelse af naturressourcer, navnlig beskyttelse af vand, jord og luft.
REDE(46(d)) forskning i og udvikling af bæredygtige produktionsmetoder, herunder modstandsdygtighed over for skadegørere og dyresygdomme samt modvirkning af klimaforandringer, innovativ praksis og produktionsteknikker, der fremmer den økonomiske konkurrenceevne og markedsudviklingen

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under	Behandlet i den strategiske plan under den fælles

		den fælles landbrugspolitik	landbrugspolitik
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
A7	Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder.	Mellem relevans	Ja
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.1 Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.16 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer
R.26 Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne
R.3 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte under den fælles landbrugspolitik til digitale landbrugsteknologier
R.9 Andel af landbrugere, der modtager investeringsstøtte til omstrukturering og modernisering, herunder forbedring af ressourceeffektivitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til investeringer inden for områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Produktionsplanlægning (eksempelvis i forhold til erhvervelse af anlægsaktiver, investering i IT og driftsplanlægning).
- Forbedring eller opretholdelse af produktkvalitet (eksempelvis i forhold til indkøb af flerårige certificerede planter og investeringer i skånsom håndtering, sortering, pakning og opbevaring).
- Forskning og forsøgsmæssig produktion (eksempelvis i forhold til forsøgsmæssig produktion og forskning, produktudvikling og innovation).
- Miljø- og klimaaktioner (eksempelvis i forhold til investeringer til fordel for miljøet og klimaet)

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere
Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse
Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Derudover skal producentorganisationer overholde relevante krav, som fremgår af artikel 11 og/eller artikel 12 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

En investering med henblik på at opnå en reduktion af vandforbruget er støtteberettiget, hvis den sikrer en potentiel reduktion på mindst 7 % og en faktisk reduktion på mindst 5 % i vandforbruget i forhold til forbruget forud for investeringen. Øvrige relevante krav vedrørende investeringer i kunstvanding, som fremgår af artikel 11, stk. 4-6 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante, f.eks. R.3, R.9, R.16, R.26 og R.28. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til investeringer i materielle og immaterielle aktiver, innovation mv. for frugt- og grøntsagsproducentorganisationer overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11.

ADVI1(47(1)(b)) - - rådgivningstjenester og teknisk bistand, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen

11B - Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv.

Interventionskode (medlemsstat)	11B
Interventionens betegnelse	Rådgivningstjenester og teknisk bistand mv.
Interventionstype	ADVI1(47(1)(b)) - rådgivningstjenester og teknisk bistand, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
COMP(46(c)) forbedring af konkurrenceevnen på mellemlang og lang sigt, navnlig gennem modernisering
MARKET(46(h)) salgsfremstød for og markedsføring af produkter
PROMO(46(e)) fremme, udvikling og gennemførelse: i) produktionsmetoder og -teknikker, der tager hensyn til miljøet ii) produktionspraksis, der er modstandsdygtig over for skadegørere og sygdomme iii) standarder for dyresundhed og -velfærd, der er mere vidtgående end de minimumskrav, der er fastsat i henhold til EU-retten og national ret iv) mindskelse af affald og miljøvenlig anvendelse og forvaltning af biprodukter, herunder genanvendelse og valorisering heraf v) beskyttelse og forbedring af biodiversiteten og bæredygtig anvendelse af naturressourcer, navnlig beskyttelse af vand, jord og luft.

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om	Mellem relevans	Ja

	udviklingsprojekter.		
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.1 Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner indenfor områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Uddannelsesaktioner (eksempelvis ift. rådgivning).
- Teknisk bistand og kurser vedr. Forbedring af konkurrenceevnen gennem modernisering

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Udover de udgiftstyper, der fremgår af forordning (EU) 2022/126, bilag III, kan der ydes støtte til udgifter til forplejning, ophold og transport op til 10 % af aktionens samlede budget for de støtteberettigede udgifter jf. artikel 44(1)(a) i forordning (EU) 2021/2115.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling

- Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
- mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115

- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante, f.eks. R.28. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder.

TRAINCO(47(1)(c)) - - uddannelse, herunder vejledning og udveksling af bedste praksis, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer samt brug af organiserede handelsplatforme og råvarebørser på spot- og futuresmarkeder

11C - Uddannelse mv.

Interventionskode (medlemsstat)	11C
Interventionens betegnelse	Uddannelse mv.
Interventionstype	TRAINCO(47(1)(c)) - uddannelse, herunder vejledning og udveksling af bedste praksis, navnlig hvad angår bæredygtige metoder til bekæmpelse af skadegørere og sygdomskontrol, bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og dyresundhedsprodukter, tilpasning til og modvirkning af klimaforandringer samt brug af organiserede handelsplatforme og råvarebørser på spot- og futuresmarkeder
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
CONC(46(b)) koncentration af udbuddet og afsætning af produkterne på markedet, herunder gennem direkte salg

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej
A8	Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af rentestigning mv.	Mellem relevans	Ja
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om	Mellem relevans	Ja

	udviklingsprojekter.		
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.1 Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner inden for områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Uddannelsesaktioner (eksempelvis i forhold til kurser og temadage).

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Udover de udgiftstyper, der fremgår af forordning (EU) 2022/126, bilag III, kan der ydes støtte til udgifter til forplejning, ophold og transport op til 10 % af aktionens samlede budget for de støtteberettigede udgifter jf. artikel 44(1)(a) i forordning (EU) 2021/2115.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt

i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115

- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Derudover skal producentorganisationer overholde relevante krav, som fremgår af artikel 13 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante, f.eks. R.28. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder.

ORGAN(47(1)(d)) - - økologisk eller integreret produktion

11D - Økologisk eller integreret produktion

Interventionskode (medlemsstat)	11D
Interventionens betegnelse	Økologisk eller integreret produktion
Interventionstype	ORGAN(47(1)(d)) - økologisk eller integreret produktion
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
CONS(46(i)) forøgelse af forbruget af produkter i frugt- og grøntsagssektoren, både friske og forarbejdede produkter
PROMO(46(e)) fremme, udvikling og gennemførelse: i) produktionsmetoder og -teknikker, der tager hensyn til miljøet ii) produktionspraksis, der er modstandsdygtig over for skadegørere og sygdomme iii) standarder for dyresundhed og -velfærd, der er mere vidtgående end de minimumskrav, der er fastsat i henhold til EU-retten og national ret iv) mindskelse af affald og miljøvenlig anvendelse og forvaltning af biprodukter, herunder genanvendelse og valorisering heraf v) beskyttelse og forbedring af biodiversiteten og bæredygtig anvendelse af naturressourcer, navnlig beskyttelse af vand, jord og luft.
REDE(46(d)) forskning i og udvikling af bæredygtige produktionsmetoder, herunder modstandsdygtighed over for skadegørere og dyresygdomme samt modvirkning af klimaforandringer, innovativ praksis og produktionsteknikker, der fremmer den økonomiske konkurrenceevne og markedsudviklingen

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for	Meget høj relevans	Ja

	bæredygtig fødevareproduktion.		
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
I1	Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.	Mellem relevans	Delvis
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.1 Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.3 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte under den fælles landbrugspolitik til digitale landbrugsteknologier
R.9 Andel af landbrugere, der modtager investeringsstøtte til omstrukturering og modernisering, herunder forbedring af ressourceeffektivitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner indenfor områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Produktionsplanlægning (eksempelvis i forhold til miljøvenlig, integreret produktion eller kvalitetsforbedrende foranstaltninger).
- Investering i innovation, forskning i og udvikling målrettet økologisk produktion

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 51, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte

driftsfond.

Udover de udgiftstyper, der fremgår af forordning (EU) 2022/126, bilag III, kan der ydes støtte til udgifter til forplejning, ophold og transport op til 10 % af aktionens samlede budget.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Derudover skal producentorganisationer overholde relevante krav, som fremgår af artikel 11 og/eller artikel 12 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante, f.eks. R.3, R.9 og R.28. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 12 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

PROMO(47(1)(f)) - - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder aktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om Unionens kvalitetsordninger og vigtigheden af sund ernæring og diversificere og konsolidere markederne

11F - Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv.

Interventionskode (medlemsstat)	11F
Interventionens betegnelse	Salgsfremstød, kommunikation og markedsføring mv.
Interventionstype	PROMO(47(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder aktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om Unionens kvalitetsordninger og vigtigheden af sund ernæring og diversificere og konsolidere markederne
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
CONS(46(i)) forøgelse af forbruget af produkter i frugt- og grøntsagssektoren, både friske og forarbejdede produkter
MARKET(46(h)) salgsfremstød for og markedsføring af produkter

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja
I1	Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.	Mellem relevans	Delvis

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan

R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner indenfor områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Forbedring af afsætning og kommunikationsaktiviteter (eksempelvis i forhold til investering i salg over internettet og kommunikation med aftagere, salgsfremstød og vertikal integration)

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Aktioner vedrørende salgsfremstød, kommunikation og markedsføring skal forfølge en af målsætninger, som fremgår af artikel 14i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante. En fastlæggelse af øvrige

resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder.

QUAL(47(1)(g)) - - Gennemførelse af såvel Unionens kvalitetsordninger som nationale kvalitetsordninger

11G - Gennemførelse af kvalitetsordninger

Interventionskode (medlemsstat)	11G
Interventionens betegnelse	Gennemførelse af kvalitetsordninger
Interventionstype	QUAL(47(1)(g)) - Gennemførelse af såvel Unionens kvalitetsordninger som nationale kvalitetsordninger
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
BOOST(46(g)) fremme af produkters handelsværdi og kvalitet, herunder forbedring af produktkvalitet og udvikling af produkter med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse eller produkter omfattet af EU-kvalitetsordninger eller nationale kvalitetsordninger, som er anerkendt af medlemsstaterne
COMP(46(c)) forbedring af konkurrenceevnen på mellemlang og lang sigt, navnlig gennem modernisering
CONS(46(i)) forøgelse af forbruget af produkter i frugt- og grøntsagssektoren, både friske og forarbejdede produkter

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner indenfor områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Forbedring eller opretholdelse af produktkvalitet (eksempelvis i forhold til kontrolfunktioner).

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i

form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere
Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse
Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 2 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder.

TRACE(47(1)(h)) - - gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer, navnlig overvågning af kvaliteten af produkter, der sælges til endelige forbrugere

11H - Gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer

Interventionskode (medlemsstat)	11H
Interventionens betegnelse	Gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer
Interventionstype	TRACE(47(1)(h)) - gennemførelse af sporbarheds- og certificeringssystemer, navnlig overvågning af kvaliteten af produkter, der sælges til endelige forbrugere
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
BOOST(46(g)) fremme af produkters handelsværdi og kvalitet, herunder forbedring af produktkvalitet og udvikling af produkter med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse eller produkter omfattet af EU-kvalitetsordninger eller nationale kvalitetsordninger, som er anerkendt af medlemsstaterne
CONS(46(i)) forøgelse af forbruget af produkter i frugt- og grøntsagssektoren, både friske og forarbejdede produkter

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner indenfor områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Forbedring eller opretholdelse af produktkvalitet (eksempelvis i forhold til kontrolfunktioner)

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i

form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere
Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse
Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 2 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder.

CLIMA(47(1)(i)) - - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer

11I - Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer

Interventionskode (medlemsstat)	11I
Interventionens betegnelse	Modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer
Interventionstype	CLIMA(47(1)(i)) - aktioner til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
CLIMA(46(f)) bidrage til en modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer
PROMO(46(e)) fremme, udvikling og gennemførelse: i) produktionsmetoder og -teknikker, der tager hensyn til miljøet ii) produktionspraksis, der er modstandsdygtig over for skadegørere og sygdomme iii) standarder for dyresundhed og -velfærd, der er mere vidtgående end de minimumskrav, der er fastsat i henhold til EU-retten og national ret iv) mindskelse af affald og miljøvenlig anvendelse og forvaltning af biprodukter, herunder genanvendelse og valorisering heraf v) beskyttelse og forbedring af biodiversiteten og bæredygtig anvendelse af naturressourcer, navnlig beskyttelse af vand, jord og luft.
REDE(46(d)) forskning i og udvikling af bæredygtige produktionsmetoder, herunder modstandsdygtighed over for skadegørere og dyresygdomme samt modvirkning af klimaforandringer, innovativ praksis og produktionsteknikker, der fremmer den økonomiske konkurrenceevne og markedsudviklingen

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og	Meget høj relevans	Ja

	overfladevand.		
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.1 Antal personer, der er omfattet af rådgivning, uddannelse og udveksling af viden eller deltager i operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP), som støttes af den strategiske plan, til forbedring af den økonomiske og samfundsmæssige performance, miljø- og klimaperformance og ressourceeffektivitet
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.16 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer
R.26 Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne
R.3 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte under den fælles landbrugspolitik til digitale landbrugsteknologier
R.9 Andel af landbrugere, der modtager investeringsstøtte til omstrukturering og modernisering, herunder forbedring af ressourceeffektivitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte til aktioner indenfor områder såsom (listen er ikke udtømmende):

- Miljø- og klimaaktioner (aktioner til fordel for miljøet og klimaet).

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Derudover skal producentorganisationer overholde relevante krav, som fremgår af artikel 11 og/eller artikel 12 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Andre resultatindikatorer end dem, der er angivet i afsnit 4, kan være relevante, f.eks. R.3, R.9, R.16, R.26 og R28. En fastlæggelse af øvrige resultatindikatorer, der skal benyttes, kræver nærmere kendskab til indholdet af PO'ernes fremtidige driftsprogrammer. Vurderingen af, hvilke andre resultatindikatorer, der vil være relevante for ordningen, foretages ved den administrative gennemgang af PO'ernes ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

WITHD(47(2)(f)) - - tilbagetrækning fra markedet med henblik på gratis uddeling eller andre formål, herunder om nødvendigt forarbejdning med henblik på at lette en sådan tilbagetrækning

11J - Tilbagekøb fra markedet

Interventionskode (medlemsstat)	11J
Interventionens betegnelse	Tilbagekøb fra markedet
Interventionstype	WITHD(47(2)(f)) - tilbagetrækning fra markedet med henblik på gratis uddeling eller andre formål, herunder om nødvendigt forarbejdning med henblik på at lette en sådan tilbagetrækning
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
RISK(46(j)) kriseforebyggelse og risikostyring, der har til formål at forhindre og håndtere kriser på markederne i den pågældende sektor

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A6	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.	Mellem relevans	Nej
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.5 Andel af bedrifter med den fælles landbrugspolitiks støttede risikostyringsværktøjer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der i særlige tilfælde ydes støtte i forbindelse med tilbagekøb fra markedet.

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører

driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Interventioner inden for de i artikel 47, stk. 2, litra f), g) og h) omhandlede interventionstyper i forhold til tilbagekøb fra markedet, grøn høst og undladt høst kan som udgangspunkt ikke indgå i driftsprogrammet. Producentorganisationer skal ansøge Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om muligheden for at inkludere interventionstyperne i deres driftsprogrammer, når ydre omstændigheder skaber et væsentligt og uforudsigeligt fald i afsætningen.

Såfremt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø godkender de omhandlende interventionstyper, bliver det kontrolleret, at krav som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder krav om, at udgifterne for interventionerne inden for de i artikel 47, stk. 2, litra f), g) og h), omhandlede interventionstyper, ikke overstiger en tredjedel af de samlede udgifter for driftsprogrammet.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ingen bemærkninger.

8 Overholdelse af WTO-regler

Ravgul boks

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er knyttet til produktionen og lever ikke op til kriterierne for støtte inden for WTO's grønne boks. Støtten er heller ikke af produktionsbegrænsende karakter og er således klassificeret som gul.

GREEN(47(2)(g)) - - grøn høst, der består i høsten på et givet areal af samtlige umodne uafsættelige produkter, der ikke forud for den grønne høst er blevet beskadiget på grund af vejrforhold, sygdom eller andre årsager

11K - Grøn høst

Interventionskode (medlemsstat)	11K
Interventionens betegnelse	Grøn høst
Interventionstype	GREEN(47(2)(g)) - grøn høst, der består i høsten på et givet areal af samtlige umodne uafsættelige produkter, der ikke forud for den grønne høst er blevet beskadiget på grund af vejrforhold, sygdom eller andre årsager
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
RISK(46(j)) kriseforebyggelse og risikostyring, der har til formål at forhindre og håndtere kriser på markederne i den pågældende sektor

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A6	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.	Mellem relevans	Nej
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.5 Andel af bedrifter med den fælles landbrugspolitiks støttede risikostyringsværktøjer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der i særlige tilfælde ydes støtte i forbindelse med grøn høst.

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere
Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse
Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Interventioner inden for de i artikel 47, stk. 2, litra f), g) og h) omhandlede interventionstyper i forhold til tilbagekøb fra markedet, grøn høst og undladt høst kan som udgangspunkt ikke indgå i driftsprogrammet. Producentorganisationer skal ansøge Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om muligheden for at inkludere interventionstyperne i deres driftsprogrammer, når ydre omstændigheder skaber et væsentligt og uforudsigeligt fald i afsætningen.

Såfremt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø godkender de omhandlende interventionstyper, bliver det kontrolleret, at krav som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder krav om, at udgifterne for interventionerne inden for de i artikel 47, stk. 2, litra f), g) og h), omhandlede interventionstyper, ikke overstiger en tredjedel af de samlede udgifter for driftsprogrammet.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ingen bemærkninger.

8 Overholdelse af WTO-regler
Ravgul boks
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er knyttet til produktionen og lever ikke op til kriterierne for støtte inden for WTO's grønne boks. Støtten er heller ikke af produktionsbegrænsende karakter og er således klassificeret som gul.

NOHAR(47(2)(h)) - - undladt høst, der består i afslutningen af den igangværende produktionscyklus på et givet areal, hvor produktet er veludviklet og af sund, rimelig og sædvanlig handelskvalitet, dog ikke ødelæggelse af produkter på grund af vejrforhold eller sygdom

11L - Undladt høst

Interventionskode (medlemsstat)	11L
Interventionens betegnelse	Undladt høst
Interventionstype	NOHAR(47(2)(h)) - undladt høst, der består i afslutningen af den igangværende produktionscyklus på et givet areal, hvor produktet er veludviklet og af sund, rimelig og sædvanlig handelskvalitet, dog ikke ødelæggelse af produkter på grund af vejrforhold eller sygdom
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
RISK(46(j)) kriseforebyggelse og risikostyring, der har til formål at forhindre og håndtere kriser på markederne i den pågældende sektor

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A6	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.	Mellem relevans	Nej
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.5 Andel af bedrifter med den fælles landbrugspolitiks støttede risikostyringsværktøjer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der i særlige tilfælde ydes støtte i forbindelse med undladt høst.

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere
Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse
Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Interventioner inden for de i artikel 47, stk. 2, litra f), g) og h) omhandlede interventionstyper i forhold til tilbagekøb fra markedet, grøn høst og undladt høst kan som udgangspunkt ikke indgå i driftsprogrammet. Producentorganisationer skal ansøge Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om muligheden for at inkludere interventionstyperne i deres driftsprogrammer, når ydre omstændigheder skaber et væsentligt og uforudsigeligt fald i afsætningen.

Såfremt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø godkender de omhandlende interventionstyper, bliver det kontrolleret, at krav som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder krav om, at udgifterne for interventionerne inden for de i artikel 47, stk. 2, litra f), g) og h), omhandlede interventionstyper, ikke overstiger en tredjedel af de samlede udgifter for driftsprogrammet.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ingen bemærkninger.

8 Overholdelse af WTO-regler
Ravgul boks
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er knyttet til produktionen og lever ikke op til kriterierne for støtte inden for WTO's grønne boks. Støtten er heller ikke af produktionsbegrænsende karakter og er således klassificeret som gul.

HARIN(47(2)(i)) - - høst- og produktionsforsikring, der bidrager til at beskytte producenternes indkomst, når der forekommer tab som følge af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, sygdomme eller skadegørerangreb, og som samtidig sikrer, at støttemodtagerne træffer de nødvendige risikoforebyggelsesforanstaltninger

11M - Høst- og produktionsforsikring

Interventionskode (medlemsstat)	11M
Interventionens betegnelse	Høst- og produktionsforsikring
Interventionstype	HARIN(47(2)(i)) - høst- og produktionsforsikring, der bidrager til at beskytte producenternes indkomst, når der forekommer tab som følge af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold, sygdomme eller skadegørerangreb, og som samtidig sikrer, at støttemodtagerne træffer de nødvendige risikoforebyggelsesforanstaltninger
Fælles outputindikator	O.35. Antal støttede operationelle programmer

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der ydes støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK
RISK(46(j)) kriseforebyggelse og risikostyring, der har til formål at forhindre og håndtere kriser på markederne i den pågældende sektor

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A6	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser.	Mellem relevans	Nej
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.10 Andel af landbrug, der deltager i producentgrupper, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, som er støttet af den strategiske plan
R.11/Frugt og grøntsager Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer
R.5 Andel af bedrifter med den fælles landbrugspolitiks støttede risikostyringsværktøjer

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Under interventionstypen kan der ydes støtte i form af høst- og produktionsforsikring.

Der kan også ydes støtte til administrations- og personaleomkostninger, der specifikt vedrører driftsprogrammet jf. artikel 45, litra b) i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer og artikel 23 i delegeret forordning (EU) 2022/126 om supplerende krav til visse interventionstyper, herunder støtte i form af en fast standardsats for personale- og administrationsomkostninger på op til 2 % af den godkendte driftsfond.

Nærmere indhold af aktionerne og krav hertil vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Berettigede støttemodtagere
Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse
Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning samt forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljø- og klimapåvirkning.

Producentorganisationernes driftsprogrammer skal godkendes og skal overholde krav, som fremgår af artikel 50 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer, herunder:

- Krav til den procentmæssige størrelse af visse specifikke udgifter til interventioner der knytter sig til målsætninger vedr. miljø og klima samt forskning og udvikling
    - Mindst 15 % af udgifterne skal dække dækker interventioner, der er knyttet til de i artikel 46, litra e og f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, omhandlede målsætninger,
    - mindst 2 pct. af udgifterne omfatter de interventioner, der er knyttet til målsætningen nævnt i artikel 46, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115
- Krav til, at driftsprogrammet skal omfatte tre eller flere aktioner, som er knyttet til målsætninger vedrørende miljø og klima.

Efterlevelse af disse krav kontrolleres løbende for et givent driftsprogram, herunder i forbindelse med godkendelse af producentorganisationernes årlige specifikationer af driftsprogrammer.

Disse krav vil udover forordningsgrundlagets fastlæggelse udmøntes nationalt i en bekendtgørelse.

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte beregnes i henhold til artikel 52 i forordning (EU) 2021/2115 om CAP-planer.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ingen bemærkninger.

8 Overholdelse af WTO-regler
Ravgul boks
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er knyttet til produktionen og lever ikke op til kriterierne for støtte inden for WTO's grønne boks. Støtten er heller ikke af produktionsbegrænsende karakter og er således klassificeret som gul.

Biavlsprodukter

ADVIBEES(55(1)(a)) - - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer

12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.

Interventionskode (medlemsstat)	12A
Interventionens betegnelse	Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.
Interventionstype	ADVIBEES(55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer
Fælles outputindikator	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der gives støtte til projekter inden for biavlsprodukter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO7 Tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A3	Fremme generationsskifte for	Mellem relevans	Ja

	at realisere muligheder på fødevareområdet.		
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja
B3	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.	Mellem relevans	Ja
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
G4	Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Denne interventionstype (12A) understøtter de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a) og b) og bidrager dermed til en konkurrence- og modstandsdygtig sektor. Desuden understøtter interventionstypen de specifikke klima- og biodiversitetsmålsætninger i artikel 6, litra d) og f). Endelig vil denne interventionstype bidrage til opfyldelse af målsætning i artikel 6, litra g) og i), som vil styrke den socioøkonomiske struktur.

Under denne interventionstype kan der ydes støtte til projekter, der omhandler rådgivning, teknisk bistand, uddannelse, udvikling af bedste praksis mv. til fordel for biavlerne. Med hensyn til udveksling af bedste praksis støttes både projekter der udbreder eksisterende viden indenfor området, men også projekter, der har til formål at generere viden, der derefter udveksles til biavlserhvervet.

Der kan blandt andet ydes støtte til projekter, der har til formål at understøtte rådgivning og uddannelse af biavlere. Dette kan bl.a. være i form af kurser eller andre typer af uddannelsesprogrammer, der skal hæve uddannelsesniveauet blandt biavlerne, og dermed forbedre de genneralle betingelser for biavlen i Danmark. I tillæg til uddannelse af biavlere, er det også muligt at støtte udarbejdelsen af undervisningsmateriale, der kan stå alene eller bruges i forbindelse med kurser og andet undervisning.

Under denne interventionstype, kan der også ydes støtte til projekter, der har til formål at udarbejde bedste praksis for biavl, og generere ny viden med henblik på efterfølgende udbredelse af viden fra projektet til erhvervet. Dette kan bl.a. være projekter, der har til formål at skabe ny viden om honningbiernes fødegrundlag og optimere placeringen og antal af bistader ud fra landskabskarakteristika.

Inden projekterne gives tilsagn om støtte, vurderes det, hvorvidt de ansøgte projekter lever op til formålet med denne interventionstype og ordningen generelt, som beskrevet i afsnit 3.5.2.

For at understøtte gennemførslen af projekterne, under denne interventionstype, ydes der tilskud til følgende udgiftstyper:

1. Administrations- og personaleomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de relevante interventioner, herunder rapporter, undersøgelser, omkostninger ved bogføring og forvaltning af regnskaber, obligatoriske bidrag i tilknytning til lønninger, hvis disse afholdes direkte af støttemodtageren, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
2. Erhvervelse af maskiner og udstyr til forbedring af produktionen og indsamlingen af honning, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
3. Forplejning i forbindelse med afholdelse af workshop.
4. Immaterielle aktiver.
5. Konsulentbistand.
6. Køb eller leasing af materielle aktiver, herunder brugte materielle aktiver, forudsat at de ikke er blevet købt med EU-støtte eller national støtte i en periode på 5 år forud for købet eller leasingen, inden for grænserne af aktivets nettomarkedsværdi, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
7. Leje af fysiske aktiver, hvis det findes godtgjort, at det er et økonomisk berettiget alternativ til køb, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
8. Leje af lokationer.
9. Moms af de tilskudsberettigede udgifter, hvis momsen ikke kan refunderes i henhold til den nationale momslovgivning, jf. artikel 22 i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
10. Rejseudgifter, jf. statens takster.
11. Veterinærmedicinske præparater til behandling af skadegørere og bisygdomme, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.

De nævnte udgiftstyper støttes under denne interventionstype, da de kan være relevante for at nå i mål med projekterne. Der kan for eksempel være behov for at leje af lokation til at afholde et kursus eller behov for konsulentbidrag til at udarbejde kursusmateriale, der skal benyttes på kursus vedrørende uddannelse af biavlere. Der kan også være behov for at give tilskud til rejseudgifter og forplejning, hvis tilskudsmodtageren har behov for at rejse i forbindelse med udveksling af bedste praksis og netværkssammenarbejde, f.eks. i forbindelse med afholdelse af Apimondia eller EURBEE. Derudover kan det være nødvendigt med investeringer i materielle aktiver. Dette kan blandt andet være analysekits og vægte til brug i undervisning, så biavlerne kan få en bedre forståelse for deres bifamiliers modstandskraft overfor sygdomme.

Før der gives tilskud til udgifter, vurderer udbetalingsorganet, hvorvidt udgifterne der søges tilskud til, er nødvendige og relateret til udførslen af det tilskudsberettigede projektet under denne interventionstype.

Relevante krav, som fremgår af artikel 11 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes. Hvad angår investeringer i materielle aktiver, kan disse gennemføres uden for støttemodtagerens lokaler, jf. artikel 11, stk. 1 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Berettigede støttemodtagere

Alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge om tilskud til at gennemføre projekter, der er i overensstemmelse med ordningens formål om at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. For at kunne modtage støtte under denne interventionstype, skal ansøgerne desuden kunne redegøre for, at deres projekt lever op til betingelserne for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen. Inden afgivning af tilsagn om støtte, vurderes støttemodtagerens CV med henblik på, om de har de nødvendige kvalifikationer til at gennemføre projektet.

Interventionstypen forventes fortrinsvis søgt af forskningsinstitutioner der ønsker at bidrage med ny viden, og biavlerforeninger der ønsker at udbrede viden, og undervise biavlere i bedste praksis. Biavlere og andre

der har projekter, der falder under dette indsatsområde, kan dog også søge støtte.

Prioritering

Projekter, der søges under de fem valgte inventionstyper, vil kunne støttes, såfremt der kan redegøres fyldestgørende for en forventet effekt af projektet.

Projektperiode 2023-2026

Projekter, der modtager støtte i perioden 2023-2026, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: Reduktion af honningbiers dødelighed (herunder bekæmpelse af bisygdomme), forøgelse af produktionsværdi for biavlsprodukter, samt inddragelse og involvering af biavlere.

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026, og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: forbedret produktion af biavlsprodukter, forbedret kvalitet af biavlsprodukter, forbedret afsætning af biavlsprodukter, reduktion af honningbiers dødelighed, reduceret forekomst af bisygdomme.

Projekter prioriteres på baggrund af de forventede effekter og de forventede udgifter til gennemførelse af projektet således, at de projekter, der forventes at give størst effekt pr. tilskudsbeløb, prioriteres højest uafhængigt af interventionstype.

Betingelser for støtteberettigelse

For at opnå tilskud under denne interventionstype, er den en række betingelser som tilskudsmodtageren skal leve op til.

Alle projekter der støttes under interventioner i biavlssektoren, skal have til formål at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. Biavlsprodukter omfatter produkterne listet i del XXII i forordning 1308/2013.

For at opnå tilskud under denne interventionstype, skal projektets formål stemme overens med beskrivelsen af interventionstypen.

Projektperiode 2023-2026

Projekter, der modtager støtte inden for perioden 2023 til 2026 skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder

- Reduktion af honningbiernes dødelighed og bekæmpelse af bisygdomme
- Forøgelse af produktionsværdi af biavlsprodukter
- Inddragelse af biavlere

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026, og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal have en forventet effekt, indenfor mindst én af følgende effektområder:

- Forbedret produktion af biavlsprodukter
- Forbedret kvalitet af biavlsprodukter
- Forbedret afsætning af biavlsprodukter
- Reduktion af honningbiers dødelighed
- Reduceret forekomst af bisygdomme

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte udgør som udgangspunkt 100 pct. af de støtteberettigede udgifter. Såfremt den økonomiske ramme

ikke tillader at give støtte til 100 pct. af de støtteberettigede udgifter, er der mulighed for at give reduceret tilsagn. Ved reduceret tilsagn skal tilskudsmodtagerne selv tilvejebringe de resterende midler, der er nødvendige for at kunne gennemføre projekterne. Muligheden for at afgive reduceret tilsagn, er implementeret med henblik på at udnytte så mange midler som muligt ud af den økonomiske ramme afsat til biavlssektoren.

Der gives støtte i form af godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af støttemodtager jf. artikel 44, stk. 1, litra a) i forordning (EU) 2021/2115. Der gives ikke tilskud til projekter der modtager andet EU-tilskud, heriblandt tilskud fra andre interventionstyper i biavlssektoren.

Enhedsbeløb svarer til den forventede årlig udbetaling pr. enhed. Enhedsbeløb er beregnet på basis af EU-medfinansiering. Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

De forventede output svarer til det antal projekter, som forventes at kunne modtage udbetaling. Da der foretages rateudbetaling under interventioner i biavlssektoren, er output opgjort proportionelt for det enkelte finansår, i forhold til den samlede planlagte udbetaling. Output for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Output for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Finansiel tildeling er beregnet med udgangspunkt i EU-finansieringen. Det bemærkes, at der dertil er en 50 pct. national medfinansiering. Finansiel tildeling er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter, der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling er blevet opdateret i CAP-planen, på baggrund af den første ansøgningsrunde i 2023, under ordningen for biavlsprodukter. Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling vil ligeledes blive opdateret for finansåret 2027, når ansøgningsrunden vedrørende dette finansår er gennemført og det kendes, hvilke og hvor mange projekter, der vil modtage tilsagn under denne interventionstype.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til projekter vedrørende rådgivning og uddannelse af biavlere samt udveksling af bedste praksis er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder. Støtten er omfattet af punkt 2(d) i WTO's grønne boks.

9 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
12A.01 - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., EUR pr. projekt	Gennemsnit		

Beskrivelse

12A.01 - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., EUR pr. projekt

Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026.

Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

De tilskudsberettigede projekter planlægges at modtage støtte over flere finansår, og enhederne er derfor opgjort fuldt ud, i det finansår, hvor projekterne første gang modtager støtte. Det planlægges, at tre projekter vil modtage støtte startende i 2023 til og med 2026. Et projekt planlægges at modtage støtte første gang i 2024, og til og med 2026. I 2027 planlægges det, at tre projekter vil modtage støtte.

Støtte til forlængelse af projekter under biavlsprogrammet 2020-2022 i august-december 2022 er modregnet den samlede budgetramme for 2023. Dette giver en reduceret budgetramme for interventioner i biavlssektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 sammenlignet med de øvrige år.

10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
12A.01 - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU's samlede udgifter i EUR)	95.286,26	85.915,56	84.756,14	87.756,14	34.480,00	
	O.37 (enhed: Aktioner)	3,00	1,00			3,00	**I alt:** 7,00 **Maks.:** 3,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	119.847,80	130.344,59	118.262,10	100.583,70	103.439,00	572.477,19
I ALT	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	239.695,60	260.689,18	236.524,20	201.167,40	206.878,00	1.144.954,38
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	119.847,80	130.344,59	118.262,10	100.583,70	103.439,00	572.477,19
	EU medfinansieringssats (i %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

INVAPI(55(1)(b)) - - investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner

12B - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv.

Interventionskode (medlemsstat)	12B
Interventionens betegnelse	Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv.
Interventionstype	INVAPI(55(1)(b)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner
Fælles outputindikator	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der gives støtte til projekter inden for biavlsprodukter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A3	Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevareområdet.	Mellem relevans	Ja
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Denne interventionstype (12B) understøtter de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a) og bidrager

dermed til en konkurrence- og modstandsdygtig sektor.

Under denne interventionstype kan der ydes støtte til projekter, der primært involverer investeringer i materielle og immaterielle aktiver. Investeringer i materielle og immaterielle aktiver skal erhverves med henblik på at:

- Understøtte indsatsen for bekæmpelse af skadegørere og bisygdomme, særlig varroasyge.
- Forebygge skader forårsaget af ugunstige vejrforhold og fremme udviklingen og brugen af forvaltningspraksis, der er tilpasset de ændrede klimaforhold.

Denne interventionstype, adskiller sig fra de andre interventionstyper i biavlssektoren, hvor der også ydes støtte til immaterielle og materielle aktiver, ved at udgifterne til projekterne, støttet under denne interventionstype, overvejende skal bestå af udgifter til materielle og immaterielle aktiver. De erhvervede materielle og immaterielle aktiver skal derudover bruges til at understøtte de to ovenstående punkter.

Inden projekterne gives tilsagn om støttevurderes det, hvorvidt de ansøgte projekter lever op til formålet med denne interventionstype og ordningen generelt, som beskrevet i afsnit 3.5.2.

For at understøtte gennemførslen af projekterne, under denne interventionstype, ydes der tilskud til følgende udgiftstyper:

1. Administrations- og personaleomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de relevante interventioner, herunder rapporter, undersøgelser, omkostninger ved bogføring og forvaltning af regnskaber, obligatoriske bidrag i tilknytning til lønninger, hvis disse afholdes direkte af støttemodtageren, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
2. Erhvervelse af maskiner og udstyr til forbedring af produktionen og indsamlingen af honning, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
3. Forplejning i forbindelse med afholdelse af workshop.
4. Immaterielle aktiver.
5. Konsulentbistand.
6. Køb eller leasing af materielle aktiver, herunder brugte materielle aktiver, forudsat at de ikke er blevet købt med EU-støtte eller national støtte i en periode på 5 år forud for købet eller leasingen, inden for grænserne af aktivets nettomarkedsværdi, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
7. Leje af fysiske aktiver, hvis det findes godtgjort, at det er et økonomisk berettiget alternativ til køb, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
8. Leje af lokationer.
9. Moms af de tilskudsberettigede udgifter, hvis momsen ikke kan refunderes i henhold til den nationale momslovgivning, jf. artikel 22 i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
10. Rejseudgifter, jf. statens takster.
11. Veterinærmedicinske præparater til behandling af skadegørere og bisygdomme, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021

De nævnte udgiftstyper støttes under denne interventionstype, da de kan være relevante for at nå i mål med projekterne. Der kan for eksempel være behov for at konsulentbistand i forbindelse med erhvervelsen af aktiverne, samt know how til brugen af disse aktiver. Som eksempel på tilskudsberettigede materielle aktiver, kan der nævnes varroa test eller mide vasker, som kan benyttes til at undserstøtte bekæmpelse af varrora-miden. Der kan eksempelvis også gives tilskud til kameraer og sensorer til at monitorer biernes aktivitetsmønstre, med henblik på at fremme udviklingen af forvaltningspraksis, der er tilpasset ændringen af klimaforhold.

Under denne interventionstype støttes der også rejseudgifter, da der eksempelvis kan være behov for rejseaktivet i forbindelse med erhvervelsen af materielle aktiver. Det kan blandt andet være, at aktivet skal afhentes i betydelig afstand fra tilskudsmodtageren, eller at der er behov for at rejse i forbindelse med uddannelse i korrekt brug af aktivet. Ligeledes gives der tilskud til forplejning i forbindelse med afholdelse af workshops, da der kan være behov for at workshops i forbindelse med korrekt brug af der erhvervede aktiv.

Udgifterne til projekterne skal dog overvejende bestå af udgifter til materielle og immaterielle aktiver, som tidligere nævnt.

Før der gives tilskud til udgifter, vurderer udbetalingsorganet, hvorvidt udgifterne der søges tilskud til, er nødvendige og relateret til udførslen af det tilskudsberettigede projektet under denne interventionstype.

Relevante krav, som fremgår af artikel 11 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes. Hvad angår investeringer i materielle aktiver, kan disse gennemføres uden for støttemodtagerens lokaler, jf. artikel 11, stk. 1 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Der kan ikke gives støtte til projekter, der handler om opstart eller drift af en bigård.

Berettigede støttemodtagere

Alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge om tilskud til at gennemføre projekter, der er i overensstemmelse med ordningens formål om at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. For at kunne modtage støtte under denne interventionstype, skal ansøgerne desuden kunne redegøre for, at deres projekt lever op til betingelserne for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen. Inden afgivning af tilsagn om støtte, vurderes støttemodtagerens CV, med henblik på, om de har de nødvendige kvalifikationer til at gennemføre projektet.

Interventionstypen forventes fortrins søgt af forskningsinstitutioner og biavlsforeninger, men alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge om støtte til projekter under denne interventionstype.

Prioritering

Projekter, der søges under de fem valgte inventionstyper, vil kunne støttes, såfremt der kan redegøres fyldestgørende for en forventet effekt af projektet.

Projektperiode 2023-2026

Projekter der modtager støtte i perioden 2023 til 2026 skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: Reduktion af honningbiers dødelighed (herunder bekæmpelse af bisygdomme), forøgelse af produktionsværdi for biavlsprodukter, samt inddragelse og involvering af biavlere.

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026, og modtager støtte i EU regnskabsår 2027 skal redegøre for én eller flere af følgende effekter der vægtes lige højt: forbedret produktion af biavlsprodukter, forbedret kvalitet af biavlsprodukter, forbedret afsætning af biavlsprodukter, reduktion af honningbiers dødelighed, reduceret forekomst af bisygdomme.

Projekter prioriteres på baggrund af de forventede effekter og de forventede udgifter til gennemførelse af projektet, således at de projekter, der forventes at give størst effekt pr. tilskudsbeløb, prioriteres højest uafhængigt af interventionstype.

Betingelser for støtteberettigelse

For at opnå tilskud under denne interventionstype, er den en række betingelser som tilskudsmodtageren

skal leve op til.

Alle projekter der støttes under interventioner i biavlssektoren, skal have til formål at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. Biavlsprodukter omfatter produkterne listet i del XXII i forordning 1308/2013.

For at opnå tilskud under denne interventionstype, skal projektets formål stemme overens med beskrivelsen af interventionstypen.

Projektperiode 2023-2026
Projekter, der modtager støtte inden for perioden 2023 til 2026, skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Reduktion af honningbiernes dødelighed og bekæmpelse af bisygdomme
- Forøgelse af produktionsværdi af biavlsprodukter
- Inddragelse af biavlere

Projektperiode 2026-2027
Projekter, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Forbedret produktion af biavlsprodukter
- Forbedret kvalitet af biavlsprodukter
- Forbedret afsætning af biavlsprodukter
- Reduktion af honningbiers dødelighed
- Reduceret forekomst af bisygdomme

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte udgør som udgangspunkt 100 pct. af de støtteberettigede udgifter. Såfremt den økonomiske ramme ikke tillader at give støtte til 100 pct. af de støtteberettigede udgifter, er der mulighed for at give reduceret tilsagn. Ved reduceret tilsagn skal tilskudsmodtagerne selv tilvejebringe de resterende midler, der er nødvendige for at kunne gennemføre projekterne. Muligheden for at afgive reduceret tilsagn, er implementeret med henblik på at udnytte så mange midler som muligt ud af den økonomiske ramme afsat til biavlssektoren.

Der gives støtte i form af godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af støttemodtager jf. artikel 44, stk. 1, litra a) i forordning (EU) 2021/2115. Der gives ikke tilskud til projekter der modtager andet EU-tilskud, heriblandt tilskud fra andre interventionstyper i biavlssektoren.

Enhedsbeløb svarer til den forventede årlig udbetaling pr. enhed. Enhedsbeløb er beregnet på basis af EU-medfinansiering. Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

De forventede output svarer til det antal projekter, som forventes at kunne modtage udbetaling. Da der foretages rateudbetaling under interventioner i biavlssektoren, er output opgjort proportionelt for det enkelte finansår, i forhold til den samlede planlagte udbetaling. Output for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Output for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Finansiel tildeling er beregnet med udgangspunkt i EU-finansieringen. Det bemærkes, at der dertil er en 50 pct. national medfinansiering. Finansiel tildeling er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter, der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling er blevet opdateret i CAP-planen, påbaggrund af den første ansøgningsrunde i 2023, under ordningen for biavlsprodukter. Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling vi ligeledes opdateres for finansåret 2027, når ansøgningsrunden vedrørende dette finansår er gennemført og det kendes, hvilke og hvor mange projekter, der vil modtage tilsagn under denne interventionstype.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Bemærk! Interventioner i henhold til artikel 55, stk. 1, litra b), nr. i) og ii), i henhold til artikel 10 og bilag II skal opfylde kriterierne i WTO's grønne boks. Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til indsatsen for bekæmpelse af skadegører og bisygdomme samt forebyggelse af skader forårsaget af ugunstige vejrforhold og tilpasning til ændrede klimaforhold overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder. Støtten er omfattet af punkt 11 i WTO's grønne boks.

9 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
12B.01 - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., EUR pr. projekt	Gennemsnit		

Beskrivelse

12B.01 - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., EUR pr. projekt

Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026.

Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Da ingen projekter planlægges støttet, under denne interventionstype i perioden 2023-2026, er der ikke angivet enheder i denne periode. I 2027 planlægges det, at to projekter vil modtage støtte.

Støtte til forlængelse af projekter under biavlsprogrammet 2020-2022 i august-december 2022 er modregnet den samlede budgetramme for 2023. Dette giver en reduceret budgetramme for interventioner i biavlssektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 sammenlignet med de øvrige år.

10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
12B.01 - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU's samlede udgifter i EUR)					17.732,00	
	O.37 (enhed: Aktioner)					2,00	**I alt:** 2,00 **Maks.:** 2,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00	35.465,00
I ALT	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)					70.930,00	70.930,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00	35.465,00
	EU medfinansieringssats (i %)					50,00	

COOPAPI(55(1)(e)) - - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter

12C - Programmer for forskning

Interventionskode (medlemsstat)	12C
Interventionens betegnelse	Programmer for forskning
Interventionstype	COOPAPI(55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter
Fælles outputindikator	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der gives støtte til projekter inden for biavlsprodukter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja

D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
F4	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.	Høj relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Denne interventionstype (12C) understøtter de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a) og b) og bidrager dermed til en konkurrence- og modstandsdygtig sektor. Desuden understøtter interventionstypen de specifikke klima- og biodiversitetsmålsætninger i artikel 6, litra d) og f). Endeligt vil denne interventionstype bidrage til opfyldelse af målsætning i artikel 6, litra i), som vil styrke den socioøkonomiske struktur.

Under denne interventionstype kan der ydes støtte til projekter inden for biavlssektoren, der involverer samarbejde, hvori specialorganer indgår. Med specialorganer forstås etablerede institutioner som arbejder med forskning indenfor biavl og biavlsprodukter. Det kan i Danmark derfor f.eks. være universiteter og andre forskningscentre.

Projekterne skal bidrage med ny viden på relevante områder såsom optimering af bestøvning, herunder som understøttelse af omstilling til plantebaseret fødevareproduktion, bekæmpelse af bisygdomme, vintertab, fødegrundlags betydning for biernes sundhed, procesoptimering og produktudvikling, afsætning, markedsføring mv. Der lægges vægt på forskning, udvikling og internationalt samarbejde ved Offentlig Bisygdomsbekæmpelse (Aarhus Universitet).

Inden projekterne gives tilsagn om støtte vurderes det, hvorvidt de ansøgte projekter lever op til formålet med denne interventionstype og ordningen generelt, som beskrevet i afsnit 3.5.2.

For at understøtte gennemførslen af projekterne, under denne interventionstype, ydes der tilskud til følgende udgiftstyper:

1. Administrations- og personaleomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de relevante interventioner, herunder rapporter, undersøgelser, omkostninger ved bogføring og forvaltning af regnskaber, obligatoriske bidrag i tilknytning til lønninger, hvis disse afholdes direkte af støttemodtageren, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
2. Erhvervelse af maskiner og udstyr til forbedring af produktionen og indsamlingen af honning, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
3. Forplejning i forbindelse med afholdelse af workshop.
4. Immaterielle aktiver.
5. Konsulentbistand.
6. Køb eller leasing af materielle aktiver, herunder brugte materielle aktiver, forudsat at de ikke er blevet købt med EU-støtte eller national støtte i en periode på 5 år forud for købet eller leasingen, inden for grænserne af aktivets nettomarkedsværdi, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
7. Leje af fysiske aktiver, hvis det findes godtgjort, at det er et økonomisk berettiget alternativ til køb, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.

8. Leje af lokationer.
9. Moms af de tilskudsberettigede udgifter, hvis momsen ikke kan refunderes i henhold til den nationale momslovgivning, jf. artikel 22 i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
10. Rejseudgifter, jf. statens takster.
11. Veterinærmedicinske præparater til behandling af skadegørere og bisygdomme, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021

De nævnte udgiftstyper støttes under denne interventionstype, da de kan være relevante for at nå i mål med projekterne. Der kan for eksempel være behov for at investere i et materiellet aktiv, for at gennemfører forskningsprojekterne under denne interventionstype. Dette kan blandt andet være analyse kit til at analysere biernes genetiske egenskaber i forhold til lokal tilpasning, eller analyser årsagen til vinterdødeligheden.

Der kan også være behov for at konsulentbistand i form af eksperter, med nødvendig viden i forhold til at gennemføre forskningen. Da denne interventionstype involverer samarbejde mellem specialorganer og biavlere er det også relevant af afholde workshops, hvor fortages vidensdeling mellem forskere og biavlere, eller der kan høstes data fra biavlerne til gavn for projektet. Til disse workshops kan det være relevant med forplejning eller at udarbejde informationsmateriale til brug på workshoppen.

Før der gives tilskud til udgifter, vurderer udbetalingsorganet, hvorvidt udgifterne der søges tilskud til, er nødvendige og relateret til udførslen af det tilskudsberettigede projektet under denne interventionstype.

Relevante krav, som fremgår af artikel 11 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes. Hvad angår investeringer i materielle aktiver, kan disse gennemføres uden for støttemodtagerens lokaler, jf. artikel 11, stk. 1 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Berettigede støttemodtagere

Alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge om tilskud til at gennemføre projekter, der er i overensstemmelse med ordningens formål, om at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. For at kunne modtage støtte under denne interventionstype, skal ansøgerne desuden kunne redegøre for, at deres projekt lever op til betingelserne for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen. Inden afgivning af tilsagn om støtte, vurderes støttemodtagerens CV, med henblik på at vurdere om de har den nødvendige kvalifikationer til at gennemføre projektet.

Interventionstypen forventes fortrinsvis søgt af forskningsinstitutioner med forskning i biavlssektoren, der igennem sammenarbejde med biavlserhvervet, ønsker at gennemfører forskningsprojekter. Alle med CVR-nummer eller CPR-nummer kan dog søge støtte under denne interventionstype, så længe der sammenarbejdes med et specialorgan, om gennemførslen af projektet.

Prioritering

Projekter, der søges under de fem valgte inventionstyper, vil kunne støttes, såfremt der kan redegøres fyldestgørende for en forventet effekt af projektet.

Projektperiode 2023-2026

Projekter, der modtager støtte i perioden 2023-2026, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: Reduktion af honningbiers dødelighed (herunder bekæmpelse af bisygdomme), forøgelse af produktionsværdi for biavlsprodukter, samt inddragelse og involvering af biavlere.

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal redegøre for én eller flere af

følgende effekter, der vægtes lige højt : forbedret produktion af biavlsprodukter, forbedret kvalitet af biavlsprodukter, forbedret afsætning af biavlsprodukter, reduktion af honningbiers dødelighed, reduceret forekomst af bisygdomme.

Projekter prioriteres på baggrund af de forventede effekter og de forventede udgifter til gennemførelse af projektet således, at de projekter, der forventes at give størst effekt pr. tilskudsbeløb, prioriteres højest uafhængigt af interventionstype.

Betingelser for støtteberettigelse

For at opnå tilskud under denne interventionstype, er den en række betingelser som tilskudsmodtageren skal leve op til.

Alle projekter der støttes under interventioner i biavlssektoren, skal have til formål at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. Biavlsprodukter omfatter produkterne listet i del XXII i forordning 1308/2013.

For at opnå tilskud under denne interventionstype, skal projektets formål stemme overens med beskrivelsen af interventionstypen.

Der skal desuden forlægge en underskrevet samarbejdsaftale, underskrevet af både biavlere og specialorganet, som dokumentation på samarbejdet.

Projektperiode 2023-2026

Projekter der modtager støtte inden for perioden 2023 til 2026 skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Reduktion af honningbiernes dødelighed og bekæmpelse af bisygdomme
- Forøgelse af produktionsværdi af biavlsprodukter
- Inddragelse af biavlere

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027 skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Forbedret produktion af biavlsprodukter
- Forbedret kvalitet af biavlsprodukter
- Forbedret afsætning af biavlsprodukter
- Reduktion af honningbiers dødelighed
- Reduceret forekomst af bisygdomme

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte udgør som udgangspunkt 100 pct. af de støtteberettigede udgifter. Såfremt den økonomiske ramme ikke tillader at give støtte til 100 pct. af de støtteberettigede udgifter, er der mulighed for at give reduceret tilsagn. Ved reduceret tilsagn skal tilskudsmodtagerne selv tilvejebringe de resterende midler, der er nødvendige for at kunne gennemføre projekterne. Muligheden for at afgive reduceret tilsagn, er implementeret med henblik på at udnytte så mange midler som muligt ud af den økonomiske ramme afsat til biavlssektoren.

Der gives støtte i form af godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af støttemodtager jf. artikel 44, stk. 1, litra a) i forordning (EU) 2021/2115. Der gives ikke tilskud til projekter der modtager andet EU-tilskud, heriblandt tilskud fra andre interventionstyper i biavlssektoren.

Enhedsbeløb svarer til den forventede årlig udbetaling pr. enhed. Enhedsbeløb er beregnet på basis af EU-

medfinansiering. Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

De forventede output svarer til det antal projekter, som forventes at kunne modtage udbetaling. Da der foretages rateudbetaling under interventioner i biavlssektoren, er output opgjort proportionelt for det enkelte finansår, i forhold til den samlede planlagte udbetaling. Output for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Output for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Finansiel tildeling er beregnet med udgangspunkt i EU-finansieringen. Det bemærkes, at der dertil er en 50 pct. national medfinansiering. Finansiel tildeling er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter, der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling er blevet opdateret i CAP-planen, påbaggrund af den første ansøgningsrunde i 2023, under ordningen for biavlsprodukter. Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling vi ligeledes opdateres for finansåret 2027, når ansøgningsrunden vedrørende dette finansår er gennemført og det kendes, hvilke og hvor mange projekter, der vil modtage tilsagn under denne interventionstype.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til forskningsprojekter inden for biavlssektoren, som bidrager til ny viden på relevante områder som optimering af bestøvning, bekæmpelse af bisygdomme, vintertab, fødegrundlags betydning for biernes sundhed m.v. overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder. Støtten er omfattet af punkt 2(a) i WTO's grønne boks.

9 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
12C.01 - Programmer for forskning, EUR pr. projekt	Gennemsnit		

Beskrivelse

12C.01 - Programmer for forskning, EUR pr. projekt

Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026.

Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Det planlægges, at de tilskudsberettigede projekter vil modtage støtte over flere finansår, og enhederne er derfor opgjort fuldt ud i det finansår, hvor projekterne første gang modtager støtte. Det planlægges, at fire projekter vil modtage støtte startende i 2023 til og med 2026. I 2027 planlægges det, at tre projekter vil modtage støtte.

Støtte til forlængelse af projekter under biavlsprogrammet 2020-2022 i august-december 2022 er modregnet den samlede budgetramme for 2023. Dette giver en reduceret budgetramme for interventioner i biavlssektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 sammenlignet med de øvrige år.

10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
12C.01 - Programmer for forskning, EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU's samlede udgifter i EUR)	123.711,10	131.448,94	132.788,66	129.382,69	31.524,00	
	O.37 (enhed: Aktioner)	4,00				3,00	**I alt:** 7,00 **Maks.:** 4,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	70.215,73	135.720,47	149.060,77	165.271,45	94.572,00	614.840,42
I ALT	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	140.431,47	271.449,95	298.121,54	330.542,90	189.145,00	1.229.690,86
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	70.215,73	135.720,47	149.060,77	165.271,45	94.572,00	614.840,42
	EU medfinansieringssats (i %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PROMOBEES(55(1)(f)) - - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter

12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.

Interventionskode (medlemsstat)	12D
Interventionens betegnelse	Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.
Interventionstype	PROMOBEES(55(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter
Fælles outputindikator	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der gives støtte til projekter inden for biavlsprodukter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.	Mellem relevans	Ja
I1	Tydelig mærkning af produkter	Mellem relevans	Delvis

	i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.		

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Denne interventionstype (12D) understøtter de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a) og b) og bidrager dermed til en konkurrence- og modstandsdygtig sektor. Desuden understøtter interventionstypen målsætning i artikel 6, litra i), som vil styrke den socioøkonomiske struktur.

Under denne interventionstype kan der støttes projekter mhp. fremme salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter, som har til formål:

- At fremme afsætning af biavlsprodukter.
- At oplyse forbrugerne om kvaliteten af biavlsprodukter.

Der kan blandt andet ydes støtte til projekter, der har til formål at øge forbrugernes bevidsthed om honningproduktionen, og de positive eksternaliteter, som honningproduktion medfører, heriblandt bestøvning. Projekter omhandlende formidling af honnings egenskaber og dets anvendelighed i madlavningen vil for eksempel også kunne støttes under denne interventionstype.

Inden projekterne gives tilsagn om støtte vurderes det, hvorvidt de ansøgte projekter lever op til formålet med denne interventionstype og ordningen generelt, som beskrevet i afsnit 3.5.2.

For at understøtte gennemførslen af projekterne, under denne interventionstype, ydes der tilskud til følgende udgiftstyper:

1. Administrations- og personaleomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de relevante interventioner, herunder rapporter, undersøgelser, omkostninger ved bogføring og forvaltning af regnskaber, obligatoriske bidrag i tilknytning til lønninger, hvis disse afholdes direkte af støttemodtageren, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
2. Forplejning i forbindelse med afholdelse af workshop.
3. Immaterielle aktiver.
4. Konsulentbistand.
5. Køb eller leasing af materielle aktiver, herunder brugte materielle aktiver, forudsat at de ikke er blevet købt med EU-støtte eller national støtte i en periode på 5 år forud for købet eller leasingen, inden for grænserne af aktivets nettomarkedsværdi, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
6. Leje af fysiske aktiver, hvis det findes godtgjort, at det er et økonomisk berettiget alternativ til køb, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
7. Leje af lokationer.
8. Moms af de tilskudsberettigede udgifter, hvis momsen ikke kan refunderes i henhold til den nationale momslovgivning, jf. artikel 22 i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
9. Rejseudgifter, jf. statens takster.

De nævnte udgiftstyper støttes under denne interventionstype, da de kan være relevante for at nå i mål med projekterne. Der kan for eksempel være behov for at konsulentbistand i forbindelse med udarbejdelsen af kommunikationsmateriale der skal øge forbrugernes forståelse for honnings egenskaber. Der kan også være behov leje af lokaler og forplejning til afholdelsen af workshops, der har til formål at

inddrage erfaringer for biavlere vedrørende forbrugernes bevidsthed om biavlsprodukternes egenskaber. De materielle aktiver der gives tilskud til kan blandt andet være kampagnemateriale så som flyers, streamers, plakater eller videofilm til distribution blandt forbrugerne. Der gives tilskud til rejseaktiviteter, da der kan være behov for at rejse i forbindelse med promovering af biavlsprodukter, blandt andet i forbindelse med at der uddeles smagsprøver i detailbutikker rundt om i landet.

Før der gives tilskud til udgifter, vurderer udbetalingsorganet, hvorvidt udgifterne der søges tilskud til, er nødvendige og relateret til udførslen af det tilskudsberettigede projektet under denne interventionstype.

Relevante krav, som fremgår af artikel 11 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes. Hvad angår investeringer i materielle aktiver, kan disse gennemføres uden for støttemodtagerens lokaler, jf. artikel 11, stk. 1 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Berettigede støttemodtagere

Alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge om tilskud til at gennemføre projekter, der er i overensstemmelse med ordningens formål om at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. For at kunne modtage støtte under denne interventionstype, skal ansøgerne desuden kunne redegøre for, at deres projekt lever op til betingelserne for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen. Inden afgivning af tilsagn om støtte, vurderes støttemodtagerens CV, med henblik på, om de har den nødvendige kvalifikationer til at gennemføre projektet.

Interventionstypen forventes fortrinsvis søgt af biavlere og biavlsorganisationer, der ønsker at promere deres biavlsprodukter.

Prioritering

Projekter, der søges under de fem valgte inventionstyper, vil kunne støttes, såfremt der kan redegøres fyldestgørende for en forventet effekt af projektet.

Projektperiode 2023-2026

Projekter, der modtager støtte i perioden 2023-2026, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: Reduktion af honningbiers dødelighed (herunder bekæmpelse af bisygdomme), forøgelse af produktionsværdi for biavlsprodukter, samt inddragelse og involvering af biavlere.

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: forbedret produktion af biavlsprodukter, forbedret kvalitet af biavlsprodukter, forbedret afsætning af biavlsprodukter, reduktion af honningbiers dødelighed, reduceret forekomst af bisygdomme.

Projekter prioriteres på baggrund af de forventede effekter og de forventede udgifter til gennemførelse af projektet således, at de projekter, der forventes at give størst effekt pr. tilskudsbeløb, prioriteres højest uafhængigt af interventionstype.

Betingelser for støtteberettigelse

For at opnå tilskud under denne interventionstype, er den en række betingelser som tilskudsmodtageren skal leve op til.

Alle projekter der støttes under interventioner i biavlssektoren, skal have til formål at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. Biavlsprodukter omfatter produkterne listet i del XXII i forordning 1308/2013.

For at opnå tilskud under denne interventionstype, skal projektets formål stemme overens med beskrivelsen af interventionstypen.

Projektperiode 2023-2026

Projekter, der modtager støtte inden for perioden 2023 til 2026, skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Reduktion af honningbiernes dødelighed og bekæmpelse af bisygdomme
- Forøgelse af produktionsværdi af biavlsprodukter
- Inddragelse af biavlere

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Forbedret produktion af biavlsprodukter
- Forbedret kvalitet af biavlsprodukter
- Forbedret afsætning af biavlsprodukter
- Reduktion af honningbiers dødelighed
- Reduceret forekomst af bisygdomme

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte udgør som udgangspunkt 100 pct. af de støtteberettigede udgifter. Såfremt den økonomiske ramme ikke tillader at give støtte til 100 pct. af de støtteberettigede udgifter, er der mulighed for at give reduceret tilsagn. Ved reduceret tilsagn skal tilskudsmodtagerne selv tilvejebringe de resterende midler, der er nødvendige for at kunne gennemføre projekterne. Muligheden for at afgive reduceret tilsagn, er implementeret med henblik på at udnytte så mange midler som muligt ud af den økonomiske ramme afsat til biavlssektoren.

Der gives støtte i form af godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af støttemodtager jf. artikel 44, stk. 1, litra a) i forordning (EU) 2021/2115. Der gives ikke tilskud til projekter der modtager andet EU-tilskud, heriblandt tilskud fra andre interventionstyper i biavlssektoren.

Enhedsbeløb svarer til den forventede årlig udbetaling pr. enhed. Enhedsbeløb er beregnet på basis af EU-medfinansiering. Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

De forventede output svarer til det antal projekter, som forventes at kunne modtage udbetaling. Da der foretages rateudbetaling under interventioner i biavlssektoren, er output opgjort proportionelt for det enkelte finansår, i forhold til den samlede planlagte udbetaling. Output for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Output for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Finansiel tildeling er beregnet med udgangspunkt i EU-finansieringen. Det bemærkes, at der dertil er en 50 pct. national medfinansiering. Finansiel tildeling er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter, der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling er blevet opdateret i CAP-planen, på baggrund af den første ansøgningsrunde i 2023, under ordningen for biavlsprodukter. Enhedsbeløb, forventet output og

finansiel tildeling vi ligeledes opdateres for finansåret 2027, når ansøgningsrunden vedrørende dette finansår er gennemført og det kendes, hvilke og hvor mange projekter, der vil modtage tilsagn under denne interventionstype.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til fremme af afsætning af biavlsprodukter og til oplysning af forbrugerne om kvaliteten af biavlsprodukter overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ydes til fremme af afsætning og oplysning af forbrugere og ikke ydes til dækning af uspecificerede udgifter, som af producenterne eller forarbejdsningsvirksomheder kan anvendes til reduktion af salgspriser eller overføres i form af økonomisk fordele til køberne af produktet. Støtten er omfattet afpunkt 2(f) i WTO's grønne boks.

9 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
12D.01 - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., EUR pr. projekt	Gennemsnit		

Beskrivelse

12D.01 - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., EUR pr. projekt

Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026.

Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Da ingen projekter planlægges støttet, under denne interventionstype i perioden 2023-2026, er der ikke angivet enheder i denne periode. I 2027 planlægges det, at to projekter vil modtage støtte.

Støtte til forlængelse af projekter under biavlsprogrammet 2020-2022 i august-december 2022 er modregnet den samlede budgetramme for 2023. Dette giver en reduceret budgetramme for interventioner i biavlssektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 sammenlignet med de øvrige år.

10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
12D.01 - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU's samlede udgifter i EUR)					17.732,00	
	O.37 (enhed: Aktioner)					2,00	**I alt:** 2,00 **Maks.:** 2,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00	35.465,00
I ALT	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)					70.930,00	70.930,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00	35.465,00
	EU medfinansieringssats (i %)					50,00	

ACTQUAL(55(1)(g)) - - aktioner til forbedring af produktkvaliteten

12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten

Interventionskode (medlemsstat)	12E
Interventionens betegnelse	Aktioner til forbedring af produktkvaliteten
Interventionstype	ACTQUAL(55(1)(g)) - aktioner til forbedring af produktkvaliteten
Fælles outputindikator	O.37. Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Der gives støtte til projekter inden for biavlsprodukter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SEKTORSPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja
A2	Incitamenter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel.	Meget høj relevans	Ja
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
A5	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.	Mellem relevans	Nej
B1	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.	Mellem relevans	Ja
B2	Tættere kobling mellem forsknings- og	Mellem relevans	Ja

	teknologimiljøer om udviklingsprojekter.		
I1	Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.	Mellem relevans	Delvis
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskrivelse

Denne interventionstype (12E) understøtter de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a) og b) og bidrager dermed til en konkurrence- og modstandsdygtig sektor. Desuden understøtter interventionstypen målsætning i artikel 6, litra i), som vil styrke den socioøkonomiske struktur.

Under denne interventionstype kan der ydes støtte til projekter, som fokuserer på forbedring af produktkvalitet, udvikling af nye, unikke produkter af høj kvalitet og produkter, der kan være med til at sikre en mangfoldighed i sortimentet.

Der kan blandt andet ydes støtte til projekter, der har fokus på at højne kvaliteten af honning og andre biavlsprodukter, ved at udarbejde nye produktionsmetoder, der sikrer produkter at bedre kvalitet, og dermed gør det mere rentabelt at være biavler. Dette kan blandt andet være i form af nye analysemetoder der kan bidrage til at forbedre produktkvaliteten, gennem bedre forståelse af honnings sammensætning af diverse pollentyper. Som eksempel, kan der også ydes støtte til projekter, der ønsker at undersøge sammenhængen mellem kvaliteten af biavlsprodukter og sammensætningen af sukker, vandindhold og krystallisering.

Inden projekterne gives tilsagn om støtte vurderes det, hvorvidt de ansøgte projekter lever op til formålet med denne interventionstype og ordningen generelt, som beskrevet i afsnit 3.5.2.

For at understøtte gennemførslen af projekterne, under denne interventionstype, ydes der tilskud til følgende udgiftstyper:

1. Administrations- og personaleomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af de relevante interventioner, herunder rapporter, undersøgelser, omkostninger ved bogføring og forvaltning af regnskaber, obligatoriske bidrag i tilknytning til lønninger, hvis disse afholdes direkte af støttemodtageren, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
2. Forplejning i forbindelse med afholdelse af workshop.
3. Immaterielle aktiver.
4. Konsulentbistand.
5. Køb eller leasing af materielle aktiver, herunder brugte materielle aktiver, forudsat at de ikke er blevet købt med EU-støtte eller national støtte i en periode på 5 år forud for købet eller leasingen, inden for grænserne af aktivets nettomarkedsværdi, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
6. Leje af fysiske aktiver, hvis det findes godtgjort, at det er et økonomisk berettiget alternativ til køb, jf. bilag III i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/126 af 7. december 2021.
7. Leje af lokationer.
8. Moms af de tilskudsberettigede udgifter, hvis momsen ikke kan refunderes i henhold til den nationale momslovgivning, jf. artikel 22 i EU-Kommissionens delegerede forordning (EU)

2022/126 af 7. december 2021.

9. Rejseudgifter, jf. statens takster.

De nævnte udgiftstyper støttes under denne interventionstype, da de kan være relevante for at nå i mål med projekterne. Der kan for eksempel være behov for konsulentbistand, der kan bidrage med viden til nye produktionsmetoder, eller investeringer i materielle aktiver, der kan sikre en højere produktkvalitet. Dette kan blandt andet være et mikroskop til at analysere pollenindholdet i honningen, der vil give biavlerne en bedre forståelse af deres honnings sammensætning, og derved mulighed for at producere honning af bedre kvalitet. En bedre forståelse af honningens sammensætning i forhold til sukker og vandindhold, vil også gøre det lettere for biavlerne at producere flydende honning og give en bedre forståelse for krystalliseringsprocesserne i honningen. Det kan også være nødvendigt at rejse med henblik på at indsamle honningprøver, med henblik på at vurdere prøvers egenskaber, så læring kan videreføres til fordel for at skabe produkter af højere kvalitet.

Før der gives tilskud til udgifter, vurderer udbetalingsorganet, hvorvidt udgifterne der søges tilskud til, er nødvendige og relateret til udførslen af det tilskudsberettigede projektet under denne interventionstype.

Relevante krav, som fremgår af artikel 11 i delegeret forordning (EU) 2022/126, skal overholdes. Hvad angår investeringer i materielle aktiver, kan disse gennemføres uden for støttemodtagerens lokaler, jf. artikel 11, stk. 1 i delegeret forordning (EU) 2022/126.

Berettigede støttemodtagere

Alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge om tilskud til at gennemføre projekter, der er i overensstemmelse med ordningens formål om at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. For at kunne modtage støtte under denne interventionstype, skal ansøgerne desuden kunne redegøre for, at deres projekt lever op til betingelserne for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen. Inden afgivning af tilsagn om støtte, vurderes støttemodtagerens CV, med henblik på, om de har de nødvendige kvalifikationer til at gennemføre projektet.

Interventionstypen forventes fortrinsvis søgt af biavlsorganisationer, der ønsker at hæve vidensniveauet om hvordan man producerer biavlsprodukter af den bedre kvalitet.

Prioritering

Projekter, der søges under de fem valgte inventionstyper, vil kunne støttes, såfremt der kan redegøres fyldestgørende for en forventet effekt af projektet.

Projektperiode 2023-2026

Projekter, der modtager støtte i perioden 2023-2026, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: Reduktion af honningbiers dødelighed (herunder bekæmpelse af bisygdomme), forøgelse af produktionsværdi for biavlsprodukter, samt inddragelse og involvering af biavlere.

Projekter prioriteres på baggrund af de forventede effekter og de forventede udgifter til gennemførelse af projektet således, at de projekter, der forventes at give størst effekt pr. tilskudsbeløb, prioriteres højest uafhængigt af interventionstype.

Projektperiode 2026-2027

Projekter, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal redegøre for én eller flere af følgende effekter, der vægtes lige højt: forbedret produktion af biavlsprodukter, forbedret kvalitet af biavlsprodukter, forbedret afsætning af biavlsprodukter, reduktion af honningbiers dødelighed, reduceret forekomst af bisygdomme.

Betingelser for støtteberettigelse

For at opnå tilskud under denne interventionstype, er den en række betingelser som tilskudsmodtageren

skal leve op til.

Alle projekter der støttes under interventioner i biavlssektoren, skal have til formål at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter. Biavlsprodukter omfatter produkterne listet i del XXII i forordning 1308/2013.

For at opnå tilskud under denne interventionstype, skal projektets formål stemme overens med beskrivelsen af interventionstypen.

Projektperiode 2023-2026
Projekter, der modtager støtte inden for perioden 2023 til 2026, skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Reduktion af honningbiernes dødelighed og bekæmpelse af bisygdomme
- Forøgelse af produktionsværdi af biavlsprodukter
- Inddragelse af biavlere

Projektperiode 2026-2027
Projekter, der, der opstartes i 2026 og modtager støtte i EU regnskabsår 2027, skal have en forventet effekt, indenfor mindst en af følgende effektområder:

- Forbedret produktion af biavlsprodukter
- Forbedret kvalitet af biavlsprodukter
- Forbedret afsætning af biavlsprodukter
- Reduktion af honningbiers dødelighed
- Reduceret forekomst af bisygdomme

6 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtte udgør som udgangspunkt 100 pct. af de støtteberettigede udgifter. Såfremt den økonomiske ramme ikke tillader at give støtte til 100 pct. af de støtteberettigede udgifter, er der mulighed for at give reduceret tilsagn. Ved reduceret tilsagn skal tilskudsmodtagerne selv tilvejebringe de resterende midler, der er nødvendige for at kunne gennemføre projekterne. Muligheden for at afgive reduceret tilsagn, er implementeret med henblik på at udnytte så mange midler som muligt ud af den økonomiske ramme afsat til biavlssektoren.

Der gives støtte i form af godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af støttemodtager jf. artikel 44, stk. 1, litra a) i forordning (EU) 2021/2115. Der gives ikke tilskud til projekter der modtager andet EU-tilskud, heriblandt tilskud fra andre interventionstyper i biavlssektoren.

Enhedsbeløb svarer til den forventede årlig udbetaling pr. enhed. Enhedsbeløb er beregnet på basis af EU-medfinansiering. Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

De forventede output svarer til det antal projekter, som forventes at kunne modtage udbetaling. Da der foretages rateudbetaling under interventioner i biavlssektoren, er output opgjort proportionelt for det enkelte finansår, i forhold til den samlede planlagte udbetaling. Output for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026. Output for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Finansiel tildeling er beregnet med udgangspunkt i EU-finansieringen. Det bemærkes, at der dertil er en 50 pct. national medfinansiering. Finansiel tildeling er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter, der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling er blevet opdateret i CAP-planen, på baggrund af den første ansøgningsrunde i 2023, under ordningen for biavlsprodukter. Enhedsbeløb, forventet output og finansiel tildeling vi ligeledes opdateres for finansåret 2027, når ansøgningsrunden vedrørende dette finansår er gennemført og det kendes, hvilke og hvor mange projekter, der vil modtage tilsagn under denne interventionstype.

7 Supplerende oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant.

8 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til forbedring af produktkvalitet, udvikling af nye, unikke produkter og produkter, der kan være med til at sikre en mangfoldighed i sortimentet overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder. Støtten er omfattet af punkt 2(a) i WTO's grønne boks.

9 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)
12E.01 - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, EUR pr. projekt	Gennemsnit		

Beskrivelse

12E.01 - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, EUR pr. projekt

Enhedsbeløbene for 2023 - 2026 er beregnet på baggrund af den afsluttede ansøgningsrunde i 2023, hvor ansøgere har haft mulighed for at ansøge om tilskud til udgifter, der afholdes i perioden 2023 til 2026.

Enhedsbeløbene for 2027 er estimeret ud fra historiske data, da ansøgningsrunden i 2023, kun dækker finansårene 2023-2026, efter ønske fra brancheorganisationerne.

Det planlægges, at de tilskudsberettigede projekter vil modtage støtte over flere finansår, og enhederne er derfor opgjort fuldt ud, i det finansår, hvor projekterne første gang modtager støtte. Det planlægges, at et projekt vil modtage støtte startende i 2023 til og med 2026. I 2027 planlægges det, at to projekter vil modtage støtte.

Støtte til forlængelse af projekter under biavlsprogrammet 2020-2022 i august-december 2022 er modregnet den samlede budgetramme for 2023. Dette giver en reduceret budgetramme for interventioner i biavlssektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 sammenlignet med de øvrige år.

10 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	I alt 2023-2027
12E.01 - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU's samlede udgifter i EUR)	105.393,40	105.393,40	105.393,40	105.393,40	13.299,00	
	O.37 (enhed: Aktioner)	1,00				2,00	**I alt:** 3,00 **Maks.:** 2,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	18.064,47	29.473,94	28.216,13	29.683,85	26.598,00	132.036,39
I ALT	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	36.128,95	58.947,89	56.432,27	59.367,70	53.196,00	264.072,81
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	18.064,47	29.473,94	28.216,13	29.683,85	26.598,00	132.036,39
	EU medfinansieringssats (i %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

5.3 Interventioner til udvikling af landdistrikterne

ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser

13 - Pleje af græs- og naturarealer (N2000)

Interventionskode (medlemsstat)	13
Interventionens betegnelse	Pleje af græs- og naturarealer (N2000)
Interventionstype	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser
Fælles outputindikator	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja

	ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til natur- og landbrugsarealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja
E4	Indsats for aktiv naturpleje.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
E6	Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.	Mellem relevans	Ja
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja
F6	Invasive arter presser den danske biodiversitet.	Mellem relevans	Ja
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.14 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)
R.31 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes
R.33 Andel af det samlede areal i Natura 2000, der er omfattet af støttede forpligtelser

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Formålet med ordningen er at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten primært på lysåbne natur- og landbrugsarealer, der på forhånd er udpeget som egnede til denne pleje. Denne indsats sker som medvirken til implementering af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne (Natura 2000-

direktiverne).

Ordningen støtter naturpleje i form af ekstensiv drift med græsning eller slæt, som bidrager til at skabe bedre betingelser for biodiversiteten på lysåbne natur- og landbrugsarealer. Indsatsen retter sig primært mod særligt udpegede Natura 2000-områder, samt øvrige arealer med høj naturværdi (HNV). Ordningen bidrager derved til opfyldelse af forpligtelser i habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiv (Natura 2000 direktiverne).

Kompensation

Støtten består af en basisstøtte, som kompenserer ejere og forpagtere af græs- og naturarealer, private såvel som offentlige, for frivilligt at indgå femårigt tilsagn om støtte til pleje af græs- og naturarealer. Efter tilsagnets udløb stilles der ikke krav om fortsat pleje, men der kan ansøges om et nyt femårigt tilsagn til arealet. Støtte ydes som årlig arealstøtte for at have ekstensiv landbrugsmæssig drift med årlig græsning eller årligt slæt på arealet.

Støtten ydes som årlig kompensation i fem år og med forskellige støttesatser, der afhænger af, om arealet samtidig modtager basisindkomststøtte (grundbetaling), samt om arealerne afgræsses, eller der tages slæt på dem.

I 2025 introduceres en pilot-ordning til test af resultat-baseret betaling, som fortsættes i 2026. Pilotordningen indføres som top up til basisstøtten, men vil være begrænset og målrettet nogle få ansøgere: Tillægget vil kunne gives, hvor der kan dokumenteres positive resultater af naturplejen ved at registrere bestemte biodiversitetsindikatorer. Indikatorerne indeholder specifikke strukturelle forhold på vegetationen og/eller forekomst af bestemte almindelige planter. Tillægget kompenserer for den indsats, det vil være for ansøger at dokumentere forekomsten af disse biodiversitetsindikatorer. Der forventes en afledt effekt i form af øget motivationen hos landbrugeren til bedre tilpasset naturplejeindsats, som forventes at resultere i øget naturværdi på arealer i tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Se også kapitel 3.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000), kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling), engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter og tilsagn under landdistriktsprogrammet med henblik på fastholdelse af kvælstofvådområder, fosforvådområder og lavbundsprojekter. På arealer i tilsagn under ordningen pleje af græs- og naturarealer (N 2000) kan der i 2025 også samtidig modtages støtte under ordningen, Permanent ekstensivering jf. artikel 28 i Landdistriktsforordningen (Measure 10d i landdistriktsprogrammet 2014-2022).

Det bemærkes, at arealer med tilsagn under ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000) kun kan modtage basisindkomststøtte (grundbetaling), hvis arealet er støtteberettiget til direkte betalinger. Ø-støtte kan ydes til arealer, der samtidig er berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling).

I en række tilfælde er der forud for denne støtteordning gennemført et projekt med støtte under CAP-plan forordningen. Det kan eksempelvis være støtte til etablering af et vådområde under ordningen for vand- og klimaprojekter, men det kan også være målrettet støtte til rydning og hegning af udvalgte arealer som forberedelse til afgræsning, jf. ordningen for rydning og forberedelse til afgræsning (N2000). Disse arealer vil også indgå i prioriteringen, når der skal gives nye tilsagn om pleje af græs- og naturarealer (2000).

Ordningen, pleje af græs- og naturarealer (N2000), som beskrevet I denne intervention nr. 13 i CAP-planen, er en forlængelse af ordningen med same navn, Pleje af græs- og naturarealer, Measure M10b i Landdistriktsprogrammet. Disse to tilsagnsordninger kan derfor ikke kombineres, hvilket vil sige, at der ikke kan udbetales tilskud under begge ordninger for samme areal.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Landbrugere og ejere eller forpagtere af den jord, som kan omfattes af tilsagn om støtte.

Prioritering

I tilfælde af, at søgningen på ordningen overstiger det afsatte beløb på rammen, vil tilsagn blive prioriteret ud fra objektive kriterier, som vil vægte arealer med størst effektpotentiale. Det betyder, at plejekrævende arealer med størst naturværdi vil blive prioriteret før arealer med lavere naturværdi. De nærmere kriterier fastsættes i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000).

Betingelser for støtteberettigelse

De centrale betingelser for støtteberettigelse beskrives i det følgende. Herudover fastsættes supplerende betingelser i bekendtgørelsen, som ikke indgår i støtteberegningerne, og som derfor ikke er beskrevet herunder.

Forpligtelser

Ordningen støtter forskellige typer af pleje:

- *Græsning – synligt afgræsset:* Som hovedregel skal arealet synligt fremstå omfattet af græsning hvert år til en frist, som er nærmere fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000). I det støtteberettigede areal kan der indgå delarealer, hvorpå betingelser om plantedække ikke er opfyldt, herunder delarealer med højt plantedække som ellers er egnet til græsning. Der fastsættes en øvre grænse for disse delarealer på mellem 10 og 20 pct. af marken i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000). Der fastsættes samtidig en øvre grænse i bekendtgørelsen for, hvor store delarealerne uden græsning må være enkeltvis.

- *Græsning – fast græsningstryk:* Som alternativ til betingelsen om, at arealet skal fremstå synligt afgræsset hvert år, kan ansøger på visse arealer, som alternativ til betingelsen om, at arealet skal fremstå synligt afgræsset hvert år, vælge at opfylde betingelsen om, at arealet er omfattet af græsning (fast græsningstryk). Dette betyder, at dyrene kontinuerligt går på arealet i den fastlagte periode. Betingelser for græsningstryk og græsningsperiode er nærmere fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000). På det støtteberettigede areal med forpligtelse til græsning kan der altid indgå enkeltstående eller klynger af træer og buske, så længe der kan græsses under eller imellem disse.

- *Slæt:* Arealet skal være egnet til slæt. Det betyder, at arealet skal kunne slås maskinelt eller manuelt med le. Der skal foretages minimum ét årligt slæt til en given frist, som er nærmere fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000). Slæt af græs betyder, at det afslåede materiale skal fjernes fra marken, hvorved næringsindholdet på marken sænkes, og der kommer lys og voksemuligheder for lavt voksende planter det efterfølgende år. Betingelser for hvor stor en andel, der skal kunne slås maskinelt eller med le, vil blive fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000).

Desuden gælder følgende betingelser for det resultatbaserede tillæg:

- Et areal er berettiget til tillæg til "naturværdi" i de år, hvor arealet opfylder kriterierne for den ekstra betaling efter nærmere fastsatte betingelser.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte pr. hektar til støtteberettigede arealer, jf. beskrivelsen nedenfor.

O14 Hvilket område er støtteberettiget?

☐Landbrugsareal defineret i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik

☑Landbrugsjord, herunder og ud over landbrugsareal

Støtteberettigede arealer (hektar) er ikke begrænset til definitionen af landbrugsarealer, jf. artikel 4, stk. 3 i CAP-plan forordningen.

Følgende arealer kan omfattes af tilsagn om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000):

- Plejekrævende naturtyper inden for Natura 2000-områderne.
- Øvrige arealer med høj naturværdi (HNV).
- Øvrige arealer i Natura 2000-områder, hvor plejetilsagn udløber.
- Vådområder og kulstofrige jorder, samt projektarealer, som har modtaget tilskud til forberedelse af afgræsning.
- Øvrige arealer som har modtaget tilskud under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs ordning permanent ektensivering.

I det støtteberettigede areal kan der indgå delarealer, hvorpå betingelser om plantedække ikke er opfyldt, hvis der er tale om elementer, som er naturligt forekommende på tilsagnsarealerne. Der kan også indgå delarealer, hvorpå forpligtelser om græsning/slæt ikke er opfyldt. Der fastsættes en øvre grænse på bekendtgørelsen for disse delarealer på mellem 10 og 20 pct. af marken. Der fastsættes samtidig en øvre grænse i bekendtgørelsen for, hvor store delarealer uden græsning eller slæt, der kan indgå i tilsagnsarealet.

☐Ikkelandbrugsarealer

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC01	Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal på nationalt, regionalt eller subregionalt plan eller i en sammenslutning af bedrifter eller en enkelt bedrift, sammenlignet med referenceår 2018. Maksimalt fald på 5 % i forhold til referenceåret.
GAEC09	Forbud om omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

National lovgivning:

Naturbeskyttelsesloven regulerer forbud mod omlægning, tilskudsfodring, sprøjtning og gødskning. Omkring 80 procent af arealer i PLG-tilsagn er omfattet disse reguleringer i naturbeskyttelsesloven.

På nogle større og karakteristiske naturarealer er der fastlagt bestemmelser om fredning af arealet. Disse fredninger kan have meget forskellige formål og karakterer. Fredningerne kan handle om, at de skal bevares med den særlige karakteristika, som er særligt for området. I nogle tilfælde kan der indgå planer for eller restriktioner vedrørende forvaltning.

Kommunerne skriver lokale handleplaner omkring indsatser, som skal sikre opfyldelse af de nationale planer for, hvordan de udpegede Natura 2000-områder skal forvaltes med henblik på at opnå den ønskede status. De kommunale handleplaner implementeres i højd grad via udnyttelse af denne ordning om græsning eller slæt.

Der ydes ikke kompensation under denne ordning til aktiviteter i Natura 2000-områderne, som støttes med

andre finansieringskilder.

Øvrig baseline-krav:
Mindstekrav om aktivitet på arealer med grundbetaling.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og interventionen

Baseline fastlægges på grundlag af eventuelle øvrige obligatoriske krav, som er fastlagt i EU- og national ret, herunder SMR- og GLM-krav, for de arealer, hvor der ydes kompensation for indkomsttab og ekstra omkostninger under den pågældende ordning. I relation til pleje af græs- og naturarealer (N2000) er det derfor relevant at forholde sig til, om øvrige krav berører forpligtelsen til slæt eller til afgræsning, som er den indsats, der kompenseres for.

På arealer, hvor der tillige søges om basisindkomststøtte (grundbetaling), danner de gældende minimumskrav for landbrugsaktivitet baseline for støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000).

Sammenhæng til GLM 1 og 9
Ordningen støtter pleje med ekstensiv forvaltning af arealer, som er omfattet de grundlæggende GLM-normer, som vedrører permanente græs- og naturarealer, og som derfor udgør baseline for ordningen.

GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer.
Ordningen skelner ikke imellem permanent eller omdriftsgræs, men vil automatisk være mest interessant at søge ind i med arealer, som lægges ud, eller har ligget længe som fast græsnings- eller naturareal. Ordningen gør det på samme måde mere interessant at bevare permanente græsarealer uden at lægge om. Ordningen understøtter dermed opfyldelsen af GLM 1.

GLM 9: Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i Natura 2000-områder
Ordningen kan søges på arealer, der er omfattet af pløjeforbud indenfor Natura 2000-områder. Ordningen kompenserer ikke for manglende mulighed for omlægning, men understøtter interessen i at bevare disse arealer, og at lade dem være omfattet af ekstensiv forvaltning.

Der kan i medfør af anden lovgivning og regulering gælde krav om afgræsning/slæt for konkrete arealer. Disse arealer kan så ikke omfattes af tilsagn om støtte.

Der er ikke i medfør af naturbeskyttelsesloven indført krav om en aktiv plejeindsats. Naturbeskyttelsesloven indebærer, at hidtidig drift ikke må intensiveres uden forudgående dispensation for så vidt angår arealer, som er beskyttet efter lovens § 3.

Der er ikke indført regulering i medfør af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne, der pålægger eller hindrer naturpleje ved afgræsning eller slæt i de områder, ordningen er rettet imod, jf. dog ovennævnte vedrørende naturbeskyttelseslovens §3.

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder
☑ **IFKS**
☐ **Ikke-IFKS**

IFKS-afsnit

Betalingstype
☑ enhedsomkostning baseret på ekstraomkostninger og tabt indkomst
☐ transaktionsomkostninger inkluderet
☐ engangsbetaling
☐ fast beløb

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Støtteniveauet er fastsat som et gennemsnit mellem de skønnede høje og lave indkomsttab beregnet på baggrund af forskelle i arealstørrelser og omkostningsstrukturer, men satserne er fastlagt på et niveau, som ligger indenfor det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab jf. udredning nr. 13, 2020; *Baggrundsberegninger vedrørende pleje af græs- og naturarealer i CAP 2020.*

Kompensationsbehovet er beregnet på grundlag af omkostningerne ved de to plejemetoder høslæt og græsning. For græsning indgår beregninger af forskellige relevante græsningsmetoder, og endelig er beregningerne differentieret for forskellige naturtyper og markstørrelser.

Støttesatsen er differentieret, så der kan opnås en højere støtte på arealer, der ikke er omfattet af basisindkomststøtten (grundbetaling). Arealer, der er omfattet af basisindkomststøtte (grundbetaling), er gennemsnitligt større og mere ensartede, hvilket muliggør en mere enkel og rationel plejeindsats. Samlet set er incitamentet til en pleje af arealet væsentligt højere på disse arealer på grund af basisindkomststøtten (grundbetalingen), hvorfor en lavere støttesats vurderes at kunne give tilstrækkeligt incitament til en pleje. Arealer foruden basisindkomststøtte (grundbetaling) er ofte mere krævende i forhold til tilsyn, vedligehold af faciliteter såsom vand og hegn, og større udfordringer med foderkvalitet og smittetryk.

Der kompenseres ikke for tabt indtægt ved forbud mod pesticider og gødningsstoffer eller andre betingelser, som ikke er direkte relateret til den aktive plejeindsats.

Støttesatserne vil i bekendtgørelsen blive fastlagt med en indbygget fleksibilitet på mellem 10 eller 20 pct. Det betyder, at der kan indgå delarealer, hvor betingelserne om plantedække, samt forpligtelse om afgræsning/slæt ikke er overholdt. Der fastsættes en øvre grænse på mellem 10 og 20 pct. af marken i overensstemmelse med kompensationsbehov, som er opdateret af IFRO i udredning nr. 13, 2020; *Baggrundsberegninger vedrørende pleje af græs- og naturarealer i CAP 2020*.

Støtteniveauet for resultatbaseret tillæg til "naturværdi" ydes under artikel 70 (5) som kompensation for meromkostninger.

Beregningsmetode

Støttesatserne på ordningen svarer til enhedsbeløbene for 2023-2027 og er fastsat på baggrund af uafhængige beregninger fra Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet med vægt på følgende:

- Enhedsbeløbene skal kunne understøtte en opretholdelse af det eksisterende areal med tilsagn om støtte til pleje af græs- og naturarealer (N2000). Satserne skal derfor kunne kompensere for de ekstraomkostninger og det indkomsttav, der er forbundet med årlig græsning eller slæt på ekstensive landbrugsarealer.
- Enhedsbeløb til resultatbaseret tillæg til "naturværdi" skal kunne understøtte øget incitament til viden om god natur og god naturforvaltning hos landbruger, samt incitament til at foretage den fornødne registrering af biodiversitetsindikatorer på arealet. Der fastsættes to enhedsbeløb til udbetaling af tillæg til naturværdi. Hvilket enhedsbeløb man er berettiget til at få udbetalt afhænger af, hvor mange point man har opnået som følge af registrering i pointskema. Kriterierne for tildeling af point vil blive nærmere fastsat på bekendtgørelsen.

Kilde: *Økonomiske analyser af naturplejemetoder i beskyttede områder*, IFRO, rapport nr. 211, 2012, samt *Baggrundsberegninger vedrørende pleje af græs- og naturarealer i CAP 2020,* IFRO ved Københavns Universitet, samt *Økonomiske analyser af naturplejemetoder i beskyttede områder*, IFRO ved Københavns Universitet, april 2023.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte
Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:
☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Hvilke modeller er der for forpligtelsen eller forpligtelserne i interventionen?
☐ resultatbaseret (med mulighed for at vælge)
☑ managementbaseret (med mulighed for at vælge)
☑ hybrid (management- og resultatbaseret)

Forklar venligst tilskudsmodtagernes pligter/muligheder i forhold til forpligtelserne i interventionen

Forpligtelse om årlig ekstensiv drift med græsning eller slæt.

Hvad er kontrakternes varighed?

Tilsagn gives for en femårig periode.

10 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 12 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000) er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
13.01 - Slæt med basisindkomststøtte, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Nej
13.02 - Slæt uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Nej
13.03 - Græsning med basisindkomststøtte, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Nej
13.04 - Græsning uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Nej
13.05 - Slæt med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Ja
13.06 - Slæt uden basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Ja
13.07 - Græsning med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Ja
13.08 - Græsning uden basisindkomststøtte,overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Ja
13.09 - Tillæg til naturværdi 2, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Nej
13.10 - Tillæg til naturværdi 1, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.14; R.31; R.33	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

13.01 - Slæt med basisindkomststøtte, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.02 - Slæt uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.03 - Græsning med basisindkomststøtte, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.04 - Græsning uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.05 - Slæt med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.06 - Slæt uden basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.07 - Græsning med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.08 - Græsning uden basisindkomststøtte,overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.09 - Tillæg til naturværdi 2, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13.10 - Tillæg til naturværdi 1, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	**Regnskabsår**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**I alt 2023-2029**
13.01 - Slæt med basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			114,00	114,00	114,00	114,00	114,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			2.987,00	7.242,00	11.025,00	13.329,00	19.805,00	**I alt:** 54.388,00 **Maks.:** 19.805,00
13.02 - Slæt uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			141,00	141,00	141,00	141,00	141,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			96,00	232,00	353,00	425,00	961,00	**I alt:** 2.067,00 **Maks.:** 961,00

13.03 - Græsning med basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			222,00	222,00	222,00	222,00	222,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			12.105,00	29.354,00	44.686,00	54.025,00	68.712,00	**I alt:** 208.882,00 **Maks.:** 68.712,00
13.04 - Græsning uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			349,00	349,00	349,00	349,00	349,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			4.162,00	10.092,00	15.365,00	18.576,00	31.126,00	**I alt:** 79.321,00 **Maks.:** 31.126,00
13.05 - Slæt med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					114,00	114,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					7.338,00	4.385,00		**I alt:** 11.723,00 **Maks.:** 7.338,00
13.06 - Slæt uden basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					141,00	141,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.14 (enhed: Hektar)					234,00	141,00		**I alt:** 375,00 **Maks.:** 234,00
13.07 - Græsning med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					222,00	222,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					29.649,00	17.825,00		**I alt:** 47.474,00 **Maks.:** 29.649,00
13.08 - Græsning uden basisindkomststøtte,overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					349,00	349,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					10.218,00	6.106,00		**I alt:** 16.324,00 **Maks.:** 10.218,00
13.09 - Tillæg til naturværdi 2, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				134,00	134,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)				50,00	100,00			**I alt:** 150,00 **Maks.:** 100,00
13.10 - Tillæg til naturværdi 1, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				268,00	268,00			

	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)				50,00	100,00			**I alt:** 150,00 **Maks.:** 100,00
I ALT	O.14 (enhed: Hektar)			19.350,00	47.020,00	119.066,00	114.812,00	120.604,00	**I alt:** 420.852,00 **Maks.:** 120.604,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.494.000,00	10.897.000,00	27.606.718,00	26.663.960,00	28.510.353,00	98.172.031,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			3.595.200,00	8.717.600,00	22.085.374,40	21.331.168,00	22.808.282,00	78.537.624,40
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)					11.017.718,00	6.607.960,00		17.625.678,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)					8.814.174,40	5.286.368,00		14.100.542,40
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

14 - Biodiversitetsskov (N2000)

Interventionskode (medlemsstat)	14
Interventionens betegnelse	Biodiversitetsskov (N2000)
Interventionstype	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser
Fælles outputindikator	O.15. Antal (skovbrugsmæssigt udnyttede) hektar eller antal andre enheder, der er omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til skovarealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E6	Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.	Mellem relevans	Ja
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja
F6	Invasive arter presser den danske biodiversitet.	Mellem relevans	Ja
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.30 Andel af skovarealer, der er omfattet af forpligtelser til støtte for skovbeskyttelse og forvaltning af økosystemtjenester
R.33 Andel af det samlede areal i Natura 2000, der er omfattet af støttede forpligtelser

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Det primære formål med støtte til biodiversitet i skov er at fremme eller bevare biodiversiteten på

privatejede skovarealer med naturmæssigt værdifuld skov. Under ordningen kan også gives støtte til aktiviteter på kommunalt og statsligt ejede Natura 2000-skovområder.

Ordningen skal bidrage til at sikre Natura 2000-skovnaturtyperne og stabile levesteder for truede arter, der er tilknyttet skov. Gamle træer og dødt véd vurderes overordnet at være den væsentligste enkeltfaktor, der omkostningseffektivt og operationelt kan sikre og fremme biodiversiteten i forstligt drevne skove. Ordningen skal fremme skovejernes incitament til at fastholde og forøge andelen af (store) træer til naturligt henfald, men er ikke til hinder for fortsat skovdrift. Hensigten er at sikre og øge mængden af dødt véd for derved at skabe levesteder for den artsrige flora og fauna, der er tilknyttet døende og dødt ved.

Specifik udformning
Ordningen består af to koblede aktiviteter: 1. udpegning af 12 stk træer/ha til naturligt henfald, samtidig med at 2. arealet opnår støtte til ekstensiv drift. De udpegede træer tinglyses og er dermed udtaget af den øvrige skovdrift. Yderligere støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse.

Synergier og samspil med andre ordninger
Ordninger, hvor kvælstoftilførslen reduceres i det åbne land tæt på skove, vil have en positiv synergieffekt for skovene ved en reduceret kvælstofdeposition. Denne buffereffekt vil opnås gennem indsatsområderne kvælstofvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder under ordningen for vand- og klimaprojekter, privat skovrejsning samt pleje af græs- og naturarealer (N2000).

For arealer, hvor der ydes støtte til denne ordning, kan der samtidig ydes anden arealstøtte, forudsat at denne støtte ikke kompenserer for omkostninger forbundet med denne ordning. Hvis der tidligere er givet støtte til bæredygtig skovdrift, urørt skov og lignende med henblik på en permanent ekstensivering, kan der ikke ydes støtte til biodiversitetsskov (N2000). I andre situationer, hvor der alene er tale om en midlertidig ekstensivering, kan der være situationer, hvor der ikke vil kunne ydes fuld kompensation. Dette vil være tilfældet, hvis forvaltningsmyndigheden vurderer, at en eksisterende beskyttelse af arealet delvist kan sidestilles med denne ordning.

Tilsagn til denne ordning kan overgå til mere vidtgående naturbeskyttelse uden at det ændrer på tilskudssagen for den evt. resterende del af sagen. I forbindelse med overgang sikres mod dobbeltbetaling.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere
Støtteberettigede modtagere omfatter private skovejere og kommuner. Til kommuner ydes kun støtte til Natura 2000-skov.

Prioritering
Ansøgningerne prioriteres efter objektive kriterier med formål om højst mulig biodiversitet, som vil fremgå af bekendtgørelse. Der prioriteres primært efter areal af Natura 2000-skovnaturtyper og sekundært efter andre registreringer af arealer med høj naturværdi. Fredskovsarealer prioriteres over ikke-fredskovsarealer.

Betingelser for støtteberettigelse
Der gives støtte til eksisterende skovarealer. Tilsagn om støtte er betinget af tilsagnshavers ejerskab over arealet samt træernes art, placering og forvaltning. Yderligere støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til eksisterende skovarealer, jf. ordningens støttebetingelser.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Nationale regler der er relevante for ordningen:

Skovloven, LBK nr 315 af 28/03/2019 anvendelse i kap. 3 og beskyttelse i kap.4 og Naturbeskyttelsesloven LBK nr 1986 af 27/10/2021

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og interventionen

Relevante baseline-elementer omfatter EU-ret, nationale regler og servitutter mv., herunder retningslinjer fastlagt i forlængelse af EU's vandrammedirektiv, habitatdirektiv, fuglebeskyttelsesdirektiv samt bestemmelser om fredskov. Kun forpligtigelser herudover er støtteberettigede. Der kan ikke gennem ordningen ydes støtte til forhold, der udgør et obligatorisk krav ved for eksempel servitutter eller fredninger.

Ordningen er rettet mod eksisterende skove, der senest på støttetidspunktet er pålagt fredsskovspligt. Pålæggelsen af fredskov er irreversibel og medfører, at arealet i fremtiden skal drives med højstammet skov. Arealet kan derfor ikke overgå til landbrugsareal, og derfor er de gældende GLM- og SMR-krav til landbrugsarealer ikke relevante.

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

☑ **IFKS**

☐ **Ikke-IFKS**

IFKS-afsnit

Betalingstype

☐ enhedsomkostning baseret på ekstraomkostninger og tabt indkomst

☐ transaktionsomkostninger inkluderet

☑ engangsbetaling

☐ fast beløb

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

For at gøre støtteordningen simpel og attraktiv for støttemodtagerne udbetales den arealbaserede støtte som en engangsudbetaling pr. hektar med et femårigt tilsagn og en 20-årig forpligtelse. De tinglyste træer er varigt beskyttet i hele deres levetid og indgår ikke i den fortsatte skovdrift.

Orientering om hale fra tidligere programperiode.

Under LDP 2014-2022 blev der iht. Measure 15 ydet tilskud til sikring af særlig værdifuld skov i og udenfor Nature 2000-områder. Der overføres hale af arealbaserede tilskud, der har 5-20-årige udbetalinger. Halen er indskrevet i nedenstående afløbsprofil som aktiviteterne 14.14 – 14.24.

Tilskudssatser

Dimensionsklasse (Kr. pr. træ) Antal store træer	> 25 - 50 cm (900 kr.) Kr. / ha.	> 50 - 75 cm (2.400 kr.) Kr. / ha.	> 75 cm, alle træarter udtagen eg (3.300 kr.) Kr. / ha.	> 75 cm, eg (5.000 kr.) Kr. / ha.
≤1	13.800			
1-3 (2)	13.800	20.300	25.600	29.000
4-6 (5)	13.800	24.800	32.800	41.300
7-9 (8)	13.800	29.300	40.000	53.600
10-12 (11)	13.800	33.800	47.200	65.900
I satsen er indregnet ekstensiveringstilskud	3.000	6.500	10.000	10.000

Beregningsmetode

Støttesatser på ordningen fremgår af de grønne felter og i de grå felter fremgår enhedsbeløbene, der er anvendt ved beregningen af støttesatserne.

Støttesatser er tilpasset andelen af træer med store dimensioner og træarter ved et minimum på 12 træer pr. ha. Støttesatserne er beregnet ved anvendelse af relevante skovøkonomiske tabelværker pr. træ og pr. ha, ved at tage udgangspunkt i en standardfordeling af dimensioner inden for udvalgte diameterklasser, jf. nedenfor. De beregnede satser har været forelagt relevant forskningsinstitution (IFRO, Københavns Universitet) til udtalelse som sikkerhed for, at der ved anvendelse af satserne ikke sker overkompensation.

Enhedsbeløbene er fremkommet som summen af enhedsbeløb for afståelsen af træer til forfald ud i al fremtid (tinglyses) og den 20-årige ekstensive drift.

Beregning af enhedsbeløb til træer til forfald. Kompensationen beregnes, så den svarer til nutidsværdien af rådighedsafståelsen samt salgsværdien fratrukket oparbejdningsomkostninger mv. af de udpegede træer til forfald (netto-på-rod).

Beregning af enhedsbeløb til ekstensiv drift. Kompensationen beregnes, så kompensationen svarer til nutidsværdien af rådighedsafståelsen i forhold til de driftsmæssige begrænsninger.

Uddybende forklaring

Henvisning til den videnskabelig begrundelse for ordningens aktiviteter:

- Virkemidler til fremme af biodiversitet_KU_2020, https://static-curis.ku.dk/portal/files/247951283/Rapport_VirkemidlerBiodiversitetSkov_web.pdf

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☑ Ja ☐ Nej ☐ Blandet

Redegørelse for støtteaktiviteter, der falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF

Foranstaltninger til skovbrugssektoren er ikke er omfattet af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde artikel 42, og er derfor omfattet af statsstøttereglerne (TEUF artikel 107-109).

SA sagsnummer:SA.42466 (2015/XA), SA.42464 (2015/XA) og SA.113366 (2024/XA).

De danske myndigheder bekræfter, at de relevante regler herunder regler om stand still og revision efterleves.

Type statsstøtteinstrument, der skal anvendes i forbindelse med godkendelsen:

☐ Meddelelse ☐ den generelle gruppefritagelsesforordning ☑ forordningen om gruppefritagelse for landbrugsstøtte ☐ de minimis-forordningen
Nr. på statsstøttesag(er):
Ikke relevant

Yderligere oplysninger:
☐ Medlemsstaten har endnu ikke valgt instrument(-et/-erne) og har anført alternativerne. Der betales ikke støtte til støttemodtagerne før den dato, hvorpå godkendelsen af det valgte instrument får virkning. ☐ Medlemsstaten har valgt instrumentet, som anført, men der er endnu ikke opnået godkendelse. Der betales ikke støtte til støttemodtagerne før den dato, hvorpå godkendelsen får virkning.
☐ Medlemsstaten har valgt instrumentet, som anført, der er opnået godkendelse og SA-nummeret er blevet indikeret til meddelelse, den generelle gruppefritagelsesforordning eller forordningen om gruppefritagelse for landbrug.

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Hvilke modeller er der for forpligtelsen eller forpligtelserne i interventionen?
☐ resultatbaseret (med mulighed for at vælge)
☑ managementbaseret (med mulighed for at vælge)
☐ hybrid (management- og resultatbaseret)

Forklar venligst tilskudsmodtagernes pligter/muligheder i forhold til forpligtelserne i interventionen

Tilskudsordningen er målrettet arealer med fortsat skovbrugsdrift. Der kompenseres for et antal store træer, der skal stå og forgå i deres naturlige livscyklus, og samtidig pålægges mere restriktive driftsrammer for arealet end fastsat i skovloven.

Hvad er kontrakternes varighed?

20 år for driftsrestriktioner, træerne er tinglyst til varig beskyttelse.

10 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 12 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ordningen biodiversitetskov (N2000) er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
14.01 - 12 træer Ø > 25 - 50 cm + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.02 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.03 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.04 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.05 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.06 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.07 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.08 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.09 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.10 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.11 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.12 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.13 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Nej
14.14 - Ekstensiv drift øvrige løv, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.15 - Ekstensiv drift gl. bøg og eg, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.16 - Stævning, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.17 - Skovgræsning, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja

14.18 - Urørt skov, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.19 - Naturlig vandstand, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.20 - Bevaring af træer Ø > 25 – 50 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.21 - Bevaring af træer Ø> 50 – 75 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.22 - Bevaring af træer Ø> 75 cm kun eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja
14.23 - Bevaring af træer Ø> 75 cm alle excl. eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.30; R.33	Ja

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

14.01 - 12 træer Ø > 25 - 50 cm + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.02 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.03 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.04 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.05 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.06 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.07 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.08 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.09 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.10 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.11 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.12 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.13 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.14 - Ekstensiv drift øvrige løv, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.15 - Ekstensiv drift gl. bøg og eg, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.16 - Stævning, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.17 - Skovgræsning, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.18 - Urørt skov, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.19 - Naturlig vandstand, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.20 - Bevaring af træer Ø > 25 – 50 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.21 - Bevaring af træer Ø> 50 – 75 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.22 - Bevaring af træer Ø> 75 cm kun eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

14.23 - Bevaring af træer Ø> 75 cm alle excl. eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
14.01 - 12 træer Ø > 25 - 50 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				1.852,00	1.852,00	1.852,00	1.852,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				77,00	160,00	163,00	251,00	**I alt:** 651,00 **Maks.:** 251,00
14.02 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				2.725,00	2.725,00	2.725,00	2.725,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				53,00	110,00	108,00	162,00	**I alt:** 433,00 **Maks.:** 162,00
14.03 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.436,00	3.436,00	3.436,00	3.436,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				42,00	89,00	93,00	131,00	**I alt:** 355,00 **Maks.:** 131,00
14.04 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud -	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.893,00	3.893,00	3.893,00	3.893,00	

Homogen)	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				37,00	78,00	82,00	119,00	**I alt:** 316,00 **Maks.:** 119,00
14.05 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.329,00	3.329,00	3.329,00	3.329,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				44,00	92,00	96,00	135,00	**I alt:** 367,00 **Maks.:** 135,00
14.06 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.403,00	4.403,00	4.403,00	4.403,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				31,00	68,00	72,00	110,00	**I alt:** 281,00 **Maks.:** 110,00
14.07 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				5.544,00	5.544,00	5.544,00	5.544,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.15 (enhed: Hektar)				26,00	55,00	58,00	87,00	**I alt:** 226,00 **Maks.:** 87,00
14.08 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.933,00	3.933,00	3.933,00	3.933,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				37,00	78,00	82,00	113,00	**I alt:** 310,00 **Maks.:** 113,00
14.09 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				5.369,00	5.369,00	5.369,00	5.369,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				27,00	57,00	60,00	90,00	**I alt:** 234,00 **Maks.:** 90,00
14.10 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				7.195,00	7.195,00	7.195,00	7.195,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				20,00	42,00	45,00	67,00	**I alt:** 174,00 **Maks.:** 67,00
14.11 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.537,00	4.537,00	4.537,00	4.537,00	

	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				32,00	67,00	71,00	100,00	**I alt:** 270,00 **Maks.:** 100,00
14.12 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				6.336,00	6.336,00	6.336,00	6.336,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				23,00	48,00	51,00	76,00	**I alt:** 198,00 **Maks.:** 76,00
14.13 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				8.846,00	8.846,00	8.846,00	8.846,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				16,00	34,00	36,00	55,00	**I alt:** 141,00 **Maks.:** 55,00
14.14 - Ekstensiv drift øvrige løv, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				60,00	60,00	60,00	60,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.15 (enhed: Hektar)				3.053,00	3.053,00	3.053,00	3.053,00	**I alt:** 12.212,00 **Maks.:** 3.053,00
14.15 - Ekstensiv drift gl. bøg og eg, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				107,00	107,00	107,00	107,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				1.374,00	1.374,00	1.374,00	1.374,00	**I alt:** 5.496,00 **Maks.:** 1.374,00
14.16 - Stævning, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				81,00	81,00	81,00	81,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				9,86	9,86	9,86	9,86	**I alt:** 39,44 **Maks.:** 9,86
14.17 - Skovgræsning, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				215,00	215,00	215,00	215,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				124,10	124,10	124,10	124,10	**I alt:** 496,40 **Maks.:** 124,10
14.18 - Urørt skov, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				168,00	168,00	168,00	168,00	

	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				117,17	117,17	117,17	117,17	**I alt:** 468,68 **Maks.:** 117,17
14.19 - Naturlig vandstand, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				40,00	40,00	40,00	40,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				1,08	1,08	1,08	1,08	**I alt:** 4,32 **Maks.:** 1,08
14.20 - Bevaring af træer Ø > 25 – 50 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				5,00	5,00	5,00	5,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				6.456,00	6.456,00	6.456,00	6.456,00	**I alt:** 25.824,00 **Maks.:** 6.456,00
14.21 - Bevaring af træer Ø> 50 – 75 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				9,00	9,00	9,00	9,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.15 (enhed: Træer)				9.233,00	9.233,00	9.233,00	9.233,00	**I alt:** 36.932,00 **Maks.:** 9.233,00
14.22 - Bevaring af træer Ø> 75 cm kun eg, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				17,00	17,00	17,00	17,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				1.408,00	1.408,00	1.408,00	1.408,00	**I alt:** 5.632,00 **Maks.:** 1.408,00
14.23 - Bevaring af træer Ø> 75 cm alle excl. eg, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				13,00	13,00	13,00	13,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				2.637,00	2.637,00	2.637,00	2.637,00	**I alt:** 10.548,00 **Maks.:** 2.637,00
I ALT	O.15 (enhed: Hektar)				5.144,88	5.597,73	5.636,73	6.051,73	**I alt:** 22.431,07 **Maks.:** 6.051,73
	O.15 (enhed: Træer)				19.734,00	19.734,00	19.734,00	19.734,00	**I alt:** 78.936,00 **Maks.:** 19.734,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)				2.648.010,00	4.714.268,00	4.899.522,00	6.841.508,00	19.103.308,00

	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)				2.118.408,00	3.771.414,00	3.919.618,00	5.473.206,00	15.282.646,00
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)				774.280,00	774.280,00	774.280,00	774.280,00	3.097.120,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)				619.424,00	619.424,00	619.424,00	619.424,00	2.477.696,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

15 - Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter

Interventionskode (medlemsstat)	15
Interventionens betegnelse	Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter
Interventionstype	ENVCLIM(70) - Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser
Fælles outputindikator	O.14. Antal hektar (ekskl. skovbrugsmæssigt udnyttet) eller antal andre enheder omfattet af miljø- eller klimarelaterede forpligtelser, der er mere vidtgående end de obligatoriske krav
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark, der er permanent ekstensiverede, under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.12 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre klimatilpasningen
R.14 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at reducere emissioner eller opretholde eller forbedre kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørvearealer)
R.21 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til vandkvalitet

R.22 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser til at forbedre næringsstofforvaltningen
R.31 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af støttede forpligtelser, hvorigennem bevarelse eller genopretning af biodiversiteten, herunder landbrugsmetoder af høj natur- og landskabsværdi, støttes

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Forvaltningsmyndigheden yder kompensation til ejere af landbrugsarealer, der frivilligt har inkluderet deres jord i et projekt under én af indsatserne under ordningen vand- og klimaprojekter, der etableres af den lokale kommune eller Naturstyrelsen. Engangskompensation ydes til de landbrugere, der i forbindelse med projekterne har valgt at beholde deres jord for senere at søge om engangskompensation. Under ordningen kompenseres der for det indkomsttab og de ekstra omkostninger, der er forbundet med, at arealet permanent fastholdes som udtaget fra almindelig landbrugsproduktion.

Tilsagn under ordningen forudsætter blandt andet, at tilsagnet gives i forlængelse af etablering af vand- og klimaprojekter (kvælstof- og fosforvådområder, lavbundsprojekter, naturlig hydrologi og projekter til fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder med projektstøtte), jf. ordningsbeskrivelsen for vand- og klimaprojekter. I den forbindelse tinglyses en servitut, for at sikre, at det pågældende areal ekstensiveres permanent. Jordejeren indgår i et projekt med den forudsætning, at der kan søges om engangskompensation, når projektet er afsluttet. I forbindelse med indgåelse af tilsagn om permanent ekstensivering, bekræftes forbuddet mod omlægning, gødskning, sprøjtning og såning i en servitut tilknyttet de specifikke jordstykker.

Tilsagnsperioden er femårig og forpligtelsesperioden er permanent (dvs. også gældende efter udløb af tilsagnet), hvorunder en fysisk og administrativ kontrol sikrer, at bestemmelserne i servitutten opretholdes. For arealer, der indgår i lavbundsprojekter, der ikke er direktivimplementerende, men alene er vurderet at have klimaeffekt, kan det overvejes, om der i enkelte tilfælde vil være hensigtsmæssigt at kunne tilbydes en tilsagnsperiode på 20 år.

Ordningen skal indberettes og underkastes overvågning i hele forpligtelsesperioden. Efter udløb af den femårige tilsagnsperiode, skal kontrollen med ekstensiveringen fortsætte gennem en planlagt satellitovervågning (monitorering), som også beskrevet i en tinglysning i yderligere femten år. Ved usikkerhed følges monitorering op med en kontrol gennem geo-baserede billeder og eventuelt fysisk kontrol på stedet. Da Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er påtaleberettiget, vil overtrædelser, der måtte identificeres efter de i alt 20 år, fortsat kunne retsforfølges.

Ordningen for engangskompensation kan dermed bidrage til effektivitet og varighed i forhold til opnåelse af de primære mål om konkrete, ønskede miljøforbedringer, herunder en reduktion af kvælstof- og fosforudvaskning fra arealerne til søer og de kystnære marine vandområder, reduceret udledning af drivhusgasser fra kulstofrige landbrugsarealer, forbedring af tilstanden i udpegede vandløbsstrækninger, forøget kulstofopbygning i arealerne og endelig øget biodiversitet på og i tilknytning til arealerne.

Der benyttes en model for støtteudbetaling, hvor den fulde arealkompensation ydes gennem en enkelt udbetaling, så snart kontrollen af ordningen er gennemført i det første år af tilsagnsperioden.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under engangskompensation med henblik på fastholdelse af vand- og klimaprojekter (indsatsområderne kvælstofvådområder, fosforvådområder, lavbundsprojekter, naturlig hydrologi eller fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder), kan der samtidig modtages arealtilskud i form af basisindkomststøtte (grundbetaling), ø-støtte, samt støtte under ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000). Den nærmere beskrivelse af udpegningsgrundlag og konkrete effekter ift. klima og miljø er beskrevet under Vand- og klimaprojekter, da det er en forudsætning for engangskompensation, at

arealet forinden har været omfattet af et etableringsprojekt som beskrevet under ordning 18.

Arealer, der er solgt i forbindelse vand- og klimaprojekter, eller på anden vis i forbindelse med projekterne er fuldt kompenserede for det påførte værditab, kan ikke efterfølgende modtage engangskompensation.

Der er desuden i særlig høj grad en synergi til ordningen for pleje af græs- og naturarealer (N2000), hvorved der samtidig med en effekt på miljø og eventuelt klima kan opnås en endnu større effekt på biodiversiteten på de arealer, der fortsat vil være egnede til gennemføre slæt eller afgræsning på (ikke for våde) efter etableringen af projektet.

Tilsvarende vil arealet kunne opretholde basisindkomststøtten (grundbetaling), uanset om det er muligt at overholde reglerne vedrørende god landbrugsmæssig stand om blandt andet at undgå fremvækst af buske og træer (kan være umuligt ved vådgøring). Det forudsætter at engangskompensation gives med hjemmel i CAP-plan forordningens artikel 70, jf. undtagelsesbestemmelsen i artikel 4, stk. 4 litra C eksempelvis med henblik på at efterleve krav til implementering af vandrammedirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet og/eller habitatdirektivet som beskrevet i artikel 70. Det er Miljøstyrelsen der afgør, i hvilket omfang et potentielt projekt skal betragtes som direktivimplementerende.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Landbrugere og andre ejere af landbrugsarealer.

Betingelser for støtteberettigelse

De vigtigste kriterier for støtteberettigelse er følgende:

- Ansøgeren skal være ejer af området.
- Kompensation gives under forudsætning af, at arealet tinglyses som permanent græs- eller naturareal som del af et indsatsområder under vand- og klimaprojektordningen (kvælstof- eller fosforvådområdeprojekt, lavbundsprojekt eller projekt for fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder), når projektet er gennemført og godkendt. Der kan forekomme projekter til etablering af naturlige vandstandsforhold (en tidligere tilbudt etableringsordning, hvor enkelte projekter fortsat er i gang), som først afsluttes således, at kompensation for arealerne bliver omfattet af nærværende ordning.
- Der gives alene støtte til arealer, der forud for etablering af et vand- og klimaprojekt, der går forud for ansøgning om engangskompensation, var et areal med afgrøder i omdrift, med visse permanente afgrøder eller med permanent græs.
- Er arealet permanent vanddækket gives kun støtte, hvis det skyldes etablering af et vand- og klimaprojekt (f.eks. vådområde, ekstensivering af et lavbundsareal eller fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder).
- Der kan ikke gives tilsagn til arealer, der er økologiske under bioordning for økologisk arealstøtte eller arealer under de etårige bioordninger, ekstensivering med slæt, miljø- og klimavenligt græs, varieret planteproduktion eller biodiversitet & bæredygtighed.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte pr. hektar til arealer, der bliver tinglyst med permanent ekstensivering efter gennemførelse af et projekt under ordningen for vand- og klimaprojekter.

O14 Hvilket område er støtteberettiget?

☐Landbrugsareal defineret i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik

☑Landbrugsjord, herunder og ud over landbrugsareal

Arealer, der er støtteberettiget under ordningen, omfatter støtteberettigede arealer (hektar), jf. artikel 4 (3) i CAP-plan forordningen.

☐Ikkelandbrugsarealer

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC02	Beskyttelse af vådområder og tørveområder
GAEC04	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GAEC08	Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1 (25 meter beskyttelseszone).

Vandløbslovens § 69, stk. 1 samt husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, stk. 6 (2-meter bræmmer).

Museumslovens § 28 f (fortidsminder).

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og interventionen

Baseline for minimumsforpligtelser, der skal overholdes uden støtte, fastlægges på grundlag af eventuelle øvrige obligatoriske krav, som er fastlagt i EU- og national ret, herunder SMR- og GLM-krav, for de arealer, hvor der ydes kompensation for indkomsttab og ekstra omkostninger under den pågældende ordning.

Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter gives for forpligtelser, der er ud over baseline.

Vedrørende GLM-krav

GLM-kravene er uddybende beskrevet i kapitel 3.10. Her nævnes alene de, der har væsentlige snitflader til støtteordningens arealer.

GLM 2 om beskyttelse af lavbundsarealer og vådområder er opdelt i to delkrav: Delkrav 1 indebærer en nedsat kvælstofnorm på kulstofholdige jorder (>6 pct. kulstofindhold) svarende til den nationale kvælstofnorm for JB11 jorder, og delkrav 2 omfatter et pløjeforbud på § 3-arealer (jf. naturbeskyttelsesloven) med over 12 pct. organisk kulstofindhold. Da arealet fortsat kan gødskes under delkrav 1, vurderes dette ikke at have betydning for muligheden for at kompensere for en ekstensivering

af landbrugsarealer. Under delkrav 2 er der tale om § 3-arealer. GLM 2, delkrav 2 ventes ikke at have betydning for muligheden for at kompensere for en ekstensivering af landbrugsarealer.

Der kan ikke gives engangskompensation til arealer omfattet af GLM 4 om tre-meter bræmmer langs vandløb og søer, da GLM-kravet medfører forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning.

- Hvis et areal er udlagt som permanent ekstensiveret, og er registreret som omdriftsareal jf. kapitel 4.1.2.2.1 (til opfyldelse af artikel 4 (3), litra (a) i CAP-plan forordningen) kan arealet bidrage til opfyldelse af GLM 8 med udtagning af en del af omdriftsarealet aht. biodiversitet. Da engangskompensation rækker ud over GLM 8 opfyldelsen i medfør af, at ordningen fastsætter en permanent betingelse og også har effekt på miljø og klima, kan arealet dermed samtidig bruges til at opfylde GLM 8 om et-årig udtagning af ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, såfremt arealet ikke afgræsses eller tages slæt. Når tilsagnet udløber, vil arealet, når det har været udlagt med græs i mere end fem år, blive betragtet som permanent græs- eller som et naturareal og indgår dermed ikke ift. GLM8. GLM 9 om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer har ikke betydning for engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

☑ **IFKS**

☐ **Ikke-IFKS**

IFKS-afsnit

Betalingstype

☑ enhedsomkostning baseret på ekstraomkostninger og tabt indkomst

☐ transaktionsomkostninger inkluderet

☐ engangsbetaling

☐ fast beløb

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Der ydes kompensation i form af engangsbetaling baseret på frivilligt påtagne forpligtelser.

Uvildige vurderinger og beregninger er gennemført af Københavns Universitet, Institut for Ressource- og Samfundsøkonomi (IFRO). IFRO har udarbejdet en rapport om de varige indkomsttab og ekstra omkostninger, der vil være forbundet med at lade et areal permanent ekstensivere, når der etableres et vådområde. I beregningerne indgår arealernes tidligere anvendelse, herunder hvilke afgrødetyper, der har været dyrket, og om arealet er i omdrift eller ligger med permanent græs. Efter projektets gennemførelse kan arealet være oversvømmet, meget vådt eller blot ekstensiveret. Det vil være individuelt og blandt andet afhænge af variation i nedbør. Graden af vådgøring indgår dog ikke i beregningen af støttesatserne. Forvaltningsmyndigheden fastsætter de endelige støttesatser efter modtagelse af beregningerne fra IFRO.

Ved støttefastsættelsen tages udgangspunkt i den tidligere anvendelse af dyrkningsarealerne i en refenceperiode forud for ansøgning om arealkompensation. På baggrund af IFRO-rapporterne er der fastsat to satser, som er baseret på indkomsttab som følge af permanent reducerede muligheder for at høste og sælge afgrøder.

Satserne er tillagt ekstra omkostninger som følge af, at landbrugsarealer overgår til permanent ekstensiverede naturarealer. Den ene sats ydes til arealer, der forud for deltagelse i ordningen er omdriftsarealer eller med visse permanente afgrøder og den anden til permanente græsarealer. Det er under overvejelse, om der kan indføres en særlig tredje sats. Den skal i givet fald specifikt kompensere for tab til arealer omfattet af vand- og klimaprojekter som følge af at de bliver permanent vandpåvirkede. Der er endnu ikke foretaget en endelig vurdering af, hvad dette vil betyde for afløb og budget, hvorfor de pt. ikke kan beskrives nærmere og ikke er opgjort i beskrivelsen af output.

Endelig indgår også omkostninger til administration (herunder konsulenthjælp til ansøgning, kontrol mv.), som følge af, at landbrugeren medvirker i et vand- og klimaprojekt.

Beregningsmetode

Støttebeløb fastsættes på baggrund af beregning af permanent tabt indkomsttab og meromkostninger foretaget af IFRO med udgangspunkt i regnskabstal modtaget fra Danmarks Statistik. Støttebeløbet differentieres med udgangspunkt i arealets tidligere anvendelse, og er angivet i et interval, da de hver især dækker en lang række forskellige afgrødekoder. Videre er økonomien for de enkelte arealer også påvirket af jordtype, nedbør og hvor intensiv driften har været forud for ekstensiveringen. De geologiske og hydrologiske forhold varierer over korte afstande fra areal til areal og indgår derfor ikke i fastlæggelsen af støtten. De planlagte faste støttesatser ligger inde for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af ekstra omkostninger og indkomsttab.

For omdriftsarealer og visse permanente afgrøder vil satsen således ligge på 82.500 kr./ha og for permanente græsarealer på 35.500 kr./ha.

For tilsagn om 20 års fastholdelse, der er givet i perioden fra 2008-2022 og som fra 2026 overgår til finansiering under CAP-planen, er støttesatserne 3.500 kr./ha for omdriftsarealer, 1.800 kr./ha for permanent græs og 300 kr./ha for naturarealer årligt i 20 år jf. enhedsbeløb. For gamle VMP2 og VMP3 tilsagn gælder yderligere 5 satser, der blandt andet afhænger af, om de er med eller uden tillæg osv. på henholdsvis 2.200 kr./ha og 2.500 kr./ha fra VMP2 og henholdsvis 600 kr./ha , 2.000 kr./ha og 3.600 kr./ha fra VMP3 fspejlet i enhedsbeløb.

Der kan blive introduceret nye satser for arealer, der bliver signifikant vådere som følge at højere grundvandsstand. Disse er endnu ikke fastlagt. Eventuelle nye satser vil blive indskrevet i CAP-planen i forbindelse med en ændringsanmodning forud for, at de træder i kraft.

Der er forventning om, at arealer med hhv. omdrift (inkl. visse permanente afgrøder) og permanent græs hver udgør ca. halvdelen af det ansøgte areal.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Hvilke modeller er der for forpligtelsen eller forpligtelserne i interventionen?

☐ resultatbaseret (med mulighed for at vælge)
☑ managementbaseret (med mulighed for at vælge)
☐ hybrid (management- og resultatbaseret)

Forklar venligst tilskudsmodtagernes pligter/muligheder i forhold til forpligtelserne i interventionen

Arealet skal permanent være uden gødskning, sprøjtning, jordbehandling mv. Det gælder både i tilsagnsperioden og efter. Kravene er uddybet i den servitut, der tinglyses på projektarealet.

Der må dog tages slæt eller afgræsses på arealet, hvis det er muligt.

Hvad er kontrakternes varighed?

Tilsagnsperioden er på fem år, men arealer under ordningen er tinglyst og dermed permanent ekstensiverede. I enkelte tilfælde kan det overvejes at indføre en tyveårig tilsagnsperiode for projekter, der

alene har klimaeffekt jf. ovenfor.

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 12 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ordningen engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
15.01 - Kvælstofvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.02 - Kvælstofvådområder, omdriftsarealer,EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.03 - Fosforvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.04 - Fosforvådområder, omdriftsarealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.05 - Lavbundsprojekter, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.06 - Lavbundsprojekter, omdriftsarealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.07 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.08 - Fysiske vandløbsprojekter på landbrugsjorder, omdriftsarealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Nej
15.09 - Permanent græs, inkl. § 3-arealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.10 - Omdriftsarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.11 - Naturarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.12 - VMP2 uden tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.13 - VMP2 med tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.14 - VMP3,lav sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.15 - VMP3, lav sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.16 - VMP3, høj sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.17 - VMP3, høj sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja

15.18 - Naturlige vandstandsforhold, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja
15.19 - Naturlige vandstandsforhold, omdrift, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Homogen		R.12; R.14; R.21; R.22; R.31	Ja

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

15.01 - Kvælstofvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.02 - Kvælstofvådområder, omdriftsarealer,EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.03 - Fosforvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.04 - Fosforvådområder, omdriftsarealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.05 - Lavbundsprojekter, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.06 - Lavbundsprojekter, omdriftsarealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.07 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.08 - Fysiske vandløbsprojekter på landbrugsjorder, omdriftsarealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.09 - Permanent græs, inkl. § 3-arealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.10 - Omdriftsarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.11 - Naturarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.12 - VMP2 uden tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.13 - VMP2 med tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.14 - VMP3,lav sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.15 - VMP3, lav sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.16 - VMP3, høj sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.17 - VMP3, høj sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.18 - Naturlige vandstandsforhold, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

15.19 - Naturlige vandstandsforhold, omdrift, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
15.01 - Kvælstofvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)		71,00	89,00	29,00	86,00	106,00	266,00	**I alt:** 647,00 **Maks.:** 266,00
15.02 - Kvælstofvådområder, omdriftsarealer,EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.14 (enhed: Hektar)		43,00	259,00	64,00	150,00	108,00	276,00	**I alt:** 900,00 **Maks.:** 276,00
15.03 - Fosforvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			16,00		1,00	5,00	17,00	**I alt:** 39,00 **Maks.:** 17,00
15.04 - Fosforvådområder, omdriftsarealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			8,00		1,00	5,00	17,00	**I alt:** 31,00 **Maks.:** 17,00
15.05 - Lavbundsprojekter, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			140,00	12,00	358,00	35,00	213,00	**I alt:** 758,00 **Maks.:** 358,00
15.06 - Lavbundsprojekter, omdriftsarealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	

	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)		4,00	193,00	22,00	6,00	35,00	229,00	**I alt:** 489,00 **Maks.:** 229,00
15.07 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					6,00	18,00	59,00	**I alt:** 83,00 **Maks.:** 59,00
15.08 - Fysiske vandløbsprojekter på landbrugsjorder, omdriftsarealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					3,00	8,00	25,00	**I alt:** 36,00 **Maks.:** 25,00
15.09 - Permanent græs, inkl. § 3-arealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					42,00	242,00	242,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.14 (enhed: Hektar)					1.591,00	1.591,00	2.080,00	**I alt:** 5.262,00 **Maks.:** 2.080,00
15.10 - Omdriftsarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					470,00	470,00	470,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					1.909,00	1.909,00	2.644,00	**I alt:** 6.462,00 **Maks.:** 2.644,00
15.11 - Naturarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					40,00	40,00	40,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					206,00	206,00	206,00	**I alt:** 618,00 **Maks.:** 206,00
15.12 - VMP2 uden tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					295,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					7,00			**I alt:** 7,00 **Maks.:** 7,00
15.13 - VMP2 med tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					333,00			

	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					3,00			**I alt:** 3,00 **Maks.:** 3,00
15.14 - VMP3,lav sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					79,00	79,00	79,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					3,00	1,00	27,00	**I alt:** 31,00 **Maks.:** 27,00
15.15 - VMP3, lav sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					270,00	270,00	270,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					37,00	26,00	23,00	**I alt:** 86,00 **Maks.:** 37,00
15.16 - VMP3, høj sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					295,00	295,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

	O.14 (enhed: Hektar)					12,00	9,00		**I alt:** 21,00 **Maks.:** 12,00
15.17 - VMP3, høj sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					486,00	486,00	486,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					18,00	18,00	4,00	**I alt:** 40,00 **Maks.:** 18,00
15.18 - Naturlige vandstandsforhold, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)								
15.19 - Naturlige vandstandsforhold, omdrift, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)								
I ALT	O.14 (enhed: Hektar)		118,00	705,00	127,00	4.397,00	4.080,00	6.082,00	**I alt:** 15.509,00 **Maks.:** 6.082,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		854.901,00	6.260.720,00	1.143.543,00	5.225.409,00	3.810.884,00	10.461.590,00	27.757.047,00

	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		683.920,00	5.008.576,00	914.834,00	4.196.127,00	3.158.707,00	9.079.272,00	23.041.436,00
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)					1.315.370,00	1.307.864,00	1.766.993,00	4.390.227,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)					1.052.297,00	1.046.291,00	1.413.594,00	3.512.182,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

ANC(71) - Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger

17 - Ø-støtte

Interventionskode (medlemsstat)	17
Interventionens betegnelse	Ø-støtte
Interventionstype	ANC(71) - Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger
Fælles outputindikator	O.12. Antal hektar, der er omfattet af støtte for områder med naturbetingede eller specifikke begrænsninger, inklusive en opdeling pr. type område
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Nej LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til landbrugsarealer på ikke-brofaste øer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A1	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Formålet med ordningen er at opretholde landbrugsdriften på landbrugsarealer, der er påvirkede af naturbetingede begrænsninger ved at være beliggende på ikke-brofaste øer. Ordningen bidrager til at sikre, at landbrugsproduktion fortsat kan være rentabel på øerne og understøtter således opretholdelse af levevilkår og produktion. Der ydes kun kompensation til bedrifter, der søger og opnår at modtage basisindkomststøtte (grundbetaling) for arealer i samme ansøgningsrunde, og som er beliggende på en række udvalgte ikke-brofaste øer, hvilket leder til øgede omkostninger for driften af de pågældende arealer, jf. Article 32(1)(c), reg. nr. 1305/2013.

Støtten gives for arealer beliggende på øer, der i dag er omfattet af ordningen, samt øer, der i dag ikke er omfattet af ordningen, men overholder de nationale udvælgelseskriterier; at øerne ikke er brofaste og skal være større end 20 ha/0,2 km2.

Synergier og samspil med andre ordninger

Ø-støtte gives udelukkende til arealer på omfattede øer, der samtidig modtager basisindkomststøtte (grundbetaling). Derfor kan ø-støtte kombineres med støtte under andre ordninger, der er forenelige med basisindkomststøtte (grundbetaling).

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Der kan kun søges ø-støtte til arealer på ikke-brofaste øer. Ansøger skal have rådighed over de støtteberettigede arealer. Støtten kan søges til landbrugsarealer og af ansøgere, der opfylder kravene til at modtage basisindkomststøtte (grundbetaling) og som søger og modtager denne.

Prioritering

Der sker ikke en prioritering, idet denne allerede er sket i forbindelse med fastlæggelse af kriterier for støtteberettigelse til basisindkomststøtte (grundbetaling), jf. kapitel 4.1.

Betingelser for støtteberettigelse

Støtteberettigelses kriterierne vil være følgende (se også ovenfor):

- At arealet ligger på en af de ikke-brofaste øer, der er omfattet af ordningen.
- At arealet er betegnet som støtteberettiget areal, jf. CAP-planens kapitel 4.1, og er underlagt konditionalitetskravene, jf. CAP-planens kapitel 3.10.
- Eventuelt yderligere betingelser i henhold til arealets støtteberettigelse på andre ordninger såsom basisindkomststøtte (grundbetaling).

Der kan maksimalt opnås støtte til 100 ha pr. ansøger.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der ydes støtte pr. hektar for arealer, der er beliggende på ikke-brofaste øer og som opfylder de nationale udvælgelseskriterier.

O12 Hvilket område er støtteberettiget?

☐Bjergområder (jf. artikel 32, stk. 1, litra a), i forordning (EU) nr. 1305/2013)

☐Områder med naturbetingede begrænsninger, bortset fra bjergområder (jf. artikel 32, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1305/2013)

☑Områder med andre områdespecifikke begrænsninger (jf. artikel 32, stk. 1, litra c), i forordning (EU) nr. 1305/2013)

Der gives støtte til ikke-brofaste øer. De udpegede øer fastsættes i bekendtgørelsen, der offentliggøres på et senere tidspunkt.

☐Alle områder med naturlige eller andre specifikke begrænsninger

☐Andet

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Betalingstype

☑ enhedsomkostning baseret på ekstraomkostninger og tabt indkomst

☐ transaktionsomkostninger inkluderet

☐ engangsbetaling
☐ fast beløb

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Ikke relevant. Der ydes en fast støtte på 67 EUR. pr. ha. Støtten ydes til arealer fra 0-100 ha. Arealer ud over de 100 ha kan ikke modtage støtte.

Beregningsmetode

Støttesatsen er fastsat via uvildig beregning af IFRO. Støttesatsen er beregnet ud fra en gennemsnitsbetragtning af de øgede omkostninger for driften af arealerne, som ordningen omfatter. Støtten fastsættes til500 kr. pr. ha årligt for arealer godkendt under ordningen. Der er et maksimum for udbetaling på 100 ha. Mængden af tilgængelige data til beregningen tillader ikke yderligere degressivitet i beregningen af støtten, end den maksimale grænse for udbetaling til 100 ha.

Den fastsatte støttesats på 500 kr. ligger inden for det maksimale kompensationsbehov, som IFRO har beregnet på baggrund af meromkostninger og indkomsttab. Der kompenseres for øgede transportomkostninger både for de landbrugsprodukter, der afsættes og øgede transportomkostninger for de rå- og hjælpestoffer, der indgår i produktionen. Desuden indgår der også ekstraomkostninger ved begrænsninger i muligheden for at udnytte en størrelsesøkonomisk tilpasning.

Satsen er bl.a. beregnet ved at sammenligne resultatet af den primære drift pr. ha på bedrifter, der modtager ø-støtte og bedrifter, der ikke modtager ø-støtte. Derudover indgår også sammenligninger mellem bedrifter, hvor hovedparten af arealet modtager ø-støtte og bedrifter, hvor kun en lille del modtager ø-støtte.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 13 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 13 i WTO's grønne boks, da støtten er begrænset til producenter i klart definerede, ugunstigt stillede regioner baseret på neutrale og objektive kriterier og er tilgængelig for alle producenter i sådanne regioner. Ydermere er størrelsen af støttebetalingerne ikke relateret til produktionspriserne, typen af produktion, der udføres eller størrelsen af produktionen efter basisperioden. Støtten er begrænset til de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at udføre landbrugsproduktion i de identificerede regioner.

Støtten er begrænset til en tærskelværdi på 100 ha, svarende til 5.000 kr., hvilket udgør degressivitet for ordningen.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
17.01 - Ø-støtte, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Homogen		R.4; R.7	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

17.01 - Ø-støtte, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
17.01 - Ø-støtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		67,00	67,00	67,00	67,00	67,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.12 (enhed: Hektar)		38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00		**I alt:** 194.965,00 **Maks.:** 38.993,00
I ALT	O.12 (enhed: Hektar)		38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00		**I alt:** 194.965,00 **Maks.:** 38.993,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00		13.085.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00		13.085.000,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav

16 - Målrettet regulering

Interventionskode (medlemsstat)	16
Interventionens betegnelse	Målrettet regulering
Interventionstype	ASD(72) - Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav
Fælles outputindikator	O.13. Antal hektar, der modtager støtte i medfør af Natura 2000 eller direktiv 2000/60/EF
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark, hvor der er udlagt kvælstofreducerende virkemidler og under forudsætning af, at støttebetingelserne er opfyldt.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.4 Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet
R.7 Procentdel yderligere støtte pr. hektar i områder med større behov (sammenholdt med gennemsnittet)

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Formålet med ordningen er at bidrage til at sikre god tilstand i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Det bidrager ordningen til ved at

understøtte en reduktion af kvælstofudledning fra mark til kyst. Ordningen skal bidrage ift. et indsatsbehov for kystvand og har en forventet effekt på ca. 3.500 ton kvælstof hhv. i 2024 og 2025. Desuden har den en klimaeffekt på 0,3 mio. ton CO2e ved en reduktion på 3.500 ton N årligt.

Målgruppen er landbrugere med bedrifter på mere end ti ha efterafgrødegrundareal, der ligger i udpegede kystvandoplande, hvor der i vandmiljøplanen er identificeret et indsatsbehov. Indsatsbehovet fastsættes for hvert enkelt kystvandopland ud fra behovet for kvælstofreduktion. Alle kystvandoplande er omfattet af en vandområdeplan. Grundlaget for indsatsbehovet i ordningen er pt. vandmiljøplan III.

Der ydes arealstøtte for ét år ad gangen med henbik på etablering af efterafgrøder eller alternative virkemidler, som medvirker til at tilbageholde kvælstof. Støtte til ansøgerne fordeles inden for de afsatte økonomiske rammer indtil den nødvendige kvælstofreduktion for kystvandoplandet er opnået. Ordningen består af en frivillig runde, og en evt. obligatorisk runde.

I den frivillige runde kan man søge op til indsatsbehovet er nået i de enkelte kystvandområder. Efter ansøgningsfristen er udløbet, og ansøgningerne er prioriteret, opgør man hvor meget der evt. udestår af indsatsbehovet. Dette restindsatsbehov meldes ud i en obligatorisk runde, hvor landbrugere får et krav om at udlægge de manglende efterafgrøder eller bliver trukket i deres kvælstofkvote. Hvis landbrugere bliver pålagt et krav, som følge af at indsatsbehovet ikke er løftet i den frivillige runde, er udlæg af efterafgrøder eller alternativer ukompenseret. Kravet om efterafgrøder meldes ud i et helt kystvandopland. Bedriftens efterafgrøder og alternativer, der er udlagt i den frivillige runde, trækkes fra krav om obligatoriske efterafgrøder, og dermed kan landbrugeren reducere eller helt undgå et krav.

Det er hensigten, at bioordningen for ny reguleringsmodel fra 2026 vil afløse målrettet regulering. Målrettet regulering finansieres i 2023 under § 30 i landdistriktsforordningen. I 2024 og 2025 finansieres målrettet regulering som beskrevet under artikel 72 i CAP-planforordningen. Ligesom landdistriktsordningen og søjle II ordningen i 2024 og 2025 vil den efterfølgende bioordning støtte indsatser, der går ud over baseline.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under ordningen målrettet regulering, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte (grundbetaling) og ø-støtte, samt støtte under bioordning for varieret planteproduktion, hvis virkemidler under målrettet regulering, som f.eks. efterafgrøder, kan etableres på arealet efter afgrøder, der i ansøgningsåret har fået støtte under bioordningen.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter landbrugere med bedrifter på mere end ti ha efterafgrødegrundareal, med marker hvor hovedparten af markens areal ligger i et af forvaltningsmyndighedens udpegede kystvandoplande, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.

Bedriften må ikke ved ansøgningsperiodens start være certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller være omfattet af en ansøgning herom.

Prioritering

Prioritering ved overansøgning i de enkelte kystvandoplande, vil ske efter vurderet effekt af indsatserne på vandoplandsniveau, hvor der i første omgang prioriteres virkemidler på marker med lavest retention i hvert enkelt kystvandopland. Der vil kunne fastsættes andre prioriteringskriterier herudover.

Betingelser for støtteberettigelse

Der kan kun søges støtte til arealer, hvor der er udlagt kvælstofreducerende virkemidler. De væsentligste støtteberettigelseskriterierne er følgende:

- At ansøgers bedrift har minimum ti ha efterafgrødegrundareal og er medlem af registeret for gødningsregnskab efter den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning samt om næringsstofreducerende tiltag samt regler fastsat i medfør heraf.
- At bedriften ikke ved ansøgningsperiodens start er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom.
- At der på arealet ikke foreligger tilsagn på uforenelige støtteordninger.
- At hovedparten af markens areal ligger i et af forvaltningsmyndighedens udpegede kystvandoplande, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.
- At arealet ikke er registreret som landskabselementer i form af fortidsminder samt små søer og vandhuller omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand, eller at arealet ikke ligger inden for tre meter bræmmer.
- At arealet ikke anvendes til opfyldelse af krav om pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder i henhold til den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

Forpligtelser der skal overholdes i forpligtelsesperioden:

Der gives tilskud til landbrugsarealer, der opfylder støttebetingelserne. De anvendte kvælstofreducerende virkemidler skal opfylde de bestemmelser for udlæg mv., som er fastsat i bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget. Og som er beliggende inden for kystvandoplande med indsatsbehov og overholder gældende regler om placering.

Ved udlæg af forskellige virkemidler fastsættes en omregningsfaktor mellem virkemidler, baseret på virkemidlernes kvælstofeffekt i relation til én ha efterafgrøder. Listen med kvælstofreducerende virkemidler, der kan anvendes under ordningen, kan blive justeret fra år til år som følge af ny viden, administrative hensyn mv. og fastlægges i bekendtgørelsen, men forventes på nuværende tidspunkt at inkludere:

- Efterafgrøder
- Mellemafgrøder
- Tidligt sådede vinterafgrøder
- Energiafgrøder (lavskov)
- Brak
- Randzoner (brak langs vandløb og søer)
- Kvælstoffikserende efterafgrøder
- Præcisionslandbrug
- Reduktion af gødningskvote – ikke kompenseret

Yderligere betingelser kan fremgå af ordningens bekendtgørelse.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte pr. hektar for arealer, hvor der udlagt kvælstofreducerende virkemidler og såfremt støttebetingelserne er opfyldt.

O13 Hvilket område er støtteberettiget?

☐Natura 2000-landbrugsområde

☐Natura 2000-skovområde

☐Andre afgrænsede naturbeskyttelsesområder, hvor landbruget eller skovbruget er pålagt miljøbetingede begrænsninger, og som bidrager til gennemførelsen af artikel 10 i direktiv 92/43/EØF

☑Landbrugsarealer, der er omfattet af vandområdeplaner (vandrammedirektivet)

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Liste over relevante GLM-normer og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

Kode	Beskrivelse
GAEC04	Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb
GAEC06	Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)
GAEC07	Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand
GAEC08	Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter
SMR02	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget: Artikel 4 og 5
SMR04	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter: Artikel 6, stk. 1 og 2

Liste over relevante obligatoriske nationale standarder

Baseline for målrettet regulering er regler vedrørende anvendelse af gødning i landbruget og om plantedække, jf. Lov nr 338 af 2. april 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning og næringsstofreducerende tiltag med senere ændringer (navnlig § 12 om kvoteloft og § 38 og § 39 om efterafgrøder og alternativer).

§ 3 Naturbeskyttelsesloven: For §3-arealer efter naturbeskyttelsesloven gælder blandt andet forbud mod gødskning. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 vil ikke kunne indgå i ordningen.

Sammenhæng mellem GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og nationale standarder og interventionen

Baseline fastlægges på grundlag af eventuelle øvrige obligatoriske krav, som er fastlagt i EU- og national ret, herunder SMR- og GLM-krav, for de arealer, hvor der ydes kompensation for indkomsttab og ekstra omkostninger under den pågældende ordning.

Følgende GLM-krav kan have betydning for målrettet kvælstofregulering:

GLM 4 omfatter forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i tre-meter bræmmer langs søer og vandløb. Tre-meter bræmmer langs søer og vandløb vil derfor ikke kunne indgå i ordningen.

GLM 6 omfatter krav om jorddække på omdrifts- og permanente afgrødearealer inden for de følsomme perioder. Græs, både permanent græs og omdriftsgræs, er ikke relevant for kravet. Der er tre definerede følsomme perioder som er defineret på baggrund af jordtype og afgrødetype. For eksempel har arealer

med lerholdig jord, roer, gartneriafgrøder og flerårige vedplanter en kortere periode end arealer med sandet jord. Alle perioder starter umiddelbart efter høst og går til henholdvis 1. oktober, 20. oktober og 1. februar. Kravene til jorddække på ordningen er mere restriktive end på GLM 6, både i forhold til type af efterafgrøde, såningstidspunkt og de kvælstofreducerende effekter af efterafgrøderne, der medregnes i bedriftens gødningsregnskab. Derfor kan arealer der anvendes til at opfylde GLM 6, også modtage støtte under denne ordning.

GLM 7 omfatter krav om afgrøderotation på omdriftsarealer. Græs sået i udlæg i majs senest ved udgangen af juni, som efter høst af majs fastholdes på arealet frem til 1. februar, og som landbruger vælger at medregne til at opfylde GLM 7, vil ikke kunne indgå i ordningen.

GLM 8 indeholder krav om, at fire pct. af omdriftsarealet skal udgøres af ikke-produktive elementer og GLM-landskabselementer. Hvis landbrugere vælger at indgå i bioordning for biodiversitet & bæredygtighed, og udlægger i alt mindst syv pct. af landbrugsarealet med ikke-produktive elementer, nedsættes GLM 8-kravet til tre pct., hvorved der via ordningen kan opnås ekstra støtte til den ene procent, der skulle være udlagt via GLM 8. Landbrugere kan under GLM 8 opfylde kravet med følgende elementer: Brak, blomsterbrak, bestøverbrak, bræmmer, småbiotoper, markkrat samt fortidsminder og GLM-søer. Det vil ikke være muligt at anvende de elementer, der indgår til opfyldelse af GLM 8, som virkemidler der kan anvendes under målrettet regulering (Kravet omfattet af GLM 8 om mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive arealer eller landskabstræk ophæves med virkning fra den 1. januar 2025 og fra samme dato indføres et supplerende GLM 10 krav.).

Ordningen om målrettet regulering ligger endvidere udover de nationale krav om efterafgrøder.

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Betalingstype

☑ enhedsomkostning baseret på ekstraomkostninger og tabt indkomst

☐ transaktionsomkostninger inkluderet

☑ engangsbetaling

☐ fast beløb

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Støtten ydes som årlig kompensation for étårige tilsagn og fastlægges på baggrund af en vurdering af omkostninger ved opfyldelse af kravet. Tilskudssatsen efter VPII er i 2023 på 500 kr./pr. ha efterafgrøder, som ydes i tilskud, når der ansøges i den frivillige runde. Efter at VPIII er godkendt og lægges til grund for indsatsen i 2024, vil satsen blive 673 kr. pr. ha. efterafgrøder. Tilskudssatsen er beregnet af IFRO.

Beregningsmetode

Støttesatsen er fastsat ud fra beregninger foretaget af en uafhængig forskningsinstitution, IFRO Københavns Universitet

Fastlæggelsen af støttesatsen er baseret på de faktiske omkostninger, ved bedrifternes økonomisk rationelle udlægning af målrettede efterafgrøder eller alternativer i syv repræsentative vandoplande og på 13 forskellige bedriftstyper. Støttesatsen bestemmes som den kompensation, der netop svarer til de gennemsnitlige omkostninger. Det indgår i beregningen af støttesatsen, at alternativet nedsat kvælstofkvote ikke kompenseres. Enhedssatsen er fastsat således, at den dækker indkomsttab/meromkostninger (i form af indkøb af såsæd, arbejdskraft og brændstof og evt. sædskifteændringer) som følge af udlægning af kvælstofreducerende virkemidler med henblik på opfyldelse af indsatsbehov i den målrettede regulering på tværs af kystvandoplande og virkemidler. Der er fastsat en enhedsstats for virkemidlerne ud fra et vægtet gennemsnit af omkostningen/indkomsttabet ved de virkemidler, der kan anvendes, og som ud fra hensyn om omkostningseffektivitet må forventes anvendt til opfyldelse af indsatsbehovet.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte
Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:
☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Ikke relevant

10 Overholdelse af WTO-regler
Grøn boks
Punkt 12 i bilag 2 WTO
Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten under ordningen målrettet regulering er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten er også forenelig med de støttespecifikke bestemmelser i punkt 12 i WTO's grønne boks, da den indgår i et klart defineret statsligt miljøprogram og forudsætter, at visse specifikke betingelser i programmet skal være opfyldt, herunder betingelser med hensyn til produktionsmetoder og input. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
16.01 - Målrettet regulering, EUR pr. ha	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Homogen		R.4; R.7	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

16.01 - Målrettet regulering, EUR pr. ha

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
16.01 - Målrettet regulering, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			90,34	90,34				
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.13 (enhed: Hektar)			355.875,00	355.875,00				**I alt:** 711.750,00 **Maks.:** 355.875,00
I ALT	O.13 (enhed: Hektar)			355.875,00	355.875,00				**I alt:** 711.750,00 **Maks.:** 355.875,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			32.148.171,00	32.148.171,00				64.296.342,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			32.148.171,00	32.148.171,00				64.296.342,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding

18 - Vand- og klimaprojekter

Interventionskode (medlemsstat)	18
Interventionens betegnelse	Vand- og klimaprojekter
Interventionstype	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding
Fælles outputindikator	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen kan gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja
F7	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.16 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer
R.26 Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne
R.32 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Forvaltningsmyndigheden administrerer ordningen og træffer afgørelse om støtte til forundersøgelses- og etableringsprojekter samt eventuelle efterfølgende tilsagn om arealkompensation**,** jf. ordning om engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter. Miljøstyrelsen indgår i sagsbehandlingen af etableringsprojekter, idet Miljøstyrelsen foretager en natur- og miljøfaglig vurdering af alle ansøgninger om etablering af projekter.

Indsats: Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder

Indsatsen skal gennemføres for de vandområder for hvilke**,** der er angivet en indsats i de gældende vandområdeplaner. Lodsejere, som lægger arealer til projekterne, kan få kompensation for tabt indtjening. Det er frivilligt for lodsejere at deltage i projekterne, men vandplanindsatserne er bindende for kommunerne at gennemføre.

Indsatsen indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere delelementer og mange forskellige kombinationer, men som udgangspunkt omfatter det sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller fysisk genslyngning af vandløbet samt en ekstensivering af landbrugsdriften og genskabelse af naturlig hydrologi i ådalen, herunder lukning af dræn. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet. Eventuelt inddragede landbrugsarealer vil efter projektets fuldførelse blive pålagt permanent tinglysning som naturarealer.

Indsatsen vil have klima-, fosfor- og kvælstofeffekter. Klimaeffekten beregnes på projektniveau og registreres for projektet i alt (ton CO2-ækvivalenter i alt for projektet) og som arealeffektivitet (ton CO2-ækvivalenter pr. ha pr. år). Kvælstofeffekten beregnes på projektniveau og registreres for projektet i alt (ton N i alt for projektet) og som arealeffektivitet (kg N pr. ha pr. år). Miljøstyrelsen fastsætter metoden til effektvurdering. Biodiversitetseffekten og vandmiljøeffekten i vandløbene opgøres ud fra kilometer målsat vandløb, hvori de anbefalede tiltag er gennemført. Miljøstyrelsen er ansvarlig for denne opgørelse samt for at følge den samlede effekt af indsatsen i forhold til målsætninger om bedring af fysiske vandløbsforhold i vandplanlægningen. Eventuelle klima- og næringsstofeffekter af projekterne afhænger blandt andet af den tidligere arealanvendelse, projektarealernes indhold af organisk kulstof og vandstandsforholdene efter projektets gennemførelse. Indsatsen kan herudover bidrage til at forbedre eller genoprette natur og biodiversitet på landbrugsfladen, bidrage til gennemførsel af naturdirektiverne i det omfang projekterne ligger i eller i tilknytning til Natura 2000-områder, øge mulighederne for rekreative interesser og friluftsliv samt øge herlighedsværdien af arealerne. Disse effekter er, ligesom effekterne i forhold til klimatilpasning, ikke kvantificerbare. Desuden kan der i relation til klima være tale om besparelser på brændstofforbrug ved transport, afhængig af driften på arealerne før projektets gennemførelse og graden af arrondering af arealer i tilknytning til projektet.

Der kan eventuelt på sigt være behov for en underindsats under fysiske vandløbsindsatser vedrørende etablering af *miniådale/dobbeltprofiler*, som er tiltænkt mindre, kanaliserede vandløb med dårlige fysiske forhold. Ved etablering af miniådale afgraves de eksisterende stejle vandløbsbrinker, så der dannes flade brinker, der minder om en naturlig ådal. Indsatsen udføres i kombination med en genslyngning af vandløbet i miniådalen samt eventuelt udlægning af groft materiale i vandløbet. Etablering af

dobbeltprofiler indebærer ligeledes en afgravning af de eksisterende stejle vandløbsbrinker ved kanaliserede vandløb, så der dannes flade brinker; vandløbet bevarer således sit eksisterende leje i bunden af det nye profil, og det kanaliserede forløb bevares. For at beskytte jordens kulstofindhold ved eventuel afgravning af fosforholdig topjord må *miniådale/dobbeltprofiler* som udgangspunkt ikke etableres på jorder med højt kulstofindhold.

Indsats: Kvælstofvådområder

Et kvælstofvådområdeprojekt gennemføres ved, at de naturlige hydrologiske forhold inden for projektarealet genskabes i videst muligt omfang. Dette kan ske ved f.eks. at lukke dræn og grøfter, eller ved at omlægge og hæve vandløbsbunden i vandløb, der løber gennem projektområdet. Herved ændres vandstandsforholdene i området gennem f.eks. overrisling af arealerne med næringsholdigt drænvand, permanent sødannelse eller periodevise oversvømmelser med næringsholdigt vandløbsvand. Eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger til beskyttelse af omkringliggende jorder og eventuelle anlæg mv. mod negativ vandpåvirkning gennemføres normalt i projektets anlægsfase.

Kvælstofeffekten beregnes på projektniveau, som projektets samlede effekt (ton N i alt). Miljøstyrelsen er ansvarlig for beregningsmetoden, som er obligatorisk at anvende for alle projekter, og for opgørelsen af kvælstofeffekten.

Indsats: Fosforvådområder

Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Øvrige tiltag, der bidrager med tilbageholdelse af fosfor, kan indgå ved etablering af projektet.

Fosforeffekten beregnes på projektniveau, som hhv. projektets samlede effekt (kg. P i alt) og som projektets arealeffektivitet (kg. P/ha pr. år). Miljøstyrelsen er ansvarlig for beregningsmetoden, som er obligatorisk at anvende for alle projekter, og for opgørelse af fosforeffekten.

Indsats: Lavbundsprojekter

Et lavbundsprojekt gennemføres ved, at de naturlige hydrologiske forhold inden for projektarealet genskabes i videst muligt omfang. Dette kan ske ved f.eks. at lukke dræn og grøfter, eller ved at omlægge og hæve vandløbsbunden i vandløb, der løber gennem projektområdet. Herved ændres vandstandsforholdene i området gennem f.eks. overrisling af arealerne med næringsholdigt drænvand, permanent sødannelse eller periodevise oversvømmelser med næringsholdigt vandløbsvand, hvorved kulstofnedbrydningen i jorderne reduceres eller ophører. Klimaeffekten afhænger blandt andet af den tidligere arealanvendelse, arealernes indhold af organisk kulstof og vandstandsforholdene før og efter projektets gennemførelse. Eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger til beskyttelse af omkringliggende jorder og eventuelle anlæg mv. mod negativ vandpåvirkning, gennemføres normalt i projektets anlægsfase.

Klimaeffekten beregnes på projektniveau, som projektets samlede effekt (ton CO_2-ækvivalenter i alt). Miljøstyrelsen er ansvarlig for beregningsmetoden, som er obligatorisk at anvende for alle projekter, og for opgørelse af klimaeffekten.

Generelt for ordningen

For alle projekter under ordningen gælder, at de er todelte, idet der som udgangspunkt først søges støtte til gennemførelse af et forundersøgelsesprojekt, der har til formål at afdække projektets potentiale og konsekvenser, og efterfølgende søges om støtte til gennemførelsen af selve projektet (etableringsprojektet). Støtte til etableringsprojektet er opdelt i flere deloperationer, som alle er

nødvendige for projektgennemførelsen.

Forundersøgelsesprojekter

Forundersøgelsen består af en ejendomsmæssig forundersøgelse og en teknisk forundersøgelse. Den ejendomsmæssige forundersøgelse skal belyse lodsejertilslutning og ønsker til kompensation, og den tekniske forundersøgelse skal beskrive estimerede effekter (afhængigt af indsats: km målsat vandløb, ton CO2-ækvivalenter, kvælstof og fosfor) samt eventuelle negative effekter, herunder risiko for udvaskning af fosfor fra projektarealerne og mulige konsekvenser i forhold til Natura 2000-interesser og vandplansmålsætninger. For så vidt angår private lodsejere, er det kun den tekniske forundersøgelse, der er relevant. Forundersøgelsen udføres ofte af en ekstern rådgiver på vegne af projektejeren. Forundersøgelsesprojektet kan normalt gennemføres indenfor ét til to år, for mindre projekter hurtigere.

Etableringsprojekter

Etableringsprojektet søges efterfølgende som et selvstændigt projekt. Projektet gennemføres løbende i flere deloperationer:

- Jordkøb og jordfordeling
- Etablering af projektet, herunder anlægsarbejde og afværgeforanstaltninger.

Ved støtte til etableringsprojektet afgives tilsagn om tilskud til projektejernes udgifter, herunder løn, rådgivning, anlægsarbejder og afværgeforanstaltninger, og der reserveres samtidig økonomiske rammer til jordkøb og jordfordeling. Med rammen til jordkøb er det muligt enten at opkøbe projektarealer eller dække værditab på arealerne, som følge af projektets realisering. Godtgørelse for værditab håndteres og udbetales via jordkøbsrammen direkte til de lodsejere, der vælger at beholde projektarealer og permanent stille dem til rådighed for projektet. Jordkøb og godtgørelse for værditab vil hovedsageligt foregå via jordfordelingskendelse. Denne brug af jordkøbsrammen gælder alle projekter, hvor jordfordelingen endnu ikke er endeligt afsluttet uanset tilsagnsår. Jordkøb og jordfordeling er yderligere beskrevet i national procedure for området.

Foruden ovenstående økonomiske rammer kan der reserveres en økonomisk ramme i form af engangskompensation jf. artikel 70 til de lodsejere, der vælger at beholde deres projektarealer mod arealkompensation. Arealkompensation til lodsejere beskrives i særskilt ordningsbeskrivelse for engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter.

Godtgørelse for projektarealer beregnet som kompensation for værditab sker i henhold til Artikel 73 og engangskompensation sker i henhold til Artikel 70. Det er to forskellige beregningsmetoder, hvorfor det samlede kompensationsniveau til lodsejeren afhængig af valg af godtgørelse, ikke kan sammenlignes 1:1. Kompensation for værditab er i praksis et "delsalg" af projektarealet, og opgøres som forskellen mellem det konkrete areals værdi før og efter projektetablering, og det er således baseret på en vurdering af det konkrete værditab for lodsejeren. Engangskompensation efter Artikel 70 skal søges af lodsejer efter projektafslutning, og udbetales efter faste satser, der afhænger af arealets anvendelse før projektetablering. Se intervention 15 om engangskompensation til vand- og klimaprojekter for yderligere oplysninger. Kompensation for værditab efter Artikel 73 udbetales til grundejeren i forbindelse med projektets jordfordeling, og kan således evt. straks anvendes til køb af erstatningsjord eller eventuelle projektarealer, der er til salg i jordfordelingen. Der gælder de samme krav til anvendelsen af projektjord uafhængig af, om der er godtgjort via engangskompensation eller kompensation for værditab. I begge tilfælde bliver rådighedsindskrænkninger og pligter på arealet, der følger af projektet, omfattet af en tinglyst deklaration, og i begge tilfælde bliver arealet registreret i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs IT-system med en arealkode, der kan bruges til fremtidig kontrol.

Synergier og samspil med andre ordninger

De enkelte indsatser under ordningen kan eventuelt understøttes af bioordning for ekstensivering med slæt

i det omfang, projektarealerne indeholder arealer med ≥6 pct. organisk kulstofindhold.

Der skal desuden sikres synergi indbyrdes mellem indsatserne indenfor ordningen samt mellem indsatserne og ordningen minivådområder, så indsatserne ikke "spærrer" for hinanden. Denne ordning har desuden synergi til ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000), idet der efter projekternes gennemførelse kan søges om støtte til pleje eller græsning af projektarealerne.

Herudover er der direkte synergi til ordningen engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter, og det bemærkes endvidere, at landbrugsarealer, der udlægges permanent under ordningen, er berettigede til at opretholde basisindkomststøtte (grundbetaling) under undtagelsesbestemmelserne, i de tilfælde hvor indsatserne er direktivimplementerende jf. artikel 4. stk. 4, litra c. Det er ikke muligt at få udbetalt godtgørelse for værditab og udbetalt arealkompensation i form af engangskompensation på samme areal i projektet.

Der kan endvidere indtænkes synergieffekter i forhold til andre behov og eventuelle støtteordninger, både inden for forvaltningsmyndighedens ansvarsområde (eksempelvis minivådområder) og i regi af andre ministerier og styrelser, herunder vandløbsrestaureringstiltag.

Udover effekten på drivhusgas- og næringsstofudledningerne vurderes udtagning og vådgøring af landbrugsarealer at kunne forøge arealernes bufferkapacitet i forhold til store og pludselige vandmængder (klimatilpasning) samt at kunne have en positiv effekt i forhold til biodiversitet og visse naturtyper. Ordningen vil bidrage til forbedring af gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyper og arter i det omfang, projekterne gennemføres i tilknytning til de nationalt udpegede Natura 2000-områder, eller lokaliseres så de giver en buffervirkning for sårbar natur.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Indsatserne kvælstofvådområder og lavbundsprojekter kan søges af landets kommuner samt Naturstyrelsen. Ydermere kan der, under indsatsen lavbundsprojekter, åbnes for, at private lodsejere kan søge. Indsatserne fosforvådområder og fysiske vandløbsindsatser kan søges af landets kommuner.

Prioritering

Forundersøgelsesprojekter prioriteres efter prioriteringskriterier, der fastlægges i gældende bekendtgørelse. Etableringsprojekter prioriteres efter bedste omkostningseffektivitet samt sekundært efter yderligere prioriteringskriterier, der fastlægges i gældende bekendtgørelse. Den endelige prioriteringsmodel fastlægges med udmøntning af ordningen. Omkostningseffektiviteten vurderes ud fra vejledende gennemsnitlige referenceværdier, der fastsættes i de nationale bekendtgørelser.

Betingelser for støtteberettigelse

Indsats: Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder

Projekterne skal have effekt for målsatte vandområder (vandløbsstrækninger), der indgår med indsats i gældende vandområdeplaner. For etableringsprojekter gælder desuden, at projekterne skal være omkostningseffektive (kr. pr. km vandområde), jf. gældende referenceværdier og fremme en god økologisk tilstand i vandløbet. Projekterne må ikke føre til en forøget fosforudledning, der har væsentlig negativ effekt på omgivelserne.

Indsats: Kvælstofvådområder

Projekterne skal være beliggende på arealer, hvor der er fastsat et indsatsbehov for kvælstofreduktion, jf. gældende national vandområdeplan. Projekterne skal desuden være omkostningseffektive (kr. pr. ton N), fremme en naturlig hydrologisk tilstand i videst muligt omfang, og projektet må ikke føre til en forøget fosforudledning, der har væsentlig negativ effekt på omgivelserne.

Indsats: Fosforvådområder

Projekterne skal være beliggende opstrøms en sø med et indsatsbehov for fosforreduktion, jf. gældende vandområdeplan. For etableringsprojekter gælder desuden, at projekterne skal være omkostningseffektive, jf. gældende referenceværdier (kr. pr. kg P), og fremme en naturlig hydrologisk tilstand i videst muligt omfang. Projektet skal bidrage til at reducere fosforbelastningen til søer med indsatsbehov.

Indsats: Lavbundsprojekter

Projekterne skal reducere drivhusgasudledningen i henhold til de nationalt fastsatte kriterier for ordningen (fastsættes i ordningsbekendtgørelsen). Projekterne skal desuden være omkostningseffektive (kr. pr. ton CO2-ækvivalenter pr. år), fremme naturlige hydrologiske tilstande i projektområdet i videst muligt omfang og ikke føre til en forøget fosforudledning**,** der har væsentlig negativ effekt på omgivelserne.

Generelt for ordningen

Forvaltningsmyndigheden kan fastsætte yderligere forpligtelser i tilsagnet, herunder at forundersøgelser skal belyse forholdet til tidligere gennemførte projekter i tilknytning til projektområdet, at data fra tidligere undersøgelser i tilknytning til projektområdet skal genbruges så vidt muligt, og at servitutter for projektområdet skal indeholde nærmere anførte bestemmelser, herunder om afvandingsforholdene og vedligeholdelse af anlæg. Det er i denne forbindelse vigtigt at sikre, at pålagte forpligtelser ikke ligger under baseline, det vil sige ikke overlapper med forpligtelser pålagt i andet regi herunder i forhold til konditionalitet. Der skal tinglyses en servitut**,** som sikrer indsatsens formål på samtlige ejendomme med arealer inden for projektområdet. I servitutterne skal forvaltningsmyndigheden være anført som påtaleberettiget.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til gennemførelse af forundersøgelser og etableringsprojekter indenfor fire indsatsområder:

- Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder
- Kvælstofvådområder
- Fosforvådområder
- Lavbundsprojekter

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**

☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype

☑ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager

☑ enhedsomkostninger

☐ faste beløb

☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Standardomkostningerne beregnes af forvaltningsmyndigheden på baggrund af de støtteberettigede investeringer i ordningen, jf. kapitel 4.7.3. Datagrundlaget for at etablere standardomkostninger er udregnet på baggrund af historiske data fra tilskudsordningerne, prisestimater fra andre styrelser og for så

vidt muligt markedsdata.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Ansøger kompenseres 100 pct. for afholdte, støtteberettigede udgifter på baggrund af en udbetalingsanmodning med dokumentation for afholdte udgifter ifølge godkendt projektstøttetilsagn.

Referenceomkostninger og/eller standardomkostninger kan indføres på ordningen, som alternativ til sammenligning af to tilbud. Projektets omkostningseffektivitet kan desuden indgå i vurderingen af om omkostninger er rimelige.

Ved enhedsbeløb forstås en gennemsnitspris pr. projekt.

Enhedsbeløb for *fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder* bygger på erfaringstal fra tidligere projekter om kvælstofvådområder samt kommunernes indmelding af forslag til indsatser i forbindelse med Vandrådsarbejdet:

- Forundersøgelsesprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt).
- Etableringsprojekter: 6,3 mio.kr. (0,8 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter.

Enhedsbeløb for *kvælstofvådområder* bygger på erfaringstal fra meddelte projekttilsagn:

- Forundersøgelsesprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt).
- Etableringsprojekter: gennemsnitligt 9,6 mio. kr. (1,3 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter. Der er fastsat et maksimalt enhedsbeløb på gennemsnitligt 11,5 mio. kr. (1,5 mio. EUR) pr. projekt
- Etableringsprojekter (store projekter): gennemsnitligt 29 mio. kr. (4 mio. EUR). Der er fastsat et maksimalt enhedsbeløb på gennemsnitligt 36 mio. kr. (4,8 mio. EUR)

Enhedsbeløb for *fosforvådområder* bygger på erfaringstal fra meddelte projekttilsagn:

- Forundersøgelsesprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt).
- Etableringsprojekter: gennemsnitligt 2,2 mio. kr. (0,3 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter.

Enhedsbeløb for *lavbundsprojekter* bygger på erfaringstal fra meddelte projekttilsagn:

- Forundersøgelsesprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt).
- Etableringsprojekter: gennemsnitligt 9,6 mio. kr. (1,3 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter. Der er fastsat et maksimalt enhedsbeløb på gennemsnitligt 11,5 mio. kr. (1,5 mio. EUR) pr. projekt
- Etableringsprojekter (store projekter): 29 mio. kr. (4 mio. EUR). Der er fastsat et maksimalt enhedsbeløb på 36 mio. kr. (4,8 mio. EUR)

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Hvad var ikke berettiget til støtte?

Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf artikel 73, stk. 3 og kapitel 4.7.

Omfatter investeringen kunstvanding?

☐ Ja ☑ Nej

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, hvad de potentielle vandbesparelser er udtrykt i %

Ikke relevant

Oplysninger om forskellige potentielle vandbesparelser i henhold til type af installation eller infrastruktur (hvis relevant)

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, der påvirker vandområder, hvis tilstand er mindre end god, hvad kravet/kravene til en effektiv reduktion af vandforbruget er udtrykt i %

Ikke relevant

Regional opdeling

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til vand og klimaprojekter overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

Afhængig af indsats ydes kompensation for omkostningerne forbundet med, jf. gældende vandområdeplaner, hhv. permanent at restaurere ådale for målsatte vandløbsstrækninger, permanent at genskabe de naturlige hydrologiske forhold i vandoplande med et indsatsbehov for kvælstofreduktion, permanent at genskabe de naturlige hydrologiske forhold på kulstofrige lavbundsjorde samt permanent at etablere fosforvådområder beliggende opstrøms en sø med et indsatsbehov for fosforreduktion.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Gruppe	Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
	18.01 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, forundersøgelsesprojekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
	18.02 - Kvælstofvådområder, forundersøgelsesprojekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
	18.03 - Fosforvådområder, forundersøgelsesprojekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
	18.04 - Lavbund, forundersøgelsesprojekter	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
	18.05 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, etableringsprojekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
1	18.06 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
	18.07 - Fosforvådområder, etableringsprojekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
2	18.08 - Lavbund, etableringsprojekter	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
3	18.09 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Ja
	18.10 - Fosforvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Ja
4	18.11 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Ja
1	18.12 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter (store projekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
2	18.13 - Lavbund, etableringsprojekter (store projekter	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Nej
3	18.14 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter)	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Ja
4	18.15 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter)	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.32	Ja

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

18.01 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, forundersøgelsesprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.02 - Kvælstofvådområder, forundersøgelsesprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.03 - Fosforvådområder, forundersøgelsesprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.04 - Lavbund, forundersøgelsesprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.05 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, etableringsprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.06 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.07 - Fosforvådområder, etableringsprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.08 - Lavbund, etableringsprojekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.09 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.10 - Fosforvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.11 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.12 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter (store projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

18.13 - Lavbund, etableringsprojekter (store projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf

18.14 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf

18.15 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter)

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Gruppe	Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
	18.01 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				63.720,00	46.245,00	53.845,00	63.550,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
		O.21 (enhed: Operationer)				1,00	2,00	2,00	2,00	**I alt:** 7,00 **Maks.:** 2,00
	18.02 - Kvælstofvådområder, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		79.790,00	72.468,00	74.013,00	70.349,00	70.494,00	67.216,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)		80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
		O.21 (enhed: Operationer)		1,00	8,00	13,00	16,00	17,00	20,00	**I alt:** 75,00 **Maks.:** 20,00
	18.03 - Fosforvådområder, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				49.080,00	68.590,00	78.530,00	92.800,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
		O.21 (enhed: Operationer)				1,00	1,00	1,00	1,00	**I alt:** 4,00 **Maks.:** 1,00
	18.04 - Lavbund, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			58.507,00	68.094,00	70.388,00	69.561,00	70.196,00	

		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
		O.21 (enhed: Operationer)			3,00	5,00	13,00	19,00	22,00	**I alt:** 62,00 **Maks.:** 22,00
	18.05 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				603.760,00	1.163.820,00	768.315,00	943.895,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
		O.21 (enhed: Operationer)				1,00	1,00	2,00	2,00	**I alt:** 6,00 **Maks.:** 2,00
	18.07 - Fosforvådområder, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				406.590,00	291.663,00	375.893,00	353.320,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				750.000,00	750.000,00	750.000,00	750.000,00	
		O.21 (enhed: Operationer)				1,00	3,00	3,00	4,00	**I alt:** 11,00 **Maks.:** 4,00
	18.10 - Fosforvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					134.228,00			
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)					750.000,00			

		O.21 (enhed: Operationer)					1,00			**I alt:** 1,00 **Maks.:** 1,00
1	18.06 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)		1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
	18.12 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter (store projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)		4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
		O.21 (enhed: Operationer)		1,00	4,00	8,00	10,00	8,00	10,00	**I alt:** 41,00 **Maks.:** 10,00
2	18.08 - Lavbund, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
	18.13 - Lavbund, etableringsprojekter (store projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
		O.21 (enhed: Operationer)			1,00	3,00	6,00	12,00	16,00	**I alt:** 38,00 **Maks.:** 16,00

3	18.09 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
	18.14 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter) (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
		O.21 (enhed: Operationer)				10,00	5,00	2,00	1,00	**I alt:** 18,00 **Maks.:** 10,00
4	18.11 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
	18.15 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter) (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
		Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
		O.21 (enhed: Operationer)				3,00	3,00	1,00	3,00	**I alt:** 10,00 **Maks.:** 3,00
	I ALT	O.21 (enhed: Operationer)		2,00	16,00	46,00	60,00	67,00	81,00	**I alt:** 272,00 **Maks.:** 81,00

		Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		861.264,00	7.949.350,00	35.670.132,00	38.189.986,00	35.433.796,00	38.076.150,00	156.180.678,00
		Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		689.011,00	6.729.688,00	29.310.519,00	32.312.739,00	31.320.023,00	34.120.025,00	134.482.005,00
		Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)				20.879.328,00	13.135.838,00	3.579.463,00	4.190.604,00	41.785.233,00
		Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)				17.604.805,00	11.469.342,00	3.109.745,00	4.118.121,00	36.302.013,00
		Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
		Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

19 - Minivådområder

Interventionskode (medlemsstat)	19
Interventionens betegnelse	Minivådområder
Interventionstype	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding
Fælles outputindikator	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen kan gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.26 Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Formålet med minivådområder er at forbedre vandmiljøet gennem en nedbringelse af tilførslen af kvælstof. Som en sekundær effekt reducerer minivådområderne også fosforudledningen til vandmiljøet. Derudover vil etablering af et minivådområde alt andet lige skabe bedre forhold for biodiversiteten end et intensivt drevet landbrugsareal. Det kan dermed ikke udelukkes, at etableringen af et minivådområde vil bidrage positivt til biodiversiteten.

Minivådområder designes specielt med det formål at modtage og behandle landbrugets drænvand uden at hindre dræning af de omkringliggende marker. Ordningen kan bestå af to typer minivådområder: åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice. Begge fungerer efter de samme principper ved rensning gennem denitrifikation af drænvand, som herefter udledes til vandmiljøet. Ordningen bidrager til

implementering af EU's vandrammedirektiv.

Et åbent minivådområde består af en række dybe bassiner adskilt af lavvandede zoner. Drænvandet vil løbe ind i den ene ende af minivådområdet, passere de dybe og lavvandede zoner og derefter løbe ud i recipienten. Det er på bunden af de dybe bassiner, kvælstoffjernelsen sker ved hjælp af denitrifikation.

Et minivådområde med filtermatrice består af ét dybt bassin, som er fyldt med træflis. Kvælstoffjernelsen sker ved hjælp af denitrifikation i hele bassinets vandsøjle, da bassinet er fyldt med flis. Drænvandet ledes således ind i den ene ende af bassinet og udledes til recipienten i den anden ende af bassinet.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der skal sikres synergi mellem denne ordning og ordningen for vand- og klimaprojekter, så indsatserne ikke 'spærrer' for hinanden. Der kan endvidere indtænkes synergieffekter i forhold til andre behov og eventuelle støtteordninger, både inden for forvaltningsmyndighedens ansvarsområde og i regi af andre ministerier og styrelser.

Der kan i de fleste tilfælde ydes basisindkomststøtte (grundbetaling) til områder, som modtager støtte.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Private ansøgere, med arealer, der helt eller delvis er berettiget til basisindkomststøtte (grundbetaling), kan søge om støtte til et minivådområde. Foreninger kan også søge støtte til et minivådområde.

Prioritering

Ansøgninger prioriteres efter omkostningseffektivitet. Der kan fastsættes yderligere nationale prioriteringskriterier i bekendtgørelsen (eksempelvis geografisk placering).

Betingelser for støtteberettigelse

Ordningen er målrettet drænede arealer og kan ansøges i områder, som vurderes egnede til minivådområder. Til at afgøre dette kan der eksempelvis benyttes tilgængelige kortgrundlag og lokale undersøgelser af oplandskonsulenter. Anlæggelsen af minivådområder afhænger af lokale forhold og består hovedsageligt af udgravningen af selve minivådområdet. Minivådområdet skal placeres i drænopland med indsatsbehov for kvælstof, jf. EU´s vandrammedirektiv.

Tilsagnshaver er forpligtiget til at gennemføre projektet i overensstemmelse med tilsagnet og opretholde minivådområdet i den fastsatte opretholdelsesperiode på ti år. Derudover kommer almindelig vedligehold.

Støttebetingelser og prioriteringer fastsættes i ansøgningsrundens gældende bekendtgørelse. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der kan gives støtte til etablering af åbne minivådområder og etablering minivådområder med filtermatrice.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**
☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype
☐ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager
☑ enhedsomkostninger
☐ faste beløb
☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Minivådområdeprojekterne varierer meget både i forhold til størrelsen af minivådområdet, størrelsen af drænoplandet og de forskellige optioner, der kan til- eller fravælges (for eksempel arkæologisk undersøgelse og pumpe). Det enkelte minivådområdes omkostninger kan derfor variere fra andre projekter. Estimatet af enhedsbeløbet er således usikkert, da der er tale om gennemsnitsbeløb. De angivne enhedsbeløb er beregnet på baggrund af historiske projekter.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Der gives 100 pct. støtte til de nødvendige etableringsomkostninger. Støtten omfatter udgifter til jordarbejde, pumpe, konsulentudgifter, arkæologiske forundersøgelser og andre nødvendige udgifter, herunder gebyrer til myndigheder mv.

Der kan benyttes forskudsudbetaling på ordningen.

Foruden støtte til etablering kan ansøger kompenseres gennem en national ordning for blandt andet vedligehold af minivådområdet. Kompensationen udbetales som de minimis-støtte.

Der anvendes standardomkostninger til etablering af projektet, jf. kapitel 4.7. Standardomkostninger er udregnet på baggrund af data fra tidligere ansøgningsrunder.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte
Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:
☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Hvad var ikke berettiget til støtte?

Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, der fremgår af artikel 73, stk. 3, jf. kapitel 4.7.

Omfatter investeringen kunstvanding?
☐ Ja ☑ Nej
Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, hvad de potentielle vandbesparelser er udtrykt i %
Ikke relevant
Oplysninger om forskellige potentielle vandbesparelser i henhold til type af installation eller infrastruktur (hvis relevant)

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, der påvirker vandområder, hvis tilstand er mindre end god, hvad kravet/kravene til en effektiv reduktion af vandforbruget er udtrykt i %
Ikke relevant
Regional opdeling

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til minivådområder overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
19.01 - Minivådområde projekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.26	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

19.01 - Minivådområde projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
19.01 - Minivådområde projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			69.984,00	69.938,00	69.837,00	69.674,00	69.936,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			155.000,00	155.000,00	155.000,00	155.000,00	155.000,00	
	O.21 (enhed: Operationer)			80,00	181,00	219,00	195,00	128,00	**I alt:** 803,00 **Maks.:** 219,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)			80,00	181,00	219,00	195,00	128,00	**I alt:** 803,00 **Maks.:** 219,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			5.598.720,00	11.685.730,00	11.694.220,00	12.946.430,00	8.451.890,00	50.376.990,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			4.478.976,00	9.348.584,00	9.355.376,00	10.357.144,00	6.761.512,00	40.301.592,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

20 - Privat skovrejsning

Interventionskode (medlemsstat)	20
Interventionens betegnelse	Privat skovrejsning
Interventionstype	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding
Fælles outputindikator	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D2	Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten.	Høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
E6	Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.	Mellem relevans	Ja
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja
F3	Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten.	Høj relevans	Ja
F6	Invasive arter presser den danske biodiversitet.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.16 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer
R.17 Areal, der modtager støtte til skovrejsning og genopretning af skovlandbrug, herunder opdelinger
R.26 Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Formålet med ordningen er at etablere nye skove, der bidrager til en bæredygtig udvikling, primært gennem fremme af økosystemtjenester, f.eks. kulstofbinding og optag af kvælstof. Som en positiv eksternalitet kan ordningen på længere sigt også bidrage til en bæredygtig udvikling ved fremme af forstlige produkter.

Ordningen er rettet mod landbrugsjorder, hvor der ønskes etableret ny skov og medfører varige bindinger på anvendelsen af projektarealer. Der kan som udgangspunkt ydes støtte til privat og kommunal skovrejsning på arealer i landbrugsmæssig drift og på visse arealer, der tidligere har været anvendt til råstofindvinding af sand, grus og lignende. Det er muligt for kommuner, at gennemføre skovrejsningsprojekter på landbrugsarealer, der er ejet af private lodsejere. Der kan kun ydes støtte til arealer, hvor skovetablering kan ske inden for rammerne af den fysiske planlægning samt øvrig lovgivning og regler gældende for det åbne land. Dette indebærer blandt andet, at der ikke ydes støtte til skovrejsning på beskyttede naturtyper.

Der gives støtte til anlæg og pleje af skov samt kulturhegn til værn mod vildt. Herudover kan der tildeles forhøjet støtte til anlæg og pleje uden anvendelse af dybdegående jordbearbejdning. Yderligere støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse, blandt andet med hensyn til statsstøtteregler. Der ydes således ikke støtte til etablering af kulturer i kort omdrift, herunder juletræer og pyntegrønt, energiskov, skovlandbrug, frugtplantager og forædlede frugttræer og prydvækster.

Synergier og samspil med andre ordninger

Utilplantede arealer i skovrejsningsprojekter kan inden for national lovgivning drives som ekstensivt landbrug (græsslåning, høslæt og afgræsning). Konkret kan det være basisindkomststøtte (grundbetaling) og/eller ordningen for pleje af græs- og naturarealer (N2000) eller bioordning for økologisk arealstøtte.

Hvis skovrejsning finder sted tæt på eksisterende skov med biodiversitetsformål, vil ordningen have en positiv synergieffekt ved en reduceret kvælstofdeposition.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Private og kommunale ejere af landbrugsarealer. Kommuner kan agere projektejer og indgå projektaftale med private lodsejere om, at gennemføre skovrejsningsprojekter på privatejede landbrugsarealer.

Prioritering

Projekterne prioriteres efter omkostningseffektivitet i forhold til miljøeffekt, f.eks. kvælstofeffekt, klimaeffekt, drikkevandsinteresser samt brugen af dybdepløjning. Private ejere kan tildeles fortrinsret til en andel af puljen. De nærmere bestemmelser for prioriteringen fastsættes i bekendtgørelsen. Der kan inddrages andre samfundsmæssige hensyn i prioriteringskriterierne.

Betingelser for støtteberettigelse

Ny skov skal anlægges på landbrugsjord.

Der stilles krav til skoven med hensyn til artssammensætning, der sikrer etablering af heterogene kulturer, og der skal etableres skovbryn, som værn om kerneskoven. Der stilles krav til etablering af et minimumsantal vedplanter, der sikrer, at kulturen kan forventes, at udvikle sig til højstammet skov med sluttet kronedække inden for et rimeligt tidsrum. Derudover kan stilles krav til den nye skov med hensyn til blandt andet areal, udformning, træartsblandingen, skovbryn, forhold til have og bygninger og antal planter og anlægsmetoder.

I bekendtgørelsen kan fastsættes nærmere regler om, hvornår og hvordan ansøger gennemfører sit projekt. Ansøger skal have opnået de nødvendige tilladelser og udtalelser fra offentlige myndigheder.

Ansøger skal opretholde investeringen i en periode, inden for hvilken tilskuddet kan kræves tilbagebetalt, hvis der sker væsentlige ændringer i projektet, der kan påvirkes dets art eller formål. Projektarealer kan sikres varigt med en binding om, at arealet skal anvendes til skov f.eks. ved, at projektarealet pålægges fredskovspligt af skovlovsmyndigheden.

Betingelserne ovenfor kan suppleres med andre betingelser for støtteberettigelse.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til etablering af nye skove på landbrugsjorder.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**

☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype

☑ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager

☑ enhedsomkostninger

☐ faste beløb

☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Ved enhedsbeløb forstås en gennemsnitspris pr. projekt. Gennemsnitsprisen er beregnet på baggrund af erfaringstal fra meddelte projekttilsagn.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Ansøger kompenseres op til 100 pct. for afholdte støtteberettigede udgifter for elementer, der indgår i ordningen. Kompensation sker på baggrund af en udbetalingsanmodning ifølge godkendt projektstøttetilsagn.

Der anvendes standardomkostninger, jf. kapitel 4.7. Beregninger af standardomkostninger verificeres af det uafhængige organ – Københavns Universitet, Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☑ Ja ☐ Nej ☐ Blandet

Redegørelse for støtteaktiviteter, der falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF

Foranstaltninger til skovbrugssektoren er ikke er omfattet af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 42, og er derfor omfattet af statsstøttereglerne (TEUF artikel 107-109).

SA sagsnummer: SA.112864(2024/XA).

De danske myndigheder bekræfter, at de relevante regler herunder regler om stand still og revision efterleves.

Type statsstøtteinstrument, der skal anvendes i forbindelse med godkendelsen:

☐ Meddelelse ☐ den generelle gruppefritagelsesforordning ☑ forordningen om gruppefritagelse for landbrugsstøtte ☐ de minimis-forordningen

Nr. på statsstøttesag(er):

Ikke relevant

Yderligere oplysninger:

☐ Medlemsstaten har endnu ikke valgt instrument(-et/-erne) og har anført alternativerne. Der betales ikke støtte til støttemodtagerne før den dato, hvorpå godkendelsen af det valgte instrument får virkning. ☐ Medlemsstaten har valgt instrumentet, som anført, men der er endnu ikke opnået godkendelse. Der betales ikke støtte til støttemodtagerne før den dato, hvorpå godkendelsen får virkning.

☐ Medlemsstaten har valgt instrumentet, som anført, der er opnået godkendelse og SA-nummeret er blevet indikeret til meddelelse, den generelle gruppefritagelsesforordning eller forordningen om gruppefritagelse for landbrug.

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Hvad var ikke berettiget til støtte?

Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 73, stk. 3, og kapitel 4.7.

Omfatter investeringen kunstvanding?

☐ Ja ☑ Nej

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, hvad de potentielle vandbesparelser er udtrykt i %

Ikke relevant

Oplysninger om forskellige potentielle vandbesparelser i henhold til type af installation eller infrastruktur (hvis relevant)

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, der påvirker vandområder, hvis tilstand er mindre end god, hvad kravet/kravene til en effektiv reduktion af vandforbruget er udtrykt i %

Ikke relevant

Regional opdeling

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til privat skovrejsning overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
20.01 - Privat skovrejsning, projekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.16; R.17; R.26	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

20.01 - Privat skovrejsning, projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
20.01 - Privat skovrejsning, projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			28.859,00	28.859,00	28.859,00	28.859,00	28.859,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			201.000,00	201.000,00	201.000,00	201.000,00	201.000,00	
	O.21 (enhed: Operationer)			156,00	292,00	319,00	324,00	130,00	**I alt:** 1.221,00 **Maks.:** 324,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)			156,00	292,00	319,00	324,00	130,00	**I alt:** 1.221,00 **Maks.:** 324,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.581.135,00	8.852.337,00	8.980.400,00	7.919.670,00	5.059.370,00	35.392.912,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			3.664.908,00	7.081.869,60	7.184.320,00	6.335.736,00	4.047.496,00	28.314.329,60

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

21 - Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)

Interventionskode (medlemsstat)	21
Interventionens betegnelse	Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)
Interventionstype	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding
Fælles outputindikator	O.21. Antal støttede operationer eller enheder til ikkeproduktive investeringer på bedrifterne
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
E4	Indsats for aktiv naturpleje.	Meget høj relevans	Ja
E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
F1	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.	Meget høj relevans	Ja
F6	Invasive arter presser den danske biodiversitet.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.32 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til biodiversiteten

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Med ordningen ydes støtte til ikke-produktive investeringer i rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning. Ordningen er målrettet arealer i særlige udpegede Natura 2000-områder, på overdrev, i nationalparker og eventuelt andre relevante arealer. Støtte muliggør beskyttelse og forbedring af naturforholdene og arter ved, at der skabes flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer efter etablering af projektet. Miljøeffekternes potentiale kommer i vedligeholdelsen af de omfattede arealer ved eksempelvis afgræsning.

Afgræsning er mange steder en forudsætning for at skabe en rig og lysåben natur. Med denne ordning kan de arealer, som er tilgroede eller mangler hegn og andre nødvendige faciliteter, klargøres til afgræsning. Hermed øges den samlede andel af ekstensivt drevne arelaer udenfor omdrift, hvor der er begrænset behov for avendelse af gødning og sprøjtemidler. Der er også mulighed for at binde små arealer sammen til større enheder, så der skabes et bedre udgangspunkt for den efterfølgende drift.

Der kan gives støtte til rydning af tilgroede arealer og/eller forberedelse til afgræsning med eksempelvis hegning i Natura 2000-områder samt arealer i nationalparker og overdrev udenfor Natura-2000 og eventuelt andre relevante arealer, for eksempel vådområde- og lavbundsprojektarealer. Det vil blandt andet kunne nås via følgende aktioner:

- Rydning af tilgroede arealer.
- Forberedelse til afgræsning.

Synergier og samspil med andre ordninger

Ordningen kan kombineres med ordningen pleje af græs- og naturarealer (N2000) således, at de arealer som ryddes og indhegnes under denne ordning kan opnå støtte til plejen efterfølgende, såfremt arealerne lever op til kriterierne for pleje af græs- og naturarealer (N2000).

Ordningen kan kombineres med basisindkomststøtten, hvis arealet er et landbrugsareal, som lever op til kriterierne derfor. Under basisindkomststøtten (grundbetaling) ydes støtte til landbrugere, der dyrker deres landbrugsarealer landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter – en landbrugsaktivitet er også afgræsning eller slæt af græs og permanent græs på landbrugsarealer inden for Natura 2000-områder. For landbrugsarealer, der ikke anvendes til produktion, skal disse arealer opretholdes i landbrugsmæssig stand ved fjernelse af opvækst af træer og buske, således at produktionsgrundlaget er opretholdt. Der er mulighed for at tillade småbiotoper bestående af opvækst af træer og buske, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder, så længe disse er begrænset til ikke væsentligt at hæmme landbrugsdriften på arealet som helhed.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter private og offentlige lodsejere samt forpagtere af udpegede arealer.

Prioritering

Ansøgningerne prioriteres på baggrund af udmøntningen i bekendtgørelsen med eksempelvis fokus på at opnå den bedst mulige miljøeffekt og ved at bidrage til beskyttelse af biodiversiteten.

Betingelser for støtteberettigelse

Ordningen kan ansøges på særlige udpegede Natura 2000-områder, på overdrev, i nationalparker og eventuelt andre relevante arealer. De udpegede arealer bliver fastlagt i bekendtgørelsen.

For rydningsprojekter kan der søges om støtte til rydning af tilgroede arealer, så de fremstår ryddede i forhold til tilsagnet. For forberedelse til afgræsning kan der søges om støtte til opsætning af hegn, vandforsyning, elforsyning og fangfold i henhold til tilsagnet.

Tilsagnshaver er forpligtet til at gennemføre projektet i overensstemmelse med tilsagnet og opretholde arealets tilstand uden væsentlige ændringer, jf. Lov om Drift af Landbrugsjorder. Ordningen stiller ikke krav til efterfølgende afgræsning, men for projekter om forberedelse til afgræsning er tilsagnshaver forpligtet til ikke at forhindre afgræsning af projektområdet. Dermed er der intet incitament til ikke at drive arealerne ekstensivt.

Støttebetingelser og prioriteringer fastsættes i ansøgningsrundens gældende bekendtgørelse. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til ikke-produktive investeringer med henblik på rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**

☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype

☑ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager

☑ enhedsomkostninger

☐ faste beløb

☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Enhedsbeløb (gennemsnitlige udbetalinger) er beregnet på baggrund af tilsagn givet fra 2015-2019 i gennemsnit for både hegnings- og rydningsprojekter:

Gennemsnit på tværs af begge typer og alle sager – ca. 60.000 kr. (8.054 EUR).

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Støttesatsen er op til 100 pct. for ikke-produktive investeringer jf. artikel 73, stk. 4(c). Støtten for rydningsprojekter omfatter udgifter til anlægsarbejde, konsulentudgifter, og andre nødvendige udgifter, herunder enteprenørydelser. For hegningsprojekter omfatter støtten bl.a. opsætning af hegn, drikkevandsforsyning og elforsyning. Alle investeringer skal som udgangspunkt befinde sig indenfor projektområdet, medmindre de f.eks. opbevares indendørs for vinteren.

Der er tale om ikke-produktive investeringer, da formålet med ordningen er at beskytte og forbedre naturforholdene. Det er kun muligt at søge støtte til områder med høj naturværdi, hvor ekstensiv drift bidrager til at skabe flere lysåbne arealer. Der kan derfor ikke opnås tilskud til projekter, der udelukkende har til formål at øge produktionen. Det kan dog ikke afvises, at et projekt sekundært kan bidrage til produktive formål. Sådanne produktive effekter vil dog typisk have et meget begrænset omfang.

Standardomkostninger forventes anvendt som hovedreglen på ordningen. Standardomkostningerne er beregnet på baggrund af statistisk data eller andre objektive kriterier.

For hegningsprojekterne for private ansøgere kan der beregnes standardomkostninger, jf. kapitel 4.7. For offentlige ansøgere betinges hegningsprojekterne af, at det er verificeret, at omkostningerne er rimelige i henhold til proceduren for to tilbud eller referenceomkostninger.

For rydningsprojekter for hvilke, der ikke er fastsat standardomkostninger endnu, er der to mulige metoder til vurdering af rimelige priser. Støtten kan enten gives betinget af referenceomkostninger, hvor forvaltningsmyndigheden på forhånd har fastsat en rimelig pris, som blev anvendt ved beregning af støttegrundlaget, mens udbetaling af støtten er baseret på de faktiske omkostninger. Alternativt kan støtten verificeres i henhold til, om omkostningerne vurderes rimelige ved at indhente to tilbud.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Hvad var ikke berettiget til støtte?

Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 73, stk. 3, og kapitel 4.7.

Omfatter investeringen kunstvanding?

☐ Ja ☑ Nej

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, hvad de potentielle vandbesparelser er udtrykt i %

Ikke relevant

Oplysninger om forskellige potentielle vandbesparelser i henhold til type af installation eller infrastruktur (hvis relevant)

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, der påvirker vandområder, hvis tilstand er mindre end god, hvad kravet/kravene til en effektiv reduktion af vandforbruget er udtrykt i %

Ikke relevant

Regional opdeling

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til rydning og forberedelse af afgræsning (N2000) overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

Der ydes kompensation for omkostningerne forbundet med ikke-produktionsfremmende investeringer i rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning på særligt udpegede områder, uden krav om efterfølgende produktion.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
21.01 - N2000 rydning/hegning projekter	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.32	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

21.01 - N2000 rydning/hegning projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
21.01 - N2000 rydning/hegning projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			8.054,00	8.054,00	8.054,00	8.054,00	8.054,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.21 (enhed: Operationer)			92,00	222,00	334,00	378,00	340,00	**I alt:** 1.366,00 **Maks.:** 378,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)			92,00	222,00	334,00	378,00	340,00	**I alt:** 1.366,00 **Maks.:** 378,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			742.600,00	1.787.670,00	2.691.610,00	3.041.850,00	2.742.270,00	11.006.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			594.080,00	1.430.136,00	2.153.288,00	2.433.480,00	2.193.816,00	8.804.800,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

22 - Miljø- og klimateknologi

Interventionskode (medlemsstat)	22
Interventionens betegnelse	Miljø- og klimateknologi
Interventionstype	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding
Fælles outputindikator	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO2 Styrke markedsorienteringen og øge bedrifternes konkurrenceevne på både kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO6 Bidrage til at bremse og vende tabet af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
D3	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E2	Sikring af grundvandet og overfladevand.	Meget høj relevans	Ja
F2	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.	Høj relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.16 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte gennem investeringer under den fælles landbrugspolitik, som bidrager til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer og produktion af vedvarende energikilder eller biomaterialer

R.26 Andel af bedrifter, der er omfattet af produktiv og ikkeproduktiv investeringsstøtte under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med pleje af naturressourcerne
R.3 Andel af bedrifter, der er omfattet af støtte under den fælles landbrugspolitik til digitale landbrugsteknologier
R.9 Andel af landbrugere, der modtager investeringsstøtte til omstrukturering og modernisering, herunder forbedring af ressourceeffektivitet

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Hovedformålet med denne ordning er at bidrage til den grønne omstilling af landbruget og muliggøre en fleksibel ramme for opnåelse af de forskellige politiske målsætninger om at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra jordbrugsproduktionen gennem støtte til investeringer i nye teknologier.

Sekundære formål med interventionen vil være en økonomisk værdiskabelse i landbrugserhvervet.

Der kan gives tilskud til fysiske investeringer, der understøtter et eller flere af interventionens formål. Det omfatter blandt andet:

- Investeringer i teknologier til reduktion af pesticidforbrug, herunder blandt andet sprøjteteknologi og GPS-udstyr til præcisionssprøjtning eller robotteknologi til mekanisk ukrudtsbekæmpelse.
- Investeringer i teknologier til reduktion af næringsstofforbruget, herunder blandt andet gødningsteknologier til styring af gødning og opsamling af vand/gødning i produktion i væksthus.
- Investeringer i teknologier til reduktion af energiforbruget, herunder klimateknologier til optimal klimastyring i væksthuse, LED-belysning eller energi-effektiv opvarmningsteknologi.
- Investeringer i produktion og forarbejdning af plantebaserede fødevarer.
- Investeringer der understøtter udvikling i vertikalt landbrug.
- Investeringer i teknologier til reduktion af udledningen af klimagasser, herunder blandt andet investeringer i teknologier til fremme af biomasseproduktion, høst, indsamling, lagring, forarbejdning og transport.
- Investeringer i teknologier til omstrukturering og modernisering af husdyrproduktion. Tilskud til denne type investeringer afgrænses til omlægning fra produktion af buræg til anden og mere dyrevelfærdsvenlig produktionsform.

De tilskudsberettigede investeringer bliver udvalgt ved at undersøge hvilke relevante investeringer, der findes på markedet. Det er et krav, at investeringerne går ud over normal praksis og lovkrav. For at sikre at investeringerne går ud over normal praksis, fastsættes en forventet opnået effekt ved etablering af hver enkelt investering. Denne effekt baseres på referenceværdier, altså effekten der opnås ved normal praksis. I tilfælde af overansøgning bliver projekter, blandt andet, prioriteret efter denne effekt. Eksperter indenfor det specifikke område bidrager med effektberegningerne. De tilskudsberettigede investeringer udvælges på baggrund af blandt andet effekt og sektor. I sidste ende udarbejdes en teknologiliste, en liste over tilskudsberettigede investeringer. Kun investeringer fra denne liste er mulige at søge om tilsagn til tilskud til. Teknologilisten er bilag til bekendtgørelsen og fastsættes i ansøgningsrundens gældende bekendtgørelse. Listen kan derfor ændre sig ift. formål, nye teknologier på markedet, nye effekter og lignende.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der kan være synergier til ordningen for etablering af anlæg til grøn bioraffinering og bioordning for varieret planteproduktion, da der blandt andet kan ydes støtte til investeringer i teknologier til fremme af biomasseproduktion, høst, indsamling, lagring, forarbejdning og transport. Derudover kan nogle af de tilskudsberettigede teknologier for gartnerier også støttes under PO frugt og grønt ordningen. Dog kan hvert projekt kun støttes én gang, hvorfor tilsagn om tilskud til samme projekt under to ordninger ikke er muligt. Kontrol af dette foretages på udbetalingstidspunktet.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er landbrugere og gartnere, som ejer eller forpagter en primær jordbrugsbedrift, der har et estimeret årligt arbejdskraftbehov på mindst 830 timer. Arbejdskraftbehov skal være knyttet til primærproduktionen. Derved understøtter ordningen både deltids- og fuldtidsbedrifterne. Ordningen er begrænset til private bedrifter og virksomheder. Offentlige landbrugsbedrifter, såsom f.eks. fængsler, kommuner og Naturstyrelsen, er ikke tilskudsberettigede. Forvaltningsmyndigheden fastsætter dette endeligt i den nationale udmøntning af bekendtgørelsen.

Prioritering

Alle ansøgere skal opfylde en liste af udvælgelseskriterier med det formål at sikre ligebehandling af ansøgere, bedre udnyttelse af finansielle midler og målretning af støtten. Det er krævet, at teknologierne leverer en miljøeffekt. For at sikre en miljøeffekt fastsætter uafhængige eksperter forventelige effekter for de enkelte teknologier. Disse eksperter kommer fra universiteter og vidensorganisationer. Derudover vil det tydeliggøres for ansøgerne, hvilke teknologier der bidrager til henholdsvis en positiv, en neutral og en negativ påvirkning af klimaet.

I tilfælde af overansøgning prioriteres ansøgerne efter blandt andet miljøeffekten. Den specifikke prioriteringsmodel udmøntes i bekendtgørelsen for ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

Tilskud kan ydes til jordbrugere, som ejer eller forpagter jordbrugsbedrifter, samt efterfølgende forarbejdningsindustrier. Tilskud kan ydes til investeringer vedrørende primære jordbrugsprodukter, som er omfattet af bilag 1 til traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Målgrupperne er husdyrbrug, planteavlere og gartnerier, samt aftagere af deres produkter til forarbejdning – afhængig af de specifikke teknologier, der udbydes i de enkelte ansøgningsrunder.

Støttebetingelser fastsættes i ansøgningsrundens gældende bekendtgørelse. Tilskudsbetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen. Før hver ansøgningsrunde udmeldes desuden et sæt tematiske indsatsområder inden for hvilke, der kan ansøges om projekttilskud.

Når forvaltningsmyndigheden åbner en ansøgningsrunde, er det med lukkede kategorier inden for diverse former for miljø- og klimateknologier. De udvælges i samarbejde med blandt andet Aarhus Universitet eller tilsvarende eksperter/universiteter. De teknologier, ansøger vælger i sin ansøgning, vil have en summeret effekt pr. ansøgning. Der kan dog være krav fastlagt i den enkelte bedrifts miljøgodkendelser, der kan betyde, at en given teknologi i særlige situationer ikke er støtteberettiget.

Der kan ikke gives støtte til de ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, der fremgår af artikel 73, stk. 3, i CAP-plan forordningen.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der kan gives tilskud tilinvesteringer i teknologier, som bidrager til en reduktion af miljø- og klimapåvirkningen. Derudover skal effekten af disse gå ud over normal praksis og lovkrav.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**
☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype
☑ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager
☑ enhedsomkostninger
☐ faste beløb
☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Enhedsbeløb for miljø- og klimateknologi er beregnet på baggrund af ansøgningsrunderne i 2017-2019 for den tidligere intervention - Miljøteknologi i landdistriktsprogrammet:
Der er fastsat to enhedsbeløb:

- Miljø-og klimateknologi: 215.000 kr. udbetalt pr. projekt (28.859 EUR) og et maksimalt enhedsbeløb på 258.000 kr.
- Miljø-og klimateknologi (store projekter): 658.000 kr. udbetalt pr. projekt (88.322 EUR) og et maksimalt enhedsbeløb på 106.040 kr.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Støttesatsen defineres ud fra artikel 73, stk. 4, i CAP-plan forordningen:

Rimelige priser vil enten blive beregnet på baggrund af to tilbud eller standardomkostninger, jf. kapitel 4.7, hvilket vil blive fastlagt i bekendtgørelsen for ordningen.

To tilbud vil have sit ophæng i artikel 83, stk. 1(a) i CAP-plan forordningen, som muliggør støtte i form af refusion af støtteberettigede omkostninger, der er afholdt af ansøger. Dvs. både med indsendelse af to tilbud til at fastslå rimeligheden af prisen og efterfølgende fakturaer til at fastslå den endelige refusion af omkostninger.

Standardomkostninger vil blive etableret af forvaltningsmyndigheden på baggrund af støtteberettigede elementer i projektet, når der forefindes historiske data fra tidligere ansøgningsrunder, via markedsundersøgelser eller ved anvendelse af eksperter.

Støttesatsen vil udgøre 40 pct. af det tilskudsberettigede beløb.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte
Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:
☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Hvad var ikke berettiget til støtte?

Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 73, stk. 3, og kapitel 4.7.

Omfatter investeringen kunstvanding?
☐ Ja ☑ Nej
Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, hvad de potentielle vandbesparelser er udtrykt i %
Ikke relevant

Oplysninger om forskellige potentielle vandbesparelser i henhold til type af installation eller infrastruktur (hvis relevant)

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, der påvirker vandområder, hvis tilstand er mindre end god, hvad kravet/kravene til en effektiv reduktion af vandforbruget er udtrykt i %

Ikke relevant

Regional opdeling

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til miljø- og klimateknologier overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

Der ydes kompensation for dele af de fysiske investeringer i fastlagte kategorier af miljø- og klimateknologier vedrørende primære jordbrugsprodukter med henblik på at reducere miljø- og klimapåvirkningen ved jordbrugsproduktionen samt økonomisk værdiskabelse i landbrugserhvervet.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
22.01 - Miljø- og klimateknologi	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.3; R.9	Nej
22.02 - Miljø- og klimateknologi (store projekter	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.16; R.26; R.3; R.9	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

22.01 - Miljø- og klimateknologi

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

22.02 - Miljø- og klimateknologi (store projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
22.01 - Miljø- og klimateknologi (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				28.860,00	28.860,00	28.860,00	28.860,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				34.630,00	34.630,00	34.630,00	34.630,00	
	O.20 (enhed: Operationer)								
22.02 - Miljø- og klimateknologi (store projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				88.322,00	88.322,00	88.322,00	88.322,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				106.040,00	106.040,00	106.040,00	106.040,00	
	O.20 (enhed: Operationer)								
I ALT	O.20 (enhed: Operationer)				33,00	141,00	167,00	126,00	**I alt:** 467,00 **Maks.:** 167,00

	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)				954.327,00	3.570.960,00	3.832.000,00	3.638.720,00	11.996.007,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)				954.327,00	3.570.960,00	3.832.000,00	3.638.720,00	11.996.007,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

23 - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering

Interventionskode (medlemsstat)	23
Interventionens betegnelse	Etablering af anlæg til grøn bioraffinering
Interventionstype	INVEST(73-74) - Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding
Fælles outputindikator	O.20. Antal støttede operationer eller enheder til produktive investeringer på bedrifterne
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Ja ES rabatsystem: Ja LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen kan der gives støtte til produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO3 Forbedre landbrugernes position i værdikæden
SO4 Bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, især ved at mindske drivhusgasemissionerne, øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
SO5 Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer som vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemiske stoffer
SO7 Tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne
SO8 Fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A4	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
C1	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde.	Mellem relevans	Ja
D1	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E1	Fremme miljøvenlig fødevareproduktion.	Meget høj relevans	Ja
E3	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.	Meget høj relevans	Ja

E5	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.	Meget høj relevans	Ja
G4	Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
G6	Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
H3	Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne.	Høj relevans	Ja
H5	Lokal udvikling i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
I2	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.	Meget høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.27 Antal operationer, der bidrager til miljømæssig bæredygtighed, opnåelsen af modvirkning af klimaændringer og tilpasningsmål i landdistrikterne
R.37 Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik
R.39 Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen
Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Hovedformålet med denne ordning er at bidrage til den grønne omstilling af landbruget. Dette gøres ved at støtte opsætningen af bioraffineringsanlæg rundt omkring i landet, hvorfra der kan udvindes proteiner fra planter, såsom græs.

Ordningen skal bidrage til de politiske ønsker om blandt andet at reducere importen af proteiner fra udlandet (primært soja) og sikre en dansk proteinproduktion udvundet fra regionale råvarer, såsom græs. Derved arbejdes der i retning af en reduceret miljø- og klimapåvirkning globalt fra den primære jordbrugsproduktion gennem støtte til bioraffinering, både for konventionelle og økologiske producenter, idet hele det danske landbrug skal levere på klimadagsordenen.

Et sekundært formål med ordningen vil være en økonomisk værdiskabelse i dansk landbrug og en understøttelse af teknologiudviklingen i landbruget og dets følgeerhverv med udbygning af mulighederne for at udvinde proteiner.

Ordningen er en tilsagnsordning, hvor der skal gennemføres en ansøgningsrunde til etablering af projektet, såfremt der er gennemført en forudgående projektrapport, der kan understøtte, at der er potentiale i at gennemføre selve investeringen i teknologien. Projektrapporten kan gennemføres via landdistriktsprogrammet 2014-2022. Projektrapporten danner dermed grundlag for den efterfølgende etablering af projektet.

Der vil være mulighed for flere forskellige modeller for etablering og drift af anlæg. Det kan eksempelvis være, at den samme virksomhed står for dyrkning og høst af råvaren, raffinering og salg af det forarbejdede produkt. Det kan være en sammenslutning af virksomheder fra hvert led i værdikæden.

Der kan gives støtte til fysiske investeringer, der understøtter et eller flere af ordningens formål. Det omfatter blandt andet investeringer i teknologier til bioraffinering, der kan udvinde proteiner.

Teknologierne kan både anlægges på og udenfor jordbrugsbedrifterne.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der er vurderet synergi begrænset til bioordningerne. Synergien vil opstå, såfremt bioraffineringsanlægget kan aftage afslået græs fra ovenstående støttede arealer, selvom udbyttet af græsproteiner fra de pågældende ordninger ikke er højt.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter CVR-registrerede virksomheder såsom landbrugere, fodervirksomheder, biogasselskaber, offentlige landbrugsvirksomheder og sammenslutninger af disse. Forvaltningsmyndigheden fastsætter dette endeligt i den nationale udmøntning af bekendtgørelsen.

Prioritering

Prioriteringsmodellen udmøntes i bekendtgørelsen for ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

Støttebetingelser fastsættes i ansøgningsrundens gældende bekendtgørelse. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

For at opnå tilsagn til etablering af et bioraffineringsanlæg under ordningen skal der enten være ansøgt om og gennemført et tilsagn om projektmodning under landdistriktsprogrammet 2014-2022 eller en tilsvarende gennemført projektmodning for egen regning. Denne projektmodning skal understøtte planlægning og organisering af etablering af anlæg til bioraffinering.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til opsætningen af bioraffineringsanlæg, hvorfra der kan udvindes proteiner fra planter, såsom græs.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**

☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype

☑ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager

☑ enhedsomkostninger

☐ faste beløb

☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Der forventes en stor variation i det ansøgte beløb. Med en støttesats på 65 pct. anslås at der at kunne blive udbetalt mellem 5 mio. kr. og 100 mio. kr. (ca.700.000 EUR – 13 mio. EUR) pr. projekt. Den gennemsnitlige omkostning forventes, derfor at kunne blive relativt høj.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Støttesatsen for etablering af bioraffineringsanlæg er 65 pct. af de støtteberettigede udgifter.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Hvad var ikke berettiget til støtte?

Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 73, stk. 3, og kapitel 4.7.

Omfatter investeringen kunstvanding?

☐ Ja ☑ Nej

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, hvad de potentielle vandbesparelser er udtrykt i %

Ikke relevant

Oplysninger om forskellige potentielle vandbesparelser i henhold til type af installation eller infrastruktur (hvis relevant)

Investeringer i forbedring af eksisterende kunstvandingsanlæg, der påvirker vandområder, hvis tilstand er mindre end god, hvad kravet/kravene til en effektiv reduktion af vandforbruget er udtrykt i %

Ikke relevant

Regional opdeling

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 11 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtte til etablering af anlæg til grøn bioraffinering overholder de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da støtten ydes gennem offentligt finansierede programmer, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til prisstøtte til producenter. Støtten opfylder også de støttespecifikke kriterier i punkt 5 i WTO's grønne boks, hvilket svarer til kriterierne i punkt 11. Desuden overstiger støtteudbetalingerne ikke de ekstra omkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med at leve op til støttens vilkår.

Der ydes kompensation for dele af investeringerne i teknologier til etablering af bioraffinering, der kan udvinde proteiner uden krav om efterfølgende produktion.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
23.01 - Grøn bioraffinering, projekter	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Gennemsnit		R.27; R.37; R.39	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

23.01 - Grøn bioraffinering, projekter

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
23.01 - Grøn bioraffinering, projekter (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.025.000,00	4.025.000,00	4.025.000,00	4.025.000,00	4.025.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			8.054.000,00	8.054.000,00	8.054.000,00	8.054.000,00	8.054.000,00	
	O.20 (enhed: Projekter)			1,00	3,00	5,00	4,00	1,00	**I alt:** 14,00 **Maks.:** 5,00
I ALT	O.20 (enhed: Projekter)			1,00	3,00	5,00	4,00	1,00	**I alt:** 14,00 **Maks.:** 5,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			2.992.650,00	4.987.750,00	7.780.890,00	2.793.140,00	1.396.570,00	19.951.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			2.992.650,00	4.987.750,00	7.780.890,00	2.793.140,00	1.396.570,00	19.951.000,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

INSTAL(75) - Etablering af unge landbrugere og nye landbrugere og virksomheder i landdistrikterne

24 - Etableringsstøtte til unge landbrugere

Interventionskode (medlemsstat)	24
Interventionens betegnelse	Etableringsstøtte til unge landbrugere
Interventionstype	INSTAL(75) - Etablering af unge landbrugere og nye landbrugere og virksomheder i landdistrikterne
Fælles outputindikator	O.25. Antal unge landbrugere, der modtager etableringsstøtte
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Ja Miljø: Nej ES rabatsystem: LEADER: Nej

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

I henhold til ordningen kan der gives støtte til etablering af virksomheder i Danmark, som er helt eller delvist ejet af unge landbrugere, under forudsætning af, at støttebetingelserne opfyldes.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO1 Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevaresikkerheden på lang sigt og diversiteten i landbruget samt sikre den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen
SO7 Tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
A3	Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevareområdet.	Mellem relevans	Ja
G1	Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig.	Mellem relevans	Ja
G3	Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed.	Mellem relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.36 Antal unge landbrugere, der drager fordel af etablering med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder en kønsfordeling
R.37 Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Hovedformålet med tilskudsordningen er at støtte unge landbrugere og unge gartneres etablering eller fastholdelse.

Der kan gives støtte til etablering af landbrugs- eller gartnerivirksomhed på hel- eller deltidsniveau i form af engangsudbetaling.

Synergier og samspil med andre ordninger

Ordningen har ikke synergi eller samspil med andre ordninger.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er virksomheder, der helt eller delvist ejes af landbrugere og gartnere, der ikke er over 40 år (dvs. endnu ikke fyldt 41 år) på ansøgningstidspunktet og som opfylder kravene for en forretningsplan. Forretningsplanen skal blandt andet indeholde en opgørelse af den indledende situation i virksomheden og de udviklingsmålsætninger, der ønskes opnået. Derudover skal de unge landbrugere være driftsledere i virksomheden og have en relevant uddannelse eller relevant, tilstrækkelig og dokumenteret praktisk erfaring (jf. afsnit 4.1.5).

Yderligere støttebetingelser fastlægges endeligt i bekendtgørelsen. For at støtte fastholdelsen af unge landbrugere og gartnere i erhvervet kan etableringer, der er påbegyndt i op til fire år forud for ansøgningstidspunktet være støtteberettiget, såfremt alle tilsagnskriterier desuden er overholdt. Årsagen til dette er, at etableringer af landbrugs- og gartnerivirksomheder kan være forbundet med en række ekstraordinære driftsomkostninger, som skal afholdes for sikre deres levedygtighed. Det kan eksempelvis være:

- Jordprøver, manglende kalkninger, nødvendige vandingstilladelser mv.
- Behov for gennemgribende staldrenoveringer, når tidligere ejer ikke har vedligeholdt og geninvesteret i inventar.
- Markerne kan være forsømte mht. dræn, arronderinger og evt. manglende minivådområder.
- Markerne kan have reduceret produktivitet pga. manglende ukrudtsbekæmpelse.
- Besætningen kan være nedslidt i produktivitet og avlsstandard, hvilket betyder manglende produktivitet. Denne sanering eller indkøb af nye avlsdyr kan betyde flere år, inden besætningen er tilstrækkelig produktiv ift. omkostningerne.

Desuden vil der ofte gå flere år, inden den unge landbruger kan levere driftsregnskaber, der ikke er påvirket negativt af ovenstående udfordringer i drift, samt etableringsomkostninger som ekstra landbrugsrådgivning, juridisk bistand og tinglysningsafgifter.

Prioritering

Prioriteringsmodellen udmøntes i bekendtgørelsen for ordningen under hensyntagen til målsætningerne i artikel 6.

Betingelser for støtteberettigelse

Støttebetingelser fastsættes i ansøgningsrundens gældende bekendtgørelse. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn i henhold til ordningen.

Støttebetingelserne vil foruden definitionerne i artikel 4 på ansøgningstidspunktet omhandle blandt andet krav om enten en købsaftale eller et skøde på fast ejendom, eller en aftale om køb af besætning, driftsinventar og driftsmatriel m.v., eller køb af ejerandele i det ansøgende selskab. Desuden skal den ansøgende virksomhed inden udbetaling af tilskuddet blandt andet have et arbejdskraftbehov svarende til enten en deltids- eller heldtidsbedrift.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til, at unge landbrugere kan etablere landbrugs- eller gartnerivirksomheder, hvori de er

driftsledere. De unge landbrugere skal opfylde definitionen af "ung landbruger", jf. kapitel 4.1.5, og ordningens øvrige støttebetingelser. Der gives støtte til etablering af både hel- og deltidsbedrifter.

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**

☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype

☐ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager

☐ enhedsomkostninger

☑ faste beløb

☐ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Beløbssatsernes størrelse er begrundet i CAP-plan forordningen. For deltidsbedrifter er satsen reduceret, jf. nedenfor.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Støttesatsen er et fast beløb (lump sum) og defineres i to beløbsstørrelser for henholdsvis deltids- og heltidsbedrifter på baggrund af forordningens maksimale støttebeløb på 100.000 EUR jf. artikel 75, stk. 4.

Støtten udbetales som et engangsbeløb i danske kroner.

Støttebeløbet er beregnet for henholdsvis hel- og deltidsbedrifter:

- Bedrifter, der har et årligt arbejdskraftbehov på mindst 1.665 timer vil få et tilsagn på 100.000 EUR.
- Bedrifter, der har et årligt arbejdskraftbehov på mindst 830 og op til 1.665 timer vil få et tilsagn på 50.000 EUR.

Støttesatsen er fastlagt af forvaltningsmyndigheden i henhold til forordningens maksimale støttesats og den enkelte ansøgers beregnede arbejdskraftsbehov, jf. også kapitel 4.7.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☑ Nej ☐ Blandet

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen

Ikke relevant

10 Overholdelse af WTO-regler

Ravgul boks

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er knyttet til produktion og lever ikke op til kriterierne for støtte inden for WTO's grønne boks. Støtten er heller ikke af produktionsbegrænsende karakter og er således klassificeret som gul.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(c) - Operationer, der modtager støtte fra midler, der er overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 17 og 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
24.01 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, fuldtid	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Homogen		R.36; R.37	Nej
24.02 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, deltid	Tilskud	91(3)(c)-DK-100,00%	Homogen		R.36; R.37	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

24.01 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, fuldtid

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

24.02 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, deltid

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
24.01 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, fuldtid (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.25 (enhed: Støttemodtagere)		141,00	141,00	141,00	141,00	141,00		**I alt:** 705,00 **Maks.:** 141,00
24.02 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, deltid (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.25 (enhed: Støttemodtagere)		235,00	235,00	235,00	235,00	235,00		**I alt:** 1.175,00 **Maks.:** 235,00

I ALT	O.25 (enhed: Støttemodtagere)		376,00	376,00	376,00	376,00	376,00		**I alt:** 1.880,00 **Maks.:** 376,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00		129.360.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00		129.360.000,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)		25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00		129.355.090,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)		25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00		129.355.090,00

COOP(77) - Samarbejde

25 - LAG

Interventionskode (medlemsstat)	25
Interventionens betegnelse	LAG
Interventionstype	COOP(77) - Samarbejde
Fælles outputindikator	O.31. Antal støttede lokaludviklingsstrategier (LEADER) eller forberedende aktioner
Bidrag til krav om øremærkning af/på	Generationsskifte: Nej Miljø: Nej ES rabatsystem: LEADER: Ja

1 Territorialt anvendelsesområde og, hvis det er relevant, regional dimension

Territorialt anvendelsesområde: **National**

Kode	Beskrivelse
DK	Danmark

Beskrivelse af det territoriale anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til landdistrikter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

2 Relaterede specifikke målsætninger, tværgående målsætning og relevante sektormål

Kode + beskrivelse for SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER UNDER DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK Anbefalede specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne interventionstype er angivet med fed skrift
SO7 Tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne
SO8 Fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug
SO9 Forbedre den måde, hvorpå landbruget i EU reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder til sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens

3 Behov, der er omfattet af interventionen

Kode	Beskrivelse	Prioritering på niveauet for den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik	Behandlet i den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik
G2	Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion).	Mellem relevans	Ja
G4	Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
G5	Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes.	Mellem relevans	Ja
G6	Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
H1	Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne.	Mellem relevans	Delvis
H2	Landdistrikterne skal være attraktive.	Mellem relevans	Ja
H3	Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne.	Høj relevans	Ja
H4	Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja
H5	Lokal udvikling i landdistrikterne.	Mellem relevans	Ja

I3	Styrke iværksætteri inden for bæredygtig og klimavenlig fødevareproduktion.	Høj relevans	Ja

4 Resultatindikator(er)

Kode for RESULTATINDIKATORER + Beskrivelse Anbefalede resultatindikatorer for de udvalgte specifikke målsætninger under den fælles landbrugspolitik for denne intervention er angivet med fed skrift
R.37 Støtte til nye arbejdspladser i projekter under den fælles landbrugspolitik
R.38 Andel af befolkningen i landdistrikter, der er omfattet af lokale udviklingsstrategier
R.39 Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder inden for bioøkonomi, der er etableret med støtte under den fælles landbrugspolitik
R.41 Andel af befolkningen i landdistrikter, der gennem den fælles landbrugspolitiks støtte har forbedret adgang til tjenester og infrastruktur

5 Specifik udformning af, krav til og betingelser for støtteberettigelse i forbindelse med interventionen

Beskriv de specifikke målsætninger for og indholdet af interventionen, herunder specifik målretning, udvælgelsesprincipper, sammenhæng med relevant lovgivning og andre interventioner/operationer i begge søjler og andre relevante oplysninger.

Formålet med ordningen er at styrke den socioøkonomiske struktur og udvikling i landdistrikterne, både hvad angår erhvervsudvikling, rammevilkår, bæredygtig udvikling og grøn omstilling gennem LEADER-tilgangen. Gennem ordningen understøttes en afbalanceret territorial udvikling af landdistrikternes økonomi og levevilkår, inklusiv etablering af arbejdspladser og fastholdelse af beskæftigelsen i andre erhverv end landbruget.

Denne ordning indeholder følgende tre delordninger:

1. *Mobilisering af lokale aktører*, herunder:
   - Oprettelse af lokale aktionsgrupper, forberedelse og udarbejdelse af den lokale udviklingsstrategi, netværksdannelse og kapacitetsopbygning af lokale aktører, kompetenceudvikling (f.eks. af aktionsgruppens bestyrelse og koordinator), mv.

2. *Drift af en lokal aktionsgruppe*
   - Forvaltning og gennemførelse af den lokale udviklingsstrategi.
   - Aktivitetsstyring under den lokale udviklingsstrategi med henblik på udveksling af informationer og fremme af gennemførelsen af strategien, samt at bistå potentielle ansøgere med udvikling af projekter og forberedelse af ansøgninger.
   - Forberedelse og gennemførelse af de lokale aktionsgruppers samarbejdsaktiviteter både interregionalt og transnationalt med aktører fra øvrige medlemslande.

3. *Gennemførelse af operationer* (projektstøtte) under en lokal udviklingsstrategi, når denne er godkendt af Udvælgelseskomiteen. Gennemførelsen relaterer sig til nedenstående målsætninger, hvorunder projekterne skal kunne søges. Det skal blandt andet være muligt at anvende umbrella-projekter, smart village projekter og transnationale projekter under denne delordning.

Indsatsområde A støtter projekter, der fremmer job- og vækstskabende erhvervsudvikling, med fokus på:
- Etablering og udvikling af mikrovirksomheder og små virksomheder.
- Fremme af erhvervssamarbejde.
- Bæredygtig udvikling og grøn omstilling.

Indsatsområde B støtter projekter, der forbedrer rammevilkårene for at leve og bo i landdistrikterne med fokus på:
- Basale servicefaciliteter.

- Fornyelse i landsbyer.
- Kultur- og foreningslivet.
- Bæredygtig udvikling og grøn omstilling.

I Danmark er der stor fokus på at understøtte udviklingen i landdistrikterne. Der er flere politiske tiltag, på mange forskellige ministerområder, der sikrer balance mellem land og by. Desuden er der en national Landdistriktspulje, jf. afsnit 3.1.1, der også yder støtte til projekter og andre tiltag i de danske landdistrikter. Puljen har til formål at fremme levevilkårene i landdistrikterne og på de små øer.
I forhold til aktiviteter relateret til social inklusion, som ikke er eksplicit nævnt som et indsatsområder for LEADER, håndteres dette af andre ministerier, f.eks. Udlændinge og Integrationsministeriet.

Synergier og samspil med andre ordninger
Der er synergi til ordninger, der relaterer sig til artikel 73 om investeringer.

Definer støtteberettigede modtagere og specifikke støtteberettigelseskriterier, hvor det er relevant, i relation til støttemodtageren og området

Berettigede støttemodtagere
Enhver fysisk eller juridisk person eller grupper af fysiske eller juridiske personer kan søge om at få støtte, for eksempel foreninger, enkeltpersoner, små og mikrovirksomheder, organisationer, almennyttige sammenslutninger og offentlige myndigheder. Små og mikrovirksomheder determineres ud fra EU's definitioner. Støttemodtagere vil blive defineret i bekendtgørelsen.

Plan- og Landdistriktsstyrelsen er støttemodtager i forhold til aktiviteter rettet mod partnerskabet, herunder mobilisering, IT-udvikling, information om de nye muligheder, kompetenceudvikling og forberedelse af lokale aktører til en ny programperiode.

Prioritering
Prioritering af projekter, der indstilles til tilsagn, sker på baggrund af grundkriterier fastsat af Plan- og Landdistriktsstyrelsen og underkriterier, der fremgår af den enkelte lokale udviklingsstrategi. Disse kriterier vil være kendte på forhånd og vil fremgå af ansøgningsskema. Når og såfremt Plan- og Landdistriktsstyrelsen godkender de enkelte udviklingsstrategier, etableres en LAG, der agerer i det konkrete lokalområde.

Betingelser for støtteberettigelse
Betingelser for støtteberettigelse er defineret af bestemmelserne om støtte, jf. artikel 77, 79 og 75 i CAP-plan forordningen samt artikel 31-34 i forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik.

I bekendtgørelsen opstilles klare og objektive kriterier for, hvornår en ansøgning er støtteberettiget (støttebetingelser) samt, hvordan ansøgningerne skal prioriteres for at målrette støttemidlerne til de projekter, der har den største merværdi. Anvendelsen af kriterierne skal være transparent og konsistent.

Støttebetingelserne skal være opfyldt for, at ansøger kan modtage tilsagn. Ansøger skal opfylde betingelserne fuldt ud. Støttebetingelser kan både blive fastsat via EU-lovgivning i form af forordninger, gennemførelsesbestemmelser og delegerede retsakter, men kan også være nationalt fastsatte regler etableret af den nationale forvaltningsmyndighed. Nationalt fastsatte støttebetingelser har samme juridiske gyldighed som betingelser fastsat via EU-lovgivningen. Støttebetingelserne skal være enkle at kontrollere. Hvis en støttebetingelse ikke opfyldes, kan ansøgningen ikke imødekommes. Hvis ansøger allerede har

modtaget støtte, men det viser sig, at vedkommende ikke har opfyldt støttebetingelserne, anmodes vedkommende om tilbagebetaling af støtten.

Definer støtteberettiget støttetype (ikke-IFKS) eller forpligtelser (IFKS) og andre forpligtelser

Der gives støtte til mobilisering af lokale aktører, drift af lokale aktionsgrupper og til gennemførelse af operationer (projektstøtte).

6 Identifikation af relevante referenceelementer

(relevante GLM-normer, lovgivningsbestemte forvaltningskrav og andre obligatoriske krav indført ved national ret og EU-retten), hvor det er relevant, beskrivelse af de specifikke relevante forpligtelser i henhold til de lovbestemte forvaltningskrav og en redegørelse for, hvordan forpligtelsen går ud over de obligatoriske krav (som omhandlet i artikel 28, stk. 5, artikel 70, stk. 3, og artikel 72, stk. 5)

Ikke relevant

7 Støtteform og -sats/beløb/beregningsmetoder

Støtteform

☑ **Tilskud**

☐ **Finansielt instrument**

Betalingstype

☑ godtgørelse af støtteberettigede omkostninger, der faktisk er afholdt af en støttemodtager

☑ enhedsomkostninger

☑ faste beløb

☑ finansiering efter fast takst

Grundlag for etablering

Enhedsbeløbet baseres på den indikative årlige finansielle allokering og det forventede antal af lokale aktionsgrupper.

Omfang af støtte på støttemodtagerniveau

Regler for støttesatser fastsættes endeligt i bekendtgørelsen afhængig af indsatsområder. Standardomkostninger, såsom enhedsbeløb, engangsbetalinger og flat-rate finansiering, kan anvendes og vil også blive fastsat i bekendtgørelsen.

For ovenstående delordning 1: Mobilisering af aktører og delordning 2: Drift af lokal aktionsgruppe, vil støttesatsen være på 100 pct., og for delordning 3: Gennemførelse af operationer (projektstøtte) vil støttesatsen til støttemodtager generelt være på maksimum 50 pct.

Ifølge CAP-plan forordning, artikel 68, stk. 4, litra c, iv, kan der dog ydes støtte på op til 100 pct. til ikke-produktive investeringer, der støttes via lokale udviklingsstrategier, dette kan f.eks. være samarbejdsprojekter. Hvis der er tale om produktive investeringer udgør den maksimale støttesats 65 pct. (artikel 68, stk.4).

I forhold til ovenstående delordning 2: Drift af en lokal aktionsgruppe, vil der blive udarbejdet standardomkostninger på basis af Fællesforordningens (EU 2021/1060) artikel 53 og 54.

Uddybende forklaring

Ikke relevant.

8 Oplysninger om vurdering af statsstøtte

Interventionen falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF og er underlagt statsstøttevurdering:

☐ Ja ☐ Nej ☑ Blandet

Redegørelse for støtteaktiviteter, der falder uden for anvendelsesområdet for artikel 42 i TEUF

Støtte til projekter kan i visse tilfælde indebære statsstøtte. De minimis anvendes til erhvervsprojekter, i de tilfælde, det vurderes at være relevant.

Type statsstøtteinstrument, der skal anvendes i forbindelse med godkendelsen:
☐ Meddelelse ☐ den generelle gruppefritagelsesforordning ☐ forordningen om gruppefritagelse for landbrugsstøtte ☑ de minimis-forordningen

Yderligere oplysninger:
☐ Medlemsstaten har endnu ikke valgt instrument(-et/-erne) og har anført alternativerne. Der betales ikke støtte til støttemodtagerne før den dato, hvorpå godkendelsen af det valgte instrument får virkning. ☐ Medlemsstaten har valgt instrumentet, som anført, men der er endnu ikke opnået godkendelse. Der betales ikke støtte til støttemodtagerne før den dato, hvorpå godkendelsen får virkning.
☐ Medlemsstaten har valgt instrumentet, som anført, der er opnået godkendelse og SA-nummeret er blevet indikeret til meddelelse, den generelle gruppefritagelsesforordning eller forordningen om gruppefritagelse for landbrug.

9 Supplerende spørgsmål/oplysninger, der er specifikke for interventionstypen
Hvad er merværdien af Leadermetodens tilgang til udvikling af landdistrikterne rettet mod?

LEADER tankegangen er bærende for LAG arbejdet i Danmark, hvor den nærdemokratiske tilgang og beslutningsprocessen fra idé til projekt er vigtig, og er med til at fremme det lokale engagement og den lokale udvikling.

LEADER metoden forudsætter, at lokal udvikling sker ud fra en vedtaget strategi og i et lokalt offentligt-privat partnerskab, bestående af både virksomheder, foreninger, private personer og offentlige institutioner, som samles i én forening/ en lokal aktionsgruppe.

LEADER bygger på syv principper, som skaber en lokal merværdi, herunder f.eks. bottom-up strategien, samarbejde mellem lokale, tværsektorielle partnerskaber, udarbejdelsen af lokale og innovative udviklingsstrategier og lokalt, tværsektorielt (netværks)samarbejde.

Merværdien er således tæt knyttet til elementer, som er direkte afledt af at uddelegere kompetence og ressourcer til de lokale aktionsgrupper, som bygger på lokalkendskab og en solid forankring i lokalsamfundet. Dette fører til en bedre udvælgelse af projekter, der er relevante for netop det lokalsamfund, hvori de finder sted. LEADER er desuden mere end de projekter, der kan opnå tildeling af midler. Det er også synergien mellem samarbejder mellem forskellige brancher, virksomheder, frivillige organisationer osv. der arbejder for at udvikle og forbedre vilkårene og kompetencerne i landdistrikterne.

Med andre ord skabes merværdien netop ved, at der i LAG-bestyrelserne via netværk og vidensdeling sker en øget social kapital.

Med LEADER-principperne kan der skabes resultater, der ikke ellers ville være opnået. Principperne tilfører en større nytteværdi i det enkelte projekt og den lokale aktionsgruppes arbejde generelt, som ikke nødvendigvis var fremkommet uden inddragelsen af den lokale aktionsgruppe og det deraf følgende samspil mellem aktørerne og mellem projekterne. LEADER-metoden kan derfor mere end at støtte f.eks. mikro- og små virksomheder samt øvrige aktører i deres normale aktiviteter – den kan tilføre en større nytteværdi, for eksempel ved at skabe netværk, der fremmer tværsektorielt og nyskabende samarbejde, og sætte projekterne ind i en større sammenhæng, der giver de bedste løsninger på de lokale udfordringer.

Ved at fastholde de to overordnede indsatsområder (med underpunkter) nævnt tidligere, lægges der op til at de enkelte aktionsgrupper, i deres udviklingsstrategi, har mulighed for at tage hånd om de udfordringer og potentialer, der er lige netop i deres geografiske område. Dette understøtter LEADER tilgangen med lokal forankring og understøtter merværdien af LEADER.

Beskriv hvordan de grundlæggende krav og principper i forbindelse med Leadermetoden vil blive sikret gennem leveringsmodellen

Ved at understøtte hver lokal aktionsgruppes driftsomkostninger under LEADER-indsatsen og ved at sikre kompetenceudvikling blandt aktører involveret i lokale aktionsgrupper, bliver de lokale aktionsgrupper i stand til at prioritere mellem udviklingsprojekter, der indstilles til tilskud. Arbejdsfordelingen mellem de lokale aktionsgrupper og den centrale myndighed videreføres fra programperioden 2014-2022, så de lokale aktionsgrupper, inden for rammerne af den godkendte lokale udviklingsstrategi fortsat skal prioritere og indstille lokale udviklingsprojekter til tilskud og være opsøgende i forhold til potentielle projektholdere. Den centrale myndighed foretager legalitetskontrol, træffer endelige beslutninger, udbetaler og kontrollerer.

Er der planlagt støtte fra flere end én EU-fond?

☐ Ja ☑ Nej

Vil muligheden for ledende fond blive anvendt?

☐ Ja ☑ Nej

10 Overholdelse af WTO-regler

Grøn boks

Punkt 2 i bilag 2 WTO

Redegørelse for, hvordan interventionen overholder de relevante bestemmelser i bilag 2 til WTO-aftalen om landbrug, som fastsat i denne forordnings artikel 10 og i bilag II til denne forordning (grøn boks)

Støtten er i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i punkt 1 i WTO's grønne boks, da den ydes gennem et offentligt finansieret program, ikke involverer overførsler fra forbrugerne og ikke bidrager til at yde prisstøtte til producenterne. Desuden er de støttespecifikke kriterier, der er fastsat i punkt 2 i WTO's grønne boks, overholdt, da støtten ikke involverer direkte betalinger til producenter eller forarbejdningsvirksomheder.

Der ydes støtte til mobilisering af lokale aktører, drift af lokale aktionsgrupper, og gennemførelse af operationer (projekter). Støtten ydes med henblik på at styrke den socioøkonomiske struktur og udvikling i landdistrikterne, både hvad angår erhvervsudvikling, rammevilkår, bæredygtig udvikling og grøn omstilling gennem LEADER-tilgangen. Støtten ydes som en kompensation for afholdte udgifter.

11 Gældende bidragssats(er) for denne intervention

Region	Artikel	Gældende sats	Minimumssats	Maksimumssats
DK - Danmark	91(3)(b) - Betalinger som omhandlet i artikel 70, betalinger som omhandlet i artikel 72, støtte til ikkeproduktive investeringer som omhandlet i artikel 73, støtte til projekterne i operationelle grupper under EIP som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra a), og for Leaderprogrammet som omhandlet i artikel 77, stk. 1, litra b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Planlagte enhedsbeløb — Definition

Planlagt enhedsbeløb	Støttetype	Bidragssats(er)	Type planlagt enhedsbeløb	Region(er)	Resultatindikator(er)	Er enhedsbeløbet baseret på fremførte udgifter?
25.01 - LEADER/LAG	Tilskud	91(3)(b)-DK-80,00%	Gennemsnit		R.37; R.38; R.39; R.41	Nej

Forklaring og begrundelse for enhedsbeløbets værdi

25.01 - LEADER/LAG

Se afsnit om støttesatser og beregning heraf.

13 Planlagte enhedsbeløb — Finansieringsoversigt med output

Planlagt enhedsbeløb	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I alt 2023-2029
25.01 - LEADER/LAG (Tilskud - Gennemsnit)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)	2.132.670,00	2.387.515,00	2.243.424,00	2.225.942,00	2.225.942,00	2.185.787,00	2.195.152,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.31 (enhed: Strategier)	26,00							**I alt:** 26,00 **Maks.:** 26,00
I ALT	O.31 (enhed: Strategier)	26,00							**I alt:** 26,00 **Maks.:** 26,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	2.400.524,00	4.660.259,00	10.104.681,00	10.064.194,00	10.080.333,00	10.075.469,00	10.442.540,00	57.828.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	1.920.419,20	3.728.207,20	8.083.744,80	8.051.355,20	8.064.266,40	8.060.375,20	8.354.032,00	46.262.400,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

6 Finansieringsplan

6.1 Oversigtstabel

	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	I alt
	Direkte betalinger (CY N=FY N+1 i henhold til forordning (EU) 2021/2115	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	
1	Oprindelige tildelinger til direkte betalinger (oprindeligt bilag V)	Ikke relevant	862.367.277,00	862.367.277,00	862.367.277,00	862.367.277,00	862.367.277,00	4.311.836.385,00
2	Bomuld (bilag VIII)	Ikke relevant						
3	Oprindelige tildelinger af direkte betalinger ekskl. bomuld (oprindeligt bilag IX)	Ikke relevant	862.367.277,00	862.367.277,00	862.367.277,00	862.367.277,00	862.367.277,00	4.311.836.385,00
4	Koblet indkomststøtte (artikel 96)	Ikke relevant	47.651.003,34	44.157.926,10	40.671.133,25	37.046.607,00	33.557.041,77	203.083.711,46
5	Overførsel til ELFUL, samlet beløb (fleksibilitet og nedsættelse) Beregnet beløb	Ikke relevant	56.053.873,00	44.843.098,00	47.430.200,00	44.843.098,00	Ikke relevant	193.170.269,00
6	Samlet fleksibilitet — (artikel 103, stk. 1, litra a)) — beløb	Ikke relevant	56.053.873,00	44.843.098,00	47.430.200,00	44.843.098,00	Ikke relevant	193.170.269,00
7	Hvis over 25 %: heraf til de miljø- og klimarelaterede målsætninger (artikel 103, stk. 2, litra a)) — beløb	Ikke relevant					Ikke relevant	
8	Hvis over 25 %: heraf til etablering af unge landbrugere (artikel 103, stk. 2, litra b)) — beløb	Ikke relevant					Ikke relevant	
9	Samlet fleksibilitet i %	Ikke relevant	6,50	5,20	5,50	5,20	Ikke relevant	5,60
10	Overførsel af det anslåede resultat af nedsættelsen til ELFUL, hvis det er relevant (artikel 17, stk. 5)	Ikke relevant					Ikke relevant	
11	Overførsel til interventionstyper i andre sektorer (artikel 88, stk. 6) — beløb	Ikke relevant						
12	Overførsel til interventionstyper i andre sektorer (artikel 88, stk. 6) — procentsats	Ikke relevant						
13	Overført fra ELFUL: beløb (artikel 103, stk. 1, litra b))	Ikke relevant					Ikke relevant	
16	Justeret tildeling til direkte betalinger (bilag V)	Ikke relevant	806.313.404,00	817.524.179,00	814.937.077,00	817.524.179,00	862.367.277,00	4.118.666.116,00
17	Justerede tildelinger til direkte betalinger ekskl. bomuld inden overførsel af nedsættelse (bilag IX)	Ikke relevant	806.313.404,00	817.524.179,00	814.937.077,00	817.524.179,00	862.367.277,00	4.118.666.116,00

	EGFL, sektorspecifik i henhold til forordning (EU) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	I alt
18	Vin (bilag VII)						Ikke relevant	
19	Biavl (bilag X)	208.128,00	295.539,00	295.539,00	295.539,00	295.539,00	Ikke relevant	1.390.284,00
22	Interventionstyper i andre sektorer (artikel 42, litra f)) fra direkte betalinger	Ikke relevant						
	ELFUL i henhold til forordning (EU) 2021/2115	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
23	Oprindelig tildeling fra medlemsstaten til ELFUL (bilag XI)	75.934.060,00	75.934.060,00	75.934.060,00	75.934.060,00	75.934.060,00	Ikke relevant	379.670.300,00
24	Fleksibilitetsoverførsel til direkte betalinger (artikel 103, stk. 1, litra b), og stk. 2, litra b)) — beløb						Ikke relevant	
25	Procent						Ikke relevant	
26	Overført fra direkte betalinger (fleksibilitet og anslået nedsættelse) (artikel 17 og 103)	80.048.000,00	56.053.873,00	44.843.098,00	47.430.200,00	44.843.098,00	Ikke relevant	273.218.269,00
27	Tildelt InvestEU (artikel 81)						Ikke relevant	
28	Tildelt LIFE — (artikel 99) — beløb						Ikke relevant	
28a	Tildelt Erasmus — (artikel 99) — beløb						Ikke relevant	
28b	Fremførsel af beløb fra førtidspensionering (artikel 155, stk. 2, litra a), artikel 23 i forordning (EF) nr. 1698/2005) — beløb						Ikke relevant	
30	Justerede tildelinger fra medlemsstaterne til ELFUL (bilag XI)	155.982.060,00	131.987.933,00	120.777.158,00	123.364.260,00	120.777.158,00	Ikke relevant	652.888.569,00
	Regnskabsår, minimumskrav til udgifter i henhold til forordning (EU) 2021/2115	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
31	Forbeholdt Leaderprogrammet (artikel 92, stk. 1) — mindst 5 % i løbet af perioden beregnet procentsats	7,69	6,49	7,09	6,94	7,09	Ikke relevant	7,09
32	Forbeholdt Leaderprogrammet — beløb	12.000.000,00	8.565.600,00	8.565.600,00	8.565.600,00	8.565.600,00	Ikke relevant	46.262.400,00
33	Forbeholdt miljø- og klimarelaterede målsætninger under ELFUL (artikel 93) (min. 35 %) — undtagen regionerne i den yderste periferi beregnet procentsats	38,91	58,49	67,31	87,06	86,91	Ikke relevant	66,10
34	Forbeholdt miljø- og klimarelaterede målsætninger under ELFUL — beløb	60.697.636,40	77.194.557,02	81.296.428,52	107.396.731,54	104.964.928,52	Ikke relevant	431.550.282,00
35	- Heraf for artikel 70	10.881.634,00	11.461.361,00	27.637.630,52	30.748.634,88	36.132.446,00	Ikke relevant	116.861.706,40
36	- Heraf for artikel 71 (50 %)	3.925.500,00	1.308.500,00	1.308.500,00			Ikke relevant	6.542.500,00
37	- Heraf for artikel 72	32.148.171,00	32.148.171,00				Ikke relevant	64.296.342,00
38	— heraf med henblik på artikel 73 i forbindelse med de specifikke målsætninger i artikel 6, stk. 1, litra d), e) og f), og, for så vidt angår dyrevelfærd, i artikel 6, stk. 1, litra i)	13.742.331,40	32.276.525,02	52.350.298,00	76.648.096,66	68.832.482,52	Ikke relevant	243.849.733,60
38a	— heraf med henblik på artikel 74 i forbindelse med de specifikke målsætninger i artikel 6, stk. 1, litra d), e) og f)						Ikke relevant	
39	Forskel i forhold til minimumsbeløbet	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	203.039.282,85
39a	Skal forbeholdes unge landbrugere (bilag XII) — (artikel 95) (hvis kun direkte betalinger: årlige beløb skal respekteres)	Ikke relevant	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	129.355.090,00
39b	Forbeholdt unge landbrugere	70.000.000,00	37.000.000,00	22.360.000,00				129.360.000,00
40	Forbeholdt unge landbrugere — nødvendigt for at opfylde minimumskrav	70.000.000,00	37.000.000,00	22.355.090,00				129.355.090,00

41	— gennem supplerende indkomststøtte til unge landbrugere (under direkte betalinger)	Ikke relevant						
42	"heraf krævet for at opfylde minimumskrav" — grundlag for omvendt loft	Ikke relevant						
43	— gennem investeringer foretaget af unge landbrugere (vægtet med 50 %) (i forbindelse med udvikling af landdistrikter)						Ikke relevant	
44	"heraf krævet for at opfylde minimumskrav" — grundlag for omvendt loft						Ikke relevant	
45	— etablering af unge landbrugere (i forbindelse med udvikling af landdistrikter)	70.000.000,00	37.000.000,00	22.360.000,00			Ikke relevant	129.360.000,00
46	"heraf krævet for at opfylde minimumskrav" — grundlag for omvendt loft	70.000.000,00	37.000.000,00	22.355.090,00			Ikke relevant	129.355.090,00
47	Minimumsbeløb, der skal forbeholdes bio-ordninger (artikel 97)	Ikke relevant	201.578.351,00	204.381.044,75	203.734.269,25	204.381.044,75	215.591.819,25	1.029.666.529,00
48	Rabat (hvis det er relevant — valgfrit for medlemsstaterne)	Ikke relevant	94.584.638,24	82.208.554,32	48.575.548,35	1.122.414,18		226.491.155,09
49	Årlige beløb forbeholdt bio-ordninger under direkte betalinger	Ikke relevant	106.993.712,76	122.172.490,43	155.158.720,90	203.258.630,57	231.749.946,46	819.333.501,12
50	Heraf beløb, der kompenserer for underudnyttelse i tidligere år	Ikke relevant	Ikke relevant					
51	Samlet beløb til bio-ordninger, herunder rabat	Ikke relevant	201.578.351,00	204.381.044,75	203.734.269,25	204.381.044,75	231.749.946,46	1.045.824.656,21
52	Kompensationsbeløb i forbindelse med udviklingen af landdistrikter for igangværende bioordninger (artikel 97, stk. 6, litra b), artikel 97, stk. 7, litra b), og artikel 97, stk. 9, litra b))	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	
52a	Heraf med henblik på artikel 70 om kompensation for igangværende bio-ordninger (artikel 97, stk. 6, litra b), artikel 97, stk. 7, litra b), og artikel 97, stk. 9, litra b))	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	
53	Procentsats forbeholdt omfordelingsbetaling (artikel 29) — mindst 10 % årligt anvendt på række 17, medmindre der gælder en undtagelse	Ikke relevant						

6.2 Detaljerede finansielle oplysninger og opdeling pr. intervention og planlægning af output

6.2.1 Direkte betalinger

	Regnskabsår	2024	2025	2026	2027	2028	I alt 2024-2028
	Kalenderår N = regnskabsår N-1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
	Justeret tildeling til direkte betalinger (bilag V)	806.313.404,00	817.524.179,00	814.937.077,00	817.524.179,00	862.367.277,00	4.118.666.116,00
	Bomuld (bilag VIII)						
	Justerede tildelinger til direkte betalinger ekskl. bomuld inden overførsel af nedsættelse (bilag IX)	806.313.404,00	817.524.179,00	814.937.077,00	817.524.179,00	862.367.277,00	4.118.666.116,00
	Overførsel af det anslåede resultat af nedsættelsen til ELFUL, hvis det er relevant (artikel 17, stk. 5)					Ikke relevant	
	Højeste vejledende finansielle tildeling (artikel 87, stk. 3)	651.668.687,90	651.193.762,47	619.107.222,85	577.218.941,43	597.060.288,77	
	Afkoblede interventioner (artikel 16, stk. 2)						
BISS (21)	**Grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed**						
1	Basisindkomststøtte (Grundbetaling)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
1.01 - Basisindkomststøtte, EUR pr. ha. (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	254,96	255,37	243,20	227,23	235,50	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	247,31	247,71	235,90	220,41	228,44	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	270,26	268,14	255,36	238,59	247,28	
	O.4 (enhed: Hektar)	2.555.964,00	2.550.001,00	2.545.612,00	2.540.170,00	2.535.205,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	651.668.581,44	651.193.755,37	619.092.838,40	577.202.829,10	597.040.777,50	3.096.198.781,81
TOTAL	O.4 (enhed: Hektar)	2.555.964,00	2.550.001,00	2.545.612,00	2.540.170,00	2.535.205,00	12.726.952,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	651.668.687,90	651.193.762,47	619.107.222,85	577.218.941,43	597.060.288,77	3.096.248.903,42
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
	Heraf udgifter, der skal fremføres (gælder kun for bio-ordningen og kun med betalingstypen "betalinger, der kompenserer" (artikel 31, stk. 7, litra b)), hvis interventionen omfatter fremførsel)						
Eco-scheme (31)	**Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd**						
10	Bioordning for ny reguleringsmodel	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
10.01 - Ny reguleringsmodel, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb				93,96	127,52	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed				85,00	115,00	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)				103,00	140,00	
	O.8 (enhed: Hektar)				431.429,00	514.737,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb				40.537.068,84	55.015.826,08	95.552.894,92
TOTAL	O.8 (enhed: Hektar)				431.429,00	514.737,00	946.166,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)				40.537.068,84	65.639.262,24	106.176.331,08
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
Eco-scheme (31)	**Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd**						
5	Bioordning for økologisk arealstøtte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
5.01 - Basisstøtte, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	116,78	161,07	161,07	161,07	161,07	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	105,00	161,07	161,07	161,07	161,07	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	128,00	201,34	201,34	201,34	201,34	
	O.8 (enhed: Hektar)	59.663,00	113.840,00	262.561,00	300.559,00	317.586,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	6.967.445,14	18.336.208,80	42.290.700,27	48.411.038,13	51.153.577,02	167.158.969,36
5.02 - Omlægningstillæg, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	214,77	214,77	214,77	214,77	214,77	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	193,00	193,29	193,29	193,29	193,29	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	236,00	236,25	236,25	236,25	236,25	
	O.8 (enhed: Hektar)	27.700,00	35.861,00	51.800,00	51.800,00	51.800,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	5.949.129,00	7.701.866,97	11.125.086,00	11.125.086,00	11.125.086,00	47.026.253,97
5.03 - N-tillæg,	Planlagt enhedsbeløb	87,25	87,25	87,25	87,25	87,25	

EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	79,00	78,53	78,53	78,53	78,53	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	96,00	95,98	95,98	95,98	95,98	
	O.8 (enhed: Hektar)	22.941,00	43.770,00	100.955,00	115.564,00	122.107,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	2.001.602,25	3.818.932,50	8.808.323,75	10.082.959,00	10.653.835,75	35.365.653,25
5.04 - Frugt/bær-tillæg, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	536,91	536,91	536,91	536,91	536,91	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	483,00	483,22	483,22	483,22	483,22	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	591,00	590,60	590,60	590,60	590,60	
	O.8 (enhed: Hektar)	492,00	939,00	2.166,00	2.479,00	2.620,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	264.159,72	504.158,49	1.162.947,06	1.330.999,89	1.406.704,20	4.668.969,36
TOTAL	O.8 (enhed: Hektar)	110.797,00	194.410,00	417.482,00	470.402,00	494.113,00	1.687.204,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	15.182.452,89	30.361.230,56	63.387.259,69	70.950.100,52	74.339.223,01	254.220.266,67
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
Eco-scheme (31)	**Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd**						
6	Bioordning for miljø- og klimavenligt græs	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
6.01 - Miljø- og klimavenligt græs, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	201,34	201,34	201,34	201,34	201,34	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	181,00	181,21	181,21	181,21	181,21	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	221,00	251,68	251,68	251,68	251,68	
	O.8 (enhed: Hektar)	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	199.326.600,00
TOTAL	O.8 (enhed: Hektar)	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	198.000,00	990.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	39.865.320,00	199.326.600,00
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
Eco-scheme (31)	**Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd**						
7	Bioordning for ekstensivering med slæt	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
7.01 - Ekstensivering med slæt, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	473,29	473,29	473,29	473,29	473,29	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	426,00	425,96	425,96	425,96	425,96	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	521,00	638,94	638,94	638,94	638,94	
	O.8 (enhed: Hektar)	38.003,00	38.003,00				
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	17.986.439,87	17.986.439,87				35.972.879,74
TOTAL	O.8 (enhed: Hektar)	38.003,00	38.003,00				76.006,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	17.986.439,87	17.986.439,87				35.972.879,74
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
Eco-scheme (31)	**Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd**						
8	Bioordning for varieret planteproduktion	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
8.01 - Varieret planteproduktion, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	82,55	82,55	82,55	82,55	82,55	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	74,00	74,30	74,30	74,30	74,30	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	91,00	103,19	103,19	103,19	103,19	
	O.8 (enhed: Hektar)	188.613,00	188.613,00	188.130,00	188.130,00	188.130,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	15.570.003,15	15.570.003,15	15.530.131,50	15.530.131,50	15.530.131,50	77.730.400,80
TOTAL	O.8 (enhed: Hektar)	188.613,00	188.613,00	188.130,00	188.130,00	188.130,00	941.616,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	15.570.000,00	15.570.000,00	15.530.201,34	15.530.201,34	15.530.201,34	77.730.604,02
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
Eco-scheme (31)	**Ordninger til gavn for klimaet, miljøet og dyrevelfærd**						
9	Bioordning for biodiversitet & bæredygtighed	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
9.01 - Biodiversitet & bæredygtighed, EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	367,79	367,79	367,79	367,79	367,79	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	331,00	331,01	331,01	331,01	331,01	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	405,00	496,52	496,52	496,52	496,52	
	O.8 (enhed: Hektar)	50.000,00	47.262,00	78.900,00	78.900,00	78.900,00	

	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	18.389.500,00	17.382.490,98	29.018.631,00	29.018.631,00	29.018.631,00	122.827.883,98
9.02 - Tillæg til Biodiversitet & Bæredygtighed EUR pr. ha (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb		201,34	201,34	201,34	201,34	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed		181,21	140,94	140,94	140,94	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)		201,34	201,34	201,34	201,34	
	O.8 (enhed: Hektar)		5.000,00	36.541,00	36.541,00	36.541,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb		1.006.700,00	7.357.164,94	7.357.164,94	7.357.164,94	23.078.194,82
TOTAL	O.8 (enhed: Hektar)	50.000,00	52.262,00	115.441,00	115.441,00	115.441,00	448.585,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	18.389.500,00	18.389.500,00	36.375.939,87	36.375.939,87	36.375.939,87	145.906.819,61
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
	Heraf udgifter, der skal fremføres (gælder kun for bio-ordningen og kun med betalingstypen "betalinger, der kompenserer" (artikel 31, stk. 7, litra b)), hvis interventionen omfatter fremførsel)						
	Summen af vejledende tildelinger til afkoblede interventioner	758.662.400,66	773.366.252,90	774.265.943,75	780.477.572,00	828.810.235,23	3.915.582.404,54
	Koblet indkomststøtte (artikel 16, stk. 3, litra a)) — beløb — bindende loft						
CIS (32)	**Koblet indkomststøtte**						
2	Slagtepræmie	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
2.01 - Slagtepræmie, EUR pr. dyr (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	120,35	128,96	128,96	128,96	128,96	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	109,00	114,00	114,00	114,00	114,00	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	134,00	140,00	140,00	140,00	140,00	
	O.11 (enhed: Driftsleder)	273.252,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	32.885.878,20	32.884.800,00	32.884.800,00	32.884.800,00	32.884.800,00	164.425.078,20
TOTAL	O.11 (enhed: Driftsleder)	273.252,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	255.000,00	1.293.252,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	32.885.878,20	32.885.878,20	32.885.878,20	32.885.878,20	32.885.878,20	164.429.391,00
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
	Heraf udgifter, der skal fremføres (gælder kun for bio-ordningen og kun med betalingstypen "betalinger, der kompenserer" (artikel 31, stk. 7, litra b)), hvis interventionen omfatter fremførsel)						
CIS (32)	**Koblet indkomststøtte**						
3	Ko-præmie	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
3.01 - Ko-præmie, EUR pr. dyr (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	18,13	13,65	9,17	4,48		
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	16,00	11,00	7,00	3,00		
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	20,00	17,00	12,00	7,00		
	O.11 (enhed: Driftsleder)	629.278,00	629.246,00	629.265,00	629.310,00		
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	11.408.810,14	8.589.207,90	5.770.360,05	2.819.308,80		28.587.686,89
TOTAL	O.11 (enhed: Driftsleder)	629.278,00	629.246,00	629.265,00	629.310,00		2.517.099,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	11.408.810,14	8.589.207,90	5.770.360,05	2.819.308,80		28.587.686,89
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						
	Heraf udgifter, der skal fremføres (gælder kun for bio-ordningen og kun med betalingstypen "betalinger, der kompenserer" (artikel 31, stk. 7, litra b)), hvis interventionen omfatter fremførsel)						
CIS (32)	**Koblet indkomststøtte**						
4	Stivelseskartofler	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I alt 2023-2027**
4.01 - Stivelseskartofler, EUR pr. ha. (Homogen)	Planlagt enhedsbeløb	84,97	67,92	51,01	33,96	17,01	
	Planlagt minimumsbeløb pr. enhed	76,00	56,00	41,00	26,00	10,00	
	Planlagt maksimumsbeløb pr. enhed (EUR)	93,00	80,00	61,00	42,00	24,00	
	O.10 (enhed: Hektar)	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.457,00	
	Planlagt output * Planlagt enhedsbeløb	3.356.315,00	2.682.840,00	2.014.895,00	1.341.420,00	671.163,57	10.066.633,57
TOTAL	O.10 (enhed: Hektar)	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.500,00	39.457,00	197.457,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	3.356.315,00	2.682.840,00	2.014.895,00	1.341.420,00	671.163,57	10.066.633,57
	Heraf krævet for at opfylde minimumskravet til øremærkning (bilag XII) (kun i henhold til artikel 30) (EU-bidrag)						

	Heraf udgifter, der skal fremføres (gælder kun for bio-ordningen og kun med betalingstypen "betalinger, der kompenserer" (artikel 31, stk. 7, litra b)), hvis interventionen omfatter fremførsel)						
	Summen af vejledende tildelinger til koblede interventioner	47.651.003,34	44.157.926,10	40.671.133,25	37.046.607,00	33.557.041,77	203.083.711,46
	Summen af alle vejledende tildelinger til direkte betalinger	806.313.404,00	817.524.179,00	814.937.077,00	817.524.179,00	862.367.277,00	4.118.666.116,00

6.2.2 På sektorplan

Regnskabsår		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Samlet finansiel tildeling**
Frugt og grøntsager								
11.01 - PO frugt og grønt, EUR pr. driftsprogram (Gennemsnit)	O.35 (enhed: Driftsprogrammer)		1,00	2,00	2,00	2,00		
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)		5.200.000,00	10.400.000,00	10.400.000,00	10.400.000,00		36.400.000,00
Biavlsprodukter								
ADVIBEES (55(1)(a)) - rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse, oplysninger og udveksling af bedste praksis, herunder gennem netværkssamarbejde, til biavlere og biavlerorganisationer								
12A - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv.		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
12A.01 - Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., EUR pr. projekt (Gennemsnit)	O.37 (enhed: Aktioner)	3,00	1,00			3,00		7,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	119.847,80	130.344,59	118.262,10	100.583,70	103.439,00		572.477,19
TOTAL	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	239.695,60	260.689,18	236.524,20	201.167,40	206.878,00		1.144.954,38
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	119.847,80	130.344,59	118.262,10	100.583,70	103.439,00		572.477,19
	EU medfinansieringssats (i %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner								
12B - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv.		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
12B.01 - Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., EUR pr. projekt (Gennemsnit)	O.37 (enhed: Aktioner)					2,00		2,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00		35.465,00
TOTAL	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)					70.930,00		70.930,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00		35.465,00
	EU medfinansieringssats (i %)					50,00		
COOPAPI (55(1)(e)) - samarbejde med specialorganer om gennemførelsen af programmer for forskning vedrørende biavl og biavlsprodukter								
12C - Programmer for forskning		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
12C.01 - Programmer for forskning, EUR pr. projekt (Gennemsnit)	O.37 (enhed: Aktioner)	4,00				3,00		7,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's	70.215,73	135.720,47	149.060,77	165.271,45	94.572,00		614.840,42

Regnskabsår		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Samlet finansiel tildeling
	samlede udgifter i EUR)							
TOTAL	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	140.431,47	271.449,95	298.121,54	330.542,90	189.145,00		1.229.690,86
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	70.215,73	135.720,47	149.060,77	165.271,45	94.572,00		614.840,42
	EU medfinansieringssats (i %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PROMOBEES (55(1)(f)) - salgsfremstød, kommunikation og markedsføring, herunder markedsovervågningsaktioner og aktiviteter med henblik på navnlig at øge forbrugernes viden om kvaliteten af biavlsprodukter								
12D - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv.		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
12D.01 - Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., EUR pr. projekt (Gennemsnit)	O.37 (enhed: Aktioner)					2,00		2,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00		35.465,00
TOTAL	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)					70.930,00		70.930,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)					35.465,00		35.465,00
	EU medfinansieringssats (i %)					50,00		
ACTQUAL (55(1)(g)) - aktioner til forbedring af produktkvaliteten								
12E - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
12E.01 - Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, EUR pr. projekt (Gennemsnit)	O.37 (enhed: Aktioner)	1,00				2,00		3,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	18.064,47	29.473,94	28.216,13	29.683,85	26.598,00		132.036,39
TOTAL	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	36.128,95	58.947,89	56.432,27	59.367,70	53.196,00		264.072,81
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU's samlede udgifter i EUR)	18.064,47	29.473,94	28.216,13	29.683,85	26.598,00		132.036,39
	EU medfinansieringssats (i %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
Summen af vejledende tildelinger og resultater til interventioner til biavlsprodukter		208.128,00	295.539,00	295.539,00	295.539,00	295.539,00		1.390.284,00

6.2.3 Udvikling af landdistrikterne

	Regnskabsår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (including payments of Q4 2029)	Total 2023 - 2029
ENVCLIM (70)	**Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser**								
13	Pleje af græs- og naturarealer (N2000)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
13.01 - Slæt med basisindkomststøtte,	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			114,00	114,00	114,00	114,00	114,00	

EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			2.987,00	7.242,00	11.025,00	13.329,00	19.805,00	54.388,00
13.02 - Slæt uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			141,00	141,00	141,00	141,00	141,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			96,00	232,00	353,00	425,00	961,00	2.067,00
13.03 - Græsning med basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			222,00	222,00	222,00	222,00	222,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			12.105,00	29.354,00	44.686,00	54.025,00	68.712,00	208.882,00
13.04 - Græsning uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			349,00	349,00	349,00	349,00	349,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			4.162,00	10.092,00	15.365,00	18.576,00	31.126,00	79.321,00
13.05 - Slæt med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					114,00	114,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					7.338,00	4.385,00		11.723,00
13.06 - Slæt uden basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					141,00	141,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					234,00	141,00		375,00
13.07 - Græsning med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					222,00	222,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					29.649,00	17.825,00		47.474,00
13.08 - Græsning uden basisindkomststøtte,overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					349,00	349,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					10.218,00	6.106,00		16.324,00
13.09 - Tillæg til naturværdi 2, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				134,00	134,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)				50,00	100,00			150,00

13.10 - Tillæg til naturværdi 1, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				268,00	268,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)				50,00	100,00			150,00
I ALT	O.14 (enhed: Hektar)			19.350,00	47.020,00	119.066,00	114.812,00	120.604,00	420.852,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.494.000,00	10.897.000,00	27.606.718,00	26.663.960,00	28.510.353,00	98.172.031,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			3.595.200,00	8.717.600,00	22.085.374,40	21.331.168,00	22.808.282,00	78.537.624,40
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)					11.017.718,00	6.607.960,00		17.625.678,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)					8.814.174,40	5.286.368,00		14.100.542,40
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
ENVCLIM (70)	**Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser**								
14	Biodiversitetsskov (N2000)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
14.01 - 12 træer Ø > 25 - 50 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				1.852,00	1.852,00	1.852,00	1.852,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				77,00	160,00	163,00	251,00	651,00
14.02 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				2.725,00	2.725,00	2.725,00	2.725,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				53,00	110,00	108,00	162,00	433,00
14.03 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.436,00	3.436,00	3.436,00	3.436,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

(Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	O.15 (enhed: Hektar)				42,00	89,00	93,00	131,00	355,00
14.04 - 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.893,00	3.893,00	3.893,00	3.893,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				37,00	78,00	82,00	119,00	316,00
14.05 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.329,00	3.329,00	3.329,00	3.329,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				44,00	92,00	96,00	135,00	367,00
14.06 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.403,00	4.403,00	4.403,00	4.403,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				31,00	68,00	72,00	110,00	281,00
14.07 - 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				5.544,00	5.544,00	5.544,00	5.544,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				26,00	55,00	58,00	87,00	226,00
14.08 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				3.933,00	3.933,00	3.933,00	3.933,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				37,00	78,00	82,00	113,00	310,00
14.09 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				5.369,00	5.369,00	5.369,00	5.369,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				27,00	57,00	60,00	90,00	234,00
14.10 - 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				7.195,00	7.195,00	7.195,00	7.195,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				20,00	42,00	45,00	67,00	174,00
14.11 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 50 -	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.537,00	4.537,00	4.537,00	4.537,00	

75 cm + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				32,00	67,00	71,00	100,00	270,00
14.12 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				6.336,00	6.336,00	6.336,00	6.336,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				23,00	48,00	51,00	76,00	198,00
14.13 - 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				8.846,00	8.846,00	8.846,00	8.846,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				16,00	34,00	36,00	55,00	141,00
14.14 - Ekstensiv drift øvrige løv, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				60,00	60,00	60,00	60,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				3.053,00	3.053,00	3.053,00	3.053,00	12.212,00
14.15 - Ekstensiv drift gl. bøg og eg, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				107,00	107,00	107,00	107,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				1.374,00	1.374,00	1.374,00	1.374,00	5.496,00
14.16 - Stævning, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				81,00	81,00	81,00	81,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				9,86	9,86	9,86	9,86	39,44
14.17 - Skovgræsning, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				215,00	215,00	215,00	215,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				124,10	124,10	124,10	124,10	496,40
14.18 - Urørt skov, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				168,00	168,00	168,00	168,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				117,17	117,17	117,17	117,17	468,68
14.19 - Naturlig vandstand, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				40,00	40,00	40,00	40,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Hektar)				1,08	1,08	1,08	1,08	4,32
14.20 - Bevaring af træer Ø > 25 – 50 cm, € / stk.,	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				5,00	5,00	5,00	5,00	

overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				6.456,00	6.456,00	6.456,00	6.456,00	25.824,00
14.21 - Bevaring af træer Ø> 50 – 75 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				9,00	9,00	9,00	9,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				9.233,00	9.233,00	9.233,00	9.233,00	36.932,00
14.22 - Bevaring af træer Ø> 75 cm kun eg, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				17,00	17,00	17,00	17,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				1.408,00	1.408,00	1.408,00	1.408,00	5.632,00
14.23 - Bevaring af træer Ø> 75 cm alle excl. eg, € / stk., overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				13,00	13,00	13,00	13,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.15 (enhed: Træer)				2.637,00	2.637,00	2.637,00	2.637,00	10.548,00
I ALT	O.15 (enhed: Hektar)				5.144,88	5.597,73	5.636,73	6.051,73	22.431,07
I ALT	O.15 (enhed: Træer)				19.734,00	19.734,00	19.734,00	19.734,00	78.936,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)				2.648.010,00	4.714.268,00	4.899.522,00	6.841.508,00	19.103.308,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)				2.118.408,00	3.771.414,00	3.919.618,00	5.473.206,00	15.282.646,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)				774.280,00	774.280,00	774.280,00	774.280,00	3.097.120,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)				619.424,00	619.424,00	619.424,00	619.424,00	2.477.696,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
ENVCLIM (70)	**Miljømæssige, klimarelaterede og andre forvaltningsforpligtelser**								

15	Engangskompensation til fastholdelse af vand- og klimaprojekter	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
15.01 - Kvælstofvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)		71,00	89,00	29,00	86,00	106,00	266,00	647,00
15.02 - Kvælstofvådområder, omdriftsarealer,EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)		43,00	259,00	64,00	150,00	108,00	276,00	900,00
15.03 - Fosforvådområder, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			16,00		1,00	5,00	17,00	39,00
15.04 - Fosforvådområder, omdriftsarealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			8,00		1,00	5,00	17,00	31,00
15.05 - Lavbundsprojekter, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)			140,00	12,00	358,00	35,00	213,00	758,00
15.06 - Lavbundsprojekter, omdriftsarealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)		4,00	193,00	22,00	6,00	35,00	229,00	489,00
15.07 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, permanent græs, inkl.	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	O.14 (enhed: Hektar)					6,00	18,00	59,00	83,00
15.08 - Fysiske vandløbsprojekter på landbrugsjorder, omdriftsarealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					3,00	8,00	25,00	36,00
15.09 - Permanent græs, inkl. § 3-arealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					42,00	242,00	242,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					1.591,00	1.591,00	2.080,00	5.262,00
15.10 - Omdriftsarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					470,00	470,00	470,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					1.909,00	1.909,00	2.644,00	6.462,00
15.11 - Naturarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					40,00	40,00	40,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					206,00	206,00	206,00	618,00
15.12 - VMP2 uden tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					295,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					7,00			7,00
15.13 - VMP2 med tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					333,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					3,00			3,00
15.14 - VMP3,lav sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					79,00	79,00	79,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					3,00	1,00	27,00	31,00
15.15 - VMP3, lav sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen)	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					270,00	270,00	270,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								

91(3)(b)-DK-80,00%	O.14 (enhed: Hektar)					37,00	26,00	23,00	86,00
15.16 - VMP3, høj sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					295,00	295,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					12,00	9,00		21,00
15.17 - VMP3, høj sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					486,00	486,00	486,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)					18,00	18,00	4,00	40,00
15.18 - Naturlige vandstandsforhold, permanent græs, inkl. alle § 3-arealer, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	4.765,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)								
15.19 - Naturlige vandstandsforhold, omdrift, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	11.074,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.14 (enhed: Hektar)								
I ALT	O.14 (enhed: Hektar)		118,00	705,00	127,00	4.397,00	4.080,00	6.082,00	15.509,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		854.901,00	6.260.720,00	1.143.543,00	5.225.409,00	3.810.884,00	10.461.590,00	27.757.047,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		683.920,00	5.008.576,00	914.834,00	4.196.127,00	3.158.707,00	9.079.272,00	23.041.436,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)					1.315.370,00	1.307.864,00	1.766.993,00	4.390.227,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)					1.052.297,00	1.046.291,00	1.413.594,00	3.512.182,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

ANC (71)	**Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger**								
17	Ø-støtte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
17.01 - Ø-støtte, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		67,00	67,00	67,00	67,00	67,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.12 (enhed: Hektar)		38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00		194.965,00
I ALT	O.12 (enhed: Hektar)		38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00	38.993,00		194.965,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00		13.085.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00	2.617.000,00		13.085.000,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
ASD (72)	**Områdespecifikke ulemper, der følger af visse obligatoriske krav**								
16	Målrettet regulering	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
16.01 - Målrettet regulering, EUR pr. ha (Tilskud - Homogen) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			90,34	90,34				
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.13 (enhed: Hektar)			355.875,00	355.875,00				711.750,00
I ALT	O.13 (enhed: Hektar)			355.875,00	355.875,00				711.750,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			32.148.171,00	32.148.171,00				64.296.342,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			32.148.171,00	32.148.171,00				64.296.342,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								

	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INVEST (73-74)	**Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding**								
18	Vand- og klimaprojekter	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
18.01 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				63.720,00	46.245,00	53.845,00	63.550,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
	O.21 (enhed: Operationer)				1,00	2,00	2,00	2,00	7,00
18.02 - Kvælstofvådområder, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		79.790,00	72.468,00	74.013,00	70.349,00	70.494,00	67.216,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)		80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
	O.21 (enhed: Operationer)		1,00	8,00	13,00	16,00	17,00	20,00	75,00
18.03 - Fosforvådområder, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				49.080,00	68.590,00	78.530,00	92.800,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
	O.21 (enhed: Operationer)				1,00	1,00	1,00	1,00	4,00
18.04 - Lavbund, forundersøgelsesprojekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			58.507,00	68.094,00	70.388,00	69.561,00	70.196,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	80.537,00	
	O.21 (enhed: Operationer)			3,00	5,00	13,00	19,00	22,00	62,00
18.05 - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				603.760,00	1.163.820,00	768.315,00	943.895,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.21 (enhed: Operationer)				1,00	1,00	2,00	2,00	6,00

18.06 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit) [1] 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)		1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
18.12 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter (store projekter (Tilskud - Gennemsnit) [1] 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)		4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
[1] 91(3)(b)-DK-80,00%	O.21 (enhed: Operationer)		1,00	4,00	8,00	10,00	8,00	10,00	41,00
18.07 - Fosforvådområder, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				406.590,00	291.663,00	375.893,00	353.320,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				750.000,00	750.000,00	750.000,00	750.000,00	
	O.21 (enhed: Operationer)				1,00	3,00	3,00	4,00	11,00
18.08 - Lavbund, etableringsprojekter (Tilskud - Gennemsnit) [2] 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
18.13 - Lavbund, etableringsprojekter (store projekter (Tilskud - Gennemsnit) [2] 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
[2] 91(3)(c)-DK-100,00%	O.21 (enhed: Operationer)			1,00	3,00	6,00	12,00	16,00	38,00
18.09 - Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Gennemsnit) [3] 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
18.14 - Kvælstofvådområder,	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	

etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter) (Tilskud - Gennemsnit) [3] 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
[3] 91(3)(b)-DK-80,00%	O.21 (enhed: Operationer)				10,00	5,00	2,00	1,00	18,00
18.10 - Fosforvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)					134.228,00			
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)					750.000,00			
	O.21 (enhed: Operationer)					1,00			1,00
18.11 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale) (Tilskud - Gennemsnit) [4] 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	1.550.000,00	
18.15 - Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)(store projekter) (Tilskud - Gennemsnit) [4] 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	4.800.000,00	
[4] 91(3)(c)-DK-100,00%	O.21 (enhed: Operationer)				3,00	3,00	1,00	3,00	10,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)		2,00	16,00	46,00	60,00	67,00	81,00	272,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		861.264,00	7.949.350,00	35.670.132,00	38.189.986,00	35.433.796,00	38.076.150,00	156.180.678,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		689.011,00	6.729.688,00	29.310.519,00	32.312.739,00	31.320.023,00	34.120.025,00	134.482.005,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)				20.879.328,00	13.135.838,00	3.579.463,00	4.190.604,00	41.785.233,00
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)				17.604.805,00	11.469.342,00	3.109.745,00	4.118.121,00	36.302.013,00

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INVEST (73-74)	**Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding**								
19	Minivådområder	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
19.01 - Minivådområde projekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			69.984,00	69.938,00	69.837,00	69.674,00	69.936,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			155.000,00	155.000,00	155.000,00	155.000,00	155.000,00	
	O.21 (enhed: Operationer)			80,00	181,00	219,00	195,00	128,00	803,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)			80,00	181,00	219,00	195,00	128,00	803,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			5.598.720,00	11.685.730,00	11.694.220,00	12.946.430,00	8.451.890,00	50.376.990,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			4.478.976,00	9.348.584,00	9.355.376,00	10.357.144,00	6.761.512,00	40.301.592,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INVEST (73-74)	**Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding**								
20	Privat skovrejsning	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
20.01 - Privat skovrejsning, projekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			28.859,00	28.859,00	28.859,00	28.859,00	28.859,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			201.000,00	201.000,00	201.000,00	201.000,00	201.000,00	
	O.21 (enhed: Operationer)			156,00	292,00	319,00	324,00	130,00	1.221,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)			156,00	292,00	319,00	324,00	130,00	1.221,00

	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.581.135,00	8.852.337,00	8.980.400,00	7.919.670,00	5.059.370,00	35.392.912,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			3.664.908,00	7.081.869,60	7.184.320,00	6.335.736,00	4.047.496,00	28.314.329,60
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INVEST (73-74)	**Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding**								
21	Rydning og forberedelse til afgræsning (N2000)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
21.01 - N2000 rydning/hegning projekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			8.054,00	8.054,00	8.054,00	8.054,00	8.054,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.21 (enhed: Operationer)			92,00	222,00	334,00	378,00	340,00	1.366,00
I ALT	O.21 (enhed: Operationer)			92,00	222,00	334,00	378,00	340,00	1.366,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			742.600,00	1.787.670,00	2.691.610,00	3.041.850,00	2.742.270,00	11.006.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			594.080,00	1.430.136,00	2.153.288,00	2.433.480,00	2.193.816,00	8.804.800,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INVEST (73-74)	**Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding**								
22	Miljø- og klimateknologi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
22.01 - Miljø- og klimateknologi (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				28.860,00	28.860,00	28.860,00	28.860,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				34.630,00	34.630,00	34.630,00	34.630,00	
	O.20 (enhed: Operationer)								
22.02 - Miljø- og klimateknologi (store projekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)				88.322,00	88.322,00	88.322,00	88.322,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)				106.040,00	106.040,00	106.040,00	106.040,00	
	O.20 (enhed: Operationer)								
I ALT	O.20 (enhed: Operationer)				33,00	141,00	167,00	126,00	467,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)				954.327,00	3.570.960,00	3.832.000,00	3.638.720,00	11.996.007,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)				954.327,00	3.570.960,00	3.832.000,00	3.638.720,00	11.996.007,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INVEST (73-74)	**Investeringer, herunder investeringer i kunstvanding**								

23	Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
23.01 - Grøn bioraffinering, projekter (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)			4.025.000,00	4.025.000,00	4.025.000,00	4.025.000,00	4.025.000,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)			8.054.000,00	8.054.000,00	8.054.000,00	8.054.000,00	8.054.000,00	
	O.20 (enhed: Projekter)			1,00	3,00	5,00	4,00	1,00	14,00
I ALT	O.20 (enhed: Projekter)			1,00	3,00	5,00	4,00	1,00	14,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)			2.992.650,00	4.987.750,00	7.780.890,00	2.793.140,00	1.396.570,00	19.951.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)			2.992.650,00	4.987.750,00	7.780.890,00	2.793.140,00	1.396.570,00	19.951.000,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								
INSTAL (75)	**Etablering af unge landbrugere og nye landbrugere og virksomheder i landdistrikterne**								
24	Etableringsstøtte til unge landbrugere	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
24.01 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, fuldtid (Tilskud - Homogen) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.25 (enhed: Støttemodtagere)		141,00	141,00	141,00	141,00	141,00		705,00
24.02 - Etableringsstøtte til unge landbrugere, deltid (Tilskud - Homogen) 91(3)(c)-DK-100,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)		50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00		
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.25 (enhed: Støttemodtagere)		235,00	235,00	235,00	235,00	235,00		1.175,00
I ALT	O.25 (enhed: Støttemodtagere)		376,00	376,00	376,00	376,00	376,00		1.880,00

	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)		25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00		129.360.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)		25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00	25.872.000,00		129.360.000,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)		25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00		129.355.090,00
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)		25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00	25.871.018,00		129.355.090,00
COOP (77)	**Samarbejde**								
25	LAG	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
25.01 - LEADER/LAG (Tilskud - Gennemsnit) 91(3)(b)-DK-80,00%	Planlagt enhedsbeløb (samlede offentlige udgifter i EUR)	2.132.670,00	2.387.515,00	2.243.424,00	2.225.942,00	2.225.942,00	2.185.787,00	2.195.152,00	
	Planlagt maksimalt gennemsnitligt enhedsbeløb (hvis relevant) (EUR)								
	O.31 (enhed: Strategier)	26,00							26,00
I ALT	O.31 (enhed: Strategier)	26,00							26,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (samlede offentlige udgifter i EUR)	2.400.524,00	4.660.259,00	10.104.681,00	10.064.194,00	10.080.333,00	10.075.469,00	10.442.540,00	57.828.000,00
	Årlig vejledende finansiel tildeling (EU-bidrag i EUR)	1.920.419,20	3.728.207,20	8.083.744,80	8.051.355,20	8.064.266,40	8.060.375,20	8.354.032,00	46.262.400,00
	Heraf til finansielle instrumenter (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf til finansielle instrumenter (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf fremførsler (samlede offentlige udgifter i EUR)								
	Heraf fremførsler (EU-bidrag i EUR)								
	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (gælder for artikel 95, stk. 1, i henhold til artikel 73 og 75) (samlede offentlige udgifter i EUR)								

	Heraf krævet for at nå minimumsbeløbet for finansielle tildelinger fastsat i bilag XII (EU-bidrag i EUR)								

7 Forvaltnings- og koordineringssystem

7.1 Udpegelse af forvaltnings- og koordineringsorganer + kontrolorganer

Myndighedstype	Institutionens navn	EGFL	ELFUL	Navn på ansvarlig	Adresse	E-mail
Forvaltningsmyndighed	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, CAP	Y	Y	Enhedschef	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
Kompetent myndighed	Ministeriet for Grøn Trepart	Y	Y	Kontorchef	Vester Voldgade 123, 1552 København K.	mgtp@mgtp.dk
Udbetalende myndighed	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Y	Y	Enhedschef	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
Certificeringsorgan	Ministeriet for Grøn Trepart (kontraherende myndighed) - KPMG P/S	Y	Y	Jes P. Sørensen	Dampfærgevej 28, 2100 København Ø	jsoerensen@kpmg.com
Overvågningsudvalg	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, CAP (sekretariatsbetjening)	Y	Y	Forvaltningsmyndigheden	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
Andre udpegede og bemyndigede organer, der ikke er fastsat i forordningen, med en beskrivelse af deres rolle	Plan- og Landdistriktsstyrelsen, LAG-sekretariatet - LAG-sekretariatet varetager sagsbehandlingsopgaver med ansøgninger om tilsagn og udbetaling ved delegering fra betalingsorganet. Sekretariatet skal også rådgive de lokale aktionsgrupper gennem Netværkscenteret. Udbetalinger og kontroller varetages af betalingsorganet Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.	N	Y	Kontorchef	Slotsgade 1, 4800 Nykøbing F.	netvaerkscenter@bpst.dk
Kontrolorgan	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Y	Y	Enhedschef	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
AKIS-koordinering, herunder bedriftsrådgivning — relevant koordineringsorgan	Plan- og Landdistriktsstyrelsen	N	Y	Ikke fastlagt	Slotsgade 1, 4800 Nykøbing F.	netvaerkscenter@bpst.dk
AKIS-koordinering, herunder bedriftsrådgivning — relevant koordineringsorgan	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Y	Y	Ikke fastlagt	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
Kommunikationsansvarlig for planen for den fælles landbrugspolitik (jf. artikel 48, stk. 2, i forordningen om	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Y	Y	Enhedschef	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk

fælles bestemmelser)						

Kort beskrivelse af den kompetente myndigheds struktur og organisation

Den kompetente myndighed har ifølge Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2021/2116, Kommissionens delegerende forordning nr. 127/2022 artikel 1 og Kommissionens gennemførelsesforordning 128/2022 artikel 1 og 2 følgende opgaver:

- Udpegning/godkendelse (akkreditering) af betalingsorganet i Danmark på baggrund af en undersøgelse af godkendelseskriterierne (pt. er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø betalingsorgan).
- Udpege et certificeringsorgan (revisionsorgan, pr. 2021 varetages denne rolle af revisionsfirmaet KPMG).
- Bestandigt at overvåge betalingsorganet. Overvågningen består af fire årlige faste akkrediteringsmøder samt ad hoc-baseret overvågning.
- Indføre et system, som sikrer, at alle oplysninger, som tyder på, at et betalingsorgan ikke opfylder godkendelseskriterierne, straks meddeles den kompetente myndighed.
- Hvis betalingsorganet ikke længere opfylder et eller flere af godkendelseskriterierne, skal den kompetente myndighed tage betalingsorganets godkendelse op til fornyet undersøgelse.
- Hvert tredje år at meddele Kommissionen resultatet af sin overvågning og oplyse om betalingsorganet fortsat opfylder godkendelseskriterierne.

Departementet følger endvidere særskilt op på, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs interne revision fortsat er uafhængig og velfungerende. Dette sker via regelmæssig ekstern evaluering af en certificeret IIA kvalitetsauditør.

Der henvises i øvrigt til EU-Kommissionens vejledninger nr. 1 og 6 vedrørende ”retningslinjer for revision med henblik på attestering af EGFL- og ELFUL-regnskaber” og ”den kompetente myndigheds tilsyn med betalingsorganets fortsatte overholdelse af akkrediteringskriterier - resultater af tilsynet”.

I Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er rollen som ’den kompetente myndighed’ forankret i kontoret Koncernstyring og Tilsyn, der i praksis varetager rollen på vegne af ministerområdet. Det er således Koncernstyring og Tilsyn, der står for kontakten til EU-Kommissionen, Betalingsorganet, Intern Revision og Certificeringsorganet. I praksis inddrages fagkontoret ’Landbrug og Grøn Omstilling’ i stor udstrækning, da de er faste deltagere på akkrediteringsudvalgsmøderne og holdes løbende orienteret i forhold til verserende sager, der har betydning for styrelsens virke som EU-udbetalingsorgan.

Principper i forvaltningen af CAP'en

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø implementerer CAP-planen i henhold til principperne for god forvaltning, som fremgår af blandt andet forvaltningsloven og kodex VII om syv centrale pligter for embedsmænd i centraladministrationen. Principperne omfatter krav til partshøring, habilitet, begrundelse i afgørelsessager, klagevejledning mv. Der gennemføres i Fødevareministeriet løbende kompetenceudviklingsforløb med henblik på at styrke efterlevelsen af principperne for god forvaltning (senest gennemført for alle medarbejdere i efteråret 2021). I Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er god adfærd i det offentlige også et centralt element i de obligatoriske onboardingforløb for alle nyansatte medarbejdere.

Alle støtteordninger udformes under hensyntagen til objektive og ikke-diskrimenerende kriterier og således, at de er forenelige med det indre marked og ikke

er konkurrencefordrejende. I fastlæggelse af udvælgelseskriterier for ordninger tilstræbes det, at støtten målrettes ordningens formål, princippet om ligebehandling af ansøgere, bedre udnyttelse af finansielle ressourcer og undgåelse af interessekonflikter.

7.2 Beskrivelse af overvågnings- og rapprteringsstrukturen

Mål og formål

Det følgende kapitel giver en kort beskrivelse af de foranstaltninger til overvågning og rapportering, der er oprettet for at registrere, vedligeholde, administrere og rapportere de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere gennemførelsen af CAP-planen jf. artikel 142 i CAP-plan forordningen.

Overvågningselementet af disse foranstaltninger giver vigtige informationer om CAP-planens implementering, den aktuelle situation i landbrugsmarkedet, udviklingen i landdistrikterne og generelt anvendelsen af midlerne i den fælles landbrugspolitik.

Til det formål etableres en performanceramme, som muliggør rapportering, overvågning og evaluering af de resultater, der opnås ved gennemførelsen af den strategiske CAP-plan. Denne performanceramme består af udvalgte output-, resultat- og effektindikatorer, som er tilrettelagt i overensstemmelse med de identificerede behov i kapitel 2. Performancerammen har derudover til formål at overvåge fremdriften i implementeringen af de fastlagte resultatmål i CAP-planen.

Det er særligt bestemmelserne i artikel 128, stk. 2, litra (c) og (d) og artikel 129, litra (c) i CAP-plan forordningen, som stiller krav til det danske monitorerings- og rapporteringssystem, der sikrer en tilpas registrering, opbevaring og retvisende rapportering af data. Systemet sikrer den generelle overvågning af målsætningerne i den danske CAP-plan.

Dataindsamling, lagring og meddelelse til EU-Kommissionen

Jf. artikel 141 i CAP-plan forordningen fremsender medlemsstaten til EU-Kommissionen alle de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan gennemføre overvågningen og evalueringen af den fælles landbrugspolitik. Data vedrørende kontekst- og effektindikatorer skal først og fremmest komme fra etablerede datakilder som for eksempel informationsnettet for landeøkonomisk bogføring og Eurostat eller gennem formelle aftaler med andre dataleverandører som for eksempel Det Fælles Forskningscenter og Det Europæiske Miljøagentur (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 223/2009 af 11. marts 2009). Det er de nationale statistiske myndigheder (Danmarks Statistik), der rapporterer disse data.

Derudover registrerer Danmark fortsat oplysninger via de eksisterende administrative registre som det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IFKS), markidentifikationssystemet (LPIS – Land Parcel Identification System) og det centrale husdyrregister.

Jf. artikel 134 i CAP-plan forordningen fremsender medlemsstaterne årligt en performancerapport til EU-Kommissionen om gennemførelsen af den strategiske plan i det foregående regnskabsår. Det er således også de aggregerede data defineret i forordningens bilag 1, som vil ligge til grund for overvågning og monitorering af CAP-planen.

Hvis der, jf. artikel 101, stk. 2, i den horisontale forordning, er tale om behandling af personoplysninger med henblik på overvågning og evaluering, samt til statistiske formål, skal disse anonymiseres.

Jf. artikel 130 i CAP-plan forordningen skal medlemsstaten opretholde et elektronisk informationssystem, hvorigennem der registreres og ajourføres vigtige oplysninger om gennemførelsen af CAP-planen, som er nødvendige med henblik på overvågning og evaluering af enhver ordning, herunder information om de enkelte støttemodtagere og operationer.

Disse behov sikrer Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved hjælp af IT-opsætning i rammesystemerne CAP-TAS (Common Agricultural Policy – Tilskuds Administrations System) og IMK (Internet MarkKort). Systemerne udgør styrelsens strategiske IT-platform, som også understøttede

landbrugsreformen CAP-2013. Rammesystemerne tilpasses i det omfang, det er nødvendigt, for at kunne understøtte reformens behov.

Derudover arbejder Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med et samlet set-up for data management for CAP-planperioden. Data management er organiseret som et samlet automatiseret rapporteringsværktøj bestående af staging-løsninger på fagsystemerne, der giver mulighed for dagligt at hente alle relevante data ind i et datavarehus, hvorfra data kan aggregeres efter behov.

I sagsbehandlingssystemet CAP-TAS etableres et rapporteringsskema, der samler de relevante data fra ansøgning, sagsbehandling og GIS-overlapsanalyser (IMK) i et datasæt, som dagligt udpakkes og sendes til SAS ® Data Integration Studio, hvor data lagres i et tilhørende datavarehus. Dobbelttælling håndteres i IMK, hvor overlap registrering geometrisk.

Data lagres på sagsniveau, hvorved der sikres en transparens mellem Performance Rapport og Monitorerings- og Evalueringsrapport (DME), da begge rapporteringer bygger på det samme datasæt.

Ved etablering af afrapporterings-koncept etableres tilsvarende et testkoncept, hvorved data løbende kontrolleres og valideres i forhold til data registreringen i CAP-TAS og IMK. Derudover etableres et fast afstemningskoncept, hvor økonomidata fra CAP-TAS afstemmes med TUS (TilskudsudbetalingsSystem). Der etableres desuden et internt Business Intelligence (BI)-styringskoncept, som indeholder rapporter i SAS Viya®, der løbende viser status og prognoser i forhold til opnåelse af mål i CAP-Plan.

Performancerapporten administreres således i SAS Viya® med mulighed for fuld sporbarhed og dokumentation af anvendte datakilder. Samme rapporteringsmiljø anvendes til de øvrige rapporteringsbehov under CAP-planen og tjener samtidig interne formål ved at blive anvendt i styrelsens ledelsesinformationssystem og give mulighed for ad-hoc udtræk af rapporter og statistikker til forskellige formål.

Følgende figur skitserer den ovennævnte struktur:

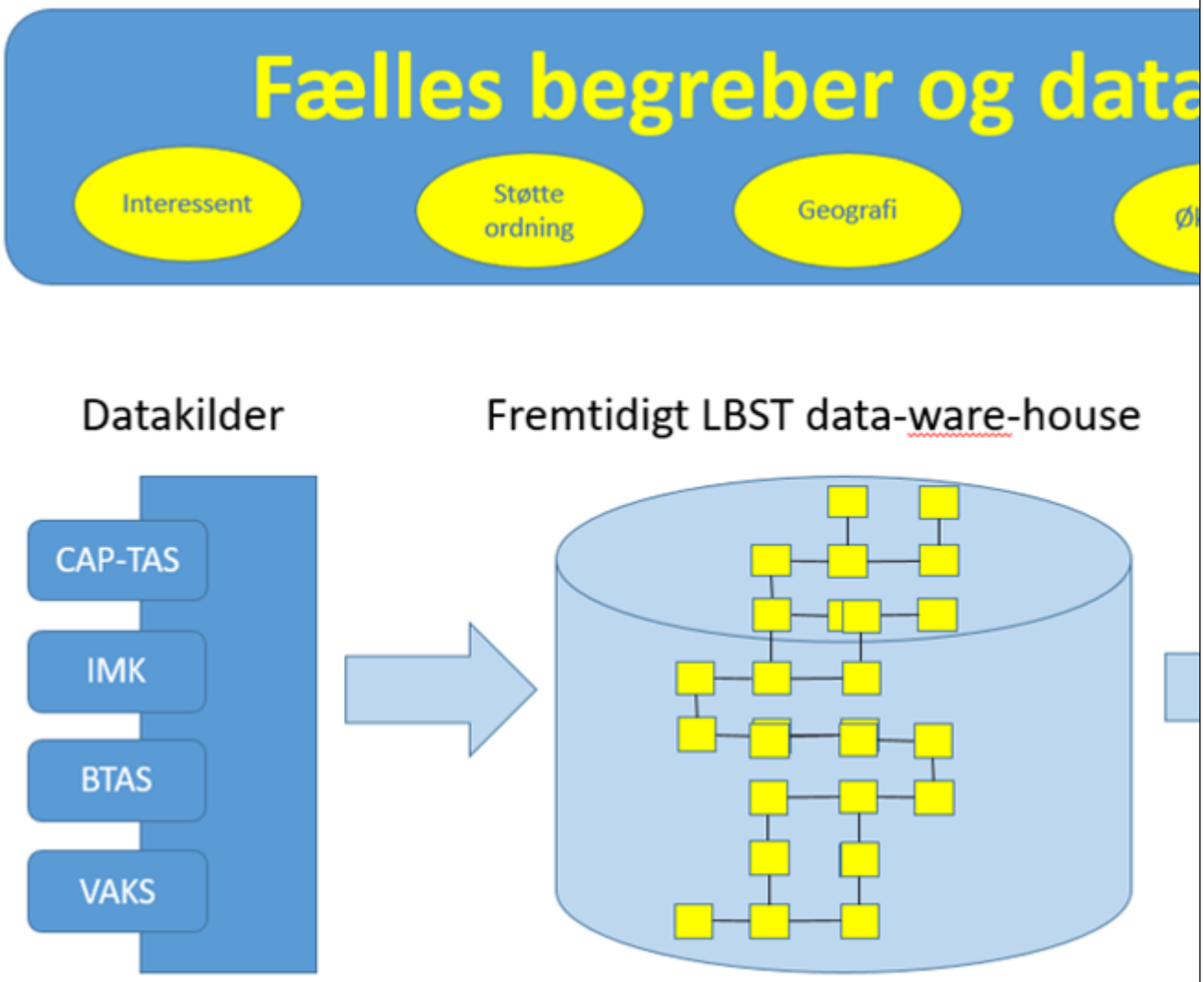

Figur 2: Fælles begreber og datamodel

Den primære indsats i forhold til monitorerings- og evalueringsaktiviteter for CAP-planen ligger i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, hvor Enhederne EU & Projekt og Landbrugsstøtte & Geodata har ansvaret for løbende evaluering af de gennemførte ordninger og anvendte midler. Enhederne IT Drift & Systemforvaltning og IT-projekter & Arkitektur (it-enhederne), samt dataanalyseenhederne BI & Analyse og Analyse & Kontroludtagning bidrager til blandt andet dataindsamling, databehandling og data management, der er nødvendig for korrekt overvågning, evaluering og rapportering af CAP-planens performance under gennemførelsen. Derudover sikrer Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø den fornødne kvalitetssikring af de data og rapporteringer, der anvendes til overvågning af CAP-planen og af rapporteringer til EU-Kommissionen.

Det overordnede ansvar for monitorerings- og evalueringsaktiviteter ligger i forvaltningsmyndigheden, herunder ansvaret for at overvågningskomiteen jf. artikel 124 i CAP-plan forordningen forsynes med de oplysninger og dokumenter, der er nødvendige for at overvåge gennemførelsen af CAP-planen i lyset af dens specifikke målsætninger og prioriteter jf. artikel 123, stk 2, litra f i CAP-plan forordningen.

Alle støtteordninger i CAP-planen indgår i den løbende evaluering af planen samt i ex-ante evalueringen jf. artikel 139 i CAP-plan forordningen samt ex-post evalueringen af CAP-planen jf. artikel 140 i CAP-plan forordningen i henhold til EU-Kommissionens krav.

En løbende evaluering sker gennem de årlige indberetninger af performancerapporter til EU-Kommissionen jf. artikel 134 i CAP-plan forordningen og performancegennemgangen hvert andet år jf. artikel 135 i CAP-plan forordningen. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil efter EU-Kommissionens godkendelse af CAP-planen udarbejde en evalueringsplan jf. artikel 140, stk. 6 i CAP-plan forordningen og fremlægge denne i overvågningskomiteen, der anmodes om at afgive udtalelse om planen. Evalueringsplanen indeholder de evalueringsaktiviteter, som det er hensigten at gennemføre i løbet af programperioden. Det kan for eksempel være evaluering af særskilte temaer eller problemstillinger.

Denne to-trinstilgang af løbende evaluering og evaluering af særskilte temaer eller problemstillinger har til hensigt at sikre fyldestgørende og tilstrækkelig tilvejebringelse af evalueringer. Samtidig sikres en fleksibilitet i planlægningen og mulighed for tilpasning til skiftende omstændigheder.

Overvågningskomiteen

I henhold til art. 124 i forordning (EU) 2021/2115 skal der nedsættes en national overvågningskomité, der skal overvåge gennemførelsen af den danske strategiske plan. Overvågningskomitéen skal nedsættes senest tre måneder efter Kommissionens meddelelse om godkendelse af den strategiske CAP-plan.

Der er nedsat en bredt sammensat overvågningskomité for den danske CAP-plan med deltagelse af repræsentanter fra de berørte myndigheder, interesseorganisationer, foreninger og andre relevante parter. Formandskabet og sekretariatsfunktionen vil blive varetaget af Ministeriet for Grøn Trepart, hvilket i praksis vil sige Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. En repræsentant for Europa-Kommissionens kan deltage i overvågningskomitéens møder i en rådgivende funktion.

Der er repræsentation fra blandt andet følgende parter:

- Ministeriet for Grøn Trepart
- Erhvervsministeriet
- Miljøministeriet
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
- Danske Regioner
- Kommunernes Landsforening
- Landbrug & Fødevarer
- Dansk Skovforening
- Friluftsrådet
- Landdistrikternes Fællesråd
- De lokale aktionsgrupper
- Europa-Kommissionen (rådgivende funktion)
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (formandskab og sekretariatsfunktion)

Overvågningskomitéen skal mødes mindst en gang om året og behandle alle problemstillinger, der har indvirkning på den strategiske CAP-plans fremskridt med hensyn til at nå målene. I henhold til art. 124 i forordning (EU) 2021/2115 skal overvågningskomitéen bl.a. undersøge:

- Fremskridt med hensyn til gennemførelse af CAP-planen og opnåelse af delmål og mål.
- Spørgsmål, der påvirker den strategiske plans præstation, og de aktioner, der er truffet for at afklare disse spørgsmål m.v.
- Fremskridt i forhold til gennemførelsen af evalueringer, sammenfatninger af evalueringer og

opfølgning på konstaterede forhold.
- Gennemførelsen af kommunikations- og synlighedsaktioner.

Desuden skal overvågningskomitéen høres og afgive udtalelse om:

- Metodologien og kriterierne for udvælgelse af operationer for en række ordninger under støtte til landdistriktsudvikling.
- De årlige præstationsrapporter.
- Evalueringsplanen for den danske CAP-plan og ændringer i evalueringsplanen.

7.3 Oplysninger om kontrolsystemet og sanktioner

7.3.1 (IFKS) — Integreret forvaltnings- og kontrolsystem

Anvendes IFKS til at forvalte og kontrollere interventioner i vinsektoren som fastsat i afsnit III i forordning (EU).../... [forordningen om strategiske planer under den fælles landbrugspolitik]? : **Nej**
Anvendes IFKS til at forvalte og kontrollere konditionalitet? : **Ja**
Artikel 65, stk. 4, litra d), i den horisontale forordning giver medlemsstaterne mulighed for at definere "landbrugsparcellen". Angiv definitionen af "landbrugsparcel" i din medlemsstat.

Konditionalitet er sat op i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs kontrol- og sagsbehandlingssystem IMK/CAP-TAS. Her skabes en systemintegration, hvor integrationen mellem de administrative, fysiske og satellitbaserede kontroller på støtteordningerne i videst mulig omfang sikrer, at data kan anvendes i det kontrolsystem, der anvendes for konditionalitet. Herunder eksempelvis integration i anvendelsen af monitorering på støtteordningerne med monitorering af de GLM-krav, hvor monitorering er muligt. IFKS anvendes endvidere til afrapportering om gennemførelse og resultater af kontrollen af konditionalitet.

Artikel 65, stk. 4, litra d), i den horisontale forordning giver medlemsstater muligheden for at definere "landbrugsparcel": En landbrugsparcel er et sammenhængende areal, hvortil der kun er en støtteansøger og som ikke indeholder mere end en afgrødegruppe.

7.3.1.1 Alle elementer i IFKS som fastsat i forordningen [den horisontale forordning] skal være oprettet og i drift fra den 1. januar 2023

Alle elementer i IFKS som fastsat i forordningen [den horisontale forordning] skal være oprettet og i drift fra den 1. januar 2023 : **Ja**

7.3.1.1.1 Markidentifikationssystem (LPIS)

LPIS fungerer i overensstemmelse med kravene specificeret i artikel 68 i den horisontale forordning. Der er valgt fysiske markblokke, hvilket vil sige, at markblokkene afgrænses af fysiske skel såsom veje, vandløb, skovgrænser mv. De årlige forårs- og sommerortofotos, som anvendes til opdatering af markbloksystemet, er optaget i en rumlig opløsning på 10-25 cm (ground sampling distance) og har en geometrisk nøjagtighed på maksimalt 50 cm i middelfejl ved sammenligning med kendte terrestriske referencepunkter. Ortofotos er desuden efterbehandlet med hensyn til farver, kontrast og lysforhold, blandt andet for at fjerne synlige overgange mellem de enkelte billeder.

7.3.1.1.2 Geospatial ansøgningsordning og dyrebaseret ansøgningsordning

Den geospatiale ansøgning om arealstøtte består af et fortrykt elektronisk ansøgningsskema med et tilhørende GIS-baseret kortgrundlag, som gør det muligt at behandle geografiske og alfanumeriske data. De fortrykte oplysninger angiver det maksimale støtteberettigede areal pr. markblok og det fastslåede areal i de foregående år pr. mark. Ansøgningen fungerer sådan, at ansøgerne skal indtegne de anmeldte arealer nøjagtigt på det GIS-baserede kortgrundlag. Systemet beregner selv størrelsen af de indtegnede

arealer, hvilket sikrer overensstemmelse mellem de indtegnede arealer og de ansøgte arealstørrelser. Herudover skal ansøgerne anføre alle øvrige oplysninger, som er nødvendige for en entydig identifikation af de indtegnede marker (marknummer, ordning, tilsagnstype, afgrøde, arealer til opfyldelse af de grønne krav mv.). Systemet registrerer eventuelle overlap mellem ansøgernes indtegninger, som enten løses af ansøgerne selv eller efterfølgende i sagsbehandlingen. Dobbeltansøgninger er således ikke mulige. Der kan maksimalt ydes støtte for det indtegnede areal. Dog kan indtegningen rettes i forbindelse med kontrol, hvis den ikke er i overensstemmelse med virkeligheden. Alle tekniske tolerancer, såvel ved indtegningen som ved kontrol på stedet (OTSC), er afskaffet.

Tilmelding til den koblede støtteordning for kvier, tyre og stude (slagtepræmieordningen) og ordningen for ko-præmie sker gennem det elektroniske ansøgningsskema, der også anvendes til grundbetaling mv. Tilmelding sker ved at krydse ”Ja” til tilmelding til en eller begge af ordningerne. Derfra håndteres ansøgningen automatisk. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø modtager information om støtteberettigede dyr fra slagterierne og fra Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR). For slagtepræmieordningen kontrolleres informationerne om slagtede dyr op imod data fra kvægslagtedatabasen før et dyr godkendes som støtteberettiget. Hvis dyr udføres til slagtning i et andet EU-land, skal ansøger indsende et separat ansøgningsskema for at modtage slagtepræmien. For ordningen for ko-præmie kontrolleres information om dyrene op imod data fra CHR, før dyrene godkendes som støtteberettigede. Tilmeldingen til slagtepræmieordningen og ko-præmien er gældende, indtil landbrugeren selv framelder sig en eller begge ordninger, eller indtil styrelsen ikke modtager informationer om støtteberettigede dyr fra slagterierne og CHR.

Tilmelding til den koblede støtteordning for stivelseskartofler sker gennem det elektroniske ansøgningsskema, der også anvendes til basisindkomststøtte (grundbetaling) mv. Tilmelding sker ved, at krydse ”Ja” til tilmelding til ordningen. Derfra håndteres ansøgningen automatisk for de arealer, der i ansøgningens markplan er angivet med afgrødekoden for stivelseskartofler.

7.3.1.1.3 Anvender du en automatisk ansøgningsordning (jf. artikel 65, stk. 4, litra f), i den horisontale forordning)?

For arealbaserede interventioner? : **Nej**
For dyrebaserede interventioner? : **Ja**

7.3.1.1.4 Arealovervågningssystem (AMS)

Arealmonitoreringssystemet artikel 66 (1) (c) i den horisontale forordning
Efterfølgende opretholdelseskontrol ved Arealmonitoreringssystemet AMS.

For at sikre overvågning af performancerammen, stiller EU-Kommissionen krav om et arealmonitoreringssystem (AMS). AMS bekræfter ved monitorering af alle arealbaserede interventioner, hvor der er støttekriterier, der kan monitoreres med brug af data fra Sentinel satellitterne (eller anden ækvivalent data), at disse er overholdt. Konstateres der arealer, der ikke længere overholder støttebetingelserne, udbetales der ikke støtte til disse arealer.

Det danske AMS vil, hvis relevant, indeholde en visualisering af resultater fra sentinel data. Manglende overholdelse af monitorerbare støttebetingelser vil blive kommunikeret til støttemodtagere via en selvbetjeningsløsning og som digitale breve. Desuden vil der, via en app, være mulighed for interaktion mellem myndighed og støttemodtageren til blandt andet fremsendelse af geo-refereret dokumentation. App'en gør det herudover muligt at kommunikere i de tilfælde, hvor støttekriterierne potentielt ikke er opfyldt eller data vedr. det støtteberettigede areal mangler. Når der udsendes en partshøring som en del af AMS, vil det være muligt for støttemodtager at indsende ændringer til sin ansøgning. Data fra AMS vil blive delt med Kommissionen inden for rammerne af kvalitetsevaluering af AMS.

7.3.1.1.5 Kontrol- og sanktionssystem

Er kravene i artikel 72 i den horisontale forordning opfyldt? : **Ja**

7.3.1.1.5.1 Beskrivelse af kontrol- og sanktionssystem(er) i forbindelse med IFKS-interventioner

Der er ikke vedhæftet noget dokument

7.3.1.1.6 Ordning for identifikation og registrering af betalingsrettigheder, hvis det er relevant

Er kravene i artikel 71 i den horisontale forordning opfyldt? : **Ikke relevant**

7.3.1.1.7 Ordning for identifikation og registrering af dyr som omhandlet i artikel 65, stk. 4, litra c) [artikel 66, stk. 1, litra g), i den horisontale forordning]

Er der indført en ordning for identifikation og registrering af dyr som omhandlet i artikel 66, stk. 1, litra g), i den horisontale forordning? : **Ja**

Ordning for identifikation og registrering af kvæg indført ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 : **Ja**

Ordning for identifikation og registrering af kvæg indført ved Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 : **Nej**

Ordning for identifikation og registrering af kvæg indført ved Rådets direktiv 2008/71/EF : **Nej**

7.3.2 Ikke-IFKS

7.3.2.1 Kort beskrivelse af sanktionssystemet i forbindelse med ikke-IFKS-interventioner i overensstemmelse med principperne om effektivitet, proportionalitet og afskrækkende virkning

Ikke-IFKS EGFL

Ikke-IFKS EGFL

For ordningen producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren gælder følgende sanktionstyper:

Sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af anerkendelseskriterierne

- I tilfælde af, at en producentorganisation ikke overholder anerkendelseskriterierne, kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø tilbagekalde eller suspendere producentorganisationens anerkendelse eller fremsende en varslingsskrivelse til producentorganisationen, hvori det oplyses hvilke korrigerende foranstaltninger, der skal foretages.

Sanktioner i tilfælde af svig

Hvis det konstateres, at en producentorganisation har begået svig, kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø:

- Tilbagekalde producentorganisationens anerkendelse.
- Udelukke de pågældende ordninger eller transaktioner fra at modtage støtte i henhold til driftsprogrammet og kræve allerede udbetalt støtte betalt tilbage.
- Udelukke producentorganisationen fra anerkendelse i en periode.

Sanktioner vedrørende driftsprogrammer

- Hvis betingelserne for gennemførelse af driftsprogrammer ikke overholdes, kan støtten nedsættes eller der kan ske sanktionering. Sanktionssatsen fastsættes under hensyn til, hvor alvorlig, omfattende og varig, den konstaterede mangel er. Derudover skal hensynet til, om der er tale om en gentagelse, også indgå i vurderingen af, hvad satsen for en sanktion, skal være.

Sanktion ved manglende fristoverholdelse for indgivelse af ansøgning om udbetaling

- Hvis en producentorganisation indsender ansøgning om udbetaling for sent i forhold til den

fastsatte frist, anvendes sanktion i form af en procentvis nedsættelse af støtte afhængig af, hvor mange dage fristen er overskredet med.

Tilbagebetaling af uberettiget udbetalt støtte

- Producentorganisationer skal tilbagebetale uberettiget udbetalt støtte med renter. Inden der kan træffes en afgørelse om tilbagebetaling, skal det undersøges, om den oprindelige afgørelse kan tilbagekaldes, således at der kan ske krav om tilbagebetaling. Det skal i den forbindelse undersøges, om der er sket forældelse, om styrelsen har begået fejl, og om producentorganisationen er i god tro.

Sanktion ved overtrædelse af nationale regler eller EU-regler om offentlige udbud

- I de tilfælde, hvor nationale regler eller EU-regler om offentlige udbud ikke er overholdt, anvendes sanktion i form af krav om tilbagebetaling eller nedsættelse af udbetaling.
- Sanktion skal fastsættes i forhold til, hvor alvorlig den manglende overholdelse af reglerne er, og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Yderligere sanktionstyper kan anvendes, hvis betingelser for støtte til gennemførelse af ordninger med henblik på kriseforebyggelse og risikostyring jf. artikel 53, stk. 2 i CAP-plan forordningen, ikke er overholdt.

<u>For biavlsprodukter gælder følgende sanktionstyper</u>

Sanktion ved manglende fristoverholdelse ved anmodning om udbetaling

- Denne trappesanktion udløses ved en for sent indsendt udbetalingsanmodning i forhold til fristen.

100 pct. bortfald ved manglende opfyldelse af støttekriterier ved udbetaling

- Denne sanktionstype vil blive brugt til at træffe afgørelse om bortfald af hele tilsagnet, hvis der er visse grundlæggende støttekriterier, der ikke er opfyldt. Sanktionsmuligheden omfatter støttekriterier, der skal være 100 pct. opfyldt på tilsagns-, udbetalings- og, hvis relevant, ved udløb af opretholdelsestidspunktet. Kriterierne kan også beskrives som ”adgangskriterier”.

AOVG-sanktion ved uoverensstemmelse mellem tilsagn og investering/projekter

- AOVG (Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse) skal indgå i en samlet skønsmæssig vurdering af satsen for en eventuel sanktion. Sanktionssatsen fastsættes under hensyn til, hvor alvorlig, omfattende og varig, den konstaterede mangel er. Derudover skal hensynet til, om der er tale om en gentagelse, også indgå i vurderingen af, hvad satsen for en sanktion skal være.

Udbudssanktion ved overtrædelse af udbudsloven og tilbudsloven

- I de tilfælde, hvor der er krav om at konkurrenceudsætte en investering og det ikke sker i henhold til reglerne, udløses der en udbudssanktionering. De nationale bestemmelser findes i den danske tilbudslov og udbudslov.

Udelukkelse

- Udelukkelse kan defineres nationalt i afgrænsningen af berørte ordninger, men vil for eksempel blive udløst, hvis ansøger indsender falsk bevismateriale med en ansøgning. Udelukkelse vedrører således fremtidige ansøgninger og starter fra det tidspunkt, hvor den manglende opfyldelse fastslås samt det efterfølgende kalenderår. Udelukkelse omfatter derfor ikke andre projekter, hvor ansøger allerede har opnået tilsagn eller udbetaling.

Tilbagebetaling af støttebeløb

- Sager vil under visse omstændigheder skulle genoptages for at opkræve forkert udbetalte beløb

tilbage. Inden der kan træffes en afgørelse om genoptagelse og tilbagebetaling, skal det undersøges, om den oprindelige afgørelse kan tilbagekaldes, således at der kan ske krav om tilbagebetaling. Det skal i den forbindelse undersøges, om der er sket forældelse, om styrelsen har begået fejl og om ansøgeren er i god tro.

Ikke-IFKS ELFUL

Ikke-IFKS ELFUL

Sanktion ved manglende fristoverholdelse ved anmodning om udbetaling

- Denne trappesanktion udløses ved en for sent indsendt udbetalingsanmodning i forhold til fristen.

100 pct. bortfald ved manglende opfyldelse af støttekriterier ved udbetaling

- Denne sanktionstype vil blive brugt til at træffe afgørelse om bortfald af hele tilsagnet, hvis der er visse grundlæggende støttekriterier, der ikke er opfyldt. Sanktionsmuligheden omfatter støttekriterier, der skal være 100 pct. opfyldt på tilsagns-, udbetalings- og, hvis relevant, ved udløb af opretholdelsestidspunktet. Kriterierne kan også beskrives som "adgangskriterier".

AOVG-sanktion ved uoverensstemmelse mellem tilsagn og investering/projekter

- AOVG (Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse) skal indgå i en samlet skønsmæssig vurdering af satsen for en eventuel sanktion. Sanktionssatsen fastsættes under hensyn til, hvor alvorlig, omfattende og varig, den konstaterede mangel er. Derudover skal hensynet til, om der er tale om en gentagelse, også indgå i vurderingen af, hvad satsen for en sanktion skal være.

Udbudssanktion ved overtrædelse af udbudsloven og tilbudsloven

- I de tilfælde, hvor der er krav om at konkurrenceudsætte en investering, og det ikke sker i henhold til reglerne, udløses der en udbudssanktionering. De nationale bestemmmelser er den danske tilbudslov og udbudslov.

Skiltesanktion

- I de tilfælde, hvor der er krav om, at investeringen skal have et skilt om støttegiverne mv. og det ikke sker i henhold til reglerne, udløses der en skiltesanktion. Skiltesanktionen gælder ikke for markedsordninger og anvendes derfor ikke for biavl.

Udelukkelse

- Udelukkelse kan defineres nationalt i afgrænsningen af berørte ordninger, men vil for eksempel blive udløst, hvis ansøger indsender falsk bevismateriale med en ansøgning. Udelukkelse vedrører således fremtidige ansøgninger og starter fra det tidspunkt, hvor den manglende opfyldelse fastslås, samt det efterfølgende kalenderår. Udelukkelse omfatter derfor ikke andre projekter, hvor ansøger allerede har opnået tilsagn eller udbetaling.

Tilbagebetaling af støttebeløb

- Sager vil under visse omstændigheder skulle genoptages for at opkræve forkert udbetalte beløb tilbage. Inden der kan træffes en afgørelse om genoptagelse og tilbagebetaling, skal det undersøges, om den oprindelige afgørelse kan tilbagekaldes, således at der kan ske krav om tilbagebetaling. Det skal i den forbindelse undersøges, om der er sket forældelse, om styrelsen har begået fejl og om ansøgeren er i god tro.

7.3.2.2 Kort beskrivelse af kontrolsystemet i forbindelse med ikke-IFKS (kontrolmetoder, krydskontrol, investeringernes holdbarhed og relateret efterfølgende kontrol osv.)

Ikke-IFKS EGFL

Ikke-IFKS EGFL

Ministeriet for Grøn Trepart har det overordnede ansvar for opfyldelsen af medlemsstatens rolle i henhold til artikel 60 i den horisontale forordning. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som er en styrelse under Ministeriet for Grøn Trepart, har det overordnede ansvar for forvaltningen af den danske CAP-plan.

Forvaltnings- og kontrolstrukturen beskrives herunder.

Hvor der forekommer finansiering med midler fra forrige programperiode, vil ordningen fortsat kunne kontrolleres og sanktioneres efter de på tilsagnstidspunktet gældende regler om kontrol og sanktion.

CAP-enheden varetager den overordnede forvaltning af CAP-planen for begge landbrugsfonde (søjle I og II). CAP-enheden varetager dermed rollen som forvaltningsmyndighed.

Derudover varetager enheden forvaltningsopgaver for så vidt angår markedsordninger. Enheden designer nye projektstøtteordninger og prioriteringskriterier ud fra målet om at støtte de projekter, der giver størst effekt på indsatsområderne.

Projekttilskud har ansvaret for sagsbehandlingen af projektstøtteordningerne. Enhederne behandler støtteansøgninger og står for alle udbetalinger på projektstøtteområdet (undtagen LAG).

Jordbrugskontrol gennemfører kontrol af alle ordninger efter kontrolinstrukser, som udarbejdes i samarbejde med enhederne EU & Projekt og Projekttilskud. Jordbrugskontrol sender kontrolrapporterne til Projekttilskud, som afgør kontrolsagerne og fastlægger eventuelle sanktioner og krav om tilbagebetaling ved misligholdelser.

Udbetaling & Kvalitet foretager registrering og udbetaling, samt opkrævning af tilbagebetalingskrav af EGFL- og ELFUL relaterede transaktioner og koordinerer forebyggelse og bekæmpelse af svig på risikoområder. Endvidere sikrer enheden den almene kvalitet af opfølgende tiltag, som andre enheder gennemfører i forhold til konstaterede fejl i sagsbehandlingen og den fysiske kontrol. Herudover varetager Udbetaling & Kvalitet forpligtelsen om at føre tilsyn med organer, hvortil der er delegeret ansvar og opgaver i forhold til CAP-planen og overvåger regelmæssigt de opgaver, der er delegeret til LAG-sekretariatet (Plan- og Landdistriktsstyrelsen), med henblik på at bekræfte, at forvaltning og kontrol udføres tilfredsstillende, og at det er i overensstemmelse med EU-reglerne.

Revision er placeret som en selvstændig enhed i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med direkte reference til den administrerende direktør. Revision er operationelt uafhængig af den øvrige styrelse. Revision leverer viden om styrelsens interne kontrol- og forvaltningssystemer, hvilket gør det muligt at forebygge og rette op på konstaterede risici og svagheder.

Certificeringsorgan: Opgaven som certificeringsorgan er udliciteret til et eksternt, privat revisionsfirma. Organet påtegner årsregnskabet og performancerapporten, samt foretager attestering af forvaltnings- og kontrolsystemet, før disse bliver sendt til EU-Kommissionen. Det sker for at undersøge, om årsregnskab og resultatmål er retvisende og om procedurerne for den interne kontrol har fungeret tilfredsstillende.

Kontrol

Kontrol af markedsordninger

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af kontrolsystemer for producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren og ordninger i sektoren for biavlsprodukter. Kontrolsystemerne tager udgangspunkt i de overordnede krav, som fremgår af den horisontale forordning jf. artikel 61 og artikel 62.

- Producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren

For at blive anerkendt som en producentorganisation i frugt- og grøntsektoren, skal producentorganisationen indsende ansøgning om anerkendelse. Det skal specificeres i ansøgningen, hvilke produkter producentorganisationen ønsker anerkendelse for. Producentorganisationen skal ved sin ansøgning om anerkendelse fremlægge bevis for, at den opfylder kravene til anerkendelse i henhold til forordning (EU) 1308/2013 og relevante supplerende retsakter. Før en producentorganisation kan anerkendes foretages der administrativ kontrol og en kontrol på stedet hos producentorganisationen for at verificere, om kriterierne for anerkendelse er overholdt. Efterfølgende gennemføres regelmæssig kontrol af producentorganisationens opretholdelse af anerkendelseskriterier.

Kontrolsystemet for producentorganisationer i frugt og grøntsektoren vil bestå af en administrativ kontrol og en kontrol på stedet. Kontrollen vil blandt andet omfatte kontrol af anerkendelseskriteriernes opfyldelse, gennemførelsen af driftsprogrammer og faktisk afholdte udgifter i forhold til ansøgt støtte.

Alle anmodninger om anerkendelse, ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer, ansøgninger om ændring af driftsprogrammer og udbetalingsanmodninger vil blive underkastet den administrative kontrol.

Ved den administrative kontrol kontrolleres, om ansøgningerne opfylder de krav, der stilles til anerkendelse af producentorganisationen, gennemførelse af driftsprogrammer, kontrol af aktioner/investeringer og udbetaling af støtte hertil. Det kontrolleres endvidere om udgifter er velbegrundede og rimelige.

Producentorganisationen skal i ansøgningen om godkendelse af det enkelte driftsprogram-år udspecificere alle udgiftsposter i de planlagte aktioner. Producentorganisationen skal for alle udgiftsposter dokumentere, at der er tale om rimelige udgifter. Dokumentationen skal være i form af ét eller to tilbud afhængig af udgiftens omfang. På denne baggrund vurderes det, om de planlagte udgifter er rimelige. Producentorganisationen skal efterfølgende kunne dokumentere udgiften ved faktura, kvittering eller lignende.

Kontrol på stedet supplerer den administrative kontrol med henblik på at undersøge, om betingelserne er opfyldt for så vidt angår anerkendelse af producentorganisationen, driftsprogrammernes gennemførelse i henhold til det ansøgte og det gennemførte. Kontrol på stedet er stikprøvebaseret. Udvælgelse af stikprøven og fastlæggelse af omfanget af kontrol på stedet vil ske i forbindelse med den årlige planlægning af kontrol på stedet. I planperioden, CAP2023, skal medlemsstaterne selv designe deres kontrol- og forvaltningssystem ud fra den grundlæggende præmis, at det skal sikre en effektiv beskyttelse af unionens finansielle interesser og en målretning af kontrollen mod de områder, hvor risikoen for fejl er størst. Mindst ti pct. af de anerkendte producentorganisationer skal hvert år udtages til kontrol på stedet på basis af en risikoanalyse. Det tilstræbes, at kontroludtagningen ikke er systematisk fra år til år.

Kontrol på stedet af producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren indeholder som udgangspunkt følgende elementer:

- Kontrol af anerkendelseskriterier hos producentorganisationen.
- Økonomikontrol hos producentorganisationen med fokus på økonomistyring og referenceomsætning.
- Kontrol af en stikprøve af investeringer placeret hos producentorganisationen.
- Kontrol hos en stikprøve af medlemmer (såkaldt avlerkontrol). Avlerkontrollen omfatter forskellige delelementer, heriblandt nyerhvervede materielle investeringer, immaterielle investeringer, tidligere materielle investeringer og referenceomsætning.

En stikprøve af investeringer og medlemmer af producentorganisationen udvælges til kontrol på stedet på grundlag af en risikoanalyse.

Det skal være muligt at gennemføre kontrol på stedet. En anmodning om anerkendelse, godkendelse af et driftsprogram eller en støtteansøgning kan afvises for den pågældende post eller del af udgifterne, hvis en producentorganisation, herunder dens medlemmer eller relevante repræsentanter, forhindrer at der foretages kontrol på stedet.

- Biavlsprodukter

Kontrolsystemet vedrørende ordningen for biavlsprodukter vil omfatte en administrativ kontrol og en stikprøvebaseret kontrol af støtteansøgninger på stedet, samt en stikprøvebaseret kontrol efter udbetaling, hvor opretholdelseskravet jævnfør artikel 11 i Forordning (EU) 2022/126 kontrolleres. Omfanget af stikprøven og metoden for udtagning af stikprøven til kontrol på stedet fastlægges i forbindelse med den årlige planlægning af kontrollen. Størrelsen af stikprøven og udtagning afhænger af det samlede antal af projekter. Årligt udtages mindst ti pct. af støttemodtagerne til kontrol på stedet. Hvis det samlede antal projekter er under ti projekter, udtages to projekter tilfældigt til kontrol på stedet. Hvis det samlede antal projekter er mere end ti projekter, udtages mindst halvdelen af kontrolsagerne på grundlag af en risikoanalyse, mens den resterende andel udtages tilfældigt. Såfremt forhold fundet i den administrative kontrol bør kontrolleres på stedet, er det muligt for sagsbehandler manuelt at udtage et projekt til kontrol på stedet.

I forhold til kontrol efter udbetaling vil omfanget af stikprøven og metoden for udtagning af stikprøven fastlægges i forbindelse med den årlige planlægning af kontrollen. Størrelsen af stikprøven og udtagning afhænger af det samlede antal af projekter, der er underlagt opretholdelseskravet. Der udtages årligt 5 pct. af projekter omfattet af opretholdelseskravet til kontrol efter udbetaling, på baggrund af tilfældig udtagelse. Såfremt forhold fundet i den administrative kontrol bør kontrolleres, er det muligt for sagsbehandlerne manuelt at udtage et projekt til kontrol efter udbetaling, og derved målrette kontrollen mode de projekter, hvor risikoen for fejl er størst. Hvis et projekt udtages til kontrol efter udbetaling, vil det ikke indgå i kontrolgrundlaget året efter. Kontrollen udføres, så længe der er projekter, som der er omfattet af opretholdelseskravet.

Den administrative kontrol vil omfatte alle ansøgninger om tilsagn og anmodninger om udbetaling af støtte. Kontrollen på stedet bliver gennemført i forbindelse med støtteansøgernes anmodning om udbetaling af støtte.

Den administrative kontrol vil som udgangspunkt basere sig på de oplysninger, som ansøgerne vil indsende i forbindelse med deres ansøgninger om tilsagn og anmodninger om udbetaling. Den administrative kontrol af ansøgninger om tilsagn vil blandt andet omfatte, hvorvidt ansøgningerne lever op til de fastlagte støtteberettigelseskriterier. Den administrative kontrol af anmodninger om udbetaling vil omfatte projektrapporter, hvor ansøger skal redegøre for gennemførelse af sit projekt og regnskaber, som skal indeholde sammenfattende udgiftsopgørelse samt kopier af fakturaer og andre relevante bilag såsom bankkontoudtog mv.

Kontrol på stedet vil blandt andet omfatte kontrol af, om den udvalgte stikprøve af projekter er gennemført i overensstemmelse med de godkendte tilsagn og projektbeskrivelser, og at de faktisk afholdte udgifter stemmer overens med de oplysninger, som fremgår af udbetalingsanmodningerne. Kontrol efter udbetaling vil omfatte kontrol af opretholdelsen af samtlige af de udvalgte projekters aktiver, som er omfattet af opretholdelseskravet.

Det skal være muligt at gennemføre kontrol på stedet og kontrol efter udbetaling. Hvis ansøger forhindrer gennemførelse af kontrollen, kan det medføre, at ansøgers tilsagn om støtte bortfalder, støtten ikke kan udbetales og/eller allerede udbetalt støtte kræves tilbagebetalt.

Ikke-IFKS ELFUL

Ikke-IFKS ELFUL

Ministeriet for Grøn Trepart har det overordnede ansvar for opfyldelsen af medlemsstatens rolle i henhold

til artikel 60 i den horisontale forordning. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som er en styrelse under Ministeriet for Grøn Trepart, har det overordnede ansvar for forvaltningen af den danske CAP-plan.

Forvaltnings- og kontrolstrukturen beskrives herunder.

Figur 2:Organisationsdiagram på forvaltningsstrukturen

CAP-enheden varetager den overordnede forvaltning af CAP-planen for begge landbrugsfonde (søjle I og II). CAP-enheden varetager dermed rollen som forvaltningsmyndighed.

Derudover varetager enheden forvaltningsopgaver for så vidt angår projektordninger (undtagen LAG). Enheden designer nye projektstøtteordninger og prioriteringskriterier ud fra målet om at støtte de projekter, der giver størst effekt på indsatsområderne.

Projekttilskud og **Natur- & Landbrugsudvikling** har ansvaret for sagsbehandlingen af projektstøtteordningerne. Enhederne behandler støtteansøgninger og står for alle udbetalinger på projektstøtteområdet (undtagen LAG).

Jordbrugskontrol gennemfører kontrol af alle ordninger efter kontrolinstrukser, som udarbejdes i samarbejde med enhederne EU & Projekt, Projekttilskud, Natur- & Landbrugsudvikling og Plan- og Landdistriktsstyrelsen. Jordbrugskontrol sender kontrolrapporterne til de respektive sagsbehandlende enheder Projekttilskud, Natur- & Landbrugsudvikling og Plan- og Landdistriktsstyrelsen, som afgør kontrolsagerne og fastlægger eventuelle sanktioner og krav om tilbagebetaling ved misligholdelser.

Udbetaling & Kvalitet foretager registrering og udbetaling, samt opkrævning af tilbagebetalingskrav af EGFL- og ELFUL relaterede transaktioner og koordinerer forebyggelse og bekæmpelse af svig på risikoområder. Endvidere sikrer enheden den almene kvalitet af opfølgende tiltag, som andre enheder gennemfører i forhold til konstaterede fejl i sagsbehandlingen og den fysiske kontrol. Herudover varetager

Udbetaling & Kvalitet forpligtelsen om at føre tilsyn med organer, hvortil der er delegeret ansvar og opgaver i forhold til CAP-planen og overvåger regelmæssigt de opgaver, der er delegeret til LAG-sekretariatet (Plan- og Landdistriktsstyrelsen) med henblik på at bekræfte, at forvaltning og kontrol udføres tilfredsstillende, og at det er i overensstemmelse med EU-reglerne.

Revision er placeret som en selvstændig enhed i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med direkte reference til den administrerende direktør. Revision er operationelt uafhængig af den øvrige styrelse. Revision leverer viden om styrelsens interne kontrol- og forvaltningssystemer, hvilket gør det muligt at forebygge og rette op på konstaterede risici og svagheder.

Certificeringsorgan: Opgaven som certificeringsorgan er udliciteret til et eksternt, privat revisionsfirma. Organet påtegner årsregnskabet og performancerapporten, samt attestering af forvaltnings- og kontrolsystemet, før disse bliver sendt til EU-Kommissionen. Det sker for at undersøge, om årsregnskab og resultatmål er retvisende og om procedurerne for den interne kontrol har fungeret tilfredsstillende.

Kontrol

Manuel administrativ kontrol

- Som en del af den administrative kontrol af udbetalingsanmodninger kontrolleres den dokumentation, ansøger har indsendt, for at belyse et gennemført projekt ved hjælp af for eksempel geoplacerede billeder.

Overordnet for den fysiske kontrol

- Der foretages i forlængelse af den administrative kontrol en fysisk kontrol af udvalgte udbetalingsanmodninger.
- Antallet af kontroller og udvælgelsesmetode varierer efter hvilken risikoprofil ordningerne har. Der er to typer af fysisk kontrol, 1) kontrol på stedet og 2) efterfølgende kontrol.

Kontrolbesøg

- I gennemsnit udtages 25 pct. af årets udbetalingssager på projektstøtte til kontrol på stedet (ti pct. udtages tilfældigt og 15 pct. udtages via en risikobaseret analyse). Der kan også ske manuel udtagning af sager til kontrol, såfremt det på enkeltsagsniveau vurderes nødvendigt.
- Der er tale om en dybdegående kontrol hos tilsagnshaver, hvor hele projektet kontrolleres.
- Såfremt enkelte ordninger designes på en sådan måde, at alle investeringer kræver fysisk besøg, kan kontrol på stedet suppleres med en fysisk afsyning.

Efterfølgende kontrol

- Den efterfølgende kontrol er en kontrol af, om projektet er opretholdt i en periode efter slutudbetalingen. Der udtages to pct. af alle afsluttede projekter, der er omfattet af opretholdelsesforpligtelsen.

7.3.2.3 Regler for offentligt udbud?

Kort beskrivelse af, hvordan reglerne for offentlige udbud overholdes

Ved indkøb af varer og tjenesteydelser følger myndighederne statens regler for udbud og offentlige indkøb, herunder for indkøb af konsulentydelser. Dermed sikres også, at indkøb finansieret med teknisk bistand lever op til gældende nationale forpligtelser vedrørende offentlige indkøb.

Danmark har indført nationale udbudsregler under tærskelværdierne for udbudsdirektiverne. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vejleder om forståelsen af udbudsreglerne, EU- såvel som nationale regler.
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vejleder på sin hjemmeside om udbudsreglerne og om, hvorledes de overholdes.

- Udbudsloven: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2015/1564
- Tilbudsloven: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2007/1410

Tilbudslovens afsnit I omhandler bygge- og anlægskontrakter (afsnit II er ophævet).

Forvaltningsmyndigheden henviser i vejledning om støtte for de relevante støtteordninger til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside.

Det er desuden et vilkår i alle tilsagn om støtte i CAP-planen, at udbudsreglerne og de overordnede principper om gennemsigtighed, lige behandling og sparsommelighed overholdes.

Senest i forbindelse med anmodning om udbetaling af støtte skal støttemodtager kunne dokumentere, at vedkommende har opfyldt reglerne. Støttemodtager skal holde dokumenter, som dokumenterer, at udbudsreglerne er overholdt, tilgængelige i mindst fem år fra datoen for slutudbetaling.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har under enheden Økonomi en funktion for kontraktstyring, indkøb og udbud. Her sørger man for, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø overholder EU-regler og national lovgivning på udbudsområdet.
På styrelsens intranet informerer enheden løbende styrelsens øvrige medarbejdere om denne lovgivning samt korrekte procedurer for håndtering af udbud. Relevante medarbejdere gennemgår desuden løbende uddannelse og efteruddannelse i regler og procedurer for offentligt udbud.

Projekttilskud og Natur- & Landbrugsudvikling har ansvaret for sagsbehandlingen af projektstøtteordningerne. Som en del af sagsbehandlingen forestår disse enheder også administrativ kontrol af at de relevante udbudsregler er overholdt. I den forbindelse er fokus i den administrative kontrol på, hvorvidt tilsagnshaver har haft pligt til at sende en konkret opgave i udbud, og i så fald, hvorvidt tilsagnshaver har anvendt den korrekte udbudsprocedure, og i øvrigt har overholdt betingelserne i den valgte udbudsprocedure.

7.4 Konditionalitet

7.4.1 Kontrolsystem i forbindelse med konditionalitet

7.4.1.1 Beskrivelse af kontrolsystemet i forbindelse med konditionalitet

I overensstemmelse med artikel 83 stk. 6, litra d i den horisontale forordning udtages årligt mindst én pct. af støtteansøgerne til kontrol af konditionalitet ved fysisk kontrol på stedet. Det sikres, at kontrolpopulationen i overensstemmelse med artikel 83 stk. 6, litra d udtages på baggrund af en risikoanalyse, som tager højde for bedriftsstruktur og risiko for overtrædelser, ligesom det sikres, at en del af kontrolpopulationen udtages tilfældigt.

Kontrollen gennemføres som udgangspunkt uvarslet, men for krav, der monitoreres, er der 100 pct. kontrol og i videst muligt omfang fuld åbenhed herom over for landbrugerne.

Kontrollen med alle relevante konditionalitetskrav gennemføres jævnt fordelt gennem hele støtteåret. De fleste krav gennemføres ved kontrol på stedet. Enkelte krav kontrolleres administrativt (krav vedrørende gødningsregnskab og kravene vedrørende anmeldelse og tilsyn med BSE og TSE samt håndtering af mælk fra besætninger med brucellose og tuberkulose).

Kontrollen af GLM 7 og – i det omfang standarden aktiveres med virkning for landbrugere – GLM 1 forventes at kunne gennemføres ved monitorering af 100 pct. af støtteansøgerne. Hvis der er behov for det, kan denne kontrol suppleres med fysisk kontrol på stedet for eksempel i forhold til verifikation af

overtrædelser konstateret ved monitorering.

Det tilstræbes, at kontrollen af konditionalitet følger ministeriets fælles kontrolstrategi, som blandt andet bygger på kendskab til bedrifterne, effektiv brug af data, god kommunikation med landbrugerne og kompetente kontrollører.

Med udgangspunkt i artikel 83 stk. 3 og stk. 6, litra b, i den horisontale forordning kan kontrollen af konditionalitet (SMR-kravene) gennemføres ved brug af samme kontrolværktøjer og tilgang, som anvendes i forbindelse med sektorkontrollen. Sektorkontrollen med fødevare- og foderområdet samt dyresundhed, dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler er underlagt kravene til kontrol i kontrolforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2017/625 af 15. marts 2017). Kontrollen med de relevante SMR-krav vil således følge kravene til kontrol i denne forordning. For de øvrige SMR-krav vil kontrollen følge de kontrolvejledninger, der findes for sektorkontrollen. Kontrollen skal sikre en effektiv kontrol af støtteansøgernes efterlevelse af kravene som specificeret i artikel 12 og bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (CAP-plan forordningen).

Det samme gælder for kontrollen af GLM-kravene, hvor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fastlægger krav til gennemførelsen af kontrollen i overensstemmelse med ministeriets kontrolstrategi, som sikrer en effektiv kontrol af støtteansøgernes efterlevelse af de nationalt fastsatte GLM-krav.

Kontrollen af konditionalitet er beskrevet i kontrolinstrukser til kontrollørerne for så vidt angår de krav, der kontrolleres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, og i vejledninger for så vidt angår de krav, der kontrolleres af Fødevarestyrelsen.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø gennemfører som udbetalingsorgan årligt en gennemgang af kontrollen af konditionalitet. Dette finder sted ved godkendelse af instrukser til kontrollører og sagsbehandlingsinstrukser samt tilsyn med kvalitetssikring af sagsbehandling og med supervision af kontrollørerne.

7.4.1.2 Kontroltyper

LF/GLM	Kontroltyper
GAEC01 - Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal på nationalt, regionalt eller subregionalt plan eller i en sammenslutning af bedrifter eller en enkelt bedrift, sammenlignet med referenceår 2018. Maksimalt fald på 5 % i forhold til referenceåret.	Arealovervågningssystem
GAEC02 - Beskyttelse af vådområder og tørveområder	Kontrol på stedet
GAEC03 - Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn	Kontrol på stedet
GAEC04 - Anlæggelse af bræmmer langs søer og vandløb	Kontrol på stedet
GAEC05 - Jordbearbejdning, mindskelse af risikoen for jordforringelse og erosion, herunder hensyntagen til hældningsgraden	Kontrol på stedet
GAEC06 - Minimumsjorddække for at undgå bar jord i den/de mest følsomme periode(r)	Kontrol på stedet
GAEC07 - Omdrift på agerjord, undtagen for afgrøder, der dyrkes under vand	Arealovervågningssystem
GAEC08 - Mindsteandel af landbrugsareal afsat til ikkeproduktive områder eller landskabstræk.Mindsteandel på mindst 4 % af agerjord på bedriftsniveau afsat til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord. Hvis en landbruger forpligter sig til at afsætte mindst 7 % af sin agerjord til ikkeproduktive arealer og landskabstræk, herunder braklagt jord, under en udvidet bio-ordning i overensstemmelse med artikel 28, stk. 5a, begrænses den andel, der skal henføres til overholdelsen af denne GLM-norm, til 3 %.Mindsteandel på mindst 7 % af agerjord på bedriftsniveau, hvis dette også omfatter efterafgrøder eller kvælstofbindende afgrøder dyrket uden brug af plantebeskyttelsesmidler, hvoraf 3 % skal være braklagt eller ikkeproduktiv jord. Medlemsstaterne bør anvende vægtningsfaktoren 0,3 for efterafgrøder.Bevarelse af landskabstræk.Forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid.Som en valgmulighed foranstaltninger til at undgå invasive plantearter	Kontrol på stedet
GAEC09 - Forbud om omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder	Kontrol på stedet
SMR01 - Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger: Artikel 11, stk. 3, litra e) og h), vedrørende obligatoriske krav til kontrol af diffuse kilder til forurening gennem fosfater	Kontrol på stedet
SMR02 - Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget: Artikel 4 og 5	Kontrol på stedet
SMR03 - Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle: Artikel 3, stk. 1, artikel 3, stk. 2, litra b), artikel 4, stk. 1, 2 og 4	Kontrol på stedet
SMR04 - Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter: Artikel 6, stk. 1 og 2	Kontrol på stedet
SMR05 - Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed: Artikel 14 og 15, artikel 17, stk. 1, og artikel 18, 19 og 20	Kontrol på stedet
SMR06 - Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af β-agonister i husdyrbrug og om ophævelse af direktiv 81/602/EØF, 88/146/EØF og 88/299/EØF: Artikel 3, litra a), b), d) og e), og artikel 4, 5 og 7	Kontrol på stedet
SMR07 - Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF: Artikel 55, første og andet punktum	Kontrol på stedet
SMR08 - Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider: Artikel 5, stk. 2, og artikel 8, stk. 1-5 Artikel 12 vedrørende begrænsninger i anvendelsen af pesticider i beskyttede områder, der er fastlagt på grundlag af direktiv 2000/60/EF og Natura 2000-lovgivningen Artikel 13, stk. 1 og 3, om håndtering og opbevaring af pesticider og bortskaffelse af rester	Kontrol på stedet

SMR09 - Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve: Artikel 3 og 4	Kontrol på stedet
SMR10 - Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin: Artikel 3 og 4	Kontrol på stedet
SMR11 - Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål: Artikel 4	Kontrol på stedet

7.4.2 Sanktionssystem i forbindelse med konditionalitet

7.4.2.1 Beskrivelse af sanktionssystemet i forbindelse med konditionalitet

Efter hver kontrol udfyldes en kontrolrapport, der sendes til landbrugeren. Kontrolrapporten er enten uden anmærkninger eller – hvis der er konstateret overtrædelser - en rapport, hvor landbruger får et høringsbrev med beskrivelser og dokumentation af de konstaterede overtrædelser.

Efter høringen træffer Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø afgørelse og pålægger efter omstændighederne landbrugeren en administrativ sanktion i form af et procentmæssigt støttetræk.

De enkelte overtrædelser vurderes efter kriterierne alvor, omfang, varighed, gentagelse og intentionalitet, og der fastsættes en sanktionsprocent inden for de rammer, som fremgår af forordningerne,

For utilsigtede førstegangsovertrædelser anvendes som hovedregel en nedsættelsesprocent på 3. Ud fra en konkret vurdering af den manglende overholdelses alvor, omfang og varighed kan nedsættelsen sænkes til minimum 1 % og øges til typisk 5 % og op til 10 %.

For utilsigtede førstegangsovertrædelser konstateret ved hjælp af det arealovervågningssystem, der er omhandlet i artikel 66, stk. 1, litra c), i forordning (EU) 2021/2116, anvendes som minmum en nedsættelsesprocent på 0,5 og som hovedregel en nedsættelsesprocent på 1. Ud fra en konkret vurdering af den manglende overholdelses alvor, omfang og varighed kan nedsættelsen øges til typisk 3 % og op til 10 %.

Såfremt samme krav eller standard overtrædes utilsigtet for anden gang inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår, anvendes som hovedregel en nedsættelsesprocent på 10. Ud fra en konkret vurdering af den manglende overholdelses alvor, omfang og varighed kan nedsættelsen øges til typisk 15 % og sænkes til typisk 5 %.

Forsætlige førstegangsovertrædelser sanktioneres som udgangspunkt med en nedsættelsesprocent på 20 %, ud fra en konkret vurdering af den manglende overholdelses alvor, omfang og varighed kan nedsættelsen sænkes til 15 % og øges til 100 %.

Der anvendes ikke nogen administrativ sanktion, hvis overtrædelsen ikke har nogen eller kun har ubetydelige konsekvenser for opfyldelsen af målsætningen for den pågældende standard eller det pågældende krav. Dette gælder for såvel utilsigtede, gentagne og tilsigtede overtrædelser.

Hvor et areal overdrages i løbet af et år, hvor reglerne om konditionalitet ikke er overholdt på arealet, pålægges den administrative sanktion den, der i året har søgt støtte for det omhandlede areal, hvis den manglende overholdelse direkte kan tillægges den, som har overdraget landbrugsjorden, eller den, som har fået landbrugsjorden overdraget. Som en undtagelse hertil vil gælde, at hvis den, som handlingen eller undladelsen direkte kan tillægges, har indgivet en støtteansøgning i overtrædelsesåret eller -årene, pålægges den administrative sanktion på grundlag af summen af betalinger til denne, når denne støtte er omfattet af konditionalitet. Hermed videreføres af retstilstanden under forordning (EU) 1306/2013 artikel 97, stk. 2. Bortset fra disse tilfælde gælder den almindelige forudsætning for støttetræk, hvorefter den manglende overholdelse skal være resultatet af en handling eller udeladelse, som direkte kan tillægges den pågældende støttemodtager.

Danmark anvender ikke en bagatelgrænse for sanktioner på 100 EUR eller derunder.

Sanktionerne beregnes så vidt muligt på baggrund af støtten i overtrædelsesåret, og gennemføres så vidt

muligt ved modregning i støtteudbetalingen i kontrolåret. Hvis overtrædelsesåret ikke kan fastslås, beregnes støttetrækket på baggrund af støtten i kontrolåret. Hvis støttetrækket ikke kan gennemføres ved modregning, sker det ved inddrivelse.

7.4.2.2 Definition og anvendelse af "gentagne tilfælde af manglende overholdelse" (beregning og omfattet periode):

Definition:
Der er tale om en gentagelse, såfremt samme krav eller standard overtrædes mere end én gang inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår.

Anvendelse:
Der sanktioneres som hovedregel med et støttetræk på ti pct. Ud fra en konkret vurdering af den gentagne overtrædelse kan støttetrækket dog sættes op til 15 pct.

7.4.2.3 Definition og anvendelse af "forsætlighed"

Definition:
Indberettet forsæt: En misligholdelse af reglerne begået af en støttemodtager, som tilstræber en tilstand af manglende overholdelse af nævnte regler eller som, uden at tilstræbe en sådan tilstand, accepterer den mulighed, at den kan opstå, jf. retstilstanden som fastlagt af Domstolen i C-396/12.

Beregnet forsæt: Når der er sket mere end to overtrædelser af samme krav eller standard inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår.

Anvendelse:
Sanktionering for både beregnet og indberettet forsæt medfører et støttetræk på mindst 15 pct. Efter en konkret vurdering ud fra kriterierne alvor, omfang og varighed kan forsætlige overtrædelser medføre et højere støttetræk på op til 100 pct. eller udelukkelse.

7.4.3 Angivelse af anvendelsen af et forenklet kontrolsystem for små landbrugere

Der oprettes ikke et forenklet kontrolsystem for små landbrug.

7.4.4 De kompetente kontrolorganer, der er ansvarlige for kontrollen af konditionalitetsstandarder og lovgivningsbestemte forvaltningskrav

I forhold til SMR 5 og SMR 6 bemærkes, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø gennemfører kontrol på stedet og modtager Fødevarestyrelsens resultater fra medicinovervågningen.

LF/GLM	Navn på betalingsorganet	Navn på kontrolorganet	Navn på den person, der er ansvarlig for kontrollen	Adresse	E-mail
GAEC01	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC02	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC03	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC04	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC05	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC06	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC07	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC08	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
GAEC09	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR01	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk

SMR02	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR03	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR04	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR05	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR06	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR07	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR08	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR09	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk
SMR10	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Udbetaling & Kvalitet	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø - Jordbrugskontrol	Steen Bonde	Nyropsgade 30, 1780 København V	mail@lbst.dk

7.5 Social konditionalitet

7.5.1 Beskrivelse af kontrolsystemet i forbindelse med social konditionalitet

Social konditionalitet

Social konditionalitet finder i overensstemmelse med CAP-planforordningens artikel 14, stk. 1, anvendelse i Danmark fra 1. januar 2025, således at landbrugere og andre tilskudsmodtagere, der modtager direkte betalinger i henhold til forordningens kapitel II eller årlige betalinger i henhold til forordningens artikel 70, 71 og 72, skal pålægges en administrativ sanktion, hvis de ifølge en eksigibel afgørelse ikke opfylder kravene vedrørende relevante arbejds- og ansættelsesvilkår eller arbejdsgiverforpligtelser, der følger af retsakterne som omhandlet i forordningens bilag IV.

Danmark anvender sine gældende kontrol- og håndhævelsessystemer inden for social- og beskæftigelseslovgivningen og de gældende arbejdsstandarder for at sikre, at modtagerne af direkte betalinger i henhold til CAP-planforordningens kapitel II eller årlige betalinger i henhold til forordningens artikel 70, 71 og 72 opfylder ovennævnte forpligtelser.

Det betyder, at det ikke er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som er kontrolmyndighed, men derimod myndighederne på arbejdsmarkedsområdet og arbejdsmarkedets parter, som har ansvaret for kontrol og for at håndhæve de retsakter, der er omhandlet i CAP-planforordningens bilag.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø indgår aftaler med de ansvarlige for håndhævelsen af implementeringen af de direktiver, som er nævnt i CAP-planforordningens bilag IV. Der indgås aftale om minimum årlig underretning af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vedrørende relevante afgørelser om arbejds- og ansættelsesvilkår eller arbejdsgiverforpligtelser, jf. art. 88, stk. 1, 2. afsnit, litra a og b, i forordning (EU) 2021/2116, med det formål at kunne gennemføre administrative sanktioner i form af nedsættelse af tilskud eller udelukkelse fra at modtage tilskud, jf. 7.5.2.

7.5.2 Beskrivelse af sanktionssystemet i forbindelse med social konditionalitet

Social konditionalitet

Danmark opretter et system med administrative sanktioner i form af nedsættelse af tilskud eller udelukkelse fra at modtage tilskud, jf. artikel 89 i den horisontale forordning. De relevante nationale arbejdsmarkedsparter, der repræsenterer ledelsen og arbejdskraften i landbrugssektoren, er blevet hørt, og deres autonomi samt deres ret til at forhandle og indgå kollektive aftaler respekteres fuldt ud. Sanktionerne anvendes over for støttemodtagere som omhandlet i artikel 14 i CAP-planforordningen, som ikke overholder de regler om social konditionalitet, som er opført i bilag IV til forordningen.

Nedsættelsen eller udelukkelsen beregnes på grundlag af de tilskud, der er udbetalt eller skal udbetales i det kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted eller er konstateret, hvis det ikke er muligt at fastslå det kalenderår, hvor den manglende overholdelse fandt sted. Ved fastsættelsen af den administrative sanktion tages hensyn til, hvor alvorlig, omfattende, varig eller hyppig, den konstaterede manglende overholdelse er, og om den er tilsigtet – herigennem sikres et effektivt og proportionalt system med administrative sanktioner.

Der pålægges ingen administrativ sanktion, hvis den manglende overholdes skyldes force majeure eller påbud fra en offentlig myndighed.

Tilskudsmodtagere kan klage over afgørelser om nedsættelse af tilskud eller udelukkelse fra at modtage tilskud til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

8 Modernisering: AKIS og digitalisering

8.1 AKIS

8.1 Den overordnede påtænkte organisationsstruktur i et styrket AKIS

I Danmark rådgives bedrifter via et velfungerende privat marked for rådgivning af landbrugere, som landbrugserhvervet selv organiserer og finansierer. Rådgivning leveres hovedsageligt af 30 lokale og landbrugerejede rådgivningsvirksomheder, der er organiseret i samarbejdsorganisationen Dansk Landbrugsrådgivning (DLBR). Uddannelse og opkvalificering af rådgivere foregår gennem landbrugets videnscenter (SEGES), der fungerer som den nationale forsknings- og vidensfacilitator, og som desuden varetager sekretariatsfunktionen for DLBR-virksomhederne. SEGES er det nationale, centrale videnscenter ejet af brancheorganisationen Landbrug & Fødevarer. Medlemskab af Landbrug & Fødevarer giver landmanden adgang til gratis rådgivning og mulighed for tilkøb af ekstra rådgivning og services, hvor det måtte være relevant. Foruden DLBR-virksomhederne leveres rådgivningstjenester af både private uafhængige rådgivningsfirmaer samt input- og teknologiforsyningsfirmaer. Den danske organisering og struktur solid, da Danmark har en stærk og lang tradition for landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk. Det er et effektivt system for videndeling, landbrugsrådgivning og samarbejde mellem myndigheder og landbrugere med henblik på at omsætte ny viden fra forskning til praksis i landbruget. Systemet har evnen til hurtigt og effektivt at iværksætte forsknings- og innovationsaktiviteter baseret på landbrugernes behov blandt andet i nationalt støttede samarbejder med forskere og landbrugere, samt formidle resultater og ny praksis.

Den tilgængelige rådgivningskapacitet giver landbrugerne adgang til den nyeste viden og professionel rådgivning om alle relevante aspekter af landbrug og landbrugsstyring, herunder afgrøde-, husdyr- og energiproduktion, miljø, naturpleje, økologisk produktion, økonomiske aspekter, IT-arkitektur og anvendelse af IKT, jura, strategisk ledelse, virksomhedsudvikling, ansættelsesvilkår, arbejdsgiverforpligtelser, samt sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Derudover har rådgivere og landbrugere adgang til en database hos SEGES med mere end 120.000 artikler, der indeholder forsøgsresultater og –analyser samt præcisering af gældende nationale og fælleskabsregler.

Den forudgående SWOT-analyse bekræfter generelt set billedet af et stærkt og velintegreret AKIS. Herunder i forhold til bedriftsrådgivning (SWOT Rapport 1, afsnit 3.5 og 7.4), uddannelsesniveau (SWOT Rapport 1, afsnit 3.6 og 7.5) og forsknings-og udviklingsmiljøet (SWOT Rapport 1, afsnit 3.2).

I EU er Danmark anerkendt for at have et stærkt og velintegreret AKIS samt et velfungerende rådgivningssystem, der yder rådgivning i alle aspekter af landbrug. Dette bekræftes af EU-Kommissionens analyse og anbefalinger til Danmark udstedt i forlængelse af den grønne europæiske pagt: (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0371%2801%29).

Samlet set vurderes det, at Danmark med det eksisterende system løfter den tværgående målsætning om videndeling, innovation og digitalisering, selvom denne indsats primært er placeret uden for implementeringen af CAP-planen. På denne baggrund planlægges der ikke indsatser specifikt målrettet AKIS eller bedriftsrådgivning under artikel 77 og 78 i CAP-plan forordningen (støtte til videndeling og information samt samarbejdsprojekter), mens det eksisterende system for bedriftsrådgivning videreføres uændret. I det omfang, der tilføres yderligere elementer til rådgivningspligten, vil det blive indarbejdet i det eksisterende set-up mellem forvaltningsmyndigheden, SEGES og de private rådgivere.

Implementeringen af CAP-planen vil dog i lighed med det tidligere landdistriktsprogram fortsat bidrage til at understøtte det danske AKIS. Derudover forventes særskilte indsatser i relation til biavl.

8.2 Beskrivelse af, hvordan rådgivningstjenester, forskning og netværk vedrørende den fælles landbrugspolitik vil samarbejde inden for rammerne af AKIS (artikel 114, litra a), nr. ii))

Det forventes, at det kommende CAP-netværk vil bidrage positivt til det danske AKIS blandt andet ved at sikre yderligere koordination og dialog med aktører på tværs af landbruget og landdistrikter i forlængelse af implementeringen af CAP-planen.

8.3 Beskrivelse af organiseringen af alle bedriftskonsulenter i henhold til de krav, der er nævnt i artikel 15, stk. 2, 3 og 4

Figur 1: DLBR-virksomheder er jævnt fordelt i alle dele af Danmark (grønne prikker).

Set i et landdistriktsperspektiv vurderes den decentrale danske rådgivningsstruktur at udgøre en mulighed for, at rådgivning kan nå ud til alle egne af Danmark. Systemet lægger op til, at hver landbruger har geografisk nærhed til rådgivning, hvilket både giver bedre praktiske muligheder for at mødes med en rådgiver og samtidig kan medvirke til en høj grad af tillid mellem rådgiver og landbruger. Alle danske landbrugere har adgang til uvildig rådgivning inden for dette system, da de 31 lokale DLBR-virksomheder (ca. 2.500 ansatte) som er ejet af landbrugerne gennem de lokale landboforeninger, dækker alle dele af Danmark (se figur 3). Det er ikke et krav at landbrugere skal være medlem af en landboforening for at modtage rådgivning.

Rådgiverne i rådgivningssystemet har generelt et uddannelsesniveau på enten master eller bsc. niveau og gennemgår løbende efteruddannelse. I 2018 deltog således 4.600 rådgivere i efteruddannelsesaktiviteter svarende til, at hver rådgiver i gennemsnit deltager i knap to efteruddannelsesaktiviteter årligt. Efteruddannelsesaktiviteterne inkluderer kurser og seminarer målrettet indenfor otte forskellige temaer: Arbejdsmiljø, økonomi og ledelse, digital, fjerkræproduktion, griseproduktion, jura og skat, klima og bæredygtighed, kvægproduktion og planter, natur og vandmiljø. Kurserne og seminarerne er hovedsageligt organiseret af SEGES, men også i samarbejde med de danske universiteter.

Bedriftsrådgivningen er integreret i et effektivt videns- og innovationssystem, der dækker landbrugsrådgivere, forskningsinstitutter, offentlige myndigheder og private virksomheder (AKIS).

Systemet gør det muligt for Danmark at fremme innovation inden for landbrug- og fødevaresektoren,

igennem en løbende dialog mellem rådgivere og landbrugere, herunder med bistand til at formulerere landbrugernes egne innovationsprojekter, identificere relevante partnere samt ansøge om finansiel støtte m.v. Systemet giver endvidere rådgivere og landbrugere ajourført teknologisk og videnskabelig information. Den danske landbrugssektor er i den sammenhæng kendetegnet ved en høj grad af vertikal integration i videnskæden fra forskning til anvendelse.

Forvaltningsmyndigheden informerer desuden private rådgivere i forbindelse med åbning af ansøgningsrunder og nye regler mv. Dette sker blandt andet på forvaltningsmyndighedens årlige landbrugsseminar, samt på relevante faglige gartneri-, skovbrugs- og landbrugsmøder og – konferencer samt andre relevante faglige møder, netværk og udvalg, hvor rådgiverne er repræsenteret.

Beskrivelse af AKIS og dens organisering

Figur 2: Organisering af relevante aktører i det danske AKIS.

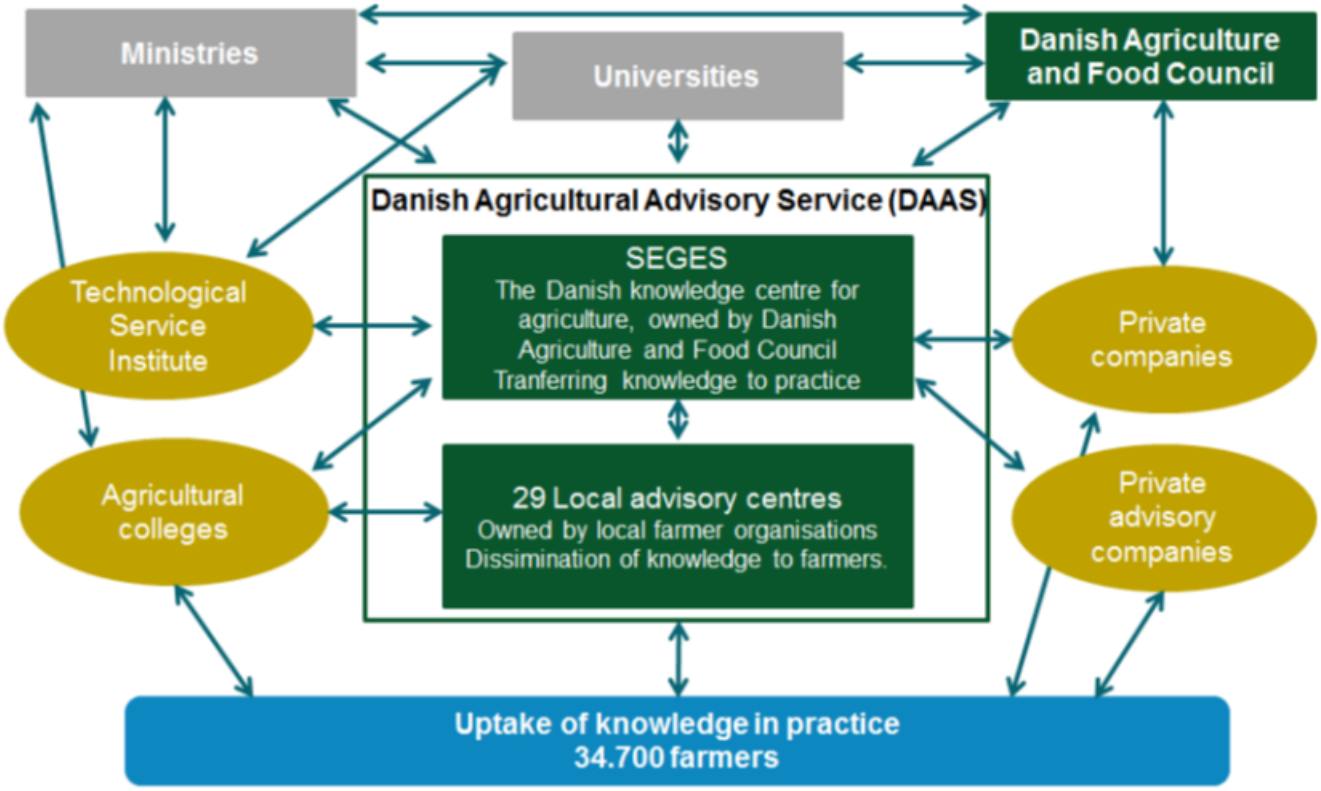

Danmark har et meget velfungerende system til overførsel af viden (Se figur 2).

Organiseringen og den vertikale integration understøttes af en række formålsbestemte nationalt finansieret samarbejder i programmer, partnerskaber og projekter. For eksempel yder de nationale forsknings- og innovationsfremmende ordninger som Innovationsfonden og Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) støtte til konkrete samarbejdsprojekter om forskning, innovation og demonstration mellem forskningsinstitutioner, rådgivningsvirksomheder under DLBR, virksomheder og landbrugere. Ligeledes organiserer Dansk Landbrugsrådgivning i dialog med forskningsinstitutionerne systematiske test og demonstrationsaktiviteter, hvis resultater fremvises bredt og formidles til landbrugerne.

Senest har Landbrug & Fødevarer og SEGES sat sig i spidsen for etablering af et eller flere klimapartnerskaber med forsknings-, udviklings- og demonstrationsaktiviteter, der forventes finansieret af blandt andet Innovationsfonden og GUDP med en klar mission om at gøre dansk landbrug klimaneutralt i 2050.

Derudover foretager forvaltningsmyndigheden løbende interessentinddragelse gennem eksempelvis

dialogforummer, workshops interviews og evaluering af tidligere ansøgningsrunder, hvor der indsamles input til nye teknologier hos hhv. forskningsmiljøet og erhvervet.

8.4 Beskrivelse af, hvordan støtte til innovation ydes, jf. artikel 114, litra a), nr. ii)

Generelt set er der i det danske AKIS stor fokus på at udvikle nye teknologier, der sigter på at forbedre bedriftens økonomi og/eller miljøpåvirkning. Dette vil forventeligt også kunne bidrage positivt til effektiviteten af de planlagte ordninger i CAP-planen. For eksempler på tidligere og igangværende projekter kan der bl.a. henvises til: https://projektsitet.seges.dk/fond/innovationsfonden.

I forhold til digitalisering vurderes dansk landbrug som værende god til at anvende ny teknologi, herunder særligt i forhold til præcisionslandbrug (SWOT Rapport 1, afsnit 5.4). Et eksempel på Danmarks evne til at være innovative kan blandt andet ses via brugen af præcisionslandbrug. En analyse fra Danmarks Statistisk viser, at næsten hver fjerde landbruger anvender præcisionsteknologi. Det gælder især de store landbrug, så præcisionsteknologi anvendes på 66 % af det samlede landbrugsareal. Præcisionslandbrug omfatter brug af data fra satellitter, sensorer m.v. til en mere nøjagtig kørsel og målrettet tildeling af gødning m.m. (DST Analyse, 2019).

Det danske forsknings- og udviklingsmiljø inden for landbrug og fødevarer er stærkt og er med til at understøtte landbrugets evne til innovation og omstilling og dermed understøtte en økonomisk bæredygtig og modstandsdygtig landbrugsindkomst.

Den danske SWOT-analyse har kortlagt, at Danmark har et solidt og velfungerende AKIS. Danmark anses for at have et af de stærkeste og mest velorganiserede landbrugsfaglige videns- og innovationssystemer i EU. Det danske system for vidensdeling, landbrugsrådgivning og samarbejde mellem myndigheder og landbrugere med henblik på at omsætte ny viden fra forskning til praksis i landbruget er effektivt, og bygger på en stærk og lang tradition for landbrugsfaglig videns- og innovationsnetværk.

SEGES fungerer som bindeleddet mellem universiteter, forskning og -uddannelse og DLBR-virksomhederne. Det danske AKIS er cirkulært i sin karakter og behov og krav overleveres fra den enkelte landbrugere til via rådgiverne til SEGES, som til gengæld yder rådgivning og information til rådgivningscentrene og i sidste ende landbrugeren.

Modellen i figur 3 illustrerer hvorledes det danske videns- og innovationssystem sikrer dialog og formidling af behov og krav fra de enkelte landbrugere via rådgivningscentrene (se figur 3). Det understreges, at vidensudvekslingen fra landbrugeren til eksperterne i rådgivningstjenensten, og tilbage igen, er meget kort, og karakteriseret ved at være både cirkulær og med et fladt hierarki. På den måde understøtter det danske system, at det netop er landbrugerens efterspurgte behov og krav til rådgivning og innovation, der imødekommes enten internt i rådgivningssystemet eller via kontakt med relevante forskere og forskningsmiljøer

Figur 3: Efterspørgsel og behovsdækning af rådgivnings- og innovationstjenester.

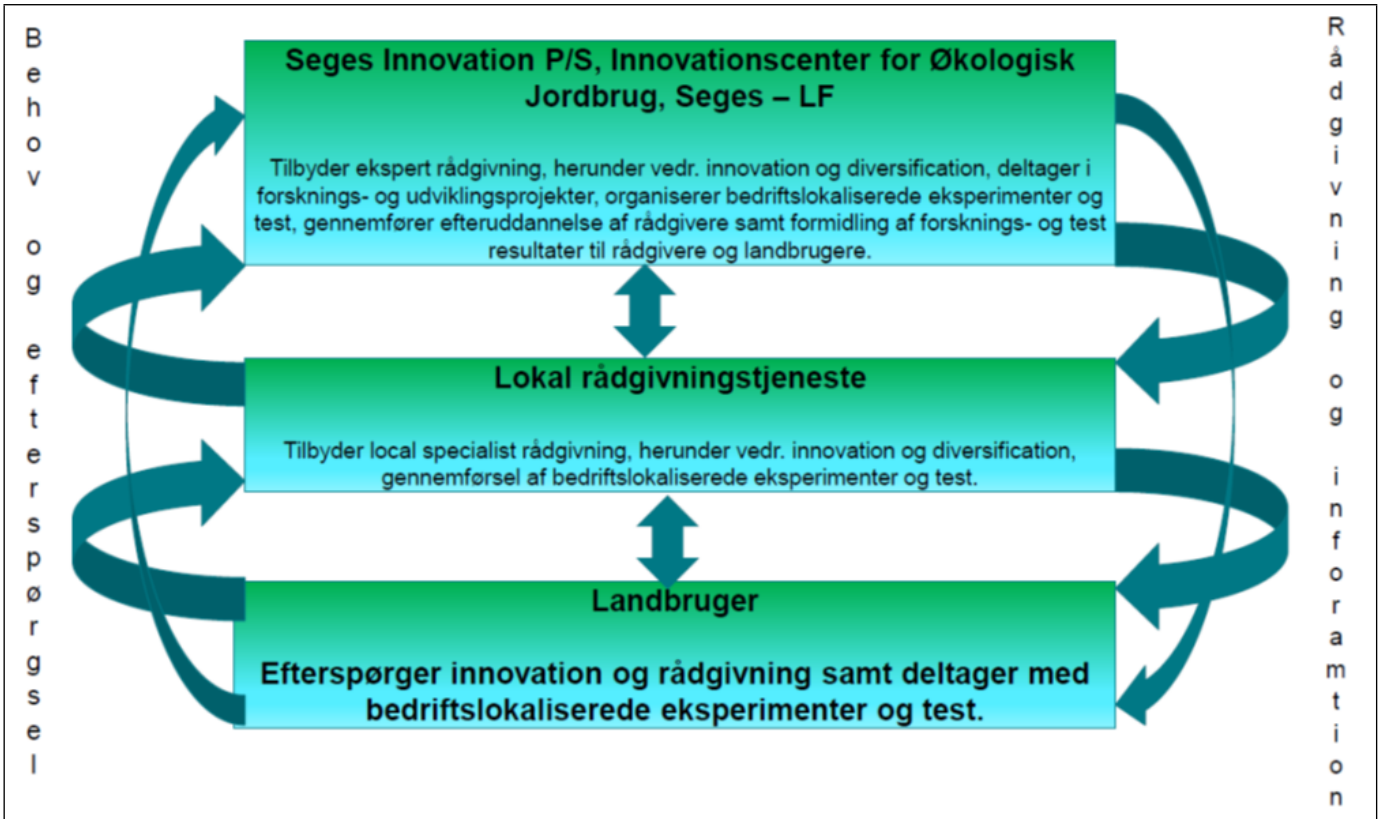

Danmark anvender relativt mange offentlige midler på forsknings- og udviklingsaktivitet inden for fødevare- og landbrugsområdet, herunder via landbrugets fonde. Hvert år investerer staten således ca. 800 mio. kr. i forskning og udvikling inden for landbrug og fødevarer.

Nedenstående figur 4 beskriver de primære kilder til finansiering af forskning, udvikling og innovation i landbrug og fødevaresektoren i Danmark. Figuren beskriver ligeledes den fælles finansiering og udførelse, der er kernen i forsknings-, udviklings- og innovationsaktiviteterne i den danske AKIS i form af samarbejdsprojekter mellem forskere, virksomheder/landbrugere og rådgivningstjenesten.

Fig. 4. De primære kilder til finansiering af samarbejde om forskning, udvikling og innovation i Danmark.

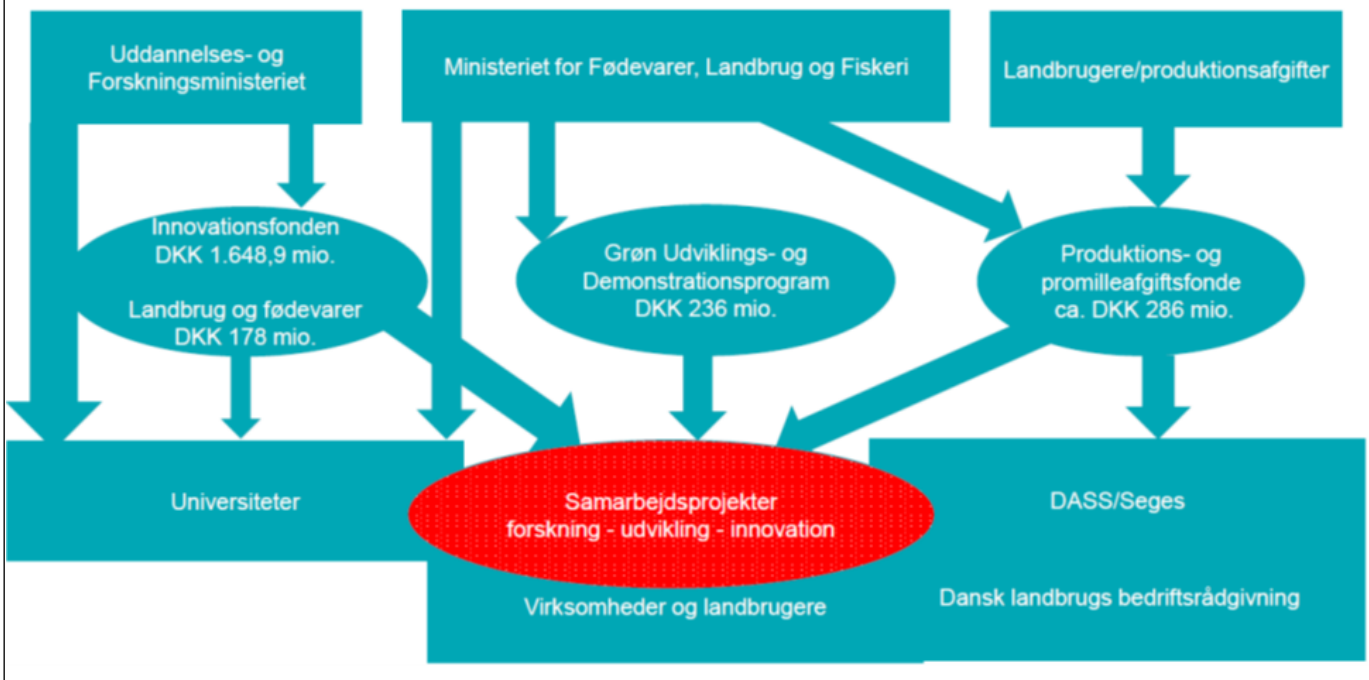

Det danske CAP-netværks rolle er beskrevet i afsnit 4.4, og det supplerer indsatsen beskrevet ovenfor ved at facilitere netværkssamarbejdet mellem relevante aktører, herunder organisationer og forvaltninger, rådgivere, forskere og andre innovationsaktører inden for landbrug og landdistriktsudvikling.

I det omfang det er relevant vil CAP-netværket løbende og gennem hele reformperioden understøtte, at AKIS fungerer optimalt og bistå med information og vidensdeling om relevante innovationsprojekter og muligheder for at søge støtte til dette.

8.5 Digitaliseringsstrategi (artikel 114, litra b))

Digitaliseringsstrategi

Den tværgående målsætning om blandt andet at fremme digitalisering i landbruget og i landdistrikter bakkes op af en række nationale initiativer.

Den danske SWOT-analyse beskriver Danmarks infrastruktur – både den fysiske og digitale som en mulighed. Den stigende grad af digital infrastruktur er en afgørende forudsætning for, at landdistrikterne kan være attraktive for virksomheder og borgere, og gøre placeringen af bopæl og virksomhed mindre afhængig af den fysiske afstand til offentlige og private services. Det gælder også digitalisering af en række velfærdsydelser, som fortsat bliver mere udbredt. Et godt eksempel er udbredelsen af telemedicin. Telemedicin indebærer, at medarbejdere i sundhedsvæsenet kan følge, diagnosticere, behandle og rådgive om sygdomme hos borgere, mens de opholder sig i deres eget hjem. Af den danske SWOT-analyse fremgår, at der i 2020 var 325 igangværende telemedicinske initiativer i Danmark, hvoraf flere initiativer er landsdækkende eller regionale. 54 % af det samlede antal kommunale deltagere i telemedicinske initiativer findes i landdistriktskommunerne, mens andelen for bykommuner og bynære kommuner samt Storkøbenhavn er hhv. 38 % og 15 %.

Herudover har regeringen nedsat et digitaliseringspartnerskab i forlængelse af den fælles digitaliseringsstrategi fra 2016-2020. Partnerskabet blev nedsat i februar 2021. Sekretariatsbetjeningen varetages af Digitaliseringsstyrelsen. Digitaliseringspartnerskabet består af en formand og 27 faste medlemmer. Medlemmerne er topledere og eksperter fra dansk erhvervsliv, forskningsverdenen, civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter. Herudover er der i Danmarks genopretningsplan afsat midler til digitalisering i de kommende år. Se her.

Danmark har desuden under Digital Europe programmet indstillet fem innovationshubs til støtte under Digital Europe programmet. Endvidere fremmes digitalisering i landbruget gennem styrket udnyttelse af bl.a. rumdata, øvrige data, herunder fra præcisionsjordbrug, som led i moniteringen af landbrugs- og miljøpolitikken samt fremme af innovation og udvikling i dansk landbrug. Ligeledes fremmes digitaliseringen med en strategisk deltagelse i Horizon 2020 og Horizon Europe forsknings- og udviklingsindsatser som ERA-Net Co-fund ICT Agri Food og partnerskabet Agriculture of Data.

Forebyggelse af digitale skel mellem regioner og virksomheder

Der er ikke en egentlig digistaliseringstrategi for landdistrikterne, men digitaliseringspartnerskabet arbejder for at understøtte, at Danmark udnytter de teknologiske muligheder i fremtiden. Partnerskabet skal derfor drøfte og komme med anbefalinger til regeringen om, hvordan Danmark udnytter og omsætter mulighederne ved den digitale omstilling. Se her.

Bilag

Bilag I om den forudgående evaluering og den strategiske miljøvurdering (SMV) som omhandlet i direktiv 2001/42/EF

1. Sammenfatning af forudgående evaluering og resultater

Introduktion

Ex-ante rapporten er udarbejdet af Epinion med bidrag fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

I henhold til artikel 139 foretages en ex-ante evaluering af den nationale stratgiske plan (CAP-planen). Ex-ante evalueringen er gennemført med udgangspunkt i EU-Kommissionens retningslinjer og forordningstekst, jf. EU forordning 2021/2115 af 2. december 2021 (herefter CAP-planforordning), som indeholder detaljerede forskrifter for de mål, som strategiplanens enkelte dele skal måles op imod.

Formålet med ex-ante evalueringen er at vurdere og bidrage til at forbedre kvaliteten af udformningen af den strategiske plan, der forventes at dække perioden 2023-2027. Herunder er det formålet at vurdere, om den strategiske plan er relevant i forhold til de udfordringer den danske landbrugssektor står overfor, og om planen imødekommer de behov, der er i landbrugssektoren.

Proces

Ex-ante evalueringen af den danske strategiske plan 2023-27 er gennemført i perioden december 2020 til 9. december 2021. Det har således været en lang og iterativ proces, hvor der har været et tæt og løbende samarbejde mellem evaluator og Landbrugsstyrelsen.

Processen har været struktureret omkring status- og fremdriftsmøder hver 14. dag, hvor formålet har været en gensidig orientering om fremdrift i henholdsvis styrelsens planarbejde og evaluators vurderingsaktiviteter.

Evaluator har løbende givet feedback på tidlige udkast til de enkelte kapitler og afsnit i den danske CAP-plan. Landbrugsstyrelsen har efterfølgende arbejdet videre med den leverede feedback.

Første udkast til ex-ante evalueringsrapport (22. juni 2021) var baseret på en vurdering af udkast til den danske CAP-plan fremsendt til evaluator 01.06.2021. Udkastet var ikke endeligt, men baseret på forslag til forordningstekst beskrevet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer. Derudover var den nationale politiske aftale om indhold og økonomiske ramme for CAP-planen ikke besluttet.

Den endelige ex-ante evaluering blev sidenhen opdateret som følge af indgået aftale i EU om den fælles landbrugspolitik for 2023-2027, ligesom Europa-Parlamentet og Rådet den d.23. juli 2021 nåede til enighed om den den endelige forordningstekst Derudover blev der d. 4. oktober 2021 indgået national politisk aftale om grøn omstilling af dansk landbrug.

Mange af de anbefalinger, som evaluator fremkom med i første udkast til ex-ante evalueringsrapport (22. juni 2021), er løbende blevet indarbejdet. Den endelige ex-ante evaluering indbefatter 24 anbefalinger.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at anbefalingerne overordnet set vil blive adresseret.

Resume

Konklusionerne fra ex-ante evalueringen er struktureret efter, og vurderet ud fra hvert af de spørgsmål og

emner, som ex-ante evalueringen forholder sig til i henhold til CAP-planforordningsteksten.

CAP-planens bidrag til EU's målsætninger

Det er evaluators vurdering, at den danske CAP-plan for EU's fælles landbrugspolitik ved sin implementering bidrager til opfyldelsen af den fælles landbrugspolitiks specifikke og overordnede målsætninger. Det sker ved at adressere de behov, der er identificeret i den nationale kontekst inden for hver af de ni specifikke målsætninger, samt ved at adressere de udviklingsmuligheder, der er til stede for det danske landbrugserhverv og forarbejdningsindustri både nationalt og internationalt. Behovene er nøje prioriterede og rangordnet efter en veludviklet prioriteringsmodel, således at sektorens interne styrker kan udnyttes og svagheder imødegås i udnyttelsen af sektoreksterne muligheder og i imødegåelsen af sektoreksterne trusler.

I kraft af det betydelige datagrundlag, som den danske forvaltningsmyndighed (Landbrugsstyrelsen) og andre styrelser (Miljøstyrelsen, Trafik-, Bolig- og Planstyrelsen m.fl.) råder over fra tidligere program- og budgetperioder, kan det konkluderes, at den foreliggende strategiske plan i meget stort omfang gør brug af tidligere erfaringer. Det gør sig især gældende på miljø- og klimaområdet, men også erfaringer fra andre områder bliver konstruktivt benyttet i udformningen af planen, ikke mindst understøttet gennem et kontinuerligt forbedret data- og informationsmanagementsystem.

CAP-planens sammenhængskraft

Det er evaluators vurdering, at der mangler en klar indre sammenhæng mellem de tre overordnede målsætninger for EU's fælles landbrugspolitik. Den danske CAP-plan retter sig især mod behov af meget høj relevans for målsætning 2 om at styrke miljøbeskyttelsen og klimaindsatsen og bidrage til opfyldelsen af Unionens miljø- og klimamålsætninger, mens identificerede behov relateret til målsætning 1 om at fremme en intelligent, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevaresikkerheden og målsætning 3 om at styrke den socioøkonomiske struktur i landområderne ikke adresseres tilsvarende fokuseret. I forhold til tidligere programperioder, herunder landdistriktsprogrammet 2014 til 2020/22, er det især ordninger til fremme af teknologisk omstilling og innovation, der er nedprioriteret og i forhold til andre målsætninger i den strategiske plan. De hidtidige teknologiordninger til fremme af grøn omstilling ved hjælp af miljø- og klimateknologiske investeringer er indeholdt i den nye plan i mindre omfang fra 2026, og der er medtaget en ny ordning, der yder tilskud til etablering af anlæg til grøn bioraffinering. Der savnes dog specifikke ordninger til at imødekomme behov for udvikling af en mere bæredygtig produktion af klima- og miljøvenlige fødevarer, og de bidrag til økonomisk vækst (nettoværditilvækst hos tilskudsmodtagerne under ordningerne) og jobskabelse, som investeringerne erfaringsmæssigt genererer. Miljø- og klimateknologiordningerne fokuserer primært på procesudvikling og kun i begrænset grad på produktudvikling. Den faktiske implementering kan imidlertid ikke vurderes på forhånd, da hver indkaldelse af ansøgninger vil være ledsaget af lukkede teknologilister, hvor fra ansøgere kan udvælge deres teknologier. I hvilket omfang der vil blive udbudt teknologier egnet til produktudvikling og ikke udelukkende til procesudvikling er ikke kendt på forhånd. Det er evaluators vurdering, at den danske CAP-plan som sådan savner en balanceret adressering af de tre overordnede målsætninger i den fælles landbrugspolitik, sådan som det også er i forordningstekstens ånd.

Det følger også af ovenstående, at den danske CAP-plan har god sammenhæng til andre relevante instrumenter, inklusive landdistriktsprogrammet 2022, der yder tilskud til miljø- og klimateknologiinvesteringer. Det retfærdiggør til en vis grad den reducerede indsats på miljø-og klimateknologi i den danske CAP-plan i forhold til tidligere år. Den gode sammenhængskraft til andre relevante instrumenter skyldes bl.a., at den benyttede prioriteringsmodel netop har denne sammenhæng som en integreret del i rangeringen af behov og dermed af indsatser.

CAP-planens budgetmidler og specifikke målsætninger

Valget af indsatser og ordninger er forudsætningen for allokering af budgetmidler. Det er evaluators vurdering, at den danske CAP-plans finansieringsplan afspejler den ubalance, der er mellem adresseringen af behov inden for hver af de tre overordnede målsætninger, som er sammenfattet ovenfor. Som CAP-plan ser ud i dag, er der afsat 5,2% af den samlede budgetramme til ordninger, der har til formål proaktivt at fremme erhvervsudviklingen gennem tilskud til forskellige typer af udviklingsaktiviteter (miljø- og klimateknologi, grøn bioraffinering, yngre jordbrugere, program til støtte af biavl, LEADER-indsatsen, teknologisk udvikling i PO ordningen for frugt- og grøntsektoren), mens der er afsat 68,2% til passiv erhvervsstøtte (basisindkomststøtte, ø-støtte, slagtepræmier og ko-præmier til kvægsektoren, tilskud til producenter af stivelseskartofler) og 26,7% til miljø- og klimaindsatsen, inklusiv økologi. Det er evaluators vurdering, at en øget budgetramme til teknologiordninger vil være med til at afhjælpe den ubalance, som planen har i dag i forhold til de prioriterede og rangordnede behov, selv om det må gå ud over nogle af de andre indsatser.

CAP-planens forventede output og resultater

Det er evaluators vurdering, at den finansielle plan vil generere de output, der er beskrevet i den danske CAP-plan. Outputindikatorer er typisk antal støttemodtagere, antal hektar under en given ordning, antal projekter mv. Det er derfor en relativ simpel øvelse at estimere de forventede output, når budgetrammen er kendt. Det skyldes ikke mindst, at der er gjort et betydeligt arbejde med bistand fra universiteterne, herunder IFRO/Københavns Universitet og Aarhus Universitet i at udarbejde passende støttesatser. De obligatoriske resultatindikatorer er ligeledes relativt simple, og det er vurderingen, at der er god overensstemmelse mellem de afsatte budgetmidler, de planlagte output og de estimerede resultater.

Det er evaluators vurdering, at de angivne resultatmål langt overvejende er dækkende. De angivne resultatmål opnås helt overvejende gennem tildelinger til hektarer (arealordningerne), til individuelle projekter og til grupper af støttemodtagere. Det er de færreste ordninger, hvor resultatmålene er mere komplekse, men her bruges erfaringer fra tidligere programmer og evalueringer af ordninger herunder eksempelvis LEADER-indsatsen.

Det kan tilføjes, at de forventede effekter af den danske CAP-plans implementering i langt overvejende grad vedrører miljø- og klimamålene, idet der kan imødeses reduktioner af både tons CO2e udledninger og af tons N-udledninger i kraft af de planlagte grønne ordninger. Dertil kommer effekter for biodiversitet og for naturen bl.a. på grund af reduceret anvendelse af sprøjtemidler og øget udbredelse af økologisk produktion samt støtten til biavlen med sin store økonomiske betydning for erhvervet på grund af biernes bestøvningsindsats. De estimerede effekter vil blive realiseret med beregnede skyggepriser pr tons CO2e på mellem 230 kr. (privat skovrejsning) og 3.142 kr. (minivådområder). Samlet er skyggepriserne for de ordninger, hvor der er data til rådighed, beregnet til små 5.000 mio. kr. i reformperioden.

På positivsiden tæller imidlertid også, at der er betydelige samfundsøkonomiske gevinster ved at reducere de negative eksternaliteter, som eksempelvis N-udledning efterlader, men at der også er behov for en forstærket forskningsmæssig indsats for at værdisætte disse eksternaliteter på en passende måde, så de miljøøkonomiske fordele kan vejes op mod indsatsernes skyggepriser.

Endelig skal det næves, at der skabes effekter af andre indsatser både i forhold til økonomi og i forhold til landdistriktsudvikling mere bredt. Det gælder etableringsstøtten til 1.882 yngre jordbrugere, som udover at bidrage til at få flere unge landmænd ind i sektoren også forventes at bidrage til innovation og fornyelse i erhvervet. Teknologiordningen samt ordningen for etablering af anlæg til grøn bioraffinering bidrager med nettoværditilvækst og jobskabelse og ikke mindst til grøn omstilling, LEADER-indsatsens erhvervsfremme skaber værditilvækst og jobs, og bidrager til udviklingen af rammevilkår, der skaber kulturaktiviteter og tiltrækker turister i stort tal. Det gælder også for markedsordningerne for biavlsprodukter, som retter sig mod alle led i avlen af bier og produktion af biavlsprodukter fra forskning og udvikling, via investeringsstøtte til nye teknologier og produkter til markedsføring, rådgivning og

uddannelse, og driftsprogrammer til fremme af klimatilpasning og grøn omstilling i PO i frugt- og grøntsektoren. I alt forventes de tre investeringsstøtteordninger (miljø- og klimateknologi, etablering af anlæg til grøn bioraffinering og LEADER) at skabe 1.034 fuldtidsjobs og 408 mio. kr. i nettoværditilvækst hos støttemodtagerne.

CAP-planens målværdier for resultater

Det er evaluators vurdering, at de kvantificerede målværdier er fuldt ud realistiske vurderet ud fra den planlagte finansiering fra EU. Dog kan det anføres, at de forventede beskæftigelseseffekter i den danske CAP-plan efter evaluators vurdering er for højt estimerede, mens det forventede antal af virksomheder/projekter med fokus på grøn omstilling er for lavt.

CAP-planens afsatte ressourcer

Det er evaluators vurdering, at Landbrugsstyrelsen gennem flere år har gjort en stor indsats for at optimere kundebetjeningen. Det er afspejlet i flere på hinanden følgende evalueringer af det administrative system gennemført i forbindelse med midtvejs- og slutevalueringer af tidligere programmer og af kundetilfredshedsanalyser gennemført af Landbrugsstyrelsen selv. Kunde- og brugertilfredshed har typisk været høj. Der har dog de senere par år været en smule uro om administrationen i forbindelse med udflytning af væsentlige funktioner, men i hvor høj grad det vil påvirke fremtidig tilfredshed med administrationen er ikke kendt. Det er under alle omstændigheder evaluators vurdering, at der både i Landbrugsstyrelsen og i LAG-sekretariatet er den fornødne administrative kapacitet til at sikre en gnidningsfri implementering af den danske CAP-plan. Dette understøttes ligeledes af den omfattende interessentinvolvering i forbindelse med udarbejdelse af den strategiske plan samt af de initiativer til at fortsætte brugerinvolveringen under implementeringen af planen. Tilstrækkelig administrativ kapacitet kan om nødvendigt ligeledes mobiliseres gennem udnyttelse af de allokerede midler afsat til Teknisk Bistand.

CAP-planens procedurer for overvågning og indsamling af data

Det er evaluators vurdering, at Landbrugsstyrelsen løbende arbejder på at forbedre og udbygge det sagsadministrative IT-system til gavn for brugerne og for at gøre administrationen mere effektiv bl.a. gennem brug af online-løsninger både ifm. arealordningerne og ifm. projektordningernes ansøgningsrunder og tilsagnsmodtagernes anmodninger om udbetalinger af tilskud. Det er evaluators vurdering, at dette arbejde er godt og tilvejebringer fordele både for brugerne og for styrelsens medarbejdere.

Data opsamles løbende til den almindelige monitorering af fremdriften af implementeringen af planen både på ordningsniveau og samlet, men der sker ikke en tilsvarende løbende opsamling af data relevante for evalueringer af planen. Den dataindsamling overlades typisk til evaluatorer, selv om det er muligt for Landbrugsstyrelsen at nyttiggøre data fra elektroniske ansøgninger bl.a. om omkostningseffektivitet, klima- og miljøeffekter, økonomiske effekter mv.

CAP-planens valgte delmål i forhold til performancerammen

Det er evaluators vurdering, at de foreløbige delmål, der er udvalgt til den nye såkaldte performanceramme, er relevante og formålstjenlige til at angive fremdriften i planimplementeringen vurderet i forhold til de fastsatte mål.

CAP-planens bidrag til nedbringelse af administrative byrde for støttemodtager

Det er evaluators vurdering, at det videre arbejde med udvikling af de administrative IT-systemer bidrager til at reducere de administrative byrder både for ansøgere/tilsagnsmodtagere og for det administrative personale. Evalueringer af tidligere programmer viser, at IT-systemernes fortsatte videreudvikling skaber gode brugertilfredsheder, og at de problemer, der lejlighedsvist konstateres, f.eks. om lange svartider på ansøgninger og på udbetalingsanmodninger, samt om kvaliteten af informationsmateriale og vejledninger mv., også adresseres i det videre udviklingsarbejde i videst mulige omfang.

2. Henstillinger fra den forudgående evaluering og den strategiske miljøvurdering (SMV), og hvordan de er blevet håndteret

Titel/henvisning	Henstillingskategori	Dato	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
Nr. 1, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen	SWOT-analyse og behovsvurdering	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 10, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Interventionslogik/bidrag til målene	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 11, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 12, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 13, jf. kapitel 7 i ex ante evalueringen	Output, resultater og fastsættelse af delmål og mål	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 14, jf. kapitel 7 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 15, jf. kapitel 8 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 16, jf. kapitel 8 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 17, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 18, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 19, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 2, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 20, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 21, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 22, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 23, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 24, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen	Andet	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 3, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen	Output, resultater og fastsættelse af delmål og mål	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 4, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen	SWOT-analyse og behovsvurdering	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 5, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Interventionslogik/bidrag til målene	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 6, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 7, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Ekstern/intern sammenhæng	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 8, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Output, resultater og fastsættelse af delmål og mål	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nr. 9, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen	Output, resultater og fastsættelse af delmål og mål	08-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Nr. 1, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales, at rubriceringen af SWOT-elementer fremadrettet følger sædvanlig praksis systematisk,

således at SWOT-analysens nytte som værktøj til identifikation af behov og interventioner forstærkes.

Nr. 1, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Landbrugsstyrelsen vil arbejde efter, at rubriceringen af SWOT-elementer fremover følger sædvanlig praksis, såfremt det er relevant

Nr. 10, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Evaluator anbefaler, at LBST indsætter ordninger der fremmer produktudvikling og innovation så der kommer tilskyndelser til at producere klimavenlige fødevarer.

Nr. 10, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Landbrugsstyrelsen bemærker, at der i Danmark eksisterer en række udviklingspuljer og fonde, herunder GUDP og MUDP, der kan søges af private aktører inden for landbrugsområdet. Overordnet er formålet at understøtte et bæredygtigt fødevareerhverv, styrke landbrugets konkurrenceevne og bidrage til både grøn og økonomisk udvikling i fødevaresektoren.

Nr. 11, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Evaluator anbefaler LBST at gøre en indsats evt. gennem myndighedsbetjeningen for at tydeliggøre de samfundsøkonomiske gevinster ved at reducere negative eksternaliteter og styrke positive eksternaliteter.

Nr. 11, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning

Landbrugsstyrelsen har et tæt samarbejde med universiteterne, hvor der kontinuerligt arbejdes med forbedring af opgørelsen af eksternaliteter både kvantitativt og økonomisk.

Nr. 12, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Evaluator anbefaler LBST at gøre en indsats evt. gennem myndighedsbetjeningen for at forbedre beregningerne af skyggepriser for klima- og miljøeffekter på de potentielle ordninger. Det vil indebære, at der skaffes data, hvor der ikke er data i dag, ligesom det bør afklares, om og evt. hvordan negative skyggepriser kan bruges som pejlemærker i den økonomiske beslutningsproces.

Nr. 12, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning

Landbrugsstyrelsen har et tæt samarbejde med universiteterne, hvor der kontinuerligt arbejdes med forbedring af opgørelsen af eksternaliteter både kvantitativt og økonomisk.

Nr. 13, jf. kapitel 7 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Afsnittet kan med fordel udbygges om, hvordan man rent praktisk vil indsamle data på de effektindikatorer, som benyttes og for de opstillede kontekstindikatorer.

Nr. 13, jf. kapitel 7 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Det bemærkes, at indsamling af oplysninger vedr. effekt- og kontekstindikatorer ikke håndteres af Landbrugsstyrelsen direkte, men af Danmarks Statistik og Eurostat.

Nr. 14, jf. kapitel 7 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Afsnit 7.2 angiver ikke en tidsplan for, hvornår LBST forventer at være klar med det nye samlede data management system. Hvis der foreligger en plan for udvikling og implementering, kan det med fordel skrives ind i planen.

Nr. 14, jf. kapitel 7 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning

Landbrugsstyrelsen oplyser hertil, at planer og processer om udarbejdelse af forvaltningssystemet er processer, som afsluttes inden CAP-planen træder i kraft.

Nr. 15, jf. kapitel 8 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales, at LBST afprøver det nye koncept for kunde – og interessentinvolvering på projektstøtteordningerne.

Nr. 15, jf. kapitel 8 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Konceptet er afprøvet på projektstøtteordningerne.

Nr. 16, jf. kapitel 8 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales, at LBST i bilag III til CAP-planen vedr. høringen af partnerne også beskriver den proces, der har været fulgt omkring involvering af Partnerskabet og det nye koncept for kunde- og øvrige interessentinvolvering.

Nr. 16, jf. kapitel 8 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

En uddybende beskrivelser vil indgå i CAP-planen.

Nr. 17, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

CAP-netværk: Det er ikke beskrevet, hvilke organisationer der vil indgå i det nationale CAP-netværk i den nuværende version. Det kan med fordel skrives ind. Er det eksempelvis det nuværende Partnerskab, man forventer vil blive CAP-netværket?

Nr. 17, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

CAP-netværket vil blive etableret og være i drift senest med udgangen af 2023. I den forbindelse formuleres nærmere beskrivelse af indhold og struktur.

Nr. 18, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

CAP-netværk: Den nuværende beskrivelse nævner intet om, hvem der vil repræsentere det danske nationale netværk i det europæiske netværk, men det antages at være LBST. Hvis det er besluttet, kan det med fordel tilføjes.

Nr. 18, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Landbrugsstyrelsen vil som forvaltningsmyndighed af det nationale netværk repræsentere Danmark i det europæiske netværk.

Nr. 19, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Koordinering, afgrænsning og komplementariteter: Afsnittet omkring Landdistriktsfonden og ESI-fondene adresserer ikke, hvordan der vil ske en konkret prioritering, således at overlap undgås. Det anbefales, at det kort beskrives.

Nr. 19, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Ordningerne under de enkelte programmer er ikke endeligt fastlagt. Det er derfor vanskeligt at redegøre for konkret prioritering på nuværende tidspunkt.

Nr. 2, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales at gøre kontekstindikatorlisten færdig med de senest mulige data og vedlægge listen som bilag til CAP-planen.

Nr. 2, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Listen vedlægges ikke som bilag, men vil indgå som en integreret del af CAP-planens kapitel 2.

Nr. 20, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Koordinering, afgrænsning og komplementariteter: Afsnittet omkring Landdistriktsfonden og EHFAF beskriver ikke, om der vil være nogle koordinationsaktiviteter, eller hvordan man vil sikre, at de potentielle synergieffekter løftes. Det anbefales, at afsnittet udvides, så disse informationer indgår.

Nr. 20, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Det fremgår af afsnittet, at der ikke er planlagt særskilte koordineringsaktiviteter mellem forvaltningsmyndighederne for henholdsvis den strategiske CAP-plan og EHFAF vedrørende gennemførelsen af støtteordninger.

Nr. 21, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Koordinering, afgrænsning og komplementariteter: Afsnittet vedrørende EU´s Genopretnings- og resiliensinstrument forholder sig ikke til de potentielle konkrete synergieffekter. Afsnittet kunne med fordel styrkes ved at det beskrives nærmere, hvordan indsatsområdet 'Grøn omstilling' er komplementært til CAP-planen, og hvordan overlap kan undgås.

Nr. 21, jf. kapitel 9 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Afsnittet om EU´s genopretnings- og resiliensinstrument forholder sig til mulig synergi eller komplementaritet mellem de planlagte indsatser i genopretningsinstrumentet og CAP-planen. Men indsatserne under genopretningsinstrumentet er ikke udmøntet på nuværende tidspunkt, så de nærmere detaljer kendes ikke.

Nr. 22, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

For teknologiordningerne bør kriteriet for økonomisk effektivitet anvendes både i forhold til miljøeffekter per tilskudskrone og i forhold til den samlede værditilvækst i projektets levetid per tilskudskrone, som det i dag kendes fra Økologisk Investeringsstøtte. Det vil give den bedst mulige værdi af investeringerne og af tilskudskronerne, og kan opsamles i performance-rammen til overvågning og evaluering. Forbedret konkurrenceevne bør indgå som prioriteringskriterium i de ordninger, hvor det er relevant, og derfor er det vigtigt at inddrage normtal for økonomiske effekter af teknologierne, som de er beregnet af SEGES.

Nr. 22, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Landbrugsstyrelsen beregner miljøeffekten pr. tilskudskrone, så projekterne kan rangeres med en pointscore (omkostningseffektivitet), der relaterer sig til effekten ift. formålet med ordningen.
Det er vigtigt, at prioriteringsmodellen fremstår enkel og let forståelig. Det er en beregning som er forståelig, da der er en klar relation mellem effekt og investering.

Nr. 23, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Fremgangsmåden med brug af lukkede teknologilister, standardomkostninger for investeringer per teknologi og normtal for effekter (udarbejdet af AU for miljø/klima) per teknologi er god og fungerer godt. Fremgangsmåden kan anbefales også for eventuelle nye teknologiordninger. Det kan dog overvejes, om lukkede teknologilister kan virke hæmmende for innovation og fornyelse, idet der ikke i ordningerne bliver mulighed for at yde tilskud til innovationsprojekter med nye teknologier. Det kan evt. overvejes via andre ordninger (EIP for eksempel) eller via nationale indsatserne uden for CAP-planen.

Nr. 23, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Standardsatser skal beregnes før ordningen åbner og det skaber et tidsrum hvor styrelsen ikke kan justere i f.eks specifikationer.

Dette håndteres ved et øget fokus på interessentinddragelse mellem hver ansøgningsrunde, med opmærksomhed på nye teknologier, inden teknologilisten låses fast.

Nr. 24, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Administrativ procedure. I det nuværende udkast er der ingen beskrivelse af de administrative procedurer. Det kan overvejes, om det skal med som et afsnit hvor man kort beskriver, hvem der modtager og behandler ansøgningerne, hvem der gennemfører kontrol, og hvem der udbetaler og ellers henvise til at det beskrives i flere detaljer i kommende bekendtgørelser.

Nr. 24, jf. kapitel 10 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.

Det gælder for hele CAP-planen, at der udarbejdes bekendtgørelser som fastsætter yderligere betingelser for ordninger mv.

Der henvises derudover til kap. 7, hvor landbrugsstyrelsen står som forvaltningsmyndighed og betalingsorgan.

Nr. 3, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Resultatmål-tabeller skal færdiggøres.

Nr. 3, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Tabellerne over resultatmål færdiggøres.

Nr. 4, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Læring hvad angår gennemførelse af fremtidige SWOT-analyser skal samles op og forankres.

Nr. 4, jf. kapitel 4 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Landbrugsstyrelsen vil inddrage erfaring og læring i det fremadrettede arbejde.

Nr. 5, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales at tilvejebringe en større orientering i den strategiske plan for proaktiv erhvervsudvikling rettet mod den grønne omstilling frem for passiv erhvervsstøtte i overensstemmelse med forordningstekstens røde tråd om grøn omstilling og de prioriterede danske behov i sektoren.

Nr. 5, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Anbefalingen tages til efterretning.
Det anerkendes, at der er et øget fokus på at styrke miljøbeskyttelse og klimaindsatser i CAP-planen. CAP-planen har dog god sammenhæng til andre relevante instrumenter, inklusive Landdistriktsprogrammet 2022, hvor der frem til 2025 ydes tilskud til ordninger med øget fokus på proaktiv erhvervsudvikling.

Nr. 6, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Finansieringsplaner færdiggøres og indsættes i CAP-planens kapitel 6 i overensstemmelse med de anvisninger, forordningsteksten indeholder.

Nr. 6, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Finansieringsplaner færdiggøres og indsættes i CAP-planen i overensstemmelse med krav i CAP-planforordningen.

Nr. 7, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

I den forbindelse vil det være relevant at opdele finansieringsplanen på offentlig og privat finansiering,

hvor det er relevant (for enkelte ordninger som LAGs projektordning og i tilfælde af at andre investeringsstøtteordninger inkluderes i planen) og på offentlig finansiering fordelt på dansk finansiering og EU-finansiering. Det anbefales, at der på denne måde præsenteres en samlet finansieringsplan for planperioden, hvor alle relevante ressourcer og deres planlagte anvendelser fremgår.

Nr. 7, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

I det omfang, at skabelonen for CAP-planen lægger op til oplysninger vedr. offentlig og privat finansiering indsættes dette. Det bemærkes, at der ikke i alle tilfælde er lagt op til, at informationerne skal indgå i CAP-planen – det gælder bl.a. i forbindelse med privat finansiering.

Nr. 8, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales også at gennemgå beregningerne af det totale output for hver ordning for at sikre, at aggregeringen er korrekt og giver mening.

Nr. 8, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Beregningerne af det totale output for hver ordning vil blive gennemgået for at sikre at aggregeringen er korrekt og giver mening.

Nr. 9, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Beskrivelse

Det anbefales at gøre tabellen for resultatmål færdig.

Nr. 9, jf. kapitel 6 i ex ante evalueringen - Begrundelse

Landbrugsstyrelsen vil imødekomme anbefalingen.

Tabellen for resultatmål færdiggøres.

3. Forudgående evalueringsrapport

Se vedlagt(e) dokument(er)

4. Rapport om strategisk miljøvurdering

Se vedlagt(e) dokument(er)

Bilag II om SWOT-analysen

Se vedlagt(e) dokument(er)

Bilag III om høringen af partnerne

Se vedlagt(e) dokument(er)

Bilag IV om den afgrødespecifikke betaling for bomuld (hvis det er relevant)

Bilag V om den supplerende nationale finansiering, der ydes inden for rammerne af den strategiske plan

Grundlag	Intervention	Budget	større antal støttemodtagere	en højere støtteintensitet	finansiering af en vis operation inden for rammerne af interventionen	Yderligere oplysninger
Nationale bekendtgørelser, som udstedes med hjemmel i CAP-loven. Det er ikke muligt at henvise til specifikke retsakter, eftersom disse endnu ikke er vedtaget.	COOP(77) - 25 LAG	57.827.980,00				Støtte til lokale aktionsgrupper kan i visse tilfælde indebære statsstøtte. Hvis det er tilfædet, vil støtten som udgangspunkt blive tildelt som de minimis-støtte. I tilfælde, hvor de minimis-støtte ikke er tilstrækkeligt, eller hvor støttemodtageren allerede har modtaget så meget de minimis-st
Nationale bekendtgørelser, som udstedes med hjemmel i CAP-loven. Det er ikke muligt at henvise til specifikke retsakter, eftersom disse endnu ikke er vedtaget.	ENVCLIM(70) - 14 Biodiversitetsskov (N2000)	19.103.038,00				SA sagsnummer: SA.113366 (2024/XA). SA sagsnummer for halen: SA.42466 (2015/XA) og SA.42464 (2015/XA).
Nationale bekendtgørelser, som udstedes med hjemmel i CAP-loven. Det er ikke muligt at henvise til specifikke retsakter, eftersom disse endnu ikke er vedtaget.	INVEST(73-74) - 20 Privat skovrejsning	38.772.858,00				SA sagsnummer: SA.112864 (2024/XA).

National finansiel støtte til frugt- og grøntsagssektoren i henhold til forordning (EU) 2021/2115

	Kalenderår 2023	Kalenderår 2024	Kalenderår 2025	Kalenderår 2026	Kalenderår 2027	I alt 2023-2027
Anslået beløb for den nationale finansielle støtte (i EUR) (artikel 53)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Det årlige anslåede beløb for den nationale finansielle støtte til frugt- og grøntsagssektoren pr. berørt region og det samlede beløb for medlemsstaten

Ikke relevant.

Bilag VI om midlertidig national støtte (hvis det er relevant)

a) det årlige sektorspecifikke rammebeløb for hver sektor, for hvilken midlertidig national støtte ydes

Sektor	De sektorspecifikke rammebeløb i EUR				
	2023	2024	2025	2026	2027

b) hvis det er relevant, den maksimale enhedsstøttesats for hvert år i perioden

Sektor	Den maksimale enhedsstøttesats i %				
	2023	2024	2025	2026	2027

c) hvis det er relevant, oplysninger om referenceperioden som ændret i overensstemmelse med artikel 147, stk. 2, andet afsnit

Sektor	Oplysninger om den ændrede referenceperiode

d) en kort beskrivelse af komplementariteten mellem den midlertidige nationale støtte og interventioner i henhold til den strategiske plan

Andre bilag: Sammenhængen med og bidraget til Unionens 2030-mål

Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om at nedbringe næringsstoftabet med 50 % og samtidig undgå, at jordens frugtbarhed forringes

Der henvises til afsnit 2.3.3, der beskriver Danmarks bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt

Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om, at mindst 10 % af landbrugsarealet skal bestå af landskabstræk med høj diversitet

Der henvises til afsnit 2.3.3, der beskriver Danmarks bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt.

Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om, at mindst 25 % af EU's landbrugsjord skal dyrkes økologisk

Der henvises til afsnit 2.3.3, der beskriver Danmarks bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt.

Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om samlet set at reducere forbruget af og risikoen ved kemiske pesticider med 50 % og forbruget af mere farlige pesticider med 50 %

Der henvises til afsnit 2.3.3, der beskriver Danmarks bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt.

Nationalt bidrag til EU's 2030-mål om at reducere salget af antimikrobielle stoffer til husdyr og akvakultur med 50 %

Der henvises til afsnit 2.3.3, der beskriver Danmarks bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt.

Nationalt bidrag til EU's 2025-mål om etablering af hurtigt bredbåndsinternet i landdistrikterne for at nå målet om 100 % adgang

Der henvises til afsnit 2.3.3, der beskriver Danmarks bidrag til opfyldelse af målene i den europæiske grønne pagt.

DOKUMENTER

Dokumenttitel	Dokumenttype	Dokumentets dato	Lokalt referencenr.	Kommissionsreference	Filer	Sendt den	Sendt af
Ex ante evaluering af den nationale strategiske plan for implementering af EU's fælles landbrugspolitik 2023-2027, udarbejdet af Epinion, Kommissionens reference Ares(2023)6613202	Bilag I: Forudgående evaluering og strategisk miljøvurdering (SMV) som omhandlet i direktiv 2001/42/EF	13. dec. 2021	21-187-000094	Ares(2024)8818921	Ex ante evaluering af den nationale strategiske plan for implementering af EU's fælles landbrugspolitik 2023-2027, udarbejdet af Epinion	10. dec. 2024	Carnap-Bornheim, Sophia
Oversigt over interessentaktiviteter, Kommissionens reference Ares(2023)6613202	Bilag III: Høringen af partnerne	13. dec. 2021	21-187-000094	Ares(2024)8818921	Oversigt over interessentaktiviteter	10. dec. 2024	Carnap-Bornheim, Sophia
SWOT-analyser om landbrug- og fødevareerhverv i Danmark, Kommissionens reference Ares(2023)6613202	Bilag II: SWOT-analyse	13. dec. 2021	21-187-000094	Ares(2024)8818921	SWOT rapport 1 - målsætning ABC SWOT rapport 2 - målsætning DEF SWOT rapport 3 - målsætning GHI	10. dec. 2024	Carnap-Bornheim, Sophia
Strategisk Miljøvurdering af CAP-planen 2023-2027, Miljøvurderingsrapport, december 2021, Kommissionens reference Ares(2023)6613202	Bilag I: Forudgående evaluering og strategisk miljøvurdering (SMV) som omhandlet i direktiv 2001/42/EF	13. dec. 2021	21-187-000094	Ares(2024)8818921	Strategisk Miljøvurdering af CAP-planen 2023-2027, Miljøvurderingsrapport, december 2021	10. dec. 2024	Carnap-Bornheim, Sophia
Overvågningskomitéens udtalelse vedrørende forslag til ændring af CAP-planen for 2025	Andet medlemsstatsdokument	24. okt. 2024		Ares(2024)8818659	Overvågningskomitéens udtalelse vedrørende forslag til ændring af CAP-planen for 2025	10. dec. 2024	Carnap-Bornheim, Sophia
Programme snapshot 2023DK06AFSP001 4.2	Snapshot af data inden afsendelse	10. dec. 2024		Ares(2024)8818921	Programme snapshot 2023DK06AFSP001 4.2	10. dec. 2024	Carnap-Bornheim, Sophia